Habes in hoc libello candide Lector Additiones
quaſdam:que poſt hanc noſtram impreſſionem:ſcripto Gre-
gorij Ariminenſis in ſententias interpoſite fuere ab alijs
impreſſoribus:⁊ lꝫ a multis doctiſſimis viris ſint indi-
cate:tanq̄ nec neceſſarie:nec vtiles:imo neqꝫ ipſius
auctoris eſſe: vt ſequens epiſtola tibi indicabit:
immo vti ſubditie ſunt habite:nos tamen hic
eas imprimere ſtatuimus:vt omnia habe-
res:que in alijs habentur codicibus:ſe-
orſum tamen: ne proprium aucto-
ris ordinem:in quem ipſe ſuū
opus redegit:interrū-
peremus.

¶ Amadeus Scotus ſtudioſis. S.

NEminem eſſe puto: viri ſtudioſi: ex his: q in hūc vſq₃ diē multis iam annis liberalib⁹ artibus theologiciſq₃ diſciplinis operā dederint, nemīnē inquā eſſe exiſtimo, q neſciat quātū maiores nři eos ſemꝑ coluerint, eiſq₃ dediti fuerint, qui huiuſmodi ſciētijs icūbere voluerit. Ut. n. eoꝝ vtilitati: qua poſſent parte cōſulerent, nullis laborib⁹: nulliſq₃ pepercerūt expenſis: vt bonos libros ipſis ſubminiſtrarent, qbus ſtudentes facile ꝓficere poſſent. indeq₃ factū eſt: vt oēs fere boni au ctores e noſtra ſemꝑ officina impreſſi ꝓdierint. in eaq₃ re adeo diligētes fuere: tam in excogitandis li terarū caracterib⁹: ꝙ̄ in adhibenda cura: vt libri emendati in publicū ꝓdirent, vt ꝓncipatū in ea facul tate ſibi facile in oībus regionib⁹: in qbus huiuſmodi diſcipline vigerent/ vēdicauerint, relictis a tergo emulis oībus longo interuallo. Nolo aūt vos eo eſſe animo vt Amadeū veſtrū: q eiſdē ſemꝑ moribus, eiſdēq₃ inſtitutis eſt educatus, degeneraſſe credatis: quinimo illud vobis cōpertuꝫ eſſe voluerim, nos ſemꝑ eo animo futuros: vt nō ſolū maiores noſtros ſeq: ſed eos etiā ſuperare (ſi fieri id poterit) cōten dere velimus. Cur aūt in hec verba proruperim: vobis nūc notū faciā. Inter alia volumina: que ex no ſtra ꝓdiere officina, fuit opus Gregorij Ariminēſis viri doctiſſimi acutiſſimiq₃ in ſniās, qꝫ qdē quā ta fuerit ſepius diligentia impreſſum: vobis ex eius lectione iudicandū relinquo. Superuenerūt tamē poſtea qdā: qui potius liuore, noſtriq₃ nominis emulatione ducti, vel lucri magis cupidine iterū ipſuꝫ iprimere ſunt auſi. Et vt emptores allicerēt, conati ſunt opus id mancuꝫ mutilatūq₃ ex noſtra officina exiſſe oſtēdere. Unde duce cuiuſdā fraterculi neſcientia quedā additamēta interpoſita varijs in locis appoſuerūt: leuia qdem ꝛ inutilia, ꝛ que lecta potius auctori eiuſq₃ nomini derogēt: ꝙ̄ legētib⁹ aliquā afferant vtilitatē, ſicut etiā vos ſi ea recte cōſiderare volueritis, iudicare poteritis. Quedā. n. inuenietis ex toto ſuperflua: vtpote que eadeꝫ bis ſint repetita, prius qdem ꝛ elegantius ſicut in priori ipreſſione, iterū deinde in his additamētis, quē lꝫ plura ſint, nos tñ nunc aliquā afferemus. In diſtin. 2ª integram queſtionē additā inuenietis, cuius ꝓncipiū tale eſt. Circa diſtin. 2ᵃᵐ in qua ꝛc̄. ꝛ eandē elegantius diffu ſiuſq₃ examinatā hētis in ſequēti qōne, que ſic icipit. Quia magiſter in diſtī. 2ª ꝛc̄. Neq₃ credēdū eſt tā tū auctorē huiuſmodi puerilia feciſſe: ſed illa: que addita eſt forſitā ab eius diſcipulis eo legente cōſcri pta, ꝛ ita ſub eius nomine ferebaꝛ, vel ipſemet auctor illā mutauit, in eāq₃ demum formā redegit, qua in noſtris habeꝛ impreſſionibus, ſicut auctores ſepe facere ꝯſueuere. Hoc idē etiā in multis alijs factum eſſe videbitis. nā diſt. 3. q. 2. arti. 2ª. ꝯcluſionē quartā iterū in additionibus repetitā inuenietis. Quis vō vnq₃ crediderit eam fuiſſe auctoris mentē, vt ſub tali forma opus ſuū in lucem exiret: Multa preterea inuenire poteritis: neq₃ aliqd cōcludentia, neq₃ etiā ꝓpoſito facientia. Alia vō ꝛ ſi cōſonare aliquātu lum videanꝛ, adeo tamē leuia ſunt, vt veriſimilius ſit ea potius tanquā nota reliquiſſe: ꝙ̄ in illis expli candis laborē tempuſq₃ ꝯtriuiſſe. Ob id igiꝛ multi viri ꝛ qdem doctiſſimi in ea ſunt ſententia, vt maior hoꝝ additamentoꝝ pars gloſemata quedam fuerint vel appoſtille, prius qdē in margine libri ab ipſis ſtudentibus aſcripte, que deinde ſpatio temporis (vt quādoq₃ fieri ſolet) textui ſunt etiam interpoſite. Unde volo vos nō ignorare, ꝙ anteq₃ opus hoc imprimereꝛ, pariſienſes ipreſſores: vbi ꝓmo impreſ ſum fuit, de hac re pariſiēſes doctores cōſuluiſſe, qui oēs cōmuni ꝯſenſu iudicarunt ea eſſe pretermit tenda. Nos etiā multos viros doctiſſimos addire voluimus, eoꝝq₃ ſniam in hac re explorare, qui hu ius opinionis fuere, hec potius auctori detrahere: ꝙ̄ aliqd vtilitatis affere. Tātoꝝ igiꝛ viroꝝ auctori tatem inſequentes, eo ordine ꝛ mō impreſſimus ſicuti in noſtris codicib⁹ habetis. Utrū aūt hec res ſic ſe hēat: vt vobis narrauimus, necne, vt etiā vos iudicare poſſitis: decreuimus additamenta ea omnia ſeorſum in fronte ipſius operis ipreſſa apponere, vna cū indice, quo facile ꝛ cito inuenire poteritis, quo loco hec ipſi addiderint: ex numero folioꝝ, columnarū, ꝛ lineaꝝ. ꝛ ob id etiā vt nihil ſit qꝺ amplius de ſiderare poſſitis in hoc noſtro codice. Ualete.

¶ Additiones que lꝫ neceſſarie nõ ſint: fuerũt tñ in alia ĩpreſſione ⁊ inutiliter fere interpoſite. ⁊ p̃mo.

Folio.29.columna.1.poſt lineam.7. Duodecimo cõſueuit argui de forti qui reſpcũ act⁹ fortitudinis hꝫ dilectionẽ: ⁊ tñ nõ delectatur in eo. pꝫ.3° ethi.13. põt argui de ꝯtinente ꝙ hꝫ reſpcũ boni p̃tie dilectionẽ. Unde ⁊ ꝓeligit ipſuꝫ ⁊ tñ nõ delectaꝛ alioqn eſſet tẽperatus. igiꝛ nõ oĩs dilectio p̃ſentis eſt delectatio. ¶ 14. de eo ꝙ hꝫ volũtariũ mixtũ. v.g. ꝓiciẽte merces in mari vt euadat naufragiũ. Hꝫ enim velle ⁊ dilectionem reſpectu ꝓiectionis actualis: ⁊ tñ nõ delectationẽ qnimo multũ triſtaꝛ in hoc. ¶ 15. ph̃s 3° ethi. ca° de electione: ait ꝙ electio non eſt delectabilis neq̃ triſtis: ⁊ tñ ꝯſtat ꝙ eſt dilectio reſpectu p̃ſentis. igitur ⁊c̃. Iſte ſunt rõnes quibus impugnanꝛ cõcluſiones predicte.

Folio.29.columna.4.circa mediũ lineę.40. ¶ Ad.12. dõm ꝙ ſi ar^m aliqd ꝓbet: nõ ꝓbat niſi aliquã delectationẽ nõ eſſe dilectionẽ: ſed ꝙ aliqua dilectio non ſit delectatio ꝙ ꝯcedo. Hoc ip̃m tñ etiam nõ videꝛ ſufficienter ꝓbari: vnde poſſet dici: ꝙ fortis in aliquo delectaꝛ ⁊ in aliquo nõ: in vulneribus .n. ⁊ alijs malis illatis nõ delectatur: ⁊ ſicut nõ delectaꝛ in illis: ita nec ipſa diligit: immo vellet illa nõ accidere ſicut dicit Augu.13. de tri. ca° 7°. In actu võ fortitudinis: ⁊ ſuſtinẽtie illoꝝ maloꝝ pp̃ bonũ virtutis delectaꝛ ſicut ⁊ diligit. vnde equo animo volẽs illa ſuſtinet vt dicit Aug. ibidẽ. Et ſi nõ delectareꝛ in 1° nõ eſſet virtuoſus. vnde p̃mo ethi. ait ph̃s. Neq̃ .n. iuſtum aliq̃s diceret nõ gaudentẽ iuſta operatione. Ubi ait Euſtra. hñs laudabiles habitus ⁊ ſm virtutẽ operans delectaꝛ ꝓprijs operationibus vt amicus virtutis. potiones velut hijs que amat. Et ſi videbiꝛ ⁊ fortiter aliq̃s operans eſuriat ⁊ doleat: ſed ⁊ iſte cõdelectabiꝛ doloribꝰ boni dilectione doloribꝰ vitijs. Et ſi accidat optime decertãte ⁊ vſq̃ ad mortẽ: glorioſam mortẽ vite in gloria p̃honorabit qñ pro optimis periclitaꝛ. Ex qbus pꝫ ꝙ ſimul cũ doloribꝰ quos nõ diligit: delectaꝛ in ſuſtinẽtia eorũdẽ ſicut ⁊ eã diligit. ¶ Hanc diſtinctionẽ notauit etiã ph̃s.3. ethic. ca° de fortitudine. cũ ait. Uidebitur vtiq̃ eſſe qui ſm fortitudinẽ finis delectabilis. Ab hijs enĩ que circa finẽ euaneſcere. ⁊ infra. Nõ vtiq̃ in oĩbus virtutibus delectabiꝛ operari exiſtit p̃terq̃ inquãtũ finẽ attingit. vbi addit Euſtra. Ego aio ꝙ neq̃ in vna ꝓp finẽ .n. in oĩbus delectabile: q: que ad finẽ laborioſa oĩa. Sic ꝓ ſm p̃dicta pꝫ ꝙ etiã fortis in ſuo actu hꝫ dlectationẽ. ¶ Ad.13. ſimiliter dõm: ꝙ nõ ꝓbat delectationẽ nõ eſſe dilectionem: ſed ſi ꝓbet aliqd ꝓbat ecõuerſo. Et hoc forte nõ efficaciter: vnde qui vellet tenere oppoſitum poſſet dicere ꝙ ſicut pꝫ 7° ethi. in iſto ca°. Quũ nõ accidit ꝓpter hoc. Actiones p̃cedentes habitum lꝫ nõ ſint p̃fecte delectabiles: neq̃ delectationes p̃cedentes ſint perfecte delectationes pro eo ꝙ ſunt cũ difficultate ex inclinatione ad oppoſitũ: ſunt tamẽ delectatiões imperfecte. delectatio võ perfecta. ſ. abſq̃ difficultate ſequiꝛ habitũ. Primi modi delectationes eſſe incõtinente ſicut etiã eiuſdem modi tñ dilectiones forte nõ irrationabiliter videreꝛ alicui poſſe concedi. ¶ Ad.14. dõm ꝙ nõ probat propoſitum: ſed ſolũ ꝙ nõ omnis dilectio eſt delectatio. Et eodem modo ad.15. Eſt enim electio dilectio que eſt deſiderium.

Fol.25.col.1. poſt lineam 13. Circa.d.2^am in qua Magiſter oſtendit deũ eſſe vnũ eſſentialiter ⁊ trinuꝫ perſonaliter per auctoritates ſacre ſcripture. Quia deũ eſſe vnũ p̃ſupponit deum eſſe. ⁊ ſm ꝙ inuit Aug.83.q.q.10.p° qõ de re eſt: vtꝝ ipſa ſit. Idcirco quero vtrũ deũ eſſe ſit per ſe notũ. ⁊ arguiꝛ ꝙ ſic. p̃ q: neceſſe eſſe: eſſe eſt per ſe notũ. igiꝛ ⁊ deum eſſe. ꝯña pꝫ: q: noĩe dei nõ aliud itelligimus q̃ ens neceſſe eẽ. Anteceđẽs ꝓbaꝛ: q: oppoſitũ p̃ri infert oppoſitũ ſubiecti. Sequiꝛ enĩ. Nõ eſt. igiꝛ nõ eſt neceſſe eſſe. ¶ Scđo. veritateꝫ eſſe eſt per ſe notũ. igiꝛ ⁊ deũ eſſe: q: deus veritas eſt. Jo.14. Aſſumptũ ꝓbaꝛ: q: negãs veritateꝫ eſſe ponit eam eſſe. Nam ſi nulla veritas eſſet verũ eſſet nullam veritatem eſſe. Lꝫ aũt nihil ſit verũ niſi veritate: igiꝛ veritas eſſet.

Ad oppoſitum. Nullũ per ſe notũ cadit ꝓp̃e ſub fide. Sꝫ deũ eſſe cadit ꝓprie ſub fide. igiꝛ ⁊c̃. Maior pꝫ per Ap̃lm ad heb.11. vbi diffiniẽs fidẽ: dicit ꝙ eſt argumẽtuꝫ rerũ nõ apparẽtiũ: ⁊ ꝯſtat ꝙ ibi ꝓprie loquiꝛ de fide. ſm ꝙ dicit Aug. enchi.9. Minor appet ibidẽ per eũdẽ. ſ. ap̃lm q mox diffinita fide ſubdit. Credere .n. opꝫ accedẽtem ad dñm: q: eſt. ¶ Scđo. Ad idẽ Auic. p̃ meta. ca p̃ ait ꝙ deũ eſſe nec eſt manifeſtum per ſe: nec deſperarũ per ſe manifeſtari.

In hac qõne duo erunt articuli. in primo videbiꝛ: quid ꝓprie diciꝛ eſſe per ſe notũ. ⁊ quo ſenſu dicẽdũ eſt aliquid per ſe notũ. In ſcđo videbiꝛ de queſito.

Quantum ad p^m diciꝛ cõiter ꝙ ꝓpoſitio diciꝛ per ſe nota: nõ tñ oĩs: ſed ea que ex notitia ſuoꝝ terminoꝝ Sco.li.p̃.di.2.qõ.2.
eſt nota. Unde dicũt aliqui h' magis declarãtes: ꝙ ly per ſe non excludit terminos ꝓpõnis. nulla .n. ꝓpõ eſt nota excluſa notitia terminoꝝ: q: p̃ncipia p̃ma cognoſcimus inquãtũ terminos cognoſcimus: ſed excludiꝛ quecũq̃ cã. ⁊ rõ que eſt extra per ſe ꝯceptũ terminoꝝ ꝓpõnis per ſe note. Diciꝛ igiꝛ ꝓpõ per ſe nota que ex terminis ꝓprijs qui ſunt aliqd eius ⁊ nõ per aliquid aliud ꝙ ſit extra terminos ꝓpõnis hꝫ veritatẽ euidẽtẽ. ¶ Addunt tñ aliq̃ ꝙ ſimul cũ notitia terminoꝝ requiriꝛ formatio ꝓpoſitionis ex illis terminis. ¶ Quãuis cõiter ſic dicaꝛ: ⁊ ſic dicentes potuerũt hẽre bonũ intellectũ: ꝓprie tñ accepta que dicta ſunt nõ videnꝛ ꝯtinere veritatẽ. p̃ qdẽ q: ꝓprie loquẽdo: nulla ꝓpõ diciꝛ per ſe nota. ꝙ pꝫ p̃ q: hec maxime vel ſolũ dici videꝛ de p̃ncipijs demõſtrationũ. Unde ⁊ ſic dicẽtes: ipſas dignitateſ ⁊ ꝯceptiones animi cões vocãt ꝓpões per ſe notas. Sed p̃n^a demõſtrationũ nõ ꝓprie dñr per ſe nota. igiꝛ ⁊c̃. Aſſumpta pꝫ: q: ꝯcluſiones demõſtrationũ nõ ꝓprie dñr ſcite: vt ꝓbatuꝫ eſt qõ p^a ꝓlo. igiꝛ nec p̃n^a ꝓprie dicunꝛ intellecta vel nota. ¶ Preterea. Aut ꝓpõ aliq̃ diciꝛ per ſe nota: q: per ſe ab itellectu ſimpliciter app̃hẽſa: ⁊ hoc nõ: q: etiã tũc aliq̃ ꝓpõ falſa dici poſſet per ſe nota. cũ etiã talis per ſe app̃hendaꝛ: aut q: per ſe ipſam cognoſciꝛ eſſe vera. ⁊ hoc etiã nõ põt dici: q: nulla cognoſcitur eſſe vera: niſi q: cognoſcitur ſignificare eſſe ſicut eſt a pte rei ſi eſt affirmatiua: vel ſignificare nõ eſſe ſicut non eſt. ſi eſt negatiua. ⁊ per ꝯñs quelibet eſt cauſaliter nota eſſe vera: per aliã notitiã cõplexã p̃ter notitias terminoꝝ: non igiꝛ per ſe. ¶ Preterea. Cõtingit aliqd eſſe ſcitũ: ⁊ haberi verã demõſtrationem ante reflexionẽ aliq̃ itellus ſup ipſam demõſtrationẽ vel aliquã partẽ eius: vt pꝫ ex.q.1. ꝓlo. arti.1. igiꝛ ꝯ^r aliqd eſſe per ſe notũ anteq̃ aliq̃ ꝓpõ illius demõſtrationis ſit nota. pꝫ ꝯña: q: nulla eſt nota niſi per reflexionẽ ſeu notitiã reflexã: ⁊ nihil etiã eſt ſcituꝫ niſi ſit aliqd per ſe notũ: cuius notitia ſit cã ſcie eius. ¶ Cõfirmaꝛ: q: ante oẽm reflexionẽ itellect⁹ ſup ꝓpõnẽ ſignificantem: ꝙ ſi aliqua ſunt eadẽ equalia inuicẽ ſunt equalia per ſe notũ eſt: ꝙ ſi aliq̃ ſunt eq̃lia ⁊c̃. ⁊ ſic eſt de alijs per ſe notis. ¶ Scđo. Qꝫ dicit eã eſſe notã ex notitia terminoꝝ nõ videꝛ p^o verũ. nã ex tali notitia terminoꝝ nõ cãtur notitia qua formaliꝛ cognoſcaꝛ ipſa ꝓpõ: ſed potius notitia qua cognoſciꝛ ſignificatũ ipſi⁹ ꝓpõnis: ⁊ talis notitia vtiq̃ quedã eſt ꝓpõ: ſicut pꝫ vbi ſupra in ꝓlo. Et h pꝫ per cõem eoꝝ declarationeꝫ: dñt .n. ꝙ cognito qd eſt. v.g. tot. ⁊ qd ps cognoſciꝛ ꝙ oẽ totũ eſt maius ſua parte. Sed certũ eſt ꝙ illud eſt ſignificatũ illius ꝓpõnis. Oẽ totum eſt maius ſua parte. nõ aũt eſt ipſa ꝓpõ. Et vbi ꝯ^r ſic ex notitia terminorũ aliqd cognoſci potius eſt dõm: ꝙ tales notitie ſunt cãe ꝓpoſitionis: q̃ ꝙ ſint cãe no^e ꝓpõnis. ſi ſit locutio trãſitiua. ¶ Preterea. Hoc nõ cõpetit vñr p̃ncipijs demõſtrationis. nã in hijs que ſunt formaliꝛ notitie q̃ſ ſũt p̃ncipia demõſtrationis mẽtalis ex poſite ex ꝓpõnib⁹ mẽtalib⁹ nãliter p̃ciſe ſignificantib⁹ de qb⁹ ſupra dcm̃ eſt: nõ eſt opus eoꝝ terminos cognoſcere. Sed poſſet moueri dubiũ: vtrũ ipſa enũtiatio mẽtalis ſit eẽntialiꝛ cõpoſita ex partialibus notitijs qbuſdã ſimplicib⁹ quarũ vna ſit ſubm ⁊ alia p̃rũ. an võ ſit actus nõ ex talib⁹ partib⁹ ꝯſtitutus. Et ꝓ nũc vr̃ mihi rõnabilius dici: ꝙ talis enũtiatio. ſ. mentalis cuiuſcũq̃ generis mẽtaliũ ſit nõ eſt taliꝛ cõpoſita. pro qua parte ar^o ſic. ſi eſſet ſic cõpoſita ꝓpõ mẽtalis: cũ eadẽ ſit rõ in cũctis q̃tũ ad h vt videꝛ poſſibile eſſet eſſe duas ꝓpões mẽtales nãliter ⁊ nõ ad placitũ ſignificãtes: oĩno ſimiles ⁊ eiuſdẽ rõnis ſpecifice: q̃ꝝ vna eſſet poſſibilis: imo etiã de facto vera ⁊ reliq̃ prorſus impoſſibilis. ꝯñs hoc eſt falſum. nã quelibet tales ꝓpões idẽ adeq̃te ſignificãt: ⁊ per ꝯñs ſi vna eſt vera vel poſſibilis: ⁊ reliqua ⁊ ecõtra. ꝯña declaraꝛ. nã ꝓpõ mẽtalis cui ſubordinaꝛ h' vocalis. Oĩs albedo eſt entitas. poſſibilis eſt imo de facto vera. ea võ cui ſubordinaꝛ iſta vocalis: oĩs entitas eſt albedo. eſt penit⁹ impoſſibilis. Sed ſi iſte cõponerenꝛ ſic ex terminis: oĩno ſimiles ⁊ eiuſdẽ ſpẽi termini eſſent vtriuſq̃. ⁊ cũ tales ſint in eodẽ ſubiecto idiuiſibili p̃: ⁊ per ꝯñs nulla ſituatione: aut alia habitudine inter ſe vel ad ſua tota: poſſint variari in vna q̃ in alia: vtiq̃ ipſe ꝓpões erũt eiſdẽ rõnis ſpecifice. Nõ .n. eſt intelligibile ꝙ ſint aliqua duo tota quoꝝ quelibet pars vnius ſit ſimilis alicui parti alterius ⁊ ecõuerſo. ⁊ qualitercũq̃ vna ſe hꝫ ad ſuũ totuꝫ vel alias cõpartes ſui totius taliꝛ ſe hẽat ſibi ſimilis in alio toto ad ſuũ totũ ⁊ ſuas cõpartes qn illa tota ſint ſimilia ⁊ eiuſdẽ rõnis. ¶ Preterea. Nõ apparet modus poſſibilis talis cõpõnis. Nã ſi q̃s nihil affirmãs vel negãs hẽat notitias aliquas ſimplices ⁊ deinde formet ꝓpõnẽ nõ apparet que variatio ſiat in illis pp̃ quã plus adinuicẽ cõponãt q̃ prius. Nec ꝓdeſt ad h ſi de nouo cãtur aliq̃s ꝯcept⁹ alius ſiue cathe^cus ſiue ſyncathe^cus: q: nec

cű illo nec pp illű aliq̄ ipſarű plus cőponeret cum alia: q̄ prius adinuicē cőponerent cű ꝑus ita eſſent in eodez ſubto adequate ſicut poſtea ipſe ꝯcept⁹ nouiter addit⁹. ℂ Preterea. Cur vna pars erit ſubm vel ꝑdicatū potius q̄ alia. vel ecőuerſo certe nő videt poſſe aſſignari cā cű ſint in eodē ſubto ꝑ ꝛ equalr ſint nate ſubyci ꝛ ꝑdicari. ſuppoſito ꝙ ſint. Ex quo vlterius ſeq videt ꝙ vel neutra erit ſubm vel ꝑdicatū: ac per ħ nulla erit ꝓpō mentalis ſic cőpoſita. vel vtraq̄ erit ꝛ ſubm ꝛ ꝑdicatű. Et ſi ſic ſeqt ꝙ eadē ꝓpō nűero erit vera ꝛ īpoſſis: ſicut vna ſubordinatarū eadē eſt vera: ꝛ altera īpoſſis: vt pꝫ in exēplo ſupraṗoſito. Sed hoc nullatenus videt dādű ꝑ. ℂ Forte dicet ad iſta ꝙ q̄q̄ ſint ſimiles taliű ꝓpōnű ptes: ac ēt in eodē ſubto ꝑ: ꝑpp ordinē tñ diuerſuz ꝓductionis earū: diuerſe ꝓpōnes reſultāt ꝛ nő eſt eadē pars ſm ſpēm ſubm in vna ꝛ in altera. Sed eius ꝙ in vna eſt ſubm ſimilis eſt in altera ꝑdicatű. Simılr eiuſdē ꝓpōnis pars ꝑus ꝓducta eſt ſubm: poſterius ṽo ꝓducta eſt ꝑdicatű. ℂ Iſtu m⁹ nő valet. tű q: talis ſucceſſio ꝓductionuꝫ irrōnabilr ponit. cű. n. ī itellectu poſſint ſimul eſſe ꝛ ꝓduci plures act⁹ diuerſarű rōnű vt ꝓbabat in ꝑ⁹ di. valde mirű erit ſi ſimul totā vnā ꝓpōnē ꝓducere nő poterit. ℂ Preterea. Uel hoc idē oportebit dicere ꝯtigere in angelis ꝙ nimis videt abſurdű: cű Aug. dicat. 4. ſup gen. cap. 34. de paruis ꝙ mēs angelica cűcta que voluerit ſimul noticia facillima cőprehēdit. ꝛ. c. 36. ꝙ oīa ſimul mēs angelica pōt que ſingulatim per ordinē ꝯnexa ꝑ cārū ſmo diſtinguit. vel eadē in illis remanebit difficultas. q̄liter. ſ. hui⁹ ꝓpōnis diuerſent in eis: ꝛc. que arguta ſunt. ℂ Preterea. Cőſtat ꝙ de⁹ ſaltē poſſet cuiuſlibet taliū ꝓpōnű partes ſimul in itellectu ꝓducē. ꝛ tűc ſtabit difficultas ꝑmiſſa. Tum q: data tali ſucceſſione ꝓductionű nő īpedit arg^m. nā ex quo partes vtriuſq̄ ſunt penit⁹ ſimiles ꝛ ſubm idē ꝑ: varia ſucceſſio ꝓductionuꝫ nő faciet ꝙ diuerſa tota reſultēt. Siue. n. ꝑus ſiat tectű q̄ paries vel ecőtra: dűmő idēptitas ſit in partib⁹: nő alteri⁹ rōnis domus reſultabit ex hys q̄ ex illis: ita ſi ꝑus manus aīalis gñaret q̄ cor: ꝛ ſimilr q̄libet alius eēt ordo gñōnis mēbroꝝ: dűmő nő alia ꝛ alia mēbra: ſed eadē adequate gñarent: nő aliud ꝛ aliud ſm ſpēm corpus reſultaret: ſed idē vt clarű eſt. ſic in ꝓpoſito. ℂ Ex iſtis pꝫ ꝙ affirmatio ꝛ negatio in itellectu nő dicūt act⁹ cőpoſiti vel cőplexi in vero ſenſu: q: ſint cőpoſiti eēntialr ex talibus notitiis ꝑtialib⁹ diſtinctis quarű vna ſit ſubm ꝛ reliq̄ ꝑdicatű: vt multi putāt. Sed q: equalēt in ſignificādo plurib⁹ vocib⁹ vel ſcripturis ꝓpōnē vocalē vel ſcriptā ſuo mő cőpoūētib⁹. Uel q: cőpōnem aut diuiſionē ſignificāt in entib⁹ ad modű loquēdi Cőmētatoris 6⁹ meta. cőmē. 8. dicētis ꝙ vera affirmatiua ſigñat cőpoſitionē in entib⁹. ꝛ vera negatiua diuiſionē. ℂ Videt itaq̄ mihi pro articulo iſto dōm ꝙ ꝓprie loquēdo: ſicut ꝯcluſiones demőſtrationű nő dicūr ſcite: ſed ſigñata adequata ipſaruꝫ: vt pꝫ ex ꝑ articulo ꝑme. q. ꝓlo. Sic nec ꝑmiſſe ſeu pñ⁹ demfationis: aut aliq̄ alie ꝓpōnes que vocari ſolite ſunt dignitates ꝛ ꝓpōnes ꝑme dicūr itellecte ſeu per ſe note: ſed ſigñata adequata ipſarű: ꝛ dꝭ q̄lībet taliű per ſe notű vt tāgebat eiuſdē. q. articulo. 2. q: ſue notitie nő eſt per ſe cā alicui⁹ alterius enűciabilis ſeu ꝯ^e ſignificabilis notitia: gnimo nulla tali notitia ꝑhabita hēri nālr ꝯ⁹ notitiā ei⁹. ꝛ ideo dicit per ſe notū: q: per nullius alterius cőplexi notitiā tanq̄ per ſe cām notű eſt. ℂ Quia tñ loquēdű eſt vt plures nec vbi verus ſenſus hēat eſt de vocib⁹ ꝯtendēdum: ideo in ſuperiorib⁹ frequenter aliq̄s ꝓpōnes noiaui per ſe notas: ꝛ ita cű oportuerit intēdo noiare. Sed ſicut ꝯcluſiones demőſtrationű dicūr ſcite ad verű ſenſuꝫ: lꝫ in ꝓpria ſit locutio: q: earű ſignificata ſunt ſcita. Sic ꝛ aliq̄ ꝓpōnes pñt lꝫ īpropꝛie tñ vere dici per ſe note: q: earű ſignificata ſunt ꝑ ſe nota. iuxta ſenſum ꝑmiſſum. ꝛ in hoc ſenſu vtor locutione ꝑdicta. ℂ Sed ꝯtra ħ videt eſſe allegatű dcīi pħi. pñ⁹ cognoſcim⁹ iquātű terminos cognoſcim⁹. vbi duo dicit ꝯia ꝑmiſſis. vꝫ. ꝙ pñ⁹ ſunt cognita. nā dicit pñ⁹ cognoſcim⁹. Et ꝙ ipſa cőponit ex terminis: q: dicit iquātű terminos: ſupple ipoꝝ ꝑncipioꝝ cogſcim⁹.

Fol. 36. col. 2. poſt lineā 21. ℂ Cő apud oēm demfantez ꝑcognitű ſit gd noīa tā paſſionis q̄ ſubti. ꝛ oīs demfatio ſit ex notiorib⁹ demfanti q̄ ſit ipſa ꝯcluſio. ℂ Ad 1^m auctoris ꝑſpectiue dōm ꝑ ꝙ nő facit mentionē de propōne per ſe nota: ſed tñi de propōne ꝑma. nő autē oīs ꝑma eſt per ſe nota ꝛ ſic nec oīs īmediata vt dcīi eſt. Sed nihilomīnus etiā de propōne ꝑma ſi ſtricte ſumat nő eſt ꝯcedēdū ꝙ ſit demfabilis cű nő ſit ea altera ꝑor qua valeat demfari. Dōm ꝑ. ꝙ vel ipſa nő accipit rōnē pro demfatione ſcđo mő ſumpta in ꝑcedēti ſolőne qñ dicit ꝙ tales cőprehendunt per rōnē. vel nő accipit propōnē ꝑmā ſtricte ꝛ ꝑmo mő aut 2⁹. ſed 3⁹ vel 4⁹ tñi: vt dcīi eſt in ſolőne ꝑme rōnis. ℂ Et ſi dicat ꝙ ipſe accipit ſtricte propōnē ꝑmā ꝛ per ſe notā. vnde ponit exēpluꝫ de hac. Oē totű eſt maius ſua parte. que eſt propꝛie per ſe nota. ꝛ ꝙ ēt intelligit ꝙ tales ſunt note per demfationē ſtricte ſumptā que. ſ. facit ſcire ipſaꝫ ꝯcluſionē que alr nő eſſet nota. Unde ait ꝙ nő cőprehendunt niſi per rōnē: ꝛ per ꝯñs nő ex terminis nec ante rōnē illā. ℂ Dōm ꝙ ſi ſ⁹ exēplű ponit. nő. n. legi librű ei⁹ in hac parte. ponit forte ſolā gřa exēpli. Si inde ſic ꝑciſe ſequeret vt arguit: nő eſſet eius auctoritas acceptāda: cuꝫ falſum diceret ꝛ expreſſe ꝯtra pħm Cőmētatorem: Auicē. ꝛ Boe^m vt pꝫ ſupra. ℂ Ad illud Boetij dōm ꝙ hec dictio: probat: eſt equoca. aliqñ enī idē ſignificat: ꝙ ex aliquibus ꝯcludere vel ꝓbatione veruꝫ mőſtrare. Sicut conſueuimus dicere proba per rationem. Aliquando idem ſignificat: ꝙ approbare vel aſſentire. ꝛ ſic accipit Boe. cum dicit ꝙ eam quilibet probat auditam. i. eam auditoꝝ quilibet approbat. ꝛ illam veram iudicat.

ℂ Non apprehendenti ergo nő eſt nota. apprehendenti aűt eſt. Fol. 35. col. 2. poſt pñ^m lineē. 43. Et ex hoc prouenit ꝙ aliqua eſt per ſe nota aliq̄bus ꝛ nő oībus aliq̄ plurib⁹ aliq̄ pauciorib⁹: nő q: aliq̄ ſit nota aliq̄bus itelligētib⁹ gd dicit per nomē. aliq̄bus ṽo etiā intelligentib⁹ gd dicit per nomē nő ſit nota. Sed q: gd dicit per nomē eſt notű aliq̄bus ꝛ aliq̄b⁹ nő: ideo ipſa eſt nota aliq̄bus. ſ. ſcientib⁹ gd dꝭ per nomē: ꝛ aliq̄bus ignota. ſ. neſciētibus gd īportat per terminos eius. Et ideo dicit Boe⁹. ꝙ quedā ſunt cőes animi ꝯceptiones oībus. quedā aűt tñi ſapiētib⁹. Exēplű ꝑmi de q̄libet eſſe vel nő eſſe. Omne totű eſt maius ſua parte. ꝛ ſimiles quaruꝫ termini oībus ſunt noti. Exēplű ſcđi. incorporalia nő ſunt in loco. gd. n. īportet per terminos ſiue gd noīs terminoꝝ: nő eſt notű oībus ſed ſapiētibus. ℂ Et ſi arguit ꝯtra iſtos. ꝙ ħ demonſtrat. deus eſt. Reſpondent ꝙ eſt duplex modus demőſtrandi. vnus quo paſſio demőſtrat de ſubto. ꝛ hoc mő nő demőſtrat. ħ deus eſt. Alius modus eſt quo declarat gd eſt ꝙ dꝭ per nomē. ꝛ hoc mő ipſa demőſtrat. q: enī nő oībus eſt notű gd noīs hui⁹ termini deus: lꝫ ſit ſapiētib⁹ notű: ideo declarant ipſum. ꝛ ſic declarādo demőſtrant deum eſſe. declarato enī ꝙ hoc nomē deus ſignificat ipſum eſſe. aut ꝙ omniuꝫ eſt perfectiſſimű. aut ꝙ eſt cauſa incauſabilis. aut mouens īmobile. ꝛ ſic de alijs diffinitionibus huius nominis deus ſtatim ſcitur ꝙ deus eſt: cű neceſſe ſit q̄őlibet predictorum exiſtere.

ℂ Euidētius aűt ad hoc pōt formari ħ rő addendo ad maiorē ꝛ minorē ꝙ ad ſui notitiā ſit neceſſaria notitia alicuius alterius ꝓpōnis nő per ſe note: ꝛc. eadē additione eſt minor vera. Fol. 35. col. 2. circa finē lineē. 14. nam nő eſt per ſe nota. aliqua cā eſt incauſabilis. nec ħ aliqő moueꝫ eſt īmobile: īmo conat ꝓbare pħs eam. ꝛ apud plures eſt ad ħ dubiű an ſufficiēter ſit ꝓbata. ℂ Qꝫ etiā dicit opi. ꝙ nő demőſtrat deű eſſe. Sed demőſtrat gd eſt ꝙ dꝭ per nomē: falſuꝫ eſt oīno: cű ante oēm demőſtrationē neceſſario ꝑſupponat gd ſignificent termini. ꝛ īpoſſibile ſit quemq̄ ignorantē quid termini ſignificāt aliquā demonſtrationē facere niſi forte ſicut pica que format verba ꝛ nihil cognoſcit per illa.

ℂ Alij dixerunt ꝙ ħ eſt per ſe nota. deus eſt. non tñ ex terminis Fol. 36. col. 2 poſt mediű li. 40. ſed ex quo īperceptibili ſyllogiſmo quo ipa ꝓbat ꝛ qui nālīter venit in mentē cuiuſlibet. ℂ Sed ħ opinio manifeſte dicit icőpoſſibilia cű dicit. hāc. deus eſt: eſſe per ſe notā: ꝛ tñ nő notā ex ſuis terminis: cű omnis ꝓpoſitio per ſe nota ſit per ſolā ſuorű terminoꝝ notitiā notā: vt pꝫ ex ꝑmo articulo. ℂ 2⁹ dicit incőpoſſibilia cű ait ipſam eſſe per ſe notā ꝛ cű hoc poſſe demőſtrari. Tho. pte ꝑ⁹ qő ꝑ⁹ arti. ꝑ⁹ ħ enī repugnant mutuo vt ſupra pꝫ. ℂ Ideo alij dixerűt: eaꝫ non eſſe nobis per ſe notā. nec ex terminis nec ex demonſtratione: ſed tamē ipſam eſſe per ſe notā in ſe. Ad hoc enim ꝙ aliqua propoſitio ſit per ſe nota ſm ſe ſufficit ꝙ predicatum ſit de ratione ſubiecti. vnde ħ eſt per ſe nota in ſe. homo eſt aīal: ꝛ q: eſſe eſt de rōne dei. iō ħ eſt per ſe nota in ſe. deus eſt. Tunc aűt eſt per ſe nota nobis qñ eius terminos apꝑhēdimus. vnde ſi termini propoſitionis per ſe note in ſe ſint omnibus noti: ipa eſt ꝛ in ſe ꝛ omnibus per ſe nota. ſicut de quolibet eſſe vel non eſſe. ꝛ omne totű eſt maius ſua parte. Similr aűt nő omnibus ſed aliquibus puta ſapiētibus illa eſt per ſe nota ſapientibus tñi. Sicut ħ. incorporabilia nő ſunt in loco. Alijs ṽo nő eſt per ſe nota. ſ. ignorantibus quid terminoꝝ. ꝛ q: nobis ignotum eſt quid ſit deus: ideo ħ. deus eſt. nő eſt nobis per ſe nota: ſed indiget demonſtrari per ea que ſunt magis nota quo ad nos ꝛ minus nota ſm naturā. ſ. per effectus. Et ſic ħ demőſtrabilis eſt. ℂ Sed ħ opponit primo deficit in eo ꝙ dicit ꝙ ex hoc aliqua ꝓpoſitio eſt per ſe nota ꝙ ꝑdicatű includit in ſubiecto. qő falſum eſt vt pꝫ in ꝑmo articulo. ℂ 2⁹ in hoc ꝙ dicit. ꝙ illa. deus etiā eſt in ſe per ſe nota: ſed nő quo ad nos. vnde ar⁹ 6⁹. Omnis propoſitio per ſe nota ſm ſe: eſt per ſe nota ſciētibus quid nominis ſuoꝝ terminoꝝ. Sed ħ nő eſt nota per ſe ſciētibus quid nominis ſuoꝝ terminoꝝ. igit non eſt per ſe nota pro ſe. Maior pꝫ ſupra. Et per dicta ſūus op. etiam: dicunt enī ꝙ cognoſcētibus

tibus terminos eſt per ſe nota. hoc autem non poteſt intelligi de notitia quid rei tm̄: quia h̄ non eſt neceſſaria ad hoc vt propoſitio per ſe nota ſit nobis nota vt ſupra patet: ac etiam per iſtos qui dicunt. ꝙ ſapientibus eſt per ſe notuꝫ incorruptibilia in loco nō eſſe. conſtat aūt ꝙ nō omnes quibus h̄ eſt nota ſciūt quid rei ſubſtantiarū incorporalium. igitur eſt intelligenda de notitia qua ſcit̄ quid dicit̄ per nomē: ꝛ ſic patet maior. ℭ Minor etiā patet etiā ſm̄ ipſos. dicunt enim hanc eſſe demōſtrabilem a nobis. deus eſt. igitur ſm̄ ipſos notum eſt nobis: quid nominis dei. cū apud omnem demonſtrantem ſit precognitū: quid dicitur per nomen ſubiecti: vt patet ex primo poſte.

Fol.39.col.1. poſt lineā.17 ℭ Iſtud qđ per auctoritates ꝓbatuꝫ eſt certius ꝓbari pōt per experientiam. Nam quilibet experit̄ in ſeipſo ſicut ponit ph̄s in de memoria ꝛ reminiſcētia ꝙ quodcūqꝫ ſenſibile abſens volumus intelligere: ponitur ante oculos noſtros. i. intellectū aliqua ſimilitudo ſeu idolum aliqđ ꝙ intuendo rem illam cognoſcimus ꝙ accidat ſemper ſiue in vniuerſali apprehendimus illud ſenſibile ſiue in particulari. Unde ſicut dicit accidit eadem paſſio intellectui que quidem in deſcribendo. ſ. figuras geometricas. Ibi enim nulla vtentes quātitate trigoni determinata tamen ſiuitum ſm̄ quātitatem deſcribimus ꝛc̄. Sic etiam hominem intelligentes abſtracte ꝛ vniuerſaliter obycit̄ tamē nobis aliquod particulariter idolum hominis.

Fol.39.col.2 poſt p̄n[m] lineē.42. ℭ Primā cōcluſionem ꝓbo primo ſic. Si eſſet poſſibile fieri ſenſiualem notitiā exterioreꝫ ꝛc̄. ſequit̄ ꝙ obiectū ſenſibile quādo actu eſt preſens ꝛ actu ſentitur nullo mō eſſet per ſe cauſa efficiens totalis vel partialis ipſius ſenſationis qua ſentit̄ aut alicuius ad ſenſationem illam neceſſario requiſiti. cōſequens eſt falſum ſm̄ omnem opi. quelibet enim opi. ponit obiectum eſſe aliquo modo cauſam effectiuā exterioris ſenſationis: aut ſaltē ſpeciei neceſſario requiſite ad ſenſationem ſm̄ illos qui dicūt ſpeciē diſtinctaꝫ eſſe ab actu ꝛ ponunt ſenſum actum reſpectu actus. Eſt etiam falſuꝫ ſm̄ ſe vt in ſequētibus patebit. ℭ Preterea. Qua ratione illa qualitas eſſet poſt abſentiam ſenſibilis viſio eadem ratione illa notitia euidens completa ſeu indicatiua qua cognoſcebatur ipſum viſibile: eſſe hic ſeu in hoc loco demonſtrato: aut aliquid aliud contingenter veruꝫ ipſo abſente ad h̄ erit euidenter notitia. patet quia nō magis eſſentialiter [i]a ſimplex: eſt notitia q̄ h̄ indicatiua. Sed ꝯſequens eſt falſuꝫ: quoniam ipſa cuꝫ ſit naturaliter ſignificatiua nullius alterius enunciabilis eſſet ſignificatiua q̄ prius erat: ꝛ per conſequens eiuſdem eſſet notitia cuius erat prius: ꝛ euidenter per illaꝫ cognoſcetur viſibile eſſe in illo loco in quo p̄us erat. Sed hoc eſt impoſſibile: q2 [i]o eſt falſum. impoſſibile autem eſt ꝙ falſum ſit alicui euidens notū. Nemo enim falſa nouit. vt dicit Augu. 15. de trini. cap. 10. ꝛ 3° libro de achademicis. Noſſe falſum nemo pōt abeūtibus ſenſibilibus poſſet haberi certa notitia de viſibilibus cōtingentibus ꝛ cuꝫ qua experientiā. Etiam illā Augu. nam qui clauſis oculis vidit illos colores ſiue in cuius ꝯtra. ꝛc̄. neſcit vtrum illa luminaria ſint vel nō. Huic parti cōcluſionis idem ipſe fauere videt̄. 12. confeſ. ca. 18. ꝛ etiā. 19. in quibus ſepe dicit: ꝙ que nō ſunt videri nō poſſunt: ꝛ ꝙ plus eſt nō ſolum de corporali viſione: ſed ꝛ de puri ſpirituali loquit̄: ꝛ loquitur de poſſibilitate naturali. vnde. c. 20. querit quomodo ꝓph̄e viderunt futura: ꝛ dicit ſūmis lōge eſt modus iſte ab acie mea inualuit ex me ꝛ nō potero ad illū. potero aut ex te cū dederis tu dulce lumē oculoꝝ meoꝝ: ita ꝙ de tali mō vidēdi futura ꝛ que nō ſunt per ſpāle diuini donū nō ibi loquit̄. Sed vtiqꝫ in alijs ſuis luminib[9] plurica ſicut forte in tertio libro videbit̄.

Fol.39.col.3. poſt lin̄.24. ℭ Quinto ponatur ꝙ multi ſomnient ſimul ſe guſtare idē vinū exiſtēs in vno vaſe: ꝛ h̄ eſt poſſibile ita de multis ſicut de vno. ꝛ ꝙ in quolibet ſit vere guſtatio illius vini: qđ eſt poſſibile ſm̄ op. Cum vinum quandocūqꝫ guſtatur minuatur ꝛ aliqua eius pars in ore guſtantis irreuocabiliter maneat vt experitur quilibet in ſe. ꝛ Augu. ponit. 2° de lib. ar. cap. 14. ſequit̄ ꝙ tales ſomniantes [i]o vas realiter euacuabunt. Eodem modo ſi ſomniēt ſe comedere vnum panem eundem ꝛ totum ſequit̄ ꝙ quilibet comedet illum panem totum qđ eſt impoſſibile ſm̄ naturam. Similiter ſi omnes ſomnient ſe manu tangere aliquam partē vnam ſignificatam alicuius corporis ꝙ oēs tāgant ſimul eādē. ꝛ per ꝯñs oium manus ſimul tangent partē iſtā qđ eſt ipoſſibile nāliter. Sic eni oēs eſſent ſimul in eodē loco p̄mo.

Fol.39.col.3. circa fi. li.45 ℭ Scđo q2 ſm̄ hoc ſequitur ꝙ naturaliter nō poſſet haberi aliqua certitudo de exiſtentia vel aliqua cōditione ꝯuenīēti alicuius rei ſenſibilis per viam ſenſus: nec per ꝯſequens per viam intellectus. qđ videt̄ abſurdum. Abſurdū enim eſt ꝙ nō habeā naturaliter certitudinem: vtrum ignis qui comburit manum meam poſito ꝙ ita ſit: ſic vere in rerum natura vel ſolum appareat: imo ꝙ plus eſt ꝙ nō ſim certus ꝙ ipſe me calefaciat ꝛ comburat. ꝛ vtrum vos ſitis h̄: ꝛ ego nunc loquar ꝛ audiam vocem meam. ꝛ huius alia quibus poſitis perit omnis ſciētia cuius principia ſumuntur a ſenſu: cum ſcientia ſit certa ꝛ euidēs notitia. Et ꝙ plus eſt ſequitur ꝙ tota vita ꝛ cōuictus inter homines non plus procedat ex certa euidentia q̄ opera eorū qui dormientes ex quibuſdaꝫ viſis in ſomnis corporaliter loquuntur ꝛ aliam exterius operantur: que omnia penitus ſunt abſurda. cōſequentia ſtatim pꝫ: q2 ex quo ſenſatio huius haberi pōt non preſente ꝛ pari ratione non exiſtente obiecto nō eſt poſſibile ꝙ per illam notitiam ſim certus ꝙ ipſum exiſtat ꝛ ſit preſens quando eſt: potius q̄ quando nō eſt: ꝛ per conſequens ꝙ ipſum agat vel non: aut aliquid eiuſmodi.

ℭ Ubi ait. cū cōtigerit ex aliqua cauſa: aut ex imaginatione aut ex cogitatione: aut ex aliqua figurarū celeſtiuꝫ vt appareat in formali. i. imaginatiua aliqua forma ꝛ itellectus fuerit abſens aut ceſſans ab inſpiciēdo. poſſibile eſt tunc deſcribi in ipſo ſenſu cōmuni qđ oſtendimus: vt audiat ꝛ videat colores ꝛ ſonos q nō habent eſſe extra nec aliquid de illis eſt extra. Et ſepe ꝯtingit hoc cū negligens eſt virtus intelligibilis: q2 cū anima rōnalis occupat̄ alijs ꝛ nō cuſtodit eſtimationē ꝛ imaginationē: tūc cōfortant̄ imaginatiua ꝛ formatiua in ſuis actionib[9] proprijs. ita vt forme que imaginent̄ videant̄ ei quaſi ſenſate. ꝛ infra in eodem cap. debet ꝙ cū imaginatiua nō fuerit impedita ab aīa rōnali aut q2 occupet̄ anima ſenſibus exterioribus: ꝛ ad idem cōuertat imaginatiuam: aut q2 anima reuocat eam ab imaginationibus que aſſimilant̄ rebus extrinſecis falſificando eas. vnde nō multum lꝫ ei effigiare eas ꝛ rep̄ſentare. hoc qđ vtroqꝫ īpedimēto remoto inquit ſicut ſit in hora dormiendi. Aut vno modo ſicut in infirmitatibus que debilitant corpus ꝛ īpediunt aīam ne habeat intellectū ꝛ cognitionē: ꝛ ſicut ſit in terrore cū debilitat̄ aīa ꝛ quaſi diſſoluit̄ ꝓpter id qđ timet̄: ꝛ ſequit̄ ꝛ ſic quaſi diſcedit ab intellectu ꝛ ab eius dn̄io tunc imaginatio pōt niti ꝛ ꝯuerti ad formalē ꝛ iniungere ei operari. ꝛ eaꝫ adunatio ꝯfortat̄ ſimul. ꝛ actio formalis ſit manifeſtior. ꝛ forme que ſūt in formali p̄ſentant̄ in ſenſu cōmuni ꝛ vident̄ quaſi habeāt eē extrinſecus. In qbus quoqꝫ verbis patent ea duo que p̄us. Fol.41.col. 2.poſt med. lineē.38.

ℭ Rem illā que eſt notitia intuitiua vtiqꝫ ſine obiecto pōt ꝯſeruare: ſꝫ nō pōt ꝯſeruare illā ſine obiecto: ſic ꝙ ſit tunc notitia. vnde q̄uis patrē deus facere poſſit ſine filio ꝛ conſeruare. non tamen poteſt conſeruare patrem ſine filio. ꝛ ꝙ pater ſit pater non habens filiuꝫ ſicut in ꝓpoſito. Similiter deus poteſt cauſare ſine obiecto aliquā qualitatē eiuſdē rōnis cū viſione intuitiua: ſed illa tūc nō erit actualis viſio ſed potētialiter tm̄: vnde poſito obiecto ſuo a quo naturaliter ipſa potuiſſet cauſari ipſa erit viſio eius. Fol.41.col. 3.circa fi.li.6.

ℭ Et addit aliud arg[m] ad oſtendendū ꝙ illa notitia que eſt ſenſus preſentis non poteſt eſſe memoria abſentis: q2 tunc etiam videre ꝛ audire poſſent eſſe non preſentiū qđ eſt falſum. vnde ait Euſtra. vtiqꝫ videre non preſens ꝛ audire. Fol.41.col. 3. circa fineꝫ lineē.31.

ℭ Nec ſequitur nō cognoſcit̄ in ſe imediate. igit̄ non cognoſcit̄. nec etiā ſeqtur cognoſcit̄: igit̄ imediate in ſe cognoſcit̄. Quinimo ꝙ ſic imaginarie cognoſcit̄ vere cognoſcit̄ ꝛ nō tn̄ in ſe ita ꝙ imediate ſit p̄ſens aīe cognoſcēti. aliogn talr̄ cognoſcēs reꝫ aliq̄ cognoſceret. vtꝫ eſſet vel nō eſſet ꝛ vbi. ꝛ quid agit ꝛ alias ſingulares ꝛ ꝯtingentes cōditiones illius rei: ita bene ꝛ eadem rōne: qua cognoſcit oīa h̄ de re quā imediate oculis corporalibus videt. qđ tamen falſuꝫ eſt. Et h̄ duo videlꝫ ꝙ res cognoſcatur per ſpecieꝫ: ꝛ ꝙ nō imediate in ſe expreſſe dicit Aug. in lib. de quātitate aīe fatis ꝓpe p̄ncipiū. vbi ratio querit. Meminiſti ne vrbis mediola. rn̄. Aug. valde memini. ratio. nunc ergo cū oculis eam nō videas. animo vides. Aug. Ita eſt. Ratio. cū igit̄ anima tua hic ſit vbi eſt corpus: nec vltra ſpatiuꝫ eius porrigatur. vnde ſit vt illa videatur. Aug. per memoriam hoc fieri puto. non ꝙ illis locis ſit preſens. ſ. anima. Ratio. imagines ergo illorum locorum memoria continentur. Augu. ita ſentio. Nam ꝛ quid nunc ibi agatur ignoro: quod vtiqꝫ non ignorarem: ſi animus meus vſqꝫ ad ea porrigeret̄ que p̄ſentia ſentiret. Ratio. verum videris mihi dicere. Fol.42.col. 1. circa fineꝫ lineē.13.

ℭ Similiter ſi alicui dormienti aut etiā vigilanti occurrit aliqđ phantaſma ꝙ ſit ſimile alicui rei quā nunq̄ vidit. v. g. phantaſma cocodrilli. certū eſt ꝙ nō cognoſcat iſte [i]o phantaſma eſſe ſimile cocodrillo aut eius eſſe imaginē. Lꝫ ſi poſtea videat cocodrillum ꝛ iterū occurrat ſibi tale phantaſma. ꝛ habeat habitualē notitiā cocodrilli: cognoſcet illud eſſe imaginē ei[9]. ℭ Tertia ꝯcluſio eſt ꝙ talia ſenſibilia nō ſenſata nō poſſumus cognoſcere in aliq̄ ꝯceptu ſimplici ꝓprio. Sed in ꝯ[m] ſimplici cōi. nō tn̄ notitia diſtincta ꝛ determinate: ſed cōi ꝛ incōfuſo. Fol.43.col. 2.circa p̄n[m] lineē.47.

Fol.44.co. 1.circa med. linee.5.

¶Confirmat hoc per experiẽtiã ſimul ⁊ auctoritatẽ eiuſdẽ 2° de tri.ca.6.ſuperius allegatã. experit eni quilibet ſe nullã formã fingere poſſe cui vel nõ hʒ ſimilẽ in memoria ſm ſe totam: ſi ſit forma ſimplex. Unde colorem quem nunq̃ quis vidit cogitare nõ põt. vel partibus eius ſi ſit ex pluribus cõpoſita. ſicut cuʒ qa montẽ oleis indutũ ⁊c̃. cogitat vt ibi dcm̃ eſt. cõpoſitionem aũt ſpecierũ hmõi intellige vel eſſentialẽ vel obiectiuã. iuxta diuerſum modũ oppinãdi de cõpõne mentalis ppõnis de qua in prima.q. plogi dcm̃ eſt. Unde ſimilitudinẽ elephantis nullus fingere poſſet: niſi in ſe partiũ eius. v̄.g. colouis: figure: ⁊ alioꝝ accidentiũ meminiſſet: ⁊ per ꝯñs notitiã rerũ quaꝝ ſunt ſimilitudines. ¶Ad hoc eſt etiã idẽ Aug. in epiſtola ad Nebridiuʒ: que incipit. phemio. ſuperſedeã. vbi ait. Ceci a natiuitate cũ de luce colorib[us]q̃ interrogant qd rñdeant nõ inueniunt. nõ enim coloratas vllas patiunt imagines qui ſenſerunt nullas. pʒ igitur ꝙ nec fingere tales formas: nec per illas cognoſcere abſentes res poſſumus: niſi aliquas tales res prius ipſi ſenſerimus mõ quo dictũ eſt. ¶Aduertendũ tamẽ ꝙ in hoc inter tales imagines fictas ſimplices ⁊ cõpoſitas eſt differẽtia. nã ſimplices niſi prius ſenſerimus res extra vt dictũ eſt: nec fingere poſſumus: nec intelligere vel cogitare per illas: ſed cõpoſitas qbus nullaʒ rem ſimilem ſiue cuius ſint imagines ſenſimus fingere poſſumus: dummodo ſimplices ex quibus cõponit ſimilitudines habeamus in nobis: ſicut quis põt fingere montẽ aureũ qui nullã talem montem vidit dummõ aurũ ⁊ montẽ aliquem viderit. ⁊ eoꝝ ſimilitudines in anima habeat. Sed tamen per tales ſic fictas imagines nullam rem extra cognoſcere põt. niſi prius nouerit aliquã talem rem eſſe extra aiam realiter: qualis eſt h̄ ſimilitudo ficta in aia ineſſe ficto ⁊ imaginario: cuius ipſa eſt ſignũ: ſicut põt ex dictis patere. Unde ⁊.10. de tri.ca.10. dicit Aug. ꝙ per imaginale figmentũ cogitant abſentia que ſenſu corporis tacta ſunt ſiue oĩno ipſa ſiue eiuſdeʒ generis aliqua. Et hoc gñale eſt omni ſigno ꝙ per ipm̃ res cui⁹ eſt ſignũ nõ cognoſcit: niſi ſciat illud eſſe ſignũ eius ſicut experientia pbat. ⁊ ab eodẽ Aug. haberi põt. 2. de tri.ca.5. id aũt ſciri non põt niſi de re illa vel ſimili in ſe prius habeat notitia. vt certum eſt.

Fol.44.co. 2.circa pn̄ linee.31.

¶Quarta ꝯcluſio eſt ꝙ res ſenſibiles nõ ſenſatas nõ poſſumus cognoſcere in aliq̃ ꝯceptu cõpoſito ſibi pprio: poſſum⁹ aũt illas noſſe in ꝯceptu cõpoſito cõi ſed nõ in ſpãli ⁊ diſtincte. Ad cui⁹ itellectũ eſt ſciẽdũ: ꝙ iſte ꝯcept⁹ cõpoſit⁹ dr̃ pprius aliquarum rerũ qđ eſt ſignũ cuiuſlibet illarũ: ⁊ pro q̃libet põt ſupponere ⁊ de q̃libet ſeu pnoĩe demrante illã nõ pro ſeipſo: ſed pro illa verificari. ⁊ nullius alterius rei ab illis eſt ſignũ ⁊c̃. talis aũt aliq̃ eſt cõpoſit⁹ ex aliq̃ ſimplici ꝯceptu cõioꝛi ⁊ aliq̃ ꝯuertibili ſicut diffinitio que eſt per genus ⁊ dĩam ꝯuertibilẽ cũ diffinito. v̄.g. aial rõnale ſiue ꝯceptus mẽtalis cui h̄ vox cõpleta ſubordinat eſt ꝯcept⁹ cõpoſit⁹ homini pprius. Aliq̃s v̄o eſt cõpoſit⁹ ex ſimplicib⁹ quoꝝ q̃libet eſt cõioꝛ ⁊ in plus: totus tñ eſt pprius exẽpli gr̃a ꝯcept⁹ cui correſpõdet hoc totũ in voce. Subã mãlis intellectiua. q̃ pprius eſt hoĩ ⁊ cũ hoĩe cõuertibilis: ⁊ tñ quelibet pars eſt cõioꝛ ⁊ in ꝯuertibilis vſr cũ illo. ¶Ad hoc aũt vt in huiuſmodi ꝯceptu res cognoſcant neceſſe eſt pcognoſci illuʒ eſſe ſignũ illarũ rerũ vt ſupra dictũ eſt. hoc aũt ꝯ̃ dũ cognoſcit ipm̃ verificari de noĩe res huius ſigñante ⁊ ſupponẽte pro illis. Ꝯ duob⁹ modis cognoſci põt. vno mõ per notitiã illaꝝ rerũ in ſenſu aliquaꝝ ex illis. v̄.g. iſte ꝯcept⁹ ꝑceptibile viſu. põt cognoſci eſſe ſignũ rerũ lucidaꝝ ex eo ꝙ quis cognoſcẽdo imediate hoc lucidũ ſ. ſolẽ. ⁊ hoc. v̄.g. ignẽ ⁊ h̄ aliud. ſ. corpus coloratuʒ. coloꝛ diſgregatiu⁹ viſus põt cognoſci de albedine per experientiam pluriũ ſingulariũ albedinũ quas percipit ꝙ viſum diſgregãt ⁊ ex hoc formas vlem hunc ꝯceptũ in ſe. cognoſcit q̃libet illoꝝ eſſe perceptibile viſu: ex quo etiã hʒ vlem notitiã ꝙ oẽ tale eſt ꝑceptibile viſu. Unde ꝯcept⁹ ille cõpoſit⁹ quẽ format in ſeipſo eſt poſtea illi ſignũ per qđ apphendit in cõi res ꝑceptibiles viſu. Alio mõ põt cognoſci nõ qdẽ apprehẽdendo imediate in ſe aliquã taliũ rerũ: ſed apphendendo imediate aliquã aliaʒ rem in ſe. ⁊ ex illa ar[gu]ẽdo ⁊ concludendo illum conceptum de alio. v̄.g. hunc ꝯceptũ. pncipiũ mouendi ad ſuperius q̃ eſt ꝯcept⁹ leuitatis. ⁊ gr̃a exẽpli ſuppono. vel pncipiũ mouẽdi ad oẽm dĩaʒ poſitionis: q̃ ſupponat eſſe ꝯcept⁹ aie motiue. põt qs cognoſcere verificari de illis reb⁹. ſ. leuitate ⁊ aia nullã aiam vel leuitatem apphendendo in ſe imediate: ſed apphendendo motuʒ ignis: ⁊ motũ aliquoꝝ aialiũ ⁊ arguẽdo in igne eſſe aliqđ pncipiũ mouẽdi ſurſum: ⁊ in aiali pncipiũ mouẽdi ad oẽm dĩam poſitionis: ⁊ ex hac notitia nouit hunc ꝯceptũ eſſe ſignũ. Sic ꝙ virtute huius notitie cũ aliq̃s ꝑexigitis intuens in ſe ꝯceptũ illũ nouit per ipm̃ res q̃rũ eſt ꝯceptus. Et hunc modũ cognoſcẽdi etiã ponit Aug. 8. de tri.ca.5. Et ſimilr̃ lib.13.ca.p̃ ſimul cũ aliq̃s tribus modis ſupra poſitis in prima ꝯcluſione vt ſibi allegat. ¶His premiſſis pbat ꝯcluſio. ⁊ pmo quo ad pmã ptẽ: q̃ ſi aliq̃ ſenſibilia nõ ſenſata poſſent itelligi a nobis in ꝯceptu aliq̃ compoſito ſibi pprio poſſibile eſſet cognoſcere talẽ ꝯceptuʒ verificari de noĩe illas iportãte. Sed ꝯñs eſt falſum ꝯñtis pʒ ex dictis. pp⁹. falſitatẽ ꝯñtis: q̃ aut talis ꝯcept⁹ cognoſceret verificari de illo noĩe: ex apphẽſione alicui⁹ taliũ in ſe: aut ex apphenſione alicui⁹ alterius rei ⁊ diſcurſu: ad illã: mõ pmiſſo. nõ pmo mõ: q̃ tũc illa nõ eſſent nõ ſenſata. vt ſupponit. Nec 2° mõ: q̃ vel hoc eſſet diſcurrendo ex aliq̃ effectu ad cãm extrinſecã. vel econuerſo: a cã extrinſeca ad affectũ. hoc pʒ: q̃ oĩs notitiã diſcurſiua certa videt eſſe a cã ad effectũ vel ecõuerſo. in pposito aũt nõ poſſet eſſe ex effectu ad cãm intrinſecã vel ecõuerſo: q̃ nõ pus vnum cognoſcit q̃ aliud nec pus tẽpore quis apprehendit cõpoſitum q̃ eius mãm ⁊ formã ſed vel neutrũ apphendit vel ſimul. Quis totũ ſimul apprehendere poſſit pus: q̃ alterã partem diſtincte a reliqua. eſſet ergo in propoſito iſte diſcur.

Fol.45.col. 4.circa finẽ pme linee.

¶Scdo iſtud dictũ: nullã difficultatẽ vitat que ſequat dcm̃ noſtrum. nam tot habitus neceſſario opʒ ponere quot ego pono ſpẽs: alioquin dabit ꝙ vnus habitus ſufficit ad recordãdũ plures actus determinate ⁊ diſtincte: ⁊ per ꝯñs nũquã obliuiſcet habẽs illũ habitũ pus vniuʒ illoꝝ actuũ q̃ alioꝝ qđ eſt ꝯtra experientiã. Immo nõ apparet cur nõ poſſit eadẽ facilitate poſitiuũ vnus habitus memoratiuus reſpcũ oĩum actuũ pteritoꝝ. ⁊ ideo vt diri coguntr ſic dicentes tot habitus ponere quot ego ſpẽs. nec aliq̃ difficultas eſt in ſuſtinendo ſpẽs plus q̃ hitus. Et vt dcm̃ eſt neceſſe eſt ponere ꝙ talis notitia ſit per aliqđ repreſentatiuũ rei apphenſum. Ꝙ ſi dicerẽt illũ habitũ eſſe ſimilitudinẽ rei: ⁊ apphẽdi ſeu cognoſci in ſe ⁊ in r⁹ rem illã nõ eſt tunc diſſonãtia in re ſed vocabulo tñ: ⁊ ideo ꝙ dico de ſpẽ dicam de habitu: q̃ de noĩe nõ eſt ꝯtendẽdũ. Naʒ etiã illa ſpẽs in medio per actus intellectus frequẽtatos circa ipſum firmat: ſicut ẽt illa que eſt in parte ſenſitiua frequẽtata cogitatione firmat vt dicit Aug. 12. de tri.c.2. talis autem ſpecies firmata nõ abſurde poteſt vocari habitus.

Fol.46.col. 2.in pn̄.pme linee.

¶Similiter ſm intentionẽ Augu.10. de tri.ca.5. mens imediate videt ſeipſam. Et ſimiliter imediate videt imagines reruʒ corporaliũ quas hʒ in ſeipſa. Et tamẽ vt dicit cap.8. mens aliquãdo nõ ſe diſcernit a talib⁹ imaginibus: qñ ſine talib⁹ non põt ſe cogitare. vnde vt dicit aliquãdo hoc ſe putat eẽ ſine quo ſe nõ põt cogitare. ¶Ad 2m̄ dubiũ de habitibus dicit ab vno doctore ꝙ nõ cognoſcunt intuitiue: q̃ lʒ quis experiatur ſe inclinari ad actum nõ tamẽ experit ſe inclinari per habitũ: q̃ tñ poſſet inclinari potẽtia per deũ agentem ſicut per habitũ inclinantẽ. Et ideo illa inclinatio quã quilibet experit in ſe nõ põt cognoſci euidẽter ex notitia intuitiua habitus inclinantis: ſed poteſt tñ cognoſci pmo modo quo põt cognoſci per rationem ⁊ diſcurſum. Ex quo patet ꝙ nullus põt intuitiue videre fidẽ ⁊ charitatem que ſunt habitus in nobis. Quis poſſit intuitiue videre actus qui eliciunt ex iſtis habitibus qui ſunt credere ⁊ amare.

Ochkam De h̄ du⁹ meliu[s] cogita ⁊ vide de h̄ in q̃lʒ vbi loq̃tur de iclinatiõe hit⁹. hic attẽde veruʒ loq̃tur de notitia diſticta rei: q̃ tũc nihil conclude ret ꝯtra eũ.

¶Cõtra dcm̃ 1ᵐ videt pmo repugnare aliq̃s dictis eius. Concedit enim hic ꝙ habitus põt cognoſci per diſcurſum. igit de habitu põt haberi notitia aliqua complexa vel incõplexa. ⁊ ſi cõplexa igitur ⁊ incomplexa: q̃ omnis notitia complexa vel cõplexi preſupponit ſimplicẽ notitiã terminoꝝ: ſm eum in eadeʒ qõne. Omnis aũt notitia rei incomplexa: ſm eundem eſt intuitiua vel abſtractiua: q̃ nullã ponit mediam nec ponere põt ſm diſtinctionem quã dat de intuitiua ⁊ abſtractiua. ſ. ꝙ intuitiua eſt cuius virtute põt cognoſci veritas contingens: abſtractiua aũt cuius virtute nõ põt. Habitus ergo põt cognoſci ab habente aliqua notitia ſimplici intuitiua vel abſtractiua: ſi intuitiua habetur ppoſitũ. ſ. repugnare in dictis. ſi abſtractiua: igit ⁊ intuitiua: q̃ ſm eundem etiã in eadem qõne ⁊ plurib⁹ aliq̃s locis. oĩs notitia abſtractiua rei pſupponit intuitiuã notitiã de eadẽ re. Et per ꝯñs manifeſte ſeq̃ ꝙ vel habitus nullo mõ cognoſcit vel ꝙ intuitiue cognoſcit: vtrũq̃ repugnat huic doctori. ¶2° ꝯcedit ⁊ verũ eſt ꝙ aliq̃s experit ſe iclinari ad actũ. dicit tñ ꝙ nõ per notitia habitus q̃ deus poſſet ⁊c̃. ¶Cõtra hoc pmo: q̃ ſi rõ valet: tunc etiã nec per diſcurſum poſſet quis cognoſcere habitũ ſuũ aut ſe habere habitũ cuius oppoſituʒ dicit. ¶2° q̃ vel illa inclinatio eſt ipſemet habitus: ⁊ tunc experiendo inclinationẽ experit habituʒ. ⁊ per ꝯñs intuitiue videt ipm̃. Aut eſt actus pueniens ab habitu ⁊ iſtud videt dubiũ cum frequenter homo experiat ſe inclinari ad aliqd. v̄.g. odiũ vel vindicte appetitũ: ⁊ tñ nec odit nec vindictã pro tunc appetit: nec ſingi põt qualis alius act⁹ eſſet in exẽplo ppoſito. ¶3°. nõ appet vſque quaq̃ pie dictuʒ ꝙ inclinatio quã aliq̃s in ſe experit ad idolatri vel odium chriſti: ⁊ ſimilia enormia peccata: ſit imediate a deo

cum deus

cum deus neminē inducat vel inclinet ad peccatū. ¶ Quicqd tū ſit de hijs duobus vltimis dictis que magis dubitādo q̄ aſſerendo volo eſſe dicta. videt̄ mihi ɔcedendū ꝙ habitus cognoſcat̄ in ſe imediate ꝛ intuitiue ab habēte illum. nō tū oīs: q2 nō habitus infuſi. fidei ſpei ꝛ charitatis. qb' ēt inclinari ad actum nullus nāliter experit̄. ꝛ tales o' ꝙ nō ſolū nō cognoſcunt̄ intuitiue ab habente ſed etiā nec abſtractiue determinate ꝛ diſtincte: q̄uis poſſit eſtimare vel ſuſpicari ſe huiuſmodi habere habitus: aut ēt ī ɔceptib' gn̄alibus cognoſcere. Alios aūt habit' qbus inclinat̄ ad actus cognoſcere pōt intuitiue magis tamen perfecte. ꝛ minus ſm̄ conditionem habitus.

Fol.46.col. 2.circa finē lineę.42.

¶ Sicut manifeſte declarat Hiero. ī ep̄la ad Demetriadē vbi ait. Quid ī obſecro eſt ꝙ ad oē pctm̄ aut erubeſcimus aut timemus. ꝛ culpā facti nūc rubore vultus nūc pallore monſtramus: ac trepidante animo ēt in minimis delictis teſtē fugim'. ɔſciētię remordemur. Ediuerſo cur in oī bono leti. ɔſtātes. intrepidi ſumus. idq̄ ſi occultū eſt: palā fieri volumus: niſi ꝙ teſtimonio ſibi ipſi eſt nā que hoc ipſo declarat bonū ſuū quo malum diſplicet. ꝛ ſubdit. Eſt enī in animis nr̄is nālis quedā vt ita dixerim ſanctitas que velut in arte p̄ſidēs exercet boni maliq̄ iudicium. ꝛ vt honeſtis rectiſq̄ actibus fauet: ita ſiniſtra queq̄ opera cōdemnat atq̄ ad ɔſciētię teſtimonium diuerſas partes domeſtica q̄dā lege dijudicet: ꝛ poſtea ſubdit ꝙ hec eſt illa lex nālis de qua loquit̄ Ap̄ls ad Ro. 2. cū ait. Cū eni gētes que legē nō habēt naturaliter que legis ſunt faciunt ꝛc̄.

Fol.49.col. 1.circa med. lineę.29.

¶ Sunt aūt magis cōia notiora minus cōib' eo ꝙ ex plurib' ſingularib' poſſunt abſtrahi ꝛ haberi eoꝝ notitia. v̄.g. ɔcept' aialis haberi pōt ex notitia huius equi ꝛ hui' bouis ꝛ hui' hoīs: ꝛ alioꝝ ſingulariū aialiū diuerſarū ſpērū. ita ꝙ ad abſtrahendū vlem ɔceptū ſufficiūt quelꝫ pauca indiuidua diuerſarū ſpērum aialis. Sed ad habendū ɔceptū minus cōia. v̄.g. elephantis vel leonis: non ſufficiunt quelibet indiuidua aialis: ſed neceſſe eſt noſſe aliqd̄ indiuiduū elephantis: ꝛ q2 multi nouerunt aliqua aialia: qui nunq̄ viderunt elephantē: ꝛ facilius occurrunt hominibus aliqua indiuidua vniuerſalis magis cōmunis: q̄ indiuidua minus cōmunis ideo facilius cognoſci pōt magis vniuerſale q̄ minus vniuerſale: ꝛ notitia incompleta ꝛ notitia etiam completa qua ipſum de alio cognoſcitur.

Fol.50.col. 4.poſt lineā 47.

Circa 4. ōm di. in qua Magiſter ſupponēs gnōnē eſſe in deo querit de veritate ɔpōnū enūciantiū eiuſmodi gnōnē. Occurrit aliqd querere circa ſuppoſitū ꝛ aliqd circa queſitū. Circa ſuppoſitū aūt ſupponēdo ex fide ꝛ auctoritate ſacre ſcripture patrē deū vere gn̄are filiū deū. quero vtꝝ gn̄are p̄ris ſit in ipſo patre. Et arg. ꝙ ſic. p̄ q2 ɔprietas eſt in eo cui' eſt ɔprietas. Sed gn̄are eſt proprietas patris: g̃ ꝛc̄. ¶ Scd̄o oīs habitudo qua pater refert̄ ad filiū eſt in patre. Sed gn̄are eſt habitudo patris ad filiū. per generare enī dicit̄ pater genitor filij. igit̄ gn̄are in patre.

In oppoſitum arḡ. q2 ɔprietas qua filius dei diſtinguitur a patre eſt in filio ꝛ non in patre. Sed gnō eſt hmōi. iuxta illud Damaſ. lib. p̄. ca. 11. dicētem ꝙ oīa ſunt cōmunia trib' perſonis p̄ter ingnōnē. gnōnē. ꝛ ɔceſſionē. In his enī ſolū hypoſtaticis ɔprietatib' vt ait abinuicē differunt hec ſancte tres hypoſtaſeos. vult igit̄ ꝙ p̄r diſtinguit̄ a filio per ingenerationem. ꝛ filius a patre per gnōnem.

Quantum ad. q. iſtā eſt qdā opio ꝛ diſtinguēs in deo duplicem gnōnē ſm̄ ꝙ gnō ſignat ɔductionē veram. vnā. ſ. que eſt productio actiua p̄ris. ꝛ hec vocat̄ gn̄are ſeu gnō actio. aliā v̄o que eſt ɔductio paſſiua filij. ꝛ h̄ vocat̄ gnō paſſio ſeu gn̄ari. vel natiuitas. tūc ad ɔpoſitū dī ꝙ gnō actio ſeu ipm̄ gn̄are quo pater ɔducit filiū eſt in p̄re: ſicut ecōtra gnō paſſio ſiue ipm̄ gn̄ari quo filius producit̄ eſt ſm̄ oēs in filio. ¶ Qꝫ aūt gn̄are ſit in p̄re ɔbat̄ a qbuſdā p̄ter p̄mā rōnē ſupra factā ad q. que ab oibus cōiter ſic p̄. Si gn̄are non eſſet in p̄re ſequeret̄ ꝙ eſſet act' elicitus a p̄re ꝛ capiens eſſe ab ipſo. ɔn̄s eſt falſū. nā gn̄are ꝛ paternitas ſunt idē realr̄ ꝛ ſola rōne diſtinguunt̄ vt dicit Magiſter īfra. d. 27. Sed ɔſtat ꝙ paternitas non eſt res elicita: Alioqn p̄r nō eēt oīno iproductus qd̄ eſt erroneū. Itē eſſet ɔductus a ſeipſo. qd̄ eſt impoſſibile oīno. Itē ſequeret̄ ꝙ gn̄are eliceret̄ ab ipſa eēntia cū in p̄re nō ſit aliqd p̄ter ipm̄ generare niſi eſſentia ipſa: ac per hoc eſſentia eſſet ſuppoſitū abſolutū. ꝛ ɔn̄tia p3: q2 gn̄atiuū eſt formale perſone p̄ris ɔſtitutiuū ſicut ꝛ paternitas. ¶ Scd̄o alibi ſic. Si gn̄are eſſet in filio a p̄re ſequeret̄ ꝙ paternitas eſſet poſterior ipſo gn̄are ac per h̄ poſterior filio genito. ꝛ ſic ɔſtitutiuū p̄ris filiū ſequeret̄. ¶ Tertio ſequeret̄ ꝙ pater eſſet ſuppoſitū per aliqd ꝑuiū ad gn̄are ꝛ ita per aliqd abſolutū. ¶ Quarto q2 ſequeret̄ ꝙ in filio eſſent tres ɔprietates. ſ. gn̄are. gn̄ari. ꝛ ſpirare: in p̄re aūt eēnt due tm̄. vꝫ. paternitas ꝛ inaſcibilitas. cui' oppoſitū ſancti dīt. vl̄ ꝙ magis abſonū eſt ſpirare eſſet in ſpirituſancto ꝛ non eſſet cōis ɔprietas patri ꝛ filio cuius oppoſitū oēs clamant. ¶ Quinto. q2 aut gn̄are eſſet eēntia vt a patre. ꝛ hoc nō q2 eēntia nō capit eſſe a patre. Aut eſſet filius vt a patre. ꝙ ēt non pōt eſſe: q2 filio vt a p̄re non eſt aliud q̄ gn̄ari ꝛ ſic gn̄are eſſet gn̄ari. Aut eſſet totus filius vt a patre. ꝛ hoc nō etiā: q2 gn̄are nō dicit totū ſuppoſitū ſed ɔprietatē tm̄ vt dicit Magiſter di. 27. filius aūt eſt nomē ſuppoſiti cōpleti vt ibidē. d. Magiſter. Nil aūt aliud aſſ gn̄ari pōt ꝙ ſit generare cum p̄ter p̄dicta nihil oīno ſit in filio. ¶ Sexto. Aut gn̄ari diſtinguit̄ a filiatione aut nō. Si nō: igitur nec gn̄are a paternitate: q2 ſi vnū oppoſitoꝝ eſt idē vni alioꝝ oppoſitoꝝ ꝛ reliquū eſt idē reliquo. Si v̄o diſtinguit̄: ſeqtur ꝙ ſi gn̄are nō eſt in patre nō oī relationi exiſtēti in filio correſpōdebit in patre oppoſita relatio: qd̄ eſt falſum. tum q2 relatiua dīr ad ɔuertentiā. tum q2 multiplicato vno relatiuoꝝ in vno extremo multiplicat̄ correlatiuū in altero. ¶ Septimo Aug. in lib. de fi. ad pe. c. 2. aliud eſt genuiſſe q̄ natū eſſe. Unde māifeſtum eſt ꝙ alius eſt pater alius filius. igit̄ gn̄are aliud eſt a generari ꝛ per ɔſequēs generare nō eſt in filio: alioqn duo actus eſſent in eo. ¶ Octauo per nihil ꝙ eſt tm̄ in filio pater generat filiū quaſi effectiue. p3 q2 tunc filius ſm̄ vnā nām gn̄aret ſe ſm̄ aliā ſi pater generat filiū per generare quaſi effectiue. cuius ɔbatio eſt: q2 generare circūſcripto omni alio poſito pater non generat filiū effectiue. omni aūt alio remoto ꝛ poſito generare generat filiū quaſi effectiue. ¶ Nono. generari refert filiū ꝛ nō niſi ad generantē: ꝛ per ɔn̄s generare nō eſt in filio ſed in generāte. ¶ Decimo. generās ꝙ nō generat niſi gnōne exiſtente in genito nō refert̄ ad genitū niſi q2 genitū refert̄ ad ipm̄. Si igit̄ gn̄are eſſet in filio ꝛ nō in patre pater nō referet̄ ad filium niſi q2 filius refert̄ ad ipm̄. hoc aūt eſt falſum: q2 pater refertur ad filiū in 2° mō relatiuoꝝ. in talibus aūt vnū nō refertur ad aliud ſolū q2 aliud ecōuerſo refert̄ ad ipm̄: ſed relatio eſt in ſubſtātia vtriuſq̄ extremi. vt p3. 5. meta. ¶ Reſpōdeo. pro itellectu ꝛ diſſolutione qōnis: ac etiā ɔpter dicta hmōi op̄. ꝑmittam vnā diſtinctionē de iſto termino generatio. Deinde iuxta illā ponā cōcluſiones aliquas ꝛ ɔbabo. Eſt aūt diſtinctio h̄: ꝙ iſtud nomen gnō pōt ēt accipi ſicut eſt hoc nomē actio. Nā actio aliqñ ſignificat p̄n̄m agēdi ſeu potētiā actiuā agētis: ſicut p3. 9. meta. ſm̄ vniuerſos ph̄i trāſlationes ꝛ v̄ba cōmētī ibidē cōmē. 2. Aliqñ v̄o ſignat actū vel opationē huius potētię actiuę: ſicut p3 3° phyſi. vbi Ph̄us dicit ꝙ actio eſt opus ꝛ finis actiui. Aliqñ ſignificat reſpectū agētis ad id qd̄ agit̄. Dīte Dam. lib. 3° cap̄. 16. Ipſa habitudo quā h3 qui facit ad id qd̄ facit actio. Eodē mō pōt diſtingui de paſſione pro p̄ncipio. ſ. paſſiuo. ꝛ pro actu eius ſm̄ quem modū Ph̄s 3° phyſi. dicit ꝙ paſſio eſt opus ꝛ finis paſſiui. ꝛ pro habitudine eius quid patit̄ ad agēs. ¶ Ita in ɔpoſito poſſet diſtingui de gnōne. Nam vno modo poſſet accipi pro p̄ncipio generandi: ꝛ ſic de gnōne nō eſt qd̄ p̄ſens. Alio modo pro actu ſeu operatione ſi ɔueniēter admittat̄ hoc vocabulū in diuinis ipſius p̄ncipalibus gn̄atiui. ¶ Tertio pōt ſumi generatio pro habitudine ſeu reſpectu genitoris ad genitū. ¶ Hys p̄miſſis pono ɔcluſiones. 3. p̄' eſt: ꝙ gnō 2° mō dicta vere eſt in diuinis: ꝛ ſimiliter 3° modo dicta. ɔbat̄ p̄mo p̄mū. Nam in deo eſt potentia ſeu p̄n̄m vere gn̄atiuū: vt ɔbabit̄. d. 7. ꝛ h̄ potētia nunq̄ caret ſuo actu: vt p3 p Magr̄m. d. 9. ꝛ auctoritates ſanctoꝝ quas adducit. igit̄ in deo eſt vere gnō: que eſt actus p̄ncipij gn̄atiui. ¶ Scd̄o idē ɔbat̄ auctoritate Dam. lib. p̄ cap̄. 9. vbi loquēs de generatione diuina ait. Generatio qdē eſt ſine p̄ncipio ꝛ eterna: nature opus exiſtēs ꝛ ex ſub̄a ei' ɔducēs. i. opus ex ſua ſubſtātia nāliter ɔducētis. ¶ Scd̄m ēt. ſ. ꝙ gn̄atio 3° modo dicta eſt in deo. p3: q2 deus eſt vere pater ꝛ genitor. Sed inquātū huius vere refert̄ ad genitū. igit̄ ꝛc̄. ¶ Scd̄a cōcluſio eſt ꝙ generatio 2° modo ſumpta. ſ. pro actu potētię ſeu p̄ncipij generatiui inquātū hmōi realiter diſtinguit̄ a patre. ɔbat̄. p̄ ſic. Generatio ſic ſumpta eſt realr̄ a patre tanq̄ a p̄ncipio. igit̄ realiter diſtinguit̄ ab eo. ɔſequentia p3. an̄s ɔbat̄: q2 generatio ſic ſumpta eſt act' patris tanq̄ p̄ncipij ꝛ potētię ɔductiuę. igit̄ eſt ei' actus q2 ab eo. quēadmodū ꝛ oīs actus actiui iquātū hmōi eſt eius q2 ab eo: vt p3 ex 3° phyſi. ¶ Cōfirmat̄. q2 nulla res eſt p̄ncipiū ſuiipſius. pater aūt eſt p̄ncipiū gnōnis ſic ſumpte. Item nullus actus eſt actus ſuiipſius: ſed qlibet eſt actus alterius ꝙ eſt potētia eius. generatio autē eſt actus patris. igit̄ generatio nō eſt pater. ¶ Scd̄o aut actus patris generantis inquātū generans eſt eſt act' etiā filij geniti vel filius ipſe genitus. aut nō eſt ipſe filius neq̄ actus eiuſdē. Nō pōt dici ꝙ nec ſit filius nec act' ei': q2 tūc pater nō gn̄aret filiū: nec filius eſſet ei p̄r tanq̄ a generante nō plus q̄ a ſpirituſancto. Sicut nec mouens mo-

Aureo. d. 5. li. q. 1. ar. 3.

d. 27. q. 1. ar. 2. ꝛ 3.

Franciſcus de eſcu.

ueret motum niſi actus mouentis eſſet etiam actus moti: nec agens ageret in paſſum: nō idem actus eſſet agētis ⁊ patiētis. vt pȝ 3° phyſi. igit̄ talis actus patris inquātum eſt gn̄ans eſt filius vel filij: ⁊ ſi eſt filij cum nō ſit eius vt ab eo. alias ipſe ſicut ⁊ pater gn̄aret: ⁊ ꝑ plus eſt gn̄aret ſeipſum: cū ſolus filius gn̄et: igit̄ eſt eius vt in eo. ⁊ talr̄ in eo q̄ſr nō eſt in pr̄e nec in ſpūſcō. alias ſicut ipſe ita alius in quo eſſet et gn̄aret: qđ eſt falſum. igit̄ talis act⁹ eſt diſtinct⁹ realr̄ a pr̄e. Idē et ſeqt̄: ſi dicat̄ ꝙ actus ille ſit ipſemet filius: ꝙ et magis ꝓprie dr̄ q̄ ꝙ ſit in eo. ¶ Tertio. pr̄ inquātū gn̄ans eſt ꝑncipiū natiuitatis ſeu originis. igit̄ natiuitas eſt gnō ſm ꝙ nunc de gnōne eſt ſmo. igit̄ gnō diſtinguit̄ a pr̄e. ꝑ° ꝯña pȝ: q2 ſola gnō eſt act⁹ ꝑncipij gn̄atiui inquātū hmōi. ⁊ 2ª clara eſt: qm̄ natiuitas vtiq3 a pr̄e diſtinguit̄. ¶ Dices ꝙ natiuitas eſt gnō paſſio de qua nō eſt dubium ꝙ a patre diſtincta ſit: nō eſt aūt gnō actio de qua qđ vertit̄ inter doctores: ⁊ quā ꝑcedens op̄. dicit eſſe in patre ⁊ ꝯſtituere ipm̄ in eſſe ſuppoſitali. ¶ Cōtra. aut per gnōnē actionē intelligis habitudinē qua generans refert̄ ad genitū. ⁊ ſic nō loqueris ad ꝓpoſitū: q2 de tali nō ꝓcedit ꝯcluſio iſta. Aut actū ꝑncipij gn̄atiui inquātū hmōi. ⁊ tunc ſeqtur ꝙ pater eſt ꝑncipiū ei⁹. Sed nō apparet ꝙ alr̄ ſit ꝑncipiū eius q̄ eſt ꝑncipiū natiuitatis. igit̄ etiam natiuitas erit gnō actio: ⁊ ſic erit duplex gn̄atio actio in deo. ꝙ non eſt dōm. ¶ Preterea. Nihilomin⁹ hētur ꝓpoſitū: q2 et talis gnō actio: erit diſtincta a pr̄e: ita bene ſicut natiuitas: cū vtriuſq3 pr̄ ſit eodem mō ꝑn^m. ſ. a quo egredit̄ tam h̄ q̄ illa. ¶ Ex hac ꝯcluſione ſeqtur ꝙ gnō ſic ſumpta ſeu act⁹ gn̄andi: ſiue gn̄are: ꝙ dr̄ act⁹ gn̄antis inquātū hmōi: nō eſt in ipſo pr̄e nec ꝯſtitutiuū eius vt dicit ꝑcedens opinio: q̄uis poſſit dici eſſe in eo ſicut eſt vna ꝑſona in alia. ¶ Ex his ſeqtur ꝙ accipiēdo gnōnē iſto mō. ſ. ꝓ actu ⁊ opōne gn̄antis inquātū hmōi: nō eſt duplex gnō in diuinis quarū vna debeat dici gnō actio. ⁊ alia gnō paſſio. Immo nec ꝓprie vlla gnō paſſio ibi ꝯcedi pōt. Sicut nec patiens vere ibi ꝯceditur. Itē ſeqtur ꝙ gnō ſic ſumpta non eſt ꝯſtitutiua pr̄is. neq3 in patre ad intellectū opinionis ꝑmiſſe q̄uis ipſa poſſit dici eſſe in patre ſicut ⁊ filius ipſe in pr̄e eſt: qm̄ ⁊ gnō ſic ſumpta nō aliud eſt q̄ filius ipſe. ¶ Tertia cōcluſio eſt: ꝙ gnō 3° modo ſumpta. ſ. ꝓ habitudine gn̄antis ad genitū nō diſtinguit̄ a patre. ꝓbat̄: q2 vt in. 26. d. ⁊ et. 33. oſtendet̄ paternitas nō diſtinguit̄ a patre. igit̄ nec gnō ſic ſumpta. pȝ ꝯña: q2 paternitas ⁊ gnō ſic ſumpta penitus idē ſunt. cū patris ad filium non ſit niſi vnica relatio. earū. ſ. relationum que cōiter relationes originis appellant̄. Eodē modo dōm: ꝙ gn̄atio ſumpta pro habitudine geniti ad gn̄antē: nō eſt aliud q̄ ipſa filiatio ac per hoc nec aliū q̄ filius ipſe. ¶ Et ſm hunc modū accipiendi gnōnē eſt duplex gn̄atio in diuinis. ⁊ intelligi debet illa doctoꝝ diſtinctio de generatione actiōe ⁊ gnōne paſſione q̄uis nō ꝓprie ibi paſſionis vocabulū admittat̄. Sed nō puto eos aliud voluiſſe ſignificare q̄ ſi diceret̄ gnō paternitas. ⁊ gn̄atio filiatio. Et ſm hūc modū ꝯcedi pōt ꝙ gnō actio eſt in patre: in filio vō gn̄atio paſſio. ſaluo ſemꝑ bono intellectu quo tales relationes in diuinis perſonis eſſe dicūtur vt videlȝ nulla diſtinctio rei detur intelligi inter perſonā ⁊ relationē. ¶ Nunc rn̄⁹ ad rōnes op̄. pro quarū ſolutione ꝑmitto: ꝙ iſta vocabula. gn̄are ⁊ gn̄ari poſſunt ſumi dupliciter vno mō noīaliter. hoc eſt vt ſunt noīa. ⁊ ſic gn̄are ſignificat actū gnōnis inquātū hmōi. Alio mō verbaliter. vt videlȝ ſunt infinitiui verboꝝ a qbus deſcendunt reſolubiles in copulā ⁊ participia ſuoꝝ verboꝝ. ⁊ ſic cum taliter aſſumūtur ſubiatei ligenda ſunt ſuppoſita ipſoꝝ quēadmoduȝ: hoc vocabulo ſuppoſitū vtūtur grāmatici. ⁊ ſic idem eſt gn̄are: ꝙ aliquē eſſe generantē. ⁊ gn̄ari: idem ꝙ aliquē eſſe genitū vel naſcentem. Cum ergo queritur vtrū gn̄are ſit in patre non pōt accipi gn̄are 2° modo qm̄ ſic queſtio eſſet in intelligibilis ſignificatiue ſumpta. Sicut ⁊ h̄ eſt in intelligibilis. vtrū aliquem eſſe gn̄antem ſit in patre. opȝ igit̄ vt ꝑmo modo accipiat̄. ¶ Itē hoc nomē paternitas dupliciter pōt accipi. vno modo ſm ꝙ habet ſignificationem ſimplicē ſeu incōplexā. ⁊ ſic habitudo patris ad filium ſeu pater ipſe paternitas dr̄. Alio mō vt habeat ſignificationē cōplexam. ⁊ ſic: hoc cōplexe ſignificabile: gn̄are vel genuiſſe filiū: dr̄ paternitas. ¶ Scḋa ꝯcluſio. ꝓbanda ꝯtra ꝑmiſſam opinionem eſt ꝙ generatio actio ſiue actus ⁊ ꝓductio que eſt gn̄are nō eſt in patre ſm intellectum de modo eſſendi. in ſuperius datum. hanc aūt ſic ꝓbo primo. Generatio paſſio nō eſt in patre. Generatio actio eſt gn̄atio paſſio. ergo generatio paſſio nō eſt in patre. Maior ab oībus cōcedit̄. ⁊ minor pȝ ex ꝑcedenti concluſione. ¶ Scḋo idē ar° ex rōne actus qui eſt gn̄atio ſic. Nullus actus ꝓgrediens realiter a patre eſt in patre. h̄ pȝ: q2 ſic pater ꝓgrederetur a ſeipſo ⁊ acciperet eſſe a ſeipſo: ꝙ eſt impoſſibile. Sed generatio actio eſt actus realiter progrediens a patre. ergo ⁊c̄. ꝓbat̄ minor: qm̄ de rōne actionis ⁊ cuiuſlibet actiue ꝓductionis eſt eſſe ab hoc. ſ. ab agente: vt pȝ 3° phyſi. Unde Cōmē. ibidē cōmē. 18. Actio enim motoris que eſt mouere eſt eius nō in eo. Si aūt eſt eius nō q2 in eo reſtat ꝙ ſit eius eo qđ eſt ab eo ſiue inquātum vel q2 eſt ab eo. Et ꝑhs ſoluens. q. ꝓpoſitam ibidem an actio ſit in agente vel in paſſo reſpōdenſq3 ad vnā rōnem factā dicit nō eſſe inconueniens actū alterius. ſ. agentis in altero eſſe. ſ. patiente. eſt igit̄ in quodā alio ⁊ nō decet ſua: ſed huius in hoc. ⁊ iſta cōmēti habet. Sed ex hoc in hoc. vbi Cōmē. cōmē. 20. ait. Et nō dicimus ꝙ actio agētis eſt in patiente ſm ꝙ abſcindit̄ ab agēte: qm̄ ſi hoc eſſet: nō eſſet agētis: ſed ſm qđ eſt ꝯtinua ex hoc in hoc. l. ab agente in patiēte. Ex qbus pȝ ꝙ actui agentis inquātū huius cōpetit eſſe ab eo. ⁊ ideo q̄uis ſit in alio: nō eſt tamē deciſus ab agente ſic ꝙ nullo mō ſit eius ⁊ pendeat ab eo alioquin nō eſſet actus eius vt dicit Cōmē. ac per hoc nō eſſet actio. ¶ Tertio. idem ꝓbatur ex rōne principij ſeu potētie productiue ſic. Nulla potētia preciſe actiua vel ꝓductiua hȝ in ſe actū: cuius eſt potētia: ſed pater eſt ꝑncipium actiuū ſeu ꝓductiuum ꝑciſe reſpcū actus gnōnis actiue. h̄ pater nō hȝ in ſe actū ꝑdictū. Minor pȝ ſtatim. nā pater nullo mō eſt ꝑncipiū paſſiuū. Sed maior ꝓbat̄. Omnis enim potētia dr̄ reſpectu alicuius actus: vt pȝ ex. 9. meta. Itē potētia diuidit̄ in actiuā vel paſſiuam. vt dr̄ ibidē ⁊ vtraq3 eſt ꝑncipium ⁊ potētia ſui actus: ſed diuerſimode. nā potentia paſſiua eſt ꝑncipium in quo eſt actus ab alio. potētia vō actiua eſt ꝑncipium a quo eſt actus in aliud. Unde diffinit̄ potētia actiua: per eſſe ꝑncipium trāſmutādi aliud. i. trāſmutationis in aliud. paſſiua vō per eſſe ꝑncipiū trāſmutādi. i. trāſmutatiōis ab alio. Sic ergo de rōne actiue potētie eſt eſſe ꝑncipiū a quo eſt actus eius. ⁊ hoc nō minus: vt pȝ eſt de ratione potētie ꝓductiue. vbi igit̄ potentia eſt actiua ſeu ꝓductiua ꝑciſe: actus cuius eſt potētia: eſt tm̄ ab ea ⁊ nō in ea. alioqn̄ eſſet etiā potētia paſſiua. ¶ Notādum aūt eſt ꝙ potētia actiua large ſumēdo potētiā actiuā eſt duplex. q̄dam eſt tranſmutatiua ſubi̇ de potētia ad actū: ⁊ huic ꝓprie correſpondet potētia paſſiua. ⁊ de rōne huius eſt ꝙ ſit a quo eſt eius actus in alio. ſ. in potentia paſſiua. ⁊ ecōtra de rōne paſſiue potentie eſt ꝙ ſit in quo eſt act⁹ ab alio. ſ. a ꝑncipio actiuo. Quedam vō eſt potētia ꝓductiua tm̄ ⁊ h̄ nō requirit potētiā paſſiuam correſpondentem. ⁊ de rōne huius eſt ſolum ꝙ ſit a quo eſt actus. nō aūt ꝙ actus ſit in alio. Unde ſi eius actus ſit ſubſiſtens nihilominus ipſa erit vere ꝓductiua. Sicut pȝ de potentia cauſatiua. Sicut aūt huic potētie nō correſpondet potētia paſſiua: ſic nec eius actui qui eſt ꝓductio actiua ſm moduȝ loquendi alioꝝ ſeu ꝓducere correſpōdet actus qui eſt paſſio ꝓprie: nec ipſe aliq̄ modo eſt paſſio vel pati ꝓprie: ſed agere vel actio tm̄. Potētia aūt gn̄atiua que eſt in pr̄e vt infra patebit di. 7. eſt ꝓductiua tm̄ ⁊ nullo mō paſſiua: nec ſibi correſpōdet in filio aliq̄ paſſiua potētia in qua recipiat̄ eius actus: ⁊ ideo actus eius qui dr̄ gn̄are nullomodo eſt paſſio ꝓprie: ſed ꝓductio tm̄: neq3 eſt ibi aliqd ꝓductū ſm rem diſtinctū ab ipſa ꝓductione. Sed ipm̄ ꝓductum eſt ipſa ꝓductio ⁊ ecōuerſo. Unde filius et gn̄are ⁊ genitus ⁊ gn̄ari ſm rem penitus idē ſunt. ¶ Ex his pȝ ad qōnem quid dōm. ſ. ꝙ generatio actio non eſt in patre ſed in filio. ¶ Contra hoc autē pōt argui ex dicto Ambro. ꝑmo de tri. ca. 6. vbi ꝓbans filiū eternuȝ eſſe arguit ex hoc q2 pater eſt eternus ⁊ ſemper pater: ⁊ per ꝯña ſemper eſt ei filius. ꝙ autē ſit ſemper pater ꝓbat ſic. Si enī ante deus: poſtea pater fuit? vtiq3 generationis acceſſione mutatus eſt. Sed auertat deus hanc amentiam. Ex his manifeſte pȝ hm̄ Ambro. intendere ꝙ generatio eſt in patre: alioquin nō ſequeretur ipſum mutatuȝ eſſe ſi exiſtens nō pater factus fuiſſet poſtea pater. Sicut nos eſt mutatus: q2 prius non ens creator fuit: poſtea creator. quia creatio non eſt in eo ſed ab eo. Item Damaſ. lib. ꝑ ca. 9. idem ꝓbans ait. Si non ex principio dabimus filium coexiſtere patri ex ipſo genitum: verſionem patris hypoſtaſeos inducemus: qm̄ non ens pater qui eſt pater: poſtea factus eſt pater. ¶ De ꝯñtie Ambro. ⁊ Damaſ. nihil omnino valerēt: niſi generatio ſit in patre per cuius acceſſionem ad ipm̄ ipſe ſit mutatus. ¶ Dicendū illā ꝯſequentiā nō tenere ex eo ꝙ generatio ſit in patre: ſed ex eo ꝙ filius ex patris ſubſtātia genit⁹ eſt. Si enim aliqū deus non fuiſſet pater: tunc filius non fuiſſet. ⁊ cum ipſe filius per generationem ſit ſuba patris: ſequeret̄ ꝙ ſuba patris fuiſſet trāſmutata de nō eſſe hypoſtaſim ſiue perſonam fi⁹ij in eſſe perſonaȝ filij. Sicq3 acceſſione gnōnis fuiſſet mutata ⁊ ipſa generatio fuiſſet mutatio. Et h̄ eſt intentio Damaſ. vbi ſupra. Ut poſt verba allegata imediate: probans ſuaȝ ꝯſequentiā ⁊ rōni que incōrariū poſſet fieri: q2 deus non ens creator poſtea fuit creator ⁊ tn̄ ſine mutatione reſpondens: oſtendit nō eſſe ſimi-

bic ſimilem rationem. vnde dicit. Creatio eni ꝛ ſi poſtea facta eſt ſed nõ ex dei ſubã. Ex non ente võ ad eẽ voluntate ꝛ virtute eius deducta eſt. ꝛ non tangit verſio dei naturam. Nam generatio qdẽ eſt ex ſubã gñantis pduci ꝙ generaſ ſm ſubſtãtiã. Creatio võ ꝛ factio eſt exterius ꝛ nõ ex ſubã creãtis ꝛ faciẽtis fieri ꝙ creaſ: ꝛ ſic diſſimile oĩno. hec ipſe. Si eni pater filiuꝫ nõ de ꝓpria ſubã que ipſe eſt: ſed de nihilo aut de aliq̃ alia mã ꝓduxiſſet: nõ fuiſſet plus mutatus q̃ fuerit in ꝓducendo celũ ex nihilo: aut Euam de coſta Ade. Sed qꝛ filius eſt ea ipſa ſubſtãtia que eſt pater: ſi ſubã ipſa nõ exiſtẽs prius filius poſtea per gnõnẽ fuiſſet facta filius vtiq; ipſa fuiſſet mutata: ac per hoc ꝛ ipſa patris perſona. ꝛ h̃ eſt intẽtio Damaſ. vt pꝫ ex dictis. ꝛ ſimili mõ intelligendũ eſt dictũ Amb. allegatũ. His dictis reſpõdendũ eſt ad rõnes opp̃. ꝛ pro ſolutione earũ eſt ſciendũ. ꝙ iſti termini. generare: ꝛ generari. dupliciter pñt accipi: vno modo nominaliter. i. ſm ꝙ ſunt noĩa aliquã rem pure actuꝫ gñantis ſignificantia ꝛ pro illo ſupponẽtia: ꝛ ſic eandẽ hꝫ ſignificationẽ cũ hoc nomie generatio. ꝛ ſunt ſynonyma. Alio mõ verbaliter ſiue ſm ꝙ ſunt verba infinitiui modi reſolubilia in copulam ꝛ participiũ verbi: ꝛ ſuppoſitũ dicte verbalis copule dantia itelligere. ꝛ ſic generare idem ſignificat ꝙ hoc totũ deũ aliquem eſſe generantẽ. Cum ergo querit̃ veruꝫ generare ſit in patre. pꝫ ꝙ nõ ſumit̃ gñare 2ᵒ mõ. ſ. verbaliter. Sic eni nõ eẽt aliũ querere q̃ verũ patrẽ eſſe generantẽ. ſit in patre. in qua q̃õne: aut totũ illud dictũ ſupponit mãliter pro ſeipſo vel hac ꝓpõne. pater eſt generãs: ꝛ ſic nõ hꝫ dubiũ nec hoc querit̃. certum eni eſt ꝙ illa oratio: nec eſt in patre nec in filio: aut ſupponit totũ illũ dictũ ſignificatiue. ꝛ tunc pꝫ ꝙ qõ eſt in itelligibilis. igit̃ opꝫ ꝙ p̃mo mõ intelligaſ qõ. ſ. an generare. i. actus ille qui dicit̃ generatio ſit in patre vel in filio. Reducẽda eſt etiã ad memoriã diſtinctio ſupra tacta ſm Dam̃. ſ. ꝙ gñatio põt accipi ꝛ pro actu generantis inquãtũ huiuſmodi ꝛ pro habitudine generationis ad genitũ. ℭ Tunc ad p̃mã rõnẽ cũ dicit̃: ꝙ tunc generare eſſet actᵘ elicitus. ꝯcedo ꝯñs accipiẽdo generare p̃mo modo. Et ad ꝓbationẽ falſitatis huius ꝯñtis: que eſt ex eo ꝙ Magiſter dicit ꝙ generare ꝛ paternitas ſunt idẽ realr̃. dõm ꝙ Magiſter nõ accipit generare p̃mo mõ ſed ſcd̃o. ꝛ ſimiliter paternitateꝫ ſcd̃o mõ. Unde ſciendũ ꝙ patrẽ eſſe generantẽ ſeu patrẽ generare nihil aliũ eſt q̃ patrẽ eſſe de quo vel a quo eſt filius. ꝛ hoc idẽ eſt: ꝙ patrẽ eſſe patrẽ. vt hoc nomẽ pater notionẽ ꝛ ꝓprietatẽ ſignificat. Hoc aũt ꝓprietas patris. ſ. qꝛ eſt a quo eſt filius eſt ꝓprietas que paternitas nominaſ. ꝛ hanc eſſe intentionem magiſtri pꝫ. Nam ibidẽ a ꝓpoſito oſtẽdit ꝙ eaſdẽ ꝓprietates perſonarũ aſſignauit Hyl. cũ dixit. Propriũ eſt patris ꝙ ſemꝑ pater eſt: ꝓpriũq; eſt filij ꝙ ſemꝑ filius eſt. quas notauit Aug. cum dixit. ꝓpriũ eſt patris ꝙ genuit filiũ. ꝛ ꝓpriũ filij ꝙ genitᵘ eſt. ꝛ quas alij ſignificant his noĩbus paternitas. filiatio. Unde ait Magiſter. Ad ꝙ ſine preiudicio alioꝝ dicemus ꝙ eaſdem ꝓprietates notauit vterq; lꝫ diuerſis verbis. Q̃ꝫ enĩ Hyl. ait. ita intelligi debet. ꝓpᵐ patris eſt ꝙ ſemper pater eſt. i. ꝓprietas patris eſt qua ſemper pater eſt. ſemper võ eſt pater: quia ſemper genuit filiũ. Ita ꝛ ꝓpriũ filij eſt ꝙ filius eſt. i. ꝓprietas filij eſt qua ſemper filius eſt. filius võ ſemper eſt: qꝛ ſemꝑ eſt genitus: ergo proprietas qua pater eſt: eſt qꝛ ſemper genuit: ꝛ hec eadem dicitur paternitas vel generatio: ꝛ proprietas qua filius ſemper eſt filius: eſt qꝛ ſemper eſt genitus a patre. ꝛ hec eadeꝫ dicitur filiatio vel genitura vel natiuitas ꝛc̃. Ex his pꝫ ꝙ ꝓprietas illa que dicitur paternitas eſt: qꝛ filiuꝫ genuit. vel genuiſſe filium: ac per hoc cum dicitur ꝙ eadem ꝓprietas eſt generare ꝛ paternitas. non intelligi debet ꝙ paternitas ſit actus generationis: ſed ꝙ eſſe patrem: eſt filium genuiſſe: vt. ſ. pater eſt nomẽ notionis ſm ꝙ Magiſter in eadẽ. 27. d. diſtinguitur. Patrem võ filium genuiſſe: nõ eſt ipſum eſſe actũ illũ qui dicitur generare: ſed eſſe eum a quo eſt actus ille. Sicut ſolem calefacere nõ eſt ipſum eſſe actũ qui eſt calefactio: ſed eſſe principium a quo eſt talis actus. Per hoc patet ad alia que pro ꝓbatione eiuſdem inducuntur. ſ. ꝙ paternitas eſſet elicita. ꝛ ꝙ pater non eſſet omnino improductus. procedunt enim ex falſa imaginatione. vꝫ. ꝙ actus generationis ſit illa proprietas que paternitas dicit̃. ꝙ nõ eſt verum. ℭ Q̃ꝫ võ vltra addit̃ ꝙ generare eliceretur ab eſſen. negãda eſt ꝯſequẽtia. ꝛ ad ꝓbationẽ cũ dicitur: ꝙ in patre nihil eſt niſi eſſentia pater ipſum generare. dõm ꝙ h̃ eſt falſa cum generare nõ ſit in patre: ſed a patre. Nec generare ſic ſumptũ eſt ꝯſtitutiuum patris: nec pater eſt pater per generare. i. per actum generationis: ſiue qꝛ ipſuꝫ eſt generare vel in ipſo eſt generare. Sed qꝛ filiũ genuit. vt aliqualiter patet ex dictis ꝛ infra magis patebit. ℭ Ad ſecundã rationem nego cõſequentiã. in quocũq; enim ponat generare ſiue in patre ſiue in filio paternitas. nullo modo eſt poſterior ipſo. Niſi forte quis accipiat prioritatẽ cõſequentie. inter hos terminos. pater ꝛ genuit. ſequit̃ enim. eſt pater ergo genuit. ꝛ nõ ſequitur. genuit ergo eſt pater. mortuo eniꝫ filio: antecedẽs eſt verũ: ꝛ conſequens eſt falſum. ꝛ loquor in creaturis: in deo autẽ talis prioritas nõ habet locum nec etiã facit ad ꝓpoſituꝫ. ℭ Ad tertiũ. etiã nego cõſequentiaꝫ. nõ enim in diuinis eſt aliquid preuiũ aut poſterius. nec eſt aliquid p̃us alio. niſi illud vocetur prius a quo eſt aliud: ꝛ ſic pater eſt p̃or filio. i. a patre eſt filius. Unde nõ eſt imaginandũ ꝙ pater ſit prius pater aut ſuppoſitum: ꝛ poſtea generet filium: ſed ſimul eſt pater ꝛ ſuppoſitum: ꝛ producit filium ꝛ omnis cõtraria imaginatio fictio eſt ꝛ a mẽtibus fideliũ proſus abycienda. ℭ Ad quartũ dicendũ: ꝙ generare ſumptũ p̃mo modo. ſ. pro actu generãtis nõ eſt proprietas patris aut filij plus q̃ pater ſit ꝓprietas patris ꝛ filius ꝓprietas filij. Sed eſt ipſe filius. Sumptũ autẽ ſecũdo modo: generare eſt ꝓprietas patris. i. ꝓpriũ eſt patri ꝙ generet. ꝛ eodem modo generari eſt ꝓprietas filij. Q̃ꝫ võ additur: ꝙ magis abſonũ ſequeretur. i. ꝙ ſpirare eſſet in ſpirituſancto. ꝛ nõ eſſet cõmunis ꝓprietas patris ꝛ filij. Dicẽdum ꝙ ſi in iſta ꝓpoſitione. Spirare eſt in ſpiritu ſancto. ſpirare ſit nomen ꝛ ſupponat pro actu ſpirantis inquãtum huiuſmodi. h̃ eſt vera. ſpirare eſt in ſpirituſancto ſeu vt ꝓprius loquar eſt ſpirituſſanctus. Nec eſt hoc abſonũ ſed omnino conſonũ veritati: ꝛ ſic ſumptum nõ eſt proprietas cõmunis patris ꝛ filij: ſed eſt actus vtriuſq;. Si võ ſpirare ſit infinitiuum verbi iuxta modum dictuꝫ ſuperius de generare. Sic dicendum: ꝙ ſm ꝓprietatẽ locutionis nõ eſt cõcedẽda iſta. Spirare eſt in ſpirituſancto. nec h̃ ſpirare eſt in patre ꝛ filio. Sicut nec eſt hec cõcedenda patrẽ ꝛ filiũ ſpirare ſpirituſſanctũ. eſt in patre ꝛ filio. Si tamen ſumatur iꝓprie ꝛ actus exercitus pro ſignificato. vt exponaſ per hanc de patre ꝛ filio verificatur hoc p̃dicatũ. ſpirant ſpiritũſanctũ. Aut tota illa ꝓpoſitio: ponaſ loco huius. cõmune eſt patri ꝛ filio ꝛ nulli alteri ſpirare ſpiritumſanctũ. vera eſt. ꝛ ſic intelligi debet ſpirare eſſe ꝓprietatẽ cõmunẽ vtriuſq;. ℭ Ad quintũ dicendũ: ꝙ generare primo modo: eſt ipſe filius vt a patre. ꝛ vt ſic non notat ſolũ ꝓprietatem vel notionẽ: ſed hypoſtaſim. Sumptũ aũt ſecũdo modo notat ꝓprietatem patris. ſ. qꝛ ab ipſo eſt filius. ꝛ h̃ eſt intentio expreſſa Magiſtri. ℭ Si etiã cõcederet̃ ꝙ eſt filiatio. nõ ꝓbatur ſequi aliquod incõuenieus: cum dicit̃ ꝙ tunc generari ꝛ generare eſſent idem. hoc eniꝫ cõcedendũ eſt ſi termini ſumanſ p̃mo modo. vt patet per ſupradicta. ℭ Ad ſextuꝫ nego cõſequentiam. ad ꝓbationem dicẽdum ꝙ generari non diſtinguitur a filiatione ꝛc̃. infertur ergo nec generare a paternitate. dicendum ꝙ ſi generare ſumatur pro actu qui eſt generatio cõſequentia nõ valet. nec eius ꝓbatio. naꝫ ſic generare ꝛ generari nõ ſunt oppoſita: ſed vnus actus diuerſis nominibus ſignificatus. vt ſupra patet. Si võ ſumatur pro habitudine generantis ad genitũ iuxta diſtinctionẽ Dam̃. ſupra tactaꝫ poteſt cõſequẽs concedi. Sic enim pater eadẽ habitudine dicitur genitor ꝛ pater. Sicut filius vna habitudine dicitur genitus ꝛ filius. Sed ex hoc nihil ad ꝓpoſituꝫ. ℭ Notandum etiã: ꝙ cum dicitur generare ꝛ generari ſunt oppoſita. diſtinguenda eſt h̃ ꝓpoſitio. nam illi termini vel ſupponunt ſignificatiue vel materialiter. Si ſignificatiue vel ſupponunt pro actu qui eſt generatio. ꝛ ſic eſt falſa. vel pro habitudinibus generantis ꝛ geniti adinuicem: ꝛ tunc eſt vera quẽadmodũ veruꝫ eſt habitudines mutuas eſſe oppoſitas. Si võ ſupponãt materialiter ſi aliquã veritatẽ debeat habere: ſupponunt tunc pro his terminis. generat generaſ. qui dicunt̃ oppoſiti eo ꝙ de eodẽ reſpcũ eiuſdẽ verificari nõ poſſunt. vel pro his. genitor genitus. qui dicuntur oppoſiti eo modo quo inter terminos conceditur oppoſitio. ℭ Ad ſeptimũ dicendum ꝙ genuiſſe ꝛ natum eſſe. vel ſunt nomina: ꝛ ſupponunt pro actu qui eſt generare ꝛ actu qui eſt generari. ꝛ ſic ꝓpoſitio eſt falſa ꝛ erronea: etiaꝫ ſuppoſita diſtinctione quaꝫ dñt inter generare ꝛ generari. ſicut h̃ eſt erronea. aliud eſt pater aliud filius: vt patet per determinationẽ eccleſie in p̃mo. ca. dãnamus. nec ſic ipſam intelligit Augu. Aut ſunt verba ſm ꝙ ſuperius dictum eſt. ꝛ tunc eſt ſenſus. ꝙ aliud eſt genuiſſe q̃ natum eſſe. i. aliud eſt eſſe eum qui genuit: q̃ eſſe eũ qui natus eſt. ꝛ eſt verus. ꝛ hũc habet beatus Augu. ꝛ ſic ſequitur ꝙ ipſe concludit. vꝫ. ꝙ alius eſt pater alius eſt filius. Quia eni eſſe eũ qui genuit nõ eſt eſſe eũ qui eſt genitᵘ. nec idẽ ſignificamus cũ dicimus. hic genuit ꝛ cũ dicimus hic genitus eſt. nec de eodẽ reſpcũ eiuſdeꝫ h̃ pñt verificari. ideo optime ſequit̃: ꝙ pater qui eſt qui genuit eſt alius a filio q eſt q genitᵘ eſt. ℭ Ad 8ᵐ dõm ꝙ minor eſt falſa. nõ. n. actus gñõnis aliq̃ cauſalitateꝫ effectiuã aut ꝓductiuã habet reſpcũ filij: cũ ſit ipſe filius. ꝛ ad

pbationez dõm: q̃ poſito gñare ⁊ remoto oĩ s⁹. pater nõ gñat filiũ q̃ſi effectiue. nã remoto p̃n⁹ pduct uo filij nõ gñaret ipſũ. verũtñ ſuppoſitio iplicat ꝯtradictoria. nã ſi ponit̃ gñare: cũ ſit act⁹ gñantis ⁊ p̃ncipij gñatiui: ponit̃ p̃nm gñatiuũ. ⁊ ſi circũſcribit̃ oẽ aliud a gñare nõ ponit̃ ipm̃ p̃nm pductiuũ. ¶ Ad. 9. dõm. q̃ per habitudinẽ iportatã per gñari filius refert̃ ad genitorẽ. dicit̃ eni genitus a genitore genitus. ⁊ cum infert̃ igit̃ generare eſt in patre. nego ꝯñtiã ſi gñare ſupponat pro actu qui eſt generatio. ſed ſi ſupponat pro habitudine appoſita genitoris ad genitũ. ꝯcedo ⁊ nihil ad ꝓpoſitũ. ¶ Ad. 10. dõm q̃ maior illa eſt falſa. Si eni eſſet vera eadẽ rõne h̃ eſſet vera. Mouens q̃ non mouet niſi motu exiſtente in moto: nõ refert̃ ad motum. niſi q2 motũ refert̃ ad ipm̃. ⁊ h̃ etiã. Calefaciens q̃ nõ calefacit niſi calefactione exiſtẽte in calefacto nõ refert̃ ad calefactũ niſi q2 calefactũ refert̃ ad ipm̃. ac per hoc ſimilr̃ pbaret̃ q̃ motus eſſet in mouente. ⁊ calefactio in calefaciente. que ſcientibus phiam ſunt omnino abſurda. ¶ Notandũ tamẽ q̃ oẽs he mouẽs mouet motu. Generãs generat gnõne: calefaciens calefacit calefactione. ſunt iproprie: ⁊ in ſua ꝓprietate falſe. in ſenſu tamen in quo ab auctoribus ſiunt ſunt vere. quez ſenſum diſtinguere nõ eſt neceſſariũ ad p̃ſens. ¶ Ad rõnes factas in p̃ncipio q̃õnis dicendũ: q̃ ꝯceſſa maiore in ei⁹ vero ſenſu. minor eſt diſtinguenda. nã vnus eius ſenſus eſt: q̃ actus qui eſt generatio eſt proprietas patris. in hoc ſenſu ipſa eſt falſa vt ſupra p3. Alius ſenſus eſt. generare eſt ꝓprietas patris. i. ꝓpriũ eſt patris q̃ filiuz generat. ⁊ hic eſt verus. ⁊ ex hoc nihil ſequit̃ cõtra ꝓpoſitum. ¶ Ad ſcd̃am dõm q̃ generare. i. actus ipſe qui eſt generatio. nõ eſt habitudo patris ad filiũ: l3 in patre ſit habitudo ad filiuz genitũ: que etiã vocari põt generatio. vt ſuperius eſt tactum: ⁊ ſufficiant in p̃nti de q̃õne. nã aliq̃ etiã in. 26. d. cuz de ꝓprietatibus perſonarũ tractabit̃ tangent̃: que etiã magis pateſacient quedam que in hac q̃õne ſunt ta ta.

Fol. 52. col. 2. poſt lineã 9.

¶ De ꝯcluſiones pariter pbant̃ a quodã doctore logicaliter ſic. Quãdocũq3 ſubm̃ eſt abſtractũ vltimata abſtractiõe ⁊ p̃dicatum nõ eſt natũ p̃dicari niſi formalr̃: ꝓpõ in qua hmõi p̃dicatũ p̃dicat̃ de tali ſubiecto: ſi eſt vera neceſſario eſt in p̃mo modo dicendi per ſe. Sed huius ꝓpõnis. eſſentia gñat. vel gñat̃. Subiectũ eſt abſtracte vltimata abſtractione: q2 eſt abſtractum a ſuppoſitis ⁊ a relationib⁹: ⁊ gñaliter ab oĩ q̃õ eſt extra ei⁹ q̃ditatiuã rõnẽ ⁊ h̃ eſt vltimata abſtractio. ⁊ p̃dicatũ nõ eſt natum p̃dicari niſi formalr̃: cũ ſit verbũ. ⁊ oẽ verbũ ⁊ participiũ ⁊ nomen adiectiuũ eſt natũ p̃dicari formalr̃ tñ. q2 ſignificat formã per modũ informantis ⁊ adiacẽtis. ⁊ h̃ nõ eſt vera in p̃mo mõ dicendi per ſe: cũ gñare ſit extra rõnẽ eẽntie: igit̃ ipſa nõ eſt vera. Minor eſt declarata ⁊ maior ſatis p3. Naz exquo eſt ſic ab oĩ extraneo abſtractũ: nõ ſtat niſi pro ſeipſo p̃ci̇ſe. ⁊ ideo nõ eſt niſi ipm̃. ⁊ per ꝯñs nihil verificat̃ de eo q̃ eſt ab eo extraneum. ¶ Sed h̃ rõ nõ eſt bona: eo q̃ eius maior falſa ſit. q̃ p3. naz oẽs hec ſunt vere. eſſentia eſt cõmunis tribus perſonis: eſſentia eſt cõmunicata ⁊ data filio: eſſentia diſtinguitur a creatura. eſſentia eſt vna ſimplex: infinita bona: eſſentia intelligit. vult. eſt p̃ncipiũ creaturarũ. eſſentia creat ſm̃ iſtuz doctorem. ⁊ multe alie ſimiles. ⁊ tamẽ nulla ſm̃ eũ eſt in p̃mo mõ dicẽdi per ſe.

Fol. 53. col. 1. circa finẽ linee. 10.

¶ Et ad pbationẽ cũ dicit̃ q̃ ab inferiori a parte p̃dicati ⁊c̃. dicẽduz q̃ illa regula tũc ſolũ h3 veritatẽ q̃ñ vniuerſalr̃ illud ſuperius p̃dicant̃ vniuerſalr̃ de illo inferiori ⁊ de omni de quo illud inferius p̃dicat̃. Ita q̃ nõ ſolũ p̃dicet̃ de illo inferiori diſtributo pro oĩbus ſuis per ſe ſuppoſitis: ſed ⁊ pro oĩbus de q̃b⁹ ipm̃ dicit̃ ſic q̃ ꝓpõ vniuſis in qua p̃dicat̃ ſuperius de illo inferiori poſſit eſſe maior in ſyllogiſmo pfecte regulato per dici de oĩ. iuxta modũ dictũ in reſpõſione ad p̃mũ arg̃m. Et hoc p3. q2 illa regula nõ pbat̃ alr̃. Unde hec ꝯñtia. ſor. eſt homo albus. ergo ſor. eſt albus. tenet per mediũ itrinſecũ. Nã ex p̃dicato añtis ⁊ p̃dicato ꝯñtis format̃ ꝓpõ vniuſis que ſit maior ſub qua p mĩnore ſumpto añte ꝯcludit̃ ipm̃ ꝯñs ſic. Oĩs homo alb⁹ eſt alb⁹. ſor. eſt homo alb⁹. g̃ ſor. eſt alb⁹. qui tñ ſyllogiſmus nõ valeret niſi maior denotaret q̃ cuicũq3 ineſt ſubm̃ inſit p̃dicatũ: ita q̃ h̃ ſit vera. oẽ q̃õ eſt homo alb⁹ eſt albũ. vt ſupra p3. Nũc in ꝓpoſito q̃uis h̃ ſit vera. oĩs p̃r gñans eſt gñans. h̃ tñ eſt falſa. oẽ q̃ eſt p̃r gñans eſt gñans. quare ꝯñtia illa nõ v3. ¶ Per illud ⁊ iſtõ q̃õ ſupra dictũ eſt. ſ. que ꝓpõnes in hac mã ſunt ꝓprie vl̃es vel particulares. põt r̃nderi ad multa argumẽta que ſiunt tã ſyllogiſtice q̃ enthimematice ꝯtra ea que vera ſunt in mã iſta. v̇. g̃. ſyllogiſtice ſic. Eſſentia diuina eſt p̃r. filius non eſt p̃r. igit̃ filius nõ eſt eſſentia diuina. nã maior nõ eſt vniuſis: ſed indefinita. q̃ ſi fiat vl̃is oportebit dĩe. eẽ q̃õ eſt eſſentia diuina eſt p̃r. ⁊ p3 q̃ eſt falſa. Enthimematice ſic. Oĩs eſſentia diuina eſt p̃r. igit̃ tñ p̃r eſt eſſentia diuina. per illaz regulã ab vniuſi ad ex⁹m de terminis tranſpoſitis ⁊c̃. p3 q̃ nõ ſequit̃ q2 illa non eſt ꝓprie vl̃is vt dcm̃ eſt: ſed h̃. oẽ q̃ eſt eſſentia diuina eſt p̃r. ⁊ tũc bene ſeq̃t̃. g̃ tñ p̃r eſt eſſentia diuina: ſed añs eſt falſuz ⁊ per h̃ põt ſtudioſus q̃d ad ſing̃a ſit dõm in talib⁹ noſſe.

¶ Generationis creaturarũ queadmoduz deus dĩ. ouis: agnus: leo. ⁊c̃. q2 aliq̃ ſpãlẽ ſimilitudinẽ h3 cũ eiuſmodi rebus ⁊ tñ nec ꝓprie nec vere eſt aliq̃õ p̃dictorũ. ¶ Et ſiquidẽ hoc 2⁰⁰ intelligat̃ leuiter põt ꝯcedi q̃ eſſentia diuina eſt tã ſubm̃ q̃ formalis terminus gnõnis diuine. Nã ſimilitudinẽ h3 cũ ſubto in hoc q̃ ipſa h3 eſſe nõ per gnõnem ipſaz ſicut ⁊ mã vel ſubm̃ q̃ gnõni p̃exiſtit. Itẽ h3 ſimilitudinẽ cũ formali termino: in hoc q̃ ipſa ſpecificat ipſam pductionẽ. vt ſit gñatio ⁊ nõ alteratio aut alia ſpẽs productionis q̃ eſt ꝓpriũ formali termino gnõnis nãlis ⁊ nõ ſubtl. Itẽ in gnõne vni⁹ca terminus formalis eſt illud per q̃õ genitũ eſt eiuſdẽ rõnis cũ gñante. ⁊ ſimilr̃ filius per eſſentiã ſuã eſt eiuſdẽ nãe nõ ſolũ ſpecie: ſed numero cũ p̃re gñante. ⁊ multe alie ſimilitudines poſſent reperiri eſſentie diuine in gnõne: tam ad ſubm̃ q̃ ad terminũ formalẽ gnõnis nãlis. Uerũtamen ꝓpter tales ſimilitudines tñ dõm non eſſet ſimplr̃ ipſam eſſe ſubm̃ aut terminũ gnõnis. Sicut nec abſolute ꝯcedit̃ deuz eſſe agnũ nõ obſtãte ſimilitudine eius ad agnum. ¶ Primo igit̃ mõ tractãda eſt q̃õ an. ſ. ſicut ꝓprie eſt ibi gñans ⁊ genitũ ⁊ gñatio pductio: l3 nõ gñatio que eſt mutatio vt p3 ſupra. 4. di. ſic proprie ſit ibi ſubm̃ ⁊ formalis terminus gnõnis. ⁊ an eẽntia ſit ꝓprie aliq̃õ horũ. ¶ Scd̃m h̃ pono. 2. ꝯcluſiones. vna eſt q̃ dei eſſentia nõ eſt ſubm̃ nec mã gnõnis filij. ⁊ q̃ ſi eẽntia nõ ſupponat pro pſona p̃ris ſed pro cõi nã h̃ nullo mõ eſt ꝯcedẽda. filius eſt genitus vel gñat̃ ex ſubã vel eſſentia p̃ris. ¶ Hãc ꝯcluſionẽ pbo p̃mo ſic. filius eſt eſſentia. igit̃ filius nõ eſt genitus aut generat̃ ex eſſentia. ⁊ ſimilr̃ ſequit̃. eſſentia non eſt mã neq3 ſubm̃ gnõnis filij. Añs p3 ex determinatione eccleſie. ꝯñã pbat̃. nihil. n. eſt ex eo q̃ ipm̃ eſt. ſicut nihil eſt ab eo q̃ ipſuz eſt. Sicut igit̃ filius non eſt ex filio: nec mã filij. ita nec eſt ex eſſentia que ipſe eſt. ¶ Cõfirmat̃ ⁊ ꝯñs ⁊ ꝯñtia: ex intẽtione btĩ Augu. 7. de tri. ca. 6. vbi ait. Tres perſonas ex eadẽ eſſentia nõ dicimus. q̃ſi aliud ibi ſit q̃ eſſentia eſt. aliud q̃ pſona. ſicut tres ſtatuas ex eodẽ auro poſſumus dĩe. Aliud eni eſt illic eſſe auruz aliud ſtatuas: vbi p3 Aug. nõ ꝯcedere pſonas eſſe ex eſſentia: igit̃ nec filius p3 etiã ꝓbõ ꝯñtie cũ dicit q̃ſi aliud ſit q̃ eſt eſſentia ⁊c̃. volens q̃ nihil q̃õ eſt ex aliq̃ ſit i⁰ illud ſed diſtinctum ab eo. ſicut ſtatua que eſt ex auro nõ eſt aurũ exquo eſt: ſed aliud. ſicut totum aliud eſt a ſua p̃te. vnde per aliã entitatẽ ⁊ formã aurũ eſt aurũ. ⁊ ſtatua eſt ſtatua. ¶ Scd̃o ſi filius eſſet genitus ex eſſentia tanq̃ ſubto vel mã: filius eſſet vere cõpoſitus. ꝯñs falſum: ꝯñtia p3: q2 oẽ q̃õ eſt ex aliq̃ eſt ẽt ex quodã alio. ⁊ p ꝯñs plura actu vel potẽtia in ſe icludit. Nec eſt itelligibile nõ aliq̃d ꝯſtitutũ ex plurib⁹ eſſe ex aliq̃: l3 ſit aliq̃d. Unde ⁊ oẽs dicẽtes filiuz genitũ eſſe ex eſſentia quaſi ex mã imaginat̃ in eo q̃õdam aliud quaſi actũ eſſentie. v̇. g̃. ꝓprietatẽ pſonalẽ: ex q̃bus duob⁹ ꝯſtituit̃ pſona filij: que q̃dẽ imaginatio ex toto filij ſimplicitati repugnat. ¶ Tertio ex nullo q̃ eſt purus actus põt aliq̃d per ſe ⁊ ſimplr̃ vnũ ꝯſtitui tanq̃ ex mã vel ſubto. Sed eſſentia dei eſt purus actus. g̃ ⁊c̃. minor p3. ⁊ maior probat̃: q2 oẽ ſubm̃ vel mã recipit in ſe actũ aliquẽ reſpectu cuius dicit̃ ſubm̃. hoc autem actui puro repugnat. Sicut expreſſe p3 per cõmẽtatorẽ primo tractatu de ſubã orbis in p̃ncipio. vbi etiã vult q̃ oẽ ſubm̃ ſiue ſubẽ ſiue accidẽtis: ⁊ cuiuſcũq3 trãſmutationis ſit mõ aliquo in potẽtia: filius aũt dei eſt ſimplr̃ per ſe vnus. ¶ Quarto ſi eſſentia eſſet mã vel ſubm̃ gnõnis diuine: ipſa gñatio nõ eſſet productio tñ: ſed eſſet ⁊ paſſio: ꝯñs p3 falſum ex dictis in. 4. di. ꝯñtia pbat̃. nã ſic eſſet act⁹ huius ab hoc. ſ. paſſi vel recepti ſeu ſubci ab agẽte. oĩs aũt act⁹ eiuſmodi iq̃itũ hmõi eſt paſſio: vt p3 3⁰ phyſi. ¶ Per eaſdẽ rõnes p3 q̃ nihil aliud q̃ ſit in filio poni põt eſſe mã ex qua ſit filius. ¶ Sed forte dicet̃ q̃ mã vel ſubm̃ gnõnis in iſtis nãlib⁹ plures h3 iperfectiones. v̇. g̃. q̃ ipſa recipiat in ſe formã realr̃ differẽtem. ⁊ q̃ cũ illa cõponat: ⁊ ꝯſtituit vnã rẽ nõ ſimplicẽ que eſt per ſe genita. Iter q̃ ſit in potẽtia ad actũ quẽ recipit ⁊ cũ quo cõponit: ⁊ plures alias ꝯditiões iperfectionẽ iportãtes. Uerũtamẽ h3 ꝯditiões ẽt aliq̃s pfectas. vz. q̃ ſit vnius rõnis in gñante ⁊ genito: l3 ſit iperfectiõis q̃ numeret in eis. Itẽ q̃ ꝯſtituit per ſe vnũ cũ forma: l3 ſit iperfectiõis q̃ cõponat realr̃ cũ ea. Itẽ eſt pfectiõis q̃ ipſa eſt illud de quo gñat̃ illõ q̃õ per ſe gñat̃ ne ipm̃ ſit de nullo. ⁊ ſic de alijs. In diuinis g̃ vbi nulla iperfectio eſt: nõ eſt mã aut ſubm̃ cũ illis iperfectionib⁹: ſed oĩ iperfectione ſemota eſſentia diuina eſt mã cũ ꝯditionib⁹ que pfectionẽ iportãt. Unde ipſe cũ formali ꝯſtitutiuo filij ꝯſtituit pſonã filij que eſt p ſe vna. nõ aũt diſtiguit̃ ab illo formali reſpectu nec cũ ipõ cõponit. Itez eſt illõ ex quo eſt

Fol. 53. col. 1. poſt li. 53. Quãuis ſenſus iſti⁹ p̃ncipij ſit impfectus: ita tñ h̃r i originali vbi nihil mutare p̃ſumpſimus. Apoſtilla hec eſt fraterculi. ergo tu conſidera qualis ſint hec.

filius genitus ⁊ ob hoc filius nõ eſt de nihilo. nõ aũt eſt ĩpotẽtia ad actũ illũ quo filius vna cũ eſſentia ineſſe perſonali conſtituit. Rõnes aũt facte ꝓbant ꝙ eſſentia nõ põt eſſe ſubm̃ eo mõ quo mã eſt in gnõne nali ſubm̃ ⁊ cũ iperfectionib⁹ illis. Nõ aũt ꝙ nullo mõ ſit ſubm̃. ℭ Sed h̃ rñ⁹ penitus deſtruit ſeipſaʒ ponẽdo ibi mãʒ vel ſubm̃ ex quo ⁊ remouẽdo oẽm iperfectionẽ. Impoſſibile eſt eñ aliqđ ſimplr̃ ſimplex eſſe intrinſece ex aliquo. nã illud ex quo aliqđ eſt: nõ eſt illđ: ſed eſt illius. Sicut corpus ex quo eſt homo non eſt homo: ſed eſt hoĩs. ⁊ ſimilr̃ aĩa ex qua tanq̃ ex forma eſt homo nõ eſt homo ſed hoĩs. Sicut notũ eſt de ſe ⁊ etiã per Aug. 15. de tri. ca. 7. Itẽ illud qđ eſt ex aliquo neceſſario eſt ex aliquib⁹ quoꝝ vnũ nõ eſt aliud: ſicut homo vt ibidẽ dicit Aug. hʒ aĩam que nõ eſt corp⁹ ⁊ corp⁹ ꝙ nõ eſt aĩa. H̃ aũt de ſimplr̃ ſimplici verificari nõ pñt. ℭ Cõfirmat. nã de nullo ſimplici dicit aliqs ꝙ ſit itrinſece ex aliquo. Nõ eñi dicimus mãm eſſe ex aliquo. neq₃ formã ex aliquo: ſed cõpoſitũ tñ. Dicere igiĩ ꝙ filius ſit ex eſſentia: ⁊ tñ nõ ſit ex aliquo alio realiter ab eſſentia diſtincto actu vel potẽtia ꝙ cũ eſſentia cõponat ⁊ ꝯſtituat perſona filij eſt incõpoſſibilia affirmare. Itẽ ꝙ filius ſit eſſentia ⁊ eſſentia ſit filius. ⁊ tñ filius ſit ex eſſentia incõpoſſibilia ſunt. Itẽ ſꝓpoſitũ ſime dcm̃ eſt: filiũ ꝯſtitui realr̃ ex eſſentia ⁊ formali ꝯſtitutiuo: ⁊ in ſua ꝓprietate falſiſſimũ. ſic. n. neceſſario ꝯcedere opʒ aliquas entitates diſtinctas adinuicẽ ꝯcurrere ad filij ꝯſtitutionẽ ꝙ ei⁹ ſimplicitati diuine repugnat. ℭ Et ſi dicat ꝙ illa diſtinguunt ſola rõne: que ſimplicitatẽ non tollit ⁊ ſufficit ad hoc vt vere dicat filius ex eis ꝯſtitui. Dõm ꝙ talis dñs nullo mõ ſufficit ad hoc vt filius realr̃ ſit ex eſſentia ⁊ ex illo ꝯſtitutiuo cũ dña ponat tñ in rõnib⁹ ⁊ nõ in entitatib⁹ vt ſupra dcm̃ eſt. opʒ aũt eſſe pluralitatẽ extra aĩam in hijs ex qbus aliqđ dicit realr̃ eſſe. ℭ Patet itaq₃ nullo mõ ꝓprie poſſe ꝯcedi filium realr̃ eſſe aut gñari ex eſſentia diuina. nõ magis q̃ ipm̃ eſſe realr̃ cõpoſitũ. Et ſi poſſet poni eſſentiã eſſe eius mãm ex qua eſt vel ſubiectũ gnõnis ſine oĩ iperfectiõe: ita bene poſſet dici ipm̃ eſſe realr̃ cõpoſituʒ ſine oĩ iperfectione. ⁊ ꝯcedi ꝙ cõpoſitio eſt in deo: ſed amotis oĩbus iperfectionib⁹ ⁊ remanẽte eo ſolo ꝙ in ipſa eſt ꝑfectiõis. vʒ. ꝙ cõpoſitũ eſt per ſe vnũ: h̃ aũt abſurda ſunt oĩno. Improprie aũt ſm̃ ſimilitudinẽ nõ nego talia poſſe dici ſicut ⁊ deũ dñs eſſe leonẽ ⁊ agnũ vt ſupra dictũ eſt. Sed ſic nõ vertit qõ. ℭ Scđa ꝯcluſio eſt: ꝙ eſſentia nõ eſt formalis terminus gnõnis. Hec aũt ꝯcluſio ꝓbat ab aliqb⁹ doctorib⁹ radicaliter per hoc ꝙ de rõne formalis termini alicuius ꝓductionis eſt: ꝙ per illã ꝓductionẽ capiat eſſe: nec ſolũ capiat eſſe in alio: ſed in ſe. ſic ꝙ per illã ꝓductionẽ ſit: ⁊ nõ ſolũ in alio ſit. Eſſentia aũt diuina ⁊ ſi per gnõnẽ accipiat eẽ in filio, nõ tñ accipit ꝙ ſit ſimplr̃ ⁊ ſm̃ ſe per gnõnẽ ipſam: cũ illa ſit in patre ⁊ nõ tñ per gnõnẽ. ℭ Hic modus ꝓbãdi videt mihi falſum aſſumere. ſ. ꝙ de rõne formalis termini ſit accipere eẽ per ꝓductionẽ cuius eſt terminus. Hoc aũt pʒ ſic. Si enim aliqđ corp⁹ aptũ ad formã hoĩs ꝯiungeret alicui aĩe diu ante cauſate que nunquã antea extitit informatũ ⁊ nec informaret vere per eã. ꝯſtat ꝙ homo vere ꝓduceret ⁊ aĩa eſſet formalis terminus illius ꝓductionis ⁊ nõ tñ nõ caperet eſſe per ꝓductionẽ illã. Similr̃ ſi lignũ informaret albedine ꝑexiſtẽte vere ꝓduceret albũ ſeu cõpoſitũ ex ligno ⁊ albedine: ⁊ terminus formalis illius ꝓductionis eſſet albedo que tñ nõ acciperet eſſe per illã. vterq₃ caſus poſſibilis eſt ⁊ cõcederet a quolibet catholico. ꝙ aũt in p̃mo caſu homo ꝓduceret: nõ eſt dubiũ: cũ ipſe tũc eſſet ⁊ tamẽ nunquã p̃us fuiſſet. Sicq₃ eſſet vere genitus ⁊ non reſuſcitatus. Per idẽ pʒ ꝙ cõpoſitũ illud: in 2⁰ caſu eſſet etiaʒ vere genitus. Qꝫ etiã aĩa eſſet formalis terminus ꝓductionis illius: eo. ſ. modo quo recte intelligit ꝓductionis eſſe terminũ formalem. vʒ. ꝙ i⁰ dĩ terminus formalis ꝓductionis a quo p̃mo denominat ipſa ꝓductio. I⁰ aũt eſt qđ eſt formale in eo ꝙ dicitur per ſe ꝓduci inq̃ntũ eſt tale ꝓducit. ſicut. ṽ. g. ſi per ſe ꝓductũ eſt homo terminus formalis ꝓductionis eſt i⁰ quo formalr̃ eſt homo. Si ꝓducit cõpoſitũ de gñe accidẽtis. ṽ. g. albũ terminus formalis eſt albedo: ⁊ ſic de alijs. ⁊ hoc pʒ: qꝛ a tali ſpecificat ⁊ denominat ipſa ꝓductio. vt dicat dealbatio vel denigratio et ſic de alijs. In caſu aũt ꝓpoſito formale illius ꝓducti. ſ. hoĩs eſt aĩa: ⁊ in caſu ſcđo formale eſt albedo. Unde talis productio vere eſſet albatio: ⁊ nõ eſſet lignatio. ideo albedo eẽt formalis terminus nõ lignũ. ℭ Sed ſi dicat ꝙ nõ ſic debet intelligi formalis terminus ꝓductionis: ſed ille tñ q totalr̃ accipit eẽ per ꝓductionẽ: ⁊ qꝛ ipm̃ accipit eſſe ideo terminus totalis cui⁹ ille eſt pars accipit eſſe. Utrũ aũt terminus ſit forma vel mã nihil ad ꝓpoſitũ. Qđ ꝓbat: qꝛ ſi deus cauſaret vnã mãm ſub forma ꝑexiſtẽte terminus formalis illius ꝓductionis eſſet mã: ⁊ non forma. Similr̃ ſi cãret mãm per ſe exiſtẽtem ipſa eẽt formalis terminus illius ꝓductionis: ⁊ tñ nõ eẽt forma. in caſib⁹ igiĩ poſitis aut nullus eẽt formalis terminus: aut idem eẽt formalis ⁊ totalis. ſ. ipm̃ cõpoſitũ. ℭ Iſtud non valet: qm̃ lʒ ſic poſſet quis notificare terminũ formalẽ: aut aliter vt placeret: tñ loquẽdo vt ph̃i locuti ſunt videt vt p̃us dcm̃ eſt. Qꝫ ſic pʒ qm̃ idẽ eſt formalis terminus ꝓductionis ⁊ trãſmutationis que eſt ꝓductio. Sed terminus formalis trãſmutationis que eſt productio eſt forma a qua denominat trãſmutatio: ⁊ illa eſt que eſt forma ꝑ ſe ꝓducti. ħ ⁊c̃. Aſſumptũ pʒ ex 5⁰ phyſi. per ph̃m ⁊ Cõmẽtatorem cõmẽ. 3. vbi dicit: ꝙ forma ſubſtantialis eſt finis gnõnis: ⁊ q̃litas finis alteratiõis: ⁊ q̃ntitas augmẽti: id aũt vocat finẽ qđ nos vocam⁹ terminũ ad quẽ formalẽ. Et ſtatim poſt voluit ꝙ a talib⁹ finib⁹ nominet mot⁹: ⁊ idẽ per totũ illũ librũ vbicũq₃ tractat de vnitate ⁊ ꝯrietate motuum. Unde terminus finalis ad quẽ ſubm̃ trãſmutat eſt termin⁹ formalis illius trãſmutationis ⁊ ꝓductionis ſi illa tranſmutatio ſit ꝓductio. ille aũt ſemꝑ eſt forma: vt dcm̃ eſt. Sed in caſu p̃mo eſt trãſmutatio ⁊ ꝓductio: qm̃ eſt vera hoĩs gñatio ⁊ mãe in formã illã trãſmutatio: ⁊ formalis terminus trãſmutatiõis illius eſt illa forma: vt pʒ: nã ⁊ ab ea tranſmutatio noiat ⁊ dicit gñatio ⁊ aĩatio: ⁊ in ſcđo caſu dicit alteratio: ⁊ dealbatio: ⁊ in illas mã tranſmutat. Nec eſt poſſibile alios formales terminos aſſignare. ℭ Cõfirmatur ꝙ ph̃s ibidẽ ⁊ vbiq₃ terminũ ad quẽ diſtinguit ꝯtra ſubiectuʒ. Subiectũ aũt eſt mã ⁊ res que mouet. igiĩ terminus ad quẽ eſt forma illius ſubiecti: ⁊ per ꝯñs forma ipſius produci terminus aut ad quẽ vocat terminus formalis. igiĩ ⁊c̃. ℭ Ad ea autẽ que iducũt: ad p̃mũ qdẽ ꝙ in caſu poſito ſunt due ꝓductiones: vna eſt cauſatio mãe: alia ṽo ꝓductio cõpoſiti: cuius productionis terminus formalis nõ eſſet mã: ſed forma ꝑexiſtens. Unde illa nõ diceret materiatio: ſed potius formatio aut dealbatio: ſi illa forma eſſet albedo: vel animatio ſi eſſet aĩa ⁊ ſic de alijs. Illius aũt ꝓductionis qua mã cãtur terminus eſt ipſa mã. nõ tñ ꝓprie dicit terminus formalis. nã formalis terminus vt de eo cõiter loqmur: nõ dicit i⁰ qđ ꝓp̃e dicit fieri. ſiue gñari ſiue cãri dicat. talis eñ vocat terminus totalis. ad cuius dñam terminus ille qñ dicat fieri vocat formalis. Unde cõſueuit diſtingui duplex gnõnis terminus. ſ. qđ ⁊ quo. ſ. ꝙ gñat. ⁊ iſte vocatur totalis. ⁊ terminus quo gñatũ eſt hmõi formalr̃ qđ dicit gñatũ. ⁊ i͛ vocat formalis. Ex quo pʒ ꝙ terminus formalis ꝓprie ſemꝑ eſt tñ vbi eſt totalis: lʒ nõ ecõuerſo ſm̃ veritatẽ q̃uis ph̃s dixiſſet etiã eſſe ecõuerſo cũ ipſe nõ cõceſſiſſet aliqđ ſimplex per ſe poſſe ꝓduci. Sic in ꝓpoſito dici põt ꝙ mã non eſt terminus quo. ⁊ formalis illius cãtionis: ſed terminus qui ⁊ totalis. ⁊ per hoc pʒ ad a͛. Verũtñ ſi largius loquẽdo ꝯcedat ꝙ etiã ſit terminus formalis pro eo ꝙ ab ipſa talis ꝓductio denoiatur. vbi tñ formalis eſt ita quo ꝙ nõ q: ⁊ diſtinguit a totali. vlr̃ verũ eſt ꝙ forma illius termini totalis eſt terminus formalis ꝓductionis illius. Unde etiã ſi cãret vnũ cõpoſitũ per ſe vnũ: totũ de nouo: nec forma per ſe cãret nec mã adhuc forma eſſe terminus formalis cãtionis illius: qm̃ a forma illi⁹ denoiaret ⁊ ſpecificaret illa cãtio: ſicut ⁊ ipm̃ cõpoſitũ ẽt a forma ipa denoiationẽ ⁊ ſpecificationẽ ſuſciperet. ℭ Relinqt itaq₃ ex p̃dictis: ꝙ non eſt de rõne termini formalis alicuius ꝓductionis ꝙ per eã accipiat eſſe in ſe: ſed ſufficit ꝙ per ꝓductionẽ illã aliqđ accipiat eẽ illo formalr̃. Sic in ꝓpoſito diceret: ꝙ per gnõnẽ filius accipit eẽ per eẽntiã formalr̃. Unde ipſe per eẽntiã formalr̃ eſt ⁊ de⁹ eſt: ⁊ hoc hʒ per gnõnẽ ipſam. ꝙpropter eẽntia eſt formalis terminus gnõnis ipſi⁹. ℭ Hijs tñ nõ obſtãtib⁹ ꝯcluſio p̃poſita vera videt qm̃ ſic ꝓbo p̃mo. Cuiuſcũq₃ ꝓductionis eſt terminus totalis qui per ſe ꝓducit: ⁊ terminus formalis qui nõ per ſe ꝓducit terminus eius totalis realr̃ cõponit ex termino illo formali ⁊ quodã alio reſpcũ ab illo diſtincto. Sed ꝓductionis diuine terminus totalis nõ ſic eſt cõpoſitus. igiĩ eius nõ eſt totalis terminus ⁊ formalis qui nõ ꝓducit. Cũ igiĩ eius nõ ſit totalis terminus. ſ. qui per ſe ꝓducit puta filius ipſe: reſtat ꝙ eius nullus ſit formalis terminus qui nõ per ſe ꝓducit. Ex quo vltra ſeqt ꝙ eſſentia nõ ſit eius terminus formalis qui nõ ꝓducit per ſe. Cõſtat aũt ꝙ ipſa ẽt nõ ꝓducitur per ſe ex p̃cedẽti qõne. igitur nullo mõ ipſa eſt formalis terminus gnõnis illius. Maior ſyllogiſmi pʒ. nõ eſt eñi poſſe in aliq̃ ſimplici duos tales terminos ſue ꝓductionis aſſignare. Unde in ꝓductione mãe ſi per ſe cãretur aut forme nõ eẽt terminus formalis qui nõ per ſe ꝓducitur ⁊ totalis qui ꝓducit. Et ideo aut nõ eſt ibi terminus formalis ⁊ terminus totalis: aut ſi vterq₃ ponitur formalis eſt totalis ⁊ ecõuerſo: ⁊ ita q dĩ formalis ꝓducitur ſicut qui totalis: ⁊ ita in oĩbus ſimplicib⁹. Minor ṽo nota eſt cuiliʒ fideli. filius. n. dei qui eſt totalis terminus gnõnis illius eſt ſimplr̃ ſimplex: ⁊ non minus q̃ ipſa eẽntia diuina. ℭ Aduertẽdũ tñ ꝙ cũ dico ipm̃ eẽ

Scđa ꝯcłō Aureolus Ocham

terminũ totalẽ: nõ ideo dico q: ipſe ſit q̃dã totũ ex ptib⁹ ꝯſtitutũ. Hoc enĩ falſũ eſt penitus. Sed ideo q: ipſe eſt qui per ſe gñaẽ. eſſe aũt tale ꝯſuetũ eſt vocari terminos totales: lz ipm nõ ſit aliqd totũ ex partib⁹: ⁊ hoc ideo q: in iſtis nãlib⁹ actionibus nõ fit per ſe: niſi aliqd cõpoſitũ ex mã ⁊ forma: ⁊ tale vocaẽ termin⁹ totalis ex quo deriuatũ eſt hoc nomẽ ad oẽ qd per ſe ꝓducit. ℭ Scdo cuiuſcũq ꝓductionis eſt terminus formalis q nõ ꝓducitur per ſe: et⁹ eſt ſubm qd ſubijcitur illi termino formali ⁊ realiter ipſo actuatur. Et gnõnis diuine nõ eſt eiuſmodi ſubiectũ. ẽ ⁊c. ℭ Tertio cuiuſcũq ꝓductionis eſt terminus formalis nõ per ſe ꝓductus terminus per ſe ꝓduct⁹ eſt ex illo formali ⁊ nõ eſt ille. Sed terminus per ſe hac gnõne ꝓductus. ſ. filius nõ eſt ex aliquo formali. Unde nõ eſt ex eſſentia nec ex ꝓprietate nec ex aliquo alio intrinſece ⁊ ꝯſtitutiue: vt pz ex ꝑcedenti ꝯcluſione. ẽ ⁊c. ℭ Incõctãter igitur ꝓpter ꝑdicta tenendum eſt q nullo oĩno: terminus eſt gñationis diuine nec totalis nec formalis niſi filius ipſe niſi quis abuti velit vocalis ⁊ ad placitum loqui. ⁊ quicũq nititur inuenire ibi terminũ formalem conatur ad impoſſibile.

Fol. 53. col. 2. circa me. linee. 3.

ℭ Minor etiã quãtũ ad id qd dicit q eſſentia eſt de ꝯſtitutione filij. ꝓbaẽ: q: ſm ſanctos filius eſt vere genitus ex ſubſtãtia patris iuxta illud Augu. de fide ad pe. ⁊ habeẽ in preſen. d. Pater deus de nullo genit⁹ deo ſemel de ſua natura ſine initio genuit filium deum ſibi equalem.

Fol. 53. col. 2. circa finẽ linee. 42.

ℭ Nec etiam conceptus vnus eſt ſubiectũ alterius conceptus niſi forte per ꝑdicationem. ⁊ ſi eſſet nihil ad ꝓpoſitũ cum nos non queramus de conceptibus: ſed de re extra aĩam. ſ. eſſentia diuina an ſit extra animam ſubiectum rei que eſt generatio. diſtinctio aũt debet eſſe inter ſubiectũ ⁊ id cuius eſt ſubm: igiẽ ſola diſtinctio rõnũ oĩno inutilis eſt ad ꝓpoſitũ.

Fol. 53. col. 3. circa finem linee. 6.

ℭ Ideo pz q deriſoriũ eſt dicere qd eſt ibi ſubiectũ remotis imperfectionib⁹ cõcomitantib⁹ ſubiectũ cũ eas remoueri ſtante ꝓpria rõne ſubti ſit penit⁹ ipoſſibile. vnde vĩ miſſo ꝯdictoria ⁊ incõpoſſibilia dĩc. ponẽdo ibi ſubiectũ. ⁊ remouẽdo oẽm iperfectionẽ. ℭ Itẽ dicit incõpoſſibilia: dicẽdo diuinitatẽ eſſe ſubiectũ filiationis vel gnõnis: ⁊ cum hoc eſſe ab illa penitus indiſtinctam: cum omne ſubiectũ ſit a ſe diſtinctũ ſubiectũ.

Fol. 53. col. 3. circa p̃n^m linee. 23.

ℭ Patet etiã ex dictis nõ ſic poſſe poni ſubm in deo ſicut gnõnẽ que nõ eſt mutatio neq paſſio q̃lis eſt diuina: vt pz in ꝑce. d. cũ talis gnõ nullã oĩno iperfectionẽ hẽat annexã. Bene aũt eſſet ipoſſibile ibi ponere gnõnẽ que eſſet mutatio cũ illa ab iperfectione abſolui nõ poſſit. Et tñ ſi eoꝝ dictũ valeret eque poſſet dici q illa eſt mutatio ſine iperfectione: ſicut q eſſentia dei eſt ſubiectũ ſine iperfectione. Et ideo tale dictũ eſt penitus abhorrendũ. ℭ Scdo ꝓbaẽ ꝯcluſio ex ꝯditione actus qui eſt ſic. Cuiuſcũq ꝓductionis eſt ſubm ipſa eſt vere paſſio. Sed gnõ diuina nõ eſt paſſio. ẽ cuius nõ eſt ſubm: ex quo vltra ſeqẽ q eẽntia nõ eſt ſubm gnõnis. Maior pz: qm oĩs hmõi act⁹ eſt act⁹ huius ab hoc. i. ei⁹ in qd agit vel ſubti ab ipo agẽte in q̃ ꝯſiſtit rõ paſſionis: vt pz 3° phy. Minor nota eſt: qm oĩs paſſio aliena eſt a nã diuina: pz ẽt ex dictis in ꝑcedenti d.

Fol. 54. col. 2. poſt p̃n^m li. 49.

ℭ Et põt poni exẽplũ de turture de qua dĩ q euulſis oculis iterum generanẽ: nec ꝓpter hoc aĩa eius eſt formalis termin⁹ generationis oculoꝝ pro eo q ꝑceſſit in toto corpore.

Fol. 54. col. 3. poſt p̃n^m linee. 28.

ℭ Scdm qd ꝓbaẽ pro ꝯcluſione ꝑncipali ꝯcludẽda eſt q eſſen. diuina nõ accipit eſſe ſimplr. ⁊ vt ſit realitas vel eſſen. per generationẽ: lz accipiat per gnõnẽ q ſit in filio: cuius ꝓbatio eſt q: ipſa perfecte ſm totũ ſuũ eſſe exiſtit in pr̃e ⁊ nõ per gnõnẽ. ens aũt fieri aut gñari nõ põt vt dĩ p̃⁹ phyſi. ℭ Tum ẽt: q: ſequereẽ q eadẽ res haberet eſſe ex ſe ⁊ deinde ab a°. ⁊ q capiat eſſe ⁊ nõ capiat eſſe. ℭ Ex his duob⁹ pz manifeſte ꝯcludi eſſentia nõ eſſe formalẽ terminũ generationis diuine.

Fol. 54. col. 3. circa finẽ linee. 53.

ℭ Item illud eſt formalis terminus ſm quẽ tranſmutatio ſpecificaẽ: vt pz ex 5° phyſi. in multis locis. Sed iſte eſt forma non cõpo^m: vt ibidẽ pz. Unde Cõmẽ. 5° phyſi. cõmen. 3. dicit q finis gnõnis eſt forma ſubalis. alterationis ṽo q̃litas: ⁊ ſic de alijs. cõſtat aũt q idẽ intelligit ꝑ finẽ qd nos per terminũ formalẽ.

Fol. 54. col. 4. poſt p̃n^m linee. 6.

ℭ Tertio. Si diciẽ rõne formalis termini eſt q accipiat ꝑ eſſe: ⁊ q q: ipm accipit eſſe: ideo cõp^m accipit eſſe: ſeqẽ manifeſte: q forma magis per ſe fiat q̃ cõpoſitũ: cũ illa fiat per ſe ⁊ ꝑ. cõpoſitũ aũt aut nõ per ſe aut ſaltẽ nõ ꝑ: ſed ſm partẽ vel rõnẽ partis ſm oꝑ. ꝯña aũt illd ex toto repugnat ſnĩe ꝑhi. 7. ⁊. 12. meta. vbi a ꝓpoſito ꝓbat ſolũ cõpoſitũ fieri per ſe. formã aũt per accidẽs tm̃. Unde Cõmen. 12. meta. cõmẽ. 19. dicit q forma apud Ariſt. nõ hz gnõnẽ ⁊ corruptionẽ niſi accidẽtalr. ⁊. 7. meta. vbi Ariſt. idẽ ꝓbat. ſ. q forma nõ fit niſi per accidẽs. ait idẽ Cõmẽ. cõmẽ. 26. ⁊ hoc intendebat cũ dixit quẽadmodũ nõ facit ſubm. ſimilr nõ facit ſperã cupri. ſ. formã niſi per accñs. ⁊ dixit ꝑ accidens: qm cũ facit aliqd habẽs formã. tũc faciet formã per accidens. hec ipſe. Et q nõ gñeẽ per ſe. ipſe ꝓbat per rõnẽ ꝑhi cõ⁹ 22. lib. 12. Nã oẽ trãſmutabile trãſmutaẽ ab aliq̃ ex aliq̃ in aliqd. illd aũt a quo trãſmutaẽ eſt motor: ex quo mã. ad q ṽo eſt forma. ⁊ ideo ꝯcludit. ſi forma gñareẽ eſſet cõpoſita ex mã ⁊ forma: q: trãſmutareẽ ab aliq̃ ⁊ ex aliq̃ ⁊ ad aliqd: ⁊ tũc forma haberet formã. ℭ Et ſi dicaẽ q ideo forma nõ fit per ſe: q: fit in a° ſcz mã: ⁊ nõ eſt per ſe exiſtẽs. Iſtud nõ vz. Tum ꝓpter rõnẽ factã que ꝓbat formã nõ fieri per ſe nõ: q: fit in alio: ſed q: nõ fit ex aliq̃ trãſmutato in aliqd: qd eſt neceſſariũ i oĩ qd fit per ſe. Tum q: nõ eſt verũ ſm ꝑhm ⁊ Cõmẽ. q forma fiat in mã: ſed formatũ fit ex mã. Unde. 7. meta. cõ°. 26. ait. Neceſſe eſt vt artifex ſit aliqd denſatũ: q facit aliqd denſatũ. ſ. q facit cuprũ eſſe rotũdũ: aut ſanguinẽ eſſe hoĩem aut equũ. d. d. ⁊ hoc nõ eſt aliud ⁊c. i. nõ facit aliqd vnum in aliq̃ vno. ṽ. g. formã in ſubto: qm mãifeſtũ eſt q ſi facit facit ex aliquo aliud. nõ aliud in alio. facit enim ex mã formatũ: non in mã formã. h Cõmen. ⁊ ſtatim ꝓbat per rõnẽ ſupra factã ꝑhi: ⁊ dictũ ꝯcludit.

Fol. 55. col. 1. circa mediũ linee. 4.

ℭ Similr q̃uis hoc ſit ebrius ꝓpter vinũ. ⁊ calidus ꝓpter motum. nõ ſequiẽ q vinũ ſit magis ebriũ: q: ipm non eſt ebriũ. nec motus ſit magis calidus: q: motus nõ eſt calidus. Quia igiẽ in ꝓpoſitum aliqñ formalis terminus nõ accipit eſſe nõ ſequiẽ q accipiat magis eſſe. ℭ Item illa minor videẽ falſa ſm intẽtionem ꝑhi. qui vt ſupra pz vult q ideo forma fit: ⁊ accipit eſſe: q: cõpoſitũ fit ⁊ accipit eſſe ⁊ nõ ecõuerſo: q: magis deberet ꝯcludi ⁊ cõpoſitũ accip. magis eſſe.

Fol. 55. col. 1. circa mediũ linee. 22.

ℭ Sicut nos dicimus de homine: cuius corpus per agens nãle diſponiẽ ⁊ per agens diuinũ in eo aĩa crẽatur: ita gñalr dicebant de alijs formis. ꝯtra quos ipe arguit ibi: q: ſm hoc ſequereẽ q gnõ eſſet nõ a mã. ⁊ in. 12. dicit q forma fieret ex nihilo. Itẽ ſequereẽ q forma ⁊ ſubm forme eſſent duo in actu. Unde ait. Et ſi illud qd gñat ſubm forme eẽt aliud a gñante formã: tũc ſubiectũ ⁊ ſua forma eſſent duo in actu qd eſt ipoſſibile: ⁊ q: ſubiectũ forme ⁊c. vt ſupra in ar° allegaẽ. Utrũ aũt ſufficiẽter ꝯcludat illud incõueniẽs ſeq ⁊ per hoc poſſit argui hoĩez nõ eẽ per ſe vnũ in actu. videbiẽ in 2°. h tñ eſt itẽtio ſua que dicta eſt.

Fol. 55. col. 1. circa mediũ linee. 38.

ℭ Rñ° igiẽ ad hunc articulũ ꝑmitto aliquas diſtĩctões. ⁊ p̃ma eſt q ſicut ſm Dam. lib. 3. c. 16. h nomẽ actio aliqñ ſigt actũ ⁊ operationẽ agẽtis. aliqñ ṽo habitudinẽ ei⁹ q agit ad id qd fit. Sic hoc nomẽ gnõ vel ꝓductio põt ſiue ſm q ſignificat actũ generationis vel ꝓductionis: qui ꝯſueuit vocari gñatio actio vel generantis: aut etiã actus geniti inquãtũ hmõi. qui vocaẽ a multis gñatio paſſio: ſeu gñari vel naſci. Alio mõ ſm q ſignat habitudinem ꝓducentis ad ꝓductũ aut ecõuerſo. ℭ Scda diſtinctio eſt q terminus ꝓductionis põt duplex accipi. vno mõ ꝓ ea re ad quã vel per quã res que eſt gnõ terminatur. Alio mõ pro re que ab ipſa gnõne denoiaẽ. ℭ Si ſumamus in ꝓpoſito terminum p̃ mõ: ⁊ ꝓductionẽ etiã p̃ mõ. ſ. pro ipſo actu qui eſt gnõ: ⁊ queramus terminũ gnõnis. Dĩm q aut querimus terminum initialẽ ſiue ꝑncipiũ a quo eſt actus. Aut terminũ finalẽ ad quẽ fit act⁹. De vtroq enĩ dĩ hoc nomẽ termin⁹ vt pz. 5. meta. c. de termino. Si p̃ mõ ſic dĩm: q pr̃ eſt terminus gnõnis diuine. nã ipſe eſt ꝑncipiũ a quo eſt ipſa gnõ vt pz. d. 4. Si ṽo queraẽ de ꝑncipio formali: hoc videbiẽ infra. d. 7. Si aũt queramus gnõnis terminũ. 2° mõ ſumptũ. Sic dĩm q nullus oĩno terminus eſt illius gnõnis. qd ꝓbo. Quia ſi eius eſſet aliqs terminus. aut ille eſſet filius aut eſſen. aut fili⁹. Nullũ hoꝝ põt eſſe. ẽ ⁊c. maior pz. ⁊ minor ꝓbaẽ ex hoc: q: tam filius q̃ eſſen. ⁊ filiatio eſt ipſa gnõ. Ut pz ex dictis in. 4. d. q. 3. Terminus aũt alicuius non eſt illud: ſicut finis rei non eſt illa res ſm Cõmen. 6° phyſi. ꝯ^m. 32. ℭ Cõfirmatur: q: terminus eſt terminus terminati. nõ aũt eſt terminus termini. Utrũ aũt gnõnis nãlis ſit aliqs terminus ſic ſumptus vel nõ. ⁊ q̃liõ põt patere ex p̃°. q. d. 4. vbi declaratum eſt que ⁊ q̃liõ gnõ eſt via in formã: ⁊ motus via in terminum. ℭ Si ṽo ſumamus ꝓductionẽ 2° mõ. ſ. pro habitudine. ⁊ terminũ p̃mo mõ. Sic eſt diſtinguendũ: qm aut ſumiẽ ꝓductio ſeu gnõ pro habitudine gñantis: ⁊ ſic per ſe terminus eius eſt genitũ ſeu filius. Aut per habitudine geniti terminus per ſe eſt pr̃. Cuius p° eſt: qm illud eſt per ſe terminus habitudinis genitoris: ad qd genitor per ſe referẽ. aliud aũt eſt filius genit⁹ ⁊ aliud eſt per ſe terminus habitudinis filij ad qd per ſe diciẽ.

Fol. 55. col. 2 circa fi. li. 45

ℭ Si ṽo h nõ placent ⁊ oĩno expectaẽ aliꝯ terminus formalis ꝑter totalẽ. põt dici q pſona genita ⁊ eſt deus. nam h eſt vera deus eſt genitus: vt pz ex dictis in 4°. d. q. 3. Et eſt filius. nã ſimr hec eſt vera filius eſt genitus. Scdm h q genitũ eſt deus: diuinitas vel eſſentia erit terminus formalis gnõnis. ſm ṽo q eſt filius ꝓprietas eſſet formalis terminus. ℭ Sed accipiẽ ne ſimr gnõ vtrobiq. cũ filius diciẽ genit⁹ ⁊ cũ diciẽ deus genit⁹. videẽ

dĩm: q

dõm: ꝙ vt gñatio eſt ꝓductio: ſic magis ꝓpꝛie dicitur ꝙ deus gñatur ꝙ̃ filius: cuꝫ gñatio illa vt ſic videatur eſſe ſubſtãtie per ſe: ⁊ hoc mõ eſſentia eſſet terminus ⁊ nõ relatio. Sicut hoc mõ ſumpta gñõne in creaturis magis ꝓpꝛie dicimus hominē aut equū eſſe genitū vel gñari ꝙ̃ filiū: ⁊ formalis terminus illius generationis eſt forma ſubſtãtialis ⁊ nõ relatio inquãtū hoc. Cõtra aūt eſt ſi accipiat̃ gñatio pro habitudine eiꝰ qui generat ad eum qui gignit̃: tunc enim magis ꝓpꝛie ↄceditur ꝙ pater gñat filiū: vel ꝓpꝛius loquẽdo eſt genitoꝛ filij. nã filius eſt per ſe terminus habitudinis pr̃is ad ipm̃. non enim pater per ſe dr̃ equi vel hominis pater ſed filij: ⁊ ſic filiatio eſſet per ſe formalis rõ terminãdi habitudinē pr̃is ad filiū: ⁊ nõ forma ſubſtãtialis. In deo ergo vt gñatio ſumit̃ pro habitudine genitoris ad eum qui gignit̃ magis ꝓpꝛie dr̃ ꝙ filius ſit genitꝰ: qꝛ eo filius quo genitꝰ: ⁊ vt ſic relatio vel habitudo oppoſita. ſ. filiatio erit terminus formalis illius. Nam vt pꝫ per pħm in p̄dicamẽtis ⁊ infra forte tanget̃ ⁊ tactus eſt nunc aliqualiter per ſe terminus relationis nõ eſt abſolutū ſm̃ eſſe abſolutū: ſed ſm̃ eſſe relatiuū. ⁊ idē põt haberi ab Aug. 7. de tri. c. 1. ⁊ in ſuis p̄dicamẽtis. ¶ Primꝰ tamē modus dicendi videt̃ ↄueniẽtioꝛ cuꝫ magis ſaluet ſimplicitatē perſone: in qua nullo mõ eſtimãde ſunt due alique quãtacūqꝫ minime cuiuſcūqꝫ ſint generis entitates: ac per hoc inter terminum totalem ⁊ formalem vel partialem generationis diſtingui non poſſit.

Fol. 55. col. 4. circa finē lineē. 37. ¶ Scd̃o qꝛ aut pater fuit coactus ꝓducere filiū a ſeipſo patre: aut a filio: aut a ſpũſcõ: aut ab aliqua creatura. Non a ſe: qꝛ nihil ꝓpꝛie ſeipm̃ cogere põt. Nec a filio: qꝛ nullū ꝓductū põt cogere ꝓducens ad ſui ꝓductionē. Sic enim aliquā cauſalitatē vel actionē haberet ſemper ꝓducens: ac per hoc ageret ad ꝓductionē ſuiipſius: qđ eſt impoſſibile. Nec a ſpũſcõ cū ipſe a filio ꝓducat̃. ꝙ aūt ꝓducat̃ a ꝓducto nõ agit ad productionē illius ꝓduci a quo ꝓducit̃. Sicut nec effectus põt agere ad ꝓductionem ſue cauſe efficientis. Sic enī magis cauſa eſſet ab effectu ꝙ̃ ecõuerſo. Itēꝫ effectus eſſet cauſa ſuiipſius. Nec põt dici ꝙ ab alia creatura. cuꝫ pater genuerit eternaliter ⁊ nulla creatura fuerit eterna. Itēꝫ qꝛ oīs creatura per verbū facta eſt. Ioā. p̄. ⁊ multa alia incõſequẽtia que ſtatim patēt poſſent induci. cū ergo nõ appareat a quo poſſit dici fuiſſe p̄dicta violentia ⁊ coactio relinquitur ꝙ nõ violentus genuerit filium.

Fol. 56. col. 3 poſt p̄mꝰ lineē. 18. ¶ Iſtud ſtare nõ põt. p̄mo qꝛ ſm̃ hec ſeqtur ꝙ volitio pr̃is fuerit aliquo mõ p̄oꝛ ipſo filio: ⁊ nõ fuit p̄oꝛ duratione ſm̃ veritatē ⁊ ſm̃ iſtos: ſed opꝫ eos dicere ꝙ fuerit eo p̄oꝛ origine. Eſſe autē prius origine alio: eſt eſſe cām ſeu ꝓductiuū p̄ncipiū alterius ⁊ nõ ecõuerſo: ſicut dicit Dama. lib. 1. c. 10. vbi ait. Neqꝫ ſm̃ aliud qdem niſi ſm̃ cām pater prioꝛ eſt filio. hoc eſt qđ filius eſt ex patre genitus ⁊ nõ pater ex filio. Et Aug. ↄtra Maxi. ⁊ habetur infra. d. 20. dicit ꝙ cū dicit̃ filius a pr̃e genitus nõ oſtẽditur inequalitas ſub̃e ſed ordo nãe nõ quo alter eſſet prioꝛ altero ſed quo alter eſt ex altero. Ex qbus pꝫ ꝙ prioritas originis vel cauſalitas nõ eſt niſi inter ea quoꝝ vnū eſt ex altero. ⁊ illud eſt ſic prius ex quo eſt aliud. Si igit̃ volitio patris eſt origine prioꝛ filio: igitur ex ea eſt filius ⁊ ipſa eſt p̄ncipiū filij. hoc aūt expꝛeſſe ↄtradicit eidē doctoꝛi in eadē q̄ōne in qua determinat ꝙ voluntas nullo mõ eſt p̄ncipiū filij: ſed ſpũſſan. tm̃.

Fol. 56. col. 4. poſt lineā 54. ¶ Itaqꝫ cū dr̃ viuēs ⁊ itelligēs qđ eſt vtiqꝫ ſapiēs idē dr̃. Nõ enī pcepit ſapiam qua eſſet ſapiēs: ſed ipſe ſapiens eſt ⁊ ſapia. ⁊ hõ vita eadēqꝫ virtus ſiue potẽtia: eadēqꝫ ſpēs que potēs atqꝫ ſpecioſus dr̃: ⁊ īfra in eodē cap̄ h̃ ingt. 4. in deo. ſ. ſ. vita ſapia: potẽtia ſpēs nõ inegłia dicēda ſunt. Noīa enī. 4. res aūt vna eſt. ⁊ ſi dicat̃ ꝙ Aug. nõ dicit ipſa nullo mõ diſtingui aut nõ eſſe formalitates diſtinctas ſed vnā. Sed tm̃ dicit eſſe vnā rem: ꝙ op̄. nõ negat. iõ nõ eſt ↄtra op̄. dcm̃ Aug. Dõm ꝙ verū eſt Augu. nõ dicere ipſa eſſe vnā formalitatē ⁊ nõ diſtinctas. In his v̄bis ⁊ vocabulis: que nec tēpore ſuo ad hec itellectū ad quē ſumūtur ab iſtis h̄ēbant̃: ſed in ſnīa hoc vtiqꝫ dicit. cū ait ꝙ bonitas eſt ſapia: ⁊ ſic de alijs. nã ſi eſſet talis diſtinctio talis p̄dicatio p̄dicatio eſſet falſa: ⁊ h̃ eſſet vera. bonitas nõ eſt ſapia. Q̄ ēt ↄfirmatur ex dictis op̄. dicit enī vt ſupra pꝫ: ꝙ itellectꝰ cõponēs hanc bonitas nõ eſt ſapia: nõ cauſat actu ſuo collatiuo hãc veritatē: ſed inuenit in re extrema ex qbꝰ eſt h̃ cõpõ. vera ⁊ actꝰ verus. Et ſi dicat̃ ꝙ alibi dicit hãc verā. bonitas eſt ſapia. dõm ꝙ ſibi ipſi et ſi ꝓpoſitū dcm̃ ipugnat. nã vt etiā ex dictis ſupra põt cognoſci in hac mã frequẽter ſibi ↄdicit. ¶ Preterea ꝙ ēt nullo mõ diſtinguant̃ idē Aug. expꝛſſe determinat in illo ſuo libello q dr̃ ingſtio vel q̄ōnes de trinitate. Inter cetera enim ſic interrogat. An aliqd diſtet in deo eſſe viuere: intelligere poſſe? ⁊ rñdet. Nullatenus aliud eſt in deo eſſe aliud itelligere vel aliud viuē vel aliud poſſe: qꝛ deus eoipſo quo eſt viuit. ⁊ eo quo intelligit

põt: ⁊ eo quo põt eſt: qꝛ ſimplex deitatis nã vnū hꝫ eſſe viuere intelligere: ⁊ oīno poſſe: ſed nõ ita eſt in nobis dum aliud eſt in nr̃a nã viuere aliud itelligere aliud poſſe. In deo v̄o h̃ oīa vnū atqꝫ idē ſunt. Ad hec poſſet ↄcedi ꝙ eiuſdē rei eſſent plures tales diffinitiones nõ tn̄ ex partibꝰ habẽtibꝰ eūdē modū ſignificãdi: ſicut ēt de diffinitionibus que ſunt tn̄ per itrinſeca que pñt eſſe plures eiuſdeꝫ rei ſed vna ex oībꝰ rectis tn̄ alia ex obliqs. Sicut hoīs ſunt hee due. aīal rõnale. et ſub̃a cõpoſita ex coꝛpe ⁊ aīa itellectiua. Impoſſe aūt eſt eiuſdē rei eē plures diffinitiones oīa eadē ⁊ eodē mõ ſignificãtes. ¶ Itē Anſ. moñ. 16. Si igit̃ ſūma nã nõ eſt iuſta niſi per iuſtitiā: nec iuſta põt eſſe niſi per ſe: qd magis cõſpicuū: qd magis nečiuꝫ ꝙ̃ ꝙ eandē nã eſt ipſa iuſtitia: ⁊ ſubdit. Quapꝛopter ſi querat̃ qd ſit ipſa ſūma nã: qd verius rñdetur ꝙ̃ iuſtitia: ⁊ infra. Quicqd igit̃ eoꝝ de illa dr̃: nõ q̄lis vel quãta ſed magis qd ſit mõſtrat̃. Sed palam eſt qꝛ q̄oliꝫ bonū ſūma nã ſit ſūme illđ eſt. Illa igit̃ eſt ſūma eſſentia. ſūma vita. ſūma iuſtitia. ſūma ſapia ⁊c̃. Ex qbus pꝫ: ipm̃ p̄dicationes eoꝝ in abſtracto ↄcedere ⁊ eas dicit q̄ditatiuas: ſiue vnum de altero ingt p̄dicari: que vera nullatenus eēnt: ſi ſignificarēt aliquas tales entitates diſtinctas. ¶ Itē btũs Gre. 16. moř. ſup illo Iob. Qui aūt nouerūt eū ignorãt dies illius. ait ſic. Deꝰ nãqꝫ hoc eſt ꝙ hꝫ. Eternitatē qppe hꝫ: ſed ipſe eſt eternitas. Lucem hꝫ: ſed lux ſua ipſe eſt. Claritatem hꝫ: ſed ipſe eſt claritas ſua. Non eſt ergo in eo aliud eſſe ⁊ aliud h̃ere. h̃ ipſe. Conſtat aūt ſi eſſet talis diſtinctio: aliqd h̃ēret ipſe qđ nõ eſſet. haberet enim formalitatē iuſtitie ſiue iuſtitiā ⁊ nõ eſſet iuſtitia. nulluꝫ enī habens in ſe plura diſtincta eſt aliqđ illoꝝ ſicut nec aliqđ totū eſt ſua pars. Et ideo Anſel. dicit vbi ſupra: ꝙ ſūma nã nõ ꝓpꝛie dicitur qꝛ hꝫ iuſtitiā ſed exiſtit iuſtitia. ¶ Item Magiſter infra diſtin. 34. ca. ex p̄dictis dicit has perfectiones eſſe penitus idē. vnde ait. Lūqꝫ vnū ⁊ idē penitus ſit in deo: potẽtia: ſapiẽtia: bonitas: in ſacra tn̄ ſcriptura frequenter ſolēt h̃ noīa diſtincte ad pſonā referri. ¶ Ad h̃ quoqꝫ eſt auctas Cõmē. 12. meta. cõmē. 38. vbi dicit ꝙ deus eſt ſapiēs ⁊ viuus: ⁊ ſcia ⁊ vita ꝓpꝛe dr̃r de eo. Et īfra eodē coᵐ dicit: ꝙ in talibꝰ p̄dicationibꝰ nullus modus eſt quo diſtinguat̃ p̄dicatū a ſub̃o ⁊ diſpoſito extra itellectū. ſ. in eēntia rei. Ex qbꝰ aliiſqꝫ ſanctoꝝ atqꝫ pħoꝝ pluribꝰ auctoꝛitatibꝰ pꝫ: oīno eſſe tenēdū nullaꝫ multitudinē pfectionum hmōi in deo quoquo mõ ex nã rei diſtinctarū. ¶ Ad rõnes igit̃ opionis. Et p̄ma qdē põt p̄mo reduci ↄtra factorē ſuū. nã ſi ↄſequẽtia illa valeat pari rõne ꝓbabit̃ ꝙ diſtinguant̃ realr̃ qđ falſum eſt: ⁊ negatum ab eo. vnde argũ ſic. Si infinita ſapīa eſſet realr̃ īfinita bonitas ⁊ ſapia in cõi eēt realr̃ bonitas in cõi. ↄñs eſt falſum q̄liter cūqꝫ itelligat̃: ſiue ꝙ bonitas cõis ⁊ ſapia: que ſunt ↄceptꝰ ſint idē: ſiue ſenſus ↄñtis ſit: ꝙ oīs ſapia ſit oīs bonitas vel ſit bonitas. ↄñā ꝓbat̃ vt ſua: qꝛ īfinitas ſicē nõ deſtruit formalē rõnē eiꝰ cui addit̃: ſic nec d̃ſtruit eiꝰ realitatē. ¶ Scd̃o dõm ēt ad rõnē: illā ↄñtiā nõ valē: ⁊ ſm̃ dicta ipoꝝ ēt hꝫ inſtantiā. Nã vt ſup̄ pꝫ ipſi dñt ꝙ ſūma eēnᵃ. ſ. diuina eſt formalr̃ vita ⁊ itellectualitas. Infinita igit̃ eēnᵃ eſt formalr̃ infinita vita. ⁊ īfinita itellectualitas: nec tn̄ eēnᵃ in cõi eſt formalr̃ vita i cõi: aut itellectualitas in cõi: ⁊ ſic de alijs poſſet poni exēpluꝫ: nã nõ eſt icõueniēs: ſed neč iuꝫ aliqd eſſe de rõne inferioꝛis qđ nõ eſt de rõne ſupioꝛis. Nec ꝓbatio eſt ad ꝓpoᵐ. nã nõ deſtruit̃ rõ ſuperioꝛis per hoc ꝙ aliqd icludit̃ p̄ter eā i rõne īferioꝛis. Deſtrueret̃ aūt in īferioꝛi hoc eſt nõ ſaluaret̃ in eo: ſi aliqd clauderet̃ in ipſa ꝙ nõ eſſet de rõne īferioꝛis. ¶ Cuꝫ aūt addit̃ ꝙ ſi bonitas diuina: ⁊ ſapia diuina diffinirent̃ eaꝝ eēnt diſtincte rõnes ⁊ per ↄñs aliq̄ diſtinctio ex nã rei. Dõm ꝙ vel iſti termini bonitas diuina ⁊ ſapiẽtia diuina ſupponūt mãliter aut ſimplr̃. ſ. pro illis noībus vel ↄceptibꝰ: aut ſupponant perſonalr̃ pro re. ſ. que eſt ſapia ⁊c̃. Si p̄mo mõ ↄcedo ↄñtiā ⁊ ↄñs. nã de facto alia eſt diffinitio explicãs qd ipoꝛtat̃ per vnū terminuꝫ ⁊ alia explicãs qđ ipoꝛtat̃ per alium. ⁊ ſi inferatur. ergo bonitas diuina ⁊ ſapiẽtia diſtinguunt̃: ↄcedẽdo ēt hoc ↄñs. Si ſubm eodē mõ ſupponat: ſcꝫ mãliter vel ſimplr̃. Si v̄o ſupponat perſonalr̃: nego ↄñam. nã diuerſa noīa diuerſas diffinitiones explicãtes qd ſignificãt habẽtia pro eadē re ſupponere pñt. Sicut pꝫ de ente ⁊ vno 4ᵒ meta. ⁊ in ſequẽti. q. mag̃ patebit. Si v̄o iſti termini ſupponãt pſonaliter. tunc diſtinguo ſenſus ↄñtis: quoꝝ vnus eſt: ꝙ eēnt diffinitiones diſtincte ſic ꝙ diffinitio bonitatis diuine nõ eſſet diffinitio ſapiẽtie diuine: ⁊ diffinitio ſapiẽtie nõ eſſet diffinitio bonitatis: ⁊ in hoc ſenſu nego ↄñtiā. Dico enī ꝙ oīs diffinitio: ⁊ oīs ↄceptꝰ qui eſt rei vel entitatis que eſt ſapia diuina: eſt ēt illius entitat̃ que eſt bonitas diuina, ⁊ ecõuerſo: cū nõ ſint entitates diſtincte ſed p̄ciſe vna. Alius ſenſus eſt: ꝙ eēnt plures diffinitiones ⁊ nõ vna tn̄. cū hoc tn̄ ſtaret: ꝙ q̄liꝫ diffõ entitatis que eſt ſapia diuina: eēt diffõ entitatis que eſt bonitas diuina. ⁊ tūc

ex hoc nō ſeqꝫ aliq̄ diſtinctio ex nā rei bonitatis a ſapiētia vel ecōuerſo vt pꝫ. ¶ Ad 2m rōnē duplr pōt rñderi. p̄ qdē ſuppo nēdo cū eis pncipiū emanationis: quo aliud a pn° : q2 q̄uis hoc ſm veritatē ↄcedēdū nō ſit vt ſupra pꝫ: hoc tñ pro nūc ſuppo nēdo cū eis adhuc arm nō ↄcludit. Negari.n. pōt añs: qm̄ ipoſſe nō eſt diuerſoꝝ ꝓductionū idē eſſe pncipiū. Exēplū in deo. eadē volūtas diuina ſm iſtos eſt pncipiū ꝓductionis ſpūſſcti. ꝛ ꝓductionis creaturarū. Itē volūtas nr̄a pncipiū eſt in quocūqꝫ gñe pncipioꝝ ſit pncipiū diuerſoꝝ actuū. Eadē ēt forma nālis. v.g. lux pncipiū eſt diuerſoꝝ actionū. ſ. calefactionis ꝛ illuminationis. ꝛ infinita exēpla poſſent reperiri. Ad ꝓbationē qua dr̄ non poſſe ſine tali diſtinctione pncipiorū ſaluari: q2 filius nāliter: ꝛ ſpūſſcūs libere ꝓducaꝛ ꝛc. Dōm q2 hoc nō eſt verū. Sicut pꝫ q2 nō obſtāte oīmoda idētitate pncipij creature ꝛ ſpūſſcti. Spūs ſcūs nectio ꝛ nō ↄtingēter ꝓdciꝛ. Creatura vō ↄtingēter ꝛ non nectio. Quomō aūt ſpūſſcūs vere debeat ↄcedi ēe nāliter ꝓduci ſupra pꝫ. d. 6. ꝛ forte infra tāgeꝛ: ſed q̄tū ad ꝓpoſitum nō curo. ¶ Qr etiā addiꝛ: q2 nō poſſit aliter ſaluari q2 ex vi ſue ꝓductionis hēat filius q2 ſit verbū ꝛ natus. Spūs aūt ſcūs ſit amor ꝛ datus. Etiā pōt negari. Nā ſicut nō obſtāte idētitate pncipij ꝓductio creature eſt creatio ꝛ ꝓductū eſt creatura. Productio vō ſpūſſci nō eſt creatio: ſed ſpiratio: nec ſpūſſcūs eſt creatura ſed amor ꝛ ſpiratus. ꝛ hoc ↄuenit eis nō ex diuerſitate pncipioꝝ: ſꝫ ex ſeipſis. Sic in ꝓpoſito nō obſtāte vnitate talis pncipij ꝓductio filij ex ꝓpria rōne ex dictio ꝛ gñatio: ꝛ ꝑ ↄñs filius eſt vbū ꝛ natus. Productio vō ſpūſſci eſt ſpiratio. ꝛ ſpūſſcūs eſt amor. ¶ Ad aliud demū q2 addiꝛ q2 pncipiū vnius rōnis qd̄ eſt pncipiū plurium in vna nā nō determinaꝛ ex ſe ad determinatū numerū ꝓductoꝝ. Ad hoc pōt dici q2 ſi itelligaꝛ in vna nā ſm ſpeciē tñ eſto q2 ↄcedaꝛ nō eſt ad ꝓpoſitū: q2 ꝑſonaꝝ diuinarū eſt nā vna numero. Si vō intelligaꝛ in vna nā numero negāda eſt: inſtantia aūt dari nō pōt niſi in ꝓpoſito: ſicut nec in aliq̄ alia nā vna numero ſunt plura ꝓducta. Rōnabiliter tñ pōt negari: q2 ſicut illa ex ſe determinaꝛ ad tria ſuppoſita tñ q2 in nulla alia reperiꝛ nā. ſic ipm̄ ꝓductū pncipiū ex ſe determinaꝛ ad duas ꝓductiones ꝛ duo ꝓducta tñ. Et ſi dicaꝛ q2 nā diuina non ex ſe determinaꝛ ad tria ſuppoſita ſed per relationes. Vel dicaꝛ q2 ex ſe determinaꝛ ad perſonā prīs ex duob° pncipijs ꝓductiuis ad alias per intellectū ad ꝑſonā filij ꝛ per volūtatē ad ꝑſonam ſpūſſci. ¶ Cōtra p̄mū q2 dato q2 ita eēt nihilominus oporteret dīe q2 ex ſe determinaꝛ ad illas relationes: ꝛ ſimilr dicꝛ in ꝓpoſito. ¶ Cōtra 2m ēt q2 ſuppoſito illo dicto adhuc reſtat querere per qd determinaꝛ ad duo tñ pncipia ꝓductiua: ꝛ opꝫ cōcedē q2 ex ſe. vel ꝓcediꝛ in infinitū. Similr in ꝓpoſito dici pōt. ¶ Scdō pōt rñderi iuxta ea que ſupra. d. 7. determinata ſūt. ſ. q2 pncipia taliū emanationū ſunt tñ ipſe perſone. emanationis vbi ſolus pꝛ. emanationis ſpūſſci. pꝛ ꝛ filius. ꝛ ſic nō idem pciſe eſt pncipiū vtriuſqꝫ. ꝛ per hoc pōt ſaluari q2 filius ſit verbum ꝛ natus. Spūs vō ſcūs ſit amor ꝛ ꝓcedat quomō datus ꝛ nō q̄ō natus. Scdm̄ quem modū ſaluat Aug. 15. de tri. c. 26. Et Anſel. mon. 55. c. Sed de hoc forte inferius aliqd ampli° dicꝛ. ¶ Sed illa aſſumpta ꝓbaꝛ ab aliq̄s ſic. ſi aliqd pncipiū vnius rōnis ꝓducit plura eius virt° nō eſt adequata per aliqd illoꝝ ꝓductorum. hoc pꝫ: q2 virtus adequata per vnū nō pōt in aliqd aliud. Sed ſi virtus pncipij nō eſt adequata per vnū nō erit adequata per aliū eiuſdē nāe: ꝛ ſilr nec per tertiū. ꝛ ſic in infinitū. ¶ Cōfirmaꝛ ſi aliqd pncipiū ꝓducit plura quodam ordine. Aut eadem virtute aut alia. Si alia hētur ꝓpoſitū. Si eadē: igiꝛ virt° illa nō fuit adequata ꝛ totalr exhauſta ꝑ aliū: q2 virt° adequata ꝛ totalr exhauſta per aliquā ꝓductionē agit toto conamine ſuo ꝛ ſm oēm gradum ſue actiuitatis ꝛ per ↄñs nō pōt in aliud eque perfectū ꝛ eiuſdem nature. ¶ Reſpōdeo. Virtus pncipij pōt intelligi adequari per ꝓductionē aliquā vel ꝓductū quadrupliciter. vno mō: q2 ꝓductū ſibi adequaꝛ in perfectione. i. eſt eque perfectū cū ea. ſcdō mō q2 ꝓductū ꝓducaꝛ ſm totam virtutē ꝛ conamē: ꝛ ſm vltimum potētie illius virtutis. Tertio intelligi pōt adequari: q2 ꝓductū eſt perfectiſſimū ꝓductū in qd̄ pōt: q2 pōt intelligi ꝛ poſitiue: q2 nullū aliud pōt ꝓduci ab ea eque perfectū illi ꝓducto. Et negatiue: q2. ſ. nullus aliud pōt ab illo pncipio ꝓduci perfectius eo. ¶ Quarto pōt intelligi adequari quaſi extenſiue: q2. ſ. pōt in iſtā ꝓductionē ꝛ in nullā aliā. ſeu in hoc ꝓductū ꝛ in nullū aliud. ¶ Cum ergo dicꝛ. ſi principium vnius rōnis ꝓducit plura eius virtus nō eſt adequata per aliquod illoꝝ. dico q2 ſi intelligaꝛ de adequatione p̄mo mō dicta. ꝓpoſitio eſt falſa. ꝛ ſimiliter ſua ꝓbatio in eodem ſenſu. vnus enī calor pōt in diuerſa paſſa eodē mō diſpoſita ꝛ ſic approximata diuerſos calores ꝓducere quoꝝ quilibet erit eque perfectus calori ꝓducti. Nec ad veritatē vel falſitatē illius ꝓpōnis aliqd refert diuerſitas paſſi. Si vō ꝓpoſitio intelligaꝛ de adequatione 2° modo dicta. etiā eſt falſa: vt pꝫ in exemplo dato. nā ↄſtat q2 calor nō ꝓducit vnū calorē per partē actiuitatis ſue vel potētie ſeu conatus. ꝛ per aliā partē alium. Sed tam vnum q̄ aliū: tota ſua virtute actiua ꝓducit. ¶ Si aūt intelligaꝛ adequatio 3° mō dicta. ꝛ intelligaꝛ perfectiſſimū poſitiue. Dōm q2 vel intelligiꝛ ꝓpoſitio de ꝓductis eque perfectis cū aſſumit in antecedēte. ſi ꝓducit plura. ꝛ ſimiliter ꝓbatio. que dicit. q2 virtus adequata per vnū nō pōt in aliud. intelligaꝛ ſimiliter q2 nō pōt in aliud eque perfectū. ꝛ tunc ꝓpō vera eſt. Sed nihil facit ad ꝓpoſitū: nam hoc mō virtus ꝓductiua dei nō adequaꝛ. per ꝓductionē filij: neqꝫ per ꝓductionē ſpūſſci cum neuter eoꝝ ſit ꝓductū hoc mō perfectiſſimū. Adequaꝛ aūt hoc modo per ambo illa ꝓducta ſimul. nam impoſſibile eſt ipſam ꝓducere aliquid aliud eque perfectū. Sed ſi intelligatur perfectiſſimū negatiue: pꝫ q2 ꝓpoſitio eſt falſa in exēplo ſupra poſito de calore. ¶ Si aūt intelligaꝛ adequatio 4° modo. vtiqꝫ vera eſt ꝓpoſitio. Sed cū aſſumiꝛ. Si virtus nō eſt adequata per vnū nō eſt adequata per aliud ꝛc. in infinitū. pꝫ quid dōm: qm̄ nō eſt aliud dictu q̄ ſi dicaꝛ. Si virtus aliqua pōt in plura ꝓducta eiuſdē nature ꝛ nō tātū in vnū pōt in quodcūqꝫ. i. nō determinaꝛ ex ſe ad aliquam multitudinē ꝓductoꝝ. ad quā ꝓpoſitionē ſupra dcm̄ eſt. ¶ Ad confirmationē dōm. q2 agit toto conamine ſue tota actiuitate ſua. ꝛ cum inferꝛ. igiꝛ nō eſt adequata. pꝫ quid dōm per ea que nunc dicta ſunt. q2 etiā addiꝛ q2 nō eſt totaliter exhauſta. Dicēdum: q2 ſi accipiatur h̄ dictio exhauſta in ꝓpria ſignificatione: nullū pncipiū exhauriꝛ per ꝓductū vnū vel plura quotcunqꝫ. Si vō accipiaꝛ ſm metaphorā ꝛ in vero ſenſu quātū ad ꝓpoſitum. idem tunc eſt dicere virtutem exhauriri per ꝓductionē ꝛ adequari per eam. ꝛ tunc ſicut dictum eſt de adequatione dicendum eſt de exhauſtione. ¶ Ad 3m rōnem principalem oꝫ. cum dicꝛ deus eternaliter intellexit eſſentiā ſuā inquātū vera. ꝛ nō dilexit eam inquātū vera ꝛc. Dōm q2 h̄ dictio inquātū aut teneꝛ reduplicatiue. aut ſpeculatiue. Si reduplicatiue vel ſit reductio gratia cōcomitantie tñ. vel etiā gratia cāe. Si p̄° mō dico q2 antecedens illud qd̄ eſt vna copulatiua eſt falſū: eo q2 hue partes ſunt falſe. h̄ enim falſa eſt: deus nō dilexit eſſentiā inquātū vera: ſicut h̄: eſſentia dei nō fuit dilecta vel nō diligiꝛ a deo inquātū vera: eſt falſa. ꝛ ſua oppoſita vera. ſ. h̄. eſſentia dei inquātū vera diligiꝛ a deo cū oēs eius exponētes vere ſint. ꝛ ꝓpter eandē rōnem. h̄ etiā eſt falſa. eſſentia dei nō fuit intellecta a deo iquātū bona. Si vō ſiat reductio gratia cāe. Aut hoc erit accipiendo cām ꝓꝑie. ſ. mālem vel formalē efficientē finalē. ꝛ pꝫ tunc q2 antecedēs eſt falſum cū oēs partes eius affirmatiue ſint falſe. cū eſſentia dei nullā cām talē hēat ꝑ quā diligatur vel intelligaꝛ a deo. Aut accipiꝛ cā logice. ſ. pro illo cui p̄ cōperiꝛ patrē ꝛ alteri per ipm̄: ſicut dicimus q2 iſocheli per triangulū cōpetit hēre. 3. ꝛc. eo q2 pꝛ p̄dicatū p̄mo verificaꝛ de triangulo. de iſochele vō: q2 triāgulus verificatur de illo. Et ſic forte poſſet ↄcedi ꝓpō vt ſtatī patebit. Si aūt ly iquātū. teneaꝛ ſpeculatiue ꝛ nō reduplicatiue vt magꝭ videꝛ. tūc eſt diſtinguēdū: q2 vel intendunt ſpecificare aliquā rōnē extra aīam ad modū loquēdi aliquoꝝ ſeu entitatē aliquā iportatā per terminū cui addiꝛ dictio illa. iquātū: que qdē ſit illū ꝓpter qd̄ vel ſm q2 p̄dicatū inſit ſubiecto ſicut cū dicimus ignis inquātū calidus calefacit: ꝛ nō iquātū ſiccus: q2 caliditas quā iportat terminus reduplicatus eſt cā calefaciēdi. ꝛ nō ſiccitas. ꝛ tūc dico q2 antecedēs eſt falſum. nā in eſſentia dei nō ſunt aliquo mō tales rōnes vel entitates: per quarū vnā ſit vera ꝛ per illā vel ſm illā itelligaꝛ: ꝛ nō diligaꝛ. ꝛ alia ꝑ quā ſit bona ꝛ diligaꝛ nō aūt intelligaꝛ: ſed eſt vnica ſimplex oīno ꝛ indiuiſa totalr itellecta ꝛ dilecta. Aut ſpecificat rōnē diffinitiuā hoꝝ nominū: verū: ꝛ bonū ita q2 denoteꝛ p̄dicatū eſſe de rōne illius cui addiꝛ: ꝛ de illo p̄dicari in p̄° modo dicēdi per ſe: ꝛ de alio nō ſic. ſicut ſi diceremus q2 homo inquātū vnus eſt indiuiſus. ꝛ nō inquātū aīal. eo q2 indiuiſum: p̄mo ꝛ per ſe verificaꝛ de vno: q2 poniꝛ in ei° rōne. ꝛ nō de aīali cū in eius rōne nō cadat. Et in hoc intellectu poſſet cōcedi añs. nā intelligi: vel eſſe itelligibile cadit in rōne diffe qd nois veri. nō aūt boni. ꝛ eē diligibile in rōne boni nō aūt veri. Et ideo hee ſunt per ſe in p̄mo mō: eo mō: quo in talib° p̄dicationibus pōt ſaluari talis perſeitas. verū eſt intelligibile. ꝛ bonū eſt diligibile. ꝛ nō hee. verū eſt diligibile. ꝛ bonū eſt intelligibile. Et eodem mō poſſet dici q2 h̄ eſſet magis per ſe: verū intelligiꝛ a deo q̄ h̄ bonū intelligiꝛ a deo. ꝛ h̄. bonū diligiꝛ a deo. q̄ h̄. bonū itelligiꝛ a deo. Q2 ſi i° nō ſit bene dictū: abſolute negandū eſt añs: q2 in nullo alio ſenſu ↄtinet veritatē vt apparet. Si autem in h̄ ſenſu ſit verū ꝛ cōcedaꝛ: tunc neganda eſt ↄñtia: ſicut neganda eſt h̄ ↄñtia. homo iquātū vnus eſt indiuiſus. ꝛ nō iquātū aīal. ꝛ inquātū

quãtũ aial eſt ſuba: ⁊ nõ inquãtũ viuus. ſ in hoĩe: ſunt ex nã rei diſtincte rõnes. aialis ⁊ viuus. cũ viuũ nullã entitatẽ penitꝰ addat ſupra entitatem que dĩ vna. vt pꝫ ex. 4. ⁊. 10. meta. ⁊ infra pbabiꝉ efficaciter. ¶ Ad 3ᵐ rõnẽ pncipalẽ ꝙ. cũ dĩ. Deꝰ eternaliter intellexit eſſentiã ſuã inquantũ vera. ⁊ nõ voluit illã inquãtũ vera ⁊c. Dõm ꝙ h dictio inquãtũ põt intelligi duo ſpecificare. Nã vno mõ põt ſpecificare aliq̃ entitatẽ vel aliquid in eſſentia ipſa per qđ eſt vera. ⁊ ſimiliter aliqđ per qđ eſt bona. ⁊ tũc eſt ſenſus antecedẽtis ꝙ deus itellexit eſſentiaꝫ ſm illud per qđ eſt vera: ⁊ ſm illud idẽ nõ voluit ipſam. ⁊ iſte eſt falſus intellectus: qm̃ qcqđ itellexit in eſſentia voluit ⁊ ecõuerſo. ⁊ ſic nego añs. Alio mõ põt ſpecificare rõnẽ huius noĩs veri: ⁊ rõnẽ huiꝰ noĩs boni. ⁊ tũc eſt verũ añs: ⁊ eſt ſenſus ꝙ eſſentia inquãtũ eſt vera intelligiꝉ ⁊ diligiꝉ. ⁊ inquãtũ eſt bona diligiꝉ. ⁊ nõ intelligiꝉ. ⁊ hoc eſt veruꝫ: qꝛ in rõne veri: cõnotaꝉ intellectio: non aũt in rõne boni. ⁊ in rõne boni volitio ⁊ nõ in rõne veri. ⁊ ideo alia eſt rõ boni. ⁊ alia ratio veri. nõ qdẽ ꝑpter diuerſum ſignificatũ in re bona ⁊ vera: ſed ꝑpter diuerſuꝫ cõnotatum. Dõm ꝙ ꝑpoſitio ſiue añs illud põt duplicẽ ſenſum hẽre ſm ꝙ ly iquãtum: põt aliud ⁊ aliud ſpecificare. Naꝫ vno mõ põt ſpecificare aliquã entitatẽ ſeu formalitatẽ vel rõnẽ exiſtentem in eſſentia per quaꝫ vel ſm quã ſit vera. ⁊ aliq̃ ſm quã ſit bona. ⁊ tunc eſt ſenſus ꝙ ſm illã rõnẽ intellexit deus eſſentiã ſuã ⁊ nõ dilexit. ⁊ ſm aliã dilexit ⁊ nõ itellexit. ⁊ in hoc ſenſu nego añs. nã ſm qcquid intellexit eſſentiã ſuã dilexit ⁊ ecõuerſo. nec alique tales rõnes ſunt ibi cogitãde vt ſupra pꝫ. Alio mõ ly iquãtũ põt ſpecificare rõnes hoꝝ nominũ. verũ ⁊ bonũ. ⁊ tũc eſt ſenſus: ꝙ intellexit eſſentiã inquãtũ vera. i. in rõne vel qdditatiuo cõceptu explicãte eſſentiã ſm ꝙ dĩ vera poniꝉ intelligere. ⁊ non in rõne explicãte illã ſm ꝙ eſt bona. ⁊ in rõne boni eodẽ mõ poniꝉ diligꝫ ⁊ nõ in rõne veri. ⁊ in hoc ſenſu põt ꝯcedi añs. Verũ enim vt cõiter dĩ: eſt ꝙ põt intelligi vel appꝛhendi ab intellectu. ⁊ bonũ qđ eſt appetibile ſiue põt appeti a voluntate vel appetitu: ſed ſic intellecto antecedẽte nego ꝯñtiã. nã diuerſitas taliũ rõnuꝫ ⁊ ꝯceptuũ eſt abſq; oĩ diuerſitate vel pluralitate exiſtẽte in ipſa eſſentia extra aiam. ꝑpter ſolã diuerſitatẽ cõnotatoꝝ que ſũt actus intelligendi ⁊ actus appetendi vel volendi. ¶ Et ſi dicaꝉ ꝙ actus intelligendi ⁊ volẽdi nõ ſunt diſtincti in deo. ⁊ per ꝯñs verũ eſt bonũ nõ cõnotãt diſtincta. ꝑpter qđ nõ hẽbunt rõnes diſtinctas: aut ſi habẽt: ſeqꝉur vel ꝙ actus volẽdi ⁊ intelligẽdi aliquo mõ ex nã rei diſtinguunꝉ. vel ſignificẽt diſtincta ex natura rei. ⁊ vtroq; mõ hẽtur ꝑpoſitũ. Dõm ꝙ lꝫ hij actus nõ diſtinguanꝉ in deo: diſtinguunꝉ tamẽ in creaturis. ⁊ ideo cũ hij termini. verũ. bonũ. nõ ſolũ cõnotent volitionẽ ⁊ itellectionẽ dei: ſed etiã creaturarũ ſicut nec etiã ſolã dei entitatẽ ſignificãt: ſed ẽt entitates creaturarũ. Aliquid cõnotat vnus hoꝝ terminoꝝ ꝙ nõ cõnotat alius. ⁊ hoc ſufficit vt eoꝝ ſint diuerſe rõnes. ¶ Ad auctoritates Dam. dõm pmo ꝙ ſi intelligaꝉ vt ſonat erit etiaꝫ ꝯtra eos: qꝛ ꝯcludeꝉ ꝙ ſapientia nõ eſt natura. Sed aliquid circa ipſam vel in ipſa. dĩt autẽ ipſã ſapientiã eſſe naturã per idẽtitatem. non ergo eſt circa eam vel in ea: ſed ipſa. Dicẽdũ ergo ꝙ nõ eſt intentio Dam. ꝙ talia nomina ſapiẽs: iuſtus ⁊ ſimilia: ſignificent alia quoquo modo preter animaꝫ diſtincta que ſint circa dei naturã. hic enim intellectus falſus eſſet omnino. Sed intendit ꝙ iſta ſm formã vocis videnꝉ ſignificare nõ ipſam naturã: ſed aliquid in ipſa: ſicut in creaturis ſapiens ſignificat aliquã qualitatẽ ſubſtãtie anime inherentẽ. lꝫ aũt ſic videatur ex forma vocis nõ tamẽ ſic eſt. Et h reſponſio confirmaꝉ euidenter per Augu. ſimiliter loquentẽ Dam. ⁊ ſe ſtatim declarantem 15. de tri. ca. 5. vbi ait. Si dicaꝉ deus eternus: imortalis. incorruptibilis. imutabilis. viuus. ſapiens. potẽs. ſpecioſus. iuſtus. bonus. beatus. ſpũs. hoꝝ omniũ nouiſſimũ qđ poſui. ſ. ſpũs. quaſi tãtũmodo videtur ſignificare ſubſtantiã. cetera vo huius ſubſtantie qualitates. Sed nõ eſt ita in illa ineffabili ſimpliciq; natura. Quicquid enim ſm qualitates illic dici videꝉ: ſm ſubſtantiã vel eſſentiã eſt intelligendũ. Abſit enim vt ſpũs ſm ſubſtantiã dicaꝉ deus ⁊ bonus ſm qualitatẽ: ſed vtrũq; ſm ſubſtantiã. Sic omnia cetera que cõmemorauimus. ⁊ in fine caꝉ dicit. ꝙ in deo idẽ eſt iuſtum eſſe ꝙ beatũ eſſe ⁊ ꝙ ſpiritum eſſe. Quãuis ergo hoc nomen ſpiritus. non videatur ſignificare aliquã qualitatem in alio: cum nec in deo nec in creatura qualitatẽ ſignificet ſed ſubſtantiã. hoc vo nomen iuſtus. videatur qualitateꝫ ſignificare in alio cum ſic ſignificet in creaturis ⁊ ſit concretuꝫ de genere accidentis: neutrum tamen ſm veritatem qualitatem in deo vel aliquid circa ſubſtantiã ſed ipſam tm̃ ſubſtãtiã dei ſignificat. ⁊ non minus iuſtus: q̃ ſpiritus cũ idem ſit in deo iuſtum eſſe ꝙ ſpiritum eſſe. Qꝫ vo poſtmoduꝫ inducitur extra Dam. dõm metaphyſice dictuꝫ eſſe nec aliquod pelagus ꝑprie ibi eſſe intelligendũ eſt. Sed vult dicere ꝙ deus eſt ſubſtantia infinite perfectionis: ſiue perfectio infinita: nec eſt ibi cogitanda infinita aliqua multitudo pfectionuꝫ: ĝnimo nec omni perfectionũ multitudo: ſed vnica perfectio infinita. ¶ Ad auctoritatem Augu. dõm. ꝙ ad illud ſufficit diſtinctio cõceptuũ reſpõdentium hijs nominibus. verũ: magnũ. que tamẽ eſt alia q̃ diſtinctio hoꝝ. ſapiens ſapientia: vt in ſequenti. q. patebit. Nullam aũt diſtinctionem veritatis ⁊ magnitudinis in deo ponere oportet propter huius probationẽ: nec eſt ad mentẽ Augu. ſed contra. ꝙ patet per verba eius ibidẽ. Ait enim ſic. Non eni ibi maior eſt que verior nõ eſt. vbi eſt ipſa veritas magnitudo: qꝛ in eſſentia veritatis hoc eſt veruꝫ eſſe qđ eſt eſſe: ⁊ hoc eſt eſſe qđ eſt magnum eſſe. hoc ergo magnũ eſſe qđ verũ eſſe. Qꝫ igiꝉ ibi eque verum eſt: etiam eque magnum ſit neceſſe eſt. h ipſe. ¶ Ad illud qđ dĩt de doctoribus probantibus vnuꝫ ex alio dicendũ ꝙ ſufficit differentia cõceptuũ. Nec eſt verũ ꝙ ita perfecte cognoſcatur deus cũ cognoſciꝉ de eo verificari vnus cõceptus attributalis: ſicut cum plures vel omnes. Ex hoc etiam diciꝉ vnum attributum propinquius eſſentie alio. qꝛ vnum eſt prius notum de eſſentia q̃ aliud. nõ autem ꝙ realiter ſit in deo aliqua prioritas qualem ſingunt extra animam: ſed ſolũ in cõceptibus ⁊ terminis modo dicto. ¶ Ad rõnem que eſt ex dicto Augu. contra Maxi. dicendũ primo ꝙ manifeſte deducitur ad inconueniens etiã contra eos: qꝛ ſi ratio debet eſſe efficax probabit ꝙ inter attributales perfectiones ſit tanta vel maior diſtinctio quãta eſt inter diuinas perſonas. ꝙ ipſi non concederent: qꝛ ſicut dĩt ꝙ non ſequiꝉ: ſi cũ ſimplicitate ſtat pluralitas aliquoꝝ ſola ratione diſtinctorum ꝙ cuꝫ ſimplicitate ſtet pluralitas realiter diſtinctorum cuiuſmodi ſunt diuine perſone. Sic etiã diceꝉ: nõ ſequi ſi cum ſimplicitate ſtat pluralitas aliquoꝝ tm̃ formaliter diſtinctoꝝ: ꝙ cũ ſimplicitate ſtet pluralitas realiter diſtinctoꝝ. vel ergo oportebit cõcedere attributales perfectiones realiter eſſe diſtinctas. vel perſonas nõ realiter diſtingui. Neutrũ aũt dicerent igiꝉ ratio ſua nõ vꝫ. ¶ Ad argumentũ ergo dicunt aliqui rõnem Aug. nõ ſimpliciter ꝯcludere: ſed ꝯtra hominẽ qui forte ponebat ſapientiã ⁊ iuſtitiã inter ſe ⁊ a deo realiter diſtingui ⁊ cũ hoc deũ ſimplicẽ eſſe. ¶ Sed iſtud nõ verum apparet: nec videꝉ veriſimile ꝙ ille poſuerit illa realiter: in deo diſtingui: nec verba eius hoc ſonãt. Propter qđ ⁊ ꝑpter ſolutionẽ dubitationis pmiſſe ſciendum ꝙ h ſunt verba Aug. ad Maxi. Tu nempe dixiſti vnũ deũ ex partibꝰ nõ eſſe compoſitum. ⁊ hoc de patre vis intelligi. Ille in quis virtꝰ eſt ingenita ſimplex. huius autẽ virtutis quã ſimplicẽ eſſe dixiſti: nunquid partes ſunt bonitas ⁊ ſapientia. clemẽtia ⁊ potentia. Si dixeris partes ſunt ſimplex ergo virtus ex partibꝰ conſtat: que te diffiniente vnus eſt deus. ergo deũ ex partibꝰ dicis eſſe cõpoſitũ. Non dico in quis. Non ſunt ergo partes. Si ergo in vna patris perſona illa inuenis ⁊ partes nõ inuenis: quanto magis pater ⁊ filius ⁊ ſpirituſſanctus ⁊ ꝑpter indiuiduã deitatem vnus eſt deus. ⁊ ꝑpter vniuſcuiuſq; ꝓprietatem tres ſunt perſone. ⁊ ꝑpter ſinguloꝝ perfectionem partes vnius dei non ſunt. Ex hijs pꝫ ꝙ Aug. nõ fecit predictã cõparationem attendens maiorẽ vel minorẽ diſtinctionẽ perſonarũ adinuicẽ q̃ ſapientie ⁊ bonitatis pñie: ſed attendens maiorẽ ⁊ minorẽ ſimilitudinem ad eſſe partẽ ⁊ cõponere. certum eni eſt ꝙ in creaturis tales perfectiones magis habẽt rationẽ partis ⁊ cõponibilium q̃ ſuppoſita ſubſiſtentia. Et tamen in deo nõ componunt nec ſunt partes. multo ergo minus ꝑſone ipſe ſunt partes aut cõponunt. ⁊ hoc ipſum aſpexiſſe pꝫ in hoc ꝙ ait: ⁊ ꝑpter ſinguloꝝ perfectionẽ partes vnius dei nõ ſunt. nã de rõne partis eſt eſſe nõ perfectũ. Unde ꝑpter hoc ibidem imediate ante dicit verbũ nõ eſſe partẽ perſone chriſti. Unde ait. Porro chriſtꝰ eſt vna perſona gemine ſubſtãtie: qꝛ ⁊ deus ⁊ homo eſt: nec tamẽ deus vel homo pars huiꝰ perſone dici põt. Alioquin filius dei anteq̃ ſumeret formã ſerui nõ erat totus ⁊ creuit cũ eius diuinitati homo acceſſit. Ex quo etiã pꝫ ꝙ nõ ꝑpter diſtinctionem id locutus ſit: cũ deitas ⁊ humanitas multo plus diſtinguantur q̃ due res quecũq; create ⁊ inuicẽ cõponentes: ſed ſolũ attẽdit iperfectũ eſſe partis inquãtũ huius. vnde ait. Alioquin nõ erat totus ⁊ creuit. Et ſic pꝫ ꝙ illa verba ad propoſitum trahi non poſſunt. ¶ Ad 4ᵐ rationẽ. propter modũ loquendi quorũdaꝫ: diſtinguo hunc terminuꝫ: ratio. Nam vno modo põt ſupponere pro conceptu vel voce ſignificante quid rei vel qd nominis. Alio modo: pro ipſa eſſentia ſeu intrinſeca entitate quaꝫ ratio conceptus ſeu diffinitio explicat. Si accipiatur in propoſito. ratio. ſecundo modo concedo maiorem: ⁊ cum dicitur in minore perfectiones attributales. v. g. iuſtitia. ſapientia. diſtinguuntur ſm proprias rationes. cũ h ſit indefinita põt pro aliqbꝰ cõ-

cedi ⁊ pro aliqbus negari. ſi eni accipiant̄ pro ſapiētia dei ⁊ eiꝰ iuſtitia. eſt falſa ꝓpoſitio. Si vo ſupponāt pro aliqua ſapiētia creata ⁊ aliqua iuſtitia creata: tunc eſt minor vera quātum ad pmā partē. que dicit ꝙ diſtinguunt̄: ſed eſt falſa quātū ad 2ᵃᵐ: qm̄ ille nō ſunt in deo. Si vo accipiat̄ rō pmo mō. tūc eſt diſtinguendū hoc ꝙ dicit̄ diſtinguunt̄. ⁊ hoc ꝙ dicit̄. reperiuntur ſm ꝓprias rōnes. Nā aliqua poſſunt dici diſtingui ſm ꝓprias rōnes dupl'r. vno mō ꝓprie. vʒ. qꝛ vnius ꝓpria ratio non eſt ratio alterius. ⁊ ecōuerſo ratio ꝓpria alterius nō eſt ratio eiꝰ. ⁊ in h̄ ſenſu negāda eſt minor. Si ſapiētia ⁊ iuſtitia. ſupponāt ſignificatiue pro ſapiētia dei ⁊ eius iuſtitia. nā oīs ratio iuſtitie eſt rō ſapiētie ⁊ ecōuerſo. Si vo ſupponerēt mālr: tūc nō eſt ad ꝓpoſitū: qꝛ ſic iuſtitia ⁊ ſapiētia nō ſunt in deo: niſi forte per pdicationē. Alio mō poſſunt dici aliqua diſtigui ſm ꝓprias rōnes iꝓprie. vʒ. qꝛ eoꝝ ſunt plures rōnes. Et tunc erit ſenſus maioris: ꝙ quotcūqꝫ ſunt plures rōnes illa ſunt diſtincta. hoc autē falſum eſt. in ſenſu quo dicimus rōnē eſſe rei. nam vnius rei nihil ꝓhibet plures eſſe rōnes: vt poſt patebit in pluribus locis. Item reperiri in aliquo ſm ꝓpriā rōnē pōt intelligi dupliciter. vno mō ꝙ reperit̄ ſic ꝙ de ipſo vel ꝓnoīe demſaute ipſaʒ pōt verificari propria ratio. alio mō ꝙ actualiter verificat̄. ꝙ eſſe nō pōt niſi actualiter ſic ratio eliſa. pmo mō ſapiencia eſt in deo ſm ꝓpriā rōnem preter operationē anime. 2ᵒ modo nō. ¶ Ad quintū dico pmo ꝙ ratio pōt deduci cōtra eos. Sic dicendo de quibuſcūqꝫ ⁊c̄. illa ſunt diſtincte res. Sed de intellectu ⁊ voluntate ⁊c̄. ergo intellectus ⁊ voluntas ſunt diſtincte res. qḋ eſt falſum ⁊ contra eos. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ nō eſt neceſſe illa eſſe res diſtinctas ſʒ ſufficit ꝙ ſint diſtīcte formalitates. ¶ Cōtra. pmo. ſicut ipſi dicunt: tunc per illud principium ⁊ per cōſequens per nullū aliud poterit probari aliqua eſſe res diſtinctas ſed ſolum formalitates. ⁊ ſic nō ſequitur. Plato currit ſor. non currit. igit̄ ſunt diſtincte res: ſed ſequitur igitur ſunt diſtincte formalitates. ¶ Scḋo. qꝛ ſicut tu dicis ꝙ ſufficit diſtinctio formalitatū. ſic dicet̄ ſibi ꝙ ſufficit diſtinctio rationū: nec illud magis virtute pdicti pncipij magis poterit iꝓbari ꝗ̄ iſtud. ¶ Dico ergo ad rationē quicquid ſit de veritate maioris: qꝛ de hoc aliqliter tactū eſt diſt. 5. q. 1. in ſolutione tertie rationis ad queſtionem, ⁊ forte plus alibi tangetur. ꝙ minor eſt falſa. Et ad probationem dico: ꝙ ſicut h̄ eſt vera: pater dicit memoria: ſi vera eſt ſic h̄. pater dicit voluntate. ⁊ ſicut voluntate ſpirat ſic memoria ⁊ intellectu. ⁊ ſicut intellectus intelligit: ſic voluntas intelligit. ⁊ intellectus vult. Verūtamen quāuis omnes predicte vere ſint: poſſet tamen dici ꝙ nō omnes ſunt per ſe: ſed aliqua ſic aliqua nō. ⁊ hoc ſi ſubiectū vnius aliquid determinate cōnotet ꝙ nō connotat vel nō eodem modo cōnotat ſubiectum alterius. Unde ſi hic terminus: memoria: cōnotet determinate aliqḋ notionale: verbi gr̄a. verbū vel generatio. ⁊ hoc nō cōnotet hic terminus voluntas: ſed ſpiritūſanctū: ita ꝙ diffinitio exprimens quid nominis huius. memoria. ſit iſta pncipiū productiuū verbi. ⁊ diffinitio huius termini voluntas ſit h̄ principiū ꝓductiuū ſpiritus ſancti. vel abſolute nullum tale notionale cōnotet volūtas. tūc hec erit per ſe in primo modo. memoria eſt pncipiū productiuum verbi. ⁊ h̄ nō erit per ſe voluntas eſt pncipiuʒ productiuū verbi. Similiter h̄ erit per ſe. voluntas eſt pncipiū productiuū ſpiritusſancti. ſi ſit cōnotatiuū modo predicto. h̄ vo nō. memoria eſt pncipiū productiuū ſpiritusſancti: tamen vtraqꝫ tam in primo caſu ꝗ̄ in ſecundo erit vera: qꝛ idē eſt pncipiuʒ vtriuſqꝫ. Exemplum. Supponatur ꝙ ſol ſit per eandem virtutē productiuus vermis ⁊ plante. vel ſicut certū eſt. lucis ⁊ caloris. ⁊ imponant̄ duo nomina que ſimpliciter idem ſignificent cum hoc ꝙ dico. vis productiua lucis. ⁊ vis productiua caloris. videlicet. a. b. ita ꝙ iſte due orationes poſite ſint diffinitiones exprimētes quid nominis. ipſoꝝ. a. ⁊ b. tunc hoc poſito. hee erūt vere. Sol producit lucē. Sol producit caloreʒ. ⁊ hee ſimiliter ſol eſt ꝓductiuus lucis: ſol eſt ꝓductiuus caloris: que etiaʒ forte ſunt per ſe in ſcḋo modo. hec aūt. a. eſt productiuum lucis. erit per ſe in primo modo. ⁊ ſimiliter h̄. b. eſt productiuū caloris. Item h̄. a. eſt productiuū caloris erit vera: ſed nō per ſe aut non in primo modo. ſicut nec h̄ eſt in pmo modo. vis productiua lucis eſt ꝓductiua caloris. Sic poteſt dici in ꝓpoſito. Et ideo quāuis oēs ſuperius dicte ſint ſimpliciter vere: qꝛ tamen non omnes ſunt per ſe eodem modo: ideo ſi ex intentione proferentium intelligeretur aliqua perſeitas que eſſet ꝯditio propoſitionis totius: ac per hoc denotaret̄ ꝙ eſſent per ſe vere in tali mō. nō eſſent concedende. ſicut nō eſt ꝯcedendū ipſas eſſe per ſe. ⁊ talē intellectū habent: qui aliquas predictoꝝ vere negant ⁊ aliquas concedant. Et hoc aūt pciſe ꝙ vna eſt per ſe alia nō. vel nō eodem mō per ſe. nō pōt cōcludi eaꝝ ſubiecta pro diuerſis ſupponere. ſicut pʒ in exēplo pmiſſo. Sicut nō pōt ꝯcludi ꝙ vnū ⁊ ens ſupponant pro reb' diſtinctis: ꝗuis h̄ ſit in pmo modo. vnū eſt indiuiſum a ſe ⁊ diuiſum ab alio. ſuppoſito ꝙ h̄ ſit diffinitio eiꝰ. h̄ aūt nō ſic ſit per ſe. ens eſt indiuiſum in ſe ⁊ diuiſum ab alio. Similiter nō pōt argui ꝙ deus ⁊ pr̄ diſtinguant̄ realiter per h̄ ꝙ h̄ eſt in pmo modo. pr̄ genuit. nō aūt h̄. deus genuit. lʒ vtraqꝫ ſit vera. ⁊ alia exēpla multa taʒ in deo ꝗ̄ in creaturis poni poſſunt. ¶ Per ea aūt que dicta ſunt nō intēdo dicere has eſſe cōcedendas vel nō eſſe: volūtas ſpirat intellectus dicit. pater intellectu: vel memoria ꝓducit filiū ⁊ volūtate ſpūſcm̄: qꝛ quid ſit de hys patere pōt ex dictis. d. 7. Sed dico ꝙ dato tales debere ꝯcedi adhuc nō ꝯcludit̄ alia diſtinctio perfectionuʒ attributalium ex natura rei. vt arguētes intēdunt. ¶ Cā aūt pmo arguit̄ ꝯtra huius cōnotationē: qꝛ ſi volūtas aliqd cōnotat ⁊ illud intellectus nō cōnotat: ſequit̄ ꝙ nō ſunt idem ex natura rei. Dōm ꝙ in hac volūtas cōnotat ⁊c̄. voluntas ſupponit materialiter pro ſeipſa voce. ⁊ ſimiliter intellecꝰ in hac intellectꝰ non cōnotat. ⁊ eodē mō ſupponentibꝰ hys terminis in ꝯſequēte ꝯcedende eſt ꝯñs. nā certū eſt ꝙ ille voces nō ſunt idē ſed diſtincte. Unde ſic arguētes imaginant̄ ꝙ ipſa res quā ſignificat hic terminus voluntas vel hic terminus intellectus: cōnotare hoc vel illud qḋ nō eſt verū: cū cōnotare ⁊ ſignare ⁊ ꝯſignificare: ⁊ huius nō rebus: ſed ſignis tm̄ ꝯueniāt. Voces igit̄ ille cōnotātes vtiqꝫ diſtincte ſunt: ſignificatiue tamē ſumpte dicte deo pro eodeʒ ſupponunt. Et ideo h̄ eſt vera. voluntas dei nō eſt intellectꝰ eius. ſi termini materialiter ſupponāt. Si aūt perſonal'r ⁊ cōſignificatiue eſt falſa. ¶ Ad aliud dōm ꝙ ꝗuis ſit idē oīm cū deus intelligit ⁊ diligit eſſentiā ſuā: ſit etiā ideʒ actus penitus dilectio dei ⁊ intellectio. nihilominus h̄ verba. intelligit. diligit. que nec ſunt del volitio vel intellectio ſumpta gn̄aliter nō idē: ſed aliud ⁊ aliud cōnotant. ſicut etiā ipſi in eadē argumētatione fatent̄ cū dīt ꝙ vnū dat intelligere aliquid ꝙ nō aliud. Et ideo h̄ videt̄ ignorare videt̄ ſeipſam. ¶ Ad aliud dōm ꝙ nō oīa attributalia eadē cōnotant nec eodē mō: ſed quedā cōnotant tam deū ꝗ̄ alias res. Quedā creaturas tm̄ actu exiſtētes vel poſſibiles eſſe. vnā vel plures. Quedā quaſdā ꝓpoſitiōes affirmatiuas vel negatiuas eſſe veras. Item quedā cōnotant res affirmatiue ⁊ quedaʒ negatiue. De pmo gradu ſunt: ſcientia: intellectus: volūtas: verū: ⁊ bonū: ſm ꝙ cōuertunt̄ cum ente. ⁊ plura alia ſicut pʒ in diffinitionibus exprimētibus quid nominis ipſoꝝ in qbus ſemper aliquid ponit̄ in recto ⁊ aliquid in obliquo: vel nō omnia: eadeʒ vel non eodem modo ſignificant. Unde ſi queratur quid ſignificet hoc nomē ſciētia dicet̄: ꝙ id qḋ h̄ oratio. certa rei notitia. vel alia ꝯſimilis. in qua ponit̄ notitia in recto: ⁊ rei in obliquo. Notitia aūt cōmuniter ſumpta: ſignificat tam rē increatā que eſt notitia dei: ꝗ̄ multas creatas que ſunt notitie creaturaruʒ. ille vo genitiuus rei oēm rem actualeʒ vel poſſibilē. ⁊ ideo hoc nomē ſciētia quedā ꝯſignificat que nō pncipaliter ſignāt. ⁊ alio mō ſicut alius modus ſignificandi eſt caſus genitiui. ⁊ alius nominatiui. Idem pʒ de intellectu: cuius diffinitio pōt eſſe aliqd quo quis pōt intelligere. ⁊ voluntatis. aliqd quo quis pōt velle vel nolle. verū aūt vt ꝯuertit̄ cum ente diffinit̄ qꝛ eſt: quid potens apprehendi ab intellectu. Bonū aūt qḋ eſt diligibile a voluntate. in quibus omnibus rectus poſitus in diffinitione ſignificat quodlibet ens: ⁊ obliquus non quodlibet: ſed aliqua determinate: vt pʒ. In ſecundo gradu ſunt iuſtitia vt ſumit̄ ſpecial'r nō cōmuniter pro bonitate que eſt perfectio ſecunda diſtincta contra malitiam. Unde iuſtitia ſic ſumpta cōnotat creaturam cui reddat̄ pena vel pmiū. Et mīa. que etiā cōnotat creaturam cui peccāti parcat̄. Itē pſcientia que determinate cōnotat entia futura. ⁊ potētia que creaturā poſſibileʒ cōnotat ⁊ ſi qua ſimilia ſunt: ꝙ ex diffinitionibꝰ nominū patere pōt. In ſcḋo gradu eſt neceſſitas que vltra rē quā pncipal'r ſignificat: notat ꝓpoſitionē illā eſſe verā ſi formet̄ in qua nō eſſe cū mō impoſſibilitatis dicat̄ de illo ꝙ ſignificat. vel eſſe affirmet̄ cū mō neceſſitatis. vnde ſi querat̄ quid eſt neceſſitas vt eſt illa cathegᵐᵃ ⁊ ſtat pſonal'r. dicet̄: ꝙ eſt res quā impoſſibile eſt nō eſſe. vel ꝙ neceſſe eſt eſſe. Et ſi ꝙ aliud eſt huic ſimile. Quedā etiā affirmatiue ꝯſignificāt vt intellectus: volūtas ⁊ alia que pus dicta ſunt. Negatiue aūt. vt. vnū vel vnitas. imortalē. incorᵉᵘᵐ. ſimplex: infinitū. ⁊ ſimilia. nā vnū ꝯſignāt negatiue intrinſecā diuiſionē actualē. Unde ideʒ ſignificat ꝙ h̄ orō. aliqd in ſe actu indiuiſum. Simplex aūt indiuiſionē intrinſecā actualē ⁊ poſſibilē. ⁊ ſic de alijs vt in diffinitionibus qd noīs cuiuſlibet pʒ. poſſet ēt dici ꝙ qōlʒ taliū cōnotat q̄ſdā ꝓpōnes eſſe veras ſicut dcm̄ eſt de neceſſario. Unde vnū notat ꝓpōnē eſſe veraʒ in qua diuiſum. vel entia in plurali: neget̄ de illo ꝙ ſupponit pro eo ꝙ ipm pncipal'r ſignificat. ⁊ tunc exprimet̄ ſignificatio eius ſic. Unum eſt: qḋ eſt ens

In hac pte ſtudioſe attende: qꝛ in diffōnibꝰ hoꝝ nominū: forte nō ds poni i recto aliqd dterminatū in recto ne ſequatur idem bis dici ſicut dic̄ Comm. 5. met. cō. 14. d' termio ꝯcreto accidētali. vn̄ diffō albi melꝰ dicet̄ iſta eſt informatū albedine: vel i quo eſt albedo: ꝗ̄ ſi dicet̄ corpꝰ in quo ē albedo. Et ſiſr diffō in ſtitie meliꝰ aſſignaret̄ iſta ꝗ̄ redditur vnicuiqꝫ ꝙ ſuū ē: ꝗ̄ qualitas vl' ſubā aut entitas que redditur ⁊c̄.

⁊ nō eſt in ſe diuiſum. ſiue ſic vnū eſt qḋ eſt ens: ⁊ nō eſt entia. Similiter imortale eſt ens ꝙ mori nō pōt. ⁊ ſic ſuo mō de aliqs. ⁊ hoc vel nihil vel modicū differt ab eo ꝙ dcm̄ eſt ea: ſignificare aliq̄ negatiue. Illa enī dr̄ ſignificare negatiue que ṗdicata de aliqb' reddūt ꝓpōnē negatiuā vel equiualentē negatiue: aut includentē equiualēter aliquā negatiuā: vt in ṗdictis patē pōt. ¶ Cum ergo querit̄ que ſunt iſta cōnotata pȝ ꝙ nō pōt eadē in oibus aſſignari: ſed alia in aliqbus alia in aliȷs: vt pȝ per dicta. Cū aūt addit̄ ꝙ pfectiones diuine nullo mō depēdent a creaturis nec volūtas diuina vt ſic volūtas exigit creaturā, ꝯcedo ꝓprie loquēdo: ſed cū infert̄ ꝙ in ſua rōne eas nō cōnotat. ſi intelligat̄: ꝙ illa res nō cōnotat: ꝯcedo: qꝛ illa res nec in rōne ſua nec extra cōnotat nec cōſignificat qcq̄: ſed bene eius nomē: ⁊ rō illius noīs cōnotat creaturā. Sicut res illa que oibus dr̄ .ſ. de' ipſe nec creaturā cōnotat neq; a creatura depēdet. ⁊ tñ hoc nomē dn̄s: cōnotat ſeruū creaturā: intm̄ ꝙ lȝ dn̄s fuerit antequā eſſet creatura: nō tñ fuit dn̄s anteq̄ eſſet creatura. vt dicit Aug. 5° de tri. c. vii. ⁊ verū eſt. Similr̄ ṗſciētie nomē futurā creaturā cōnotat intm̄ ꝙ ſi nulla creatura eſſet futura: q̄uis res que eſt ṗſciētia eſſet: nō tñ eēt ṗſciētia. vt dicit Hug. li. i. de ſca. pra. z. c. 16. ¶ Perdicta pȝ qd dōm ad aliud qḋ ſequit̄: qm̄ vez nō eſt: ꝙ vnitas ⁊ imortalitas: nō ſunt cōnotatiua. qnimo ſunt vt patuit. Similr̄ veritas ⁊ bonitas: que ſi ſumant̄ ſm ꝙ cū ente ꝯuertūtur pȝ illa eſſe cōnotatiua ex dictis. Si aūt ſumant̄. vt ſunt nomina pfectionū ſpecialiū: adhuc cōnotatiua ſunt. Naȝ nomine veritatis intelligim' aliqd quo res recte apꝑhendunt̄: ſiue vt apꝑhendi debēt. nomine v̊o bonitatis aliqd quo bona eligunt̄ vel agunt̄. vel quo agunt̄ ⁊ eligunt̄: que agi debēt ⁊ eligi. vel alio mō cōſimili. exprimere quid nominis vtriuſq;: ita ꝙ ſemꝑ ṗter ṗncipale ſignificatū: cōſignificat̄. Nec ꝓbatio vȝ que inducitur ꝯtra hoc. ſ. qꝛ nō dicunt̄ relatiue: ſed deus ad ſe bonus eſt ⁊ verax: qꝛ nō ſequit̄ hoc nō eſt relatiuū. ergo nō eſt cōnotatiuū: qm̄ nō oē cōnotatiuū eſt relatiuū: lȝ ecōtra omne relatiuū ſit cōnotatiuū: nec ſequit̄ hoc nō dicit̄ ad aliud. ergo nō eſt cōnotatiuū. Sicut hoc nomē humanū. ⁊ h̄ italicus. grecus. gallicus. anglicus. ⁊ qꝛ infinita poſſent talia reperiri: que ſunt cōnotatiua nec tamē relatiua ſignū ſignificat. res aūt que de' eſt nō ſignificat: ſed ſignificat̄. Verūtamē aliqḋ nomē cōnotans creaturā: nō verificaretur de deo ſi nulla creatura eſſet aut eē poſſet. vt patet per id qḋ dictum eſt. ¶ Quedā aūt nomina attributalia cōnotant ⁊ deū ⁊ creaturas ſicut ſcientia ſcibile. ⁊ dilectio diligibile ſeu bonū. Et quedā ꝯnotant aliqua affirmatiue: vt pȝ in hȷs de quibus dictū eſt quedā v̊o negatiue. vt vnitas. ꝙ cōnotat diuiſionem intrinſecā negatiue. nā vnū dicimus qḋ eſt in ſe indiuiſuȝ. Similiter ſimplicitas: imortalitas: ⁊ ſi qua ſimilia ſunt. De quibus omnibus pōt patere inſpiciendo diffinitionē explicantem quid per quodlibet illoꝝ nominū importat̄. Omnia tamē illa in deo penitus idem ſignificant ex parte rei: ⁊ ꝓ eadeȝ ex natura rei ſupponunt. Et per hoc pȝ ad aliud qḋ ſequit̄. ¶ Ad ſextum dicendum. ꝙ vel illa ratio nihil concludit. ꝙ verum eſt vt patebit. vel ſi concludit. eque cōcludit cōtra eam facientes. nam non plus probat diſtinctionem formalitatum intellectus ⁊ voluntatis diuine. q̄ diſtinctionem reruȝ ſi bene attendatur niſi quis ſine ratione ad placitum velit loqui. ¶ Dico ergo ad rationem negando conſequentiam. Nam licet dilectio dei ſit intellectio dei ⁊ ecōuerſo abſq; oī diſtinctione in re: ipſa tamē vnica ⁊ indiuiſa perfectio que eſt intellectio ⁊ volitio. eſt intellectio aliquoꝝ quoꝝ nō eſt volitio. Eſt enim intellectio omniuȝ intelligibilium tam bonorum q̄ malorum. eſt v̊o volitio ſeu dilectio tñ bonorum. ſicut ſoluendo hanc eandem dicit Magiſter ſupra di. 6. cap̄. ſed cōtra hoc. Et ideo quedam deus nouit que non diligit neq; approbat. Et ex hoc nulla diſtinctio argui poteſt inter rem que eſt volitio ⁊ rē que eſt intellectio. nō plus q̄ inter reȝ que eſt intellectio. ⁊ rē que eſt intellectio. Et cauſa eſt: qꝛ licet illa aliquoruȝ ſit intellectio quoꝝ nō eſt eſſentia vel volitio. v̊. g. malorum: nihilominus intellectio diuina maloruȝ: eſt eſſentia dei. ⁊ volitio diuina bonorum. ⁊ volitio bonoruȝ eſt intellectio malorum ⁊ eſſentia diuina. ¶ Hoc in ſimili patet tā in deo q̄ in creaturis. in deo quidem. nam conſtat ꝙ memoria preſcientia ⁊ ſcientia in deo nullo mō ex parte rei diſtinguuntur. ⁊ tamen eadem res que eſt ſcientia ⁊ preſcientia ⁊ memoria: eſt aliquorum ſcientia quorum nō eſt preſcientia. v̊. g. preſentium. Et aliquorum preſcientia quorum non eſt memoria. puta futuroruȝ. Et verū eſt dicere ꝙ deus meminit Jude proditoris. ⁊ non preſcit ipſum. Et preſcit antechriſtuȝ ⁊ non meminit eius: nec tamē ſequitur ꝙ memoria ⁊ preſcientia diſtinguūtur in deo. ⁊ ratio eſt: quoniā memoria ṗteritoꝝ in deo eſt preſcientia futuroꝝ ⁊ preſcientia futuroꝝ eſt memoria preteritoꝝ. In creaturis quoq; ſimile patet. Nam certū eſt: ꝙ notitia qua ſor. nouit lapidem eſt aliqua entitas vel eſſentia. ſiue ſit preciſe qualitas quedā ſiue preciſe reſpectus ſiue aggregatuȝ ex vtraq;. Que cūq; aūt eſſentia ſit verū eſt dicere ꝙ illa eſt notitia lapidis. ⁊ nō eſt eēntia lapidis. ⁊ tamē illa notitia eſt oīno illa eſſentia. ⁊ econuerſo. ſine omni diſtinctione a parte rei: qꝛ lȝ illa eſſentia non ſit eſſentia lapidis: eſt tamen notitia lapidis. ⁊ notitia lapidis eſt eſſentia illa. ¶ Et per hoc patet ad confirmationem. nam maior eius vtiq; vera eſt accipiendo ſignificare cōmuniter ad cōſignificare vel connotare: ⁊ ſupponere. alr̄ nō eſſet vera vt patet in exemplis predictis. ⁊ ſm hoc cōcedendum eſt: ꝙ hoc verbū diligit aliquid cōnotat ⁊ importat: ꝙ nō cōnotat hoc verbū eſt vel hoc verbū intelligit. Cōnotat eni bonum exiſtens vel apparens. Unde nomine dilectionis in cōmuni: intelligimus conſenſionē in bonū vel apparens bonuȝ ſicut preſcientia cōnotat futurum: ⁊ qꝛ omne qḋ deo apparet bonū vtiq; vere bonum eſt. ſequit̄. deus diligit malum. ergo malum eſt bonum. Intellectio autem nō cōnotat bonuȝ determinate. ideoq; nō ſequitur deus intelligit hoc vel malū. ergo maluȝ eſt bonum. Et ideo conceditur h̄. deus intelligit malum. ⁊ h̄ negat̄ deus diligit malum. ¶ Et ſi dicatur ꝙ cōnotare ⁊ conſignificare eſt ꝓpꝛium vocum vel conceptuum aut aliorum ſignorum res autem non ſignificant vt ante dictum eſt. nunc autē loquimur de rebus nō de vocib' aut ꝯceptibus. ¶ Dōm ꝙ q̄uis de reb' loq̄mur nō de vocib' loqmur tñ de reb' nō per res ipſas ſed per voces eas ſignificātes. ⁊ ſm ꝙ ille alia vel alia vel alio ⁊ alio mō ſignificāt vel ꝯſignificāt: ſic locutiones nr̄e vere ſunt aut falſe. aliter ⁊ aliter ad ꝓpōnes rn̄deri opȝ. ¶ Et ſi dicas ꝙ deſcribēdo oēm cōnotationē: adhuc h̄ erit vera. deus intelligit malū. ⁊ h̄ falſa. deus vult malū. Dōm ꝙ ſi talia circūſcribant̄. ⁊ ṗdicta verba nec in cōſignificato nec in mō ſignificādi mō aliq̄ diſtinguant̄ tūc neutra illarū ꝓpōnū erit magis vera q̄ altera: ⁊ tūc ſicut ex noua inſtitutione. nō eadē que nūc vel nō eodem mō ſignificarēt: ſic nec eodē mō dōm eſſet ad illas tūc ⁊ nūc. ſicut ſi h̄ vocabula ṗſcire ⁊ ṗſciētia inſtituerent̄ vt nihil ꝯſignificarent niſi ꝙ cōſignificat memoria ⁊ meminiſſe. ⁊ eodē mō eque ꝯcedendū eſſet deū ṗſcire ṗterita: ſicut ꝯcedit̄: ꝙ meminit ṗteritoꝝ. Similiter ſi iſti termini. homo. hoīes. ſicut nō ſignificant diuerſa vel cōnotant: ſic ex noua inſtitutione nō haberent diuerſuȝ modū ſignificādi ſicut nunc ꝯcedit̄ h̄. ſor. eſt homo: ſic tunc ꝯcedēda eſſet iſta ſor. eſt hoīes que tñ nūc nō ꝯcedit̄. Sed diceres. dimiſſis iſtis vocabulis intelligere ⁊ diligere. ¶ Veruȝ eſt dicere ꝙ illi realitati que volitio dicit̄ repugnat habere maloȝ ꝓ obīo nō aūt realitati que eſt intellectio. Item illa realitas que eſt intellectio eſt maloꝝ. illa aūt que eſt dilectio nō eſt maloꝝ. ḡ illa nō eſt iſta. ¶ Dōm ꝙ qcqd eſt obm̄ realitatis que eſt intellectio eſt obm̄ realitatis que eſt volitio cū vna penit' realitas ſit itellectio ⁊ volitio. ⁊ malū eſt vtiq; obm̄ realitatis que eſt volitio. qm̄ intelligit̄ a realitate que eſt volitio. ⁊ vt dcm̄ eſt. res vel realitas que eſt volitio eſt intellectio maloꝝ lȝ nō ſit dilectio maloꝝ. ¶ Ad aliud cū dr̄: ꝙ realitas que eſt itellectio eſt malorum ⁊c. Dōm ꝙ oīo eſt defectiua eo ꝙ nō enuntiat qd ſit maloꝝ: an. ſ. ſit de numero maloꝝ vel eēntia maloꝝ. vel cā maloꝝ vel dilectio maloꝝ vel intellectio maloꝝ. poſſet eni q̄libet ṗdictoꝝ modoꝝ ⁊ mult̄ modis aliȷs dici eſſe maloꝝ. ⁊ quocūq; mō ṗdictoꝝ intelligeret̄ ṗter vltimū: ꝓpoſitio falſa eſſet. Cōcedo ḡ ꝙ illa realitas eſt maloꝝ in vltimo ſenſu. cuȝ v̊o addit̄: ꝙ realitas que eſt dilectio nō eſt maloꝝ aut intelligit̄ eodē mō. ſ. ꝙ nō eſt intellectio maloꝝ ⁊ tunc nego eam. aut intelligit̄ ꝙ nō eſt dilectio maloꝝ: vel alio mō. ⁊ tunc pȝ ꝙ ꝯtia nihil vȝ ſicut nō ſequit̄. res que eſt ṗſciētia: eſt ṗſcientia futuroꝝ. res que eſt memoria nō eſt memoria ṗteritoꝝ. ḡ res que eſt memoria non eſt res que eſt ṗſciētia ⁊ ſic ſequit̄. Res que eſt eſſentia diuina eſt cā creature. Res que eſt eſſentia diuina: nō eſt effect' creature. ḡ res que eſt eſſentia diuina. nō eſt res que eſt eſſentia diuina. Et ſic pȝ ꝙ ṗdicta nō cogunt ꝯcedere talē diſtinctionē pfectionū in deo ex nā rei. ¶ Ad ṗmā rōnē q̄ōnis rn̄ſum eſt ſupra. Ad 2ᵐ dōm ꝙ Aug. nō dicit illa eſſe equalia. Sed nō eſſe inequalia. Unde verba ſua ſunt hec. h̄ quatuor. ſ. viuus. ſapiēs. potēs. ſpecioſus. vt premiſit ſtatim. nō inequalia dicēda ſunt. Nomina enim quatuor res autem vna eſt. Sicut ergo idem non eſt ſibi inequale. ſic nec iſta.

¶ Scḋo Rñ' ꝯcedit ꝓpoſitum ex hoc ꝙ ꝯcedit ḡnare eſſe vere ꝓductionem. Omnis enim ꝓductio inquātum huius eſt actus ṗncipiȷ ꝓductiui ſicut actio actus actiui: vt pȝ 3° phyſi. igit̄ generatio illa eſt actus ṗncipiȷ ꝓductiui. ⁊ ſic ꝯcedētes ꝓductionem ꝯcedunt pariter potētiā ꝓductiuā. ¶ Q̄ȝ etiā ꝯfirmat̄ ex intentione phi. 9. ⁊ Cōmenta. ibidē 11. cōmē. metaphyſice. vbi — Fol. 57. col. 3 circa mediū lineę. 19.

vult ꝛ verū eſt: ꝙ ſicut omnis potētia eſt reſpectu alicuiꝰ actꝰ. ſic ecōuerſo actꝰ ille ad quē eſt: eſt actꝰ potētie. Et ſicut omnis potētia actiua eſt reſpectu actus qui eſt actio: ſic omnis actio eſt alicuiꝰ potētie actiue. Et eadē rōne: omnis potētia ꝓductiua eſt alicuius actus qui eſt ꝓductio. ꝛ omnis ꝓductio eſt actꝰ alicuius potētie ꝛ ꝑncipiȷ ꝓductiui. Unde ponere ꝓductionez ꝛ negare eius ꝑncipiū ꝓductiuum eſt incōpoſſibilia affirmare. ¶ Et maxime hoc eſt ꝯtra iſtos qui volunt ꝙ generatio in deo nō ſolū ſit habitudo de genere relationis ſed vere ſibi cōpetat ratio actionis. ꝛ ideo minus poſſunt negare ꝑncipiū ꝓductiuū in patre ꝙ̄ alȷ qui dn̄t talia non ꝓductiones ſed relationes tm̄ īportare. Quia hoc falſum ſit: vt pꝫ ſupra. d. 4. q. 1. ¶ Tertio falſum dicit: in hoc ꝙ ait g̃nationē eſſe. ¶ Scḋo ſic. Omnis potētia que per ſe eſt ad terminū ab ea vel ab eo in quo eſt per eaꝫ ꝓductū inquātū huius eſt potētia vere ꝓductiua. Sed potētia g̃nandi dei pr̄is eſt huius: ergo ꝛc̄. maior pꝫ. nā quelibet eius ſingularis eſt vera. nec habere pōt inſtātiam. Potētia nāqꝫ que eſt poſſibilitas ꝓpōnis vel terminoꝝ ſm̄ modū loquēdi iſtoꝝ q̄uiſ poſſit eſſe circa terminos ſtantes pro rebꝰ ꝓductis: hoc tamē accidit ſibi. Unde nō minus reperit vbi vterqꝫ terminus rē nō productā ſignificat. v. g. in hac. pater pōt eſſe deus. Potentia etiā paſſiua ꝛ ſi ſit ad rem ꝓductā nō tn̄ ad rē ꝓductā per eam vel nō inquātū ꝓducta eſt per eā. vt pꝫ. ꝛ ideo maioꝛ certiſſima eſt. minoꝛ quoqꝫ nulli dubia eſſe debet. Nā potētia g̃nandi dei pr̄is per ſe dꝫ ad filiū ꝓductū ſiue ad genitū ab ea. vel a pr̄e cuiꝰ eſt vel qui eſt illa pr̄e ꝛ hoc inquātū ab ipſo filius eſt ꝓductus ꝛ genitus. Unde ſi per īpoſſibile nullus eſſet genitus nulla potētia g̃nandi oīno eſſet in deo quomodocūqꝫ etiā ſumeret potentia g̃nandi. ¶ Tertio ſic. Cuiuſcūqꝫ potētie actꝰ queꝫ per ſe reſpicit inquātū eius actus eſt: eſt ꝓducere: eſt vere potētia ꝓductiua. Sed potētie g̃nandi in deo actꝰ quē per ſe reſpicit īquantum actus eius eſt: eſt ꝓducere. ergo ꝛc̄. maioꝛ pꝫ. Quis enīꝫ actus potentie paſſiue ſit agere nō tamē inquātū eſt potentie paſſiue eſt agere: ſed potius pati. eſt aūt agere īquātū eſt actus actiue potētie. ſic in ꝓpoſito. minoꝛ etiā pꝫ. nam actus potētie g̃nandi eſt g̃natio. dicit enī pater potens generare.

Fol. 57. col. 4. circa finē lineę. 54. Sic ſub ſēſu īperfecto in originali.

¶ Motus. vt idē ſignificet h̄ dictio grauitas ꝙ h̄ oratio ꝑncipiū motus deorſum. Et qꝛ aqua exiſtēs in terra nō mouet deorſuꝫ nec illa forma eſt ei in illo loco ꝑnm̄ talis motꝰ ideo ipſa nō eſt aque in illo loco grauitas: que tamen eſt ei in alȷs locis grauitas ſicut etiā eſt ei ꝑncipiū deſcēdendi. Unde ſi aqua ſit in aere ꝛ deſcēdat ꝛ poſtea erit in terra. vere diceret: grauitas erit in aqua qn̄ erit in terra. Sed ipſa non erit: tunc grauitas. Et eſſet multū ſimile ad ꝓpoſitū ſi vna talis forma numero eſſet ſimul in duabꝰ aquis quarū vna eſſet in aere ꝛ deſcenderet altera v̓o eſſet in terra. tunc enī verū eſſet dr̄e ꝙ grauitas eſſet in vtraqꝫ aqua. ꝛ tamen ipſa grauitas non eſſet in vtraqꝫ aqua grauitas: ſed in altera tm̄. ſ. in ea que deſcenderet. ſic in ꝓpoſito: potentia g̃nandi eſt in pr̄e ſeu eſt pater ꝛ eſt etiā in filio: ſed ipſa non eſt in filio potentia generandi. Cum v̓o vlterius dicit: ꝙ nō reſpectu patris: nec reſpectu filȷ ꝛc̄. dico: ꝙ potētia generādi reſpectu filȷ. i. potentia generandi filium eſt in filio. Non tamen ipſa eſt in eo potētia reſpcū filȷ nec reſpcū alicuiꝰ alterius nec eſt potētia g̃nandi: qꝛ ipſe per eā nec ſe nec aliū pōt g̃nare.

Fol. 58. col. 2 poſt lineā. 11.

¶ Unde Cōmen. ibi. Si omnis motoꝛ ꝛ agens haberet potentiā agendi ꝛ mouendi poſſibile eſſet vt in aliqua hora nihil eſſet: ꝛ tunc quibus poſſet eſſe ꝛ ideo eſſe: qm̄ ſi poſſibile eſt vt ꝑmus motoꝛ non ſit aut non moueat: poſſibile erit vt nihil ſit nō. vult igitur ꝙ neceſſario ſemper actu moueat.

Fol. 58. col. 4. poſt ꝑnm̄ lineę. 15.

¶ Itē ꝯtra ꝑmū doctorē eſt: ꝙ dicit. ſ. ꝑnm̄ ꝙ diſtinguit a pximo. ¶ Scḋo ſic. Si eſſentia diuina eſſet ꝑnm̄ elicitiuū quo: g̃nōnis ſequeret ſm̄ dicta iſtoꝝ ꝙ pr̄ nō eſſet penitus ſine ꝑnō: ꝛ a nullo. ꝯn̄s nō eſt cathegoricum. ꝯn̄ia pꝫ: qꝛ ſm̄ iſtos generatio eſt ipſa paternitas que vt dn̄t ꝯſtituit perſonā pr̄is: cuius aūt formale ꝯſtitutiuū eſt ꝑncipiatū. ꝛ ipm̄ aliquo mō eſt ꝑncipiatum ꝛ nō penitus carens ꝑncipio. ſm̄ dicta aūt eoꝝ generatio eſt ꝑncipiata ab eſſentia: quare ꝛc̄.

Fol. 59. col. 3. poſt ꝑnm̄ lineę. 49.

¶ Sicut aūt diffinitio bonitatis in cōmuni nō hꝫ in ſe ſapiaꝫ. ita nec infinite infinitā. Eſt igit aliqua nō identitas formalis ſapiētie ꝛ bonitatis inquātum earum eſſent diſtincte diffinitiones ſi eſſent diffiniles. Diffinitio aūt nō tm̄ indicat rōnem cauſatā ab intellectu ſed quidditatem rei.

Fol. 59. co. 4 circa finē lineę. 21.

¶ Ad qd etiā doctores implent tot quaternos oſtendentes vnū attributū ex alio. ſi non eſt inter ea niſi tm̄ dīa rōnis. Ita enim perfecte videret deus cognoſci q̄tū ad oēm ꝯceptū realē cum cognoſcit ſub vno attributo ſicut ſi cognoſceret ſub rōne oiuꝫ attributoꝝ. ¶ Similiter doctores aſſignant quedaꝫ attributa ꝓpinquiora eſſentie quedā emanātia: ꝙ nō eſſet ſi nulla diſtinctio eſſet inter ea niſi rationis.

Fol. 62. co. 2 poſt ꝑnm̄ lineę. 32. Qualis ſenſus ſit impfectꝰ nō alr̄ hꝫ in originali. Hec apoſtilla eſt de mēte cuiuſdam fraterculi. cōſidera ergo ī q̄tis ex ſua neſciētia errauit.

¶ 16ꝰ vbi ait ꝙ ſi queratur qd eſt ipſa ſūma nā: quid verius niſ ꝙ̄ iuſtitia ꝛc̄. ecce ꝙ vult diuina inqꝫ ꝑdicari de diuinitate alſ nō ꝯuenienter riderent ad qōnē factā de diuinitate per qd. Qd̄ ēt vnū attributū de alio ꝑdicet inqꝫ. pꝫ. nā ſm̄ Augm̄. 6. de tri. c. 7. in deo eadē eſt bonitas que ſapia ꝛ nō eſt in eo aliud bonum eſſe aliud ſapientē eſſe. ꝛ idē dicit de ceteris attributis ꝯcedit. ergo ꝑdicationē vnius de alio in abſoluto: quelibet auteꝫ talis eſt qdditatiua. ¶ Itē dicit: nō eſſe in deo aliud magnū eē: aliud ſapientē vel bonū eſſe. Ex hoc aūt ſequit ꝙ nō eſt alia rō bonitatis ꝛ alia magnitudinis ꝛ ſic de alȷs. Et pꝫ ꝯn̄a: qm̄ que ſola rōne dn̄t: dr̄ ꝙ eſſe vnū nō eſt eē aliud. Sicut 3ꝰ phyſi. Phs dicit ꝙ idē eſt actꝰ agētis ꝛ patiētis: ſed eſſe nō idē. i. rō nō eſt eadeꝫ. idē dicit. 10. meta. c. 8. dicit: ꝙ nō eſt idē igni ꝛ elemēto eſſe: ſed re qdē ꝛ nā ignis eſt elemētū. Et eodē modo dicit eſſe de ente ꝛ vno. ergo per nō eſſe idē igni: eſſe ignē ꝛ eſſe elementū intelligit eorum nō eſſe vnā rōnē. ꝛ per ꝯn̄s Aug. dicit idē eſſe deo magnuꝫ eſſe ꝛ ſapientē eſſe. intelligit ꝙ ſm̄ vnā ꝛ eandē rōnē eſt magnꝰ ꝛ ſapiens. ¶ Cōfirmat: qꝛ ſi eſſet talis pluralitas rōnū: tunc nō oīa attributa dicerent de eo ſm̄ vnā rōneꝫ. Sꝫ hoc eſt ꝯ Anſel. monſ. 17. vbi ait. Quēadmodū itaqꝫ vnū eſt qcquid eſſentialr̄ de ſūma ſuba dr̄: ita ipſa vno mō vna ꝯſideratione eſt qcquid eſt eſſentialr̄. nō ergo ſm̄ aliā rōnē eſt iuſtitia ꝛ ſm̄ aliam ſapiētia: ſed ſm̄ eadē. ¶ Ad oppoſitū: ſi nō eſſet aliqua talis diſtinctio rōnū. attributa oīa dicerent de deo ſm̄ vnā rōnē: ꝛ per ꝯn̄s plura ſimul iuncta nugatorie dicerent. hoc aūt falſum eſt. nullus enim diceret nugatoriā eſſe locutionē. qn̄ dicimus. hoc vl̄ illud iuxta voluntate dei factū eſt. vel cū dicimus magna charitas dei. vel magna potentia. ꝛ huius fecit h̄ vel illud. Apls etiā ait ad Ephē. 2ꝰ. Deus qui diues eſt in mīa ꝓpter nimiā charitatē ſuā ꝛc̄. nimiā. i. maximā. Iteꝫ Hiere. 32. ait. ꝓpha. fortiſſime magne potens. dn̄s exercituū nomē tibi. Ecce Aplus imediate iungit duo nōia attributalia. ſ. magnitudinē ꝛ charitatē. ꝛ ꝓpha. tria. ꝛ tn̄ neutrū eoꝝ diceret quia nugatorie fuiſſe locutuꝫ. ¶ Scḋo ſi nō eſſet aliqua talis diſtinctio. qcūqꝫ cognoſceret vnū attributum de deo cognoſceret qlibet: dūmō ſciret qd īportat per nomē. ꝯn̄s eſt falſum: nā nālr̄ multi phi cognouerūt deū eſſe beatū ꝛ intelligentē qui nō cognouerunt eum eſſe omnipotenteꝫ. vel miſericordē. ꝛ ſic de pluribꝰ. ¶ Pro ſolutione. q. ꝑmitto ꝙ ꝓprie loquēdo aliud eſt attributū. aliud perfectio attributalis. ꝛ aliud ratio attributalis. Nā attributū eſt vox vel ꝯceptꝰ perfectionē ſimplr̄ īportans vere de deo ꝛ de oībus tribus perſonis ꝯiunctim ꝛ diuiſim ꝑdicabilis. Addunt tamē aliqui dicētes qḋ eſt cōmunis deo ꝛ creaturis. Sed hoc eſt ꝯtra eoſmet qui dn̄t: ꝙ imenſitas ꝛ eternitas: ꝛ oī potētia ſunt attributa. cū creatura nec īmenſa ſit nec eterna. neqꝫ oīps. ¶ Perfectio v̓o attributalis eſt perfectio quā ſignificat ꝛ pro qua ſupponit attributuꝫ quādo de deo ꝑdicat. ¶ Sed ratio attributalis eſt ratio explicans qd per attributū īportat. Que pōt etiā dici ratio ꝑfectionis attributalis: nō qꝛ explicet qd ſit vel que res ipſa attributalis ꝑfectio: ſed qꝛ pro ipſa pōt ſupponere ꝛ illaꝫ ſignificat ſicut ipm̄ attributū. Dicit etiā ratio attributi nō qꝛ ipſum ſignificet aut pro ipſo ſupponat: ſed vt dictū eſt: qꝛ qd per illud nomē importat manifeſtat. ꝛ ideo talis diffinitio attributi in g̃nali: eſt ſic rei: qꝛ eſt eius ſignū nō tamē ꝓprie eſt diffinitio dicens qd rei: qꝛ diffinitio dicens qd rei vt diſtinguit a rōne dicente qd nominis ſemꝑ explicat qd eſt res illa de qua dicit. Diffinitio aūt attributi de qua loqmur non ſic. v. g. diffinitio iuſtitie in generali eſt h̄. aliqd quo reddit vnicuiqꝫ ꝙ ſuū eſt. per hanc aūt vt pꝫ nō manifeſtat qd ſit illud de quo ipſa dicit. an. ſ. ſuba. vel qualitas vel qd aliud determinate. Uerū tamē quedā diffinitio dicēs qd rei magis perfecte manifeſtat qd eſt res: quedā minus: quedaꝫ per intrinſeca tm̄ ꝛ quedaꝫ per extrinſeca ſicut alibi videri hꝫ. Quāuis aūt diffinitio nōis attributi ſit rei hoc ideo qꝛ rem ſignificat ꝛ per re ſupponit: nō tamen oīs ratio nōis eſt hoc mō rei: ſed tunc tm̄ quādo illud nomē pro re aliqua ſuppoſito ꝛ de ipſo ſignificatiue ſumpto verificari pōt eſſe exiſtere. Sicut eſt in ꝓpoſito de quolibet attributo. vbi aūt hoc nō ꝯ tunc illa diffinitio eſt ſic nominis. ꝙ nullo mō rei. quales ſunt diffinitiones noīum īportantiū ſigmēta ꝛ īpoſſibilia eſſe. Alie differētie plures poſſent aſſignare inter diffinitioneꝫ nominis ꝛ rei. ſed non eſt opus ad ꝑſens. ¶ Scḋo ꝑmitto: ꝙ aliqd diſtīgui ab aliquo rōne ſiue ſit rō dicēs quid rei ſiue quid nōis. pōt intelligi triplr̄ q̄tum ad ꝑſens ſufficit. ꝑmo qꝛ eſt rō diſtincta ab alia rōne vel ab aliq̄ re. Sicut aliqua etiā dicunt diſtingui re ſiue ſm̄ rem: qꝛ ſunt diſtincte res. vel ſaltē illud qḋ dr̄ re diſtingui eſt res. ſicut pōt dici ꝙ res aliq̄ diſtinguit ſm̄ rē vel re ab aliq̄ rōne. hoc eſt: eſt res diſtincta a rōne. ¶ Scḋo aliq̄ pōt dici diſtingui rōne nō

qꝛ ſint

q2 ſint diſtincte rõnes aut alterius ſit rõ: ſed q2 rõ que eſt vnius nõ eſt rõ alterius. ⁊ ecõuerſo rõ alterius nõ eſt rõ illius. Sicut dicimus ꝙ homo ⁊ aſinus differunt rõne: nã rõ hoĩs non eſt rõ aſini. nec rõ aſini rõ hoĩs. Et que ſic dicuntur diſtingui rõne nõ opꝫ ꝙ ſint rõnes: ſed põt eſſe vere res extra aĩam vt pꝫ in exẽplo poſito. Simili mõ dicimus aliqua eſſe eadẽ rõne: nõ ꝙ ſint vna rõ: ſed q2 eoꝝ eſt vna rõ. Sicut diſtincte res eiuſdẽ ſpẽi dicunt eſſe eedẽ rõne. q2 earũ eſt vna rõ ſpecifica. Simili mõ loquẽdi vtimur: cũ aliqñ ſubſtãtias dicimus differre ꝓprietatibus vel accidẽtibus: q2. ſ. accidẽs vel ꝓprietas vnius nõ eſt accidens alterius nec ecõuerſo. ¶ Vtroq3 mõ ꝑdicto: pꝫ ꝙ diſtinctio pͥncipaliter eſt inter ipſas rõnes. ¶ Sed tertio mõ poſſet dici aliquid ab aliquo diſtingui rõne neutro ꝑdictoꝝ modoꝝ. Sed ſic ꝙ ipm̃ ꝑciſe vnũ ſm ſe: ꝓpter plures rõnes circa ipm̃ fabricatas diſtinguat rõne a ſeipſo. ſic ꝙ diſtinctio talis nõ intelligat eſſe ſolũ inter illas rõnes: nec per ↄcluſionẽ rõnũ: ſed in ipa re cuius ſunt iſte rõnes: vt ꝑſcindit ab oĩbus talibus rõnibus. quõ videntur aliqui dicere ꝙ vna res penitus extra aĩam indiuiſa diſtinguit rõne a ſeipſa: ⁊ hoc magis declarabit in dubitãdo contra tertiã ↄcluſionẽ que ꝓbabit. Hijs ꝑmiſſis pro ſolõne. q. pono tres ↄcluſiones. ꝑma eſt ꝙ nulla eſt pluralitas ꝑfectionũ attributaliũ ſeu diſtinctio ſm rõnẽ ꝑmo mõ ſumpta. Hic ꝓbat: q2 quecũq3 diſtinguunt rõne hoc mõ ſunt rõ ⁊ rõ. vel ſaltẽ illõ qõ ſic diſtinguit eſt rõ. vt dictũ eſt. Sed ꝑfectio attributalis nõ eſt rõ: ſed veriſſima ⁊ perfectiſſima res extra aĩaꝫ: ꝗ ⁊c̃. Et loquor hic de rõne que eſt actus aĩe. Nõ aũt vt aliq qñq3 ſumunt pro qdditate vel eſſentia aliq̃ extra aĩam. cuius eſt ſignificatiua rõ illa que eſt actus aĩe. Si eni ſic accipiat rõ ↄſtat ꝙ ꝑfectio attributalis rõ dici põt. Sed nec ſic eſt aliq̃ diſtinctio ꝑfectionuꝫ attributaliũ: vt pꝫ ex ꝑcedenti qõne. Accipiẽdo aũt rõnẽ primo mõ quo in hac qõne intẽdo vel hoc termino rõ. rõnes attributales diſtinguunt rõne q2 vtiq3 ſunt diſtincte rõnes abinuicez. Nã alia eſt rõ iuſtitie: a rõne miſericordie. ⁊ ſic de alijs. ¶ Secunda ↄcluſio eſt ꝙ ſumẽdo diſtingui rõne 2° mõ: vnũ attributũ diſtinguit rõne ab attributo alio. Perfectio aũt attributalis nõ diſtinguit rõne a perfectione attributali. v.g. iuſtitia a mĩa. Quis ꝑfectionis attributalis ſint multe rõnes attributales diſtincte. Prima pars ↄcluſionis pꝫ: q2 quoꝝlibet nominũ diuerſa ſignificantiũ vel cõnotantiũ diuerſe ſunt rõnes explicantes qd illa ſignificãt. pꝫ: ſed attributa quelibet ſunt huius. quedam eni ſignificãt diuerſa. v.g. iuſtitia ⁊ mĩa. ſapientia. ⁊ alia multa. Nam iuſtitia ſignificat iuſtitiã increatã. ⁊ quãlibet creatã. Similiter mĩa: mĩam icreatã ⁊ oẽs mĩas creatas. Eodẽ modo ſapientia: increatã ⁊ creatas ſapientias ſignificat. Quis aũt iuſtitia increata nõ ſit alia res a ſapiẽtia increata: ⁊ mĩa increata. iuſtitia tñ creata: res alia ẽ a ſapiẽtia creata: ⁊ ſimilr mĩa creata alia eſt ab vtraq3. Iſta ẽt tria attributa nõ ſolũ ſignificent diuerſa: ſed ↄſignificãt ſecũdario etiã diuerſa. Sicut pꝫ in diffinitionibus ipſoꝝ. Quedã aũt ſunt que lꝫ nõ ſignificent diuerſa ſed qcqd ſignificat per vnũ ſignificet per aliud: diuerſa tñ ſecũdario iportãt ſiue ↄſignificãt. ſicut ſunt. vnũ bonũ ⁊ verũ. ſumpta ſm ꝙ ↄuertunt cũ ente. nã vnũ negationẽ diuiſiõis intrinſece hõ nõ aũt voluntatẽ vel appetitũ. Nã vt pꝫ ex ꝑcedenti. q. ⁊ adhuc aliqd dicet: qõlibet attributũ vel aliq̃ diuerſa ꝑncipalr ſignificat a q̃libet alio vel ſecũdario diuerſum iportat. ex quo ſeqꝛ ꝙ eoꝝ ſunt diuerſe rõnes. ↄfirmat q2 aliogn ipſa eẽnt noĩa ſynonyma ꝙ nullus dicit. ¶ Patet etiã inductiue diſcurrẽdo ſingulas rõnes attributoꝝ. Miſericordia ꝟo creata qua peccãti debita ſibi pena remittit. pꝫ autẽ ꝙ hee ſunt diſtincte ⁊ eoꝝ ſunt diſtincte ſignificatiões. ⁊ ita eſt de alijs vt patere põt. ¶ 2ª ꝟo pars cõcluſionis ꝓbat. ſ. ꝙ perfectio attributalis. v.g. ꝑfectio dei quã ſignat hoc nomẽ iuſtitia: nõ diſtinguit a ꝑfectione quã ſignificat in deo hoc nomẽ mĩa rõne hoc mõ. Quia ſi diſtinguit igit rõ entitatis que eſt iuſtitia nõ eſt rõ entitatis que eſt mĩa. nec econuerſo: ↄña eſt falſum. ↄñtia pꝫ ex declaratione ꝑmiſſa de diſtingui rõne hoc 2° mõ: ſed ꝓbo falſitatẽ ↄñtis: q2 ſi rõ iuſtitie nõ eſt rõ mĩe. mĩa nõ eſt iuſtitia: ſed alia entitas ab ea. qõ eſt iꝓbatũ in ꝑcedenti qõ. ↄña iſta pꝫ: q2 ſumatur illa entitas que eſt mĩa. ea demõſtrata verũ eſt dicẽ. huius entitatis eſt rõ hꝫ. demõſtrata rõne mĩe. Aut ꝗ eiuſdẽ eſt rõ iuſtitie ⁊ hoc eſt ↄtra poſitũ in antecedẽte. ⁊ ↄcedit ꝓpoſitũ: aut rõ eſt iuſtitie nõ eſt huius entitatis. ⁊ cũ ſit alicuius entitatis: q2 vere aliquã ſignificat: ſequit qõ eſt alterius entitatis ab illa demõſtrata. ⁊ per cõſequẽs entitas que eſt iuſtitia dei eſt diſtincta ab entitate que eſt mĩa dei. ¶ Tertia pars ↄcluſionis pꝫ ex dictis. Nã attributoꝝ ſunt rõnes diuerſe: oĩa aũt attributa eãdẽ ꝑfectionẽ iportant: vt pꝫ ex ꝑcedenti qõne. Quãcũq3 aũt rem nomẽ ſignificat eãdẽ ſignificat rõ nominis illius. ꝗ oẽs rõnes attributoꝝ eãdẽ iportãt ꝑfectionẽ ⁊ per ↄñs eiuſdẽ ꝑfectionis ſunt plures attributales perfectiones. eo mõ. ſ. quo rõ attributalis dicit eẽ rei. ¶ Ex hijs pꝫ ꝙ refert dĩce ꝑfectiones attributales diſtinguunt rõne: ⁊ perfectionũ attributaliũ: vel verius loquẽdo ꝑfectiõis attributalis ſunt plures vel diſtĩcte rõnes: ꝑmũ eni falſum eſt: ⁊ ſcðm verũ vt patuit. ¶ Pꝫ etiã ꝙ neutro ꝑdictoꝝ modoꝝ vna res aliq̃ põt a ſeipſa differre rõne. Nõ qdeꝫ ꝑmo mõ: cũ ipſa nõ ſit rõ. Nec ſecũdo mõ q2 quelꝫ rõ eius eſt eius. Vñ q̃cũq3 ſic differũt rõne: neceſſario ſunt res diſtĩcte: vel termini diſtincti: vt pꝫ ex dictis. ¶ Sed circa dicta dubiuꝫ põt eſſe: q2 ſicut vnius rei vnica eſt eẽntia ⁊ qdditas: ſic videt ꝙ ſit vnica rõ: ⁊ p ↄñs eiuſdem rei nõ põt eſſe plures rõnes: cuius oppoſitum dictum eſt. ¶ Ad hoc dõm: ꝙ q̃uis illa ꝓpõne multi vtant frequenter q̃ꝗ maxima quadã difficile tñ eſt iuenire qualr habeat veritatez. Vñ vel hoc nomẽ rõ accipitur gñaliſſime ꝓ omni. ſ. cõceptu de re ꝑdicabili: vel accipit tñ pro omni ↄceptu hñte partes: q cõi noĩe vocari põt diffinitio. Et hic eſt multiplex: q2 qdã explicat qd noĩs: ⁊ vocatur diffõ dicẽs qd noĩs: ⁊ accipio nomen cõiter ad mẽtale ⁊ vocale ⁊ ſcriptũ. Quidã qd rei: ⁊ hoꝝ quidã explicatur per itrinſeca tñ: ⁊ qdã per extrĩſeca: qui ẽt põt ſubdiuidi: ſed nõ pertinet ad ꝓpoſitũ. ¶ Si accipit rõ ꝑmo mõ: vel ſecũdo pꝫ ſtatiꝫ ꝙ ꝓpõ eſt falſa: qm̃ ſicut eiuſdẽ rei poſſunt eẽ plura noĩa voluntarie nõ ſynonyma: ſic poſſibile eſt: imo poſito illo neceſſe eſt eiuſdẽ eẽ plures cõceptus de illa vel de termino ſupponente per illa ꝑdicabiles: hoc pꝫ de ente ⁊ vno: q̃ ſignificãt eandẽ rẽ: ſm tñ diuerſos ↄceptus ⁊ rõnes: ſicut cã ⁊ ꝑncipiũ: vt pꝫ. 4. meta. ſitr 10. meta. ca. ꝑmo. dicit Phs ibidẽ de igne ⁊ elẽto. ⁊ in. 3. phyſi. dicit. ꝙ agere ⁊ pati idẽ eſt. nõ tñ tanq̃ rõnẽ eſſe vnã ꝙ qd erat eſſe dicentẽ ſicut tunice ⁊ indumenti. Sed ſicut vie a thebis ad athenas. ⁊ ab athenis ad thebas. Via eni vt dicit ibi Cõmentator cõmẽ. 21. eſt eadẽ ſed in reſpcũ vnius regionis dicit aſcẽſus ⁊ in reſpcũ alterius deſcẽſus. Sic igit hec duo nomina. actio ⁊ paſſio. eandẽ rem numero ſignificãt: ⁊ nõ ſicut nomina ſynonyma: ſed ſm diuerſas rõnes ⁊ diſtinctiones. Similr hꝫ duo nomina aſcẽſus ⁊ deſcẽſus: ⁊ per ↄña plures cõceptus ⁊ rõnes: ſunt vnius rei mõ ꝑdicto. ¶ Si etiã accipit ratio dicẽs quid rei per extrinſeca tamẽ. adhuc eiuſdẽ rei poſſunt eſſe plures rõnes: ſaltẽ incõpletiue. ſ. nõ cõpletẽ oĩa extrĩſeca capiẽtes: ſed vna vnũ vel aliqua: alia aliũ vel alia. Sicut de aĩa dat vna diffinitio per ꝓpriam mãm. ſ. actus corporis organici ⁊c̃. Et alia que notificat ipſam per ꝓprias operationes: ſicut eſt illa: qua dicitur qõ eſt quo viuimus ſentimus mouemur ⁊ intelligimus ꝑmũ. Et ratio vtriuſq3 ꝑdictoꝝ eſt: qm̃ res põt ↄſiderari ſm diuerſa extrinſeca ſibi: ⁊ alia ↄſideratio eſt qua ↄſiderat ſm vnũ: ⁊ alia que ↄſiderat ſm aliud. ⁊ ſic ſunt eiuſdem diuerſe. Si ꝟo ſumat rõ que eſt diffinitio per itrinſeca tñ: ⁊ ſit cõpletiua. adhuc põt eiuſdẽ diuerſe diffinitiones: que erũt diuerſe nõ rõne ſignificatoꝝ vel ↄſignificatoꝝ ſed rõne modi ſignificãdi terminoꝝ poſitoꝝ in illis: ſicut ſunt diffinitiones ſubſtãtiarũ quarũ aliqua eſt per genus ⁊ differẽtia in recto. ⁊ aliqua per genus ⁊ differẽtias ſumptas in obliquo. Exemplũ ꝑmi. Subſtãtia mãlis rõnalis. eſt diffinitio hoĩs. Exemplũ ſcði. Subs cõpoſita ex mã ⁊ aĩa rõnali. eſt diffinitio hoĩs. Si ergo aliquã veritatez debet habere ꝓpõ illa: opꝫ ꝙ intelligat: ꝙ eiuſdẽ rei nõ poſſunt eſſe plures diffinitiones cõpletiue habẽtes partes que habẽt eundẽ modũ ſignificandi: puta ꝙ oẽs partes vtriuſq3 diffinitionis ſumant in recto vel vtriuſq3 alique in recto ⁊ alique in obliquo. Et hoc põt dici etiaꝫ de hijs que dant per extrinſeca dũmodo quelibet ſit cõpletiua. plures aũt incõpletiuas: nõ eſt incõueniẽs eiuſdẽ rei eſſe diffinitiones. vt pꝫ per habita. ⁊ ſic intelligẽda eſt ꝓpoſitio illa qñ a phõ vel aliquo auctore ꝓponit. ¶ Nunc ad ꝓpoſitũ: rõnes attributales de qbus dictũ eſt: ſunt rõnes dicẽtes qd nominis. Et ſi alique ſint aut eſſe poſſint dicẽtes qd rei perfectionis attributalis ille vtiq3 eſſent per extrinſeca tñ cum ipſa ſit ſimpliciſſima ⁊ per ↄñs per intrinſeca diffiniri nõ poſſit: vt pꝫ 7° meta. Itẽ rõnes iſte alia ⁊ alia extrinſeca cõnotãt: ⁊ nõ eadẽ ſicut ⁊ nomina ipſa vt in qõne ꝑcedente declaratũ eſt: ⁊ per cõſequens nihil ꝓhibet plures tales rõnes eidẽ perfectioni attributali cõpetere. ¶ Tertia ↄcluſio eſt ꝙ perfectio attributalis nõ diſtinguit a perfectione attributali rõne ſm 3m intellectũ datum de ſe diſtingui rõne. nec eſt poſſibile aliquid ſic diſtingui. hoc autem probo primo ſic: q2 ſi ſic igitur aliqua ratio vna demonſtrata eſſet eius que non eſſet eius. conſequens eſt impoſſibile: ergo ⁊ antecedens.

¶ Quãuis ergo eiuſdẽ rei poſſint eſſe plures rõnes adinuicem diſtincte: ⁊ aggregatũ ex illa re ⁊ vna illarũ rõnũ poſſit dici diſtingui ab aggregato ex eadẽ re ⁊ vna alia illarũ rõnuꝫ. ipſa tñ res cuius ſunt ille rõnes ꝑciſe ab oĩbus illis: nõ põt per illas a ſe ipſa Fol. 62. co. 2 poſt pͥm̃ linee. 40.

differre.Exemplũ.Sit vna ſubſtãtia numero:habẽs in ſe plu-
res qualitates.v.g.Subſtãtia lactis albedinẽ ⁊ dulcedinẽ.Quis
dulcedo ſit diſtincta ab albedine ⁊ ecõuerſo.Et aggregatum ex
lacte ⁊ albedine:poſſit dici diſtinctũ per albedinẽ ab aggrega-
to ex lacte ⁊ dulcedine:q̃ albedo eſt eius ⁊ nõ aggregati ex la-
cte ⁊ dulcedine ⁊ ecõuerſo per eandẽ rõnẽ aggregatũ ex lacte
⁊ dulcedine:per dulcedinẽ diſtinguit ab alio aggregato.ipſa tñ
ſubſtãtia lactis ſm ſe:nõ diſtinguit a ſeipſa per albedinẽ.nam
per illã albedinẽ nõ põt diſtingui niſi ab illo cuius nõ eſt illa al-
bedo eadẽ:vel ſaltẽ nõ eſt eius eodẽ modo.Sed iſta albedo:eſt
huius ſubſtantie lactis:⁊ omni modo quo eſt huius ſubſtantie
lactis.alĩs h̃ ſubſtantia lactis:non eſt ipſamet.Simili modo pꝫ
ꝙ nec per dulcedinẽ diſtinguit a ſeipſa.

Fol.62.col.3.circa med.linee.24. ¶ Preterea qḋ diſtinguit ⁊ id a quo diſtinguitur ſunt diſtincta.
⁊ hoc vniuerſaliter in omnib⁹ verũ eſt:q̃ omne diſtinctũ a di-
ſtincto eſt diſtinctũ.Si ergo aliquid diſtinguit a ſeipſo quomo-
docũq̃ diſtinguat:neceſſe eſt ipm̃ eſſe diſtinctũ.tũc ſignent ali-
qua talia diſtincta ⁊ ſint.a.⁊.b.Et arguit ex oppoſitis vt docet
pħs 2° poꝝ ſic.Quelibet diſtincta ſunt multa.aliqua diſtincta
videlꝫ.a.⁊.b.nõ ſunt multa.ḡ aliq̃ diſtincta nõ ſunt diſtincta.ꝙ
eſt ipoſſibile.Maior pꝫ:q̃ ſi aliq̃ diſtincta non eſſent multa:il-
la eſſent vnũ.⁊ per ꝯña indiſtincta.Minor ꝓbat.ſ.ꝙ.a.⁊.b.nõ
ſunt multa vt imediate ꝓbatũ eſt.

Fol.62.col.4.circa me.linee.54. ¶ Idẽ dicit in pluribus locis pħie.¶ Itẽ Cõmẽ.2° phyſi.cõmẽ.
70.vbi pħs vult ꝙ forma ⁊ ſinis aliqñ coincidũt in idẽ nume-
ro:dicit ꝙ aliqñ ſunt vnũ ſm ſubm̃ ⁊ plures ſm diffinitiones.
¶ Itẽ 4° phyſi.dicit pħs ꝙ idẽ ⁊ ſm idẽ eſt vnitio ⁊ diuiſio:
eſſe aũt nõ idem eſt.vbi Cõmẽ.cõmẽ.121.exponẽs dicit ꝙ ſunt
vnũ ſm eſſentiã ⁊ differũt ſm diffinitionẽ.¶ Idẽ etiã Cõmen.
ibidẽ cõmẽ.104.dicit ꝙ ſor.in theatro ⁊ in foro eſt idẽ ſm ſub-
iectũ ⁊ diuerſũ ſm diffinitionẽ.⁊ ꝯſtat ꝙ per eſſe idẽ ſm ſubm̃
intelligit eſſe eãdẽ rẽ numero.¶ Item Porphy.in ca.de diffe-
rentia.dicit ꝙ ſor.vir differt a ſe puero.⁊ ſor.faciens aliqd dif
fert a ſe qeſcente:vel nihil faciente.ꝯſtat aũt ꝙ nõ differt rea-
liter.igit rõne.⁊ ſic res vna differt a ſeipſa rõne.

Fol.63.col.1.circa ſi.li.53. ¶ Ad aliud dõm eodẽ mõ.ſ.ꝙ nõ intendit ꝙ ſor.in foro differt
a ſe in theatro:ſed ꝙ ratio vel ꝯcept⁹ quo ꝯcipit vt eſt in thea
tro eſt alius ab eo quo ꝯcipit vt eſt in foro:q̃ aliud eſt theatrũ:
⁊ aliud forũ.¶ Ad aliud de por.dõm.ꝙ ꝓprie loquendo nõ eſt
ꝯcedendũ ꝙ ſor.ſenex differt a ſor.puero.cũ qñ ſor.ſenex eſt.
tunc nõ eſt ſor.puer.nihil aũt differt ꝓprie loquendo ab eo qḋ
nõ eſt.verum eſt tñ ꝙ ſor.ſenex nõ eſt ſor.puer.Quia ſor.ſenex
ſit ſor.qui fuit puer.Similiter ſor.quieſcens nõ eſt ſor.motus:
nõ tamẽ differt a ſor.moto.i.qui mouet:q̃ nõ ſimul ſunt ſor.q
mouet ⁊ ſor.quieſcens.Improprie ergo loquit por.ſicut tunc
loquit de differẽtia:nõ ꝓprie dicta ſed cõmuniter.⁊ per dĩam
ſic cõmuniter ſumpta intelligit:oẽ ꝓdicabile ꝙ põt eſſe mediũ
negãdi aliqḋ patrẽ ab illo cui ꝯuenit illud ꝓdicabile ⁊ ſic eſt in
ꝓpoſitis exẽplis.Unde hoc ꝓdicabile.qeſcens.cũ dicit de ſor.
eſt mediũ negãdi ab eo h̃ totũ.ſor.qui mouet.ſic arguẽdo.nullũ
quieſcens eſt ſor.qui mouet.ſor.eſt quieſcẽs.ḡ ſor.nõ eſt ſor.q
mouet.Et hac iproprietate põt dici ꝙ ſor.qeſcẽs differt a ſor.
qui mouet.quod tñ ſm ꝓprietatẽ locutionis falſum eſt.

Fol.64.col.1.poſt lineã 46. ¶ Contra dicta aũt ſunt aliqua dubia.Pmũ eſt q̃ dcm̃ eſt:ꝙ qḋ-
libet attributũ dcm̃ de deo ꝓdicat eius eſſentiã:⁊ oſtendit quid
illud eẽntialiter eſt.dcm̃ eſt etiã ꝙ nullũ qḋ relatiue de aliquo
dicit oſtẽdit qd illud eſſentialiter eſt.Sed ꝯſtat ꝙ aliqua attri
buta dr̃ de deo relatiue.ſicut ſciẽtia.potẽtia.vel omnipoten-
tia.nã ſciẽtia ad ſcibile:⁊ potentia ad poſſibile dicit.⁊ per ꝯñs
nõ ꝓdicant qd eſt deus.⁊ tñ q̃ ſunt attributa ꝓdicant quid eſt
deus.ex qbus repugnantia ſequi videt.¶ Scdm̃ eſt:q̃ Quis
attributa ſint ex inſtitutione ꝯuentiõ cõnotatiua põt tñ res im
portata per qḋlibet attributũ concipi ſine aliquo extrinſeco.⁊
tamẽ ſi hoc ponat tales ꝯceptus erunt diſtincti abinuicẽ ⁊ per
ꝯñs nõ ſolũ attributa diſtinguunt q̃ ꝯnotant diuerſa extrinſe-
cus.¶ Tertiũ dubiũ eſt an attributũ ꝯcretũ ⁊ abſtractũ.v.g.iu
ſtus.⁊ iuſtitia:ſint ſynonyma ⁊ dicant de deo ſm vnã rationeꝫ
oĩno.¶ Ad pmũ dõm ꝙ ſicut dicit Aug.7.de tri.c.p̃.Omne qḋ
relatiue dicit eſt aliqd excepto relatiuo.i.non ſolũ eſt ad aliqd:
ꝙ nõ eſt eſſe aliqd:ſed etiã eſt aliqd ſm ſe.Et in aliqb⁹ hẽmus
nomina diſtincta quoꝝ vnũ ꝓdicat illud eſſe aliqd.aliud autem
nõ:ſed ꝓdicat ipm̃ eſſe alicuius vel ab aliquo:vel ſub aliq̃ alia
habitudine caſus aliqui.Sicut cũ homo dicit aĩal.aĩal ꝓdicat
qd eſt homo.cũ aũt dicit dñs:nõ quid eſt ſed cuius eſt puta ſui
oſtẽdit.⁊ talia ſunt oĩa relatiua.in qbuſdã aũt nõ habemus ſic
diſtincta talia nõia ipoſita:ſed vno vtimur vice duoꝝ.Sicut h̃
noie ſpẽs vt idẽ ſignat ꝙ rei ſimilitudo.aliqñ vtimur tanq̃ eẽt
abſolutũ ⁊ ad ſe diceret.vt de illa re ſm ſe ⁊ nõ in ordie ad aliũ
querentes dicimus ꝙ eſt ſpẽs nec eius eſſentiã alio noie expli
camus:q̃ nec tale habemus.⁊ aliqñ vtimur eo relatiue dicen-
tes ꝙ eſt ſpẽs hui⁹ vel illius.Similiter dicit Aug.9.de tri.c.5.
de amore ꝙ relatiue dicit ad amantẽ.⁊ tñ eſt amor ad ſe.Sic
etiã de notitia.Eodẽ mõ dico de hoc noĩe ſciẽtia.nã ꝯſtat ꝙ il-
la res eſt aliqua perfectio ⁊ entitas ſm ſe.⁊ eſt etiã alterius pu
ta obiecti.hanc aũt rem:hoc nomẽ ſciẽtia:lꝫ iportet illã relati-
ue ⁊ ꝓdicet illã eſſe alterius.ſ.ſcibilis:⁊ hoc etiã magis habeat
ex forma vocis:⁊ ex vſu multoꝝ:nihilominus q̃ nõ habemus
aliud nomẽ nõ dictũ ad aliqd:gñale oĩbus ⁊ ſolis hmõi perfe-
ctionibus:Quis habeamus ſpecialia.vt grãmatica.geometria
⁊ ſic de alijs ſpeciebus ſciẽtie.ideo doctores aliqñ etiã hoc no-
mine ſciẽtia.vtunt tanq̃ nõ dicto ad aliqd ſed ad ſe.ꝙ qdeꝫ ſic
ſumptũ ꝓdicat qd eſt eſſentialiter illa perfectio.Sic aũt eſt at-
tributũ.⁊ nõ ſm ꝙ dicit relatiue:q̃ nec ſic aliquã perfectioneꝫ
iportat vel ꝓdicat:ꝙ oſtẽdi põt ſicut oſtẽdit Anſel.moñ.15.ꝙ
ſũmũ qḋ de deo dicit relatiue nõ ſignificat perfectionẽ aliquã
per ſe.nõ ꝓdicat eius ſubam.vt enĩ ait.Si nulla eaꝝ rerũ vnq̃
eſſet quaꝝ relatione ſũma ⁊ maior dicit:ipſa nec ſũma nec ma
ior intelligeret:nec tñ idcirco minus bona eſſet.Eodẽ mõ ſi ni-
hil eoꝝ quoꝝ reſpectu deitas dicit ⁊ eſt ꝓſcientia futurũ eſſet:
ipſa nõ eſſet ꝓſciẽtia.⁊ tñ nulla ex hoc deo ꝑfectio deeſſet.Sic
etiã eſt de ſciẽtia ſm ꝙ dicit relatiue quoꝝdã.n.aliqñ eſt ſcia
quoꝝ poſtea nõ eſt ſciẽtia:ſicut hoꝝ enũtiabiliũ.chrĩs nõ eſt na
tus.Chrĩs nõ eſt mortuus.⁊ pluriũ alioꝝ:fuit aliqñ ſcientia dei:
nã illa vtiq̃ deus ſciuit.⁊ tñ nũc nõ eſt de illis ſciẽtia:cũ penit⁹
falſa ſint.⁊ nihilominus nõ minus aliqua perfectio eſt in deo.
Eodẽ mõ dõm de potẽtia ⁊ ceteris attributis que relatiue de
deo dici vident.¶ Ad 2m̃ dubiũ dõm ꝙ verũ eſt ꝙ res iporta-
ta per attributa eſt ꝯceptibilis ſm ſe ſine aliquo extrinſeco.Et
vltra dico:ꝙ ſi ſic ꝯciperet:vel ꝯciperet cõceptu aliquo com-
muni ſibi ⁊ creaturis.vel ꝓprio ſibi.Si cõmuni vel ꝯceptu cõ-
muni ſibi ⁊ oĩbus alijs.Sicut aliq dñt eſſe ꝯceptũ entis.vel cõĩ
ſibi ⁊ qbuſdã.puta oĩbus ſapiẽtijs creatis tñ:⁊ aliquo alio cõĩ
ſibi ⁊ oĩbus iuſtitijs creatis tñ.⁊ ſic de alijs pluribus.⁊ vtiq̃ ta
les ſi eſſent eſſent diſtincti.Sed dico ꝙ iſti nõ eſſent illi ꝯcept⁹
attributales ſeu attributa que nunc habemus:qm̃ iſta ſunt cõ-
notatiua alioꝝ ex ꝑti ⁊ nõ ſignificatiua mere abſolute quãuis
nõ ſint relatiua.ſicut iſti eſſent.verũ aũt cõceptus cõnotatiuus
ſit vnus ſimplex vel cõpoſit⁹.⁊ an ſit nãliter ſignificatiuus vel
ex inſtitutione tñ alĩs poterit inquiri.Si aũt conciperet cõce-
ptu ſibi ꝓprio mere abſoluto ⁊ ſimplici ſatis poſſet ꝓbabiliter
dici ꝙ talis nõ poterit eſſe niſi vnus ſm ſpẽm:ſed de hoc alias
etiã:ſiue tamen eſſent tales ꝓprij conceptus plures ſiue nõ:alij
tamen eſſent vel eſſet ſi eſſet tñ vnus ab hijs attributis ⁊ con-
ceptus quos nunc habemus.

¶ Item demõſtrato eo pro quo ſupponit bonitas ⁊ qõne facta de Fol.64.col.2.poſt lineã 50.
ipſa qd eſt hoc.bene reſpondet veritas.⁊ ſic de alijs.⁊ tamẽ ve
ritas non ponit in recto in diffinitione bonitatis:nec vnitatis:
nec ſi interroget quid eſt bonitas ꝯueniẽter rñdet veritas nec
ecõuerſo.Hoc etiã mõ terminũ diuerſoꝝ ꝓdicamentoꝝ aliqñ
de ſe ꝓdicant in qd:ſicut actio de paſſione.Omnis enĩ paſſio
eſt actio.⁊ querẽti qd eſt hoc.demõſtrato eo pro quo ſupponit
hoc nomẽ paſſio vt eſt ꝓdicam̃:bene rñdet actio.Si tñ quera-
tur qd eſt paſſio nõ recte rñdet actio.Et multa alia earum poſ
ſent reperiri.¶ Predicationes aũt in qd p̃° vel 2° mõ dicte cõ
ſueuerunt vocari ꝓdicationes qdditatiue ⁊ formales ⁊ in pmo
mõ dicẽdi per ſe ⁊ maxime que 2° mõ ꝓdictoꝝ ſunt in qd.Que
ṽo ſunt huius tertij modi ab aliquib⁹ vocate ſunt identice ſiue
vere per identitatẽ.⁊ tales nõ ſunt in p̃° mõ dicẽdi per ſe.Et h̃
dico verũ eſſe:qñ tales nõ ponunt loco reduplicatiuarũ in qb⁹
ipſa vel eoꝝ ꝯcreta de ſe ꝓdicet ſm ꝙ reduplicatio denotat ꝓ-
dicationẽ eſſe in pmo mõ dicẽdi per ſe.vt ſic talis ꝓdicatio ab-
ſtractoꝝ equipolleat hmõi reduplicatiue.ſicut aliqñ ſit ex iten
tione loquentium:⁊ frequẽter ab auctorib⁹ hmõi ꝓdicationes
ponunt loco illoꝝ.Sicut ſi h̃ ꝓpoſitio:humanitas eſt aĩalitas.
equaleat iſti homo inquãtum homo eſt aĩal.In quo intellectu
tunc hee eſſent falſe.bonitas eſt veritas.Et paſſio eſt actio:ſic
hee ſunt falſe.Bonũ inquãtũ bonũ eſt verũ.⁊ paſſio inquãtum
paſſio eſt actio.nihil patiens inquãtũ patiens etiã agens.redu-
plicatione facta in intellectu ꝓdicto.¶ Ex hijs ad rõnes ꝯcedo
ꝙ diuiſe rõnes attributoꝝ inter ſe.⁊ etiaꝫ a rõne diuinitatis:lꝫ
nõ eodẽ mõ.nã in rõne vnius attributi:nõ ponit aliud attribu-
tum:nec ratio eius.in rõne ṽo diuinitatis ponit qḋlibet attri-
butũ.Ut h̃ ſit ratio diuinitatis:entitas que ẽ ſapiẽtia.bonitas:
itellect⁹:iuſtitia ⁊ ſic de ſingulis.Et per ꝯñs in rõne diuinitatis
cadunt rõnes oĩum attributoꝝ.⁊ ideo ratio cuiuſlibet attribu-
ti diſtinguit a rõne deitatis ſicut ratio partialis a totali in qua

includit. ſicut diceret ꝙ rō generis diſtinguit a rōne ſpēi. Et cū infert vlterius ꝙ tūc nullū attributū ꝑdicaret in qd de alio vel de deitate. Dōm ꝙ vel accipit ꝑdicatio in qd ꝓprie altero duorum modoꝝ predictoꝝ: vel 3° mō. vel cōiter ad vtrūq;. Si p° mō q eqd ſit de ꝯñia q̄trū ad id qð infert de ꝑdicatione vnius attributi de alio. ꝯcedo ꝯñs. dico. n. ꝙ nullū attributū de alio ꝑdicat illo mō in qd. Sed 3° mō tm̄. Nō. n. vnū ponit in diffinitione alterius mō dicto: nec ad interrogationē factaꝫ per qd eſt: de alio rñdet. Non eni interrogāti qd eſt ſapiētia dei: rñdebit iuſtitia q̄uis h̄ ſit vera. ſapiētia eſt iuſtitia. ꝛ ſi interrogaret qd eſt hoc demōſtrata re pro qua ſupponit ſapiētia dei. ꝯueniēter reſponderet iuſtitia. Et ſi ꝯñs intelligat de ꝑdicatiōe in qd hoc. tertio modo nego ꝯñtiā. Et ſimiliter nego eā quātuꝫ ad illā partē que infert de ꝑdicatione attributoꝝ de deitate in qd. nec quelibet differētia rōnis īpedit hmōi ꝑdicationē. Alr gen° nō ꝑdicaret in qd de ſpecie: cū genus differat rōne a ſpecie ſua. Anſ. vo non vult ꝙ vnū attributuꝫ ꝑdicet de alio in qd: niſi tertio mō. Sed de deitate qðlibet attributū p° ꝛ z° mō ꝑdicat in qd. ſ. ſm ipm. ꝛ ſapiens ꝛ potēs ꝛc. ſtatim in ſequēti caplo mouet qōnem ſic. Sed fortaſſe cū dicit iuſta vel magna vel aliqd ſimiliū: nō oſtēditur quid ſit: ſed potius qualis vel quāta ſit. per quātitatē qppe vel qualitatē qðlibet hoꝝ dici videt. Omne nāq; qð iuſtum eſt per iuſtitiā iuſtuꝫ eſt. Videt igit participatione qualitatis iuſtitie. i. iuſta dici ſūme bona ſuba. Q. ſi ita eſt: per aliud iuſta eſt nō per ſe. At hoc cōtrarium eſt veritati perſpecte: q2 bona vel magna vel ſubſiſtens ꝛ ꝙ eſt oīno per ſe eſt non per aliud. Si igit nō eſt iuſta niſi per iuſtitiā: nec iuſta pōt eſſe niſi per ſe: quid magis cōſpicuū: quid magis neceſſariū q̄ ꝙ eadē natura eſt ipſa iuſtitia. ꝛ cū dicit eſſe iuſta per iuſtitiā: idē eſt ꝙ per ſe. ꝛ cū iuſta per ſe dicit eſſe: nō aliud intelligit q̄ per iuſtitiaꝫ: Ex hijs pꝫ ꝙ nō intendit aliud ꝯcludere niſi ꝙ ſūma natura nō eſt iuſta per aliquā qualitatē vel entitatē ab ea diſtinctā exiſtentē in ipſa que qualitas vocet iuſtitia. Sicut homo iuſtus: eſt iuſtus per aliquā qualitatē ab eius eſſentia diſtinctā ꝛ informantem eū que iuſtitia dicit: ſed ipſa ſūma natura eſt eſſentialiter ipſa iuſtitia. ꝛ ipſa iuſtitia qua iuſta eſt: eſt ipſa eī° ſimplex eēntia. Et q2 cū homo dicit iuſtus q2 ipſe nō eſt ſua iuſtitia nec ſeipſo iuſtus: ideo nō oſtendit: qd eſt eſſentialiter ſed qualis eſt puta informatus iuſtitia vel habens iuſtitiā. ideo econtra cum ſūma natura dicit iuſta nō oſtendit qualis eſt ꝓprie loquendo ſed quid eſt eſſentialiter: ꝛ per ꝯñs cuꝫ de homine querit quid eſt: nō reſpōdet iuſtus aut iuſtitia. cū aūt h̄ querit de ſūma nature: vtrūq; ꝯueniēter reſpondetur. Et hoc eſt ꝙ imediate ad verba premiſſa ꝯcludit. n. Quapropter ſi querat qd ſit ipſa ſūma natura de qua agit. Quid verius reſpondetur q̄ iuſtitia? ꝛ ſtatim dicit: ꝙ de homine h̄ nō dicitur. Et poſtea ſeqtur. Deide qm̄ de illa ſuprema eſſentia idem eſt dicere: q2 eſt iuſta ꝛ q2 eſt exiſtens iuſtitia. ꝛ cū dicit exiſtens iuſtitia: nō eſt aliud q̄ eſt iuſtitia: nihil differt in illa ſiue dicat eſt iuſta: ſiue ē iuſtitia. Quapropter cū querit de illa qd eſt: nō minus cōgrue reſpōdet iuſta q̄ iuſtitia. ꝛ idē intelligendū eſſe dicit de aliꝗs. Unde ꝯcludit vniuerſaliter. Quicquid igit eoꝝ de illa dicat nō q̄lis vel quāta ſit ſed magis quid ſit monſtrat. Et ſic pꝫ ꝙ nō propter aliud dicit in qd ꝑdicari: niſi q2 oſtēdit quid ipſa eſt eſſentialiter: nō id qualis eſt ſeu qd hꝫ in ſe: ſicut oſtēdit: cū homo dī iuſtus.

Fol.64.col. 3.poſt pⁿ lineē.46.

¶ Secundo omne qð eſt in genere vel eſt in genere per ſe ſicut ſpēs vel in diuiduū ſpēi. vel per reductionē ſicut ꝑncipia intrinſeca ſeu partes. igit omne qð eſt in genere nō eſt ſūme ſimplex. Antecedens pꝫ. ꝓbat ꝯñtia: qm̄ partes ꝛ ꝑncipia intrinſeca rei lꝫ nō ſint cōpoſita ex aliqbus ſunt tamen aliꝗ cōpoſſibilia vt pꝫ. Species etiam quelibet eſt cōparata p°. Nam quelibet in aliquo vniuocat ꝛ ꝯuenit cū alia ſpecie. alr genus nō vniuoce diceret de vtraq;. ita differt ab alia ſpecie. vt pꝫ. cū ḡ nō eodē poſſit ꝯuenire ꝛ differre: ſeqtur ꝙ alio ſui cōueniat ꝛ alio ſui differat ꝛ per ꝯñs eſt aliquo mō cōpoſita: ſed ſūme ſimplici: cuiuſmodi eſt deus repugnat oīs cōpoſitio ex aliqbus: ꝛ oīs cōponibilitas qua ipm alteri vel aliud ſibi cōponatur.

Fol.65. col.1 poſt pⁿ li-nee.11.

¶ Quarto. Omne recipiens aliquā formā per trāſmutationem que per ſe motus recipit illā per nām potētie paſſiue. Sed ſuperficies recipit albedinē per dealbationē que eſt per ſe mot°. nec ſm ſe eſt potētia cū ſit eſſentialiter actus. igit ꝯſeqtur eam quedā potētia qua recipit albedinem. talis aūt potētia vocari pōt dealbabilitas ꝛ eſt eiuſdē generis cū albedine. ¶ Quinto. Ex ꝓpria per ſe potētia ꝛ ꝓprio actu ſit per ſe vnum. Sicut pꝫ de materia ꝛ forma. ex potētia aūt alterius generis q̄ actus ſi ſit per ſe vnū. igit potētia alterius generis nō eſt ſibi ꝓpria. ꝛ ꝑ ꝯñs hꝫ aliā ſui generis. ¶ Cōtra p°mo. q2 tūc ex mā non fierent omnes diſpōnes ſubſtantiales ꝛ accidentales nec ad oēs tales eſſet in pura potētia: ſed iam aliquo mō in actu. hoc aūt expreſſe eſt ꝯtra intētionē ph̄i ꝛ Cōmē. p° metaphyſice ſiue z° ſm trāſlationē cōmē. cōmēto. 33. vbi ait. Quoniaꝫ. Manifeſtū eſt ꝙ in ꝑncipio exquo eſt gñatio. ſ. ꝑncipiuꝫ ſm nām nō debet eſſe aliquid eoꝝ que gñant ex eo in actu. Manifeſtū eſt ꝙ illud ꝑncipiū nō debet eſſe in aliqua diſpoſitione eorum que ſiunt ex eo. Quoniā ſi ex eo ſiunt omnes diſpōnes ſubſtātiales ꝛ accidētales ꝛ gñatio nō eſt ex eo ꝙ eſt ens. Manifeſtū eſt ꝙ illud ꝑncipiū nō debet eſſe in aliqua diſpōne neq; ſm qualitatē accidentalem neq; ſubſtantialē. ꝛ ſequit. ꝛ ideo neceſſe eſt ſicut dixit. ſ. Ariſto. vt in eo ſit negatio coloꝝ ꝛ negatio omniū formaruꝫ. Et infra in eodē. Materia ſm ꝙ in ea non debet eſſe aliqd in actu oīno ex eis que recipit nullā hꝫ formaꝫ oīno neq; vniuerſalem neq; particularē. Cōſtat aūt ꝙ talia potētialia q̄uis dicerētur potētialia reſpectu alterius actualitatis nihilominus tamē in ſe ꝛ eſſent quedā forme actualitates ꝛ diſpoſitiones perficientes materiam. Cōfirmatur: q2 ſm opinio. talem entitatē ſignificat genus. Genus autē ſm Cōmē. ibidem nō dicit purā potentiam ſed formā mediā: ꝙ qualiter ſit intelligendū poſt patebit. Sed talem actualitatem quā dicit genus negat expreſſe ibidē ineſſe māe. igitur tales nō ſunt eternaliter in mā.

¶ Preterea. Materia ſm ſe eſt in potētia ad oēs formas ꝛ diſpoſitiones ſubſtātiales ꝛ accidentales vt ſupra pꝫ per Cōmen. ꝛ idem ipſe etiam dicit p° phiſicoꝝ cōmē. 63. ꝛ ad oēs eſt in potētia nō quidē actiua ſed paſſiua ꝛ receptiua: vt certum eſt. ꝛ per ꝯñs ad q̄libet trāſmutabilis. Imo oīs actio nālis agētis nō eſt aliud q̄ trāſmutare mām donec habeat formā in actu quā p°us habuit tm̄ in potētia. Sicut pꝫ per Cōmē. 9. meta. cōmē. 15. ꝛ lib. 12. cōmē. 18. Quero tūc an mā ſit in potētia ad actualitatē accidentalē vel nō. Si ſic igit ad illā trāſmutat ꝛ illā ſuſcipit: ꝛ per ꝯñs fruſtra ponit tale ꝓpriū potētiale ꝓpter trāſmutationeꝫ. Si dicat ꝙ nō eſt in potētia imediate ad illā nec imediate illaꝫ ſuſcipit in ſe. igit vel nō eſt in potētia ad aliquā diſpoſitionem accidentalē: cuius oppoſitū eſt ꝓbatū: vel eſt in potētia ad potentiale tm̄. Sed hoc eſt falſum: tum q2 trāſmutatio agētis naturalis qua trāſmutat mām nō terminatur ad purū potētiale ſed ad actū: vt pꝫ: tum q2 tunc forma accidentalis per ſe generaretur ſicut ſubſtantia cōpoſita. ꝯñs pꝫ falſum. 7. meta. ꝛ conſequentia pꝫ. nam fieret aliquid ꝛ ex aliquo ſui. ꝓpter qð ſoluꝫ dicit ph̄s cōpoſitū ſubſtātiale generari per ſe: formā aūt quālibet q2 non ſit ex aliquo ſui dicit fieri per accidens: ꝛ hoc dicit tam de accidentali q̄ ſubſtātiali vt ibi pꝫ per ſua exēpla.

¶ Hoc quoq; euidēter appet per ph̄m. 8. meta. vbi ait. de māli aūt ſuba opꝫ nō latere: q2 ꝛ ſi ex eodē: vt mā oīa p° aut eiuſdeꝫ vt p°mis. vꝫ. q̄tuor elemētis: ꝛ eadē mā eſt vt ꝑncipiuꝫ hijs que ſiunt eſt tm̄ aliqua ꝓpria cuiuſlibet. vt ſlegmatis dulcia aut craſſa: cholere v° amara aut alia quedā vbi Cōmētator cōmē. 11. qm̄ ſi omnes reſoluunt in vltimo in vnā mām vel nām: tm̄ vnaqueq; earū hꝫ mām ꝓpinquā ꝓpriā. v. g. ſlegma ꝛ cholera: mā eni vtriuſq; ꝓpinqua differt a mā alterius. mā eniꝫ ſlegmatis eſt cibus vnctuoſus ꝛ dulcis. mā v° cholere eſt cibus amarus ꝛ acut°: ꝛ poſtea dicit ꝙ res amara eſt ex p°ma mā que eſt terreſtris cōbuſta. Ex iſtis pꝫ ꝙ mām ꝓpriā accipit vt dictuꝫ eſt: nec opꝫ talia potentialia fingere.

¶ Sicut pꝫ per exēpla que imediate ſubiungit. ait eni ſic. Aut in ſubſtātia ſicut exitus hoīs ad effectū poſtq̄ fuerat in potētia: aut in quātitate ſicut exitus augmētalis ad effectū de potētia: aut in qualitate ſicut exitus nigredinis ad effectū de potentia: aut in ad aliqd vt exitus patris de potētia ad effectum. Aut in vbi ſicut ꝙ eleuat ſurſum in effectu poſt potētiā: aut in quādo ſicut exitus antiqui ad effectū de potētia: aut in ſitu ſicut exit° ſtantis ad effectuꝫ de potētia. Similiter in habere ſimiliter in agere ꝛ pati: h̄ ipſe. Propter hoc aūt nō opꝫ tale potētiale aſſignare in quolibet gñe: vt pꝫ: nec tales duas res eſt poſſibile aſſignare in quolibet ꝑdicamēto: quō enim hoc poterit aſſignari in vbi ſitu: ꝛ quādo. ¶ Cōfirmat. q2 iſti idē dnt ꝙ in ꝑdicamēto actionis nō eſt talis cōpoſitio: ꝛ tm̄ cōſtat ꝙ aliqd pōt eſſe actu agens poſtq̄ fuit tm̄ in potentia agens: ꝛ per ꝯñs ibi eſt exitus de potētia ad effectū iuxta modū loquēdi Auicē. vnde ita loqt Auicē. ſicut ph̄s qm̄ dicit ꝙ qðlibet ꝑdicamentū diuiditur ſm actū ꝛ potētiā. per qð nō intelligit ꝙ in quolibet ꝑdicamēto ſit aliqua res que eſt potētia ꝛ aliqua actus ex qbus cōponit res illius ꝑdicamēti ſicut dicimus de ſubſtātia cōpoſita: ſed intelligitur ꝙ qðlibet ꝑdicamētū vel aliqd illius ꝑdicamēti ꝑdicatur de aliquo in actu ſiue de ineſſe: ꝛ de aliquo in potentia ſiue per ꝓpōnē de poſſibili. Sicut de aliquo dicim° ꝙ agit: ꝛ de aliquo ꝙ pōt agere: ꝛ de aliquo qð eſt pater: ꝛ de aliquo ꝙ pōt eſſe pr: ꝛ ſic de aliꝗs ſuo mō: ꝛ q2 in quolibet ꝑdicamēto aliqd p° veriſi-

Fol.65.col.2 circa fine li-nee.25.

Fol.65.co.3. poſt pⁿ li-nee.2.

Fol.65.co.3. circa fi.li.39.

catur poſſibiliter de aliquo ⁊ poſtea de ineſſe ⁊ actualiter veri-
ficat̄ de eodē: ideo dicit Auicē. ꝙ in quolibet predicamēto: eſt
ceitus ad effectū de potentia. Et h̄ etiam modo dicit ꝙ actus
⁊ potentia ſunt principia cuiuſlibet predicamenti. 12. metaphy
ſice ⁊ ibi Cōmenta. cōmen. 26.

Fol.65.col.4.circa me. linee.51. ¶ Ad 4ᵐ dōm ꝙ mā eſt potētia receptiua talis motus. vt dcm̄
eſt. ¶ Ad 5ᵐ dōm ꝙ maior eſt vera de potētia ſimpliciter que
eſt ſubſtātia ⁊ actu ſimpliciter qui eſt ſoſa ſubſtātialis: nō autē
de actu ſm qd qualis actus eſt forma accidētalis: ⁊ eius ꝓpria
potētia. ¶ Preterea ꝓpter vnitatē per ſe: forme accidentalis
non eſt neceſſe ponere aliquod potētiale ex quo componatur:
cum magis ipſa ſit vna ſi nullo modo intrinſece ex aliquib⁹ po
natur compoſita ſed ſimplex.

Fol.65.col.4.circa ſinē linee.62. ¶ A. ⁊ 2ᵃ. b. A. ſm ſe eſt potētiale ad. b. ita ꝙ ꝑciſe intrinſece. a.
vt intelligit̄ in ꝑmo inſtanti nāe in quo ꝑciſe eſt ipſum eſt per-
fectibile per. b. Sicut ſi eſſet res alia: ſed ꝙ nō perficit̄ realiter
per. b. hoc eſt ꝓpter idētitatē. a. ⁊. b. ad aliqđ totuȝ cui realiter
ꝑmo ſunt eadē. ꝙ qdem totū ꝑmo producit̄ ⁊ in ipſu toto am-
be iſte realitates ꝓducunt̄. Si tamē altera iſtaꝝ ſine alia ꝓdu
ceret̄ vere eſſet potētialis ad eā. ⁊ vere eſſet iꝑfecta ſine alia.
Iſta cōpoſitio realitatū potentialis ⁊ actualis minima eſt que
ſufficit ad rōnem generis ⁊ differentie. ⁊ iſta nō ſtat cuȝ hoc ꝙ
quelibet realitas in aliquo ſit infinita. Realitas enim ſi eſſet de
ſe infinita ꝗcūqȝ ꝑciſe ſumpta nō eſſet in potētia ad aliquā rea
litatem. Igitur cum in deo quecūqȝ realitas eſſentialis ſit for-
maliter infinita nulla eſt a qua formalr̄ poſſet accipi ratio ge-
neris. h̄ omnia ſunt verba eorum.

Fol.66.col.1 circa ſi. li. 58. ¶ Et hijs pȝ ꝙ talē diſtinctionē ⁊ idētitatē intelligunt eſſe rea-
litatū generis ⁊ differētie qualē in alijs: vbi ponūt ſimilē diſtin
ctionē. Sed talem diſtinctionē vbicūqȝ ponat̄: oſtenſum eſt m⁹
ſupra. 1. q. huius. u. iplicare ↄtradictionē. ergo poni nō poteſt.
¶ Preterea cū dīt. ꝙ aūt. a. nō perficit̄ realiter per. b. eſt pro-
pter identitateȝ. a. ⁊. b. ad aliqđ totū cui ſunt ꝑmo eadē. Aut in-
telligunt ꝙ vtrūqȝ ſm ſe ꝑciſe ſumptū eſt idē illi ſuo toti. ⁊ tūc
iplicant ↄtradictionē. nā ↄtradictio eſt ꝙ pars ſit ꝑmu ſuū to-
tum. vel ꝑmo eadē toti. Aut intelligunt ꝙ ambo ſimul ſumpta
⁊ neutrū ſm ſe ſunt ꝑmo eadē illi toti. ⁊ tunc ſimiliter ſequit̄ ꝙ
mā nō perficit̄ realiter per formā qđ eſt falſuȝ. ⁊ ↄ̄ña pȝ: q2 et
mā ⁊ forma ſimul ſunt ꝑmo eadē toti ſiue ſunt aliqđ totum. ſ.
cōpoſitū. ¶ Sic ergo vel iſta opī iponēdo diſtinctionē realita-
tum generis ⁊ dīe ponit diſtinctionē potētialis ⁊ actualis eēn
tialem. Sic ꝙ eſſentia accidentis eſt vere compoſita ſicut opī.
precedens. Quis per alium modū. ꝙ tamen iſti vitare volunt ⁊
alijs eorum dictis repugnat vt patuit. vel tm̄ intendit ponere
diſtinctionem formalem vt in alijs ⁊ ſic contradictoria m⁹ in-
cludit. Plura etiam inconuenientia ſequuntur hanc opī. ſed in
2ᵒ ſpātius videbitur.

Fol.66.col.2.circa ſinē linee.3. ¶ Preterea. Nō pōt dici ꝙ genus gn̄aliſſimū ꝑdicamēti ſubſtā-
tie ſignificet aliquā talē partē. tum q2 in ſubſtātijs ſimplicibus
nō eſt aliq̄ talis pars etiā ſm iſtos. tum q2 etiā nō pōt dici ꝙ ſi-
gnificet partē ſubſtātie cōpoſite. v̄. g. celi. vel ignis aut alterius
eſn̄tl: q2 aut ſignificaret mām. ⁊ hoc nō pōt dici. cum nullū taliū
ſit magis ſubſtātia per ſuā mām ꝗ per formā. ⁊ ideo qua rōne
ſignificabit m īm ſignificabit formā: aut ſignificat ſolā formaȝ.
⁊ hoc etiā eſt falſum: q2 etiā materia eſt ſubſtātia ⁊ nū per for-
mam eſſentialiter. ¶ Item eſſet ↄtra eos qui volunt ꝙ genus
ſignificet materiam differētia v̄o formā.

Fol.66.col.2.circa ſinē linee.34. ¶ Tum q2 lȝ genus ſignificet id qđ ſignificat̄ per dīaȝ nō tamē
eodē mō vt dictū eſt: nec illud tm̄: ſed eſt etiā cōmune alijs gb⁹
nō eſt dīa cōmunis. ꝓpter qđ etiā cū dicit̄: ens albuȝ nō eſt nu
gatio. Quis album nihil ſignificet ꝙ non ſignificetur per ens. ⁊
ideo non qualiſcūqȝ additio nominis aliquo modo idem ſigni-
ficantis facit nugationem.

Fol.66.col.2.circa ꝑn linee.42. ¶ Alij ↄfirmant idipſum. q2 nullū exiſtēs in gn̄e eſt act⁹ purus.
cum genus ſumat̄ ab aliquo ꝙ hȝ rōnē potētialitatis reſpectu
eius a quo ſumit̄ dīa. ſ. eſſe exiſtēs in gn̄e hȝ qdditatē diſtantē
ab eſſe: q2 qđ eſt ſuū eſſe eſt actualitas pura. In deo aūt non di
ſtat qdditas ab eſſe ſed eſt ipſum ſuū eſſe.

Fol.66.col.3 poſt ꝑn li-nee.5. ¶ Alij v̄o dixerunt ꝙ deo repugnat eſſe in gn̄e ꝓpter ſuā ſimpli
citatē ſūmā. nō qdē: q2 qđlibet qđ eſt in gn̄e ſit cōpoſitū ſm rē.
ſed q2 qđlibet eſt cōpoſitū ſm rōnē. ſ. ex gn̄e ⁊ dīa. ⁊ ex conce-
ptu determinato ⁊ determinā̄te. qui cōcept⁹ determinalis ali-
quā rōnē determinatā iportat: lȝ nō vltimate. vnde genus non
dicit cōceptū oīno ↄfuſum ⁊ nullā determinatā rōnē includen-
tem ſicut cōceptus entis. ⁊ cōceptus attributales: ſed dicit ↄce
ptū iportātē determinatā aliquā rōnē lȝ nō vltimate: ſicut aīal
ſenſibilitatē. vnde dicit formā mediā inter purū actū ⁊ puram
potētiā. vt dicit Cōmē. 2ᵒ meta. cōmē. 33. ideo cū tali cōceptui
addit̄ alius determinās ipm qualis eſt cōcept⁹ dīe. facit cōpo
ſitionē cū illo. deo aūt repugnat oīs cōpoſitio etiā ſm rationē.
quare ⁊c̄. ¶ Sed h̄ opī. deficit: q2 cū dicit ꝙ qđlibet qđ eſt in ge
nere eſt cōpoſitū ex gn̄e ⁊ dīa. falſum eſt. qđ pȝ: q2 vel hoc in-
telligit̄ de eo ꝙ eſt in gn̄e. Sicut aliqđ predicabile. v̄. g. ſpēs de
qua ꝑdicat̄ genus. vel de eo ꝙ eſt in gn̄e ſicut res iportata per
ꝑdicabile de quo dicit̄ lᵒ genus. ⁊ de cuius pronoīe demōſtran-
te dicit̄ lᵒ genus. Si ꝑmo mō pȝ falſuȝ eſſe qđ dicit̄. nā vnū ꝑdi-
cabile non cōponit̄ ex alio. nec ſpēs plus cōponit̄ ex ſuo gn̄e ꝗ
ecōuerſo. Sicut h̄ vox homo: non cōponit̄ ex hac voce aīal. nec
ecōuerſo. Si intelligat̄ de re ipſa iportata per ꝑdicabile: idem
pȝ. nā nulla res cōponit̄ ex gn̄e ⁊ dīa: nec ex qbuſcūqȝ cōcepti-
bus vel terminis ꝑdicabilibus. Sed ſi aliq̄ cōponit̄ cōponit̄ ex
reb⁹ que nō ſunt talia ꝑdicabilia. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ Quis nō cōpo
natur ex cōceptibus cōponit̄ tamē ex rōnib⁹ obiectiuis impor-
tatis per illos cōceptus. ¶ Cōtra. aut ille rōnes obiectiue ſunt
rōnes formaliter in aīa exiſtētes que nō ſunt alique entitates
in re extra. ⁊ tunc nō plus ex eis ꝗ ex ↄceptib⁹ pōt res extra cō
poni. vel ſunt aliqe entitates extra aīaȝ quocūqȝ noīe cenſeā-
tur: ⁊ tunc ſequit̄ ꝙ omne qđ eſt per ſe in gn̄e ſit aliquo modo
cōpoſitū ex nā rei. cuius oppoſitum ipſi volunt. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ
ſaltē hoc eſt verū ꝙ oē qđ eſt in gn̄e: hȝ genus ⁊ dīam. ⁊ omne
tale eſt aliquo mō cōpoſitū extra aīam. cū iposſibile ſit ꝙ gen⁹.
⁊ dīa ſumant̄ ab eadē realitate ꝑciſe: alioqu vnū nō magis ꝑ-
dicaret̄ in qd vel in q̄le ꝗ ecōūra. Itē vnū nō magis eēt genus
⁊ reliquū dīa ꝗ ecōuerſo. ¶ Dōm ꝙ vel loquimur de dīa ſtri-
cte. ſ. de dīa eſſentiali que iportat partē intrinſecaȝ rei. ⁊ tunc
dico: ꝙ verū eſt ꝙ omne habēs talē dīaȝ: eſt cōpoſitū. Sed nō
eſſe qđ eſt per ſe in gn̄e hmōi dīam hȝ: ſed ſole ſubſtātie com-
poſite. vel loquimur largius de differētia videlȝ cōmuniter de
ea vt dicit̄ de eſſentiali ⁊ accidentali. ⁊ poſitiua ⁊ negatiua. Et
tunc pōt cōcedi ꝙ omne qđ eſt in genere hȝ differentiam. Sed
tunc nō eſt verū omne qđ ſic habet differentiā eſſe cōpoſitū: q2
⁊ ſi differētia iporter aliquid determinate poſitiue vel negati-
ue: ꝙ nō determinate eodēqȝ modo iportet̄ per genus: illud tn̄
nō eſt pars illius rei cuius dicit̄ differētia. v̄. g. incorporeus vel
imālē. ē differētia diuiſiua generis ſubſtātie. ⁊ ↄſtat ꝙ nō ipor-
tat partē aliq̄ intrinſecā ſube imālis cuius eſt dīa.

¶ Quarto: q2 omne qđ eſt in gn̄e: eſt cōpoſitū realiter ex aliqb⁹ Fol.66.col.3 circa mediū linee.40.
ex qbus ſumit̄ genus ⁊ dīa. deus aūt eſt ſūme ſimplex. ¶ Aliā
rōnem faciunt ſupra tactā. ¶ Alij ad idem. ſ. Quia nullū genus
pōt eſſe indifferens ad ſinitū ⁊ infinitum. g̊ nullū genus pōt eſſe
indifferens ad deū ⁊ creaturā. Antecedēs ꝓbat̄: q2 qđlȝ genus
ſumit̄ ab aliqua realitate que ſm ſe eſt potētialis ad realitateȝ
a qua ſumit̄ differētia. nullū aūt infinitū eſt potētiale ad aliqd.
Aſſumpti v̄o pᵒ poſita eſt ſupra. ¶ Sexto. ↄceptus ſpēi nō eſt
tm̄ cōceptus realitatis ⁊ modi intrinſeci eiuſdeȝ realitatis. aīs
albedo habēs gradū poſſet eſſe genus ⁊ gradus eius differētia.
⁊ ideo ↄceptus rei cum modo intrinſeco realitatis ſue eſt cō-
ceptus ſimplicior ꝗ cōceptus ſpēi. Illa aūt per que cōmune ali
qđ ↄtrahit̄ ad deū ⁊ creaturā ſunt ſinitū ⁊ infinitū que dīt gra-
dus intrinſecos ipſius. igitur iſta ↄtrahētia nō poſſunt eſſe dif-
ferentie: nec cū ↄtracto ↄſtituunt contractum.

¶ Item idē allegat̄ in lib⁹ de cognitione vere vite reſponſione Fol.66.col.4.poſt ſineȝ linee.31.
quinta vbi vt dicit̄: deducit prolixe ꝙ deus nullo mō ſit in ꝑdi-
camento aliquo: ⁊ in ſine ↄcludit ꝙ decē ꝑdicamētis cūcta hu-
mana ↄditio icludit̄: ⁊ ab hijs oīb⁹ ꝓprietas ſūme eēntie euidē-
ti rōne excludit̄. ¶ Per iſta vī ꝓbari ꝙ de⁹ nō ſit aliq̄ ꝑmo.

¶ Nec aliquis illā debet putare verā ex eo ꝙ inſtantia ferri nō Fol.67.col.3.circa ſineȝ linee.29.
poſſit: q2 ſic etiā poſſet ꝓbari ꝙ nulla ſubſtātia imālis ⁊ abſtra
cta eſſet in ꝑdicamēto ſumēdo aliquā maiorem cui inſtari per
aliquid aliud nō poſſet. v̄. g. nulla res ſimplex nulli inherēs aut
cū aliquo nāliter apta facere per ſe vnuȝ: eſt in ꝑdicamēto ⁊c̄.
vel aliq̄ alia propoſitio ſic poſſet aſſumi. ⁊ ſimiliter de hoīe ſic.
Nulla res per ſe cōpoſita ex re māli ⁊ ſpirituali ſubſtantia: eſt
in ꝑdicamento ⁊c̄. neutri quarū poſſet inſtari in aliquo alio: vt
pȝ. ⁊ ſic ad libitū qlibet ꝗlibet rem ad placitū poſſet excludere
a ꝑdicamēto ⁊ alī includere: qđ eſt deriſibile.

¶ Similr̄ libro ſeptimo capitulo. 43. vt poſt patebit. ¶ Ad 4ᵐ Fol.67.col.3.circa ſineȝ linee.52.
rōnem pȝ per dicta qd dōm: q2 ſm falſum aſſumit ⁊ nihilominus
ↄtradicit factori ſuo. cū in eſſentia aīali. ⁊ qualitatū ſimplicitaȝ
ipſi nō ponant tales res ⁊ tamē ſm eos diffinitio indicat eſſen-
tiam tm̄. ¶ Ad 5ᵐ dōm ꝙ maior eſt falſa ⁊ ꝓbatio ei⁹ vt ſupra
patet. ¶ Ad 6ᵐ dōm ꝙ ↄcept⁹ ſpēi nō eſt ↄcept⁹ cōpoſit⁹ vt pu
tant: lȝ diffinitio ſpēi ſit ↄcept⁹ cōpoſit⁹. ⁊ ideo cōcedo ꝙ aliqs
conceptus ſpeciei eſt eque ſimplex formaliter ſicut conceptus
generis. ⁊ etiam de re eque ſimplici ſicut ſimplex eſt res cuius
conceptus eſt genus.

Fol. 68. col. 1 circa mediū linee. 3. ¶ Ad 9ᵐ. Non curo laborare in dando intellectū Auicen. in hac parte. q2 circa ſimplicitatem ⁊ compoſitionem entium multas dixit fatuitates: ſed dico ꝙ ſi habuit intellectum ad q̄ allegatur falſum dixit.

Fol. 68. col. 4. poſt med. linee. 60. ¶ Nec ſequit̃ qualibet forma ſubali ſua mā̃ eſt prior nā̃. igit̃ mā̃ eſt ṗor nā̃ qualibet ſua forma ſubali: ſicut etiā nō ſequit̃ ſine q̄libet forma ſubali pōt ſua mā̃ exiſtere. igit̃ mā̃ pōt exiſtere ſine q̄libet ſua forma ſubali. Et ſi alicubi inueniat̃ ab auctoribus tales ꝓpōnes: mā̃ eſt ṗor nā̃ q̄ forma ſubm̄ eſt ṗus nā̃ accidente ſeparabili nō ſunt intelligēde ſm̄ vim ſermonis: ſed ṗma accipienda eſt loco huius forma ſubali mā̃ eſt prior nā̃ ⁊ ſcđa loco huius accidente ſeparabili ſubm̄ eſt ṗus nā̃: que vere ſunt ⁊ ꝓ talib⁹ poſuerunt ṗmas: ⁊ ſic intelligunt quicūq̨ recte intelligētes illas ponunt. Similiter ſi accipiat̃ ṗus nā̃ ṗmo mō ſumēdo ſcȝ ꝯtingere ⁊ poſſe ſimpliciter. ꝓpōnes ṗdicte etiā de virtute ſermonis nō ſunt vere: nā̃ dei virtute ſicut mā̃ pōt exiſtere nullā habēs formā ſubalē: ⁊ ſubm̄ etiā abſq̨ oī accidēte ſeparabili: ſic ecōuerſo forma pōt exiſtere in nulla exiſtēs mā̃: ⁊ accidēs exiſtere nullū hñs ſubm̄: vt ſuis locis poterit declarari.

Fol. 69. col. 4. poſt finē linee. 58. ¶ Quātū ad ſcđm argumētū vtrū ſpūſſcūs producat̃ libere vel nāliter. dico ꝙ ſenſus duplex in hoc queſtio poſſet hērī: ſiue ſic de virtute ſermonis: ſiue nō. vnus vt per hec aduerbia denotetur diſtinctio ṗncipiorū ꝓducentiū: ſicut aliqñ dicimus aliquid ꝓduci vel fieri nāliter: q2 eius ṗncipiū eſt nā̃. ⁊ aliqd artificialr q2 eius ṗncipiū eſt ars. ⁊ aliqd libere q2 eius ṗncipiū eſt voluntas. Et in hoc ſenſu nō hȝ locū queſtio in ꝓponēdo. cum in deo volūtas ſit nā̃ ⁊ nā̃ volūtas: nec aliquo modo diſtinguant̃ ex nā̃ rei vt ſupra. d. 8. ꝓbatū eſt. Et ideo in hoc ſenſu nō magis debet ꝯcedi ſpūſſcm̄ ꝓduci nāliter q̄ libere nec ecōuerſo. Et idē iudiciū eſt de filio. ¶ Alius ſenſus pōt haberi vt denotet̃ diſtinctio modorū ꝓducēdi ⁊ iſte ſenſus vtiq̨ alius eſt a ṗmo. nā̃ cū identitate ṗncipij ſtat diuerſitas modorū ṗncipiādi reſpectu diuerſorū ṗncipiatorū: ſicut deus neceſſario ꝓducit ad itra ⁊ ꝯtingēter ad extra. Sic aūt accipiēdo articulū iſtū ṗmitto ṗmo ꝓpe dicit̃ agere nāliter ꝙ cū pōt agere neceſſario agit ⁊ nō pōt non agere. ⁊ accipiēdo poſſe ſicut phs accipit. 9. meta. q̃ſi ſ. ꝯcurrūt omnia que requirunt̃ ad actionē ⁊ nullū eſt ꝓhibēs: tunc enim ꝓprie dicit̃ poſſe. Illud ṽo dicit̃ agere libere ꝙ cum pōt agere pōt etiā nō agere. Tales qdem potētias. ſ. irrationales neceſſe eſt quādo vt poſſint actiuū ⁊ paſſiuū appropinquāt. i. ſic appropinquant vt hoc poſſit agere 1ᵒ ṽo pati: hoc qdem facere 1ᵒ ṽo pati. illas ṽo. ſ. rōnales nō neċe. Sic etiam accipit Aug. 3. de li. ar. c. 1. vbi querit an quo deſerto incōmutabili bono ad cōmutabile bonū ꝯuertit̃ mot⁹ volūtatis ſit et nālis ſicut motus quo lapꝭ. nāliter ⁊ ꝓprio niſu tēdit deorſum nālis eſt lapidi: ⁊ determinans ꝙ non declarat quomō ſimiliter ⁊ quomō diſſimiliter lapis hȝ ſuū motū ⁊ voluntas ſuū. v. In eo ſimilis eſt illi motui quo deorſum verſus lapi. fert̃ ꝙ ſicut iſte ꝓprie eſt lapidis: ſic ille animi. Verūtamē in eo diſſimilis ꝙ in poteſtate nō hȝ lapis cohibere motū quo fert̃ inferius. Animus ṽo dum nō vult: nō ita mouet̃ vt ſuperiorib⁹ deſertis inferiora diligat: ⁊ ideo lapidi nālis eſt ille motus. animo ṽo iſte voluntarius. Ecce ꝙ ideo dicit lapidē nāliter deſcēdere: q2 nō eſt in eius poteſtate vt nō deſcendat. animū ṽo nō nāliter ſed volūtarie. i. libere vt voluntariū ꝯtra nāle diſtinguit̃: q2 in eius poteſtate eſt vt nō ſic moueat̃. Itē infra. c. 5. vbi oſtēdit ꝙ volūtas nō neceſſario: ſed libere vult: dicit. Non enim eſt nobis liberū qđ in poteſtate nō habemus: aut pōt non eſſe liberū qđ habemus in poteſtate. Illud aūt dicimur habere in poteſtate ꝙ poſſum⁹ facere ⁊ nō facere ⁊ nō 1ᵒ qđ tm̄ facere poſſumus. alioqn diceret̃ ꝙ ignis hȝ in ſua poteſtate calefacere. ⁊ lapis deſcēdere: qđ falſum eſt alioquin ignis libere ⁊ nō nāliter calefaceret. ⁊ libere non nāliter lapis deſcenderet. que falſa ſunt ſm̄ intentionem Aug. ⁊ ṗhi. Unde ṗhs 3ᵒ ethi. dicit ꝙ in nobis eſt. i. in poteſtate noſtra vt ſimus boni ⁊ mali. ⁊ nō ſolū alterū eſt in poteſtate noſtra. ⁊ ꝓbat per hoc q2 in qbus eſt in nobis operari: ⁊ nō operari. ſupple eſt in nobis. ⁊ in quibus nō. ⁊ etiā. i. in qbus rebus eſt in nobis nō operari: eſt etiā in nobis operari per qđ pȝ ꝙ ſm̄ intellectum eius ꝙ illud ſolum vocant vel dicunt eſſe in poteſtate noſtra quod ⁊ eius oppoſitum poſſumus.

Fol. 72. col. 4. poſt ṗnᵐ linee. 10. ¶ Ubi oēs vt pȝ ꝯueniūt in hoc ꝙ in filio ſit realiter ſpiratio actiua ⁊ ṗter illā ſit etiā in eo filiatio. ⁊ per vtrāq̨ diſtinguat̃ realr filius a ſpūſcō. qđ ſi circūſcriberet̃ ſpiratio que eſt in filio ⁊ filiatio remaneret adhuc ꝯſtitutū ex filiatione ⁊ eēntia realiter diſtingueret̃ a ſpūſcō. ⁊ cū hic nō agat̃ de diſtinctione rōnā vel ꝯceptuū aut aliorū entiū rōnis: ſed de diſtinctione perſonarum diuinarū eterna ⁊ extra aīam pȝ: ꝙ diſtinctiua iſta ſunt extra aīam: ⁊ ſm̄ dicta iſtorū ſunt adinuicem diſtincta extra aīam ex nā̃ rei. Et ex talib⁹ diſtinctionis vel ex altero eorū cum eſſentia intrinſece ꝯſtituit̃ perſona filij ſm̄ opi. iſtorum. vt pȝ ex dictis.
¶ Hec aūt falſa ſunt: ꝙ ꝓbo. ṗmo ſic. Sumo enī ſpirationem ipſam ṗciſe ſm̄ ſe: que ſm̄ iſtos eſt aliqd in filio ſiue quaſi extrinſecum ſm̄ primos opināteſ ſiue intrinſecū ſm̄ alios. Aut ipſa ſic ſumpta eſt perſona filij: aut nō eſt perſona filij. Si ipſa non eſt perſona filij cū ſm̄ opi. ipſa ſit in filio: aut ipſa eſt in eo ſicut intrinſeca ei: ⁊ tunc ſequit̃ ꝙ perſona filij ſiue filius ipſe ſit cōpoſitus ex ea ⁊ aliquo alio: aut eſt in eo ſicut extrinſeca ⁊ quaſi ſicut accidēs in ſubro. ⁊ tunc ſequit̃ ꝙ ipſa cōponat cum eo: ita ꝙ ex vno dicto ſequit̃ in perſona filij cōpoſitio ex hijs ⁊ ex alio cōpoſitio huic quarū vtraq̨ deo repugnat. Si ṽo ipſa ſic ṗciſe ſumpta eſt perſona filij. igit̃ in filio nō eſt aliqd ṗter ſpirationē ipſam quo realiter diſtinguat̃ a ſpūſcō. ¶ Itē ſi ipſa ṗciſe ſumpta eſt perſona filij. igit̃ ipſa ſola circūſcripta nō remaneret filius nec aliqd de perſona filij. ¶ Itē ſi ſic: cū ſm̄ eos filiatio diſtinguat̃ ꝯtra ſpirationē velut aliud ṗncipiū diſtinctiuū filij a ſpūſcō: ac et ſi ſola ſpiratio tolleret̃ nō tolleret̃ filiatio vt dn̄t. ſequit̃ ꝙ filiatio nec ſit perſona filij nec aliqd ꝯſtituens pſonā filij. Alioqn ipa ſpiratio ṗciſe ſumpta nō eſſet perſona filij: aut filius eſſet plures perſone qđ eſt erroneum. Hec aūt oīa repugnant dictis eorū iam recitatis. ¶ Eodē mō pōt argui de filiatione querēdo an ipſa ṗciſe ſumpta ſit filius: vel tm̄ aliqd filij. Si dicat̃ 2ᵐ cū ipſa nō ſit extrinſeca filio ſm̄ iſtos: ſed ꝯſtitutiua ipſius in eſſe perſonali. ſequit̃ ꝙ filius ṗter filiationē includat intrinſece aliqd aliud quicqd ſit illud ⁊ per ꝯñs nō ſit oīno ſimplex. Si ṽo detur ṗmū. igit̃ ipſa ſpiratio eſt alia a filio ſicut eſt alia a filiatione. ⁊ ſi ſic: aut ipſa eſt per ſe ſubſiſtēs. ⁊ per ꝯñs ipſa eſt ſuppoſitū: ⁊ perſona cū oē ſuppoſitū in diuinis ſit perſona. ⁊ vltra ſequit̃ ꝙ in diuinis ſint quatuor perſone qđ eſt erroneū. Aut ipſa nō eſt per ſe ſubſiſtens: ſed in filio tanq̄ in ſubiecto: ⁊ tūc ſequit̃ ꝙ cōponat cū eo. ¶ Preterea ſi ipa ſpiratio nō eſt filius: eadē rōne nō eſt pr̄: ⁊ ꝯſtat ꝙ ipſa nō eſt ſpūſſcūs. Omne autē qđ eſt in diuinis ⁊ eſt pater vel filius vel ſpūſſcūs. aut oēs tres vel duo eorū. igit̃ in diuinis nō eſt aliqd tale qualē dicunt ipſam ſpirationē. ¶ Scđo ſumo filiationē ⁊ ſpirationē vt ſunt in filio ſm̄ iſtos. Aut ſic ſumpte ſunt aliquo mō diſtincte abinuicē ⁊ quedam plura ex nā̃ rei. ⁊ ſi ſic filius nō eſt oīno ſimplex. Aut non ſuat quoquo mō ex nā̃ rei diſtincte inter ſe. ⁊ tunc ſeqtur ꝙ in filio nō ſunt plura diſtinctiua eius a ſpūſcō: ſȝ tm̄ vno ſimplici diſtinctiuo diſtinguit̃ ab eo. ¶ Preterea ꝙ dicunt ꝙ perſona filij ꝯſtituit̃ ex hijs vel illis. Aut per hoc vel illud oīno falſum eſt ⁊ derogat ſimplicitati perſone diuine. Nullum enim oīno ſimplex ꝯſtituit̃ aliq̄ vel aliqb⁹ aut per aliquid vel per aliq̄. Sed qui quelibet perſona diuina eſt ſimplex oīno vt. d. cōciliū extra de ſūma tri. ⁊ fi. ca. dāñamus. § ꝯ. maior pȝ. Naȝ eſſentia nō cōſtituit̃ in eſſe eēntie aliquo: nec filiatio in eē filiationē: nec paternitatis in eſſe paternitatē. Similr̄ in creaturis eſſentia aīe intellectiue nō cōſtituit̃ in eſſe ſuo per aliqd. ⁊ vniuerſaliter nullū ſimplex ꝯſtituit̃ formalr̄ in eſſe per aliqd: ſed vnūqđq̨ eſt ſe ipſo ⁊ nō aliquo alio.

¶ Aduertendū tamē ꝙ diſtinctiuū ṗmo mō ⁊ diſtinctiuū ſcđo mō ſumptū nō eodē mō dn̄r diſtinctiua. Nam diſtinctiuū ṗmi modi dicit̃ diſtinctiuū q2 eſt per qđ aliqd eſt diſtinctū ab alio. Fol. 73. col. 1 poſt ṗnᵐ linee. 36. Sed diſtinctiuū ſcđi modi nō ſic opȝ: ideo dicit̃ diſtinctiuū: q2 ex ipſo pōt cognoſci ⁊ inferri illud eſſe diſtinctum ab alio. Et ideo ꝓprie vel minus ꝓprie aliqd dicit̃ diſtingui ab alio per diſtinctiuū 2ᵒ mō q̄ per diſtinctiuū acceptū ṗmo mō. Nihilominus auctores dn̄t frequēter aliq̄ diſtingui per hmōi diſtinctiua ſcđi modi vt ſtatim patebit. qb⁹ ⁊ ego pro nūc et me ꝯformo.

Fol. 75. col. 3 circa ſi. li. 52. ¶ Scđo ꝯtra tertiā ꝯcluſionē ſic. Impoſſibile eſt ꝯtradictoria ſucceſſiue verificari niſi vel ꝓpter motū localē vel ꝓpter lapſum tēporis actualē vel poſſibilē vel ꝓpter poſitionē vel deſtructionē alicuius rei. Sed iſta duo ꝯtradictoria. iſte homo nō hȝ ſpūſcm̄. iſte homo hȝ ſpūſcm̄. eodē hoīe vtrobiq̨ demſato verificari pñt ſucceſſiue. ⁊ nō ꝓpter motū localē vel lapſum tēporis: q2 neuter facit aliquid ad hoc ꝙ iſte habeat vel nō hēat ſpūſcm̄. Itē nec ꝓpter deſtructionē alicuius rei: q2 nullius rei deſtructio etiā videt̃ aliqd facere ad hoc ꝙ aliquis nō habens ſpūſcm̄ habeat poſtea ſpūſcm̄. magis enī ad hoc faceret deſtructio peccati vel culpe: que tamē nullius rei eſt deſtructio: ſed forſitan potius poſitio ſicut deſtructio priuationis eſt poſitio habitus. ergo hoc eſſet ꝓpter poſitionē nouā rei. Sed iſta res nō pōt eſſe ſpūſſcūs cum ille ſit eternus: nec etiā ille homo: cum ille prefuerit. igit̃ eſt aliqd cr̄eatum in eo ⁊ nō apparet quid poſſit rōnabilr̄ dici eſſe.

Fol. 75. col. 4. poſt ṗnᵐ linee. 57. ¶ Ad 2ᵐ nego maiorē. Quia enī ꝯtradictoria nō poſſunt ſucceſſiue verificari ſine lapſu temporis actuali vel poſſibili ſicut nec

ſucceſſio pōt eſſe ſine hmōi lapſu: ⁊ ꝗuis multa contradictoria ſucceſſiue verificētur ꝑ ſe ꝑpter lapſuꝫ tēpoꝛis vt patebit in q̄one ſequēti. v̇.g. albedinē: poſſibile tamē eſt aliq̄ ꝯdictoria verificari ſucceſſiue nō ꝑpter lapſum tēpoꝛis nec ꝑpter motum localē nec ꝑpter poſitionē vel deſtructionē alicuꝰ rei. Exemplū. Pōt enī deus facere aliq̄ formā accidētalē eſſe ꝑſentē alicui ſubiecto ⁊ eque intimā illi ⁊ oībus partibꝰ eius ſicut accidens informāns ſubm eſt ꝑſens ⁊ intimū ſibi ⁊ tñ ꝙ illa forma nō afficiat ipm nec ſubm ſit tale per ipſum. v̇.g. albū. imo de facto ita eſt in ſacramēto altaris. nā cuꝫ ibi ſit ſubā cħi vbi erat ſubā panis ⁊ ſubā vini ita ſūt ꝑſentia accidētia ſacramēti ſubē cħi ſicut erāt ſubē panis ⁊ vini ⁊ ſicut ſunt accidētia cħiſti ꝑſentia ſubē eius: ⁊ tñ accidētia ſacramēti nō afficiūt ſubam cħi vt ipſa ſit alba per albedinē ſacramēti aut hūida vel dulcis per humiditatē vel dulcedinē ſacramēti. Hoc aūt poſito ſic in eſſe verum erit dicere ꝙ illud ſubm ſiue illa ſubā nō eſt alba ⁊ tñ neutro mutato localiter ⁊ nulla re de nouo cāta vel deſtructa deꝰ poſſet facere ꝙ ſubm informaret ⁊ afficeret per illā albedineꝫ ⁊ per ꝯñs ipſuꝫ eſſet albū: ⁊ ſic verificaret alterū ꝯtradictoriū. Et ꝙ ad hoc nō ſit neceſſe aliā aliquā rem cāri pꝫ: qꝛ ad hoc ꝙ ipm ſit albū nō requirit aliqua res ꝑter ipm ⁊ albedinē ⁊ eam que faciat albedinē eſſe: in ipſo ſeu informare illud hoc aūt facere pōt ſolus deus. Similiter pꝫ ꝙ nō eſt neceſſe aliq̄ reꝫ deſtrui. Item pꝫ ꝙ hoc nō eſt ꝑpter lapſum tēpoꝛis. nā ꝗtūcūq̄ tp̄s laberet nunq̄ ſubm illud fieret albuꝫ niſi aliud ad hoc ageret: ⁊ quādocūq̄ hmōi actio poneret illud fieret albū: ita ꝙ nullum tp̄s determinate ad hoc videt reqri. ¶ Nec vꝫ dicere ꝙ tunc cauſaret noua res. ſ. vnio vel inherētia albedinis ad ſubiectū: tum qꝛ illa vnio vel inherentia aut eſſet quedaꝫ res abſoluta aut relatio quedam. Sed nullaꝫ rem abſolutam neceſſe eſt propter illud cauſari: vt patet. Et nulla relatio eſt res diſtincta ab oībus rebus abſolutis vt infra ꝓbabit. Tum qꝛ iter māᵐ ⁊ formam nullum ligamentū vel mediū ꝯiungens eſt neceſſariuꝫ: vt pꝫ 2ᵒ de aīa. Tum qꝛ ſi ponat talis vnio ⁊ illā ⁊ ſimul oēm aliā formam informantē māᵐ poterit deus abſq̄ cuiuſq̄ motu locali cōſeruare ⁊ ſimiliter māᵐ ⁊ tñ mā per nullā informabit: nec hoc minus eſt poſſibile de vnione q̄ de albedine vel alia qualꝫ forma: quo facto verificabit ꝯtradictoriū illud mā nō eſt ſubiecta alicui forme. cuiꝰ oppoſitū prius erat verū: ⁊ poſt hoc poterit ad hoc deus facere ꝙ eedē forme informent māᵐ ſine poſitione noue entitatis ſicut prius ſine aliq̄ entitate alia ab ipſis ⁊ qualꝫ ipſaꝝ informabant: ⁊ tunc verificat aliud ꝯtradictoriū. Ita poſſet in alijs dari inſtantia illi ꝓpōni. Et ſi in nullo alio inueniret inſtātia adhuc ipſa foret negāda ꝑpter ꝓpoſitū de quo agit. Nā cōſtat ſm oēs ꝙ nō ſolū dona ſpūſſci dantur: ſed ēt ipſe ſpūſſcus: ſunt ergo duo data. ſ. ſpūſſcūs ⁊ gr̄a: ⁊ ſimilr duo modi dandi. nā gr̄a dat per creationē: ſpūſſcūs aūt nō per creationē ſꝫ alio mō incōphēſibili. ſiue ḡ alterū hoꝝ datoꝝ dari poſſit ſine altero ⁊ ecōuerſo vt puto eſſe verū: ſiue neutrū ſine altero dari poſſit: ⁊ per ꝯñs nō poſſunt talia ꝯtradictoꝛia verificari ſucceſſiue ſine poſitione vel deſtructione gr̄e: adhuc tñ verū eſt ꝙ nō ſucceſſiue verificant ꝑpter talē poſitionē gr̄e vel deſtructionem. Qḋ ꝓbo: qꝛ ſi poſt q̄ verū fuit hoc ꝯtradictoriū iſte nō hꝫ ſpūm ſcm̄: verificat hoc ꝯtradictoriuꝫ. iſte hꝫ ſpūſcm̄ ꝑpter poſitionem ſeu cauſationē gr̄e: igit ſi ſpūs daret ⁊ gr̄a nō daret nō verificaret hoc ꝯtradictoriū. iſte hꝫ ſpūſcm̄: qḋ tñ falſuꝫ ē: ꝑ ſe ergo cā verificationis huius ꝯtradictorij eſt datio ſpūſſci ꝗuis illa nō ſit ſine datione gr̄e. Sicut etiā ꝗuis dum datur ſpūſſcūs. moueatur celū localiter: ⁊ talis verificatio ſucceſſiua ꝯtradictorioꝝ nō fiat ſine motu celi ⁊ lapſu tēpoꝛis: nō tamē ſic ꝑpter motum celi nec ꝑpter tēpoꝛis lapſum.

Fol.76. col. 3. circa fineꝫ linee.21. ¶ Preterea ꝙ charitas ſit virtus pꝫ per Aug. in li. de moribꝰ eccle. ⁊ allegatur a Magſro in di. ꝑſenti. Tractās enī illud verbuꝫ apli: nec mors nec vita poterit nos ſepare a charitate dei. etc. Charitas hic dicta eſt virtus que animi noſtri rectiſſima affectio eſt que ꝯiungit nos deo. qua eum diligimus. Sed cōſtat ꝙ charitas increata ſiue ſpūſſcūs nō eſt virtus animi ⁊ per ꝯñs ꝑter charitatē increatā eſt alia in mēte que virtus eſt.

Fol.77. col. 1. poſt finem linee.50. ¶ Itēꝫ hoc rōne pꝫ: qꝛ ſi hoc nō eſſet poſſibile hoc eſſet ꝑ ſe qꝛ carētia talis habitus eſſet pctm̄. Sed ꝯſtat ꝙ nullius carentia eſt pctm̄ alicui niſi ei qui eſt debitoꝛ ad habenduꝫ illud. Ab hoc aūt debito deus poſſet quēlibet abſoluere volēdo nullū teneri ad habenduꝫ hmōi habitū. Nā voluntarie hoiem obligauit ad habendū. ḡ pꝫ ꝙ poſſibile eſſet hoiem nō habēdo habituꝫ charitatis eſſe ſine reatu peccati taꝫ originalis q̄ actualis. Sed cōſtat poſſibile eſſe ꝙ quicūq̄ talis eſſet non eſſet in ſtatu reprobationis nec eſſet reus damnationis eterne: imo de facto nullus eſt in ſtatu reprobationis niſi propter peccatuꝫ actuale vel originale aut vtrumq̄.

Fol.77. col. 2. poſt fineꝫ linee.27. ¶ Scđo ſic. Quēlibet in reſpectu ad vitā eternā exiſtētem ſine peccato eſſe deo acceptuꝫ eſt poſſibile. Aliquē hoiem nō habēteꝫ habitū charitatis eſſe ſine peccato eſt poſſibile. ergo aliquē hoiem nō habentē habitū charitatis eſſe deo acceptū eſt poſſe. Maior eſt nota. nā cū deus quecūq̄ acceptat gratis acceptet: pōt quecūq̄ acceptare niſi hēat in ſe aliqḋ repugnās quale nihil eſt niſi pctm̄ vel aliqḋ beatitudini incōpoſſibile. Minor ꝓbat. Tum qꝛ ſm multos ſic fuit de facto de ꝑmo hoīe qn̄ ꝑmo fuit creatus: ⁊ ꝗuis alij dicant oppoſitū. tñ ꝙ ſic fuerit poſſibile nullus negat. ⁊ eodē mō nunc eſt poſſibile aliquē hoiem eſſe talē. Itē poſſibile eſſet ꝙ pueri in baptiſmo abſoluerent a peccato ⁊ nullus habitus īfunderet: imo multi catholici doctores opinati ſunt ſic eſſe de facto: ꝗuis oppoſita opīo ꝓbabilioꝛ cenſeatur li. 7. extra de ſum. tri. quin tñ ſic eſſet poſſibile nullus negauit nec rōnabiliter negare pōt. ¶ Tuꝫ per rōnē: qꝛ ſi hoc nō eſſet poſſibile hoc eſſet ꝑ ſe qꝛ carētia charitatis eſſet pctm̄. Sed ꝯſtat ꝙ nullius carētia eſt in aliquo peccatū niſi in eo qui eſt debitor ad habendum illud. Sed ab hoc debito deus poſſet quēlibet abſoluere volēdo nullū teneri ad habēdū habitū charitatis. ſic ḡ vtraq̄ ꝓpō eſt vera in ſenſu. 9. ⁊ ambe ſunt cōpoſſibiles vt pꝫ. ḡ ꝯcluſio ēt vera eſt in ſenſu. 9. ¶ Confirmat: qm̄ nō ideo deꝰ acceptat aliquē velut dignū vite eterne: qꝛ ipſe dignꝰ eſt vita eterna. Sed ideo quis ea dignus eſt: qꝛ deus ipm velut dignum acceptat. Et per ꝯñs in quocūq̄ ſtatu ſit homo ſi deus pōt velle illi ſic perſeuerāti finaliter dare vitā eternā in eodeꝫ ſtatu pōt illū acceptare vt dignū vite eterne ⁊ ille pōt ei carus ⁊ acceptꝰ eſſe. Pōt aūt hec deus in quocūq̄ ſtatu homo ſit: dūmō nō habeat repugnans aliquid quale ſolū eſt pctm̄.

Fol.77. col. 3. poſt finem linee.2. ¶ Unde ꝗuis inter hoīes ad extraneos ⁊ nō redamantes poſſit eſſe amor cuiuſdā beniuolētie ⁊ ſimplicis cōplacentie. Amor tñ perfecte amicitie niſi ad virtuoſe amātes eē nō pōt. Sic ꝗuis in deo ſit qdā amor gn̄alis reſpectu oīs creature qui eſt quaſi amor ſimplicis cōplacentie ⁊ beniuolētie. Amor tñ charitatis ⁊ cōplete amicitie dei nō niſi ad redamātes ꝑfecte ſicut opꝫ ⁊c̄. eſſe pōt. Et ideo ꝗuis cetere virtutes diſponere poſſint ad hoc vt aīa a deo quodā amore amicitie diligat: ſola tñ virtus redamationis cōpletiue meret gratuitū dei amorē ⁊ amicitiā. Nec hō meret ſola actualis redamatio ſed etiā habitualis: cū hoīes nō poſſint ſemper eſſe in ꝯtinuo actu amādi. tum ēt qꝛ iter homines ſufficit habitualis redamatio. Ex quo ꝯcluditur ꝙ talis forma qua inherēte formalr aīe dei charitatiua dilectio trāſit ſup eā eſt dilectio habitualis ſeu charitas. ¶ Ulterius hō virtꝰ que eſt habitualis dilectio ſeu charitas nō eſt aliq̄ virtꝰ potēs naliter ī volūtate ex actibꝰ amādi gn̄ari. qḋ ꝓbat: qꝛ nulla virtꝰ cuius actꝰ debite circūſtantie ſunt nobis ignote pōt in nobis ex actibꝰ gn̄ari. Actꝰ enī debite circūſtātionati ſm dictamē recte rōnis aggenerāt virtutē: aliogͣ virtus gn̄aret a caſu. Sed circūſtātie debite in actu huiꝰ virtutis charitatis dei ſunt nobis ignote. Nā cū homo amat deū neſcit vtꝝ amet ꝗtū opꝫ ⁊ qualiter ⁊ qn̄ ⁊c̄. Unde de oīone ēt dicit Apl̄s ad Ro. 8. ꝙ ſicut opꝫ qḋ oremus ne ſcimus ſed ipſe ſpūs poſtulat ꝓ nobis. ⁊ ſcđa ad Cori. 3. dicit ꝙ nō ſumus ſufficiētes cogitare aliqḋ ex nobis q̄ſi ex nobis ſed ſufficiētia nr̄a ex deo eſt. ergo ex actibꝰ noſtris naturaliter talis virtus gn̄ari nō pōt. Sed nec certe pōt cāri in nobis ab aliqua alia creatura: vt certū eſt. ergo relinquit ꝙ a ſolo deo poſſit nobis ſupernaturaliter dari.

Fol.77. col. 3. poſt med. linee.38. ¶ Ad ꝑmū dico pꝰ ꝙ maior ſic vniuerſalr ſumpta eſt falſa. nam cū actū trāſire ſup aliqḋ obm̄ nihil aliud ſit q̄ illḋ ſuper qḋ dr̄ trāſire eſſe obm̄ eius: vt. v̇.g. ſi actus ſit cognitio nō aliud ītelligimus cū dicimꝰ eū trāſire ſuper aliqḋ. puta ſup. a. q̄ ſi dicimꝰ ꝙ. a. eſt cognitū per illū: ⁊ ſimilr dilectionē trāſire ſuper aliqḋ: eſt illud eſſe dilectū. Cum aliqḋ poſſit eſſe nouiter ſcitum a deo: vtpote aliqḋ ſignificabile cōplexe tm̄: ſicut aliqn̄ ſciuit chriſtuꝫ eſſe natū ꝙ tñ antēq̄ natꝰ eſſet nō ſciuit: cū falſum ſciri nō poſſit iudicarie de quo mō ſciendi nūc loquoꝛ: ⁊ talia ſignificabilia cōplexe vnde formali ⁊ per inherentiā non poſſint participare formalr aliq̄ entitatē cū nō ſint alique entitates nec actuales nec poſſibiles: pꝫ ꝙ illa maior eſt falſa. ¶ Ad ꝑmū dico ꝑmo ꝙ maior eſt falſa. Nā vel ipſa ſumit ꝓprie ⁊ de virtute ſmonis: ⁊ ſic cuꝫ vnicus tñ actus ſit eternus qui vtiq̄ eſt dilectio ⁊ notitia ⁊ nullū poſſit eſſe obm̄ ſuper qḋ nō trāſeat notitia dei qꝛ nihil ſibi incognitū eſſe pōt: pꝫ ꝙ ipſa eſt falſa ꝑpter falſam implicationē: iplicat enī ꝙ talis actus tranſeat de nouo ſuper aliqḋ obm̄ ꝑp nouā participationē obti eterni. Uel ipſa nō ſumit ſic ꝓprie: ſed eſt ſenſus ꝙ actꝰ eternus nō pōt de nouo trāſire ⁊c̄. i. nō pōt eē notitia vel dilectio alicuius de nouo niſi ⁊c̄.

Fol.77. col. 4. poſt pn̄ linee.39. ¶ Quarto deficit rō in vlteriori deductione. nā ꝯceſſo ꝙ opoꝛteat aliquā

Relinqꝫ nõ poterat itelligi i originali

tent aliq̃ talẽ formã participari nõ ſeqtur ꝙ oporteat illaꝫ eſſe dilectionẽ nõ ſm arguẽtẽ: oẽm virtutẽ diligit deus immutabilr ⁊ neceſſ̃: ⁊ eadẽ rõne oẽm actũ virtutis. aliqs aũt actus virtuoſus nõ eſt dilectio: ſed odiũ. v̆.g. odiũ culpe ⁊ iniqtatis. Rurſus eſto ꝙ illa neceſſario eẽt dilectio adhuc nõ ſeqꝭ ꝙ habitualis: nam ⁊ actualẽ deꝰ poſſet ſic acceptare. Itẽ eſto ꝙ habitualis adhuc nõ ſeqtur ꝙ nõ illa nõ poſſet eſſe dilectio nãliter poſſibilis haberi. nã dilectionẽ rectã nãliter haberi poſſibileꝫ poſſet deꝰ acceptare ſicut infra patebit. Oium aũt ꝑdictoꝝ ratio eſt: qꝛ nulla forma creata eſt ex nã ſui neceſſario acceptabilis a deo ſꝫ mere gratis ⁊ libere vt poſt dicet. Sup oppoſitũ aũt huiꝰ dicti ſun dat rõ iſtius doctoris. ❡Ad 2ᵐ rõnẽ dico ꝙ ſi debeat arguere ad ꝓpoſitũ opꝫ inferri ꝙ nihil poſſit eẽ caruꝫ niſi in eo ſit aliqd tale formaliter: ⁊ nõ ſolũ de in eẽ. vꝫ. ꝙ nihil eſt carũ niſi habẽs aliqd tale formalr. Ad ſic aũt ꝯcludẽdũ opꝫ ꝙ añs nõ ſolũ ſit de ineſſe: ſed de ĩpoſſibili. vꝫ. ĩpoſe eſt aliqd eẽ odiũ a deo qn diuina volũtas ⁊c̃. ❡Et tũc diſtinguẽdus eſt ſenſus añtis. Nã vnus põt eſſe nihil põt eſſe odiũ ⁊c̃. i. nullus põt eſſe in ſtatu in quo ſi ꝑſeuerauerit nõ hẽbit vitã eternã niſi volũtas in eo repiat ⁊c̃. Et ſic nego añs. Nã aliqs põt eſſe oditus a deo ſoluꝫ ꝓpter carentiã alicuiꝰ actus quẽ deberet habere. Itẽ qꝛ habuit aliqueꝫ actũ quẽ nõ debuit habere eſto ꝙ ex illo actu nullus habitꝰ malus aut aliqua forma ſit relicta in aĩa. Alius ſenſus põt eſſe quo nõ ſolũ itelligiꝭ ⁊c̃. ❡Scðo nego ꝯñtieꝫ. ⁊ eſt rõ: qꝛ qlibet aĩa rõnalis ſm ſe inquãtũ eſt quedã entitas eſt qðdã bonũ ⁊ diligibile a deo: nulla aũt ſm ſe eſt malã aliqd nec mala: ſed ſolũ ꝓpter carentiã alicuius boni qð deberet ineſſe. ideo nõ ſeqtur: ſi ipſa aĩa nõ põt ſm ſe odiri ꝙ ipſa non poſſit ſm ſe diligi a deo. ❡Ad 3ᵐ dðm ꝙ reqrit vtrũqꝫ alia res: nõ tñ charitas nec aliqua alia ſupernãlis actualr ſor. informãs ſed ipſa beatitudo futura vel que eſſet futura ſi ſor. finaliter perſeueraret in ſtatu in quo eſt quãdo ipſa ꝓpoſitio eſt vera. Sicut etiã ad veritateꝫ iſtius que illam exponit ſi ſor. perſeuerauerit in ſtatu in quo eſt deus dabit ei beatitudinẽ finaliter: exigiꝭ futuritio beatitudinis ſuppoſita ꝯditione perſeuerationis.

Fol. 78. col. 1. circa fineꝫ lineę. 22.

❡Scðo aliqua mutatione ꝓpꝛᵉ ſumpta facta in ipſo tñ. nã poſſet deus ordinare ꝙ quicũqꝫ doleret de peccatis ſuis cõmiſſis quãtũ poſſet ex puris nãlibus ſtãte cõmuni influẽtia dei vel ẽt ſpẽli ꝯcurrẽte ſi ſit neceſſaria de quo alibi videbiꝭ: ſi deinceps nõ peccaret qñ decederet ꝯſequereꝭ vitã eternaꝫ: qua ordinatione exiſtẽte aliqs ꝓpter ſolã mutationẽ ad actũ doloris nãliter haberi poſſibilẽ fieret acceptꝰ qui prius non erat acceptus. ❡Tertio poſſet id ꝯtingere nulla mutatione in deo vel in ipſo facta ſed ſolũ in quodã alio. nã poſſet deus ordinare ꝙ ſi aliqs ſanctus pro aliquo nõ exiſtẽte accepto ipſi deo oraret ille vitã eternã reciperet ſi viterius non peccaret: ⁊ ſic fieret acceptus. ❡Quarto id poſſet eſſe per ſolã tẽporis trãſitionẽ ꝑſuppoſita ordinatione diuina. v̆.g. ſi deus ordinaret ꝙ quilibet homo per certũ tꝑs ab eius natiuitate relegatꝰ eſſet a regno vite eterne ꝓpter peccatũ ꝑmi parẽtis. v̆.g. per ãnos qnqꝫ: ita ꝙ ſi infra tꝑs illud moreretꝭ nõ daret illi vitã eternã. ex tũc aũt nõ eẽt relegatus: ſed quãdocũqꝫ poſtea anteq̃ actualiter peccaret moreretꝭ daret illi vitã eternã. hoc poſito aliquis qui infra quinqꝫ annos primos etatis ſue nõ eſſet acceptus deo ſola tranſitione illius tẽporis fieret acceptus deo quãuis nulla alia penitus mutatio fieret in aliqua re mundi.

Fol. 78. col. 2. circa me. lineę. 46.

❡Tertio ad ꝯcluſionẽ ſic. Poſſibile eſt aĩam eſſe in culpa mortali ⁊ nõ eſſe reprobatã ad penã eternaꝫ. ꝑ poſe eſt aĩam eſſe in charitate ⁊ nõ eſſe acceptã ad vitã eternã. ꝯñtia pꝫ per locuꝫ a minori: ex intẽtione apli ꝑmiſſa. Nã pena eterna ex debito debetur peccato mortali ideo diciꝭ ſtipendiũ eius. Uita vo eterna nõ ex debito: ſed gratis daꝭ charitati ⁊ operibꝰ meritorijs. Antecedẽs aũt notũ eſt. Nã poſito ꝙ aliqs ſit in culpa mortali. i. ꝓpter quã ei debereꝭ mors eterne dãnationis ad hoc deus põt illi remittere penã illã ⁊ velle etiã ſi in illa moriaꝭ nõ punire illã eterna pena obiectiones. Confirmaꝭ nã certũ eſt ꝙ deꝰ poſſet aliquã exiſtẽtem in inferno tamẽ ipſm liberare ⁊ penam vlteriorem ſibi remittere.

Fol. 78. col. 3. poſt ꝑnᵐ lineę. 7.

❡Quarto põt argui ꝯtra vnuꝫ dictum in ꝓbatione cõcluſionis vꝫ ꝙ a beato beatitudinẽ deus poſſet auferre. Scðm. n. Augu. 13. de tri. c. 7. ⁊ ſequẽti de rõne beatitudinis eſt certitudo perpetuitatis. tunc ſic ſeqtur iſte eſt beatus: ꝑ eſt certus ꝙ ſemp erit beatus. ꝑ eiꝰ beatitudo ab eo auferri nõ põt. ꝑma ꝯñtia pꝫ per Aug. ſcða ꝓbaꝭ: qꝛ ſi beatitudo poſſet ab eo auferri iaꝫ nõ eſſet certus ꝙ nunq̃ eſſet auferenda ſed dubius ꝙ aliqñ auferenda eſſet ab eo. ❡Confirmaꝭ: qꝛ ſi põt auferri ponaꝭ in eſſe ⁊ ſit ille a quo auferꝭ gratia exẽpli Petrus tunc ſic. Petrus nõ eſt beatus. ꝑ Petrus nunq̃ fuit beatus. ⁊ vltra. igiꝭ Petrus nõ fuit nec eſt beatitudo ablata: qð eſt ꝯtra caſum. antecedens pꝫ ex caſu. ⁊ ꝑma ꝯñtia tenet: qꝛ ex oppoſito ꝯñtis ſeqtur oppoſitũ antecedẽtis ſeqtur enĩ Petrus aliqñ fuit beatus. ꝑ ex tunc Petrus fuit ſemper futurus beatus alr nõ fuiſſet certꝰ de perpetuitate ſue beatitudinis: imo eſtimãs ſe perpetuo futurũ beatuꝫ fuiſſe deceptus. ⁊ vltra igiꝭ Petrus nunc eſt beatus. ſcða ꝯñtia nota eſt de ſe. ❡Itẽ ſi Petrus eſt nunc beatus: igiꝭ per aliqð tẽpus poſt hoc inſtans erit beatus. ℏ pꝫ: qꝛ nõ eſt dare vltimũ inſtans in quo ſit res ⁊ poſt ꝙ imediate nihil eius erit vt infra ꝓbabiꝭ in iſta. d. igiꝭ in aliquo inſtanti illius tẽporis ℏ erit vera ſi erit. Petrus fuit beatus: ſed ſequiꝭ vt prius Petrus fuit beatus ꝑ Petrus ſemper erit beatus. ⁊ huius ꝯñtie antecedẽs eſt neceſſariũ: qꝛ eſt ꝓpoſitio vera de ꝑterito. ⁊ affirmatiua. ꝑ ꝯñs etiaꝫ eſt neceſſariũ: ⁊ per ꝯñs eius oppoſitũ ĩpoſe. ꝑ hec eſt ĩpoſſibilis. Petrus aliqñ erit beatus ex quo ſequiꝭ ꝙ eiꝰ beatitudo ab ipſo tolli non poſſit.

❡Ad 4ᵐ dico vt ꝑus ꝙ btĩtudinẽ a beato deus põt auferre: nõ ꝯcedo tñ iſtam. deus põt auferre beatitudinẽ a beato. rõ eſt: qꝛ ℏ eſt ĩpoſſibilis: deus aufert beatitudinem a beato: vbi ſciᵐ ꝙ nomẽ beatitudinis nõ ſolũ ĩportat hãc vel illã ꝑfectioneꝫ. v̆.g. viſionẽ dei vel fruitionẽ: ſed vltra hoc cõnotat ꝙ talis ꝑfectio que eſt beatitudo ſemp erit ⁊ ꝙ illã habẽs certus eſt ſemp ſe illam habiturum. Ue ℏ ſit diffinitio qd nois beatitudinis. fruitio vel viſio dei nõ curo pro nũc verũ ℏ vel illa vel ambe ſimul que ſemp erit ⁊ quã habẽs certus eſt ſemp ſe habiturũ: vel aliqua alia ꝯſimilis per quã ſignificeꝭ certitudo ſue ꝑpetuitatis. Conſtat aũt ꝙ ℏ eſt ĩpoſſibilis. deus deſtruit viſionẽ que ſemp erit. Similr ℏ eſt ĩpoſſis. deꝰ aufert viſionẽ ſuã ab eo q ſemp illã habebit vel q certꝰ eſt ſemp ſe illã habiturũ: ⁊ per ꝯñs ℏ eſt ĩpoſſibilis. deꝰ deſtruit beatitudinẽ: ⁊ ℏ ſimilr deus aufert beatitudinẽ a beato: ac per hoc iſta eſt falſa. deꝰ põt deſtruere beatitudinẽ: ⁊ ſimilr iſta deꝰ põt auferre beatitudinẽ a btõ. ℏ tñ vã eſt btĩtudinẽ bti deꝰ põt deſtruere. nã per iſtã nõ denotaꝭ niſi ꝙ illã rẽ pro qua ſupponit hoc nomẽ btĩtudo que eſt illius rei pro qua ſupponit ℏ nomẽ btũs: deꝰ põt deſtruere: ⁊ hoc eſt veruꝫ: ⁊ ꝙ ℏ eſt poſſis. hoc põt deꝰ deſtruere demſando illã rẽ ꝓ q̃ ſupponit hoc nomẽ btĩtudo. Et iſtud ẽt eſt verũ. ❡Tũc ad ꝑᵐ argᵐ ꝯtra hoc: nego 2ᵐ ꝯñtiã. ad ꝓbationẽ dico ꝙ btũs certꝰ eſt ꝙ eiꝰ btĩtudo nunq̃ auferet ab eo nec ſup hoc ẽ aliq̃ mõ dubius. qliter aũt certus ſit nõ eſt opꝰ ad ꝑſens diſſerere: ſed nõ eſt certus btũs ꝙ eiꝰ btĩtudo ab ipſo nõ poſſit auferri: imo certus eſt de oppoſito loquẽdo ſemp de potẽtia dei abſoluta. ❡Ad ꝯfirmationẽ: ꝯcedo vtrãqꝫ ꝯñtiã: ⁊ ſimilr vltimã ꝯñs. ⁊ cũ diꝭ ꝙ ipꝫ eſt ꝯtra caſum nego. Unde ſciendũ ꝙ cuꝫ diciꝭ. ſi btĩtudo a btõ põt auferri ponaꝭ in eſſe. nõ dꝫ itelligi ꝙ ſic poſſit poni in eẽ: ꝙ iſta poſſit eſſe vera btĩtudo Petri eſt ablata a Petro: qꝛ ℏ eſt ĩpoſſis. viſio dei vel fruitio quã fuit Petrus ſemper habiturus eſt ablata a Petro: que tñ implicaꝭ in illa: vt pꝫ ex diffinitione qd nois btĩtudinis: nec ꝙ talis de ineſſe ſit poſſis daꝭ itelligi eẽ dꝫ ꝙ btĩtudo Petri põt ab ipſo auferri. Sed ſolũ ꝙ hec eſt poſſibilis. ℏ res eſt ablata a Petro demſata illa re pro qua ſupponit hoc totũ btĩtudo Petri. ❡Exẽplũ. Dicimꝰ enĩ ꝙ aliqð ꝑpetuũ deꝰ põt annihilare. vocãdo ꝑpetuũ oẽ ꝙ ſemp erit: qõo cõcedimus celos ⁊ ſubas ſpũales eſſe ꝑpetuas. Si tamẽ iſtud debeat poni ineſſe nõ dꝫ poni ſic ꝙ iſta vnq̃ ſit vera perpetuũ eſt annihilatũ: qꝛ eſt ĩpoſſibilis. ❡Nam ipſa equiualet iſti perpetuũ fuit ⁊ nõ eſt: que eſt ĩpoſſibilis. Sicut ℏ eſt ĩpoſſibilis. aliqd ſemp futurũ fuit ⁊ nõ eſt. Sed ſic dꝫ poni. Celũ eſt annullatũ. vel angelus eſt annullatus. vel aliqd aliud ponẽdo in ſcðo ſupponens pro eo pro quo ſupponit ℏ nomẽ ꝑpetuũ: ⁊ nõ cõnotãs rẽ illã ſemp eſſe futurã: vel ꝓnomẽ demſatiuũ ſicut talia que non ſunt ꝯceduntꝭ poſſe demſari ad itellectũ. ❡Sic iſta beatitudo Petri eſt annullata equalet iſti. beatitudo Petri fuit ⁊ nõ eſt: que eſt ẽt ĩpoſſis: ſicut iſta ſibi equalens res talis. v̆.g. viſio vel fruitio Petri ſemp futura fuit ⁊ nõ eſt. Sed argueretꝭ ſic cõtra beatitudo Petri nõ eſt ablata a Petro: ⁊ beatitudo Petri fuit in Petro. ꝑ beatitudo Petri eſt in Petro: ⁊ vltra: igiꝭ Petrus eſt beatus: qð eſt oppoſitũ añtis ꝯceſſi dato caſu. ❡Rñdeo negando añs rõne 2ᵉ partis huiꝰ vꝫ btĩtudo Petri fuit in Petro. dico enĩ ꝙ caſu poſito verum eſt dicere ꝙ nulla btĩtudo Petri fuit in Petro. ⁊ ꝙ nulla res que fuit in Petro fuit btĩtudo Petri. Sicut veruꝫ eſt dicere ꝙ nulla talis perfectio ſemp futura in Petro fuit in Petro: ⁊ ꝙ nulla res que fuit in Petro fuit talis ꝑfectio viſio. ſ. vel fruitio: ſemp futura in Petro. ❡Ad aliã ꝓbationẽ cũ diciꝭ ꝙ iſtud añs. Petrus fuit beatus: eſt neceſſarium. nego: ⁊ dico ꝙ ipſm eſt ꝯtingens: ⁊ põt eſſe falſum. nã poſito ꝙ Petrus annulleꝭ ſicut poſſibile eſt. iſtud eſſet falſuꝫ. Petrus fuit btũs: ſicut eſt falſuꝫ hoc qð ſeqꝭ ipſm. Petrus fuit cer-

Fol. 78. col. 3. circa mediũ lineę. 36.

tus ſemꝑ ſe bitur̃ beatitudinẽ: ⁊ h̄ eſt vera. Petrus nunq̃ fuit certus ſe ſemꝑ eẽ habiturũ btitudinẽ: ⁊ per ꝯñs h̄ eſt vera Petrus nunq̃ fuit btũs. ¶ Exẽplũ in ſimili. h̄ eſt nũc de facto vera celũ fuit ꝑpetuũ: ⁊ tñ põt nunq̃ fuiſſe vera: nã poſe eſt ꝙ celũ ſit anullatũ: ſed ſeq̄tur. Celũ eſt anullatũ. ḡ celũ nunq̃ fuit ꝑpetuũ: ⁊ per ꝯñs: h̄ nunq̃ fuit vera. celũ fuit ꝑpetuũ. Ad ꝓbationẽ cũ dr̄ ꝙ ꝓpõ de p̄terito affirmatiua vera eſt neceſſaria. dico ꝙ iſtud nõ eſt verũ de illis ꝓpõnib⁹ de p̄terito que depẽdẽt ex veritate alicu⁹ ꝯtingẽtis de futuro. Sicut magis infra declarabiſ cũ ageſ de p̄ſciẽtia. De talib⁹ aũt eſt iſta. Petr⁹ fuit btũs. Nam ad eius veritatẽ reqrit ꝙ h̄ ſit vera. Petrus ſemꝑ videbit deũ vel ſemꝑ hẽbit btitudinẽ: que vtiq; ꝯtingẽs eſt. ¶ Nota ḡ circa h̄ ꝙ q̃uis nũc de facto h̄ ſit vera Petrus eſt btũs. ipſa tñ nõ eſt neceſſaria ⁊ ſua oppoſita eſt poſſ. vz. iſta. Petr⁹ nõ eſt beatus. Quãuis aũt vtraq; ſit poſſ ambe tñ nõ ſunt compoſſibiles nec ambe poſſunt ſucceſſiue verificari ſic ꝙ poſtq̃ affirmatiua fuerit vera negatiua ſit vera qnimo quãdocũq; negatiua fuerit vera verũ eſt dicere ꝙ affirmatiua nunq̃ fuit vera: ⁊ q: eſto ꝙ nunc de facto affirmatiua ſit vera negatiua tñ eſt poſſibilis iõ poſſibile eſt affirmatiuã nec eſſe nec fuiſſe verã. E cõuerſo autẽ ſucceſſiue verificari poſſunt. ſ. affirmatiua poſt negatiuaz. nã ſi beatitudo Petri annullaretur qḋ eſt poſe. hec eſſet vera ſi formareſ. Petrus nõ eſt btũs: ⁊ ſi iterũ Petrus reciperet btitudinem h̄ eſſet vera Petrus eſt beatus: ⁊ tunc verũ eſſet dicere ꝙ h̄ fuit vera Petrus nõ eſt beatus. Sicut dictũ eſt de iſtis ſingularib⁹ de p̄ſenti ſic per oĩa verũ eſt de iſtis ſingularibus de p̄terito Petrus fuit beatus Petrus nõ fuit beatus. Iſte aũt ad illas ſic ſe habent ſm̄ ꝯtriã ꝙ affirmatiuã de preterito ſequitur affirmatiua de preſenti: ⁊ nõ ecõuerſo: ⁊ negatiuã de p̄ſenti ſequitur negatiua de preterito ⁊ nõ ecõuerſo.

Fol.79.col.4.poſt lineã vltimã. ¶ Ut videſ ꝑꝑ plura. p̄mo q: ex puris nãlibus tñ ĩpoſe eſt attingere oẽs circũſtantias reqſitas ad dilectionẽ dei meritoriã cũ multo plures reqranſ q̃ ad actũ bonũ moralr̄ quos tamẽ attingere valde difficile eſt vt dicit 2° ethi. ¶ Scḋo q: ĩpoſe eſt hominẽ ex puris nãlibus attingere actũ in quo impleſ virtualiter vniuerſa lex ⁊ omne mandatũ dei. igiſ impoſſibile eſt ex meris nãlibus attingere ad dilectionẽ dei meritoriã. ꝯñia pꝫ per illḋ Apſi. ad gala. 5. Omnis lex in vno ſermone impleſ. diliges proximum tuum ⁊c̃. ¶ Tertio q: ſi hoc eſſet poſſibile ſequereſ ꝙ fruſtra deus infunderet habitum charitatis cum charitas nõ propter aliud detur homini a deo niſi vt ea mediante diligat deum meritorie.

Fol.79.col.1.circa finez linee.25. ¶ Alio mõ nõ ſm̄ ſtatutã ordinationẽ ſed ſimplr̄ ſm̄ ꝙ deus de ſua potẽtia abſoluta poſſet actũ acceptare ⁊ pro illo p̄miũ vite eterne dare. Tunc dico: ꝙ dilectione meritoria. p̄mo modo nõ eſt poſſibile ꝙ homo ex ſuis nãlibus aut etiã ex quocũq; dono ſibi collato deum diligat: q: nulla talis eſt poſſibilis. Dilectione meritoria ſcḋo mõ nõ põt diligere deũ ex nãlibus ſuis ſine habitu charitatis infuſo. Et maxime q: vna circũſtantia neceſſaria actui meritorio ſm̄ legẽ a deo poſitã eſt: ꝙ eliciaſ mediante charitate. Ut pꝫ ex p̄cedẽti articulo. q. Sꝫ tertio mõ accipiẽdo dico eſſe poſſibile ꝙ homo ex ſuis nãlibus abſq; omni dono ſupnãliter ſibi dato ſtante tamẽ cõmuni influẽtia dei ſine qua nulla creatura põt aliqḋ agere eliciat dilectionẽ dei meritoriã. nõ tamẽ intelligẽdo ꝙ illa ſit ex nãlibus meritoria: ſed ꝙ ex naturalib⁹ hominis eliciaſ ⁊ ex gratuita dei acceptatione ſit meritoria. ¶ Ad p̄mũ. ꝯtra hoc de multitudine circũſtantiarũ requiſitaꝝ ad dilectionẽ dei meritoriã. dõm ꝙ q̃uis homo ex naturalibus tñ nõ poſſit elicere dilectionẽ ita perfectã ⁊ tot circumſtantijs circumſtantionatã quot requirunſ ad hoc vt ipſa ſit meritoria ſtãte diuina ordinatione que nũc eſt: poſſet tamẽ elicere dilectionẽ aliquã minus perfectaꝫ ⁊ paucioꝛib⁹ circumſtantijs ꝯditionatã: ⁊ illã deus poſſet acceptare ⁊ ſic illa poſſet eſſe meritoria. Poſſet eñi homo ex nãlib⁹ ſaltẽ in ſtatu nãe integre diligere deum ꝓpter ſe. ⁊ nihil agendo ꝯtra dictamẽ naturalis rõnis. ⁊ hanc dilectionẽ poſſet deus ſi vellet acceptare ad vitã eternã. ¶ Ad ſcḋm eodẽ modo dõm eſt. nã deus poſſet tollere mandata que facit ⁊ abſoluere hoĩem a debito obſeruandi illa. ¶ Ad tertiũ negãda eſt ꝯñia. Sicut nõ ſequiſ. deus potuit reparare hoĩem abſq; incarnatione filij ⁊ paſſione. igiſ fruſtra filius fuit incarnat⁹ ⁊ paſſus (pro ſalute humana.) Nec ſequiſ deus poterat ſine ſacramẽto baptiſ. hominem ſaluare. igiſ fruſtra inſtituit baptiſmũ pro ſalute hominis. ¶ Ad quartũ dõm ꝙ iſtud nõ eſt defendere errorẽ Pelagij ſed maxime extirpare: cum ego dicam ꝙ nullus actus q̃tũcũq; bonus ſiue ex puris nãlibus ſiue etiã mediante aliquo ſupernãli dono elicitus ſit dignus vel meritorius ex nã ſua vite eterne: ſed mere ex gratia dei nõ quidẽ aĩam informante: ſed gratis ⁊ actuꝫ acceptante: que nõ eſt aliud q̃ ipſa diuina voluntas gratis acceptans. ⁊ per ꝯñs dico ꝙ nullus põt ex nãli virtute nec etiam ex aliquo ſupernãli dono mereri de cõdigno vitã eternã. ita ꝙ q̄buſcũq; actib⁹ poſitis deus nõ poſſet de potentia ſua abſoluta ſine iniuſtitia nõ velle p̄miare act⁹ illos p̄mio vite eterne. Pelagius v̄o volebat ꝙ homo ex nãlibus p̄ciſe poſſet elicere actũ bonum ex natura ſua dignum ⁊ meritoriũ vite eterne: cui premium eternum ſine iniuſtitia denegare nõ poſſet. Cui dicto magis appropinquat op̄. que dicit: ꝙ actus mediãte habitu charitatis elicitus ex natura ſua ſit meritorius: ⁊ ꝙ deus non poſſit de potẽtia ſua abſoluta ñ velle illũ p̄miare vita eterna: qḋ iſta opinio que neutro modo dicit actũ ſic eſſe meritoriũ. Sed preciſe ex gratuita acceptatione dei: ex quo ſequitur ꝙ actũ bonũ ſine habitu charitatis elicitũ deus poſſit gratis acceptare ad premium illud: ⁊ per ꝯñs ille poſſit eſſe meritorius. ¶ Secũdo rñ° ad ea que inducunſ cõtra ſcḋm membrũ ⁊ dico ꝙ deus ꝓduceret imediate ipſam dilectionẽ: nec ex hoc ſeqtur ꝙ homo nõ diligeret illa dilectione.

¶ Ad iſta rñ°. Ad p̄mã rõnem ꝯcedo ꝯñs tanq̃ veruꝫ caſu poſito. Ad p̄mã ꝓbationẽ falſitatis eius cum diciſ. a. ⁊. b. incipiunt eſſe eque alba. igiſ. a. nõ incipit eſſe albius q̃ b. ĩcipit eſſe albũ: nego ꝯñiã. nã oppoſitũ ꝯſequẽtis bene ſtat cũ ãnte: ſicut ⁊ oẽs ſue exponẽtes ſtant cũ oĩbus exponẽtibus antecedẽtis: ſunt. n. exponẽtes antecedentis iſte. a. ⁊. b. non ſunt eque alba: ⁊. a. ⁊. b. erunt eque alba: ⁊ nullum tẽpus erit anteq̃. a. ⁊. b. erũt eque alba. Exponẽtes aũt oppoſiti ꝯſequentis: qḋ eſt. a. incipit eſſe albius q̃. b. incipit eſſe albũ: ſunt hee. a. nõ eſt albius q̃. b. incipit eſſe albũ ⁊. a. erit albius q̃. b. incipit eſſe album: ⁊ nullum tẽpus erit anteq̃. a. erit albius q̃. b. incipit eſſe albũ. nunc aũt oẽs hee ⁊ ille ſimul ſunt cõpoſſibiles. Tunc ad ꝓbationẽ ꝯſequẽtie: cuꝫ diciſ ſi. a. ⁊. b. incipiunt eſſe eque alba: igiſ. a. incipit preciſe eſſe ita albũ ſicut. b. ⁊c̃. Dico ꝙ ly p̄ciſe: vno modo põt determinare hoc verbũ incipit: vel ly eſſe: ⁊ ſic negãda eſt ꝯñia. nam ſenſus ꝯñtis eſſet: ꝙ. a. incipit eſſe ita albũ ſicut. b. incipit eſſe album: ⁊ ꝙ. a. nõ incipit eſſe albius q̃. b. ĩcipit eſſe albũ. ⁊ illud eſt falſuꝫ: nec ſequitur ex illo antecedẽte. Alio mõ põt ſumi ly preciſe vt determinet ly albũ: vt dicaſ ꝙ. a. incipit eſſe ita albũ preciſe. i. eque nõ plus nec minus albũ q̃. b. incipit eſſe album: ⁊ iſte ſenſus eſt verus. Nam. a. incipit eſſe equaliter albũ ſicut. b. incipit eſſe albũ. Sed ex hoc nõ ſequiſ: igiſ. a. nõ incipit eſſe albius ⁊c̃. Nam vt dictũ eſt. h̄ ſimul ſtant. a. ⁊. b. incipiunt eſſe eque alba: ⁊. a. incipit eſſe albius ⁊c̃. Et ſimiliter iſte ſimul ſtant. a. ĩcipit eẽ tam album q̃. b. incipit eſſe albũ: ⁊. a. incipit eſſe albius q̃. b. incipit eſſe albũ. ¶ Ad 2ᵐ ꝓbationẽ cũ diciſ. a. ĩcipit eſſe albius q̃ incipit. b. eſſe album: igiſ. b. incipit eſſe minus album q̃. a. incipit eſſe album: q̃uis hec ꝯñia p̄ma facie ſatis videaſ neceſſaria: nego tamẽ eam. nam antecedens eſt verum ⁊ ꝯñs falſuꝫ: ⁊ ꝙ ꝯñs ſit falſum pꝫ: nam h̄ exponens eius. b. erit minus albũ q̃. a. incipit eſſe album: eſt penitus falſa. in nullo enim inſtanti erit. b. ita modice album quin ip̄m erit albius q̃ ipſummet incipit eſſe album. ⁊ ratio eſt: q: inter qḋlibet inſtans ſequens: ⁊ hoc inſtans preſens eſt tẽpus mediũ in quo tẽpore ꝯtinue intẽditur albedo in. b. per caſum: ⁊ eadem ratione in nullo inſtanti erit. b. ita remiſſe album quin ſit albius q̃. a. incipit eſſe albuꝫ: ⁊ per ꝯñs in nullo inſtanti erit. b. minus albuꝫ q̃. a. incipit eſſe album. falliſ aũt imaginatio in hoc: ꝙ putaſ ꝙ ſit dare primum gradum albedinis acquiſitum in. a. ⁊ primum acquiſitum in. b. ⁊ ꝙ cõparatio fiat inter p̄mũ gradum albedinis quo p̄mo ſit album. a. ⁊ p̄mũ gradũ albedinis quo p̄mo eſt albũ ipſuꝫ. b. ⁊ ſi ſic eſſet: ꝯñia eſſet neceſſaria. Sicut hec eſt neceſſaria ſoꝛ. eſt albioꝛ q̃. p. igiſ pla. eſt minus albus q̃ ſoꝛ. eo ꝙ fiat cõparatio inter certos ⁊ determinatos gradus albedinis. ſ. huius albedinis ſoꝛ. ad hanc albedineꝫ pla. Sed in ꝓpoſito nõ eſt ſic propterea q: nullus eſt primus gradus albedinis ſine medio acquiſitus in b. per quem comparetur. b. ad. a in albedine: ꝙ ideo eſt q: tota acquiſitio albedinis in vtroq; eſt partibilis ⁊ cõtinua. Et hoc ꝙ nunc eſt dictum ⁊ ſimiliter in precedenti ſolutione pꝫ in motu locali. ponaſ enim ꝙ ſoꝛ. ⁊ pla. nunc incipiãt moueri ⁊ eque velociter moueanſ. hoc poſito. h̄ eſt vera ſoꝛ. ⁊ pla. incipiunt eſſe eque remoti a ſuis locis. Nã nunc nõ ſunt eque remoti: ⁊ erũt eque remoti. ⁊ nullum tẽpus erit anteq̃ ſint eque remoti. Iteꝫ h̄ eſt vera ſoꝛ. incipit eſſe remotioꝛ q̃. p. ĩcipit eſſe remotus: q: nullum tempus erit antequã ſoꝛ. ſit remotioꝛ a ſuo loco q̃ pla. incipit eſſe remotus a ſuo: q: qḋcũq; tempus detur ſoꝛ. erit remotioꝛ in fine illius temporis q̃ incipit pla. eſſe remotus a ſuo loco: ꝙ pꝫ: q: tp̄s erit anteq̃ pla. ſit tñ remot⁹ a ſuo loco quãtum eſt a ſuo loco remotus ſoꝛ. in fine tẽporis dati. nullũ ḡ tp̄s erit antequã ſoꝛ. eſſet remotioꝛ a ſuo loco q̃ pla. incipit eſſe remotus

Fol.80.col.1 poſt mediuz linee.9.

motus a ſuo.⁊ ideo h̄ eſt vera ſoꝛ.incipit eſſe remotioꝛ a ſuo loco ꝗ̄ incipit.p.eſſe remotus.Et eadē rōne h̄ etiaꝫ eſt vera ꝓla.incipit eſſe remotioꝛ a ſuo loco ꝗ̄ ſoꝛ.incipit eſſe remot⁹ a ſuo.Itē h̄ eſt falſa.p.incipit eſſe minus remotus a ſuo loco ꝗ̄ ſoꝛ.incipit eſſe remotus a ſuo.ꝓpter cām ſupꝛa dictum.ſ.q2 nō eſt dare p̄mā partē diſtantie ⁊ minimā per quā pla.ſit remotus a ſuo loco.vnde quātacūq3 diſtātia erit pla.remotus erit remotioꝛ ꝗ̄ ipſemet incipit eſſe remot⁹:⁊ per ꝯñs ēt ꝗ̄ ſoꝛ.icipit eſſe remot⁹:ex quo ſeqtur ꝙ pla.nō incipit eſſe minus remotus a ſuo loco ꝗ̄ ſoꝛ.incipit eſſe remotus a ſuo.¶ Per hoc pꝫ ad 3ᵃᵐ ꝓbationē.nā ꝯcedēdū eſt:ꝙ.a.incipit eſſe albius ꝗ̄ ipſummet incipit eſſe albū:ſicut in exēplo dato ꝯcedēdū eſt ꝙ ſoꝛ.incipit eſſe remotioꝛ a ſuo loco ꝗ̄ ipſemet incipit eſſe remotus ab eodem.¶ Ad 2ᵃᵐ rōnē cū dicit̄ ſi aliq̄ intēſio ſit ꝯtinua aliq̄ forma remiſſa eſſet infinita:nego ꝯñtiā.⁊ vlterius cōcedo in caſu poſito ꝙ.a.eſt in infinitū albius ꝗ̄.b.incipit eſſe albū.⁊ dico ꝙ nō ſeqtur:igit̄.a.eſt in īfinitū albū.Sicut poſito ꝙ ſoꝛ.ſit per quātitatē cubitalem remotus a loco in quo eſt pla.⁊ nunc pla.incipiat moueri a ſuo loco:⁊ ſit ille locus.m.h̄ eſt vera ſoꝛ.eſt in infinitū remotioꝛ ab.m.ꝗ̄ incipit pla.eſſe remotus ab.m.vt pōt per ſimilē rōnē ꝓbari qua ꝓbat̄ ꝙ.a.eſt in infinitū albius ꝗ̄.b.incipit eſſe albū:⁊ tñ nō ſeqtur:igit̄ ſoꝛ.eſt in infinitū remotus ab.m.⁊ cū ꝓbat̄ per hoc ꝙ cōparatiuū ſ̄ſupponit poſitiuū dōꝫ ꝙ verū eſt:ſed nō ſemper cū eadē determinatione.Sicut pꝫ in ꝓpoſito:⁊ lꝫ ſequat̄.a.eſt albius ꝗ̄.b.incipit eſſe albū:igit̄.a.eſt albū:nō tñ ſeqtur.a.eſt in infinitū albius ⁊c̄.igit̄.a.eſt in infinitū albū.¶ Ad 2ᵃᵐ ꝓbationē eiuſdē ꝯñtie cū dicit̄.a.eſt in infinitū albius ꝗ̄.b.incipit eſſe albū:igit̄.b.incipit eſſe in infinitū minus albū ꝗ̄.a.eſt albū.Negāda eſt hec ꝯñtia:ſed bene ſeqtur:igitur in infinitū minus albū incipit eſſe.b.ꝗ̄.a.eſt albuꝫ.⁊ hoc eſt verū:q2 plus ꝗ̄ in duplo minus albū incipit eſſe.b.ꝗ̄ eſt.a.album ⁊ plus ꝗ̄ in quadruplo minus albū ⁊c̄.⁊ ſic in infinitū.Si aūt ly in infinitū ſequat̄ hoc totū incipit eſſe.falſa eſſet ꝓpoſitio:ſicut ⁊ vna eius exponens.ſ.h̄.b.erit minus albū in infinitū ꝗ̄ eſt.a.albū:ꝗ̄uis h̄ eſſet vera.in infinitū minus albū erit.b.ꝗ̄ eſt.a.album.Et cā quare nō ſeqtur.poſtponēdo ly in infinitū:tacta eſt ſupꝛa:q2 per antecedens nō ſit cōparatio albedinis ipſius.a.ad aliquē determinatū gradū albedinis ipſius.b.⁊ tamē ſi in cōſequente poſtponat̄.b.in infinituꝫ denotat̄ ꝙ in.b.erit aliqs gradus ſ̄m9 albedinis per quē erit in infinitū minus albuꝫ ꝗ̄ eſt a.albū.qđ eſt falſum.Si aūt ꝑponat̄ ly.in infinitū:hoc nō denotatur:ſed denotat̄ ꝙ plus ꝗ̄ in duplo minus īcipit ⁊c̄.⁊ plus ꝗ̄ in triplo:⁊ plus ꝗ̄ in quadruplo incipit ⁊c̄.⁊ ſic in infinituꝫ.⁊ pꝫ ꝙ nō denotat̄ oēs huius cōparationes fieri ſ̄m vnū gradū albedinis:ſed ſ̄m aliū ⁊ aliū.vnde ſ̄m aliquē gradū albedinis erit.b.plus ꝗ̄ in duplo minus albū ꝗ̄.a.eſt albū:ſ̄m quē non erit plus ꝗ̄ in centuplo minus albū ꝗ̄ eſt.a.albū:⁊ ſ̄m nullū vnū graduꝫ erit in infinitū minus albū ꝗ̄.a.eſt albū.Tunc vltra dōm:ꝙ ex iſta in infinitū minus albū incipit eſſe.b.ꝗ̄.a.eſt albū nō ſeqtur.igit̄.a.eſt in infinitū albū:ꝓpter cām ſepe dictā:q2.ſ.non ſit cōparatio inter aliquē certū gradū albedinis ipſius.b.ad albedinem que eſt in.a.Et pꝫ inſtantia in ſimili ſupꝛa poſito.h̄ eñi eſt vera.In infinituꝫ minus remotus ab.m.ꝗ̄ eſt ſoꝛ.remotus ab m.incipit eſſe pla.q2 plus ꝗ̄ in duplo minus ⁊c̄.⁊ tñ h̄ eſt falſa ſoꝛ.eſt in īfinitū remot⁹ ab.m.⁊ ideo nō eſt ꝯñtia ad illā.

Fol.80.col.3 poſt fi.li.51. ¶ Alia diſtinctio eſt ꝙ foꝛmaruꝫ que partibiliter acqri poſſunt quedā poſſunt acqri partibiliter partibilitate intēſiua ⁊ extenſiua ſicut ſupꝛa pꝫ de lumine.quedā partibilitate extenſiua tñ.Sicut foꝛme ille que nō ſuſcipiūt magis ⁊ minus ſuppoſito ꝙ alique tales ſint.⁊ tamē prius inducit̄ aliqua pars in vna parte ſubiecti ꝗ̄ in alia inducat̄ alia:quales ſunt multe foꝛme coꝛpoꝛum homogeneoꝛ.¶ Alia diſtinctio eſt:ꝙ foꝛma induci de nouo in ſubiecto ꝯ̄ dupl̄r.vno mō ꝙ illud ſubm̄ imediate ante inductioneꝫ foꝛme nec erat tale ſ̄m ſpeciem quale eſt poſt per foꝛmā illam:nec quādo foꝛma inducit̄ eſt cōiunctum alicui tali ſ̄m ſpēm.v̄.g.quādo foꝛma ignis inducit̄ in ſtupam a radio ſolari:vel in exhalationē exiſtente in aere.Alio modo ꝙ ſubiectū imediate ante erat tale ſed nō eque tale.Sicut quādo coꝛp⁹ lucidum remiſſe ſit magis lucidū.vel eſt coniunctū ei qđ eſt tale.Sicut cum pars tenebroſa cōiuncta parti lucide ſit lucida.Et lignum proiectum in igne trāſmutatur in ignem.

Fol.82.col.3 circa finem linee.33. ¶ Confirmat̄:q2 ſuppoſito antecedēte illo cōſtat ꝙ deus videt quid ꝓ̄ciſe plus eſt de foꝛma.a.in hoc inſtanti ꝗ̄ erit in tēpoꝛe imediate ſequente hoc inſtans ⁊ quicquid illud ſit nihil ei⁹ erit poſt hoc inſtās ⁊ habet̄ ꝓpoſitū.¶ Sexto ſic poſſibile eſt deuꝫ ꝯſeruare aliquā foꝛmā per aliquā partē tēpoꝛis.v̄.g.vnā horā ⁊ per cōſequens terminans illā horā ⁊ nō cōſeruare illā foꝛmā nec aliquid eius poſt inſtans terminans illā horā:igit̄ poſſibile eſt aliquā foꝛmā hēre vltimuꝫ inſtans ſui eſſe poſt ꝙ nihil eius erit.conſequentia patet.alioquin aliquid eſſet per tempus:qđ tamen non conſeruaret̄ a deo:qđ eſt īpoſſibile.Antecedens ꝓbatur ex eo ꝙ pro quacūq3 menſura deus cōſeruat rem cōſeruat illā libere ⁊ contingenter ⁊ pro quacūq3 menſura diuiſibili vel indiuiſibili pōt cōſeruare ⁊ pōt nō cōſeruare ⁊ per ꝯſequēs pōt cōſeruare totā illā foꝛmā in inſtanti vltimo hoꝛe ⁊ in toto tēpoꝛe ſequēte ipſam ⁊ quālibet eius partē nō ꝯſeruare.¶ Cōfirmatur:q2 cū deus poſſit totaliter quālibet foꝛmam annihilare poſt inſtans in q̄ eſt ponat̄ ꝙ deus ita cito poſt hoc inſtās annihilet totā foꝛmam que nunc eſt ſicut cito poſt hoc inſtans pōt eam annihilare:aut igit̄ aliqđ foꝛme erit poſt hoc inſtans aut nihil:nō pōt dici ꝙ aliqđ foꝛme huius erit poſt hoc inſtās:q2 illud eſſet per tēpus poſt hoc inſtās.Et tunc quero:an deus pōt annihilare totā hanc foꝛmā in aliquo inſtāti illius tēpoꝛis ꝓcedente vltimū inſtans eius.⁊ ſi ſic:ſequit̄ ꝙ nō ita cito poſt hoc inſtans annihilabit deus totā hāc foꝛmā ſicut cito pōt:qđ eſt cōtra poſitum:aut nō pōt eam totam annihilare in inſtanti aliquo ꝓcedente vltimuꝫ inſtans illius tēpoꝛis:⁊ ſi ſic dicat̄:ſequitur ꝙ per aliqđ tēpus aliqua creatura ſe habebit eſſe ꝙ nō poterit a deo annihilari:infra tēpus illud:nec depēdebit ab eo in eſſe ⁊ ita erit tunc neceſſe eſſe:⁊ per cōſequēs erit ſemp neceſſe eſſe:cū natura que eſt neceſſe eſſe nunquā poſſit eſſe poſſibilis nō eſſe:que omnia penitus ſunt abſurda.Relinquit̄ ergo ꝙ caſu poſito nihil hui⁹ foꝛme erit poſt h̄ iſtās ⁊ hētur ꝓpoᵐ.

¶ Septimo ſi nō poſſibile aliq̄ ſit foꝛmā habere taliter vltimuꝫ inſtans ſui eſſe poſito ꝙ ſoꝛ.nunc ſit albus:ſeqtur igit̄ neceſſario ſoꝛ.erit albus in aliquo inſtanti poſt hoc.cōſequētia patet:ſed cōſequens eſt falſuꝫ.tum q2 tunc ꝓpoſitio ſingularis cathegoꝛica de futuro ꝯtingēti eſſet determinate ⁊ neceſſario vera.tum q2 in nullo inſtanti poſt hoc neceſſe eſt ſoꝛ.foꝛe albuꝫ:imo in quolibet poſſibile eſt ipſum non foꝛe album:⁊ per cōſequēs in nullo erit neceſſario albus.¶ Confirmatur:q2 aut ſoꝛ.imediate poſt hoc inſtans in quo eſt alb⁹ pōt nō eſſe albus:aut nō imediate poſt hoc inſtans pōt nō eſſe albus.Si dicatur primū.ponatur ergo in eſſe:⁊ tunc ſequitur ꝙ hoc inſtans eſt vltimuꝫ in quo eſt albedo ſoꝛ.⁊ poſt ꝙ immediate nihil illius albedinis erit:alioquin ſoꝛ.Imediate poſt hoc erit albus contra poſituꝫ.Si v̄o nō imediate poſt hoc inſtans ſoꝛ.poteſt nō eſſe alb⁹.igit̄ neceſſe eſt ipſum poſt hoc immediate foꝛe album:⁊ per conſequens h̄ eſt neceſſaria ſoꝛ.erit albus poſt hoc inſtans:qđ ē falſum.¶ Octauo ponatur ꝙ deus annihilet medietatem totius aeris exiſtentis in domo ⁊ reliquā cōſeruet:ſic ꝙ medietas domus ſit vacua ⁊ medietas plena:⁊ qđdam coꝛpus luminoſum ponat̄ in vacuo iuxta aerem contingens ipſum:conſtat ꝙ illud coꝛpus cauſabit lumen in aere.deinde remoueat̄ illud coꝛpus motu continuo ab aere verſus partem domus vacuam.totus caſus eſt poſſibilis:tunc cōſtat q2 in vltimo inſtanti quietis illius coꝛpoꝛis luminoſi erit lumen.Sed poſt illud inſtans nihil eius erit:q2 ſemper poſt illud inſtans coꝛpus luminoſum erit diſtans ab aere ⁊ inter ipſum ⁊ aerem erit vacuū:⁊ per conſequens cum coꝛpus naturale non agat indiſtans niſi agendo in medium:vt pꝫ 2° de anima:nunquā poſt illud inſtans poterit agere vel conſeruare illud lumen:ex quo ſeqtur ꝙ illud inſtās eſt vltimum in quo eſt ⁊ poſt ꝙ nihil eius erit.¶ Omnes premiſſe rationes poſſunt applicari cōtra vnuꝫ coꝛᵐ cōcluſum in eodē articulo.vꝫ.ꝙ īpoſſibile eſt aliquā entitatē eſſe in rerum nā tñ per vnū inſtans ſic ꝙ imediate ꝓ̄us nihil ei⁹ fuerit ⁊ immediate poſt nihil eius futurū ſit.ꝯtra hoc nāq3 pōt fieri ratio ꝓ̄ma.Nā poſſibile eſt ꝙ de⁹ creet ſubito vnū coꝛp⁹ in maxima diſtantia in qua pōt cāre ſuā imaginē in ſpeculo ⁊ in tēpoꝛe immediate ſequēte motu ꝯtinuo elōgare illđ coꝛp⁹ a ſpeculo.tūc ꝯſtat ꝙ in inſtanti creationis illius coꝛpoꝛis erit imago eius in ſpeculo:⁊ nihil prius ex ea fuit ⁊ poſt nihil ei⁹ erit.Idē ēt ſeqt̄:cū coꝛp⁹ cāns imaginē ſ̄m oppōnē directā elōgat̄ a ſpeculo ꝯtinue.nā in quolibet inſtanti cāt̄ur noua imago:cuius nihil prius fuit ⁊ poſt immediate nihil erit.Qđ ꝓbat̄.tuꝫ q2 ſ̄m ꝙ coꝛp⁹ cōtinue remouet̄ a ſpeculo ſic in alia ⁊ alia parte ſubīi ē imago.vnde ꝯtinue apparet magis in ꝓfūdo ſpeculi.ꝯſtat aūt ꝙ eadem imago nō trāſit de vna pte ſubīi in aliā:⁊ ideo opꝫ ꝙ ſemper cāet̄ alia ⁊ alia ⁊ nulla duret plus ꝗ̄ per inſtās.tum q2 aliꝗ̄ ſ̄m talē remotionē ꝯtinuā:ꝯtinue apparet imago minus ꝑfecta.hoc aūt nō pōt eſſe per remiſſionē imaginis:cū ſit foꝛma ſimpl̄r īdiuiſibilis intēſiue.igit̄ hoc ē:q2 in q̄libet inſtanti cāt̄ur noua imago ⁊ nulla durat plus ꝗ̄ per iſtans.¶ Itē ꝯtra idem eſt rō 2ᵃ poſito ꝙ ſol ꝯtinue mot⁹ cāet radiū in aquā gelcētē.nā talis radius erit tñ per iſtans.¶ Itē 3ᵃ rō.nā deus pōt creare in inſtanti minimū viſibile a ſoꝛ.in tāta diſtātia.⁊ in tpe ſequē-

Fol.82.col.3 poſt medium linee.45.

te imediate elõgare ꝯtinue illud viſibile a ſor.tũc cũ viſio cãet in iſtãti i illo iſtãti erit viſio in viſu ſor.⁊ nunq̃ poſt erit. ¶ Itẽ 4ᵃ rõ.ꝫ idẽ reducit:ponẽdo ꝙ deᵘˢ cãet ſubito aliq̃ formã diuiſibilẽ i ſor.in iſtãti.a.⁊ imeᵗᵉ poſt ꝯtinue remittat illã. ¶ Itẽ 5ᵃ. nã poſſe eſt ꝙ deᵘˢ aliq̃ formã vel vnũ angelũ creet in ħ inſtãti ⁊ poſt hoc imeᵗᵉ nõ cõſeruet. Idẽ de actu volũtatis nr̃e ſuppoſito ꝙ ꝓduci poſſit in inſtãti. ¶ Itẽ 6ᵃ ꝯtra idem reducit ponẽdo ꝙ in inſtanti.a.deus creet albedinẽ in ſor. ¶ Itẽ 7ᵃ ponẽdo ꝙ deus in aliquo inſtãti creet iuxta aerẽ corpᵘˢ luminoſum:⁊ in tẽpore imediate ſequẽte remoueat ipſm motu ꝯtinuo.nã in inſtãti creationis illius cãbit lumẽ:cuiᵘˢ poſtea nihil erit.

Fol.53.col.2 poſt pᵐ linee.31. ¶ Ad aᵐ dõm:ꝙ illud añs põt dupl͡r ſumi.vno mõ vt ſit quedã ꝓpõ copulatiua de mõ. Alio mõ vt ſit quedã cathegorica modalis de dicto copulato. Si pmo mõ ſumat͡.cõcedendũ eſt añs ⁊ negãda ꝯñia.⁊ ꝓbatio ꝯñie nõ ꝓcedit in hoc ſenſu accepto añte. Si ſumat͡ 2ᵒ mõ.negãdũ eſt añs. Nã ſenſus eius eſſet ꝙ ħ eſſet poſſe:aliq̃ formã deus ꝯſeruabit per horaꝫ ⁊ per inſtans terminãs illã horã.⁊ nullã partẽ illius forme ꝯſeruabit poſt inſtans terminãs illã horã.hoc aũt eſt falſum:q2 ſi nullã partẽ illius forme ꝯſeruabit poſt illud iſtãs qḋ ſit.b.igit͡ imediate poſt inſtãs.b.tota illa forma ſimul.⁊ per ꝯñs in inſtãti corrũpet͡ vel annihilabit͡.⁊ ſic inſtãs eẽt imediatũ inſtãti qḋ eſt ipoſſe. Tunc ad ꝓbationẽ añtis ꝯcedo ꝙ pro q̃libet mẽſura diuiſibili vel indiuiſibili ſm illũ modũ loquẽdi põt rẽ ꝯſeruare ⁊ põt nõ ꝯſeruare:⁊ ꝙ q̃cũq̃ cõſeruat libere cõſeruat. Dico tñ ꝙ dũ cõſeruat pro aliq̃ inſtãti nõ põt ſimul cũ hoc nullã partẽ illius rei cõſeruare poſt illud inſtãs:q2 q̃uis veraq̃ harũ ſit poſſis deᵘˢ ꝯſeruat hãc rem in hoc inſtãti. Deus nõ ꝯſeruabit aliq̃ partẽ huius rei poſt hoc inſtãs:eodẽ inſtãti demõſtrato. Ambe tñ nõ ſũt cõpoſſes ꝓpter cãm tactã:oporteret aũt ad veritatẽ añtis in ſenſu conceſſo:ꝙ ambe iſte eſſent cõpoſſes. ¶ Ad cõfirmationeꝫ dõm:ꝙ ſuppoſitio eſt ipoſſibilis.ſ.ꝙ deus ita cito poſt hoc inſtans annihilet totã illã formã ſicut cito poſt hoc inſtans põt eã annihilare.nã deus nõ ita cito poſt hoc inſtãs põt ipſam annihilare:q̃n citius poſt hoc inſtans poſſit eã totã annihilare. Exẽpluꝫ in ſimili ponat͡ ꝙ deus creet vnũ angelũ in inſtãti.b.cõſtat ꝙ deᵘˢ poſt inſtãs.b.põt creare aliũ angelũ ⁊ in inſtanti.⁊ tñ nõ eſt poſſibile:ꝙ ita cito poſt inſtans.b.deus creet aliuꝫ angelũ ſicut cito põt.qḋ ꝓbat͡:q2 cũ creabit ipſm vel creabit ipſm in inſtãti imediato.b.inſtanti.⁊ hoc nõ:q2 nullũ ꝯˢ eẽ illi imediatũ.vel in inſtanti mediato per tpꝰ:⁊ ſit illud inſtans.c. Sed cõſtat ꝙ in inſtanti medio illius tẽporis iter.b.⁊.c.deus põt creare aliũ angelũ.⁊ per ꝯñs poſt.b.põt citius creare aliũ angelũ q̃ in.c.⁊ vltra ſeq̃tur ꝙ cũ creabit ipſm in.c.nõ ita cito creabit ipſm poſt.b.ſicut cito põt. Et ideo ħ eſt ipoſſis.deus ita cito poſt.b.creabit vnum angelũ ſicut cito põt:⁊ per ꝯñs nõ põt poni in eſſe.⁊ idẽ iudiciuꝫ eſt de annihilatione ⁊ corruptione cuiuſlibet ꝙ annihilat͡ vel corrumpit͡ totũ ſimul:ſiue in inſtanti. Eſt ergo ħ neganda.deus põt ita cito poſt.b.annihilare totã hanc formã ſicut cito põt.ħ tñ vera eſt:ſicut cito poſt.b.deus põt annihilare totã hanc formam:ita cito põt.⁊ hoc q2 iſte terminus:ſicut:hꝫ virtutẽ ꝯfundendi terminum ſequentem.

Fol.53.col.2 poſt pᵐ linee.47. ¶ Et hoc dico ſi ponatur ꝙ nõ ſit dare minimũ tpꝰ perceptibile vel maximũ nõ ꝑceptibile a ſor. ſed quocũq̃ tẽpore a ſor.ꝑceptibili minus tpꝰ ſit ab eo ꝑceptibile ⁊ in quolibet tẽpore a ſor. perceptibili poſſit ſor. velle.b. Si aũt poneret͡ minimũ ꝑceptibile:tũc pmo poſſet i fine illius velle.b.⁊ tũc poſſet poni:ꝙ ſor. ſicut cito vellet.b.ſicut cito põt:ſed tũc argᵐ nõ valeret ad ꝓpoſitũ. Si aũt nõ ponat͡ minimuꝫ ꝑceptibile in quo poſſit velle b.ſed maximũ in quo nõ põt.tũc ẽt nõ dabit͡ pmũ inſtãs in quo põt velle.b.nec erit poſſe ꝙ ſor.ita cito velit.b.ſicut cito põt. Et ratio eſt:q2 hoc poſito.q̃libet tpꝰ perceptibile excedit maximum nõ perceptibile per tpꝰ ⁊ ante q̃libet inſtãs tẽporis excedentis:vel per qḋ eſt exceſſus eſt inſtãs in quo ſor.põt velle b.nec põt dari pmũ inſtans in quo poſſit velle. ¶ Ad 7ᵐ dõm ꝙ ſi nõ ſit dare vltimũ inſtans ⁊c̃.poſito ꝙ ſor.nũc ſit albus ſequit͡.igit͡ neceſſario ſor.erit albus in aliquo inſtanti poſt hoc. Dõm ꝙ ly neceſſario.vel determinat ly.ſeq̃tur.vt ſic denotet͡ hanc ꝯñiã eſſe neceſſariã ſor.eſt albus.igit͡ ſor.erit albᵘˢ in aliquo inſtãti poſt hoc.vel determinat ꝯñs.vt denotetur:ꝙ iſta propoſitio.ſor.erit albus in aliquo inſtanti poſt hoc.que ſequitur ad hanc ſor.eſt albus:ſit ꝓpoſitio neceſſaria. Si intelligat͡ 2ᵒ mõ:nego ꝯñiã.dico eñi ꝙ q̃uis ſor.nunc ſit albus:⁊ ad hanc ſequat͡ ħ ſor.erit albus in aliquo inſtanti poſt ħ.⁊ ſimil͡r ſequat͡ ꝙ ħ eſt vera ſor.erit albus in aliquo inſtanti poſt hoc. nõ tamẽ ad illud añs ſeq̃tur ħ ſor.neceſſario erit albus in aliq̃ inſtanti poſt hoc:nec ſeq̃tur ꝙ ħ eſt neceſſaria ſor.erit albᵘˢ in aliquo inſtanti poſt hoc.nã oppoſitũ veriuſq̃ ſtat cũ antecedẽte ⁊ cũ hoc ꝙ nõ ſit vltimũ inſtans ⁊c̃.nõ.eñi repugnãt iſte ſor. eſt albus:⁊ nõ eſt vltimũ inſtans ⁊c̃.⁊ ſor.nõ neceſſario erit albus poſt hoc.vel ħ nõ eſt neceſſaria ſor.erit albus ⁊c̃. Si võ denotet͡ neceſſitas ꝯñie:ꝯcedo illã.nã dico ꝙ ħ eſt ꝯñia neceſſaria ſor.eſt albᵘˢ.ḡ ſor.erit albus in aliquo inſtanti poſt ħ. Tũc cũ ꝓbat͡ oppoſituꝫ pmo q2 ſeq̃tur ꝙ ꝓpõ ſingularis cathegorica de futuro ꝯⁱᵗ eſſet determinate ⁊ neceſſario vera. Põt pmo dici ꝙ ſimile argᵐ põt fieri ꝯtra ponẽtes vltimuꝫ inſtãs ⁊c̃.q2 hoc poſito ſeq̃tur ſor.eſt albᵘˢ nũc.igit͡ ſor.nõ erit albᵘˢ in aliq̃ inſtãti poſt hoc:ſuppoſito ꝙ hoc inſtans pñs ſit vltimuꝫ inſtans in quo ſor.eſt albus. Ad argᵐ aũt dõm:ꝙ ꝓpõnẽ de futuro eſſe determinate verã põt itelligi dupl͡r.vno mõ vt iſta determinatio intelligat͡ reſpectu veritatis ⁊ falſitatis.vt ſit ſenſus:ꝙ ꝓpoſitio ſingularis cathegorica de futuro ꝯⁱᵗ non ſit neutra ⁊ indifferens ad eſſe veraꝫ vel falſam:ſed vel tñ eſt vera vel tñ falſa:⁊ hoc mõ ꝯcedo talẽ ꝓpõnẽ eſſe determinate verã.alio mõ vt intelligat͡ determinatio reſpectu alicuiᵘˢ inſtãtis futuri tẽporis vt intelligat͡ ꝙ pro aliquo inſtãti determinato ipſa eſt vera. Et ſic dico ꝙ nõ oĩa talis ꝓpõ eſt ſic determinate vera:nec hoc ſeq̃t͡ ex poſitione. Similr͡ cũ dr͡ ꝙ hmõi ꝓpõ eẽt neceſſario vera.dico ꝙ falſum eſt.nõ eñi ſequit͡.ħ ꝓpõ eſt determinate vera.demõſtrando aliquã talẽ ꝓpõnẽ de futuro.igit͡ eſt neceſſaria. Sicut nõ ſeq̃t͡.hec ꝓpõ ſor.eſt albus eſt determinate vera.igitur eſt neceſſario vera.nã añs põt eſſe verũ:⁊ eſt verũ ſi ita ſit:⁊ tñ ꝯñs eſt falſuꝫ:q2 ipſa põt eſſe falſa. ¶ Ad aliud argᵐ per qḋ ꝓbat͡ hoc ꝯñs eſſe falſuꝫ:q2 in nullo inſtanti poſt hoc neceſſe eſt ſor.fore albũ. Dico ꝙ verũ eſt ꝙ in nullo inſtãti ⁊c̃. Similr͡ non neceſſario ſeq̃tur.in aliquo inſtanti poſt hoc ſor.erit albᵘˢ. Sed dico ꝙ neceſſario ſeq̃tur ſor.erit albus in aliq̃ inſtãti poſt hoc. Nec ad iſtaꝫ ſeq̃tur pᵒr:q2 ly inſtãs in pᵒre ſupponit determinate.in ſcḋa võ ꝯfuſe tñ ꝓpter verbũ de futuro ꝙ pcedit. Similiter ſi ly neceſſario notet neceſſitatẽ ꝯñe.cõcedendũ eſt ſor. eſt albus.igit͡ ſor.neceſſario erit albᵘˢ in aliquo inſtãti poſt hoc. ⁊ nõ ħ.igit͡ in aliquo inſtanti poſt hoc ſor.neceſſario erit albus: q2 in nullo inſtanti poſt hoc neceſſe eſt ſor.fore albũ.nã in quolibet põt nõ eſſe albᵘˢ:neceſſe tamẽ eſt hoc poſito ſor.fore albuꝫ in aliquo inſtãti poſt hoc. ¶ Ad ꝯfirmationẽ. Dico ꝙ imediate poſt hoc inſtãs in quo ſor.eſt albᵘˢ:põt ſor.nõ eẽ albᵘˢ:q2 in quolibet inſtãti tẽporis imediati huic inſtanti põt ſor.nõ eſſe albᵘˢ:⁊ ita nullũ tẽpus erit anteq̃ ſor.põt poſt hoc inſtans nõ eſſe albus:⁊ per ꝯñs imediate poſt hoc inſtans põt nõ eſſe albᵘˢ. Dico tamẽ ꝙ iſta nõ eſt vera ſor.põt nõ eſſe albᵘˢ imediate poſt hoc inſtans. Exempluꝫ hec eſt vera.imediate poſt hoc inſtans erit aliud inſtans:q2 nullũ tẽpus erit mediũ anteq̃ poſt hoc inſtãs erit aliud inſtans:⁊ tñ ħ eſt falſa.aliud inſtans erit immediate poſt hoc inſtans:q2 nullũ inſtans erit imediatuꝫ huic inſtanti: quinimo iter q̃libet aliud inſtans ⁊ hoc inſtans:erit tempus mediũ. Similr͡ ħ eſt vera.imediate poſt hãc diuiſioneꝫ vel hoc ſignũ:in linea põt fieri alia diuiſio vel aliud ſignũ:q2 nulla eſt linea media anteq̃ poſſit fieri ſignũ vel diuiſio:q2 quecũq̃ linea daret͡ media illa eſt diuiſibilis:⁊ tamẽ ħ eſt falſa aliqḋ ſignum vel aliqua diuiſio põt fieri in linea imediate poſt hãc diuiſionẽ vel ſignũ.nã inter quãlibet aliã diuiſionẽ ⁊ hanc eſt linea ⁊ põt eſſe diuiſio. Et cum vlterius dicit͡:ſi imediate poſt hoc inſtans põt ſor.nõ eſſe albus ponat͡ in eſſe. Dico ꝙ nõ põt poni in eſſe ꝙ imediate poſt hoc ſit nõ albus:nec ſequitur.imediate poſt hoc põt ſor.nõ eſſe albus.igit͡ põt poni in eſſe:ꝙ imediate poſt hoc ſor.nõ ſit albus:⁊ hoc:q2 in añte non denotat͡:ꝙ ſit poſſibilitas talis imediationis. Sed econtra:imediatio poſſibilitatis. Sed ex iſta ſor.põt nõ eſſe albus imediate poſt hoc inſtans bene ſequitur.igit͡ põt poni in eſſe ꝙ ſor.imediate poſt hoc nõ ſit albᵘˢ: q2 in ipſa denotat͡ poſſibilitas imediationis. Sed antecedẽs eſt falſum vt dictũ eſt. Exemplũ quo ad omnia pdicta põt poni in motu locali. Sit eñi.a.corpus nunc exiſtens in loco ſibi equali qui ſit.b.hec eſt vera. Immediate poſt hoc inſtans põt.a.corpus reliquiſſe totũ.b.locũ.⁊ tñ ħ eſt falſa.a.corpᵘˢ põt reliquiſſe totũ.b.locũ imediate poſt hoc inſtans. Item eſto ꝙ pma ſit vera vt ꝓbabit͡:nõ tamẽ ſequit͡:ꝙ poſſit poni in eſſe:ꝙ imediate poſt hoc inſtans.a.corpus reliquerit totũ.b.locuꝫ. Et in quolibet harũ ſumo totũ ſyncathegorematice. Qḋ aũt pma ſit vera ꝓbat͡:q2 nullũ tẽpus erit mediũ anteq̃.a.corpᵘˢ põt reliquiſſe totũ.b.locũ.igit͡ imediate poſt hoc inſtans.⁊c̃. Antecedẽs ꝓbat͡:q2 ſi aliqḋ tẽpus erit mediũ anteq̃.a.corpus põt ⁊c̃.ſit illḋ vna hora. Sed probo ꝙ non:q2.a.corpus põt moueri in duplo velocius q̃ moueretur ſi in vna hora moueret͡ a toto.b.loco. Si autẽ moueretur in duplo velocius conſtat ꝙ in minori tempore q̃ eſt vna hora relinqueret totũ.b.locũ.⁊ eodẽ mõ põt ꝓbari de quolibet quãtocũq̃ paruo tempore:q2 in infinitum velocius

locius

locus pōt moueri.a.corp⁹.a loco.b.ꝛ per ꝯñs in quolibet inſtā ti tēporis imediati huic inſtanti.pōt reliquiſſe totū.b.locū.ꝛ ſic nullū tps erit mediū anteq̄ȝ.a.corp⁹ pōt reliquiſſe totū.b.locū. Q͛ aūt nō poſſit poni in eſſe ꝙ imediate poſt hoc inſtāſ corp⁹ a.reliquerit totū.b.locū:ac per hoc ēt ꝙ ſit falſa ꝓpō 2ᵃ ꝓbat: q2 ſi hoc ponat in eſſe:tūc aut.a.corp⁹:ſucceſſiue reliquebat.b. locū: ꝛ ſi ſic ſequit:ꝙ nō imediate reliquit totū.b.locuȝ:quimo tps fuit mediū anteq̄ȝ totū reliquerit. Aut.a.corp⁹ nō ſucceſſiue:ſed ſimul ꝛ per ꝯñs in inſtanti reliq̄t totū.b.locū:ꝛ ſi ſic cum illud inſtans in quo ponit reliquiſſe totū.b.locū.nō ſit h̄ inſtās p̄ſens:q2 in hoc inſtanti eſt in loco.b.ꝛ in inſtanti.in quo reliq̄t totū.b.nō eſt in loco.b.erit aliud inſtans ad hoc inſtanti ꝛ imediatū ei:qd̄ eſt ĩpoſſibile. Ex hys pȝ ꝙ poſita veritate huius.a. corp⁹ nunc eſt in loco.b.h̄ eſt ĩpoſſibile.a.corp⁹ erit extra totū locū.b.imediate poſt hoc inſtans:nec hoc pōt poni in eſſe.ꝛ ei⁹ oppoſita eſt pro nunc neceſſaria:non q̄dē neceſſitate abſoluta: ſed neceſſitate ſuppoſitionis ꝛ ꝯñe vt dcm̄ eſt.eodē mō in ꝓpoſito. ¶Ad 8ᵐ dōm ꝙ illo caſu poſito poſt illud inſtans erit totū lumē illud ꝛ ꝯſeruabit a deo ſolo q̄ntum ſibi placebit. Et ſi dicat.addēdo ad caſum ꝙ deus nō agat ad ip̄m mō ſpāli ꝙ videt poſſibile cū ex hoc ꝙ facit vnū miraculū nō ſit neceſſe ip̄m facere quodā aliud miraculū. ¶Dōm ꝙ tunc caſus nō eſt poſſibilis.ꝛ ſi ponat p̄mū:neceſſe eſt ꝙ hoc aliud ponat.ſ.ꝙ deus ip̄m poſtea ꝯſeruet. Unde ſicut dictuȝ eſt ad.5.ſicut nō eſt poſſe ꝙ deus ꝯſeruet aliquā reȝ per totū quoddā tēpus:ꝛ per inſtās terminās illud.ꝛ nihil eius cōſeruet poſt illud inſtans:ſic in ꝓpoſito per eandē rōnē. ¶Tunc ad rōnes que fiunt ad ꝓbandū ꝙ poſſe eſt aliquā rem eſſe per vnicū inſtans. Et ad p̄mā q̄dem de imagine ſpeculi.dōm eſt ſicut dcm̄ eſt ad p̄mā rōnē ꝓbantē qd̄ eſt dare vltimū inſtans eſſe forme. ¶Ad aliā cuȝ dicit ꝙ in quolibet inſtanti tēporis quo ſm̄ oppoſitionē directaȝ corpus cauſans imaginē ꝯtinue remouet a ſpeculo cāt nova imago cuius nulla pars fuit ꝛ p̄us:ꝛ nulla poſt erit. Dōm.ꝙ hoc eſt falſum. Ad p̄mā ꝓbationē.cū dī ꝙ ſm ꝙ corp⁹ ꝯtinue remouet a ſpeculo:ſic in alia ꝛ alia parte ſpeculi eſt imago.dico ꝙ illud ēt eſt falſum:q̄uis ita appareat. Nā iȝ imago tunc appareat magis in ꝓfundo ſpeculi nō tñ ibi eſt.qd̄ pȝ:q2 aliq̄ñ appet imago eſſe in ꝓfundo ſpeculi per q̄ntitatem vnius cubiti:ꝛ tñ ꝓfunditas ſpeculi nō eſt q̄nta eſt latitudo vnius digiti.qd̄ ḡ ita apparet nō eſt:q2 ſemper noua ſm totuȝ in alio loco gñat:ſed q2 imago prior diminuit. Similr̄ cū corp⁹ ineq̄li diſtātia mouet circa ſpeculū vt a dextra parte in ſiniſtraȝ:nō ſemp in quolibet inſtanti eſt noua imago ſm totū.ſ.cuius nihil p̄fuerit nec in inſtāti aliq̄ gñat:ſed ꝯtinue ꝛ ſucceſſiue per partes ſm ꝙ ſucceſſiue corp⁹ mouet de vno loco ad aliū. ¶Ad aliā ꝓbationē que eſt ad ideȝ dōm:ꝙ ſicut imago ſpecularis eſt diuiſibilis extēſiue ꝛ augmētabilis ꝛ diminuibilis:ſic etiā eſt diuiſibilis intenſiue ꝛ intendibilis ꝛ remiſſibilis.qd̄ ꝓbat ex eo ꝙ circa idē ſpeculū eodē corpore exiſtente in maiori ꝛ in minori diſtantia ceteris vniformiter ſe habentibus apparet imago nō ſolū maior vel minor extenſiue:ſed etiā magis vel minus perfecta.vt tangit argᵐ. Itē circa aliud ꝛ aliud ſpeculū idē corp⁹ ceteris parib⁹:cauſat magis perfectam ꝛ minus perfectā imaginem. Unde vnuȝ ſpeculum perfectius repreſentat q̄ȝ aliud. ¶Ad ſcd̄am rationeȝ que eſt de radio dicendū vt ſupra.vȝ.ꝙ radius continue ꝛ per partes corrumpitur.ꝛ ſimiliter continue generatur.

Fol.84. col. 4.post med. lineę.15. ¶Sexto etiā ex cōceſſis ſupra.ꝯceſſum.n.eſt ꝙ eſt dare maximā diſtantiā in qua agens pōt agere in determinatuȝ paſſum. Itē ꝙ nō eſt dare vltimuȝ inſtans in quo res ſit ꝛ poſt nihil ei⁹ ſit.ex hys aūt ſeq̄tur ꝙ nō cuiuſlibet forme ſit dare minimum extēſiue ſeparatū.ſumat enī lux vel ſpēs obi̇̄ti.ſi vtraq̄ determinat ſibi minimā q̄ntitatē ſubti ſumat illa q̄ntitas minima in oculo ꝛ ſumat aliqd̄ viſibile in ſua maxima diſtantia in qua pōt cāre ſpēm in oculo p̄ciſe vſq̄ ad illā minimā q̄ntitatē oculi ſuſceptiuā ſpēi incluſiue.ꝛ eodeȝ mō pōt argui de corpore luminoſo:ꝛ ponat ꝙ illud viſibile q̄ſcat in illa diſtātia per tps: ꝛ deinde motu ꝯtinuo elōget ab oculo.cōſtat ꝙ in vltimo inſtāti q̄etis in parte data oculi erit ſpēs:aut igit poſt illud inſtans aliq̄d illius ſpēi remanebit vel nō.ſi nō:ſeq̄tur ꝙ illud fuit vltimū inſtans in quo fuit ꝛ poſt qd̄ nihil eius fuit ꝯtra ꝯceſſum.ſi ſic:aut tota extēſiue remanebit aut pars tm̄.nō tota:q2 tunc illa nō fuiſſet maxima diſtātia in qua illud viſibile pōt ſpēm cauſare.ſi pars.igitur nō fuit minima q̄ntitas ſubiecti in qua ſubſiſtere pōt ſpēs.ꝛ habetur ꝓpoſitū.

Fol.85.col. 2.circa finē lineę.1. ¶Et cū dī qd̄ eſt cōtra rōnē diuiſionis ꝙ diuiſio ſiat inuiſibilis. Dico ꝙ cōtra rōnē diuiſionis eſt ꝙ ſiat inuiſibilia ante diuiſionē ꝛ ſic ēt cuȝ aq̄ dȝ diuidi:ꝙ illa in que dȝ diuidi ſint corrupta vel ſiat nō aque:eſt cōtra rōnē diuiſionis qua aqua in aquas diuididȝ:ſed ꝙ diuiſio aque ſiat ꝛ ad huius diuiſionē partes corrumpant ꝛ ſiant nō aque.nō eſt incōueniēs. Sicut pȝ cū gutta aque ꝓijcit in vegetē vini. Sic in caſu poſito:dico ꝙ ad diuiſionem ſeq̄tur annullatio partiū aque:nec talis annullatio mag̃ debet iudicari ĩpoſſibilis ſm nām q̄ȝ caſus poſitus. Et ſi queratur qd̄ erit adnullius vel corrumpens.dōm ꝙ illud qd̄ erit diuidens erit ꝯſequenter adnullius.

¶Ad 6ᵐ dōm ꝙ in illo caſu pars illius forme remanebit poſt vltimū q̄etis:ſed remanebit ꝯiuncta alteri eiuſdeȝ rōnis.ſ.luci exiſtēti in medio ꝯiuncto ipſi oculo ſi de luce ſiat arᵐ.eodē mō ſi loquamur de ſpē pars remanebit ꝯiuncta parti ſimili exiſtēti in illo medio ꝯiuncto ipſi oculo. Unde ſicut corp⁹ luminoſuȝ diſtans ab oculo ꝛ cauſans lumē in ipſo cauſat lumē per totuȝ mediū vel etiā media ſi plura ſint media inter ipſum ꝛ oculuȝ ꝛ in oībus illis medijs ꝛ quibuſlibet coȝ partibus eſt lumen cōtinuū ꝛ eiuſdē rōnis inter ſe ꝛ cū lumine in oculo ab illo corpore cauſato ꝙ etiā eſt cōtinuum lumini cauſato in medio. Sicut corpus viſibile cauſat ſpēm ſuā per totū mediū ſiue ſit vnū mediū tñ ſiue plura vſq̄ ad oculū ꝛ in oībus partib⁹ oculi ꝛ medij eſt eiuſdeȝ rōnis:ſicut alias forte declarabitur. Et ex hoc pȝ ꝙ nō datur minus ſeparatum minimo. Fol.85.col.3. circa fi.li.35.

¶Ad 10ᵐ dōm ꝙ pars diſtātie pōt dupl̄r accipi.vno⁹ pro parte determinate q̄ntitatis. Alio mō pro parte ꝓportionali. Iteȝ lumē eſſe remiſſiſſimū pōt intelligi dupl̄r. Uno mō ſimpl̄r.ſ.ꝙ eo nullū lumē ſit aut fuerit vel eē poſſit remiſſiſſimus. Alio mō ꝙ ſit remiſſiſſimū in reſpectu aliquoȝ luminoȝ determinatoruȝ. Sicut ſi eſſent decē cādele cāntes lumē in diuerſis partib⁹ medij ꝛ vna eſſet mior ceteris:lumē cātuȝ ab illa poſſet dici remiſſiſſimū īter illa decē lumina:q̄uis nō eſſet ſimpl̄r remiſſiſſimū in ſpē luminis. Scd̄m h̄ pōt dupl̄r rñderi ad argᵐ. Uno mō ꝙ ſi ſumat pars determinate q̄ntitatis:vtiq̄ ē dare remotiſſimaȝ ꝛ lumē cātuȝ in ipſa remiſſiſſim⁹ eſt q̄libet parte luminis extēſiue exiſtēte in parte diſtātie ꝓpinquiore corpori luminoſo ꝙ cāt lumē in medio.ip̄m tñ nō eſt remiſſiſſimū oiuȝ partiū luminis cāti ab illo corpore nec in ipſo eſt aliq̄ pars ſm extēſionem que nō ſit aliq̄ remiſſior.nā p̄ma medietate ſcd̄a ē remiſſior.ꝛ itē p̄ma medietate illius ſcd̄e ſcd̄a medietas eſt remiſſior.ꝛ ſic in infinitū. Si vo loq̄mur de parte ꝓportionali ſic dico ꝙ nulla eſt remotiſſima:q2 q̄libet aliq̄ eius ps eſt remotior.ꝛ per ꝯñs nulla pars luminis exiſtētis ĩ diſtātia illa eſt ſimpl̄r remiſſiſſima oīum partiū luminis:tunc ab illo corpore cāti ꝛ exiſtentis. Fol.86.col. 2.poſt lineā 43.

¶Scd̄o dico ꝙ q̄uis ꝯcederet iȝ falſe aliq̄ȝ eſſe remiſſiſſimaȝ inter oēs partes exiſtētes ab illo corpore luminoſo:adhuc non ſeq̄tur ꝙ ſit remiſſiſſima ſimpl̄r de ineſſe ꝛ de poſſibili in ſpē illa:q2 nimo ſi diſtātia illa fuit illuminata a corpore illo continue ſibi approximato ſicut fuit poſſibile:cuiuſlibet partis illius diſtantie fuit aliq̄ ps remiſſius illuminata q̄ȝ ipſa eſt. Et ſiſr ſi corpus cāns lumē elōget ꝯtinue:cuiuſlibet partis aliq̄ ps erit poſt inſtans in quo incipiet elōgari illud corp⁹ remiſſior q̄ȝ ipſa nūc eſt. Et rō p̄mi eſt:q2 tota illa latitudo intēſiua fuit acquiſita cōtinue.ratio ſecūdi:q2 tota perdet continue.

¶Scd̄o idē ꝓbat. Nā vt pȝ in 2ᵒ articulo ſupra ꝯcluſione.ſ.aliq̄s latitudo itēſiua forme pōt ſic acq̄ri ꝙ nihil ei⁹ hēbit p̄mū inſtās in quo ſit ꝛ ante ꝙ imediate nihil ei⁹ fuerit.igit poſſe eſt aliquā formā ſic intēdi ꝙ nō erit poſſe ſignare q̄ñ ſit p̄mo intēſa.pȝ ꝯñtia q2 ſi det oppoſituȝ ꝯñtis ſeq̄tur ꝙ illud ſm ꝙ tunc eſt p̄mo intenſa haberet tunc primo eſſe ꝛ nihil ei⁹ fuerit p̄us imediate.qd̄ eſt oppoſitum poſiti. Fol.86.col. 2.poſt finem lineę.50.

¶Scd̄o idē pȝ ex eo ꝙ ꝓbatū eſt in tertia ꝯcluſione ſcd̄i articuli.ſ.ꝙ poſſe eſt aliq̄ȝ formā corrūpēdō nō hēre p̄mū īſtās in quo nō ſit q̄dlibet eius ꝛ tñ ſit aliq̄d eius.hoc enī veruȝ nō eſſet ſi in qualibet remiſſione neceſſario daret p̄muȝ:in illo enī inſtanti p̄mo nō eſſet q̄dlibet eius ꝛ eſſet aliquid eius. Fol.86.col. 2.circa med. lineę.63.

¶Nunc g̃o reſtat mouere dubia que occurrunt ꝯtra p̄miſſa. Et p̄mo q̄dē ꝯtra id qd̄ dcm̄ eſt in p̄mo articulo.vȝ.ꝙ poſſibile eſt aliquā formā intendi ꝯtinue ꝛ etiā poſſibile eſt aliq̄ȝ formaȝ remitti ꝯtinue. Amplius in ſequētib⁹ dcm̄ eſt poſſe eſſe in aliquo ſubto aliq̄ȝ formā de nouo acq̄ri ꝛ ꝯtinue intēdi.v̇.g lumē in aliqua pte aeris p̄us tenebroſa.vel albedo aut alia hmōi formaȝ in aliqua parte ſubti. Sic ꝙ in talibus motibus non erit dare ſm quid vel ad quid forme illa pars ſubti ſit p̄mo mutata:nec q̄d forme ſit p̄mo acquiſitū. ¶Cōtra hoc aūt arguit ꝛ p̄ᵒ logice ſic. Si hoc eſſet poſſe ſeq̄tur ꝙ poſſe eſſet aliq̄ ſimul incipere moueri ad ſimiles q̄litates:ꝛ illas eq̄l̄r per aliqd̄ tps ꝯtinue intendi.ꝛ tñ vnū iciperet eſſe magis tale q̄ȝ reliquū inciperet eſſe tale.v̇.g.ſint alique due partes diuerſorum coȝᵐ que nunc non ſint albe ꝛ nunc incipiant eſſe albe:ſm ꝙ iȝ incipit exponit per negationē p̄ñtis ꝛ pōnem futuri:q2 nec alr̄ talia que ſic ꝯtinue Fol.86. col.3 poſt p̄nᵐ lineę.10.

ſiunt ⁊ partibiliter ſm̄ quodlibet ſui pōt dici incipere: ⁊ in iſtis partibus intendant albedines equalr̄ ⁊ cetera ſint paria. ſitq; vna pars .a. ⁊ altera .b. Hoc poſito ſi acq̄ſitio ⁊ intenſio vtriuſq; albedinis ſit ꝯtinua ſequit̄ ꝙ .a. nūc icipit eſſe albius q̄ .b. nūc icipit eſſe albū. ꝯn̄s eſt falſum. ꝯn̄tia ꝓbat̄. Sic .a. nunc non eſt albius q̄ .b. incipit eſſe albū. ⁊ .a. erit albius q̄ .b. incipit eſſe albū. igit̄ .a. nunc incipit vel incipiet eſſe albius q̄ .b. nunc incipit eſſe album. Sed nunquā poſt hoc inſtans p̄ns .a. icipiet eſſe albius q̄ .b. nunc incipit eſſe albū. ergo .a. nūc incipit eſſe albius q̄ .b. incipit eſſe albū. p̄ͣ pars an̄tis pz per caſum. nā ponit̄ ꝙ .a. nunc nō eſt album ⁊ per ꝯn̄s nec albius q̄ .b. ſc̄da pars etiā pz. nā in aliq̄ inſtāti tēporis mēſurantis ꝯtinuā intēſionē albedinis .a. partis .a. erit albius q̄ .b. incipit eſſe albū. nam terminus erit ante q̄ .b. ſit eque albū ſicut in illo inſtāti .a. erit albū. ⁊ per ꝯn̄s .a. erit tūc magis albū q̄ .b. incipit eſſe albū. pz etiā ex alio. naz .a. in illo inſtanti dato erit albius q̄ ipſummet incipit eſſe albuz. ⁊ per ꝯn̄s etiā q̄ .b. incipit eſſe album: cum .a. ⁊ .b. nunc ſimul icipiant eq̄liter albeſieri ⁊c̄. ꝯn̄tia etiā de ſe nota eſt. Sed nunc ꝓbo ꝙ nūq̄ poſt hoc inſtans p̄ns incipiet .a. eſſe albius q̄ .b. incipit eſſe albū: q2 ſi dicat̄ oppoſituz. ſit igit̄ ꝙ in .c. inſtanti poſt hoc incipiet .a. eſſe albius ⁊c̄. tunc arguit̄ ſic. .a. ⁊ .b. erunt eque alba in .c. inſtanti ⁊ .b. erit albius in .c. q̄ ipſummet nunc incipit eſſe album. vt patet ex caſu: q2 ꝯtinue intendit̄ eius albedo. igit̄ .a. erit albius in .c. q̄ .b. nunc incipit eſſe album. Et vltra ſequit̄ ꝙ .a. in aliquo inſtanti ante .c. erit albius q̄ .b. nunc incipit eſſe album. Sicut etiā ip̄m .b. in aliquo inſtāti ante .c. erit albius q̄ ipſummet incipit eſſe albū: cum inter inſtans p̄ns ⁊ inſtans .c. ſit tēpus mediū. ⁊ per totū illud tēpus albedines intēdant̄ in vtroq; ꝯtinue ⁊ equalr̄. igit̄ in .c. inſtanti nō incipiet .a. eſſe albius q̄ .b. incipit eſſe albū. Et eadē rōne pōt ꝓbari ꝙ in nullo inſtāti poſt hoc p̄ns incipiet .a. eſſe albius q̄ .b. incipit eſſe albū. relinquit̄ ergo ꝙ nūc incipit .a. ⁊c̄. ⁊ pz ꝯn̄tia. ¶ Sc̄do ꝓbat̄ ꝯn̄tia ſic. Capiat̄ totū tp̄s quo .a. erit albius q̄ .b. incipit eſſe albū. ⁊ totū tp̄s p̄cedens quo .a. nō erit albius ⁊c̄. ꝯſtat ꝙ h̄ tēpora copulantur vno inſtanti. Sed inſtans copulans ea nō eſt aliqḋ inſtans ſequens hoc inſtans p̄ns: q2 ante quodlibet inſtans ſequēs .a. erit albius q̄ .b. nunc incipit eſſe albū: ſicut ꝓxime ꝓbatū eſt: ⁊ per ꝯn̄s nullū inſtans ſequēs copulat tota illa tēpora ſumpta. Itez nullū inſtans p̄cedens hoc inſtans p̄ns copulat illa tēpora: q2 poſt quodlibet inſtans p̄cedēs fuit tp̄s in quo .a. nō erit albius ⁊c̄. igit̄ inſtans p̄ns copulat ipſa tēpora: ⁊ per ꝯn̄s in hoc inſtāti incipit .a. eſſe albius q̄ .b. incipit eſſe albū. ¶ Tertio h̄ ꝯn̄tia ſic ꝓbat̄ .a. nō eſt albius q̄ .b. incipit eſſe albū. ⁊ .a. erit albius q̄ .b. incipit eſſe albū. ⁊ nullū tp̄s erit ante q̄ .a. erit albius q̄ .b. icipit eſſe albū. igit̄ .a. nunc incipit eſſe albius q̄ .b. incipit eſſe album. ꝯn̄tia pz: q2 in antecedente includunt̄ oēs exponentes ꝯn̄tis. ⁊ due p̄me partis antecedētis patent ex ante iam dictis. ⁊ tertia pars ꝓbat̄: q2 ſi aliqḋ tp̄s erit ante q̄ .a. erit albius q̄ .b. incipit eſſe albuz. ſit illud. gr̄a exēpli vna hora. ⁊ ſit inſtans terminans hāc horā ex parte poſt .d. Sed ꝓbo oppoſitū: q2 in aliq̄ inſtanti ante .d. erit .a. albius q̄ .b. icipit eſſe albū. Sicut etiā .b. in aliquo inſtanti ante .d. erit albius q̄ ipſummet incipit eſſe albuz. vt in p̄ma ꝓbatione huius ꝯn̄tie dictū eſt in fine. ¶ Falſitas ꝯſequētis tripl̄r ꝓbat̄. p̄mo ſic. .a. ⁊ .b. incipiūt eſſe eque alba. igit̄ .a. nō incipit eſſe albius q̄ .b. incipit eſſe albū. an̄s pz: q2 caſu ſuppoſito oēs ſue exponētes ſunt vere. ⁊ ꝯn̄tia videt̄ nota. nā ſi .a. ⁊ .b. incipiunt eſſe eque alba. igit̄ .a. incipit p̄ciſe eſſe ita albū ſicut .b. incipit eſſe albū. ⁊ vltra. igit̄ nō incipit eſſe .a. magis albuz q̄ .b. incipit eſſe albū. ¶ Sc̄do ſic. Si .a. icipit eſſe albius q̄ .b. incipit eſſe albū. igit̄ .b. incipit eſſe minus albū q̄ .a. incipit eſſe album. ꝯn̄tia pz. Sed ꝯn̄s eſt falſum: q2 qua rōne .a. incipit eſſe albius q̄ .b. incipit eſſe albū: eadē incipit .b. eſſe albius q̄ .a. incipit eſſe albū ſtante caſu. ⁊ per ꝯn̄s nō incipit .b. eſſe minus albū q̄ .a. incipit eſſe albū. ¶ Tertio ſic. Si .a. incipit eſſe albius q̄ .b. icipit eſſe albū. igit̄ .a. icipit eſſe albius q̄ ipſummet incipit eſſe albū. ⁊ pz ꝯn̄tia ex eo ꝙ in quolibet inſtanti .a. ⁊ .b. erūt equalr̄ alba. ꝯn̄s aūt eſt falſum vt videt̄. ¶ Sc̄da ratio p̄ncipaliter ꝯtra idē eſt: q2 ſi poſſibile eſt aliquā formā ſic ꝯtinue acq̄ri ⁊ intendi ſequit̄ ꝙ aliqua forma remiſſa ſit infinita. v.g. albedo ⁊ aliqḋ remiſſe albū ſit in infinitū vel infinite albuz. hoc aūt eſt ipoſſibile ⁊ ꝯn̄tia declarat̄. Sit .n. .a. remiſſe albū ⁊ .b. nunc nō ſit albū ſed incipiat fieri ꝯtinue albū. tunc ſic. .a. eſt albū ⁊ .b. nunc incipit eē albū ⁊ ꝯtinue ſit magis albū. igit̄ .a. eſt in infinitū albius q̄ .b. incipit eſſe albū. ⁊ vltra. igit̄ .a. eſt in infinitū albū. ⁊ h̄ vltima ꝯſequentia pz. tum q2 cōparatiuū p̄ſupponit poſitiuū. Tum q2 ſi .a. eſt in infinitū albius q̄ .b. incipit eſſe albū. igit̄ .b. incipit eſſe album in infinitū minus q̄ .a. eſt albū. qḋ nō eſſet poſſibile niſi .a. eſſet in infinitū albū. Primā aūt ꝯn̄tiā ꝓbo: q2 ſi caſu poſito .a. nō ſit in infinituz albius q̄ .b. incipit eſſe albū: cū .a. ſit albius q̄ .b. incipit eſſe albū. ꝙ pz: q2 tp̄s erit ante q̄ .b. ſit ita albuz ſicut eſt .a. ⁊ per ꝯn̄s nō incipit eſſe ita albū ſicut .a. eſt albū: opz dicere ꝙ tm̄ in aliqua ꝓportione finita .a. eſt albius q̄ .b. incipit eſſe albū. ſit igit̄ ꝙ p̄ciſe in duplo .a. ſit albius q̄ .b. incipit eſſe albū. Tunc ꝯtra tp̄s erit ante q̄ .b. erit p̄ciſe minus album in duplo q̄ .a. eſt albū: cum in hoc inſtanti .b. nō ſit albū. igit̄ .b. nō incipit eſſe p̄ciſe in duplo minus albū q̄ nunc eſt .a. igit̄ .a. nō eſt in duplo p̄ciſe albius q̄ .b. incipit eſſe albū. ⁊ ita pōt ꝓbari ꝙ in nulla ꝓportione finita p̄ciſe .a. eſt albius q̄ .b. incipit eſſe album. ¶ Sc̄do ꝓbat̄ eadē ꝯſequētia ſic. .b. in infinitū incipit eſſe minus album q̄ .a. nūc eſt albū. igit̄ .a. eſt in infinitū albius q̄ .b. incipit eſſe album. ⁊ vltra. igitur .a. eſt infinite album. ⁊ antecedens probatur: quia plus q̄ in duplo minus albuz incipit eſſe .b. q̄ .a. nunc eſt album. vt ſtatim probatum eſt. ⁊ plus q̄ in quadruplo minus album incipit eſſe .b. q̄ .a. eſt nunc album. ⁊ ſic in infinitum: igitur in infinitum ⁊c̄.

¶ Item aliquis viator poſſet habere ſimul charitatem magnā ⁊ diligere deum ex charitate ſuper omnia: ⁊ cum hoc odire eū ſuper omnia: qḋ videt̄ ipoſſibile: tum q2 iſte volūtarie ⁊ ſcienter odiret deū ⁊ nō peccaret. ¶ Cōfirmat̄: q2 multo magis videretur poſſibile ꝙ due anime poſſent informare eandem materiam numero cum minus videantur incompoſſibiles: ⁊ tamen articulus Pariſien. 27. dicit. Q2 deus poſſet facere plures animas in vno. error. — Fol. 89. col. 2. poſt p̄n^m lineē. 14.

¶ Cōtra ſc̄dam etiā ꝯcluſionez arguitur ſpālit̄er. Et aliqui p̄mo qdē ſic. Deus pōt omne ꝙ fieri nō implicat ꝯtradictionez: ⁊ cōtraria in ſuis excellentijs fieri ſimul in eodē ſubiecto p̄mo non iplicat ꝯtradictionez. v.g. de albedine ⁊ nigredine ſi ſic ſiant in eodē nō ſequit̄ ꝙ idē eſſet albū ⁊ nō albū: ſed ꝙ eſſet albū ⁊ nigrum. ¶ Sc̄do q2 duo corpora pñt diuina virtute eſſe in eodez loco. ḡ ⁊ duo ꝯtraria in eodē ſubiecto. ꝯn̄tia pz: q2 vl̄ vtrūq; equaliter vel p̄mū mag̃ fuiſſet reputatū ipoſſibile a ph̄o. ¶ Tertio q2 vnū corpus pōt ſimul eſſe diuina virtute ſurſum ⁊ deorſum. ergo etiā ſimul moueri ſurſum ⁊ deorſuz: ſed tales motus ſunt ꝯtrarij. ergo ⁊c̄. ¶ Alij quoq; ad idē ſic. Non eſt magis ipoſſibile diuina virtute ꝯtraria in ſuis excellentijs ſimul ineſſe eidem ſubiecto p̄mo: q̄ ſit ipoſſibile ꝙ per nām idē ſimul moueatur ⁊ quieſcat localiter: ſed hoc eſt poſſibile nālit̄er. nam aīa intellectiua ſimul mota manu dextra mouet̄: ⁊ quieſcente ſiniſtra quieſcit. Etiā ſm̄ theologiaz pz ꝙ corp⁹ chriſti in vna piſcide quieſcit ⁊ in altera mouetur ita per eandē virtutē qua corp⁹ chriſti eſt in vtraq; ⁊ per ꝯn̄s ſimul mouetur ⁊ quieſcit duo ꝯtraria in ſūmo poterunt eidē ſubiecto ineſſe. ¶ Quinto ſi hoc nō eſſet poſſibile: hoc videretur ꝓpter actiuitatē mutuā ꝯtrarioꝝ qua vnuz alterum expellit: ſed hoc nō obſtat q2 multa ſunt cōtraria que nō ſunt inuicē actiua: ſicut pz de albedine ⁊ nigredine que in libris ⁊ in multis alijs iuxtapoſite nō ſe corrumpunt. ¶ Sexto. Deus ſua virtute pōt facere ꝙ idē corp⁹ ſimul ſit in diuerſis locis: ⁊ ꝙ in vno loco hēat vnā formā informātez ⁊ in alio careat illa: ⁊ tunc nō apparet quare nō poſſet in loco vbi caret illa forma iprimere ſibi formā ꝯtrariā: imo nō apparet quin agēs nāle ſufficiēter approximatum poſſet inducere formā ꝯtrariā nō corrumpēdo aliā que eſſet in alio loco. ¶ Cōfirmari pōt q̄uis ipſi hoc nō adducant. nam deus vnum corpus tēperatum: poſſet ſimul ponere in aq̄ frigidiſſima ⁊ in igne calidiſſimo ⁊ illud quātum vellet in vtroq; loco manutenere ⁊ illa agentia naturalia non impedire in ſuis actionibus: ⁊ tunc conſtat ꝙ illud corpus ſiet ab aqua frigidiſſimum ⁊ ab igne calidiſſimum: ⁊ ſic cōtraria in ſūma erunt ſimul in eodem ſubiecto primo.

¶ Cōſequenter rn̄deo ad rōnes factas ꝯ 2^am ꝯcluſionē. Ad p̄^am qdē dico ꝙ iplicat ſeu infert ꝯtradictionē ꝯtraria eſſe in eodez ſubiecto p̄. ⁊ hoc eſt ſuperius declaratū. Unde ſi albedo ⁊ nigredo ſint in eodē ſubiecto p̄. nō ſolū ſeq̄tur ꝙ i^o ſubm̄ ſit albū ⁊ nigruz: ſed ēt vltra hoc ſeq̄tur ꝙ ſit albū ⁊ nō ſit albū. Sicut ſupra declaratū eſt ex natura ꝯtrarioꝝ ad quoꝝ vnius affirmationē in ſubiecto: nec̄io ſeq̄tur negatio alterius de eodē ſubiecto. Et illa fuga nō vz: q2 ſimili mō poſſet dici ꝙ de⁹ poſſet facere ꝙ albedo eēt nigredo: nec in hac iplicari ꝯtradictionē: q2 nō ſeq̄tur ꝙ ip̄a ſit albedo ⁊ nō ſit albedo: ſed ꝙ ſit albedo ⁊ nigredo: qḋ abſurduz eſt ēt audire. ¶ Ad 2^m nego ꝯn̄tiā. ⁊ ad ꝓbationē dico ꝙ qd putaſſet ph̄s ſcire nō poſſumus. ſcimus autē ꝙ putauit iplicari ꝯtradictionē dicēdo ꝯtraria eidē ſimul ineſſe. vt ſupra pz manifeſte. Q2 autē putauerit ꝯtradictionē iplicari dicēdo duo corpora eſſe in eodē loco p̄: nō ꝯſtat: q̄uis i^o nō ꝯtingere de facto: nec de poſſibili ſm̄ nām ipſe vt puto fuerit opinatus. Dico tn̄ ꝙ qd ipſe de hoc ſenſiſſet: ꝙ nō eſt vtrobiq; ſimilis repugnantia: nec ſimili mō debet alicui apparere: q̄ſi ex nā ꝯtrarioꝝ quoꝝ

eſſentie

— Fol. 89. col. 4. circa me. lineē. 20.

— Fol. 91. col. 2 circa finē lineē. 57.

eſſentie ſunt incōpoſſibiles:apparet talis repugnantia ↄtradictionis:ex nā aūt corpoꝝ hoc nō apparet. ¶ Ad 3ᵐ ↄcedo añs ⁊ ad ↄñtiā dico ꝙ aliqd moueri ſurſum ⁊ moueri deorſum pōt dupliciter intelligi:vno mō ꝙ moueat̄ ex ſurſum in deorſum. et moueat̄ ex deorſum in ſurſum:⁊ ſic nego ↄñtiā:nā añs vtiqȝ poſſibile eſt:⁊ nullā repugnantiā includit. Sed ↄñs ſic intellectū māifeſtē icludit ↄtradictionē:qḋ pȝ:qꝛ oē qḋ mouet̄ ex aliquo loco imediate prius q̄ mouebat̄ ſm ſe totuȝ erat in illo loco:⁊ dum mouet̄:ſm partē eſt in eo. Nullū aūt qḋ mouet̄ ad aliquē locū fuit imediate p̄us in toto illo loco:⁊ ſimiliter dum mouet̄ ad ipſm caret parte illius loci quā imediate p̄us non habuit:qꝛ motus eſt act⁹ entis in potētia ⁊c̄. Si ergo aliqd mouet̄ ex ſurſum in deorſum:p̄us imediate erat ſurſum:⁊ nō erat deorſuȝ:⁊ ſi idē ſimul mouet̄ ex deorſum in ſurſum:p̄us imediate erat deorſum ⁊ nō erat ſurſum:⁊ ſic idē imediate p̄us q̄ moueretur erat deorſum ⁊ nō erat deorſum:erat ſurſum:⁊ nō erat ſurſuȝ:⁊ ſic duplr̄ iplicat̄ cōtradictio:⁊ loquor de eo ꝙ mouet̄ per ſe. Nā de eo ꝙ mouet̄ per accidēs hoc nō eſt ipoſſibile etiaȝ naliter:ſicut pȝ de aīa intellectiua:que tota exiſtens in vna manu pōt moueri ex ſurſum in deorſuȝ ⁊ ſimul in alia manu:pōt moueri ex deorſum in ſurſuȝ:ſed ꝙ eadē manus que per ſe mouetur ſimul moueat̄ tali duplici mō eſt ipoſſibile. Alio mō pōt intelligi aliquid moueri ſurſum ⁊ deorſum:nō tñ ex ſurſum ⁊ ex deorſum:ſed ex aliquo vno loco.v.g. ꝙ exiſtēs in tecto domus moueat̄ inde in ſurſum:⁊ ſimul inde moueat̄ in deorſum:⁊ forſitan hoc mō moueri aliqd ſimul ſurſum ⁊ deorſum nō eſt ipoſſibile apud deū:ſed ſic moueri ſurſum ⁊ deorſum:nō ſunt ↄ̄ria ꝓprie loquēdo:ſed tñ moueri ſurſum ⁊ deorſum p̄mo mō:qḋ etiā pōt hēri a phō 5° phyſi. vbi vult ꝙ tñ illi motus ſunt vere ↄtrarij qui ſūt ex ↄtrarijs terminis ⁊ ad ↄ̄rios terminos:ſicut ex ſurſum in deorſuȝ:⁊ ecōuerſo ⁊ ex ante in retro ⁊ ecōuerſo:⁊ ex dextro in ſiniſtrū ⁊ ecōuerſo:q̄uis iſta loca ſm ſe ꝓprie loquēdo nō ſint formaliter ↄ̄ria cuȝ frequēter ſint eiuſdē rōnis ⁊ oino ſimilia. Similr̄ nec iſti termini eſſe ſurſum ⁊ eſſe deorſuȝ ſunt ſimplr̄ ↄ̄ria:q̄uis magis videat̄ q̄ de locis ipſis:⁊ ſic puto etiā ꝓhm intellexiſſe qñ dixit hmōi loca eſſe ↄ̄ria.accepit.n.loca vice hoꝝ terminoꝝ de p̄dicamēto vbi.nihilominꝰ tñ nō eſt ↄcedendū ſimplr̄ hos terminos eſſe vere ⁊ ꝓprie ↄ̄rios cū ſimul de eodē poſſint verificari ſaltē per diuinā potētiam.hijs tñ nō obſtantibꝰ iſti termini ſunt vere ↄ̄rij:moueri ex deorſum in ſurſum:⁊ moueri ex ſurſum in deorſum. Ex quo ſequit̄ ↄtra dictū multoꝝ ꝙ non eſt eqūa oppoſitio vel ↄ̄rietas inter terminos ⁊ motus ad terminos illos:ſeu ꝓprius loquēdo q̄tū ad motꝰ ſm locū:inter terminos denotantes rem moueri ad loca aliqua:⁊ inter loca illa aut inter terminos denotātes cū p̄dicant̄:rē eſſe in locis illis:q̄nimo ſtricte loquēdo inter terminos denotātes cū p̄dicant̄ rem eſſe in locis illis nulla eſt ↄ̄rietas ⁊ tñ inter terminos denotātes rem ex illis ⁊ ad illa moueri ſit ↄ̄rietas vera:ſm ꝙ termini aliq dr̄ ↄtrarij. De motibus aūt ad formā forſitan eſſet alr̄ ſentiendū. ¶ Ad 4.ᵐ q̄ꝗd ſit de maiore nego minorē. Et cū dicit̄ ꝙ aīa intellectiua mota manu dextra mouet̄:ↄcedo.cū v̄o dicit̄ ꝙ qeſcente ſiniſtra qeſcit:dico ꝙ ſtante veritate prime:h̄ 2ᵃ eſt falſa. Unde he due non ſunt cōpoſſibiles:aīa intellectiua mouet̄:⁊ aīa intellectiua qeſcit ſubīo vtriuſqȝ ſupponēte pro eadē aīa numero:⁊ hoc ſtatim pȝ:qꝛ ſeqtur:aīa intellectiua quieſcit localr̄.igit̄ aīa intellectiua nō mouet̄ localiter:nunc aūt hec due ſunt ↄtradictorie:h̄ aīa mouet̄ localr̄:h̄ aīa nō mouet̄ localr̄:eadē vtrobiqȝ demſata. Et ideo dico:ꝙ ſi aīa mouet̄ vna parte corporis mota:eadeȝ nō ſimul qeſcit alia parte corporis qeſcente. ¶ Et ſi arguit̄ ſic. Si manus mouetur ex hoc loco:aīa mouet̄ ex eodē loco ſalteȝ per accidēs:⁊ vltra:aīa mouet̄ ex hoc loco:igit̄ aīa mouet̄.ergo de p̄mo ad vltimuȝ ſeqtur. Si manus mouet̄ ex hoc loco:aīa mouet̄. Item ex alia parte ſeqtur.ſi pes qeſcit in hoc loco:aīa qeſcit in eodē loco:⁊ vltra per locū ab inferiori ad ſuperius a parte p̄dicati ſeqt̄.aīa qeſcit in hoc loco.igit̄ aīa quieſcit:⁊ per ↄñs ſeqtur.pes quieſcit in hoc loco.igit̄ aīa qeſcit. Sed ſi antecedētia ſunt poſſibilia ⁊ cōpoſſibilia:ↄñtia ad iſta ſūt poſſibilia ⁊ cōpoſſibilia. Nūc aūt h̄ duo antecedētia manus mouet̄ ex hoc loco demſato loco in quo prius erat.⁊ pes quieſcit in hoc loco demſato loco in quo p̄us erat:ſunt poſſibilia ⁊ cōpoſſibilia:pȝ igit̄ ↄñtia.ſ.aīa mouet̄ localiter:aīa quieſcit localr̄ ſunt poſſibilia ⁊ cōpoſſibilia. ¶ Reſpōdeo cōcedendo oēs ↄñtias p̄mas que ſiunt de moueri:⁊ itē concedo illā.pes qeſcit in hoc loco.igit̄ aīa qeſcit in hoc loco. Sed cuȝ ex hoc ↄñte vlterius infert̄.igit̄ aīa quieſcit. nego ↄñtiā:nec ꝓbatio vȝ.nā ille locus non vȝ niſi affirmatiue. Unde nō ſeqtur.ſoꝛ.nō eſt aſinus.igit̄ ſoꝛ.nō eſt aial.nec ſeqtur ſoꝛ.nō eſt in hoc loco:demōſtrato loco in quo eſt pla.igit̄ ſoꝛ.nō eſt in loco:⁊ eodē mō nō ſeqtur in ꝓpoſito ꝓpter eandeȝ cām:qm̄ iſta:aīa qeſcit in hoc loco:exponit̄ partialiter per iſtā.aīa nō mouet̄ ex hoc loco:añc aūt nō ſeqtur ꝓpter cām dictaȝ:aīa nō mouet̄ ex hoc loco.igit̄ aīa nō mouet̄. Sed ꝓcedit̄ ab iferiori ad ſuperius a parte p̄dicati negatiue. Itē ꝙ ↄñtia nō valeat pȝ:qꝛ exponētes antecedētis nō inferunt exponētes ↄñtis.naȝ exponētes huius:aīa qeſcit in hoc loco:ſunt hec:aīa eſt in hoc loco:aīa pōt moueri ex hoc loco:aīa nō mouet̄ ex h̄ loco. Exponentes v̄o ↄñtis.ſ.huius aīa qeſcit.ſunt hec:aīa eſt in loco:aīa pōt moueri ex loco.aīa nō mouet̄ ex loco. Patet aūt ꝙ h̄ vltima exponēs nō infert̄ ex aliq̄ exponētiū añtis nec ex oibꝰ ſimul:q̄nimo oppoſita eius.ſ.aīa mouet̄ ex aliquo:ſtat cū oibꝰ illis ēt ſm ſic arguētes:qui volunt illā ſtare cū añte cuius ſunt exponētes.vnde volunt ꝙ iſte due ſtēt ſimul.aīa quieſcit in hoc loco:aīa mouet̄ localiter ſiue ex loco. ¶ Iteȝ maior videri dubia.eo ꝙ moueri localr̄ ⁊ qeſcere localr̄ nō ↄueniunt aīe niſi per accidens. Sicut aūt moueri per accidēs motibꝰ ↄ̄rijs pōt eidē ineē per nām:⁊ moueri per ſe motibꝰ vere ↄ̄rijs nō pōt per aliquaȝ virtutē eidē p̄mo ineſſe nec ex loco pōt iſtud inferri. Nec etiaȝ ꝙ ↄ̄rie forme poſſint eidē p̄mo ſimul ineſſe. Sic eſto ꝙ moueri localr̄ per accidēs ⁊ qeſcere localr̄ per accidēs:poſſent eidem ſimul ineſſe adhuc negari poſſet:ↄ̄rias formas poſſe ſimul eidē ineſſe virtute diuina. Nunc aūt moueri ⁊ qeſcere nō cōpetunt aīe niſi per accidens:⁊ ſi vtrūqȝ ſimul ſibi competeret hoc eſſet tñ per accidens. Et ſimili mō dōm eſt ad id qḋ adducit̄ de corpore chriſti.nā licȝ ei poſſit ſimul cōpetere moueri ad motū hoſtie in vno piſcide:⁊ qeſcere ad quietem alterius hoſtie in alia piſcide:non tñ pōt eidē ſimul cōpetere:moueri ⁊ qeſcere:ſicut nec ꝙ moueat̄ ⁊ nō moueat̄.nec ſeqtur corpus chriſti qeſcit in hac piſcide:ḡ corpꝰ chriſti qeſcit:ſicut non ſeqtur corpꝰ chriſti nō mouet̄ in hac piſcide:ḡ corpꝰ chriſti nō mouet̄. ¶ Ad 5ᵐ nego ꝙ incōpoſſibilitas ↄ̄rioꝝ in eodeȝ ſubīo ſit p̄cīſe ꝓpter mutuā actiuitatē:q̄nimo aliq̄ ↄ̄ria nō ſunt mutuo actiua vt arguitur:⁊ dato ꝙ aliq̄ ſint nō ꝓpter hoc eſt ipoſſibile apud deū illa ſimul eſſe:qm̄ ipſe ſuſpēdere poſſet actiones eoꝝ ne mutuo ſe corrūperent. Sicut actionē ignis ſuſpēdit in camino triū pueroꝝ vt ſcribitur Dañ.3.ſed incōpoſſibilitas ↄ̄rioꝝ eſt ex formali repugnātia eoꝝ per quā nō pñt eidē ſimul ineſſe. Sed ad p̄ſentiā vnius in ſubīo necīo ſeqtur abſentia alterius. Sicut ad preſentiā forme ſubalis qua lapis eſt lapis in mā necīo ſeqtur abſentia forme ſubalis leonis qua leo eſt leo i eadē mā. ¶ Ad 6ᵐ dico p̄mo ꝙ aſſumptum eſt dubiū ⁊ forſitan nō ↄcedendū:alioqn ſimilr̄ videretur debere cōcedi:ꝙ ideȝ homo numero eſſet in diuerſis locis ⁊ poſtea in vno illoꝝ cōbureret̄ ab igne ⁊ moreretur ac reſolueretur in cinerē:in alio v̄o gauderet ⁊ epularetur ⁊ nihil mali hēret. Et ꝙ eadeȝ anima in vno loco videret deū:eoqȝ frueretur:in alio v̄o nec illaȝ videret neqȝ diligeret:⁊ ⁊ ſic ſimul tēpore in vno loco eſſet beata:⁊ in alio miſera.que nō viderētur forſitan cōcedenda. ¶ Scḋo dico ꝙ conceſſo ita eſſe.ſ.ꝙ vnuȝ corpus in vno loco informaretur vna forma ⁊ in alio loco careret illa ipoſſibile eſſet ſtante in eo illa forma:oppoſitā ſeu ↄ̄riaȝ induci in eo:in alio loco in quo caret illa:⁊ non plus poſſet in eo cāri forma ↄ̄ria in loco vbi ponitur illa carere:q̄ in loco vbi ponitur illā hēre. Et rō eſt:qꝛ tota repugnātia ꝓpter quā forma ↄ̄ria cāri nō pōt:ē p̄ſentia forme ↄ̄rie in ſubiecto:cū forme ↄ̄rie ſint incōpoſſibiles ⁊ repugnātes circa ideȝ ſubm:nō aūt dr̄ eſſe incōpoſſibiles circa eūdē locū:q̄nimo nihil ꝓhiberet duo corpora vnū albiſſimū alterū nigerrimum diuina virtute eſſe in eodē loco p̄mo. Cum igitur in caſu dato forma oppoſita ſit in ſubīo eſto ꝙ ſubm eēt in aliquo loco in quo nō eſſet:forma illa in eo ↄ̄ria tūc eſſe nō poterit. Et econtra ſi in aliquo loco eſſet corpꝰ ⁊ forma vna ↄ̄ria eſſet in eodē loco:per ſe tñ exiſtēs ⁊ nō informans illud nō eſſet ipoſſibile oppoſitam induci in illo corpore ⁊ illud informare:vnde ſimultas localis vel diſſimultas nō variat ꝓpoſitū. ¶ Ad ↄfirmationē dico ꝙ in illo caſu poſito illud corpus nō fieret calidiſſimū ⁊ frigidiſſimuȝ:nec etiā calidū ⁊ fridū. Sed ſi calidiſſimū fuerit fortius in agendo fiet calidū:⁊ ſi frigidiſſimū fortius fuerit q̄ calidiſſimuȝ fiet frigidū:ita ꝙ nō vtrūqȝ iprimet formā ꝓpriā:ſed alterū tñ reliquū tamen ↄ̄riū ipediet actionē fortioris ne ſit eque intenſa ⁊ velox:ſicut eſſet ſi corpus illud tñ eſſet in altero illoꝝ. Et idem iudiciuȝ eſſet in hoc ſicut ſi poneretur ꝙ aqua ⁊ ignis eſſent in eodē loco p̄mo ⁊ illud corpꝰ tēperatuȝ poneretur in vtroqȝ.in quo caſu dōm eſſet vt nunc dictum eſt.

¶ Scḋo arguit̄ ſic. Si aliqd eſt magis tale per aliquā formaȝ q̄ fuit p̄us.ipſm eſt mutatū ſm illā formā.h̄ pȝ:qꝛ ſi det̄ oppoſitū ſeqtur ꝙ eodē mō penitꝰ ſe hȝ ſm ipſam quo p̄us:⁊ per ↄñs ēt p̄us fuit magis tale ſm ipſaȝ:⁊ nunc nō eſt magis tale ſm ipſaȝ Fol.92.col. 4.circa me. linee.24.

q̄ fuit p̄us.p3 ꝗ ꝯñtia. Sed vltra. ſi aliqd eſt mutatū ſm formā. igiť ipſm vel aliqua pars eius h3 formā vel partē forme q̄ p̄us nō habuit: vel ipſm aut aliqua pars eius aliquā formā vel partē forme nō h3 q̄ p̄us habuit. ꝗ ꝯñtia ſimiliter p3: qꝛ ſi detť oppoⁱᵐ ꝯñtis. vʒ. ꝙ ipſm ꝛ quelibet pars eius h3 formā ꝛ quālibet partem forme quā p̄us habuit: ꝛ nec ipſm aliqua pars eiꝰ h3 formā aut partē forme quā p̄us nō habuit. ℂ Sc̄do ad idē ſic. Impoſſibile eſt aliqḋ ſubm exiſtēs tale per aliquā formā informantē ipſm fieri magis tale niſi fiat aliq̄ variatio vł in forma in ſe per quā eſt tale. vel in ipſo ſubto ſm ſe. vel in vno eoꝝ in ordine ad aliud. ꝓpter quā variationem ipſm fiat magis tale. ꝗ ſtatiʒ p3: qm̄ ſi forma ꝛ ſubm ſint ſm ſe oīno vniformiter ꝛ nō adinuicē ſe habeant vniformiter neceſſe eſt ſubiectum eſſe vniformiter tale ꝛ non magis aut minus per illam: nec oppoſitū poteſt aliquis vere concipere.

Fol.94.col. 3.poſt p̄nᵐ linee.49. ℂ Cū3 tertio: qꝛ ſi nō ſeqtur deť oppoſitū. ſ. ꝙ nullus gradus caloris eſt nūc p̄mo corruptꝰ in ſor. tūc arguo ſic. Oīs gradus caloris qui fuit in ſor. ante gradū. a. eſt nūc p̄mo corruptꝰ vel fuit p̄us corruptus. ꝛ nullus eſt nūc p̄mo corruptus. igiť q̄libet gradus caloris qui fuit ante. a. gradū in ſor. fuit p̄us corruptꝰ. ꝛ vltra. igiť nullus gradus caloris fuit in ſor. imediate ante. a. ḡdū. ꝛ vltra. igiť tp̄s fuit poſt q̄dlibet inſtans. in quo fuit aliqs gradus caloris in ſor. ꝛ ante hoc inſtans p̄ns in quo eſt. a. gradus in ſor. ꝛ ſic intēſio nō eſt ꝯtinua: ꝛ oēs ꝯñtie patēt ſtatim. nā ex oppoſito ꝯñtis deſtruiť añs. Prima etiā pars p̄mi añtis p3 ex dictis eoꝝ. volunt. n. ꝙ nullus gradus p̄cedens ſit in ſor. ſimul cū gradu preſente. igitur omnis gradus precedens eſt nunc p̄mo corruptus vel prius fuit corruptus.

Fol.94.col. 3.poſt p̄nᵐ linee.60. ℂ Eodē mō pōt ꝓbari ꝙ in aliquo inſtanti poſt imediato ḡſiabitur aliqs gradus ꝛ ſic erunt inſtātia imediata. Nā ſor. in aliquo inſtanti mutabiť ex. a. ꝛ per ꝯñs in aliquo inſtanti. a. corrumpetur. igiť in eodē inſtanti aliqs gradus pfectior ḡſiabiť: ꝛ ꝓbatur. Niſi pōt ꝯñtia ſicut ꝓxima p̄cedens mutatis tēporibꝰ verboꝝ. Niſi forte etiā tp̄e dicať nāliter eſſe poſſibile ꝙ ab aliquo gradu demōſtrato ſubm erit trāſmutatū ꝛ nunq̄ ab illo trāſmutabiť. ꝙ nō videť verū vt ſupra dictū: ꝛ nō eſt dubiū q̄ḋ eſt ꝯtra Pħm 6ᵒ phyſi. ℂ Quarto ſuppono ex ꝓxima rōne ꝙ in intēſione cōtinua ſint aliq̄ duo gradus imediate acq̄ſiti. vt. b. ꝛ. a. ita ꝙ nullus gradus eſt acquiſitus poſt. b. ꝛ ante. a. ꝛ aliqs eſt acq̄ſitꝰ imediate poſt. a. Cū igiť ſm op̄ q̄libet ſit acq̄ſitus in inſtāti. quero aut. b. ꝛ. a. gradus ſunt acq̄ſiti in eodē inſtāti aut in diuerſis. ſi in diuerſis cū inter quelibet duo inſtantia ſit tp̄s mediū. ſeqť ꝙ durāte intenſione cōtinua per aliqḋ tp̄s mobile quieuit ꝛ in nullo inſtanti illius tēporis aliqd acq̄ſiuit. ꝙ īplicāt ꝯdictionē. Si in eodē inſtāti ſunt acquiſiti gradus. b. ꝛ gradus. a. igiť eadē rōne in eodē inſtanti eſt acq̄ſitus gradus imediate ſequēs. a. in quo eſt acquiſitus gradus. a. ꝛ eadē rōne etiā gradus quartus ꝛ ſic de ſingulis: ꝛ per ꝯñs oēs ḡdus totius intenſionis ſunt acquiſiti in eodem inſtanti: ac per hoc totus ille motus intenſiuus cōtinuus eſt factus in inſtanti: q̄ḋ eſt impoſſibile. ꝛ cū hoc ſequitur ꝓpoſitū. ſ. ꝙ omnes illi gradus ſunt ſimul.

Fol.95.col.1. circa finē linee.35. ℂ Q̄ vō dr̄ de p̄ceſſione infinitoꝝ mutatoꝝ eſſe nihil v3: ꝓ eo ꝙ fundatur ſuper falſa imaginatione de entitatibus q̄buſdam inſtantaneis que ſint mutata eſt: que imaginatio reprobata eſt ſupra. d. 4. ℂ Septimo quia rōne agēs nāle pōt ſm opi. in quolibet inſtanti data tēporis vnā formā ḡiare eadem: imo multo maiorē deus pōt in quolibet inſtanti vnā aīam rōnalē creare. ꝛ vnā aquā ꝛ oēm creatā aquā alijs cōtinuare. ꝛ per ꝯñs. deus pōt facere multitudinē infinitā. ꝛ ſimiľr magnitudinē actu infinitā. Q̄ cōmunius negať. Plures alie rōnes poſſent adduci: ſ3 iſte ſufficiant: propter quas teneo pro cōcluſione iſtius articuli. ꝙ forma precedens remanet ſimul cum ſequente ꝛ ſimul cū illa conſtituit formam totalem per ſe vnā3 vtraq̄ diuiſim perfectiorem ꝛ eiuſdem rationis cum eis.

Fol.95. col. 2.circa finē linee.29. ℂ Nec v3 dicere ꝙ illa lumina nō ſunt infinita in actu ſed in potentia tm̄: ꝛ ideo lumen totale nō eſt intenſiue infinitū: qm̄ due partes luminis p̄mo mō quo ſunt in ipſo faciunt lumen perfectius q̄ altera tm̄ ſm opionē. igiť infinite partes luminis eq̄les exiſtētes in eo eodē mō faciūt lumē infinitū intenſiue.

Fol.96.col. 2.poſt med. linee.28. ℂ Ad eodē dōm ꝙ q̄titas ſeu q̄ḋ pōt 2ᵒ accipi. vno mō cōiter ad ꝯtinuā ꝛ diſcretā. ſumēdo ḡnaliter diſcretū pro nō cōtinuo: ſicut dcm̄ eſt. q. 2. huius. d. in ſolutione p̄mi dubij ad tertiū articulū: ꝛ ſic ꝯcedo ꝯñs. nā forma huius eſt diuiſa in partes nō cōtinuas: cum ſicut in eodē ſubto p̄mo ꝛ per ꝯñs eſt quātitas diſcreta. Alio mō pōt accipi q̄ḋ ſpāliter videl3 vt dicit̄ preciſe de cōtinuo ꝛ diſcreto ſpāliter ſumpto pro eo. ſ. cuius partes nō faciūt vnū hoc aliquid per ſe vnū: ꝛ ſic talis forma ſm partes de q̄bꝰ loquimur nō eſt quāta nec quātitas: qꝛ nō diſcreta: cū3 ille cōſtituāt vnā formā in actu: nec etiā eſt cōtinua: qm̄ hmōi partes nō ſunt adinuicē cōtinue: eo ꝙ nō diſtinguātur ſitu: ſicut op3 ad hoc vt aliqua ſint cōtinua. vnde Pħs 6ᵒ phyſi. dicit. Cōtinuū. n. h3 ꝗ qdem aliam illud vō aliā partē: ꝛ diuidiť in ſic diuiſibilia ꝛ loco diſcreta. Quod exponens Com. ait 2ᵒ cōmē. i. ꝛ cōtinuum diuiditur in hmōi partes nō ſolū in mente: ſed in loco.

ℂ Nam poſito ꝙ vnū agēs cauſet lumē aut aliā formā in inſtāti ꝛ in tēpore ſequēte ſic ꝙ tota cāta contineat q̄nq̄ partes eq̄les parti cāte in p̄mo inſtāti: quarū q̄tuor tm̄ ſunt cāte in tēpore ſequēte ꝛ vna in inſtāti: tunc ſm dicta imediate tēporis erāt cāte tm̄ due partes forme. Si autē huic medietati addať pars acquiſita in p̄mo inſtāti: erunt tres: ꝛ ſi addať q̄tuor acquiſitis in toto tēpore: erunt oēs ſimul ſumpte partes. 5. conſtat aūt ꝙ tres nō ſunt p̄ciſe medietas de. 5. ex quo ſeqtur ꝙ imediate tēporis nō p̄ciſe acq̄ſiuit medietatē forme. Et eodē mō tolleť ois alia ꝓportio determinata: qm̄ ſi ꝓportionalibꝰ quātitatibꝰ eq̄lia addātur que reſultāt nō ſunt in illa ꝓportione. ℂ Similiter alia regula que diť ꝙ dupla virtꝰ in medietate tēporis facit eq̄li: falſa erit: qm̄ ſi eq̄libus inequalia addanť que ſiunt erunt inequalia. ponať ꝗ ꝙ id de forma ꝙ cātur a v̓tute dupla i medietate tēporis ſit equale ei q̄ḋ cātur a ſubdupla i toto tēpore. Si vtriq̄ addatur ꝙ vtraq̄ cāuit in p̄mo inſtāti: cū3 dupla virtus debuerit cāre in p̄mo inſtāti duplū vel ſaltē plus q̄ cāuerit ſubdupla in p̄mo inſtāti addenť ineq̄lia. ꝛ ſic que reſultabunt erūt inequalia. ꝛ eode3 mō pōt oſtendi de ceteris regulis. ℂ Ad iſta dōm ꝙ regule ille nō ſunt intelligēde niſi p̄ciſe ſm ea que acq̄runtur partibiliter in tēpore vt p̄us dcm̄ eſt: q̄ño tñ etiā q̄tum ad illud habeant veritatē forſitan alr̄ declarabitur.

Fol.96.col.3 circa mediū linee.60.

ℂ Cōtra ſic. ponatur aliqḋ corpꝰ quieſcere in loco habēs vbi ꝙ ſit. a. deinde moueať. cōſtat ſm dicta ꝙ illud corpꝰ perdet vbi. a. ſiue mutabiť ab eo indiuiſibiliter: ꝛ in aliquo inſtanti ꝛ ſit illud inſtans. b. tūc ſic. Aut illud corpꝰ in inſtāti. b. eſt ipſm ꝛ quelibet pars eius in eodē loco in quo fuit in tēpore prius imediato aut nō. ſi ſic: igiť h3 idē vbi. a. ꝛ per ꝯñs ſimul eſt mutatū ab. a. ꝛ nō eſt mutatū ab. a. ſiue eſt in eodē loco p̄mo: igiť eſt mutatum ad aliqd ſpatiū: aut ꝗ ad aliqd diuiſibile: ꝛ ꝗ ē ipoſſe nāliter: aut ad idiuiſibile ꝛ ſic ſeqtur q̄ḋ eſt dare p̄ᵐ magnitudinis ad q̄ḋ mobile mutatū eſt. Et eſt dare p̄mū mutatū eē ante ꝙ mobile nec mouebatur nec eſt mutatū: que reprobata ſunt 6ᵒ phyſi. Similiter per hoc tollitur oīs motꝰ localis: qꝛ ſm hoc op3 dicere ꝙ ſemꝑ mobile eſt totalr̄ in termino a quo vel totalr̄ in termino ad quē: ꝛ p3: ꝛ ſimilr̄ alia icōueniētia oīa cōtra iſtos gradus indiuiſibiles quos hij ponūt ſupra tacta deduci poſſunt ſi ponať ꝙ vbi ſit talis res indiuiſibiliter acq̄ſibilis ꝛ ꝑdibilis. ℂ Si v̓o dicať ꝙ acq̄rať ꝛ ꝑdatur partibiliter ꝛ ſucceſſiue tunc manifeſte ſeqtur incōueniens ad q̄ḋ deducit rō iſtoꝝ. Et ideo firmiter tenēdū eſt nullā talē rem eſſe nec ſm tales fieri motū localem: ſed motū localē eſſe de loco ad locū vel de ſpatio ſeu magnitudine vel parte magnitudinis ad aliā partem ſpatij. ſicut vbiq̄ in pħia mōſtratur: nec per vbi intelligēda eſt aliq̄ res diſtincta a loco ꝛ locato: vt infra ēt amplius. d. 30. declarabitur.

Fol.97. col. 3.circa finē linee.27.

ℂ Unde eſto ꝙ poſſet ſuſtineri ꝙ nō ſit neceſſe agēs actualiter eſſe. in inſtanti ḡnōnis forme ſubſtātialis que eſt finis trāſmutationis p̄cedētis que fiebat ab agente tūc exiſtēte ꝛ fuit diſpōnecceſſitatis ad ḡnōnē: nullo tñ mō dici pōt ꝙ forma aliq̄ ſubito ꝛ nō p̄cedēte alia trāſmutatione fiat niſi tunc actualr̄ ſit agens ꝙ cā actu facit. ℂ Hec rō nō ē ita efficax de charitate: qꝛ actꝰ meritorius nō eſt cauſa actiua charitatis: nec ab ipſo elicitiue eſt charitas infuſa de qua loquimur: ſed ab ipſo tm̄ meritorie. i. per ipſm habens meretur vt deus cauſet charitatem: nūc autē nō videť ipoſſe ꝙ cā meritoria p̄cedat effectū ꝛ nō ſit ſimul cū ipſo qn̄ ſit effectus. Sicut aliquis viuēs meretur per actꝰ ſuos meritorios vt poſt mortē bēat vitā eternā.

Fol.99.col.1 poſt p̄nᵐ linee.6.

ℂ Sed ſuppoſito ꝙ ſicut actus habitus acq̄ſiti auget habitū eliciti: ſic actus elicitus a charitate augeat illā meritorie: ꝛ deꝰ effectiue. nunqd tale augmentū fiet in tēpore vel in inſtanti. Dicendū ꝙ totū illud depēdet ex hoc. Utrū per actū meritorium quis mereatur in tēpore vel in inſtanti ſolū. Et ad hoc mihi vr̄ ꝓbabiliter poſſe dici: ꝙ in toto tēpore quo durat quis per illū meretur ꝛ tanto magis q̄to plus cōtinuat actū. Et ratio eſt: qm̄ cōtinuatio ꝛ perſeuerātia boni actꝰ meritoria eſt ſicut peccati eſt demeritoria. Unde ipſū aggrauat: vt pōt hēri per beatum Auguſtinū in lib. de vera ꝛ falſa penitētia ca. 11.

Fol.99.col.3 poſt finem linee.35.

ℂ Octaua pōt argui ſpāliter cōtra 2ᵃᵐ ꝯcluſionē: inq̄ntū dcm̄ eſt: ꝙ per actū meritoriū quis mereať cōtinue toto tēpore quo durat actꝰ ille. Cōtra iſtud ſicut argui poterit ex dictis cuiuſdā doctoris. Pro quocūq̄ tēpore aliqs mereť per actū ſuū: pro illo tēpore h3 actū illū in ſua p̄ſtate. Sed non pro quocūq̄ tēpore

Fol.100.col. 2.circa me. linee.22.

quo ꝯtinuat act⁹ meritorius bꝫ ipſm is qui illum ꝯtinuat in ſua ꝑtãte. ſ non pro quocũꝗ tẽpore ꝯtinuationis actus meret ꝑ illũ. Maior videt nota ⁊ minor ꝓbat. Supponit eni ꝙ ſicut eſt dare minimũ diſtincte ſenſibile vel maximũ nõ ſenſibile a ſenſu: vt pꝫ ex lib. de ſenſu ⁊ ſenſato. Sic eſt dare minimũ tꝑs ꝑceptibile diſtincte ab intellectu nr̃o vel maximũ nõ perceptibile diſtincte. Unde lꝫ intellectus noverit ꝙ oẽ tꝑs eſt diuiſibile in media: nõ tñ cuiuſlibet tẽporis vnã medietatẽ: põt diſtincte ꝑcipere ab alia: nec ſcire determinate qñ finit ꝑma ⁊ incipit ſcđa. Hoc ſuppoſito ꝓbat minor: qꝛ pro illo tẽpore minimo perceptibili vel maximo nõ ꝑceptibili quo act⁹ cõtinuat: nõ eſt act⁹ ille in ꝑtãte volũtatis: ſic ꝙ ipſa ex ſe poſſit illũ nõ ꝯtinuare per illud tꝑs totũ: ſeu ab illo deſiſtere infra tꝑs illud. Cuius rõ eſt: qꝛ infra illud tꝑs nõ põt ſibi iperare actũ oppoſitũ vel aliquem equiualentẽ quo tollat actus iam poſitus: ⁊ cũ ipſa nõ poſſit aliqñ tollere actũ: ſequit ꝙ cõtinuatio actus per tꝑs illud non ſit in poteſtate eius. ¶ Confirmat: qꝛ volũtas eliciẽs actuꝫ nõ põt velle ꝯtinuare illũ per aliquã partẽ ꝑciſe illius tẽporis minimi neqꝫ nõ velle cõtinuare ipſm per hanc vel illã partẽ demõſtratam dicti tẽporis: cũ tales partes nõ ſint a nobis diſtincte perceptibiles. ¶ Et ideo dñt ꝙ ex cõtinuatione act⁹ ab inſtanti in quo elicit⁹ eſt vſqꝫ ad inſtans terminãs tꝑs minimũ perceptibile: vel maximũ non perceptibile: nihil meriti acreſcit: nec ex hoc plus quis meret ꝗ ex eo ꝙ in inſtanti actũ libere ꝓducit: cuꝫ talis cõtinuatio nõ ſit ſibi iputabilis. Similiter ex nulla cõtinuatione actus accreſcit meritũ: niſi habens ipſm perſeueret vel cõtinuet ex noua electione vera vel interpretatiua in hmõi actu meritorio libere cãto. Si aũt remaneant eedẽ circũſtãtie que fuerant in ꝑncipio illius tẽporis minimi: tũc cũ in fine dicti tẽporis ꝑmo poſſit hẽre nouã electionẽ vel cõplacẽtiã in actu illo meritorio: tũc ꝑ⁹ nouiter ex ei⁹ ꝯtinuatione meret.

Fol.100.col.2.poſt me^m lin.42. ¶ Cum qꝛ difficile eſt intelligere ꝙ actus augeat habitũ ſeu firmet vel faciat imobileꝫ niſi aliquid cauſet in ſubiecto habitus ꝙ reddat habitum in ſe perfectiorem ⁊ intenſiorem.

Fol.100.col.3.poſt li.40. ¶ Sed cõtra hoc ſic põt argui. ponat ꝙ habitus aliqs nũc ꝑmo incipiat augeri per ſuũ actũ ⁊ tota latitudo que cãbit per actũ illũ ꝑciſe a latitudine ꝑexiſtente ipſius habitus ſit.a. ⁊ ſimiliter actus augeat per actũ: ⁊ ſumat ea latitudo act⁹ ꝑciſe que cauſabit in tẽpore ſui augmẽti per habitũ ipſm: ⁊ ſit.b. tunc ſic: totum.b. eſt cauſa totius.a. ⁊ totũ.a. eſt cã totius.b. igit totũ.b. eſt cã totius.b. Rñ⁹ ꝙ ly tot⁹ in ſubiecto vtriuſqꝫ partis aſñis. vel ſumit ſyncathegorematice: ⁊ tunc qͥlitercunqꝫ ſtet in ꝑdicato. vtraqꝫ ꝓpõ eſt falſa. Sicut vtraqꝫ harũ eſt falſa: quelibet pars b. eſt cauſa totius.a. Quelibet pars.b. ẽ cã cuiuſlibet partis.a. Aut ſtat cathegorematice: ⁊ tũc etiã eſt falſa qualitercũqꝫ ſtet in ꝑdicato ſumendo cãm per ſe ⁊ nõ tñ rõne partis: qꝛ nec totum.a. cãtur a toto.b. nec quelibet pars.a. cãtur a toto.b. ꝗuis quelibet pars.a. cauſet ab aliq̃ parte ipſius.b. Et ideo negande eſt vtraqꝫ pars illius aſñis. Hec tamẽ cõcedende ſunt: totuꝫ a. cãtur a parte vel partibus.b ⁊ totũ.b. cãtur a partib⁹.a. Sũpto ly totũ: in vtraqꝫ ſyncathegorematice. Caſu eni poſito ſi intenſio vtriuſqꝫ duret equaliter: cum vtrũqꝫ ſit in infinitũ diuiſibile intenſiue neutrius erit aliqua pars que non ſit cauſata a parte alterius: ⁊ que nõ cauſet aliquã partẽ alterius cũ in neutro vltima pars dari poſſit: ⁊ loquor de partib⁹ ſimpliciter. nunquaꝫ tamẽ aliqua pars erit ꝑmo cauſa eius que eſt ꝑmo cã ſui.

Fol.100.col.3.cir. mediã lineę.14. ¶ Item ſi in aliquo inſtanti annihilaret ignis intendens calorẽ ⁊ eodẽ inſtanti cãret in eodẽ loco alius ignis equalis actiuitatis nihil plus caloris eſſet: tũc ꝑmo in ſubiecto ꝗ ſi ille ignis nõ fuiſſet creatus. ꝙ pꝫ: qꝛ ſi hoc mõ infra vnũ tꝑs ſuccederẽt ſibi centũ ignes equales: nõ eſſet paſſum calidius in fine tẽporis ꝗ ſi vnus tñ toto tẽpore illo intẽdiſſet calorem illũ. Et per ꝯñs in nullo inſtãti quo ꝑmo eſſet aliquis ꝑdictoꝝ ignium foret aliq̃ intenſio caloris. Sic eſt in ꝓpoſito de actu quo habitus augetur. nã in ꝑmo inſtanti quo actus ab eo elicitus eſt: nõ auget habitus: ſed incipit augeri ⁊ imediate in tẽpore ſequẽte augetur. Et vniuerſaliter verũ eſt ꝙ nunꝗ aliqua forma que ꝯtinue intenditur ad ꝑciſaꝫ ꝑſentiã agẽtis ꝯtinuã auget nãliter in inſtanti: lꝫ deus poſſit ⁊ in inſtãti: ⁊ in tẽpore intẽdere illã vt ſibi placet. De alijs aũt que nõ per ſe cõtinue intẽdunt ad ꝑciſam ꝑſentiaꝫ ſui agẽtis nõ eſt ipõe ꝙ aliq̃ earũ intẽſio ſiat in inſtanti. Sicut exiſtente aliqua parte diaphani illuminata: ꝓduceret in inſtãti. aliud corpus cãtiuũ luminis in ꝓpinquitate debita eodẽ inſtanti. illa pars diaphani eſſet luminoſior.

Fol.101. col.2.poſt li. 50. ¶ Ad 6^m nego minorẽ ꝓpõnẽ. nã ꝗuis neceſſe ſit ſi voluntas bꝫ nunc aliquẽ actũ ipſam cõtinuare illũ poſt nunc per aliqđ tꝑs. per nullũ tñ tꝑs neceſſe eſt eã illũ cõtinuare poſt nũc. Tunc ad ꝓbationẽ minoris cũ ſupponit dandũ eſſe minimũ tꝑs diſtincte ꝑceptibile a nobis vel maximũ nõ ꝑceptibile. Dico ꝙ aliud eſt dicere aliqđ tꝑs eſſe minimuꝫ diſtincte ꝑceptibile. i. qđ põt diſtincte percipi ⁊ aliud dicere: aliqđ tꝑs eſſe minimum in quo põt eſſe ꝑceptio. Primũ ꝯcedat ſibi. ſ. ꝙ ſit dare minimũ ꝙ põt vel maximũ ꝙ nõ põt. ¶ Scđm aũt nõ ꝯcedo ſibi: nec ipſemet ſic arguẽs bꝫ ꝯcedere. cũ velit ꝙ cognitio põt elici in inſtanti. ⁊ ſimilr volitio: nec etiã iſtud 2^m ſeqtur ex ꝑmo. nã infra illud tẽpus minimũ põt intellect⁹ hẽre diſtinctã cognitionẽ nouam de aliquo obiecto. vt etiã ipſe ꝯcedit: ⁊ per ꝯñs ꝗuis illud ſit minimũ potẽs diſtincte percipi. nõ eſt tñ minimũ in quo vel ĩfra qđ põt aliq̃ alia res diſtincte ꝑcipi. Sicut ꝗuis inſtans nõ poſſit diſtincte percipi: tñ in inſtanti põt aliqđ diſtincte ꝑcipi. Conceſſo ſ ſibi ꝙ ſit dare tale tꝑs minimũ potẽs vel maximũ nõ potens diſtincte percipi. Dico adhuc ꝙ ſi ꝯtinuat actus volũtatis per tale tꝑs libere ⁊ nõ neceſſario ꝯtinuat: ⁊ infra illud poſſet volũtas deſerere actũ illũ. ⁊ poſſet aliũ elicere. ⁊ itellect⁹ poſſet nouum iudiciũ hẽre: tam de deſerẽdo actũ illũ: ꝗ de eliciẽdo aliũ: ⁊ volũtas poſſet ſe illi ꝯformare ⁊ nõ ꝯformare. Itẽ ꝙ aſſumit in eadẽ ꝓbatione. ſ. ꝙ volũtas nõ põt deſerere actũ niſi eliciendo actũ oppoſitũ: nõ videt verũ. põt enim deſiſtere velle id qđ ꝑus volebat: volendo qđdã aliud: ꝗuis nõ velit oppoſitũ ei⁹ qđ ꝑmo volebat. Itẽ nõ appet cur non poſſit deſiſtẽ ab actu: abſqꝫ ꝙ eliciat aliũ actũ. ¶ Ad cõfirmationẽ. põt cõcedi aſſumptũ. ſ. ꝙ volũtas nõ põt velle cõtinuare actũ per hãc vel illã ꝑtẽ ꝑciſe minimi tꝑis diſtincte ꝑceptibilis. Sꝫ ex hoc nõ ſequit: ꝙ non poſſit ipſm ꝯtinuare ꝑ aliquã ei⁹ ꝑtẽ ꝑciſe. Quia ꝗuis nõ poſſit diſtincte cognoſcere ꝑtẽ dicti tꝑis: põt tñ in ꝑte illi⁹ tꝑis: diſtincte aliqđ aliũ cognoſcere. Sicut iã dicebat de inſtãti: ⁊ hoc ſufficit ad ꝓpoſitũ. ¶ Sic igit dico ꝙ ꝗdiu qs ꝯtinuat actũ meritoriũ: ſemꝑ ei⁹ meritũ accreſcit: ſiue ipſo maius meret ꝑmitũ: ⁊ in quolꝫ iſtãti tꝑis quo ꝯtinuat act⁹ meritorius verũ eſt dĩe ꝙ talis ꝯtinuãs magis meruit ꝗ ꝑus: ꝗuis in nullo iſtãti talis continuatiõis aliqđ ꝑmũ ꝑciſe mereat: qcqd ſit de ꝑmo iſtãti in quo cãtus eſt act⁹ meritorius: ſi ſic in iſtãti aliquo ꝑmo ꝓduct⁹. Nec ex hoc ſeqtur aliq̃ ĩfinitas ꝑmiꝫ vel meriti: ſicut nec ſeq̃ ĩfinitas habit⁹ q ꝯtinue auget: vt ſupra declaratuꝫ eſt. ¶ Ad hoc ẽt facit vnũ ꝙ aliꝗ ꝯcedũt. vꝫ. ꝙ act⁹ meritorius põt itẽdi in aliquo tꝑe ꝯtinue: nec variat ꝓpo^m ꝗcũqꝫ cã intendat ſiue cognitione obiecti diligibilis maiore a deo imiſſa: ſiue aliũde vel alia ꝗbꝫ cã: qꝛ quãto dilectio meritoria magis intenditur tanto plus eaꝫ habens meret: ⁊ per ꝯſequẽs nõ eſt aliqđ tꝑis minimũ ĩfra ꝙ non accreſcat meritum. ⁊ in quo tẽpore actus nõ ſit in ꝑtãte volũtatis ⁊ libere ꝯtinuet. Et iſta ſufficiant de ꝑmo dubio.

¶ Et ꝙ rõ nõ valeat pꝫ qꝛ ſimili mõ ꝓbaret ꝙ vna charitas totalis poſſet ꝯſtitui ex oĩb⁹ charitatib⁹ poſſibilibus: ⁊ ꝑ ꝯñs eſſet poſe oẽs charitates poſes ſimul poni in eẽ: quo facto de⁹ nullã aliã charitatẽ poſſet ꝓducere: qđ nõ eſt hñ dcñ. Uñ ẽt ſm oꝑ. eoꝝ qui ponũt maximã charitatẽ poſſibilẽ: data aliq̃ tali maxima charitate (ſicut dñt eẽ charitatẽ aĩe cħi) adhuc aliã maximã illi equalẽ deus poſſet facere: imo non tot tales poſſet quin alias poſſet: ⁊ hoc in ĩfinitum. Sic in ꝓpoſito dicet ꝙ in ĩfinituꝫ magnitudo actualis finita eſt in potentia: nulla tamẽ ĩfinita eſt in potentia. Auctoritates autẽ Pħi: ⁊ Cõmen. in hac parte recipiende nõ ſunt: ſicut nec in alijs vbi male dixerant. Fo.104.col.4.poſt me^m lineę.28.

¶ Et ita ex intẽtiõe ſanctoꝝ vt allegat magr in diſ.19. ⁊ maxime Hyl. Qui verbũ ſaluatoris dicẽtis Io.14. Ego in pr̃e ⁊ pater in me eſt: exponẽs dicit iter cetera. Qđ in pr̃e eſt: h̃ ⁊ in filio ẽ: qđ in igenito: h̃ ĩ genito: alter ab altero: ⁊ vterqꝫ vnũ. ſ. ſ. q ẽ nil hñs qđ nõ ſit ẽt in eo a quo eſt: nõ duo vn⁹ ſꝫ ali⁹ in alio. Si aũt aliq̃ entitas eẽt in filio q̃ nõ eẽt in pr̃e iã nõ eſſet nil hñs ꝙ nõ ſit etiã in eo a quo eſt. ¶ Hoc expꝛſſius adhuc roborat: ex ꝓbatiõe quã ſubdit. d. Oĩa eni filius accepit a pr̃e. Nã ſi patrẽ eiuſdẽ qui genuit: accepit. ſuꝑ. filius: neuter ergo ꝑfect⁹ eſt. Deeſt eni ei vnde diſceſſit: nec plenitudo in eo erit qđ ex portione ꝯſtiterit. Neuter ergo ꝑfect⁹ eſt: ſi plenitudinem ſuã ⁊ qui genuit amittit: nec qui nat⁹ eſt ꝯſeqtur. Conſtat aũt ꝙ ſi aliqua entitas eſſet in pr̃e q̃ nõ eẽt in filio: fili⁹ nõ accepiſſꝫ plenitudinẽ pr̃is ſꝫ ꝑtẽ tm̃mõ. Fol.106.col.1.poſt me^m lineę.19.

Quantum ad 2^m articulũ accipiẽdo potẽtiã ⁊ poteſtateꝫ ꝓ ꝑncipio ⁊ nõ paſſiuo ſed actiuo vel ꝓductiuo alterius: dico ꝙ aliqua eẽ equalia vel inequalia in potẽtia põt tripliciter itelligi. Uno mõ vt equalitas vel meq̃litas itelligat ſm illã entitatẽ que eſt po^a. Alio mõ vt ipſa itelligat in effectib⁹ potẽtie: vt. vꝫ. illa dicant inequalia in po^a: quoꝝ vnũ põt ꝓducere maiorem effectũ intẽſiue vel extẽſiue numero vel magnitudĩe ꝗ aliũ. Illa ṽo equalia quoꝝ nullũ põt ꝓducere effectũ aliquo mõ maiorẽ ꝗ aliud: ſed equale tñ: tertio poſſet iſta eq̃litas attendi ſm modũ agẽdi. v. g. velocius vel tardius: facili⁹ vel difficilius: vel aliquo alio mõ. ¶ Itẽ po^a põt accipi cõiter vt dicit Fol.106.col.2.poſt lineã 32.

tam de principio ꝓprie actiuo vel factiuo ꝙ̄ de pn̄ᵒ nõ actiuo ꝓ
prie:ſ3 ꝓductiuo tñ:cuiuſmodi eſt pn̄ᵐ ꝓductiuũ filij dei ꝛ.ſ.ſ.
Alio mõ ſpãliter ꝓ pncipio ꝓprie actiuo ſeu factiuo tñ.
Fol.107.col. ¶Ex his ſequit̃ vnũ correlariũ.ſ.ꝙ nõ oĩa multitudo eſt ꝯſtitu-
2.ante med. ta ex vnitatibꝰ ſimplr̃. Nã multitudo ꝗtiũ ꝯtinui nõ ꝯſtituit̃ ex
linee.47. vnitatibꝰ hmõi:cũ nulla ps ꝯtinui ſit vnitas aut vna ſimplr̃.
Fol.109.col. ¶Preterea.Si hmõi vnũ:ſimplr̃ verificaret̃ de aliq̃ nõ ſimpli-
1.poſt pn̄ᵐ li ci ſeq̃ret̃ ꝙ maior ẽ ſicut ſimplr̃ diceret̃ de minore ꝛ ecõuerſo
nee.62. ṽ.g.vere diceret̃:tria ſunt ſex:ꝛ ſex ſunt tria.ꝯña ꝓbat̃.q2 ſum-
ptis ſor.pla.ꝛ cicerone.ſi de quib3 eoꝝ vere dĩ ꝙ eſt vnũ ſim-
pliciter ſine adiũcto poterimꝰ eos numerare dicẽdo:vnus:duo
tria.ꝛ de eis iſte numerus:tria:ſimplr̃ p̃dicabit̃.ꝛ ipſis demon
ſtratis h̃ erit v̄a.h̃ ſunt tria.Sed ꝯſtat ꝙ eiſdẽ demonſtratis h̃
eſt vera.h̃ ſunt ſex.ſunt enĩ tres anime ꝛ tria cor.ꝛ tũc expoſi-
torie arguẽdo.h̃ ſunt ſex.h̃ ſunt tria:ſequitur tria ſunt ſex.hoc
aũt ꝯñs eſt ipoſ̃e.nã l3 h̃ ſit vera.tres hoĩes ſunt ſex entitates.
h̃ tñ eſt ipoſſis tria ſunt ſex:ſicut iſta.tres hoĩes ſunt ſex hoĩes.
ꝛ iſte tres entitates ſunt ſex entitates.
¶Preterea ꝯſtat ꝙ albedo ꝛ dulcedo lactis eiuſdẽ numero ſũt
Fol.110.col. due qualitates.Si ergo huius binarij partes ſunt vnitates exi
4.poſt pn̄ᵐ ſtentes in albedine ꝛ dulcedine ſubiectiue.vel iſte vnitates ſũt
linee.10. ꝗdã reſpectus ꝛ h̃ nõ põt eſſe.tum q2 neutra eaꝝ dicit̃ relatiue
vna:nec ambe dñr relatiue due.tum q2 qua rõne duo reſpectꝰ
ſeipſis ſunt numerus eadẽ rõne põt dici ꝙ iſte due qualitates
ſeipſis ſunt numerus.Aut ſunt quedã qualitates:ꝛ hoc non:q2
nulla qualitas eſt ſubiectiue in albedine.ꝛ nulla etiã in dulcedi
ne.Et p̃terea eadẽ rõne albedo ꝛ dulcedo ſeipſis ſunt numerꝰ.
nõ enĩ rõnabiliter põt h̃ negari ab eis potius ꝙ̄ ab alijs.Aut 3ᵒ
ſunt ſub̃e vel quãtitates ꝯtinue:ꝛ h̃ nõ:q2 nulla ſub̃a vel quãti-
tas ꝯtinua eſt ſubiectiue in albedine.Aut ſunt quedã indiuiſibi
lia quãtitatiſ:ꝛ hoc etiã eſt ipoſſibile:q2 tunc oporteret ꝙ indi-
uiſibile albedinis eſſet ſine ſubiecto.vel eſſet totũ in qualibet par-
te albedinis cum nõ ſit maior ratio:ꝙ ſit in vna parte ꝙ̄ in alia
ꝛ vtrũq3 nãliter eſt ipoſ̃e.¶Et p̃terea quecũq3 entitates eſſent
iſte vnitates vnitas albedinis ꝛ ipſa albedo eſſent due entita-
tes:ꝛ tunc vel ſeipſis.ꝛ eadẽ rõne quelibet alia duo ſeipſis ſunt
duo.vel per alias vnitates ſupadditas:ꝛ ſicut p̃ter pmam vni-
tatem exiſtentẽ in albedine ꝛ cõſtituentẽ binariũ cum vnitate
exiſtente in dulcedine eſt in albedine alia vnitas cõſtituens bi-
nariũ cũ pma ſua vnitate.ꝛ iterũ q2 ipſa albedo ꝛ iſta.2ᵃ vnitas
eius ſunt due entitates.eſt in albedine.3ᵃ vnitas ꝛ ſic iſinite ſũt
vnitates ꝛ entitates ſubiectiue in ipſa albedine.Melius ergo
eſt dicere ꝙ albedo ſeipſa eſt vna ꝛ ſimiliter dulcedo.ꝛ ambe
ſeipſis ſunt due.ꝛ per conſequens binarius earum nõ eſt acci-
dens diſtinctum exiſtens in illis ſubiectiue.
Fol.113.col. ¶Ad id qđ annectit̃.ſ.ꝙ pater nõ diſtinguit̃ a filio per eſſentiã:
2.poſt pn̄ᵐ ſed per paternitatẽ.dico ꝙ hoc põt hẽre duplicẽ ſenſum.vnus
linee.8. eſt ꝙ pater ꝛc̃.i.nõ diſtinguit̃ eſſentialr̃ ſeu nõ eſt eſſentia alia
ab eẽntia filij ſeu que eſt filius:ꝛ iſte ſenſus verus eſt.alius eſt
ꝙ pater nõ per illã entitatem que eſt eſſentia eius ꝛ filij ſeu ꝓ-
p:ius loquendo que eſt ipſe ꝛ filius diſtinguit̃ a filio:vllo mõ:ꝛ
h̃ ſenſus eſt falſus:qm̃ per ea3 diſtinguit̃ ab eo perſonaliter.i.
eſt diſtincta perſona.Cum enim ipſe nulla alia entitas ſit aut
in ſe includat p̃ter eſſentiã ipſam:ſed ſit ipſa eſſentia ſola ſicut
ſeipſo eſt diſtincta perſona a filio:ſic per eſſentiã que ipſe eſt:
eſt alia perſona a filio.Et ſicut per paternitatẽ.i.ſeipſo ẽ diſtin
cta pſona a filio:ſic ẽt per paternitatẽ eſt vna eẽntia cũ eodẽ.
Fol.113.col. ¶Scđo poſſet dici forſitan nõ male ꝙ añs etiã ſi ly:fui:teneat̃
2.poſt pn̄ᵐ intranſitiue eſt falſum:q̃tũ ad illã partẽ:pater aliquo fui.i.qđ
linee.27. eſt ipſe nõ diſtinguit̃ a filio:loquẽdo de diſtinctione perſonali:
ꝛ vlterius ad ꝓbationẽ põt dici ꝙ per eſſentia3 que eſt ipſe pr̃:
pater diſtinguit̃ a filio:nõ ꝗdẽ eẽntialiter ſed perſonaliter tñ:
vnde ſicut nõ obſtante ꝙ eſſentia diuina nõ diſtinguitur aliquo
modo ab aliqua perſona ꝛ ꝙ oẽs perſone ſunt vna eẽntia ad-
huc ipſa ſeipſa eſt pater diſtinctus a filio:ꝛ eſt filius diſtinctus
a patre.Sic non obſtante ꝙ pater ſit eadẽ eſſentia cum filio:ꝛ
eſſẽntia que eſt pater eſt oĩno indiſtincta a filio:adhuc pater ꝑ
ipſam eſſentiã eſt diſtincta perſona a filio:ꝛ ideo hec videntur
poſſe ꝯcedi per eſſentia3 pater eſt diſtincta perſona a filio:per
eſſentiã pater diſtinguit̃ perſonaliter a filio.Iſta tñ ꝯcedenda
nõ eſſet pater diſtinguit̃ per eſſentiã a filio:qm̃ videt̃ hanc iſer
re.pater nõ eſt idẽ per eſſentiã.i.eſſentialiter filio:vtru3 aũt de
ṽ.ḣ.vel nõ:nõ multũ curo ſm̃ cõem vſum tñ ſic videt̃ intelligi:
qñ dicimus aliqua diſtingui per eſſentia3.Quicqd ſit de hac 2ᵃ
reſponſione quã nõ aſſero:pma ſufficiens eſt.
Fol.114.co. Irca di.30.in qua Magr̃ tractat de noibꝰ relatiuis
2.poſt li.49. de deo dictis ex tẽpore pro cõpletiõi ingſtione de
mã relationũ quero pmo vtrũ aliqua relatio ſit res
extra aĩam ab omni re abſoluta diſtincta.Et arguo ꝙ non:ſic.
Nulla relatio eſt res extra aĩa3.igit̃ nulla relatio eſt res extra
aĩam ab omni re abſoluta diſticta.ꝯña p3:añs ꝓbat̃ a quodã
doctore multipliciter.pmo q2 relatio vna attingit diuerſa ex-
trema ꝛ multũ diſtantia cũ ſit habitudo vnius ad alteru3:nulla
aũt res vna exiſtẽs ſic põt diſtincta ꝛ diſtãtia attingere.¶Se-
cundo q2 formalis effectus relationis nõ eſt aliud ꝙ̄ vna3 rem
ad aliã ferri.Hoc autẽ nõ facit nã:ſed intellectꝰ.igit̃ relatio eſt
tñ ab intellectu.¶Tertio Cõmen.dicit 5ᵒ phyſi.cõ.20.ꝙ re-
latio eſt vna diſpoſitio exiſtẽs inter duo que adinuicẽ referun-
tur.vnde eſt quaſi qđdã internallũ.nulla aũt res eſt hmõi iter-
uallum.ergo ꝛc̃.¶Quarto relatio aduenit alicui ꝛ acquiritur
ſine illius mutatione:vt dicit 5ᵒ phy.Nulla aũt res aduenit ali-
cui ſine mutatione illius.¶Quinto.Nullũ ꝙ nõ eſſet ſi anima
nõ eſſet eſt res exiſtens extra aĩam:relatio aũt nõ eẽt ſi anima
nõ eẽt.Dicit enĩ Phs 6ᵒ meta.ꝙ eſt qđdã ens ꝙ cũ alio copu-
lat̃ ꝛ cogitatio diuidit illud ꝛ exponit Cõmẽ.cõmẽ.8.ꝙ intendit
p̃dicata que cõiter habẽt cõparationẽ.Eſtimat̃ eni3 ꝙ illa non
eſſent ſi aĩa nõ eſſet.¶Sexto Cõmẽ.dicit.12.meta.cõmẽ.19.ꝙ
relatio inter oĩa p̃dicamẽta eſt eſſe debilioris:ſed ſm̃ eundem
4ᵒ phyſi.cõmẽ.86.entiũ quedã ſunt cõpleta:in quoꝝ eſſe nihil
facit aĩa:quedã v̄o ſunt quoꝝ actus cõplet̃ per aĩa3:q2 eſſe eo-
rum cõponit̃ ex actione aĩe in eo ꝙ eſt de eis extra aĩam:ꝛ ta-
lia ſunt entia latentia que nõ eſſent niſi in potẽtia ſi aĩa nõ eẽt
ꝛ ait ꝙ de talibꝰ eſt tp̃s.ergo relatio que h3 eſſe debiliſſimum
erit de ipſis entibꝰ quoꝝ eſſe eſt ab aĩa.¶Scđo ad principale
ſic.Si aliq̃ relatio eſſet res ab omni re abſoluta diſtincta.igit̃
quelibet relatio que eſſet res eſſet res a qualibet re abſoluta di
ſtincta:nõ enĩ maior ratio eſt de vna ꝙ̄ de alia.Sed ꝯñs eſt fal
ſum:qm̃ ſequeret̃ ꝙ quando aliquid de nouo referret̃ ad aliud
acquireret in ſe nouam rem que cum illo componeret:ꝛ ſic al-
bum ſimile:eſſet compoſitius ꝙ̄ ſoret dum erat album ꝛ non
ſimile:ꝛ iterum quãto pluribus fieret ſimile tãto compoſitius
fieret:qđ abſurdum videtur.

Ad oppoſitum arguo ſic.Quelibet relatio a q̃libet re ab-
ſoluta diſtinguit̃ p̃dicamẽtaliter.igit̃ nul-
la relatio eſt eadẽ res cũ re abſoluta:ex quo vltra ſeq̃tur ꝙ ali
qua relatio ſit res ab oĩ re abſoluta diſtincta.Antecedens p3:ꝛ
pma ꝯña ꝓbat̃:q2 quecũq3 diſtinguunt̃ p̃dicamẽtalr̃ diſtin-
guunt̃ genere:que aũt differunt genere differũt ſpecie ꝛ nume-
ro:vt p3 5ᵒ meta.nulla aũt diſtincta numero ſint eadẽ res.P3
etiã ꝯña 2ᵃ q2 aliqua relatio eſt res:aliogn p̃dicamẽtũ rela-
tionis nõ eſſet p̃dicamẽtũ ſignificans res:qđ eſt ꝯtra intentio-
nem Phi 6ᵒ meta.vbi ens reale diſtinctũ ab ente in aĩa diuidit
in decem p̃dicamẽta.Et h̃ expreſſius p3 in tranſlatione cõmẽti
que h3 ſic.Ex rebꝰ enĩ que ſunt in rei veritate eſt illud qđ ſigni-
ficat aut ad aut quale aut quãtũ aut copulatũ cũ alio:ꝛ per hãc
vltimã clauſulã intelligit Phs vt dicit ibi Cõmẽ.cetera p̃dica-
menta.vult igit̃ Phs ꝙ qđlibet p̃dicamẽtũ ſignificet aliquam
rem ex hijs rebus que ſunt in rei veritate:tales v̄o ſũt que nõ
ſunt in aĩa tñ.igit̃ p̃dicamẽtũ relationis ſignat aliquã rem:oĩs
autem ꝙ̄ ſignificat eſt relatio:ꝛ p3 ꝓpoſitũ.

Reſpondeo pro euidentia queſiti duo ſunt ingrenda.pmũ
eſt vtru3 aliqua relatio ſit vera res actualiter
extra aĩa3 exiſtẽs:an oĩs relatio ſit tñ in aĩa ſubiectiue vel ob-
iectiue tñmõ.¶Scđm eſt:ſuppoſito aliq̃ relationẽ eſſe vera3
rẽ extra aĩa3:vtr3 aliq̃ talis ſit res ab oĩ re abſoluta diſticta.

Quantum ad pmu3 articulũ eſt vna opĩ.ꝙ nulla relatio eſt
actualiter extra aĩam.imaginant̃ enĩ ſic opinã-
tes ꝙ oĩs relatio eſt quedã cõnexio ſeu habitudo media cõne-
ctens mutuo extrema que referunt̃.hmõi aũt cõnexio non põt
eſſe a nã nec aliq̃ res põt ſic cõnectere extrema relatiua.Sicut
ꝓbant per rõnes poſitas ad ꝓbationẽ antecedẽtis pme rõnis
facte ad.q.igit̃ op3 ꝙ ſit tñ ab aĩa apprehendente habens eſſe
obiectiue tñ in ipſa.Qualiter aũt hoc ſit declarant in ſpeciali
de quolibet mõ relatiuoꝝ.De pmo ꝗdẽ:qm̃ idẽtitas:equalitas
ꝛ ſimilitudo:nihil aliud ſunt ꝙ̄ quedã vnitates.Unitas v̄o eſt
indiuiſio ꝛ indiſtinctio.Hec aũt indiſtinctio nõ eſt mera nega-
tio:q2 oẽ indiſtinctũ eſt in aliquo idiſtinctũ:fundat̃ ergo ſuper
aliquo.Sed nõ in nã cõmuni:aliogn nõ eſſet relatio ſed identi-
tatio in nã cõmuni ꝗdditatiua ꝛ eſſentiali in qua nõ includit̃ ali
qđ relatiuũ.Et iterũ imaginatio ꝛ ſenſus nõ iudicarẽt ſimilitu-
dines corpoꝝ aut diſſimilitudines:cũ nãm cõem nõ apprehen-
dent:cuius tamẽ oppoſitu3 experimur.Nec põt dici ꝙ fundet̃
ſup duas albedines nãliter diſtictas ꝓut ſunt in re extra:alio-
quin ſequeret̃ ꝙ vna negatio eſſet in duobꝰ ſubiectis etiã diſtã-
tiſſimis.nã vna albedo põt eẽ in aqlone:altera in meridie.Re-
linquit̃ ergo ꝙ fundet̃ in apphenſione earũ ambarũ.vnde non

eſt aliud ſimilitudo duarū albedinū q̄ earū appꝛehenſio indiſtincta: nō qdem appꝛehenſio actua: ſed appꝛehenſio obiectiua: ſunt .n. ibi tria cōcepta. videlꝫ particularis albedo: ⁊ indiſtincta appꝛehenſio ⁊ obiectiua ab alia albedine: ⁊ tertiuꝫ alia albedo. Unde nō eſt aliud ſimilitudo inter duas albedines q̄ iudiciū indiſtinctum inter eas: ſed per ꝯtrariū diſſimilitudo eſt iudiciū diſcrepans ⁊ diuerſum. Actui enim appꝛehenſiuo correſpōdet appꝛehenſio obiectiua: ꝓpter qđ cū intellectus iudicat duas albedines indiſtinctas correſpondet obiectiue inter illas iudiciuꝫ indiſtinctum: cū vo iudicat eas diſſimiles correſpondet qđdā iudicium diſcrepans ⁊ diuerſum: ⁊ hoc vocat̄ diſſimilitudo. Hec aūt appꝛehenſio indiſtincta incipit ab vna albedine ⁊ terminatur ad aliā: ⁊ ecōuerſo. ⁊ ideo eſt habitudo reſpiciēs pro fundamento illā a qua incipit: ⁊ pro termino reliquā ⁊ ſimiliter econuerſo. ¶ Plures alias rōnes adducunt q̄tū ad pmū modū relatiuoꝝ: ſed qꝛ ille nō ꝓbāt directe relationes hmōi nō eſſe res extra aīam: ſed ſolū ꝙ nō ſunt diſtincte res ab abſolutis: ꝙ ego etiā credo eſſe verum: nec ex iſto ſequit̄ pmuꝫ vt patebit in 2° articulo: ideo illas nō recito. ¶ Quātuꝫ ad ſcḋm modū relatiuoꝝ ꝓbant ꝯcluſionē ſic. Nulla res dependet a non re: nec fundatur ſuper eam. Sed relationes ſecundi modi fundant̄ ſuper egiſſe ꝙ trāſijt in pteritū. nā paternitas manet gnōne trāſeunte: igit̄ nō pōt dici ꝙ inter ſoꝛ. ⁊ pla. ſit aliq̄ realitas media que dicat̄ paternitas. Et ideo dīt ꝙ tales relationes nō ſunt aliud q̄ ꝓducere ⁊ ꝓduci vt ꝯcipiant̄ per moduꝫ habitus ⁊ quietis: que vt ſic habent ꝓducens ⁊ ꝓductuꝫ cōnectere. ¶ Idē ꝓbat̄ de 3° mō relatiuoꝝ ſic. Impoſſibile eſt aliquā rem dependere a nō re. Sed relatio ſciētie ad ſcibile ⁊ actus intellectus ad intelligibile ⁊ ſic de alijs menſuratio depēdet a nō re: qm̄ nō opꝫ ꝙ ſcibile ſit in actu ſciētia remanēte: nec intelligibile dum intelligit̄: ergo īpoſſibile eſt ꝙ talis relatio ſit aliq̄ res exiſtens extra aīam. ¶ Hoc etiā a poꝛi vt dīt pōt oſtendi: ex hoc ꝙ mēſurata ſuper ſimilitudines diminute ⁊ mēſurantia ſunt quedā exēplaria. Sicut igit̄ ſimilitudo que eſt īter formas equales ⁊ pares mutua indiſtinctio nō hꝫ eſſe niſi ab aīa. ſic iſta relatio mēſurati que nō eſt aliud q̄ indiſtinctio ſiue aſſimilatio aut imitatio forme diminute ad formā exēplarē: nō tn̄ ecōuerſo ex parte exēplaris eſt talis aſſimilatio: ꝓpter qđ dicit Phs 5° meta. ꝙ in talib⁹ eſt tm̄ relatio ex parte alterius extremi: non hꝫ eſſe niſi ab aīa. ¶ Hec opinio multa falſa implicat̄ de qbus nō opꝫ ad pñs diſſerere: ⁊ quedā alia magis ad ꝓpoſitū pertinentia ꝯtra que intēdo nunc arguere. Pimū eſt quātū ad hoc ꝙ dicit ꝙ nulla idētitas aut diſtinctio: ſimilitudo vel diſſimilitudo: eq̄litas vel ineq̄litas: paternitas vel filiatio: ⁊ ſic de alijs relationibus trium modoꝝ eſt res actualiter extra aīam: ſed ſoluꝫ ab aīa habēt eſſe. ꝯtra hoc autē pmo arguo ſic. Si nulla diſtinctio eſt abſq; operatiōe aīe: nulle res ſunt diſtincte abſq; operatiōe aīe. ꝯñs eſt falſum: qm̄ tunc nec deus ⁊ creature: nec creature ab inuicē: nec perſone diuine abinuicē eſſent diſtincte niſi eēnt ab aīa appꝛehenſe. Hoc aūt falſum eſt ⁊ erroneuꝫ. nā partē diuine fuerūt anteq̄ eſſet aliq̄ aīa ⁊ eternaliter diſtincte. Similiter deus ⁊ creatura aliqua ⁊ creature adinuicē ſi nunq̄ appꝛehenderent̄ forent actualiter diſtincte. Qꝫ pōt etiā ꝓbari. Naꝫ eſto ꝙ nō appꝛehendant̄: ⁊ deus eſt: ⁊ creature ſunt: nec deus eſt creatura nec ecōuerſo: nec vna creatura eſt alia nec econuerſo. igit̄ eſto ꝙ nō appꝛehenderent̄ ſunt diſtincta. ¶ Confirmat̄: qꝛ ſi non eſſent diſtincta nō eſſent plura: ⁊ per ꝯñs non eſſent plures res extra aīam ſi oīa eſſent vnū numero. ¶ Conſequētia pꝫ: qꝛ vel qđlibet diſtinctū eſt diſtinctio: vel nō pōt eſſe diſtinctū ſine diſtinctione. ¶ Scḋo idē ꝓbat̄ de ſimilitudine ⁊ diſſimilitudine: ⁊ arguo ſic: aut duo albedines abſq; operatiōe aīe ſunt ſimilis aut nō. Si ſic: igit̄ ſimilitudo ē pter operationē aīe: qꝛ īpoſſibile eſt eſſe aliqua ſimilia: nulla ſimilitudine exiſtente: ſicut īpoſſibile eſt aliqua eſſe alba nulla exiſtēte albedine. Si nō ſunt ſimilia: igit̄ vnū nō eſt tale quale eſt aliud: ⁊ per ꝯñs non vtrūq; eſt albū ꝯtra poſitū: ⁊ pꝫ iſta ꝯñtia: qm̄ cū dicimus aliqua ſimilia: nihil aliud expꝛimere intēdimus niſi ꝙ vnum eſt tale quale eſt aliud: ſicut cū dicimus aliqua eſſe equalia nō aliud intēdim⁹ ſignificare q̄ ꝙ vnū eſt tātū quātuꝫ eſt aliud ⁊ ecōuerſo. v.g. ſi vnū eſt bicubitū aliud eſt bicubitū ⁊ ecōuerſo: vnde ſicut īpoſſibile eſt ꝙ ſint duo bicubita ⁊ iſta nō ſint equalia: ſic eſt impoſſibile ꝙ aliqua ſint alba ⁊ nō ſint ſimilia. ¶ Confirmat̄ per dicta op. ꝯtra quā arguo. ipſi enī volētes ꝓbare ꝙ ſimilitudo nō eſt res diſtincta a qualitate: arguunt: qꝛ ſi eſſet res diſtincta: tunc deus poſſet ſine ꝯtradictione cōſeruare duas albedines annullando reꝫ ſimilitudinis: qđ tamē eſt falſum vt dīt: qꝛ ſi de⁹ hoc faceret adhuc itellect⁹ ꝯſiderans tales albedines īueniret eas ſimiles ſicut ante. ergo īpoſſibile eſt vt dīt ꝙ realitas aliq̄ addatur albedinib⁹ que appellet̄ ſimilitudo. Et idē dīt de eq̄litate reſpectu equaliū. ¶ Ex hoc aūt dicto eoꝝ habet̄ pmo: ꝙ impoſſibile eſt ⁊ īplicās ꝯtradictionē ꝙ ſint duo alba que nō ſint ſimilia: aut duo bicubita nō equalia. Et vlterius ꝙ īpoſſibile eſt ꝙ aliqua ſint ſimilia ſine ſimilitudine aut equalia ſine equalitate: ſicut arguebat̄. ¶ Scḋo ꝙ ſimilitudo nō eſt aliq̄ talis appꝛehenſio obiectiua diſtincta a q̄litatib⁹: vt dīt qm̄ ꝯſtat nullam eſſe ꝯtradictionē ꝙ ſint aliqua alba ⁊ nō ſit aliqua talis appꝛehenſio obiectiua. ¶ Tertio qꝛ dīt ꝙ ſi deus ꝯſeruaret albedines ſine re ſimilitudinis adhuc intellectus ꝯſiderās inueniret eas ſimiles ſicut ante. Si aūt inueniret eas ſimiles. igit̄ perāt ſimiles nec ſiunt ſimiles per ipm̄ intellectū: qđ eſt ꝯtra eos. ¶ Per eandē modū poſſet ꝓbari de alijs relationib⁹ pmi modi ꝙ ſunt res actualiter extra aīam exiſtētes. ¶ Ad has rōnes poſſet dici ſm̄ dicta eoꝝ ꝙ cū dicit̄ ꝙ abſq; opere intellectus vel aīe aliqua ſunt realiter diſtincta vel ſimilia: aut itelligit̄ ꝙ habēt realiter fundamēta diſtinctionis ⁊ ſimilitudinis ꝓpter qđ ſunt in potētia ꝓpinqua ad hmōi habitudines: ita vt intellectus cogatur ad reducendū eas in actu: ⁊ hic intellectus verus eſt: aut intelligit̄ ꝙ habēt actualiter habitudines hmōi abſq; opere itellectus ⁊ hoc eſt falſuꝫ. Qđ pꝫ in ſimili. Nam cōſtat ꝙ ita aliq̄s rex vel dñs ſeu platus eſt realiter dñs vel rex ſeu platus: ⁊ aliquid eſt idē ſibi ipſi: ſicut aliq̄s eſt pater vel filius: aut aliq̄ ſunt diſtincta vel ſimilia: ⁊ tamē nullus dicit ꝙ dñium vel pncipat⁹ regalis ſeu platio ſit aliqđ in actu extra aīam. Alioquin electio alicuius perſone in regē vel platū que eſt mere voluntaria īpꝛimeret illi pſone relationeꝫ realē: qđ nō videt̄ ꝯueniēs. Similiter ꝯſtat ꝙ idētitas eiuſdē ad ſe nō eſt actu extra aīam: ſed itellectus formet eā diuidēdo idē in duo. ¶ Preterea cū circūſcribitur oīs actus intellectus ⁊ deinde enūciat̄ ꝙ adhuc aliq̄ eēnt diſtincta: iam relinquit̄ aliq̄s actus intellectus vtpote ille qui hoc enuntiat. ille aūt eſt qui reducit hmōi habitudineꝫ in actu: ⁊ eodē mō pōt dici ad qđcūq; argumētuꝫ quo diceretur ꝙ ante operationē aīe vel ea circūſcripta aliqua eſſent equalia: vel pater ⁊ filius: aut aliqua alia que relatiue dicant̄. ¶ Hec nō ſufficiunt ad ꝓpoſitas rōnes: qm̄ per eas ꝓbat̄ ꝙ ante operationē aīe aliq̄ fuerunt actualr̄ diſtincta: ⁊ aliq̄ ſimilia: ex quo neceſſario ſeqtur ꝙ actualr̄ fuerūt diſtinctio ⁊ ſimilitudo. nā oppoſitū ꝯñtis nō ſtat cū añte. Sicut nō ſtant ſimul ꝙ nulla ſit albedo: ⁊ aliqđ ſit albū. Qđ vo adducit̄ de dñio etiā falſum eſt. nā dñium vera res eſt extra aīam. Nec ſeqtur ꝙ electio perſone in dñm īpꝛimat ſibi aliquā rem nouā: qꝛ dñium nō eſt aliqua res noua ſuperueniēs perſone electe. Sed eſt ipſamet pſona que tamē pꝛius nō erat dñs: ⁊ p hmōi electionē facta eſt dñs ſicut in ſimili magis declarabit̄ in ſequēti articulo. Eodē mō dico ꝙ ſicut aliquid eſt abſq; operatione aīe ſibi idē realr̄. ſic abſq; operatiōe aīe realr̄ ⁊ actualr̄ eſt idētitas. Nec intellect⁹ illā facit diuidendo illud in duo: qnimo potius ſic faceret diſtinctionē q̄ idētitatem. Sed de hoc infra plus tanget̄. ¶ Qđ vo 2° dicit̄ etiā nihil vꝫ ad ꝓpoſitū: qm̄ eſto ꝙ qn̄ aliq̄s enūtiat ⁊ iudicat aliq̄ eſſe diſtincta tunc cauſaret̄ iudiciū obiectiuum correſpōdens iudicio actu: ꝙ tamē fictio eſt opinari: nullo tn̄ mō apparet eſſe poſſibile ꝙ tunc per actum illū fiat ꝙ ab eterno aut anteq̄ ipſe fuerit cauſatū extiterit tale iudiciū obiectiuū nōc aūt ꝓbat̄ ꝙ ab eterno ⁊ anteq̄ aīa quicq̄ appꝛehēderet aliq̄ fuere actualr̄ diſtincta: ⁊ ſimilia: ac eq̄lia: q̄re illud dcm̄ nullius eſt refugiꝫ in ꝓpoſito. ¶ Aliter aūt ſm̄ alios videret̄ poſſe rñderi. ſ. ꝙ ante operationem aīe aliqua fuerunt diſtincta ſubſtātiue ſeu entitatiue: ſed nō relatiue: ac per hoc nō fuit tunc diſtinctio que eſſet relatio. Uel ſm̄ modū loquēdi alioꝝ: ꝙ fuerunt diſtincta eſſentialiter: ſed nō accidētalr̄. ꝯtra accidētalis aūt diſtinctio nō eſſentialis eſt relatio. ¶ Iſtud etiā nō vꝫ: qm̄ quecūq; ſunt diſtincta ſunt a diſtincto vel diſtinctis diſtincta: nec eſt poſſibile intelligere determinate aliqđ entitatiue vel eſſentialiter vel quoquo mō eſſe diſtinctū qn̄ determinate cognoſcā id a quo eſt diſtinctuꝫ. ⁊ ideo qđlibet taliter diſtinctū eſt relatiuū inquātū huius: ⁊ hmōi diſtinctio eſt relatio. Ponere ḡ vltra hoc aliā diſtinctionē accidētalē ſeu relationē eſt ſuperfluū. ſufficit eniꝫ ꝙ quelibet entitas ſit ſeipſa ab alia diſtincta. Nec etiā iuuat ꝓpoſitū cū ⁊ illa eſſentialis diſtinctio ꝯueniēs: ſit relatio vt ꝓbatū eſt. ¶ Tertio pncipaliter ad ꝯcluſionē arguo ſic. De⁹ fuit eternaliter pater: igit̄ eternalr̄ fuit paternitas: ⁊ per ꝯñs non oīs paternitas eſt tm̄ p aīam: ꝯñtie patēt de ſe: ⁊ añs eſt notū per fidē. Alioqn .n. ſequeret̄ ꝙ filius nō eſſet eternus. Unde Ambro. ⁊ Hyl. ⁊ ceteri ſcī de hoc loquētes ex hoc ꝯtra hereticos ꝓbāt filij eternitatē: qꝛ deus pater ſemꝑ fuit pr̄: ⁊ per ꝯñs ſemꝑ fuit ei filius. ¶ Quarto. Circumſcripta oī opōne aīe aliqđ eſſet maius aliquo ⁊ aliqđ minus: aliq̄ eſſent agētia ⁊ aliqua patiētia: aliq̄ cāe aliq̄ effect⁹

vel cāta: ⁊ ſic de multis que relatiue dr̄: igiť ⁊ tunc eſſent relationes. ℭ Scđo deficit op. in fundamēto totali ſuo. fundať .n. imaginatio eius ſuper hoc: ꝙ oīs relatio ſit qđdā interuallum ſeu habitudo media inter extrema relatiua illa ꝯiungens ⁊ cōnectens adinuicē. Hoc aūt falſum eſt: qm̄ nullū tale mediuꝫ eſt ponēdū. Nō eni eſt ponēdū aliqđ mediū inter cām ⁊ effectū ꝙ ſit cāſitas: nec aliqđ mediū inter aliq̄ diſtincta ꝙ ſit diſtinctio: ⁊ ſimilr nec aliq̄ relatiua media. Si eni deus deſtrueret omneꝫ aīam ⁊ oēm vniuſr creaturā ⁊ ſolā vnā poſtea cāret ⁊ ꝯſeruaret. v.g. vnū lapidē: ſicut bene ſibi poſſibile eſt. adhuc deus eēt cā illius ⁊ ille eius effect⁹: nec eſſet aliqđ mediū ꝙ eſſet cāſitas. aliogn nō vnā tm̄ creaturā cāſſet: ⁊ rurſus adhuc illius cāſitatis deus eſſet cā. ⁊ ſic vel oporteret ponere infinita media que de⁹ nō poſſet nō cāre ſi vnū lapidē cāret: qđ abſurdū videť. vł oporteret dicere ꝙ alicuius illoꝝ medioꝝ deus nō eſſet cā: ꝙ nō eſt minus abſurdū: vel ꝙ alicuius eſſet cā: ⁊ tñ inter illud ⁊ deū nō eſſet aliq̄ cāſitas media: ⁊ eadē rōne nec in alijs eſt ponendum hmōi mediū. Itē deus eſſet diſtinctus ab illo lapide ſine diſtinctione media. nā ſi talis media poneret. adhuc deus eſſet diſtinctus ab illa: ⁊ ſic vltra vt ſtatim deductū eſt. Et infra ꝯcludiť ſi illđ mediū dicať eſſe ens fictū ab aīa ſicut ſi ens reale: qm̄ nihil erit oīno nihil: ⁊ tūc nullū erit mediū: qđ eſt ꝓpoſitum: vel erit aliquo mō ens: ⁊ tūc deus erit eius cā ⁊ diſtinct⁹ ab eo. ℭ Preterea in caſu poſito nō eſſet aliqđ tale fictū ab aīa cū nec aliqua aīa eſſet. ℭ Tertio deficit opinio in ponēdo tale iudiciuꝫ obiectiuū: q: nulla neceſſitas apparet nec vtilitas eius: nō ꝓdeſt ad hoc vt quis intelligat cū illud nullā cāſitatē hēat reſpectu intellectionis: nec ad hoc vt aliqđ itelligať: cū ad hoc ſufficiat intellectio. Et ſi dicať ꝙ reqriť ad hoc vt res ipſa hēat eſſe intellectū. iſtud nihil eſt: qm̄ nō eſt aliud rem hēre eſſe intellectū q̄ ipſam eſſe intellectā. ad qđ ſufficit ipſa intellectio ſine tali fictione eſſe obiectiui. De hoc non plus ad pñs: q: forſitan alđ prolixior erit ſermo de ipſo. ℭ Quarto eſto ꝙ poneret tale iudiciuꝫ obiectiuū: nō pōt tñ dici ꝙ ipm̄ ſit formalr relatio. Naꝫ ſequeret ꝙ circa quecūq ſieret ab aīa tale iudiciuꝫ illa eſſent taliter relatiua: vt ſi aīa iudicaret aliq̄s q̄litates indiſtinctas ⁊ tali iudicio actu correſpōderet iudiciū indiſtinctū obiectiue: ille forēt ſimiles: ⁊ ſi aliq̄s iudicaret diſſimiles ⁊ correſpōderet obiectiue iudiciū diſcrepās ⁊ diuerſum ille eſſent diſſimiles. Sed ꝯñs eſt falſuꝫ: qm̄ poſſibile eſt aīam iudicare q̄litates diſtinctas eē indiſtinctas: ⁊ nihilominus tali iudicio falſo correſpōderet obiectiue iudiciū idiſtinctū ⁊ poſſibile eſt eā erronee iudicare indiſtinctas q̄litates eſſe diſtinctas: ⁊ tunc correſpōderet iudiciū diſcrepans ⁊ diuerſum. nā tale eſſe obiectiuū: ita ꝯſeqtur iudiciū falſum aīe ſicut verū ſm̄ iſtos opinātes: vt pꝫ in pluribus dictis eoꝝ: ex quo ſeqtur ꝙ q̄litates diſſimiles vt albedo ⁊ nigredo erunt ſimiles: ⁊ ſimiles erūt diſſimiles: qđ videť abſurdum. ℭ Diceť ꝙ nō qđlibet obiectiuū iudiciū indiſtinctū aliquarum qualitatū eſt ſimilitudo: ſed tm̄ illud qđ ꝯſeqtur verū iudicium aīe qđ eſt act⁹ aīe. ℭ Cōtra. aut iudiciū quo aīa iudicat aliquas q̄litates eſſe indiſtinctas eſſe actualiter ſeu actu ſimiles eſt verum: q: ipſa iudicādo facit inter illa vel in illis ſimilitudinem. ⁊ tunc ſtat arm. Uel q: illa in re ſunt ſimilia ⁊ intellectus iudicat ſicut eſt: ⁊ tūc ſeqtur ꝙ ſimilitudo non fiat ab aīa ſed exiſtat in re ante iudiciū aīe. ⁊ habeť ꝑncipale ꝓpoſitū. ℭ Eodē mō poſſet argui ꝙ aliqs ꝓductus genitus ab alio eſſet pater illius a q̄ eſt genitus. nā quis poſſet ꝯcipere ꝓducere ſeu ꝓductionē mediā inter illos ⁊ ꝙ illa inciperet ab eo qui ſm̄ veritatē eſt ꝓductus ⁊ terminareť ad reliquum: ⁊ ſic de ſimilibus poſſet argui. ℭ Scđo ſequereť ꝙ in vna albedine fundarenť plurime ſimilitudines ad vnā aliā albedinē: qđ videť icōueniēs. ꝯñtia pꝫ. nā ſimul poſſent plurimi hoīes iudicare illas eſſe indiſtinctas ⁊ cuilibet eoꝝ iudicio correſponderet obiectiue iudiciū idiſtinctū earū: qm̄ nō eſt maior ratio ꝙ vni correſpōdeat obiectiue tale iudiciū q̄ alteri. ⁊ ideo vel cuilibet vel nulli. ℭ Forſan diceť ꝙ ſolū ꝑmo iudicio correſpōdet: nō poſterioribus: q: foret ſuꝑfluū. ℭ Cōtra. ꝑmo q: poſſe eſt plures ſimul iudicare de illis. ℭ Scđo q: qua rōne aliq̄ iudicia que ſunt act⁹ pñt eſſe de aliqbus ſine correſpōdentia iudicioꝝ obiectiuoꝝ: eadē rōne ⁊ qđlibet. ⁊ ſic nec ꝑmo iudicio dandū eſt tale iudiciū correſpōdēs obiectiue. ℭ Tertio. q: ꝯſtat ꝙ deus iudicat illas albedines eſſe ſimiles etiā qn̄ nullus itellect⁹ humanus illas ꝯſiderat: igiť tūc ſūt ſimiles. alr eius iudiciū eſſet falſum. aut igiť correſpondet ſuo iudicio obiectiue aliud iudiciū: ⁊ tūc ſeqtur ꝙ nullo poſteriori iudicio hūano correſpōdebit aliud iudiciū obiectiuū: ⁊ per ꝯñs ſimilitudo illarū nō erit ab aīa ſed actualiter exiſtat abſq aliq̄ operatione aīe. Aut iudicio diuino nō correſpōdet aliqđ obiectiuū iudiciū: ⁊ tūc ſeqtur cū deus iudicās illas eē ſimiles vere iudicet: ꝙ ſimilitudo tūc erit actualr in re extra. ℭ Tertio cōtra idē ſequereť ꝙ vnius albedinis ad aliā poſſet eſſe ſimilitudo abſq ꝙ ecōuerſo alterius ad ipſam eſſet ſimilitudo: qđ eſt falſum ſm̄ oēs: ꝯñtia pꝫ: q: ſm̄ dicta iſtoꝝ illa apꝑhenſio obiectiua ſeu iudiciū. incipit ab vna albedine ⁊ terminať ad aliam: ⁊ illā a qua incipit reſpicit pro fundamēto ⁊ reliq̄ pro termino ⁊ ecōuerſo. Aliud iudiciū incipit ab alia ⁊ terminať ad alterā. ⁊ ſic ſunt duo iudicia obiectiua iter duas albedines: que videnť correſpōdere duob⁹ actib⁹ iudicatiuis. poſſe aūt eſt ꝙ act⁹ iudicans albedinē. a. eſſe ſimilē albedini. b. ſit. nō exiſtēte actu iudicante albedinē. b. eſſe ſimilē albedini. a. ſi ſint actus diſtincti. ⁊ poſſibile erit vnū iudiciū obiectiuū eſſe alio nō exiſtente ſaltem per potentiā dei: hec tamē ratio forte nō eſt magni ponderis. ℭ Ad rōnes op. Ari. rñdeo ad ꝑmā. dico ꝙ per ſimilitudinē nō intelligo aliud q̄ ipm̄ ſimile: vel id quo ipm̄ eſt formaliter ſimile: nec etiā per indiuiſionē vel indiſtinctionē debet aliud intelligi q̄ id qđ eſt indiſtinctū vel indiuiſum. vel id quo aliqđ eſt indiuiſum vel indiſtinctū: ⁊ nullū tale eſt negatio: lꝫ iſti termini ſint negatiui. Et ſi querať de qb⁹ verificanť iſti termini. qđ forte iſti ſic arguētes intendunt querere cū querunt ſuper que fundetur illa negatio quā vocāt indiuiſionē. dico ꝙ de qualitatibus illis ſingularib⁹ que ⁊ ſi ſint diſtincte numero ſunt tñ indiſtincte ſpecie. Utraq .n. eſt alteri indiſtincta ſpecifice: nec opꝫ fingere aliquid factū ab aīa ſuꝑ quo fundeť dicta negatio: qm̄ illđ ſufficit ad hoc vt habētia hmōi q̄litates ſint ſimilia. ℭ Ad rōnē que fit pro ſcđo mō relatiuoꝝ. ꝯcedo maiorē: ſi in ſua ꝓpria ſignificatione ſumať: ⁊ nego minorē. Dico eni ꝙ paternitas ſi ſumať ꝓ aliqua entitate ſignificabili incōplexe: mō in ꝑcedentib⁹ expoſito: nō eſt aliud q̄ pater: qn̄ fundať ꝓprie loquēdo ſuꝑ genuiſſe vel egiſſe aut aliquo alio: verūtñ q: ad hoc ꝙ aliqs ſit pr̄ vel paternitas neceſſe eſt ꝙ ipſe genuerit: ex hoc forte dictū eſt ab aliquibus doctoribus ꝙ paternitas fundať ſuper genuiſſe. volentibus illud ꝑmū per hoc ſcđꝫ ſignificare: q̄uis īpropꝛie. Si aūt hoc nomē paternitas equaleat ī ſignificādo. huic cōplexo. iſte genuit: ſicut aliq̄n vtunť hoc vocabulo auctores: vt pꝫ in ſuperius dictis: tūc ſignificatiue ſumendo nomē: dico ꝙ nō eſt: nec vnq̄ fuit aliqđ nec ſuꝑ aliquo ꝑſenti vel ꝑterito fundať. Sicut nec ſor. genuit eſt vł fuit aliqđ q̄uis ipſe vere genuit. ℭ Ad rōnem que fit pro relationib⁹ tertij modi. Reſpōdeo etiā negādo minorē. ⁊ dico ꝙ nō oīs relatio depēdet a ſuo termīo: lꝫ alique dependeant: vt relationes creaturarū ad deū: ⁊ alioꝝ cātoꝝ ad ſuas cās a qb⁹ ipſa cāta depēdēt in eſſe. ℭ Sed ꝯtra hoc arguiť ꝓbando ꝙ oīs relatio depēdet a termino. ꝑmo q: nō magꝭ depēdet res in intelligi q̄ in eſſe cū itellect⁹ ꝑſcindat rem a multis depēdentijs que ipſam ꝯſequunť in eſſendo. Unde ⁊ creaturam puta lapideꝫ pōt cōcipere abſq depēdentia ad deuꝫ: q̄uis in eſſendo lapis a tali dependentia abſolui nō poſſit. Sed intellectus nō pōt relationē ꝑſcindere a termino: cum relatiua ſint ſimul naturali intelligentia. ergo ⁊c̄.

ℭ Unde cū intellectus iudicat duas albedines eſſe indiſtinctas Fol.115.col.1.poſt pnm linee.45. ſeu ſimiles ſunt ibi tria cōcepta. vꝫ. particularis albedo. ⁊ indiſtincta eius apꝑhenſio ſiue iudiciū qđ obiectiue correſpondet actui apꝑhenſiuo qui eſt in intellectu ſubiectiue. ⁊ tertiū alia albedo. Similitudo aūt nihil aliud eſt q̄ illa indiſtincta apꝑhenſio obiectiua ſeu indiſtinctuꝫ iudiciū. Cum autē iudicat aliquas diſſimiles: tunc preter illas qualitates particulares correſpondet obiectiue actui intellectus: quoddā iudiciū diſcrepans ⁊ diuerſum ⁊ illud eſt diſſimilitudo.

ℭ Tunc ad rōnē dico: ꝙ in ſecūdo ⁊ tertio ſenſu minor eſt falſa: Fol.115.col.4.poſt pnm linee.47. vt pꝫ ex dictis. In ꝑmo aūt eſt falſa maior. Nā nullū ſm̄ ſe relatiuū pōt ſic intelligi nō intellecto termino: cū in cuiuſlibet diffinitione dicente quid nois ponať terminus: ⁊ tñ ſm̄ ꝓhm̄ in eodē: nō oīa relatiua ſunt ſimul nā: ac per hoc vnū pōt eſſe dū aliud non eſt: ſicut exēplificat de ſcibili ⁊ ſcia ⁊ ſenſibili ⁊ ſenſu. Qđ etiā melius pꝫ de reꝑſentatiuo ⁊ reꝑſentabili. cōſtat eni ꝙ multoꝝ que nō exiſtēt habemus actualr imagines ⁊ ſpēs reꝑſentantes. Idē pꝫ de creatiuo ⁊ creabili: ꝯſtat eni ꝙ creatiuum eſt: ⁊ nullū creabile eſt: q̄uis multa creata ſunt.

ℭ Scđo iſta ſolutio optime reduciť ꝯtra eos. Uolētes eni ꝓba- Fol.116.col.1.ante med. linee.24. re ꝙ ſimilitudo nō ſit res diſtincta a qualitate. Arguūt. q: ſi eēt tunc omnipotens poſſet abſq ꝯtradictione duas albedines cōſeruare annihilando rem ſimilitudinis. Sed hoc eſt falſum: q: dato ꝙ deus rem ſimilitudinis deleret: adhuc itellectus ꝯſiderans illas eque inuenit eas ſimiles ſicut ante. ꝑ ⁊c̄. Ad hāc rōnē vteriſq diceť ab aduerſario: qn̄ caſu poſito intellect⁹ eas nō inuenit ſimiles formalr ⁊ actualr ſicut ꝑus erant: ſed inuenit eas ſimiles fundamentaliter tm̄ ⁊ in potentia. Nec dubium eſt ꝙ ſi ſolutio valet pro eis ꝯtra alios. eque bene valet pro alijs cōtra

eum.

tum. ¶ Quãuis etiã ꝙ aīt ītellectũ īuenire eas ſimiles ſicut qũ etiã ꝯtra eos poſſit induci: q2 ſi inuenit eas ſimiles in actu ſicut opꝫ ipm̄ ītelligere ſi velit arguere contra illos: igitͬ nõ facit eas actu ſimiles. ¶ Preterea apud ipſos eſt īpoſſibile ꝙ ſint duo alba ſine ſimilitudine ſiue que nõ ſint ſimilia: igitͬ ſimilitudo nõ eſt tale qd factũ ab aīa. pꝫ ꝯña: qm̄ ſine tali põt vtrũqꝫ eſſe duo alba: cũ poſſint eſſe nõ apprehenſa ab aīa.

Fol. 116. col. 1. circa finez linee. 32. ¶ Dico p̄ͦ ꝙ ꝯcluſio quã nitͬ ꝓbare eſt manifeſte ꝯtra ipꝫ. Nã in 3ͦ lib. q. 1. ex intẽtione ponit ꝙ vnio nãe humane ad verbum eſt verus reſpectꝰ realis extra aīam exiſtẽs. Nõ tñ per hoc cõtradicit ſibi qm̄ ipſe nõ ponit pro ſua opione ꝙ nulla relatio ſit res extra aīam: ſed dicit ꝙ ſic dñt ꝓhs ⁊ dicẽ poſſet q̃ūqꝫ ſoli nãli rõni ⁊ nulli auctĩ vellet īniti. Quãuis ⁊ ad hoc adducit rationes. Hoc tñ reputo falſum: ⁊ iõ reſpõdeo ad rõnes.

Fol. 116. col. 1. circa finez linee. 56. ¶ Preterea ambe iſte rõnes eq̃liter ꝓcedunt ꝯtra ponentes ꝙ nomẽ relatiuũ vel ꝯceptꝰ ſit relatio. Pͥma q̃dem: q2 q̃libet tale nomẽ põt intelligi nõ intellecto aliquo alio: ꝙ nõ eſt intrinſeca pars eius nec ecõuerſo: ⁊ cõſtat ꝙ aliud nomen ſibi correſum nõ eſt ipm̄ nec eiꝰ pars nec ecõuerſo. v.g. h̄ noĩa pr̄ ⁊ filius. Si igitͬ nulla relatio põt intelligi nõ intellecta alia relatione oppoſita: igitͬ talia noĩa vel ꝯceptꝰ nõ ſũt relationes. ¶ Scđa quoqꝫ reducitͬ ꝯtra idẽ: q2 ꝯſtat ꝙ vnũ taliũ nominũ põt eſſe ſine alio. Si ergo vna relatio non põt eſſe ſine alia correſpondente. igitͬ nullum nomen eſt relatio.

Fol. 117. col. 3. poſt pͥn linee. 29. ¶ Scđo Aug. de fide ad Pe. c. 2. dicit ꝙ aliud eſt genuiſſe q̃ natum eſſe: aliudqꝫ ꝓcedere q̃ genuiſſe vel natũ eſſe: ⁊ ꝯſtat ꝙ iſti infinitiui ſumuntͬ verbaliͬ ⁊ iplicando ſuppoſita: ⁊ per ꝯñs cõplexe: ac ſi diceretͬ aliud eſt aliquẽ genuiſſe q̃ natũ eſſe ⁊c̄. Sed oẽ qđ eſt aliud ab alio eſt aliq̃ entitas ſm̄ ſe. nã purũ nihil vel nõ ens nõ eſt aliud ab ente nec a nõ ente. ¶ Ad pͥmum dico ꝙ ſi ſubm̄ minoris ſupponat ſignatiue ipſa eſt falſa. Si v̄o ſupponat mãliter vel ſimpliͬ pro aliq̃ ꝓpõne quam nõ ſignat. v.g. pro iſta ſor. genuit pla. tũc eſt vera: ⁊ tũc ꝯcluſio eius ſub eodez mõ ſumpta eſt etiã vera. Sed ſic nõ eſt cõtra dicta ſuperius. ¶ Ad ſcđm dico ꝙ ſicut eſt aliud ita eſt aliqd. eſt aũt aliud complexe tm̄ ſignificabile: ⁊ ita etiã eſt aliqd ſignificabile cõplexe. nõ aũt eſt aliqd. i. aliq̃ entitas ſm̄ ſe: ⁊ iſto mõ etiam nõ eſt aliud. i. alia entitas: nec hoc intẽdit Aug. ſicut nec cũ. 7. de tri. ca. 4. dicit ꝙ aliud eſt deo eſſe aliud patrẽ eſſe vel dñm eſſe. Nã ꝯſtat ꝙ non eſt alia entitas dñm eſſe ⁊ alia deũ eſſe. Et ſicut nullus recte ſapiens cũ dicit: ꝙ aliud ſignificatͬ cũ dͬ ſor. eſt cecus: ⁊ aliud cum dicitͬ ſor. eſt videns intelligit ꝙ alia ⁊ alia entitas per hanc ⁊ ꝑ illã ſignificatͬ cũ hoc prorſus falſum ſit. Eſt ꝙ̄ ſenſus v̄bi allegati. Aliud eſt genuiſſe ⁊c̄. i. aliud ſignatͬ cum dͬ aliquẽ genuiſſe. vl̄ aliqs genuit q̃ cũ dͬ aliquẽ natũ eſſe vel aliqs natꝰ eſt. ¶ Et ꝙ nõ oẽ ꝙ aliquo mõ dͬ aliqd ſit aliq̃ eẽntia vel entitas ſm̄ ſe. Sa tia pꝫ per Anſel. de caſu diab. cap̄. 11. Multa inq̃t dñr aliqd ſm̄ formã loquendi que nõ ſunt aliqd: qm̄ ſic loqmur de illis ſicut de rebꝰ exiſtẽtibus ⁊c̄. Itẽ Phs 5ͦ phyſi. ait: ꝙ oĩs mutatio eſt ex quodã in q̃dam. vel ſm̄ lĩam cõmẽti de aliquo in aliqd. Et Dieqo. 2ͦ. mor. Mutari ex aliquo in aliud ire eſt: ⁊ per ꝯñs. oẽ ꝙ mutatͬ mutatͬ ex aliquo in aliud. Et tñ ꝯſtat ꝙ aliquid mutatur vel mutari poteſt ex eſſe in nõ eſſe: ⁊ ecõuerſo: ⁊ per ꝯñs nõ eſſe. iſto modo loquendi eſt aliquid ⁊ aliud. Et ideo Cõmẽtator 5ͦ phyſi. cõmẽ. 7. ſuper verbis allegatis pħi. d. ꝙ hoc nomẽ aliquid. dicitͬ ibi ſimpliciter de eſſe ⁊ non eſſe ⁊ affirmatione ⁊ negatione. i. de eo ꝙ ſignificatur per affirmationez ⁊ per negationem. ¶ Et ſicut hoc nomẽ aliquid dicitur de eo ꝙ nulla entitas vel eſſe eſt: ſic etiaz inuenitur aliquãdo dici hoc nomẽ res. Unde Cõmẽtator ꝑ celi cõ. 136. dicit ꝙ res aut eſt in actu aut in potentia: ⁊ que in actu: aut ens: aut non ens. Item cõ. 141. Nature inq̃t rerum dant eis aut vt ſint ſemper aut vt nõ ſint ſemper: aut vt aliquãdo ſint ⁊ aliquãdo non ſint: cõſtat autẽ que ea que ſemper nõ ſunt nõ ſunt alique entitates vel eẽntie: ⁊ tamẽ talia vocat res: ⁊ hoc iõ eſt q2 vt ꝓtractum eſt per Anſel. qm̄ ſic loquimur de illis ſicut de rebꝰ exiſtẽtibus: ⁊ ſicut ſnãliter dicit Aug. in hyponoſticõ. Rñſiõe pͥma in fine cum ex cõſuetudine locutiõis humane: de eo ꝙ nihil penitus eſt dicimus nihil eſt: dantes: nihil. nomẽ totale nominamus: cum v̄o addimus: eſt. rẽ ſignificamus: omne eniz ꝙ dicemus eſt: eſſe aliquid eſtimamus: ⁊ ideo ita de nihilo: quaſi aliquid ſit loquimur: dicẽdo nihil eſt: cum tamen ipſum non ſit vere aliquid. i. entitas vel eẽntia. Sicut ergo nõ omne qđ dicitur aliquid eſt vere aliquid. i. aliq̃ entitas: ita non omne qđ dicit aliud eſt alia entitas. Q̃ etiam cõfirmatur per Aug. qui dicit in li. de geñ. ad lĩam. imperfectio ꝙ aliud eſt lux aliud tenebre: ⁊ tamen in precedentibus ⁊ ſequentibus ⁊ alijs locis plurimis contra Manicheos dicit: ꝙ tenebre nulla entitas ſunt.

Fol. 117. col. 2. poſt pͥn linee. 46. ¶ Item ſatis cito poſt ait Augu. Q̃ ſi homo nõ eſſet cõtra ſubã non eſſet: qui relatiue dñs dicetur: ⁊ ſi non eſſet equus q̃daz ſubſtãtia nõ eſſet qđ iumentum relatiue dicetur. Ita ſi nummus non eſſet aliqua ſubã: non arra poſſet relatiue dici: quapꝑ ſi ⁊ pater nõ eſt aliquid ad ſeipſum: nõ eſt oĩno qui relatiue dicatͬ ad aliquid: vbi patet ꝙ vult ꝓbare patrem eſſe aliquid ad ſeipſum ⁊ non omne ꝙ ipſe eſt eẽ ad aliquid per talem ꝯñtiam. Si pater nõ eſſet aliqua ſubã non relatiue dicetur ad aliquid: ſed ſi pr̄ nõ eſſet aliqd ad ſeipm̄ nõ eſſet aliqua ſubã: igitͬ ſi pater nõ eẽt aliquid ad ſeipm̄: nõ relatiue dñͬ ad aliquid: ⁊ pro eodem accipit ſubãm ⁊ eſſentiam: ſicut pꝫ in verbis eius ꝑ ſupra allegatis q̄bus ſine medio iſta ſubnectũtur. ergo ex oppoſito ſi relatiue dicitur ad aliqd: dicitͬ ⁊ aliqd ad ſeipſum: ⁊ per ꝯñs non omne ꝙ ipſe dicitͬ: dicitͬ ad aliqd relatiue: ⁊ ſic de quolibet ꝯtingit arguere. ¶ Et nota vlterius ꝙ ex miore huiꝰ hypoᶜⁱ ſylli. ſequitur ꝙ ſi aliqua entitas vel eẽntia nõ eſſet aliquid ad ſeipſaz aliq̃ eẽntia nõ eſſet eſſentia: ſeu aliqua entitas nõ eſſet entitas. Itẽ ex cõcĩone infertͬ: ꝙ ſi aliqua entitas nõ eſſet aliquid ad ſeipſaz aliqua entitas relatiua: non relatiua diceretur ad aliquid ⁊ ambo h̄ includunt contradictionem.

Fol. 118. col. 2. poſt med. linee. 38. ¶ Aut eſt diſtinctus ab illa diſtinctiõe per ipſammet diſtinctionem: ⁊ hoc eſt īpoſſibile. Tũ q2 tũc ipſa eſſet terminus ſuiipſiꝰ: nam omne ad ꝙ quid refertͬ per aliquã relationẽ eſt terminus illius relationis: ſed per iſtam diſtõnez ſor. refertͬ ad ipſammet ſm̄ reſponſionem datam: nã dicitͬ ꝙ per ipſam diſtinguitur ab ipſa. ergo ⁊c̄. Et ſic eadem rõne poſſet dici ꝙ deus eſt relõ creature ad deum. ⁊ pla. eſt diſtinctio ſor. ab eo. ⁊ ſic de alijs. Tũ ſꝫ hoc ſequitͬ ꝙ ipſa diſtinctio ſor. a pla. que vocetur. a. ſit diſtincta a ſeipſa ⁊ ipſa non ſit ipſa ꝙ implicat cõtradictionẽ. declaratur ꝯñia: nam per dicta pꝫ ꝙ ipm̄. a. diſtinguitur a ſor. ⁊ non alia diſtinctione ſuperaddita: ne ꝓcedatur in infinitũ in diſtõnibus ſuper ſeinuicez fundatis: igitͬ ſeipſa: ⁊ per ꝯñs ipſa etiã refertur ꝑ ſeipſaz: ⁊ ſi ſic: igitur ad oẽz tm̄ ſuũ: ac ꝑ hoc ad ſeipſaz: ⁊ ſic ipſa eſt diſtincta a ſeipſa. ¶ Preterea. Ipm̄. a. nõ ſoluz diſtinguitͬ a ſuo fundamẽto ꝙ eſt ſor. ſed ẽt a ſuo termĩo q̄ ẽ pla. ⁊ a correſpõdente relatione que eſt diſtĩctio pla. a ſor. ⁊ a quolibet ꝑdictoꝝ diſtinguitͬ nõ alia diſtinctione media: ſed ſeipſa ne ſit ꝓceſſus in infinitũ vt dcm̄ eſt: ⁊ aduerſarij etiã hoc ꝯcedũt: igitͬ ipm̄. a. eque eſſentialiͬ ⁊ per ſe reſpicit q̃libet ꝑdictoꝝ tanquã ſuũ terminũ ⁊ per ꝯñs oẽ ꝙ per ipm̄. a. formaliͬ refertͬ ad vnuz illoꝝ refertͬ ad q̃libꝫ ipoꝝ: cũ nõ ſit potior rõ de vno q̃ de alio vt ſupra de idẽtitate dicebatͬ: ⁊ põt exẽplo oſtẽdi vtrũqꝫ. Si. n. aliq̃ forma. v.g. calor ſit rõ ꝓducẽdi actu plures calores ī diuerſis ſubiis oẽ ꝙ per illã ꝓducit aliq̃ȝ illoꝝ: ꝓducit q̃libet: ⁊ ſi illa nõ ſit actu rõ ꝓducẽdi. i. qua actu calor ꝓducatͬ: ſꝫ potẽtialiter tñ. i. q̃ põt ꝓduci ẽt oẽ ꝙ ꝑ illã ẽ ꝓductiuũ vniꝰcuiꝰ eoꝝ eſt ꝓductiuũ cuiuſlibet ipſoꝝ. vñ ẽt h̄ ẽ rõ ſm̄ multos doctores ꝑꝑ quã inſeparabilia ſunt opera trinitatis ad extra: q2 in tribꝰ ꝑſonis eſt vna ⁊ eadẽ virtꝰ actiua: ⁊ iõ cuiuſcũqꝫ per illã vna ꝑſona eſt actiua ⁊ q̃libet. Sic ſuo mõ in ꝓpoſito: ſi. a. ẽ rõ referẽdi ad plures terminos per ſe oẽ ꝙ refertͬ per relationẽ. a. ad vnũ per ſe terminũ eius refertͬ ad q̃lꝫ. Sed ſor. per eã refertͬ ad pla. igitͬ ⁊ ad ſeipm̄ q̄ eſt etiã terminus ipſius. a. ⁊ per ꝯñs ſor. diſtinguitͬ a ſeipſo per ipm̄. a. ꝙ implicat ꝯtradictionẽ.

Fol. 118. col. 3. poſt med. linee. 46. ¶ Scđo ad idẽ. Sumo duo alba quoꝝ vnũ ſit per totuz vniformiter ⁊ eque ītẽſe albũ: ⁊ ſit illud. a. aliud aũt ſit difforme remiſſius. vꝫ. albũ in vna pte q̃ in alia: ⁊ ſit. b. cõſtat ꝙ. a. eſt ſimile. b. ⁊ cuilibet pti eiꝰ cũ q̃libet ſit alba. Quero igitͬ aut vnica ſimilitudine. a. eſt ſimile cuilibet pti. b. aut vni pti vna ſimilitudine ⁊ alteri per aliã ſimilitudinẽ nõ põt dici 2ᵐ ꝑ iſtos: q2 cũ ſint īfinite ptes in. b. tũc ī. a. ⁊ in q̃lꝫ eiꝰ pte eẽnt īfinitẽ ſimilitudines reſpectu. b. ⁊ fortius ꝓcederet argᵐ ſi. b. eẽt difforme ꝑ totũ ſicẽ poſſe ⁊ ſic eſt de facto de corpe illuminato ab aliq̃ agẽte. nã ſm̄ maiorẽ ꝓpinq̃tatẽ ad agẽs ipm̄ eſt luminoſius: vel de duobꝰ luminoſis vno vniformi ꝑ totũ ⁊ altero difformi per totuz ſiat argᵐ. Et pͥma ſi ſint infinite ſimilitudines. ſumatͬ vna eaꝝ q̃ ſit. b. igitͬ ꝑ. b. eſt a ſimile alicui pti. b. q̃lꝫ aũt ps. b. eſt extẽſa ⁊ diuiſibilis: ⁊ per ꝯñs ſm̄ caſum eſt difformis ⁊ minus alba vel luminata in vna eiꝰ parte ⁊ in alia magis: igitͬ per. b. que eſt vnica ſimilitudo. a. eſt ſimile alicui difformi cuilꝫ eiꝰ pti: ⁊ eadẽ rõne põt ⁊ dꝫ poni ꝙ totũ. a. ſit ſimile per vnicã ſimilitudinẽ toti. b. ⁊ cuilꝫ eius pti nõ obſtᵗᵉ ꝙ. b. ſit difformiter tale ꝑ totũ qđ eſt alia ps diſiũctiue. Sed ſi ſic ſit illa ſimilitudo. c. Aut. c. eſt indiuiſibilis extẽſiue aut diuiſibilis ⁊ extẽſa per totũ. a. nõ pͥmũ: q2 tũc eius ſubm̄ oporteret eſſe indiuiſibile ⁊ per ꝯñs a pũctũ: ſed nõ eſt rõ q̃re ponꝰ vnũ pũctũ q̃ aliud niſi dicatͬ ꝙ ſit tota in quolibet ſicẽ de aĩa intellectiua dicimus: qđ vr̄ incõuenĩẽs nec ab aliquo ponitur de ipſa relatione aut alia forma preter intellectiuam. Si v̄o ſit extenſ

ſa per totum.a.aut quelibet pars quãtitatiua ipſi⁹.c.eſt eque inteſa ad quelibet alia aut vna plus q̃ alia.nõ põt dici zᵐ quia nõ poſſet ſibi aſſignari determinatũ ſubiectũ:cu3 totũ.a.ſit vniforme:ꝫ per ↄñs nõ eſt rõ q̃re in vna eius pte ſit itenſior pꝫ q̃ in alia:eſt igit q̃libet poſt q̃titatiua ipſius.c.eque inteſa cũ alia q̃libet eius.Et ſi ſic ſeqtur vlterius ꝙ ipſi.a.ꝫ q̃libet ps eius ſit eque ſiſe vni pti.b.ꝫ alteri ꝫ nõ plus vni q̃ alteri:q꞉ ſm opinionẽ ſicut nihil eſt albi⁹ niſi per inteſiorẽ albedinẽ ſic nihil eſt ſili⁹ niſi p inteſiorẽ ſiſitudinẽ.Sed ↄñs eſt ipoſſe cu3 vna ps albedis b.magis diſtet a gradu albedinis.a.ꝫ alia minus. ❡ Preterea. Supponaꝫ ꝙ medietas.b.ſit eque iteſe alba cũ.a.ꝫ alia medietas.b.ſit minus:deinde intẽdaꝫ ps minus alba ↄſtat ꝙ fiet magis ſiſis ipſi.a.ꝫ cuili3 parti ei⁹:ꝫ per ↄñs itẽdeꝫ.c.ꝫ nõ poti⁹ ſm vnam eius ptẽ q̃ ſm aliã cu3 ſit vniforme p totũ:ꝫ cũ p.c.ſit.a. ſiſe cuilibet pti.b.vt eſt pbatũ.ſequiꝫ ꝙ.a.fiet magis.ſiſe ipſi parti.b.eque inteſe albe ipſi.a.q̃ erat pus:ꝫ tñ neutrũ eſt ſcm magis aut minus albũ q̃ erat pus qḋ eſt ipoſſe. Rurſus ſi ponaꝫ ꝙ pars.b.eque alba remittaꝫ.ſeqꝫ ꝙ remittaꝫ ſiſitudo ipſi⁹.a.q꞉ min⁹ erit.a.ſiſe illi ꝫ ſic.c.ſimul remitteꝫ ꝫ intendeꝫ in ſeipa qḋ eſt impoſſibile ſm viam illam loquendo.

Fol.118.col. 4.poſt pñᵐ linee.4. ❡ Uñ nõ dico iſtũ pceſſum infinitum vnionum aut diſtinctionũ: de quo in pcedẽti rõne agebaꝫ eſſe ipoſſe3 ex h.ꝙ ſit ipoſſibilis actualis ĩfinitas rerũ:cũ hoc nõ ſit ſimplr verũ:q̃uis p aduerſarios vel plures eoꝝ iſtud ipoſſe reputeꝫ:ꝫ p hoc rõ eẽt efficax cõtra eos.Sꝫ ĩfinitas taliu3 rerũ q.ſ.ſint eẽntialr ꝫ cãliter ordinate ad vnũ demõſtratũ eſt penitus ipoſſe:nã implicat ↄdictionem vt patuit nunc de vnionib⁹:ꝫ ſimili mõ de diſtinctionibus pꝫ ↄſideranti.Quãuis ẽt poſſet dici ꝙ lꝫ ſit poſſibilis actualis ĩfinitas rerũ:nõ tñ poniꝫ de facto aliq̃ talis ĩfinitas rerũ non ſcientiũ p ſe vnũ ꝫ diſtinctarũ ſpecifice:q̃ tñ duo ↄcurrerent in vtraq꞉ infinitate pdicta:nã nec ille infinite vniones inter ſe nec infinite diſtinctiones inter ſe ↄſtituũt aliqd p ſe vnũ.Ite3 vnio materie ad formã ſubſtãtialẽ erit alteri⁹ rõnis ab vnione materie ad illã vnione3 qua vniꝫ forme ſubali ſic ꝫ ipſi termini.Et eodẽ mõ tertia vnio erit alterius rõnis a pᵃ ꝫ a zᵃ ꝫ ſic de quolibet:ꝫ eodẽ mõ de diſtinctionib⁹.Quãuis igiꝫ forſitan quis diceret nõ eẽ ipoſſibile ꝙ ſit talis infinita multitudo rerũ:qlꝫ tñ diceret q̃tũ appet ex ſcriptis ei⁹ hoc eſſe falſum:ꝫ ſic rõ deducit ad falſu3 ꝫ ſi nõ ad ipoſſe:ꝙ etiã ſufficit in pppoſito:nihilominus tñ in pppoſito ẽt ad ipoſſibile ducit ſic pꝫ p id qḋ tactũ eſt pmo.

❡ Scḋo ſpãlr de vnione ptiũ ↄtinui ar⁹.q꞉ ſi vna ps ↄtinui vniꝫ alteri vnione media ſeqtur ꝙ alicui⁹ rei pmanẽtis eẽt dare vltimũ inſtãs ſui eẽ poſt ꝙ nihil eius eẽt:ꝙ eſt ipoſſe vt in.17.d. pbatũ ẽ.ↄñs declaraꝫ.ſumaꝫ loco exẽpli vna aqua ↄtinua q̃ tota quieſcat localr per aliqḋ tps:deide ponaꝫ ꝙ vna medietas eius p aliqḋ agẽs ſegregeꝫ ab alia p motũ localẽ ↄtinuũ:ↄſtat ꝙ vnio qua ipſa vniꝫ alteri parti erit p totũ tps qetis:ac etia3 in vltimo inſtãti tpis mẽſurãtis quietẽ:ſic ꝫ toto t⁹ tpe ac ẽt in illo inſtanti finali ipſa pars erit vnita relique.Sꝫ poſt illud inſtans nõ erit illa vnio ſicut nec illa pars erit vnita:na3 in quoli3 inſtãti ſequẽte illud ipſa erit diſtãs.Nec etiam aliqua ps illius vnionis erit poſt illud inſtans:q꞉ ſi erit:igitur in aliq̃ vel q̃libet parte illius medietatis mote erit pars vnionis:ꝫ per ↄñs aliq̃ vnio cũ quelibet ps vnionis ſit vnio ſm ſic opinãtes:ꝫ ſi in aliqua:erit igiꝫ ꝫ in qualibet:q꞉ p3 caſum tota medietas ſil ſegregatur ꝫ nõ vna ps eius añ aliã:p3 ꝙ nõ plus in vna q̃ in alia remanebit pars aliq̃ vnionis:ꝫ ſic ſequiꝫ ꝙ poſtq̃ erit mota ꝫ ſegregata ab alia adhuc erit vnita ei:ꝫ ſic ſil erit vnita ꝫ diſtans ab ea:ꝙ eſt impoſſibile.Uel in illa erit vnio ꝫ non erit vnita ꝙ nõ minus eſt ipoſſe.Et p eãdẽ rõnẽ idẽ ↄñs ſeqꝫ de vnione medietatis quieſcentis ad medietatem que mouetur:na3 vtriuſq꞉ erit idem inſtans omni inſtantium eſſe.

Fol.119.col. 3.poſt med. linee.17. ❡ Ultimo idem probo de relatiuis.3.modi iter que eſt viſio ꝫ intellectio.Si eni omnis viſio eſſet viſio per aliquã entitatẽ iherentem ſequereꝫ ꝙ aliqua entitas duraret per inſtãs tñ ꝙ eſt impoſſe vt pꝫ.17.di.ↄñs pbaꝫ:q꞉ poſſibile eſt vt pbatũ eſt.diſ.3. ꝙ aliqua q̃litas ſit viſio tñ per inſtans.Ide3 ſeqtur de intellectione illa qua tũc ſimul intuitiue cognoſcereꝫ illud viſibile.

Fo.120.col. 2.poſt pñᵐ linee.40. ❡ Item lib.12.cõmẽ.19.dicit ꝫ ꝙ o3 homo dubitare vtrũ elemẽta ſubſtãtie ſunt elemẽta relationis ꝫ alioꝝ aut nõ.Sed eſt incõueniẽs vt ſint eadẽ.Tunc eni ſubſtãtia ꝫ relatio erũt ſub eodem gñe.h attende ꝙ dicit elementa relationis ꝫ ſube nõ eſſe eadẽ:ex quo ſeqtur nec relatio ꝫ ſubſtãtia.Item deducit velut ad incõueniens ꝙ tunc ſubſtãtia ꝫ relatio erunt ſub eodẽ genere:qḋ tñ ſequereꝫ ſi aliqua relatio eſſet ſubſtãtia.Deinde poſt verba pmiſſa imediate adiũgit.Et dixit ppꝫ relationẽ:q꞉ eſt debilioris eẽ alqa pdicamẽtis:ita ꝙ qdã reputauerunt ipſum eſſe ex ſecũdis itellectis.Sed abſolutũ nõ eſt debilis entitatis;

quare ꝫc.Plures alie auctoritates tam Auicẽ.q̃ ſimplicꝫ poſſent adduci:ſed nõ eſt multum curandum de illis.

❡ Ad rem aũt magis:ꝫ ad intẽtionẽ doctoꝝ antiquoꝝ dicentiu3 ꝙ relatio nõ diſtinguiꝫ a fundamento:ꝫ ꝙ relatio ꝫ fundamentum ſunt idem.Dico ꝙ hmõi verba nõ ſunt accipiẽda.ſ.ſm ppriã ſermonis ſignificantiã:qm ſic falſa ſunt:nec eos taliter intellexiſſe aliquis beniuolus auditor vel lector putaret:q꞉ ſtati3 apparet ꝙ implicat ↄtradictionẽ quã latuiſſe tantos doctores nullus ſapiens cogitaret.Sed in pprie loquebantur.vtentes actu exercito pro ſignificato:ꝫ vere tamen in ſenſu quem habebant.Unde ad ar. Fol.121.col. 2.poſt pñᵐ linee.14.

❡ Et maxime ſm dicta doctoris cuius eſt hec argumentum h3 inſtantiam Nam ſicut ipſe cõcedit ꝫ verũ eſt.aliqs nõ habens ſpiritũſanctũ ſm ſe:põt illu3 habere nulla entitate cauſata vel diſtincta in eo vel ſpirituſancto:aut alio aliquo:ꝫ cõſtat ꝙ hoc non eſt pꝑter trãſitũ tẽporis quãuis nõ poſſit habere:ꝫ nõ habere ſpiritũſanctũ niſi in alio ꝫ alio tempore:nõ plus q̃ pꝑter tranſitũ tẽporis natura poſſit eſſe pus vnita ꝫ poſtea nõ vnita vel ecõuerſo:que tamẽ nõ põt ſimul eſſe vnita ꝫ non vnita:ſed in alio tñ ꝫ alio tẽpore.Similiter ſor.habens ſpiritũſanctum nõ plus q̃ pla.põt habere ſpiritũſanctu3 plus q̃ plato:nulla re nouiter deſtructa vel pducta:ꝫ per ↄſequẽs cõtradictoria poſſunt ſucceſſiue verificari ſine productione vel deſtructe rei ex qua. ❡ Et ſi dicaꝫ ꝙ iſte doctor dicit illa ↄtradictoria verificari pꝑter lapſum tẽporis.Dico ꝙ verum eſt ꝙ ipſe ſic dicit:ſed cõſtat iſtud nõ eſt verũ per dicta.Aut ſi verũ ſit:nõ minus erit verum in pppoſito:ꝫ per ↄſequẽs minor rõnis eius erit falſa.ꝫ nõ pbabiꝫ ſufficiẽter cõſequẽs:qḋ eſt pppoſitum. ❡ Preterea. habet inſtantiã:q꞉ q̃uis vt dicit ipoſſibile ſit ꝙ deus pmo nõ ſit creans ꝫ poſtea creans:niſi aliqua creatura poſt nõ eſſe habeat eſſe:nec etiã ſit poſſibile ꝙ pmo nõ ſit annihilãs ꝫ poſt ſit annihilans:niſi creatura poſt eſſet habeat nõ eſſe:eſt tamẽ poſſibile ſm eundem:ꝙ primo ſit creans ꝫ poſtea non ſit creans: abſq꞉ ꝙ aliqua creatura deſinat eſſe vel accipiat eſſe. Nam ſi deus in inſtanti.a.creet vnu3 anᵐ ꝫ poſtea nihil creat:deus in inſtanti.a.eſt creans:ſit.b.inſtans pſens:ꝫ poſt.a.nõ eſt creans ꝫ tamẽ nulla res pduceꝫ:ↄſtat:nec etiã aliqua deſtruiꝫ cũ creatio nõ ſit aliqua res alia a deo ꝫ creatura ſm eum ꝫ ſm veritatem etiam:q꞉ tunc talis res haberet eſſe tñ per inſtans qḋ eſt ipoſſibile vt eſt ſupra pbatũ diſtin.17.nec apparet que alia res deſtruaꝫ ad hoc ꝙ deus nõ ſit creans. ❡ Preterea.Eſto ꝙ nulla alia dari poſſet inſtantia:adhuc ipſa maior neganda eſſet pꝑter ea de quibus agitur in propoſito:nam pbatu3 eſt ꝙ vnio materie ad formam:nõ eſt aliqua entitas a materia diſtincta: ꝫ eadem ratio eſt de vnione eius ad forma3 accidentalẽ ꝫ ſubſtantialem.Similiter probatum eſt:ꝙ vnio partium continui nõ eſt aliqua talis entitas alia:ꝫ ex quolibet iſtoꝝ põt formari inſtantia ad illam maiorem. Fol.121.col. 3.circa fine3 linee.44.

❡ Ad illam.12.meta.Dico ꝙ nõ eſt putandum relationem habere aliqua intrinſeca pncipia quoꝝ vnũ ſit eius materia ꝫ aliud forma ex quibus eſſentialiter cõponaꝫ:hoc enim nõ eſt verum niſi de ſubſtãtia cõpoſita:ꝫ de relatione que eſt ſubſtãtia cõpoſita:nec talia pncipia habent ſubſtãtia ꝫ qualitas:vt in di.8.q.3.pbatũ eſt:nec hoc intendit Phs:ſed pncipia cõmunia omnibus pſentis de quib⁹ loqtur ſunt potẽtia ꝫ actus vt ibi dicit Cõmentator loquẽs in hoc pppoſito cõmẽ.26.ꝫ ſumunꝫ potẽtia ꝫ actus put aliqd diciꝫ eſſe aliqd in actu:aut diciꝫ eſſe illud in potẽtia tñ:ꝫ de iſtis loqtur Cõmẽ.p de aia cõmẽ.5.ꝙ ↄueniũt diuerſis entibus ꝫ ſunt diũe valde oppoſite:ꝙ dicit q꞉ h loqtur de eſſe in potẽtia ſm ꝙ cõnotat negationẽ ei⁹ qḋ eſt eſſe in actu: ſicut etiã ſumiꝫ.9.meta.hoc aũt mõ reperiunꝫ in quolibet pdicamẽto:qm q̃libet pdicamẽtũ pdicaꝫ aliqd de aliquo in potẽtia.i.per ppõnẽ de poſſibili aliqd in actu.i.per ppõnẽ de in eẽ. Unde ꝙ ad pdicamẽtũ relationis:pꝫ:qm aliqd eſt pr in potentia:ſiue põt eẽ pr:ꝫ aliqd eſt actu pr.ꝫ idẽ pus eſt pr in potẽtia: ꝫ poſt eſt pr actu.Sicut aliqd prius põt eſſe homo ꝫ poſtea eſt homo:ꝫ ſic põt reperiri in quolibet pdicamẽto.diũr aũt diuerſoꝝ pdicamẽtoꝝ eẽ diuerſa talia pncipia:q꞉ aliud eſt poſſe eſſe hoiem aliud poſſe eẽ prem.nã aliqs q eſt actu homo:nõ põt eẽ homo ſicut in pppoſito ſumiꝫ poſſe:ꝫ tñ põt eẽ pr:ꝫ ſilr aliud eſt eſſe hoiem:aliud eſſe prem.Cu3 aliqs ſit homo q nõ eſt pr:ꝫ ſic debẽt itelligi pncipia pdicamẽtoꝝ.Unde Cõmẽ.cõmẽ.26.hoc inqt.ſ.act⁹ ꝫ potẽtia ſunt pncipia oium:q꞉ q̃libet aliqd eſt in potẽtia:aliqd in actu:oiu3 ſubaudi que hñt pncipia:ꝫ in q̃libet pdicamẽto talia reperiunꝫ:lꝫ nõ q̃lꝫ qḋ eſt i pdicamẽto talia pn⁹ hẽat:ſic nõ q̃lꝫ q̃nq꞉ eſt in po⁹.Uñ nunq̃ de⁹ eſt in po⁹ ſba: q tñ eſt in pdicamẽto ſube ſm Cõmẽ.ꝫ ſm ꝙ pbatũ eſt.d.8.Ex his aũt pꝫ ꝙ nõ ↄcludiꝫ aliq̃ mõ de relatione ꝙ ſit talis entitas Fo.122.col. 2.poſt fine3 linee.4.

ab omni

ab oī abſoluta entitate diſtincta. ¶ Lū viteri⁹ dī ꝙ Lōmē.hꝫ ꝑ incōuenienti ꝙ ſubſtātia ꝛ relatio ſint ſub eodē gñe. dōm ꝙ incōueniēs eſt ꝙ ſint ſub eodē gñe per ſe ita ꝙ illud de eis ꝑdicetur in qd. nō aūt eſt incōueniēs ꝙ idē genus ꝑdicet de ſubſtantia ꝛ relatione nō in qd. Primū aūt nō ſeqtur diſtīctionē relationē ꝛ ſubam eſſe vnā rē. Sed bene dicētē: ꝙ ꝑncipia ſube ꝛ relationis mō ꝑmiſſo ſunt eadē: qm̄ ſi idē eſſet poſſe eſſe p̄rē: ꝙ poſſe eſſe hoiem ꝛ ecōuerſo. ꝛ idē eſſet eē hoiem ꝙ eſſe patrē ꝛ econuerſo: tūc qcqd de vno diceret in qd: ēt diceret ī qd de reliquo. ¶ Qꝛ vltimo dī ꝙ relatio eſt debilioris eē ꝛc̄. Hoc dic̄ Lōmē. nō qꝛ ſit aliq̄ relatio ſortiſſimi ꝛ potētiſſimi eſſe: cū aliq̄ relatio ſit de⁹: ſed qꝛ eſſe ad aliqd nō eſt aliqd eſſe: ſm ſe: q̄mis eſſe qd eſt ad aliqd ſit ſm ſe aliqd: vt ſupra dicebaſ: ꝛ tñ eſſe hoiē vel albedinem: aut aliqd ꝙ abſolute dicaſ eſt eſſe aliqd ſm ſe. Nec iſtud arguit diuerſitatē entitatis abſolute ab entitate relatiōis vel ecōuerſo. nā vt dicit Augu. 7. de tri. ca. 4. aliud eſt deo eſſe aliud p̄rē eſſe: ꝛ tñ nec p̄ nec paternitas eſt alia entitas a deo vel diuinitate. ¶ Ad p̄mā rōnē factā in ꝑncipio .q. nego añs. Ad cui⁹ ꝓbationē p̄mā dico: ꝙ ꝓꝑrie loquēdo relatio non attingit extrema nec diſtātia: nec ꝓpiqua: ī ꝓprie tñ q̄ſi pōt dici attingere extrema: qꝛ de vno dicit cū ꝯtractione alterius: ꝛ hoc ſumendo relationē pro termino relatiuo. Si vō ſumaſ relatio ꝓ re ſignata per terminū vel nomē relatiuū: pro tāto pōt dici attingere: qꝛ ad hoc ꝙ vna res ſit relatio. v.g. ſimilitudo exigitur q̄dā alia res. Nō aūt eſt imaginādū ꝙ relatio ſit aliqd ꝓtenſuꝫ inter extrema diſtātia ꝛ attingens ꝛ ois imaginatio talis attingentis fictio eſt. ¶ Ad ſcōam etiā dico ꝙ ꝓꝑrie loquēdo. relatio nō hꝫ talē effectū formalē. Si tñ effectū formalē relationis ī ꝓprie loquēdo: accipiamus pro denominari per relationē: vt effectus formalis ſimilitudinis dicaſ denoiari per ſimilitudinem vel eſſe ſimile. dico ꝙ nō facit aliqd ſimile: ꝛ aliqd equale. Et ſic de multis relatiuis: nec ꝓpter hoc opꝫ vnā rem ad aliam ferri vel portari. Sicut imaginaſ ar⁹. ¶ Ad tertiū dico: ꝙ pro tāto Lōmē. dici ꝙ relatio eſt vna diſpō exiſtēs inter duo: nō qꝛ ſit vnū ligamētū vel īternallū mediū inter illa duo que referuntur vt iſti dñt: ſed qꝛ ad hoc ꝙ aliqd referaſ vel relatio: qddam aliud exigiſ: ſicut ad hoc ꝙ qs ſit p̄ reqriſ filius: ꝛ vt qs ſit dñs reqriſ ſeruus: ꝛ ſic duo ad relationē vnā quodāmō exiguṅſ: ꝙ tñ forſan nō eſt neceſſariū in q̄libet relatiōe: nec id ponere opꝫ ꝓpter ītētionē Lōmē. ibidē. ¶ Ad 4.ᵐ dōm ꝙ falſe Phs allegaſ: nō eni ait Phs acqriſ vel aduenit. Sed ꝯtingit veruꝫ eſſe. vel verificari: vt ſupra allegatū eſt: cuius verba habēt veritatē eſto ꝙ relatio nō ſit aliqd diſtinctū ab abſolutis: imo aliter verificari eius verba nō pñt vt ſupra mōſtratū eſt. ¶ Ad quītam ꝓbationē dōm ꝙ Phs ꝛ Lōmē. idē ſūt totaliter. Ad oppoſitū: pꝫ ꝙ qꝛ excludēdo a ſua ꝯſideratione ens per accidēs ꝛ ens in aīa: dñt ſe velle perſcrutari de vero ente qd eſt extra aīam. Ex reb⁹ aūt inqt Phs ſm illā trāſlationē que ſunt in rei veritate eſt illud qd ſignat aut qd: aut q̄le: aut q̄tuꝫ: aut ꝙ copulaſ cum alio: vbi dicit Lōmē. ꝙ per iſtud: aut ꝙ copulaſ cū alio: intelligit cetera ꝑdicamēta. Ex his pꝫ ꝙ ītētio vtriuſqꝫ eſt ꝙ q̄libet ꝑdicamētū ſignificet aliq̄s veras res extra aīam exiſtentes. Et qꝛ aliq eſtimauerant oppoſitū diſ. 7. vltimis ꝑdicamētis vt ibi dicit Lōmē. ideo ad hāc eſtimationē excludēdā ſpālē de illis. 7. fecit mētionē ſimul cū alijs: dicens ꝙ etiā illa ſignant ex rebus que ſunt in rei veritate extra aīam. ¶ Preterea. Hec ꝓbatio expſſe ꝯtradicit argumē. vult eni ipſe ꝙ actio ꝛ paſſio ſunt vere res extra aīam: ꝛ tñ actio ꝛ paſſio ſunt duo de illis. 7. ꝑdicamentis: de qbus tñ oibus: dicit Lōmē. ꝙ eſtimantur ꝙ niſi aīa eſſet nō eſſent. Rñ⁹ igiſ pro eo ꝛ pro me dico ꝙ non a Phō nec a Lōmē. talia eſtimanſ non eſſe niſi aīa eſſet: ſed a qbuſdā alijs falſe opinantib⁹ ſicut ꝛ qdā etiā falſe putauerūt relationes eſſe de ſecūdis intellectis vt Lōmē. dicit in. 12. quoꝝ oium eſtimationē in parte allegata Phs ꝛ Lōmē. excludunt. ¶ Ad ſextā ꝓbationē pꝫ ex dictis ſtatum ſupra vbi dictū eſt ꝓpter qd Lōmē. dicit relationē eſſe debilioris eſſe ceteris ꝑdicamētis. ¶ Argumentū ſcōm ad p̄mā partē .q. ꝯ̄a ſue ꝯcluſionis ꝯcedo.

Fo. 122. col. 3. poſt p̄n.ᵐ linee. 32. ¶ Preterea. Phs in ꝑdicamētis dicit ꝙ quedā relatiua ſunt ſimul nā vt dñs ꝛ ſeruus: q̄dā aūt nō: ſed vnū eſt p̄us alio vt ſenſibile ꝛ ſenſus. Nūc quero q̄re ſenſibile dī p̄us nā q̄ ſenſus. Aut enim qꝛ ſenſibile pōt eſſe nō exiſtēte ſenſu. Aut qꝛ ſenſibile pōt eſſe ſenſibile nullo ſenſu exiſtēte. Aut qꝛ inter ſenſibile ꝛ ſenſuꝫ nō ꝯuertiſ ꝯ̄ntia ſubſiſtēdi ſiue ſm eſſe exiſtētie. Primū nō pōt dici: qꝛ tunc dñs ꝛ ſeruus nō eēnt ſimul nā: naꝫ ꝯſtat ꝙ dñs pōt eſſe nō exiſtēte ſeruo. Unde ad morteꝫ ſerui nō neceſſario ſeqẛ mors dñi: ꝛ deus q eſt oium: dñs pōt eſſe nullo ei⁹ ſeruo exiſtēte. Si vō intelligat Phs 2ᵒ mō tunc ar⁹. Si ſenſibile pōt realr eſſe ſenſibile nullo ſenſu exiſtēte: igiſ aliqd pōt realr referri ad nō ens: pꝫ ꝯ̄ntia: qꝛ ſenſibile referſ ad ſenſum. Si vō intelligat 3ᵒ mō. adhuc ſeqtur ꝓpoſitū: qꝛ ſeqtur ſenſus eſt igiſ ſenſibile eſt: ꝛ nō ecōuerſo ſeqtur: ſenſibile ē: igiſ ſenſus eſt: igiſ h̄ copulatiua eſt poſſibilis: ſenſibile eſt ꝛ nullus ſenſus eſt: ꝛ vltra igiſ aliqd pōt eſſe ſenſibile nullo ſenſu exiſtēte: ꝛ per ꝯ̄ns aliqd pōt realr referri ad nō ens. ¶ Eodem mō pōt argui de memoria ꝛ memorato: nā ſeqtur memoratū eſt: igiſ memoria eſt: ꝛ nō ſequiſ: memoria eſt: igiſ memoratū eſt: nā oppoſitū ꝯ̄ntis cōpoſſibile eſt añti: ita ꝙ h̄ eſt poſſis: memoria eſt ꝛ nullū memoratū eſt: ꝛ ſic de imagine ꝛ imaginato: ꝛ plurib⁹ alijs que adinuicem relatiue dñr. ¶ Ex hac ꝯcluſione infero duo correl. ꝯtra vnum doctorē. Primū ē ꝙ nō quelibet ꝓpō affirmatiua cui⁹ ꝑdicatū eſt terminus cōnotatiuus ſi eſt vera hꝫ de. v. ſ. vnā exponenteꝫ vera in qua de ſubto dicte ꝓpōnis verificaſ aliqd vel ens: ſtricte ſumēdo aliqd ꝛ ens vt. ſ. ſola exiſtentia dñr entia. v.g. h̄. hō eſt alb⁹: exponiſ vt dñt ſic: homo eſt aliqd: ꝛ illud eſt albuꝫ: vel ſic homo eſt ens: ꝛ illud eſt albū: ꝛ ita dñt de qualibet. ¶ Lōtra hec ꝓbo ꝯcluſionē ꝓpoſitā ex dictis: qꝛ vt pꝫ ex dictis aliquid nō exiſtēs eſt imaginatū: ꝛ memoratum. v.g. Hercules: ꝛ aliqd nō exiſtēs eſt cā ſeu finis. v.g. ſanitas: ꝓpter quā egrēdaꝫ ſor. ſumit potionē: igiſ hee ſunt vere. Hercules eſt imaginatus ſanitas eſt finis: ꝛ ſunt affirmatiue ꝛ vtriuſqꝫ ꝑdicatū eſt cōnotatiuum: ꝛ tñ vtraqꝫ iſtarū eſt falſa. Hercules eſt ens: ſanitas eſt ens: ſuppoſito ꝙ nulla ſanitas ſit. ¶ Scōo h̄ eſt vera. antechriſtus eſt p̄ſcitus: ꝛ tñ h̄ eſt falſa: antechriſtus eſt ens. ¶ Preterea. Si de virtute ſermonis illa exponeret iſtā: igiſ h̄ eēt bona ꝯ̄ntia. Antechriſtus eſt p̄ſcitus: igiſ antechriſt⁹ eſt ens. ꝛ vltra: igiſ antechriſtus eſt: igiſ de p̄mo ad vltimū h̄ eſſet bona ꝯ̄ntia. Antechriſtus eſt p̄ſcit⁹: igiſ antechriſt⁹ eſt: ꝛ tñ ſm eūſmet. hec illatio peccat ꝑ ſes fallaciaꝫ ſm qd ꝛ ſimpliciter. ¶ Et ſi dicaſ ſicut ſm ſua dicta diceret forte qdā alius doctor: ꝙ de. v. ſm. h̄ eſt falſa. Antechriſtus eſt p̄ſcitus: ſed h̄ eſt vera: antechriſt⁹ p̄ſciſ. ¶ Lōtra nō ſolū ſm grāmaticos: qui dñt verbuꝫ reſolui in ſuū participiū ꝛ hoc verbū eſt. Sed etiā ſm Phm 5ᵒ meta. caꝑ de ente vbi dicit. nihil refert: homo cōualeſcens eſt: aut homo ꝯualeſcit: vel homo vadēs eſt aut ſecās: vel hoiem vadere aut ſecare. Similr aūt ꝛ in alijs. hec Phs. ¶ Scōꝫ correlariū ꝯtra p̄mū doctorē eſt: ꝙ nō ſemꝑ in ꝓpōne affirmatiua vera terminus de virtute. ſ. verificaſ de eo pro quo ſupponit. pꝫ ī iſta. Antechrīs eſt futurus: nā antechrīs ſupponit pro nō ente: ꝛ tamen de nullo nō ente vere ꝯtingit dicere qd eſt antechriſtus.

¶ Confirmant quoqꝫ poſitionē hanc per cōmune dictum antiquoꝝ doctoꝝ qui cōceſſerunt multas predicationes eſſe veras Fol. 125. col. 1. circa fineꝫ linee. 31. in diuinis per idētitatē nō formales: ꝙ nō videſ intelligibile niſi per hoc ꝙ ꝑdicatū eſt vere idē ſubto ꝛ ex h̄ erat ꝓpoſitio affirmatiua vera per identitatem: ꝛ tamē ꝑdicatū nō eſt formaliter idē ſubiecto: ꝛ ideo nō eſt ꝑdicatio formalis.

¶ Preterea quicqd dicaſ ꝙ ad hoc ꝙ oporteat tale agens quōlibet huiuſmodi effectū poſſibilē diſtincte cognoſcere quin tñ Fol. 128. col. 4. poſt p̄n.ᵐ linee. 41. cognoſcat illud in quo agit ꝛ illum effectuꝫ quē ꝓducit ſaltem quādo ꝓductuꝫ eſt ī poſſibile eſt cogitare ſi ipſum libere agat. Naꝫ nullū carens cognitione liberū eſt in agēdo: ꝛ ſic quomodocūqꝫ ponaſ: oportebit ꝙ illud tale agens liberū ꝛ vniuerſale cognoſcat aliquid aliud a ſe: ꝛ per cōſequens deus. ¶ Unde ſi nulla alia ratio occurreret iſta in propoſito mihi videſ debere q̄libet cogere ad aſſenſum ꝯcluſionis ꝓpoſite.

¶ Uiſo ex p̄mo articulo ꝙ deus cognoſcit alia a ſe. Nunc ſcōo reſtat mouere aliqua dubia. Et p̄mū ſit vtrū de⁹ cognoſcat oīa Fol. 129. col. 4. poſt p̄n.ᵐ linee. 31. cognoſcibilia. Et videſ ꝙ nō: qꝛ mala cognoſcibilia ſunt aliogn virtuoſe vitari nō poſſent nec iuſte puniri: ꝛ tamen nō videſ ꝙ deus mala cognoſcat iuxta illud Augu. ſuper illud p̄s. de abſcōditis tuis adimpletus eſt venter eoꝝ. Sic deo dicentis abſcondita peccata ſunt que a lumine veritatis tue abſcōduṅſ: ꝛ allegatur in. 36. diſt. ¶ Confirmaſ: qꝛ quecūqꝫ nouit deus dicuntur eſſe in deo: ſicut patet per Augu. ſuper illud p̄s. Et pulchritudo agri mecum eſt ꝛ poniſ in lr̄a huius. 35. diſt. Sed abſit vt mala dicantur eſſe in deo. ¶ Scōo qꝛ quelibet pars contradictionis contingentiū eſt cognoſcibilis cū vtraqꝫ ſit poſſibilis. Et tamē deus nō cognoſcit vtrāqꝫ vt videſ: qꝛ tunc vtraqꝫ eſſet vera: cū falſum cognoſci nō poſſit. ¶ Scōm dubiuꝫ eſt vtrum quecūqꝫ deus nouit nouit neceſſario vel aliqua cōtingenter. Et videſ ꝙ non omnia neceſſario: qꝛ tunc omnia eēnt neceſſario: dicit enī Augu. 15. de tri. ca. 13. ꝙ deus vniuerſas creaturas ſuas ꝛ ſpirituales ꝛ corporales non qꝛ ſunt ideo nouit: ſed ideo ſunt qꝛ nouit. Non enim neſciuit que fuerat creaturus. Quia ergo ſciuit: creauit: non qꝛ creauit: ſciuit. Si ḡ neceſſario ſciuit: ꝛ qꝛ ſciuit creauit: igiſ neceſſario creauit: ꝛ per ꝯ̄ns illa neċio habuerunt eſſe: ꝙ nō eſt veꝝ. ¶ Preterea de⁹ cognoſcit multas veritates

contingentes.⁊ conſtat ꝙ illas non cognoſcit neceſſario.q2 tūc
ī eſſent neceſſarie.Sequit̄ eniꝫ hoc verū ſcit.ergo hoc verū eſt
verꝫ.Et ſi aīs eſt neceſſariū ꝯn̄s eſt neceſſariū.ℭ 3^m dubiū vtꝝ
deus cognoſcat alia a ſe intuitiue vel abſtractiue.ℭ Quartum
vtruꝫ notitia qua nouit alia ſit pratica vel ſpeculatiua.ℭ Pro
declaratione p̄mi dubij ac etiam aliqualiter ſubſequētiū eſt ſci
enduꝫ ſicut in hac di.35.dicit magr̄. ꝙ ſapientia vel ſcientia dei
cum ſit vna ⁊ ſimplex tū ꝓpter varios ſtatus reruꝫ ⁊ diuerſos
effectus plura ac diuerſa ſortitur nomina. Sic etiam cognitio
dei vnica ⁊ ſimplex varijs noībus appellatur ſm diuerſitatem
cognoſcibilium. Ad cuius euidentiam ſciendū:ꝙ cognoſcibiliū
quedā ſunt ſignificabilia incōplexe.q̄dā vero ſunt ſignificabilia
tm̄mō cōplexe formalr̄ vel equiualēter. p̄mo mō ſunt cognoſci
bilia q̄cunqꝫ ſunt ſm ſe vel fuerūt aut eſſe poſſunt alique entita
tes in reꝝ natura.ℭ Pro diſſolutione p̄mi dubij p̄mitto aliq̄s
diſtinctiones.p̄ma eſt:ꝙ cognoſcibiliuꝫ q̄dā ſunt cognoſcibilia
ſimplicia que.ſ.ſimplr̄ ⁊ incōplexe poſſunt ſignificari. q̄lia ſunt
deus.angelus.hō.⁊ vniuerſalr̄ omne ꝙ ſm ſe eſt vel fuit aut eē
poteſt aliqua entitas in rerū nā. q̄dam vero ſunt cognoſcibilia
complexe tm̄mō vel equalenter ſignificabilia. ⁊ talia ſm ſe nec
ſunt nec eſſe p̄ſſt alique entitates.ℭ Pro declaratione p̄mi du
bij p̄mitto aliquas diſtinctiones.quarū p̄ma eſt.Q2 q̄daꝫ ſunt
cognoſcibilia que ſm ſe ſunt vel fuerūt aut eſſe poſſunt alique
entitates in rerū natura.Quedā vero que nec ſunt ſm ſe nec eſ
ſe poſſunt alique entitates. Sicut verbi gr̄a cognoſcibile eſt ꝙ
diuinitas non eſt annihilabilis. ꝙ diuinitas non eſt nec eſſe po
teſt lapis.ꝙ non ens nō eſt ens.ꝙ ignis calefacit lignum.⁊ ſimi
lia que tm̄ complexe affirmatiue vel negatiue poſſunt ſignifica
ri.Conſtat autē ꝙ iſtud cognoſcibile diuinitatē non eſſe annihi
labilem vel ꝙ diuinitas no eſt annihilabilis.nō eſt ſm ſe aliqua
entitas.nec eſſe poteſt q̄uis diuinitas ipſa ſit entitas ſumma ⁊
etiam cognitio qua iſtud cognoſcibile cognoſcit̄ ⁊ enunciatio q̄
ſignificatur ſint ſm ſe alique entitates. ⁊ ita eſt de ceteris ſicut
patet conſideranti;⁊ ſatis probatū eſt ſupra di.30. q.j.a.primo.
Huic dicto fauet cōmunis antiquorū doctorum diſtinctio q de
ſcientia dei loquētes. dicebant ꝙ ſcientia accipitur vel pro co-
gnitione rerum.vel pro cognitione enunciabiliū. nomine reruꝫ
intelligētes omne qō eſt vel fuit aut poteſt eſſe aliqua entitas.
⁊ per conſequens enunciabilia accipientes econtrario pro hijs
cognoſcibilib⁹ que nec ſunt nec fuerunt vel eſſe poſſunt alique
eſſentie vel entitates.Hanc diſt.in ſententia ponit Altiſſiodo-
renſ.in primo lib.ca.de ſcientia dei.Egidius in primo diſt. 39. q.
2^a.⁊ multi alij.ℭ Item enunciabiliū quedam ſunt quorū enun
ciationes ſi formentur ſunt vere . Sicut ꝙ deus non eſt lapis.
ꝙ deus conſeruat mundum.⁊ multa alia. He enim vere ſunt.
deus non eſt lapis ⁊ deus conſeruat mundū. Quedā vero ſunt
enunciabilia quorum enunciationes correſpondentes ſi formē
tur nō ſūt vere:poſſunt tū vere eſſe.Sicut ꝙ antechr̄s ſedet in
tēplo.hoc eniꝫ:antechr̄s ſedet in tēplo eſt falſa ⁊ poteſt eſſe ve
ra.Quedā demū ſunt enunciabilia quoꝝ enūciationes nec ſunt
nec poſſunt eſſe vera.Sicut ꝙ deus nō eſt.⁊ ꝙ diuinitas eſt la-
pis ⁊ plura alia.ℭ Prima poſſunt vocari enunciabilia vera.2^a
enunciabilia falſa poſſibilia.3^a enunciabilia falſa impoſſibilia:⁊
dicunt̄ vera vel falſa denominatiue denominatione tm̄ extrin
ſeca a veritate ⁊ falſitate enunciatiua quib⁹ poſſunt enunciari;
Et forte ſic Ariſto.5° metaphyſice ſumpſit verū ⁊ Cōmentator
idē cōmento.14.cum diſtinguunt ens:ſm ꝙ ſignificat eſſentiaꝫ
⁊ tale ſignificatur per dictiones ſimplices predicamētoꝝ. ⁊ ſm
ꝙ ſignificat verum.⁊ tale eſt qō per verā affirmationeꝫ vel ne
gationē ſignificatur .⁊ econtra illud dicitur falſuꝫ ⁊ non ens qō
per falſam affirmationem vel negationē enunciatur. Et hoc ē
modo accipitur verū ⁊ ſimiliter falſum cuꝫ dicit̄. ꝙ propoſitio
eſt oratio verū vel falſum ſignificans. Et ſic largiſſime ſumēdo
ens talia etiam enunciabilia poſſent entia nuncupari. q̄uis nec
ſint nec eſſe poſſint ſm ſe alique entitates vel eſſentie. vt dictū
eſt. ℭ Alia diſtinctio eſt de nominibus ſignificantib⁹ diuinā co-
gnitionem. Cū enim ipſa ſit vna ⁊ ſimpliciter reſpectu omniuꝫ
cognitorū ab ea.tamē ſm diuerſitatē cognitoruꝫ diuerſa ſortit̄
nomina:diuerſa cognita cōnotantia. Dicitur tū ſimpliciter no
titia:⁊ viſio:ſiue ſcientia viſionis. ⁊ preſcientia. ⁊ diſpoſitio.⁊ ꝓ
uidentia.⁊ predeſtinatio.⁊ approbatio. Nam ſm ꝙ ipſa eſt co-
gnitio cuiuſlibet rei exiſtentis vel poſſibilis.dicit̄ ſimpliciter no
titia ſiue ſcientia ſimplicis notitie ſm modum loquendi docto
rum. vt vero eſt notitia eorū que ſunt vel fuerunt aut erunt. di
citur viſio:ſeu ſcientia viſionis. ita ꝙ hoc nomen viſio ſm hūc
vſum locutionis dictū de deo ſignificat eius notitiā cōnotando
determinate res que ſunt vel fuerunt aut erūt. ⁊ per cōſequēs
cum ſint multa poſſibilia eſſe que tū nec ſunt nec fuerunt neqꝫ

erunt:illa ſic deus dicit̄ noſſe:ꝙ tū non dicit̄ videre illa ſiue ſci-
re ſcientia viſionis. vt vero conſiderat̄ reſpectu futuroꝝ tm̄.
dicit̄ preſcientia vel preuidentia. vt aūt reſpectu faciendoꝝ. dicit̄
diſpoſitio. vt reſpectu gubernādoꝝ dicit̄ ꝓuidentia. vt vero reſpe
ctu ſaluādoꝝ bonum dicit̄ p̄deſtinatio. Ut quoqꝫ reſpectu bonoꝝ.
⁊ ſibi placitoꝝ dicit̄ approbatio. Una tamē vt dicebat̄ ſimpliciſſi-
ma entitas eſt cognitio ⁊ viſio ⁊ preſciētia vel precognitio ⁊ di
ſpoſitio ⁊ predeſtinatio ⁊ approbatio. ⁊ oīa hec nomina in deo
idē penitus ſignificant ſm diuerſas tū rōnes propter alia ⁊ alia
que cōnotant. ℭ Hijs p̄miſſis ad ꝓpoſitū dubium ſi querat de
cognoſcibilib⁹ p̄mo modo.ſ.ſimplicib⁹ vel reb⁹.pono duas con
cluſiones.p̄ma eſt ꝙ oē tale cognoſcibile de⁹ cognoſcit. ſimplr̄
loquēdo de cognitiōe. ℭ Scd̄a ꝙ non oē tale cognoſcit.loquen
do de cognitiōe viſionis vel p̄ſcientie: aut alijs modis p̄miſſis.
ℭ Alia du° eſt ꝙ cognitio pōt accipi dupl̄r.ſ. ꝓ notitia ſimpli-
ci(ſeu ꝓ actu ſimpl̄r apprehēſiuo.)qua qd ſimpl̄r apprehendi-
tur ⁊ ꝓ notitia cōplexa obiectiue ſeu notitia iudiaria qua iudi-
catur aliqd eſſe vel nō eſſe.modo aliq̄ affirmatiue vel negatiue
ſignificabile. ℭ Et q̄uis in deo iſta nō diſtinguant̄ nihilominus
ipſa vnica dei notitia ſic eſt aliquoꝝ apprehēſio ꝙ eoruꝫ nō eſt
iudicium. Sicut nō obſtante ꝙ eſſentia volitio ⁊ intellectio ſint
in deo penitus indiſtincte:aliquoꝝ tū deus eſt notitia quoꝝ nō
eſt volitio nec eſſen. vt ſupra di. 8. dicebat̄. ℭ Hijs p̄miſſis q̄-
tū ad iſtō dubiū pono.3.ꝯcſones.p̄ma eſt ꝙ oē cognoſcibile qō
eſt vel pōt eſſe aliq̄ entitas deus cognoſcit cognitione p̄mo mō
dicta. ℭ Scd̄a.ꝙ oē cognoſcibile enunciabile ſeu cōplexe ſigni
ficabile de⁹ cognoſcit.eodē mō accipiēdo cognoſcere. ℭ 3^a.ꝙ
nō oē enūciabile de⁹ cognoſcit.loquēdo de cognitione 2° modo
dicta. ℭ Prima ꝯclo ꝓbat̄ ex p̄cedēti articulo. Nā ibi ꝓbatuꝫ
eſt ꝙ deus cognoſcit aliqua exñtia ⁊ aliqua nō exñtia poſſibilia
tamen eſſe. ⁊ p̄terita. ⁊ futura. Qua aūt rōne ipſe vnū cognoſcit
cognoſcit q̄libet. Cū de eo non poſſit aſſignari rō quare vnum
potius q̄ aliud ipſe cognoſcat. ℭ Preterea ſi aliqō cognoſcibi
le eſſet incognitū deo hoc maxime videret̄ de aliquo cognoſci-
bili ꝙ nec eſt nec fuit ſed eſt tm̄ poſe eſſe. Sed ꝙ nulluꝫ tale ſit
incognituꝫ deo probo quia ſi aliquod ſit:ſit illud.a.tunc ar° 2°.
Se°.A.nunc actu eſt factum.igitur.a. fuit cognitum a deo ante
q̄ eſſet factum. patet ex precedenti articulo vbi probatum eſt
ꝙ nihil determinate fieri a deo eſt poſſibile niſi fuerit diſtincte
precognituꝫ a deo. Sed iſtius conſequentie antecedens eſt poſ
ſibile.igitur ⁊ conſequens ſcilicet hoc.a.fuit cognitum a deo an
teq̄ eſſet factum ⁊ per conſequens dum fuit tm̄ poſſibile fieri.
igitur nunc eſt cognitum a deo. ⁊ patet conſequentia:quia qua
ratione vno tempore fui non eſſe: eſſet cognitum eadem ⁊ quo
libet. ℭ Ad hoc ſunt auctoritates multe ⁊ canonis ⁊ ſancto-
rum. Ait enim Apoſtolus ad roñ.4. ꝙ deus vocat ea que non
ſunt tanq̄ ea que ſunt. ⁊ ad hebre.4°.ait ꝙ omnia nuda ⁊ aper
ta ſunt oculis eius. Et Auguſt.15. de trini. capitulo.14.dicit : ꝙ
deus omnia videt quorū nullum eſt ꝙ non ſemper videt. Mul
te alie poſſet adduci ſed iſte ſufficiant. ℭ Secundo. Si quodli-
bet cognoſcibile enunciabile eſt cognitum a deo:igitur cogno-
ſcit deus ꝙ petrus ſedebit in inſtanti.a.ſit.a.aliquod inſtās de-
monſtratum futurum ⁊ cognoſcit ſimul cum hoc ꝙ petrus nō
ſedebit in.a. patet conſequentia quia vtrūqꝫ eſt contingens eſ
ſe veruꝫ. ⁊ per conſequens cognoſcibile. ⁊ vltra.igitur hee due
contradictorie ſunt ſimul vere.petrus non ſedebit in.a. petrus
ſedebit in.a. Et patet conſequentia. quoniam ſequitur hec ſunt
cognita.demonſtratis quibuſcūqꝫ enunciabilibus. igitur enun-
ciationes eorum ſi ſiant:ſunt vere. ℭ Ex hijs ſequuntur alique
concluſiones circa iſtam materiam. vna eſt. ꝙ loquendo de re-
bus cognoſcibilib⁹ vt ſupra. ⁊ de ſcientia ſimplicis notitie: nul-
lam quam non cognoſcit deus poteſt cognoſcere. nec aliquam
quam neſcit ſcire. ⁊ ratio eſt: q2 quālibet cognoſcit vt probatū
eſt. Alia concluſio: ꝙ nullam quam ſcit poteſt non ſcire. proba
tur:ꝙ nullam rem entem vel poſſibilem eſſe preteritam vel fu
turam:deus poteſt non ſcire. patet. Sed omnis res quam deus
ſcit eſt vel fuit aut futura eſt vel poſſibilis eſſe. igitur nullā rem
quā deus ſcit pōt nō ſcire. ℭ Tertia ꝯclo. ꝙ nō plura q̄ ſcit de-
us pōt ſcire.p3. q2 ſeq̄ret̄ ꝙ aliqd qō nō ſcit pōt ſcire. ℭ Quar-
ta. ꝙ non pauciora q̄ ſcit deus pōt ſcire.p3. q2 ſequeretur ꝙ ali
quid qō ipſe ſcit pōt non ſcire. ℭ Quinta. ꝙ nullaꝫ poteſt inci-
pere ſcire vel nō ſcire.p3 ex dictis. ℭ Sexta. ꝙ loquendo de no
titia viſionis vel p̄ſcientie aut diſpōnis:aliquam quā neſcit po-
teſt ſcire. ⁊ etiāꝫ plura q̄ ſcit poteſt ſcire. ⁊ loquor de rebus vt
prius. probatur. q2 aliqua poteſt eſſe futura que nō eſt futura. ⁊
cum hoc quelibet futura pōt manere futura. igitur aliquā quaꝫ
non preſcit vel diſponit poteſt deus preſcire ⁊ diſponere. ⁊ plu
ra: q̄ p̄ſcit vel diſponit poteſt p̄ſcire ⁊ diſponere. ℭ Septima
ꝙ deus

Dubiū p̄mū.

Diuiſio entis in eo qd' eſt in aīa ⁊ extra aīam pōt forte ſic accipi.

ꝙ deus nõ pōt ꝑſcire aliq̃ rem quã nõ ꝑſcit vel ꝑſciuit: ⁊ ſimilr ꝙ deus nõ pōt plura ſcire q̃ ſcit aut ſciuit. Et ſimilr de diſponere ꝓbat: q2 h̃ eſt ipoſſis deus vel h̃ eo demõſtrato. ꝑſcit aliqd qḋ nõ nõ ꝑſcit: aut ꝑſcit aliqd qḋ nõ ꝑſciuit: igit̃ de⁹ nõ pōt ⁊c̃. Aña pȝ: q2 h̃ eſt ipoſſis. aliqd eſt futurũ qḋ nõ fuit futurũ: ⁊ ſe qtur: de⁹ ꝑſcit aliqd qḋ nõ ꝑſciuit: igit̃ aliqd eſt futurũ qḋ nõ fuit futurũ. ꝯñtia vo ꝑma pȝ: q2 ſi h̃ ſcit verũ. deus pōt ꝑſcire ⁊c̃. igit̃ h̃ eſt poſſis: deus vel hic demõſtrato eo pro quo ſupponit deus in ꝑma ꝑſcit aliqd ⁊c̃. ¶ Eodẽ mõ ꝓbat̃ ꝙ deus non pōt plura ꝑſcire q̃ ꝑſciuit. ꝓbat̃. q2 h̃ eſt ipoſſis: plura ſunt futura q̃ fuere futura: ⁊ per ꝯñs illa eſt ipoſſis deus ꝑſcit plura q̃ preſciuit. ¶ Octaua. ꝙ aliqua deus pōt nõ ꝑſcire que ꝑſciuit: ⁊ pauciora q̃ ꝑſciuit ꝑſcire. Et ſilr ꝙ de⁹ pōt aliqd qḋ ꝑſcit ⁊ ꝑſciuit nõ ꝑſcire: ⁊ pōt pauciora ꝑſcire q̃ ꝑſciuit: oĩa h̃ probant̃ q2 iſte ſunt poſſibiles: aliqd nõ eſt futurũ qḋ fuit futurũ ⁊ pauciora ſunt futura q̃ fuerũt futura. ¶ Nona. ꝙ loquendo de ſcibilibus vel cognoſcibilib⁹ enũtiabilibus. Aliqd: qḋ deus nõ ſcit: poteſt ſcire: ⁊ aliqd qḋ ſcit pōt nõ ſcire: ⁊ ꝙ de⁹ pōt aliqd ſcire qḋ nõ ſciuit ⁊ pōt aliqd neſcire qḋ ſciuit. ꝓbat̃: q2 iſte ſũt poſſibiles: aliqd qḋ nõ fuit verum eſt verũ: ⁊ aliquid eſt verũ qḋ nõ fuit verũ. ¶ Decimo. ꝙ de eiuſmodi cognoſcibilibus vel ſcibilibus loquendo: ꝙ non plura nec pauciora q̃ deus ſcit pōt ſcire: ⁊ ſimilr ꝙ de⁹ nõ pōt ſcire plura vel pauciora q̃ ſcit vel ſciuit. ꝓbat̃. q2 lȝ aliqua poſſint eſſe vera que nõ ſunt nec fuerũt vera: ⁊ aliqua poſſint nõ eſſe vera que ſunt vera: q2 tamẽ ſi aliqd eſt de nouo verũ ſuũ ꝯtradictoriũ deſinit eſſe verũ: ⁊ ſi aliqd deſinit eẽ verum ſuũ ꝯtradictoriũ incipit eẽ verũ: ſeqtur ꝙ nullo tẽpore ſint plura vera q̃ aliquo: ⁊ ꝙ in quolȝ ſint tot vera quot in aliquo: ⁊ ꝑ ꝯñs nũq̃ ſunt plura vel pauciora vera q̃ fuerant: ac ꝑ hoc non plura vel pauciora pñt ſciri q̃ potuerũt. ¶ Ad argumẽta que ſiebãt ꝓ oĩ⁹ iſto dõm ad ꝑmum ꝙ mala ſunt cognita a deo cognitione ſimplicis notitie: hoc eſt dictu: loquẽdo de cognitione ſimplr. nõ aũt ſunt cognita deo notitia approbationis: ꝙ nõ eſt aliud dictu: q̃ ꝙ nõ ſunt approbata a deo: ⁊ ſic intelligit Augu. ſicut pȝ ex hys que inducit Magr in lr̃a. 36. di. Et per hoc pȝ ad ꝯfirmationẽ qñ vt dicit Magr: mala nõ dñr eẽ in deo illo mõ quo bona. nã bona ſunt in deo per cognitionẽ ⁊ approbationẽ: mala vo nõ ſunt in deo per approbationẽ. i. nõ approbantur a deo nec ſunt placita ei: ſunt tñ in deo per notitiã. i. ſunt ei nota: in quo ſenſu etiã dicunt̃ eſſe in deo quecũq̃ dicunt̃ eſſe in ipſo per ſciam: vel eſſe in ſcia dei: ⁊ que dicunt̃ eſſe in deo vel apud deũ: vel ei ꝑſentia: vel vita in deo: q2. ſ. ineffabilis oĩum cognitio eſt in eo: que eſt vtiq̃ vita eſt: ⁊ eſt ipſe deus ſm expoſitionem Magri in hac di. 35. ¶ Ad 2ᵐ ꝙ vel partes ꝯdictionis contingentiũ dicunt̃ ipſe ꝓpõnes ſeu enuntiationes ꝯdictõie, vel ſua enũtiabilia. Si 2° mõ ꝯcedẽdũ eſt ꝙ nõ vtraq̃ eſt cognita a deo: ⁊ aliqḋ cognoſcibile nõ eſt cognitũ: vt pȝ ex. 3. ꝯcluſione. Si aũt ꝑmo mõ: tunc dico ꝙ enũciatio iuxta cõe dictum pōt cognoſci vt quedã res eſt: ⁊ ſic pōt cognoſci enuntiatio falſa ſicut vera: ⁊ hoc mõ dõm ꝙ vtraq̃ pars ꝯtradictionis eſt nota deo: nec ſeqtur ꝙ vtraq̃ ſit vera. alio mõ pōt cognoſci vt enũtiatio eſt: ⁊ tunc dicit̃ ſicut cognoſci quãdo cognoſcit̃ eẽ vera. nõ pōt aũt cognoſci eſſe vera niſi cognoſcat̃ ſic eſſe vt enũtiat ſi eſt affirmatiua. vel ſic nõ eſſe. ſi eſt negatiua: ⁊ per ꝯñs nõ cognoſcit̃ niſi cognoſcat̃ ſuũ enũtiabile: ⁊ ideo ꝯcedendũ eſt ꝙ non quelibet pars ꝯtradictionis eſt cognita iſto mõ. ¶ Ad 2ᵐ dubiũ reſpondẽdo pono tres ꝯcluſiones. ꝑma eſt ꝙ ſi ly quecũq̃. diſtribuat pro cognoſcibilibus ꝑmo mõ dictis tñ. ſ. pro rebus. Quecũq̃ deus nouit neceſſario nouit loquendo ſimplr de notitia. h̃ ꝓbat̃ ex ꝑdictis: q2 nullã rem quã deus nouit pōt de⁹ nõ noſſe: nec aliquã q̃ nõ nouit: noſſe: vt ꝓbatũ eſt: igit̃ quãcũq̃ rem nouit: neceſſario nouit. Adhuc eſt auctoritas Aug. ¶ Scḋa eſt. ꝙ eodẽ mõ ſumẽdo cognoſcibilia: nõ quecũq̃ deus nouit neceſſario nouit. loquẽdo de notitia viſionis ꝑſcie: vel diſpõnis. pȝ q2 talr aliq̃ deus nouit que pōt nõ noſſe: vt pȝ in dictis.

Fol. 139. col. 2. poſt meᵐ linee. 11. ¶ Poſſet etiam haberi exẽplũ de ſciẽtia. Nam ſi illa ſcia vel iudicium quo Petrũ q̃ intueor ſcio ſedere: cõſeruaret̃ in mente mea per aliquam potentiam ipſo ſedente: ipſum tunc non eẽt ſcientia: ⁊ ſi adhuc eo manente Petrus ſederet vt prius eſſet ſcientia ſicut prius: ⁊ q2 Petrus ſederet ideo eſſet ſcientia: nec tamen Petrus ſedens tunc nouit eſſet cauſa illius ſcientie: q̃mo nouiter cauſa eſſet vt ipſum eſſet ſcientia.

Fo. 140. col. 1. circa meᵐ linee. 64. ¶ Et forſitan ſic ſumpſit Ariſto. verũ ⁊ falſum. 5. meta. ⁊ Cõmẽ. ibidem. cõmẽ. 14. vbi diſtinguunt ens ſm ꝙ ſignificat eſſentiã ⁊ tale ſignificatur per ſimplices dictiones ꝑdicamentoꝝ: ⁊ ſm ꝙ ſignificat verum ⁊ tale eſt: ꝙ per verum affirmationẽ vel negationem ſignificat̃: ⁊ ecõtra aliud dicitur falſum ⁊ non ens ꝙ per falſam enũtiationem enũtiatur. Qꝫ etiam poſtea diſtiguit̃ impoſſibile ⁊ impoſſibile. Unde ſic large ſumendo ens: quedã dicũtur entia que tamẽ nulle ſunt ſm ſe eẽtie: vel entitates ſicut enuntiabilia vera. ¶ Hoc etiam mõ ſumitur verum ⁊ falſum: cũ dicit̃ ꝙ ꝓpoſitio eſt oratio verum vel falſũ ſignificãs. Siue ſic ſiue non: ſi volumus poſſumus talia enũtiabilia modis predictis nominare.

Quantum ad primũ premitto ꝙ ſignificẽt h̃ nomina predeſtinatio ⁊ reprobatio ſȝ ꝙ veniũt in vſũ theologorum. Et dico conformiter Augu. in lib. de predeſtinatione ſanctoꝝ: ꝙ predeſtinatio eſt gratie preparatio. i. preordinatio vel electio ſeu propoſitũ dei eternum dande gratie: ⁊ ideo ipſa vt inde dicit Augu. eſt predeſtinationis effectus: h̃ autem gratia in gñali eſt triplex. ſ. vocatio iuſtificatio ⁊ glorificatio quorum vltimus eſt ꝑncipalis. Hec docet Apoſtolus ad Ro. 8. vbi ait. Scimus quoniã diligẽtibus deũ omnia cooperantur in bonum his qui ſm propoſitum vocati ſunt ſancti. Nam quos ꝑſciuit ⁊ ꝑdeſtinauit cõformes fieri imaginis filij ſui: propterea autẽ dicit quos preſciuit: ⁊ predeſtinauit: q2 vt dicit Augu. vbi ſupra ꝑdeſtinatio ſine ꝑſciẽtia eſſe nõ pōt: q̃uis ſine ꝑdeſtinatione preſcientia eſſe poſſit. i. q2 deus nõ pōt ꝑdeſtinare que nõ preſcit: q2 que nõ poſſit preſcire que nõ ꝑdeſtinat. nam ꝑſcientia eſt etiã de ſm malis: ꝑdeſtinatio vo de bonis tñ: quoꝝ autẽ bonoꝝ ſpecialiter ſit predeſtinatio manifeſtat ſtatim ſubdens apoſtolus. Quos autẽ predeſtinauit hos ⁊ vocauit: ⁊ quos vocauit hos ⁊ iuſtificauit: quos autẽ iuſtificauit illos ⁊ magnificauit. Que verba ſic introducit ⁊ introducendo exponit Augu. de fide ad pe. caplo. 3. vt omnia que predixi declarent̃. Ait enĩ. Illi cum chriſto regnabunt quos deus gratuita bonitate ſua predeſtinauit ad regnũ. Quia enim eos tales predeſtinatio preparauit vt in regno dei eſſent: preparauit vtiq̃ ſm ꝓpoſitũ vocandos vt obediant. preparauit iuſtificandos vt accepta gr̃a recte credant ⁊ bene viuant: preparauit ergo glorificandos vt chriſti coheredes effecti regnũ celoꝝ ſine fine poſſideant. ¶ Patet ꝙ quid nomine ꝑdeſtinationis ꝓprie dat̃ intelligi: q2. ſ. eternum dei ꝓpoſitũ quo quibuſdã gratiã dare ꝑſtituit. Sic etiã per reprobationẽ ſignificat̃ eternũ dei ꝓpoſitũ quo ꝑordinauit talẽ nõ dare gratiã: ꝑordinauit autẽ iuſtam pro peccatis eternã penam. Qḋ Apl̃us etiã inuit ad Ro. 9. vbi de hac materia agẽs ⁊ ꝑdeſtinationẽ Iacob: Eſau vo reprobationẽ demonſtrans. Cũ inquit. nõ dũ nati fuiſſent aut aliquid egiſſent boni aut mali vt ſm electionẽ ꝓpoſitũ dei maneret nõ ex operib⁹: ſed ex vocante dictũ eſt ei: q2 maior ſeruiet minori ſicut ſcriptũ eſt. Iacob dilexi Eſau autẽ odio habui: vbi quãtũ ad ꝓpoſitum ſacit propoſitũ dei quãtũ ad Iacob mãifeſtat per hoc ꝙ ait dilexi: quãtum vo ad Eſau cum ait. odio habui. ¶ Quãtum ad ꝑmũ ꝑmittendũ eſt quid nominis ꝑdeſtinationis ⁊ reprobationis ſm ꝙ veniũt in commune vſum loquentiũ de materia iſta vt intelligamus quis ꝑdeſtinatus vel reprobatus dicat̃.

¶ Qḋ adiutoriũ vtiq̃ eſt etiam ꝑdeſtinationis effectus. Naȝ vt dicit Augu. ad ſimpli. lib. ꝑmo in fine: voluntas ipſa niſi aliquid occurrerit ꝙ delectet aut moueat animam moueri nullo modo pōt. hec aũt vt occurrat nõ eſt in hominis poteſtate. Et ideo vt premittit paulo ante. Cum nos ea delectant quibus ꝓficiamus ad deum hoc inſpiratur ⁊ prebetur gratia dei. ¶ Cõfirmat̃. q2 impoſſibile eſt haberi bonã voluntatem non habita recta cogitatione: ⁊ rectam cogitationem ex nobis habere nõ poſſum⁹: iuxta illud Apli 2° ad Coꝝ. 3. Non ſumus ſufficientes cogitare aliquid a nobis quaſi ex nobis ſed omnis ſufficiẽtia a dño deo eſt. ¶ Preterea. Aut talis vſus poteſt eſſe bonus illa bonitate morali ꝓpter quã dicis aliquem eſſe predeſtinatum ex propria virtute lib. arbi. aut nõ. ſi ſic: igitur per ꝓpriam virtutẽ pōt quis mereri vt ſit predeſtinatus: ⁊ per ꝯſequẽs vt deus det illi grãm ⁊ vitam eternam: qḋ eſt error Pelagij. Et rurſus ſequit̃ ꝙ poſſibile eſſet infidelem habere vſum bonũ tali bonitate ⁊ ſic mori: ⁊ per ꝯſequens aliquis infidelis ſaluaretur: qḋ eſt hereticũ. ⁊ ꝯſequẽtia pȝ: q2 ſi ſine fide nõ poteſt eſſe taliter bonus vſus li. arbi. (cum fides ſit donũ dei: vt patet per Aplm ad Eph. 2. Et Augu. ench. 35.) iam non ex ꝓpria virtute lib. arb. eſſet ſic bon⁹. ¶ Item ibidẽ Aug. c. 36. probat per illud ſupra allegatũ Apli. Deus operatur in nobis velle ⁊ perficere ⁊c̃. ⁊ illud eiuſdem ad Ro. 9. Non eſt volẽtis neq̃ currẽtis ⁊c̃. ꝙ quelȝ bona volũtas eſt donũ dei: nec duᵐ ꝙ ſentire oppᵐ pelagianicũ eſt.

¶ Quarto ſic aliq male operati ſunt q2 nõ ꝯgrua vocatione vocati a deo fuerunt: ⁊ nõ ecõtra ideo non vocati fuerunt q2 male opati ſunt. Itẽ nõ q2 nõ vocati ſunt ideo fuerũt reprobati igit̃ aliq. ¶ Quarto idẽ ꝓbat Aug. ench. ca. 103. per v̄bũ chr̃i. d. veh tibi corrozaiȝ. veh tibi betſada: q2 ſi in tyro ⁊ ſydone facte eẽnt v̄tutes q̃ fcẽ ſunt in vobis olim in cilicio ⁊ cinere pniaȝ egiſſent.

Fo. 140. co. 4. poſt ꝑmᵐ linee. 12.

Fo. 141. col. 4. poſt lineã 23.

Fo. 142. col. 4. poſt meᵐ linee. 28.

¶Ergo nō ideo deus eternaliter ꝓpoſuit ſe nō facturū coꝛam eis virtutes: ac ſic eos vocare ad fidē ⁊ ſtatū ſalutis: q2 illi erāt male acturi ⁊ per ꝯñs nec ꝓpter eoꝝ futura mala que preſciebat eos eternaliter reprobauit.

Fo.144.co. 2.poſt pa^m li nee.22. ¶Ad ꝑmū dico. ꝙ aliquē numerū electoꝝ eſſe aliqs ꝯuenientioꝛē ſeu decētioꝛē ſuperne ciuitati: pōt intelligi dupl̃r. vno mō q2 nullos alius numerus eſt ita decēs. Alio mō q2 nullus alius eſt ita decēs: nec etiā ſi eſſet aliqs alius numerus electoꝝ: aliqs eſſet ita decēs. In ꝑmo ſenſu pōt ꝯcedi. Sed in ſcđo negādū eſt. naʒ ſi aliū numerū faceret: ille etiā ꝑfecte deceret: q2 nō niſi decens quicquid facere pōt: ⁊ poſſet ſimile ar^m fieri de numero partiū vniuerſitatum ſm ſpēs ꝙ ſm indiuiduas. nā nulli dubiū eſt qn deus multas alias ſpēs poſſet creare: ⁊ ſic maioꝛē numerū ſpecificarū partiū vniuerſi facere: qui ſi fieret nō min^9 deceret ⁊ ꝯueniret perfectioni vniuerſitatis ꝙ is qui nunc eſt: ⁊ tal̃r ſoluere ſimilia argumēta docet Magr̃ infra di.43. Tunc ad ar^m cuʒ dicit. deus cognoſcit numerū electoꝝ maxime ꝯuenientē ſuperne ciuitati. dico ꝙ ſi intelligat ꝙ cognoſcit aliqueʒ qui ſic ꝯuenit ꝙ nullus alius poſſet ſic ꝯuenire falſum eſt.

Fo.145.col. 2.poſt lineā 24. ¶Tertia ꝯcluſio eſt: ꝙ ꝗlibet rem ꝑteritā pōt deus facere non fuiſſe. hanc ꝓbo ꝑmo ſic. Quālibet rem ꝑteritā nō fuiſſe nō implicat ꝯtradictionē. igit̃ ꝗlibet ꝑteritā rem pōt deus facere nō fuiſſe. ꝯñtia pꝫ ſupra. Añs ꝓbo: q2 Adā nō fuiſſe. ⁊ ſimil̃r Euā ⁊ Abel: ⁊ ſic de ſingulis nō iplicat ꝯtradictionē. Nō eni dicens ꝙ Adā nō fuit. dicit Adā fuiſſe ⁊ nō fuiſſe: aut aliā aliā ꝯtradictoria: ſequunt̃ dciñ ſuā. nō plus: ꝙ ſequat̃. ſi dicat̃: ꝙ ātechriſtus aut aliqđ aliud ꝙ ſm veritatē eſt futurū nō erit. ¶Scđo ſic. Deus nō voluit Adā ꝓducere. igit̃ deus nō ꝓduxit Adaʒ: ⁊ vltra igit̃ Adā nō fuit. ꝯñtie ſunt neceſſarie. ⁊ ꝑmū añs eſt poſſe. igit̃ ⁊ vltimū ꝯñs: ⁊ vltra ſeqtur poſſibile eſt Adā nō fuiſſe. igit̃ de^9 pōt facere ꝙ Adā nō fuerit. Q2 aūt ꝑmum Añs ſit poſſe ꝓbat̃ ꝙ oē ꝙ deus potuit ab eterno velle pōt nunc ab eterno voluiſſe. ⁊ ꝙ potuit nō velle pōt nō voluiſſe: ꝗuis igit̃ ab eterno voluerit ꝓducere Adā: pōt tñ nō voluiſſe: ⁊ pōt voluiſſe nō ꝓducere ſicut ⁊ ab eterno potuit. ¶Confirmat̃ per Magrm qui dicit in fine 43.d. ꝙ deus hꝫ potētiā volendi nūc ⁊ ab eterno qđ tñ nec mō vult nec ab eterno voluit: ⁊ ꝙ ꝑt velle oēs hoies iuſtificare qđ tñ nō voluit: ⁊ ꝯſtat ꝙ ſi pōt velle pōt etiā ſemp voluiſſe: cuʒ in eo noua volūtas eſſe nō poſſit. Itē nō obſtāte ꝙ ab eterno voluit ꝓducere antechriſtuʒ adhuc pōt nunꝗ voluiſſe ꝓducere: ⁊ nō minus eſt ſibi ipoſſe nunꝗ voluiſſe ꝓducere Adā ꝙ antechriſtum. ¶Dicet̃ foꝛſitan ꝙ nō eſt ſimile: q2 ꝓductio Adā iam eſt poſita in effectu ⁊ trāſiuit in ꝑteritā. nō aūt illa antechriſti: ſed eſt mere futura: ⁊ ideo illa nō pōt nō fuiſſe: ita nec deus pōt nō illā voluiſſe: ⁊ ſicut illa antechriſti pōt nō foꝛe: ita deus pōt illaʒ nō velle ⁊ per ꝯñs etiā nō voluiſſe. ¶Iſtud nō valet: q2 ſi ipoſſe eſſet deū nō voluiſſe ꝓducere Adā hoc nō eſſet: q2 ꝓduxit Adaʒ ſed q2 voluit ꝓducere: ⁊ neceſſe eſſet ipm voluiſſe: q2 dare per ipoſſe ꝙ neceſſe ſit ipm ꝓduxiſſe: ⁊ tñ nō ſit neceſſe ipm voluiſſe ꝓducere. Adā erit poſſe ipm nō voluiſſe ꝓducere. Sed ꝯſtat ꝙ nō eſt minus verū deū ab eterno voluiſſe ꝓducere antechriſtum ꝙ voluiſſe ꝓducere Adā. Sicut igit̃ illud eſt ꝯtingēs: ita ⁊ iſtud. Nec aliquo mō dōm ꝙ tēpoꝛalis ⁊ noua ꝓductio Ade vi latenus diminuerit libertatē aut potētiā volūtatis diuine: vt id qđ anteꝗ ipſa poneret̃ in effectu de^9 voluerat libere ⁊ ꝯtingēter ⁊ poterat nō voluiſſe. illa poſita voluerit neceſſ̃e ⁊ non poſſit nō voluiſſe. ¶Ad ꝯcluſionē ꝗuis ipſa cōiter nō teneat̃ a modernis venerabiles tñ doctoꝛes antiq tenuerūt ſic Magr̃ Silbertus poꝛretanus in cōmēto ſuo ſup Boe. de tri. nā vbi Boetius agit de ꝑdicamēto. Quādo ſup illa parte qua ait. At deo nō ita. Semp. n. eſt: qm̄ ſemp ꝑſentis eſt in eo tēpoꝛis. ait ſic. Eque ⁊ eni vniuerſa ei^9. i. dei ſubta ſunt ꝑſentati: vt. ſ. ſicut quecūꝗ nō fuerūt. pñt fuiſſe: ⁊ quecūꝗ nō ſunt vel nō erūt pñt eē: ita etiaʒ quecūꝗ fuerūt pñt nō fuiſſe ⁊ quecūꝗ ſunt vel erūt pñt nō eē. ¶Itē ille ven. doctoꝛ Altiſſiodoꝛeñ. in ſua ſūma lib. ꝑ in tractatu de potētia dei arti. 6. vbi querit vtrū de coꝛrupta facē poſſit de^9 virginē. Allegat ad partē negatiuā auctoꝛ Hie. ad euſto. Et reſpōdendo ponit duas ſolones. ꝑma eſt ꝙ pōt. Sed ideo dicit̃ nō poſſe: q2 nō oſtendit ſe poſſe: q2 nō legit̃ hoc feciſſe. ¶Scđa ſolutio eſt: ꝙ deus nō pōt facere de coꝛrupta virginē quātū ad oēm dignitatē virginitatis: pōt qdē incoꝛruptā facere ꝗtuʒ ad aīam. ⁊ clauſam ꝗtū ad coꝛp^9: ſed nō pōt facere qn fuerit coꝛrupta: qđ eſt dignitatis in virgine. ¶Sed ſtatim ꝯtra hāc ſolonē obijcit ꝯcludēdo ꝙ deus nō eſſet omnipotēs ſi hoc nō poſſet vt ibi pꝫ. Et ideo reuertit̃ ad ꝑmā ſolonē ⁊ in ea finaliter reſidet. ſic dicens. Et ꝓpter hoc opꝫ dicere ſicut dicit Magr̃ Silbert^9 ꝙ deus pōt facere ꝙ iſta nunꝗ fuerit coꝛrupta: q2 ꝗtū in ſe eſt nō ſe hꝫ aīr ad res ꝙ ſe hēret ab eterno. volēs per hoc ar^e ꝙ ſicut ab eterno potuit facere ne illa eſſet coꝛrupta ita pōt nūc. ¶Et poſtea ad auctē Hie. rñdēdo dicit ꝙ ipſe loqtur cū ſuppōne ꝑteriti cū dicit ꝙ de^9 nō pōt facere de coꝛrupta virginē. nō eni pōt ingt facē cū ſuppōne ꝑteriti. pōt tñ ſm ſe cū ſit omnipotēs. ¶Et certe ſi bene attendant̃ iſta apparet rōnis neceſſitas hoc ſubtrahēdi a diuina potētia: cui poſſe eſt oē ꝟbū. Nec que mag̃ iſtud iprobet ꝙ poſſet iprobari ꝙ aliqđ futuruʒ. deus pōt facē nō foꝛe. ſi bene attēdat̃: ⁊ tñ hoc eſt veruʒ ⁊ cōiter a catholicis doctoꝛib^9 ꝯceſſum. ¶De hac mā aliqd adhuc tāget̃ 2° vbi queret̃: an mūdus potuerit eſſe ab eterno. ¶Ex hac aūt ꝯcluſione ſequit̃ falſum eſſe ꝙ multi moderni dñt ⁊ q̃ſi pro maxima ⁊ ꝑncipio multoꝝ ſuoꝝ dictoꝛuʒ vtunt̃. ſ. ꝙ oīs ꝓpō affirmatiua de ꝑterito ſi eſt vera eſt neceſſaria. Nā hec eſt vera Adā fuit creatus: ⁊ tñ eſt ꝯtingēs ⁊ pōt nunꝗ fuiſſe vera: vt pꝫ ex dictis. ¶3° ſic. Oē futurū pōt per dei potētiā obiectā nō foꝛe. ꝗ oē ꝑteritū pōt per dei potētiā nō fuiſſe. Añs eſt notū ſm fidē: ⁊ ꝯñtia ꝓbat̃ ex auctē Aug. 26. ꝯtra Fauſtū. d. ꝙ taʒ nō pñt futura nō fieri: ꝙ nō fuiſſe facta ꝑterita: ex qua pꝫ ꝙ ſic ⁊ nō plus eſt ipoſſe ꝑterita nō fuiſſe ꝙ futura nō foꝛe. ꝯſtat aūt ꝙ futura nō ſunt ipoſſibilia foꝛe ſm potētiā abſolutā dei. ꝗliter tñ debeāt intelligi ꝙ nō poſſint nō foꝛe dicet̃ in rñdendo ad obiectiones ꝯtra iſtā ꝯcluſionē fiendas. ¶Quartum iſtud ꝓbat̃ ex intentione Anſ. de c^r deus homo li. 2. c. 17. vbi ait. Sicut cū de^9 facit aliqd poſtꝗ eſt factū iam nō pōt nō eſſe factū: ſed ſemp verū eſt factum eē: nec tñ recte dr̃ ipoſſe deo eē vt faciat qdē ꝑteritū eſt nō eē ꝑteritū. nil eni ibi operat̃ neceſſitas nō faciēdi: aut ipoſſibilitas faciendi: ſed dei ſola volūtas que veritatē ſemp: qm̄ ipſe veritas eſt imutabilē ſicuti eſt vult eē. Ita ſi ꝓponit ſe aliqd imutabil̃r facturū: ꝗuis qđ ꝓponit anteꝗ fiat nō poſſit nō eē facturū: nō tñ vlla eſt in eo faciēdi neceſſitas aut nō faciendi ipoſſibilitas: qm̄ ſola in eo operat̃ volūtas. hec Anſel. Ex his ꝟbis ſi diligēter inſpiciant̃ pꝫ ꝓpoſitū. Tum q2 dicit nō recte dici ipoſſe deo eē vt qđ eſt ꝑteritū faciat nō eſſe ꝑteritū. Tum q2 dicit: ita ipoſſe eſſe aliqd ꝙ de^9 ꝓpoſuit ſe facturū nō eē facturū anteꝗ fiat ſicut i^d qđ fecit nō pōt nō eē factū. Aut igit̃ h 2^m eſt ipoſſe ipoſſitate abſoluta: ⁊ tūc ſimil̃r erit ꝑ^m ſimpl̃r ⁊ abſolute ipoſſe: qđ ē falſuʒ. ⁊ ꝯdicit ēt alteri dicto ei^9 ꝑmiſſo. Aut eſt ipoſſe ſolū ꝯditional̃r: ſcʒ ſuppoſito ꝙ de^9 ipm fecerit: ⁊ tūc hētur ꝓpoſitū: q2 cū hoc ſtat ꝙ abſolute ſit poſſe ipm nō eē factū. Et hūc intellectū ipſe manifeſte inuit in eo ꝙ ait: ita ſi ꝓponit ⁊c. ſeqtur. n. ſi de^9 ꝓponit ſe facturū. a. a. erit: ⁊ tñ ꝯñs eſt ſimpl̃r ꝯtingēs: ⁊ ſimil̃r intelligit de ꝑterito vbi ait. Cū de^9 facit aliqd ⁊c. ibi. n. cū: ſtat ꝯditional̃r ſicut frequēter ſtat in dictis auctoꝝ vt ſupra. d. 38. fuit dcm̄. q. 1. ⁊ tm̄ vꝫ ac ſi diceret̃. Si de^9 facit aliqd ⁊c. ⁊ tūc eſt ſimilitudo vt dicit: ⁊ per hoc pꝫ ꝙ ꝑteritū eē ꝑteritū nō eſt neceſſariū niſi ſm qd ⁊ neceſſitate ꝯñtie. ¶Hoc etiā cōfirmat̃ ex eo ꝙ poſtea in eodē ca^o dicit ꝙ neceſſitas ſequēs quā nos vocam^9 neceſſitatē ꝯñtie currit per oīa tēpoꝛa. hoc mō qcquid fuit neceſſe eſt fuiſſe: ⁊ qcquid eſt: neceſſe eſt eſſe: ⁊ quicquid futurū eſt neceſſe eſt futurū eſſe: vult igit̃ ꝙ cū dicit̃: ꝙ ꝑteritū neceſſe eſt fuiſſe intelligatur de neceſſitate ꝯñtie. talis aūt neceſſitas ſtat cum cōtingentia tam ꝯſequētis ꝙ antecedentis vt certum eſt.

¶Tertio pōt argui ꝯtra tertiā. ⁊ ꝑmo per auctoꝛitatē Hiero. in epiſtola ad Euſto. vbi ait. Audēter dicā. Cuʒ oīa poſſit deus: ſuſcitare nō pōt virginē poſt ruinā. i. nō pōt facere coꝛruptā non fuiſſe coꝛruptā. Fo.145.col. 2.poſt vltimam lineā. ¶Preterea. Aug. 26. ꝯtra Fauſtuʒ ait. Quiſqs dicit ſi oīpotēs eſt de^9 faciat vt que facta ſūt: facta nō fuerint: nō videt ſe h dicē. Si oīpotēs eſt de^9 faciat vt ea que vera ſūt: eoipſo quo vera ſunt falſa ſint. ⁊ infra. Sñia qppe qua dicimus aliqd fuiſſe: ideo vera eſt: q2 id de quo dicemus iaʒ nō eſt. Hāc ſniam deus falſam facē nō pōt: q2 nō eſt ꝯtrius veritati. ¶Preterea Anſel. de ꝯcoꝛ. ca. 4. ait. Nunꝗ fieri pōt vt res que ꝑterita eſt fiat nō ꝑterita: ſicut res qdā que pñs eſt pōt fieri nō pñs. ¶Et ſimil̃r pro ſolo. c. 7. exꝑſſe determinat ꝙ de^9 nō pōt coꝛrumpi nec mētiri: nec facē verū eē falſum: vt ꝙ factū eſt nō eē factū. ¶Preterea 6° ethi. Agathonis cōmēdat̃ ſnia dicētis ꝙ hoc ſolo ꝑuat̃ de^9: igenita facē que vtiꝗ facta ſunt. Ex qb^9 auctoꝛitatib^9 videt̃ exꝑſſe illa ꝯcluſio 3ª falſa. ¶Rōne etiā pōt argui ꝯtra eā: q2 ſi deus poſſet rem que fuit facē nō fuiſſe: aut hoc poſſet poſitiue. ſ. efficiendo eā: aut aliqd circa eā. Aut negatiue: nihil. ſ. efficiēdo vel agēdo. nō ꝑmo mō: q2 eſto ꝙ eā denuo faceret: aut aliqd aliud: nō tñ ex hoc ipſa ꝑus nō fuiſſet. nec 2° mō: q2 cū nūc ſit verū ipſam fuiſſe: ſi deus nihil agat vel imutet circa eam ſemper verū erit: vt nūc eſt: igit̃ nullo mō apparet quo deus poſſit facere rem que nō eſt ⁊ fuit nunꝗ fuiſſe.

¶Et pōt idē argui ex intentione beati Ioānis ꝑme ſue canonice ca. 3. vbi ait ꝙ oīs qui odit fratrē ſuū homicida eſt: ⁊ oīs q homicida eſt nō hꝫ vitā eter nā in ſe manētē: igit̃ multo euidētius: Fo.148.col. 1.poſt lineaʒ 40.

omnis

omnis qui odit deū nō hʒ vitā ꝛc̄.ex quo vltra ſeqtur ꝙ omnis talis nō diligit deū:ꝛ per ꝯñs nō merer:ꝛ ꝯñtis per eūdē ibidez qui dicit. Nos ſcim⁹ qm̄ trāſlati ſum⁹ de morte ad vitā qm̄ dili gim⁹ fratres:ex quo ſeqtur ꝙ oīs qui diligit deū tali dilectione charitatis ſpūaliter viuit. ℭ Idē ꝯfirmat ex alio vbo ei⁹ in capitulo p̄cedēti. Ait.n.oīs qui odit fratrē ſuū in tenebris eſt gloſa.i.inferni tenebris deputatus:ꝛ per ꝯñs eſt in ſtatu damnationis.nō minus aūt eſt qui odit deū. Sed nullus qui meret eſt in ſtatu damnationis:ex quo ſequit ꝙ nullus qui odit deū meret. ℭ Aliter igit rñ⁹ ꝛ nego ꝯñtiā:ꝛ ad ꝓbationē cū dr̄ ꝙ deus poſſet p̄cipere ꝛc̄. Dico ꝙ ſi per p̄cipe nō intelligat plus ꝙ orationē p̄ceptiuā ſeu iꝑatiuā ſm̄ formā vocis ꝓnūtiare deus pōt p̄cipere ſeu talē orationē ꝓnūtiare:ꝙ ſi ſiat dico ꝙ talis nō debet illud p̄ceptū iplere:eſto etiā ꝙ ſciat illud eſſe a deo ſactum vt caſus arteſ quātū plus pōt.ꝛ eſt ratio:qꝛ ꝗ̄ꝗ̄ tale p̄ceptū poſſit fieri a deo:ipoſſibile tñ eſt ꝙ deus velit aliquez illud implere:ac per hoc nullus illud obſeruare ſeu iplere tenet:tenet aūt ad ꝓpoſitū ꝓpter p̄ceptū datū de dilectione dei:ꝙ cuz hoc ꝙ a deo eſt ꝓmulgatū vult etiā deus illud a nobis impleri. Et h̄ etiā forte exigit vltra ꝓnūtiationē imperatiue orationis:vt ipſe dicat ꝓprie p̄cipere:ꝛ propterea in caſu illo ſi quis odiret deum nō mereret ſed demereret potius.

Fo.149.col. 2.circa finez vltime linee ℭ Scđo. Si deus poſſet aſſerere falſum ſequeret ꝙ qₒlibet dictū ei⁹ nō euidēter verū rōnabilr̄ poſſet eſſe de falſitate ſuſpectū:ꝛ per ꝯñs nulli tali incunctanter ꝛ indubitāter credere teneremus.aſ̄s puto eſſe hereticū:qm̄ ſic nulli articulo fidei aut dicto alteri nō demſato in ſacra ſcriptura cōtento teneremur credere indubitāter ecōtra ſaluatore dicēte. Qui non crediderit cōdemnabit:ꝛ qui nō credit iam iudicatus eſt:ꝛ inumera ſimilia. Quātū ad hoc etiā eſt articulus pariſieñ.37.talis. Dicere ꝙ nihil eſt credēdū niſi per ſe notū vel ex per ſe notis deductū error. Cōſequētia vo ꝓbat p̄mo auctre Aug.in li.de mēdacio.vbi ait. Quō credēdū eſt ei qui putat aliqñ eſſe mentiēdū.ne forte:ꝛ tūc mentiat cū p̄cipit vt credam⁹. Unde enī ſciri pōt verum ꝛ tūc hēat aliq̄ cāz ſicut ipſe putat officioſi mēdacij. Et poſtea ꝯcludit ꝙ ſtultū eſt credē eis quos credim⁹ aliqñ mētiri. ℭ Simili mō loqtur ad Hieronymuz in epla. Si ad ſcripturas ingt ſanctas admiſſa fuerint velut officioſa mēdacia qđ in eis remanebit auctoritatis? Que tandē de ſcripturis illis ſnīa ꝓferetur cuius pōdere:ꝯtentioſe falſitatis obterat iꝓbitas?q.d.nulla. Ex qb⁹ pʒ:ꝙ ſi qs aliqñ mentiat cetera verba eius merito ſunt ſuſpecta:niſi euidēter appareāt eſſe vera. Nec intereſt in ꝓpoſito vtrū mētiat:vel ſimplr̄ falſum dicat:qꝛ ſimilr̄ dubitanduʒ erit ne ꝛ in alijs dicat falſum. ℭ Nec vʒ ſi dicat ꝙ Aug.loquit de eo qui aliqñ de facto mētit:deus aūt nunꝗ̄ mentit aut mentitus eſt vel falſum aſſeruit nō vʒ inquā:qꝛ ſi pōt falſum aſſerē ponat ꝙ vnū vel multa aſſerat:ꝛ ꝙ nobis poſtea cōſtet illa eſſe falſa:ꝛ tunc cetera p̄us ab eo dicta vel que dicent:erunt ſuſpecta. ℭ Scđo ꝓbatur rōne p̄dicta ꝯñtia. Quia ſi alicui dicto dei nō nobis noto teneremur credere indubitāter. Aut ideo qꝛ dictū dei. Aut qꝛ ꝯſtat nobis ꝙ deus vult nos illud credē. Aut qꝛ credimus ꝙ ipſe velit nos illud credē. Non occurrit mihi alia cā ꝓpter quā dici poſſit nos teneri. Sed p̄mū nō pōt dici ſi de⁹ poſſit dicē falſum:qꝛ deus nō pōt dicē falſum ꝛ velle vt credamus illud eſſe verū:vt ꝓbatū eſt in p̄cedēti ꝯcluſione. Si autez credere teneremur dictū dei:qꝛ ab eo dictū eadē rōne qₒlibet eius dictū teneremur credē:ꝛ per ꝯñs dictuʒ falſum ſi diceret ex quo vltra ſeqtur ꝙ teneremur credē illud qđ ipſe nō vellet nos credē:qđ eſt falſum. Nec 2ᵐ:qꝛ ſi deus pōt dicē falſum:nō pōt ꝯſtare nobis ꝙ ipſe velit alicui dicto ſuo nos credē:qm̄ ſic pōt dicē falſum dicēdo ſe velle nos credere ſuo dicto:ſicut pōt aliqđ aliud falſum:ꝛ hoc in virtute ſimili tāgit Aug.in auctoritate allegata. Si vo dicat 3ᵐ ꝙ ideo.vʒ.teneamur:qꝛ credim⁹ ip̄m velle nos ſuis dictis credē. Quero vtrū ad hanc initialem credulitatē teneamur vel nō. Si nō igit licite poſſumus non ſic credē:ꝛ per ꝯñs dei dictis nō credē. Si vo tenemur ad iſtā credulitatē cū nos nō teneamur credē ꝙ ipſe velit nos credē cuilʒ ſuo dicto ſuppoſito ꝙ poſſit dicē falſum:alr̄ tenemur credere deū poſſe mētiri:reuertit qđ qb⁹ dictis ip̄m nos velle credere:teneamur credē ſicut p̄us:ꝛ nō poterit determinate.

Fo.149.col. 3.poſt mediū linee.42. ℭ Forſitan dicet ꝙ ideo qs articulos fidei ꝛ alia dicta ſcripture tenet credē indubitāter qꝛ eccleſia illos credit ꝛ credi iubet. Sed hoc nihil eſt ſtante hypotheſi:qꝛ ſi deus pōt dicē falſum ꝛ iubere credi ꝙ ipſe credi nō vult:mirū valde erit ſi eccleſia que eſt ꝯgregatio creaturarū non poterit etiā falſum dicē ꝛ iubere credēdū ꝙ ipſa credi nō volet:ꝛ tūc ita arguet de eccleſia ſicut eſt arg̃ᵐ de deo. Et iō dicē ꝙ deus poſſit falſuʒ dicē in ſenſu ſupra ꝓpoſito manifeſte interimit oēm auctoritatē dei ꝛ eccleſie.

ℭ Scđo:qꝛ quo maius cogitari neqt nō pōt cogitari eē niſi ſine initio. Quicqd aūt pōt cogitari eē ꝛ nō eſt:per initiū pōt cogitari eē. Nō ꝗ quo maius cogitari neqt cogitari pōt eē ꝛ nō eſt. Si ꝗ cogitari pōt eē ex neceſſitate eſt:hāc ꝓpōnē ponit ꝯtra iſipiētē ca.3. ℭ Tertio ibidē ca.4.ſic. Si quo maius cogitari nō pōt eēt ip̄m nec actu nec itellectu poſſet nō eē. Alr̄ nāq nō eēt quo maius cogitari nō poſſet. Sed qcqđ cogitari pōt ꝛ nō eſt ſi eēt:poſſet vel actu vel intellectu nō eſſet. Quare ſi vel cogitari pōt nō pōt nō eſſe. Sed ꝓbatū eſt ꝙ pōt cogitari:igit ꝛc̄. ℭ Quarto vt ſubdit.c.5. Quicqđ cogitari pōt ꝛ nō eſt ſi eēt nō eēt quo maius cogitari nō poſſit. Si ꝗ eēt quo maius cogitari nō poſſit nō eēt quo maius cogitari nō poſſit qđ nimis ē abſurdū:falſuʒ eſt igit nō eſſe aliqđ quo maius cogitari nō pōt:ꝛ ſic pʒ. Fol.150.col. 4.poſt lineā 26.

ℭ Rñ⁹ igit alr̄ ꝛ dico ꝙ Cōmētator loqtur de finitate ꝛ infinitate durationis ꝛ eſt intētio ſua ꝙ oīs mot⁹ hēat motorē ꝑ modū agētis ꝛ per modū finis:ꝛ ꝙ cōtinuatio ꝛ eternitas motus ſit a motore per modū finis:que ad hoc neceſſe eſt eē oino imobilē ꝛ a mā ſeparatuʒ:ſicut ex eadē cōmēto ad oppoſitū allegato ꝛ ex.3.c.de ſubā orbis manifeſte colligit:nō ꝙ ponat in quolibet motu duos motores:vnū vt agētē alterū vt finē eēntialr̄ diſtinctos vt qdā putant:ſed duos tñ ſm̄ diſpōnē ſeu rōnē cāſitatis a qua īquātū mouet vt finis:mot⁹ hʒ infinitatē durationis quā nō hʒ ab eo ꝑ īquātū mouet vt agēs:ꝛ ex hoc dicit vnū eē finite motiuis:ꝛ alterū motionis īfinite:ꝛ h̄ oia h̄ obſcure ꝛ ſuccincte tacta clare oſtēdent in 2ᵒ vbi ingret vtrū ſm̄ itētionē Phi ꝛ Cōmētatoris ſit motor executiu⁹ appropriat⁹ alicui orbi. Fol.152.col. 1.poſt pᵐ li nee.49.

ℭ Scđa ꝯcluſio eſt ꝙ ſequēdo nālē rōnē ponēdū eſt deū eſſe infinite virtutis intēſiue. ꝓbat p̄mo ſic. Poſſibile eſt eſſe virtutē infinitā intēſiue:nec deo repugnat eſt infinitā virtutē intēſiue:ꝛ eſſe talē virtutē eſt dignitatis ꝛ excellētie:igit ſm̄ nālē rōnez ponēdū eſt ꝙ de⁹ eſt virtus infinita intēſiue.ꝯñtia pʒ.nā ſm̄ nālem rōnē attribuendū eſt deo oē nō ſibi repugnās ꝛ ad dignitatem pertinens nec in ſe ipoſſibile. P̄ma pars añtis pʒ per p̄mā ꝯcluſionē:ꝛ vltima eſt euidēs. Scđa vo ꝓbat. Nā deo nō repugnat eſſe virtutē actiuā:qnimo ipſe de facto eſt ſicut ſupra di.35.nāliter eſt ꝓbatū. Si igit alicui virtuti nō repugnat eſſe infinitā:ſicut neceſſario ſeqtur ex p̄ma parte añtis:igit nec virtuti diuine. ℭ Scđo ſic. Deus eſt infinite perfectionis ſeu bonitatis intēſiue ꝛ ſua bonitas eſt ſua virtus actiua:igit deus eſt infinite virtutis intēſiue.ꝯñtia pʒ. Nā qꝛ calor eſt virtus calefactiua:quāto calor eſt intēſior calor:tāto eſt intēſior virtus calefactiua:ꝛ ſi eſſet intenſiue iſinitus calor eſſet intēſior infinita virtus calefactiua:ꝛ ita in oibus alijs pʒ ꝯſiderāti.ꝛ pʒ etiaʒ rōne:qꝛ alſ eſſet poſſibile ꝙ aliqs calor finitus intenſiue eſſet eque intenſa virt⁹ calefactiua ſicut calor infinitus:ſuppoſito ꝙ eēt aliqs talis. Similr̄ ſequit in ꝓpoſito. Añs qūtū ad 2ᵐ partē pʒ ſuppoſito ꝙ deus ſit virt⁹ actiua:vt ſupra ꝓbatuʒ eſt. P̄ma vo ꝓbat:qꝛ de⁹ ſimul actu ꝛ diſtincte cognoſcit infinita ſingularia poſſibilia:igit eius cognitio eſt iſinite perfectionis ſeu bonitas infinita intenſiue. Añs eſt ꝓbatuʒ ſupra di.35.ꝯñtia ꝓbat:qꝛ in genere cognitionū ꝗ̄to cognitio eſt diſtincte pluriū tāto ceteris parib⁹ eſt perfectio intēſior ſiue ſint eiuſdē ſpēi ſiue diuerſarū:pʒ.nā nō ſolū viſus viſus ſi poſſet plura diſtincte ſimul intueri ꝗ̄ alius ceteris parib⁹ eſſet perfectior intēſiue. Sed etiā ſi viſus plura poſſet cognoſcere ꝗ̄ auditus:eſſet perfectior auditu.vnde ex hoc ꝙ viſus plures drīas rerū nobis oſdit ꝗ̄ alij ſenſus dicit Phs ꝙ eō ēt p̄ter vtilitatē ꝑ alijs diligim⁹.ꝙ certe arguit eum alijs perfectiorē:igit in genere cognitionū ſi aliq̄ eſt infinitoꝝ diſtincte ꝛ cetera ſunt paria vel potiora in ipſa ſic eſt in cognitione dei vtiq illa eſt infinite perfectior:ꝛ per cōſequens infinite perfectionis intenſiue. Fol.152.col. 2.poſt lineā 34.

ℭ Scđm vo ꝓbat p̄mo ſic. Si hoc eſſet nāliter ponendū poſſet hoc cognoſci per motū.nā vt dicit Cōmētator.12.meta.cōmē.5. Impoſſibile eſt declarare aliqđ abſtractū eſſe niſi ex motu:ꝛ oēs vie que reputant eſſe ducētes ad p̄mū motorez p̄ter viam motus ꝗ̄liter ſunt ſufficiētes?q.d.nullo mō:ꝛ ſimiliter nihil videt ꝓbari poſſe nāliter de deo niſi per motū. Sed per motum nō pōt ꝓbari niſi infinitas extēſiua dei,nō aūt itenſiua:vt pʒ in p̄mo articulo:ꝗ ꝛc̄. ℭ Scđo. Si hoc poſſet ꝓbari hoc eſſet per effectū:ſed hoc nō pōt nāliter:ꝗ nullo mō. Aſſumptū ꝓbat:qꝛ ſi ſi e. Aut per hoc ꝙ effect⁹ durat in infinituz. Aut qꝛ deus cauſat vnū effectū infinitū:aut qꝛ ſimul effect⁹ infinitos:aut qꝛ ſucceſſiue cauſat infinitos effectus. Non ꝓpter p̄mū:qꝛ nō pōt ꝓbari ꝙ deus eſt cā efficiens alicuius. Similr̄ dato ꝙ poſſet ꝓbari deū eſſe cām mouentē adhuc per motionē infinitā nō ꝓbat infinitas intenſiua mobilitatis:vt pʒ in p̄cedēti articulo. Nec ꝓpter 2ᵐ:qꝛ nullus effect⁹ eſt infinitus nec pōt aliqs talis produci. Nec ꝓpter 3ᵐ:qꝛ nec ſunt nec forte eſſe poſſunt effectus Fol.152.col. 2.poſt vltimā lineā.

ipediri.ꝯñia pꝫ:añs ꝓbaſ. Nã de facto de⁹ vult fore antechri-
ſtum: ⁊ tñ poſſe eſt antechriſtũ nõ fore. Aliogn neceſſio ⁊ nõ libere
deus illũ ꝓduceret: qḋ eſt erroneũ ⁊ in ꝑcedẽti.a.iprobatũ.

Ad oppoſitum eſt auctoritas pſalmiſte dicẽtis. Oĩa que-
cũq; voluit dñs fecit in celo ⁊ in terra ⁊c.
Magr̃ di.45.ait: ꝙ volũtas dei inexpleta eſſe nõ põt.

Reſpondeo ꝑ pmittẽde ſunt aliq̃ diſtõnes de ſignatione
hui⁹ termini volũtas dei. Et deĩde ad queſitũ.

Quantum ad pmũ ſciẽdũ ꝙ ſicut dicit Hugo de ſac.lib.1.p.
4.ca.2. ⁊ Magr̃ diſt.45 pmi lib. ⁊ alij doctores
cõiter hoc nomẽ volũtas dei in ſacra ſcriptura aliqñ ſumiſ ꝓ-
prie: ⁊ tũc ſignat diuinũ beneplacitũ eternũ qḋ eſt ipſa dei eẽn-
tia. Aliqñ ſumiſ iꝓprie ⁊ figurate: ⁊ tunc nõ ſignat ipm bene-
placitũ dei: ſed alia que nõ ſunt deus: ſed ſigna beneplaciti ei⁹:
que tñ ſub tropo ⁊ figura locutionis dr̃ volũtas dei: ⁊ ſic acce-
pta volũtas vocaſ volũtas ſigni. ꝑ añs mõ volũtas beneplaciti.
Volũtas aũt ſigni diuidiſ in ꝑceptũ: ꝓhibitionẽ: ꝯſiliũ: pmiſſio-
nem ⁊ opõnẽ. Ita ꝙ quolibet hoꝝ aliqñ in ſcriptura vocaſ volũ-
tas dei: ſicut de ſingulis Magr̃ declarat. Unde illa vſitata diſti-
ctio qua volũtas dei diſtinguiſ in volũtatẽ beneplaciti ⁊ volun-
tatẽ ſigni. nõ eſt diuiſio aliquarũ volũtatũ vel rerũ aliquarum
exiſtẽtiũ in deo: ſed eſt diſtõ ſignationis hui⁹ termini: voluntas
dei: ⁊ hui⁹ vbi: vult. ſm qḋ de deo ꝑdicaſ: nã ſicut ꝑceptũ dei ali-
qñ dr̃ volũtas dei: ⁊ volũtas ꝓ ꝑcepto poniſ. ſic h̃ vbuꝫ vult. ꝓ
h̃ vbo ꝑcipit: ita vt aliqñ equaleãt iſte due: de⁹ vult h̃: ⁊ de⁹ ꝑci-
pit h̃: ⁊ ita eſt de vbis correſpondentib⁹ alijs terminis ſignantibus
ea que dr̃ ſigna volũtatis dei. ¶ Dicunſ aũt iſta ſigna benepla-
citi ſeu volũtatis dei: qꝛ inuũt ⁊ mõſtrãt ſic ẽẽ deũ velle. Sed vt
notat Hugo. ⁊ Magr̃ tãgit in parte iter h̃ ſigna eſt diũa. Nam
qdã vt opõ ⁊ pmiſſio ſunt ſemꝑ ſigna certa ⁊ ꝯſona volũtati di-
uine: ita ꝙ q̃cũq; de⁹ operaſ vel pmittit: illa ẽt vult: lꝫ ẽt differẽ-
ter vt poſt diceſ. Sed ꝑcepto. ꝓhibitio atq; ꝯſiliũ: nõ ſic ſũt cer-
ta ſigna: ⁊ h̃ iõ qꝛ nõ ſemꝑ ꝯſona ſunt diuine volũtati: qm̃ nõ oẽ
qḋ de⁹ ꝑcipit vel ꝯſulit vt fiat vult fieri: neq; oẽ ꝙ ꝓhibet vult
nõ fieri. Sicut dicũt Hug. ⁊ Magr̃. Et ꝑpea Hug. vbi ſupra ca.
10. dicit ꝙ nõ ſunt ſimilia ſigna beneplaciti dei ꝑceptũ ⁊ ꝓhibi-
tio: quẽadmodũ opõ ⁊ pmiſſio. Nã opõ ⁊ pmiſſio. ꝙ de⁹ ꝑcipit
fieri vult fieri: vt pꝫ i ꝑcepto dato habrae de imolatiõe Yſaac:
nec ẽt oẽ qḋ ꝓhibet vult nõ fieri: vt pꝫ de ꝓhibitione facta ſa-
nato ne cui diceret: q tñ palã oib⁹ ꝑdicauit: vt dr̃ Mar. ꝑ. Idẽ
quoq; eſt ⁊ de ꝯſilio. nã multi ꝯtra ꝯſilia faciũt: ꝙ nõ ꝯtingeret
ſi deus illa que ꝑcipit aut ꝓhibet vel ꝯſulit: ſuo beneplacito fie-
ri vellet. Et iõ dicit Magr̃ in fine.45.d. ſic. n. oẽ qḋ beneplacito
vult fieri: ⁊ eẽ ꝙ vult nõ fieri nequaq̃ ſit. nõ aũt ita eſt de ſigno:
qꝛ ꝑcipit deus multis ea que nõ faciũt: ⁊ ꝓhibet que nõ cauẽt:
⁊ ꝯſulit que nõ iplẽt. Nõ facit aũt mẽtionẽ de alijs ſignis duo-
bus. ſ. opõne ⁊ pmiſſione: qm̃ vt dicebaſ: ſemꝑ illis velle diui-
nũ correſpondet. Et iõ Hug. vbi ſupra. c.10. d. ꝙ opõ ⁊ pmiſſio certa
ſunt ⁊ vera ſigna beneplaciti eterni. ꝑceptũ aũt ⁊ ꝓhibitio nõ
oĩno certũ faciũt qd ſit in beneplacito eterno donec opõne vel
pmiſſione ꝓbeſ. Tunc. n. certũ eſt cũ h̃ fecerit deus: ſuũ pmiſe-
rit vt fiat ⁊ factum fuerit: qm̃ in beneplacito eterno ita fuit vt
eſſet vt factũ eſt ſm quod volũtarie fecit ſiue pmiſit vt fieret.
¶ Quãdiu aũt nõ certũ ſemꝑ ſit deũ velle fieri ꝙ precepit: tñ vt
ſubdit Hug. iuſtũ ⁊ piũ eſt ⁊ nõ aliud credẽ illũ cui ſit. ẽt ſi aliud
eſt in illo a quo ſit. ¶ Itẽ lꝫ oẽ ꝙ de⁹ facit vel pmittat fieri de⁹
dicaſ velle. differẽter tñ vt iam dicebaſ. Naꝫ de⁹ dici põt velle
aliqd fieri 2⁰. ſ. affirmatiue ⁊ ꝓprie: ⁊ ẽt negatiue: vtpote qꝛ cuꝫ
poſſet velle illud nõ fieri ⁊ ꝓhibere illud fieri: nõ tñ impedit ne
fiat neq; vult vt nõ fiat: ⁊ hoc 2⁰ mõ dr̃ de⁹ velle illa que pmit-
tit ⁊ nõ facit: ſicut eſt: ꝙ homo peccet: nõ. n. facit de⁹ hoiẽ pec-
care: ẽt ſi partialr ꝯcurrat ad ſubſtãtiã actũ q eſt pctm̃: ⁊ tñ pmit-
tit hoiẽ peccare: qꝛ poſſet vtiq; facere vt nõ peccaret: ⁊ tamẽ
nõ facit: ac per hoc dici põt lꝫ iꝓprie: ꝙ velit hoiem peccare.
Que aũt deus facit ſeu operaſ illa ꝓprie dr̃ velle fieri. Iſto du-
plici mõ deũ velle. d. Aug. enchi.104. Nõ ſit inqt aliqd niſi oĩpo-
tẽs fieri velit vel ſinẽdo vt fiat vel ipſe faciẽdo: ⁊ ſubdit ꝙ opti-
mi bono q̃ facile eſt ꝙ vult eſſe: facere: tã facile eſt qḋ nõ vult
eſſe nõ ſinẽ: ⁊ poſtea. c.109. Nec vtiq; inqt nolẽs ſinit: ſed volẽs.
Ex hijs pꝫ ꝙ iõ illa que ſinit de⁹ dr̃ velle: qꝛ volẽs ſinit: ⁊ iõ ſinẽ:
qꝛ poſſet facẽ illa nõ eſſe: ſeu ipedire ne fierẽt ⁊ nõ facit vt non
ſint. Ideo aũt dr̃ ꝙ volẽs ſinit: qꝛ ſponte ⁊ libere nõ vult illa nõ
eſſe: ita ꝙ per hoc nõ affirmaſ aliqd deũ velle vel nolle: ſꝫ ꝑciſe
negaſ: nolle illud eſſe: ⁊ velle illud nõ eſſe. Sicut ſi volũtas crea-
ta potẽs circa aliqḋ obm̃ elicẽ actũ nolẽdi nõ aũt eliciẽs. dice-
ret volẽs. i. ſpõte ⁊ libere nõ nolle illud. Uel vt dicit qdã doctor
iõ volẽs ſinit: qꝛ vult ſe nõ velle illud nõ eẽ: ⁊ ſe nõ nolle illḋ eẽ:
ita ꝙ per iſtud vult ſignificeſ velle diuinũ ꝑ modũ act⁹ reflexi q̃

ſibi cõplacẽt in nõ volẽdo neq; nolendo. pmũ tñ dcm̃ plus mihi
placet. ¶ Itẽ ſicͥ ſupra. d.39. ſumebaſ diſtõ de ſcia dei nõ qdem
ſm diuerſitatẽ rei ꝑ ſe ſignate: ſꝫ ſꝫ diuerſitatẽ ꝯnotatoꝝ vtpo-
te ſcibiliũ: ſic ẽt de volũtate dei: põt diſtigui ſm diſtõnẽ volibi-
liũ vl̃ nolibiliũ: ⁊ ſumo volũtatẽ cõiter ad volitionẽ ⁊ nolitionẽ:
qꝛ nec aliud nomẽ vtriq; cõe hẽm⁹ i vſu. Uolibiliũ.o. ⁊ nolibiliũ
qdã ſũt icõplexa ſeu icõplexe ſignabilia: ⁊ hoꝝ qdã bona q̃dam
mala: reſpcũ bonoꝝ eſt volitio ⁊ dilectio ſeu approbatio: reſpe-
ctu maloꝝ eſt nolitio ⁊ odiũ ⁊ deteſtatio: q̃ idẽ ſignant: ⁊ pñt vo-
cari volũtas ſimplicis cõplacẽtie vl̃ ſimplicis diſplicẽtie. Que-
dã vo volibilia ⁊ nolibilia ſũt enũtiabilia ſeu cõplexe tm̃ ſigni-
ficabilia. Sicͥ aliqd eẽ ⁊ aliqd nõ eẽ: aliqd fieri: ⁊ aliqd nõ fieri:
aut eẽ vel nõ eẽ h̃ vl̃ iᵈ. tale vl̃ tale. Quẽadmoᵐ dicim⁹: deũ vel-
le creare aliqd vl̃ ꝯſeruare. dare vl̃ nõ dare ꝑ̃tꝫ. ⁊ ſiſa ꝑ enũtia-
tiones vl̃ oõnes aut terminos equalẽtes ſignabilia. Sicut igiſ
vnica ⁊ ſimplex ſcia dei: ẽ noti̾ ſimpliciũ ⁊ indictũ enũciabiliũ.
vt ſupra dicebaſ. Sic eadẽ ſimplexq; volũtas dei ẽ cõplacẽtia
ſeu volitio vl̃ dilectio bonoꝝ: ⁊ odiũ ⁊ deteſtatio maloꝝ. ⁊ velle
aliquoꝝ volibiliũ ⁊ enũciabiliũ. ⁊ nolle aliquoꝝ. ¶ Cũ ḡ q̃ritur
vtꝝ volũtas dei ſꝑ ipleaſ nõ itelligiſ de volũtate bñplaciti vt ẽ
ſimplex ſeu ſimpliciũ voli⁹ vl̃ noli⁹. talis. n. ñ ꝓpe dici pt̃ ipleri
vl̃ ñ ipleri: ſicͥ nec ſimplex itelligẽtia vificari aut falſificari. Sꝫ
itelligi ꝯgruẽ pt̃ de volũtate bñplaciti vt ẽ reᵐ enũciabiliũ ac ẽt
ꝺ volũtate ſigni q̃ ẽt circa talia ẽ. ꝑcipiſ. n. agi boᵐ ⁊ ꝓhibet opa-
ri maliũ. q̃ cõplexe ſignaͥˡᵃ tm̃mõ ſũt: ⁊ tũc ẽ ſenſus. q. vtꝝ voᵐ
dei ſꝑ ipleaſ. i. vtꝝ oẽ qḋ de⁹ vult fieri vel eẽ fiat aut ſit. ⁊ oẽ qḋ
vult nõ eſſe nõ ſit. qḋ põt tã de volũtate bñplaciti queri q̃ ſigni.
¶ His pmiſſis pono ꝯtra ad q̃ſitũ duas ꝯcloneſ. pma eſt ꝙ vo-
lũtas bñplaciti. i. q̃ ẽ bñplacitũ dĩ nõ pt̃ ipediri. iuxta ſenſuꝫ poſi-
tũ ſꝑ iplẽſ. ꝓbõ. qꝛ ſi ñ ſꝑ ipleſ: ſꝫ vellet aliqd fieri qḋ nõ fieret:
aut nõ fieri qḋ fieret. Aut iᵈ qḋ velle fieri eẽ ſimpˡ ipoſſe fieri. ⁊
qḋ vellet nõ fieri eſſet ſimpˡ ipoſſe nõ fieri. Aut iᵈ eſſet poſſe fie-
ri. ⁊ hoc poſſe nõ fieri. pmũ nõ pt̃ dici: qm̃ tũc volũtas dei ſtultiſ-
ſima eſſet. nã velle fieri ꝙ ẽ ſimplr̃ ipoſſe fieri ſtultiſſimũ ẽ. h̃ ẽt
nefas ẽ dĩẽ de volũtate dei. Nec 2ᵐ. qm̃ ſeq̃reſ ꝙ ñ eẽt oĩpͦs. qꝛ
nõ poſſet faceret vt iᵈ eẽt vl̃ fieret qḋ eẽt poſſe fieri. qꝛ ſi poſſꝫ ⁊
vellet vtiq; iᵈ fieret. Et iõ. d. Aug. enchi.112. ꝙ oĩpͦs inaniter vel-
le nõ pt̃ qḋcũq; voluerit. ⁊ pauloañ ꝑmittit. ꝙ neceſſe eſt fieri ſi
voluerit. Hanc rõnẽ ipſe tangit ibidẽ. c.104. vbi ait ꝙ optimi
bono ꝓculdubio q̃ facile eſt ꝙ vult eẽ facere: tã facile eſt ꝙ ſi
vult eẽ ñ ſinere. h̃ niſi credam⁹ pcliditaſ tpm nr̃e fidei ꝯfeſſionis
initiũ. q̃ nos in deũ patrẽ oĩpotẽtẽ credere ꝯfitemur. Neq; ob
aᵒ veraciter vocaſ oĩpͦs niſi qm̃ qcqd vult põt. nec volũtate cu-
iuſpiã creature volũtatis oĩpotẽtia ipediſ effect⁹. ¶ Et ſeq̃nti.
c. Ubi ẽt igr̃ illa oĩpotẽtia q̃ in celo ⁊ in terra oĩa q̃cũq; voluit fe-
cit: ſi colligere filios hieꝛlm voluit ⁊ nõ fecit? Ubi pꝫ ipſum ar-
guere deũ nõ eſſe oĩpotẽtẽ ſi voluiſſet cõgregare ⁊ nõ cõgregaſ-
ſet. ⁊ eodẽ mõ argueretur de quolibet alio ꝙ vellet ⁊ nõ faceret.
¶ Scḋa. Si volũtas dei nõ ſemꝑ ipleret aliqñ aliqd reſiſteret
ei ⁊ vinceret eã. ſ. iᵈ qḋ nõ ſineret eſſe qḋ vellet. aut faceret eſſe
qḋ nollet. Sꝫ ꝯñs eſt falſuꝫ ⁊ ꝯtra Apl̃m ad ro.9.d. volũtati ei⁹
qs reſiſtit? Et Aug. d. enchi.115. dei oĩpͦs voluntas ſemꝑ inuicta
eſt. ¶ Ad hoc eſt ẽt auctas ſcripture. Sap.12. vbi ait. Sapiens
deo. Uirtutẽ oñdis tu qui nõ crederis eſſe in vtute ꝯſumatus. ⁊
ſubdit. Subeſt enĩ tibi cũ volueris poſſe. Sed ſi cũ vult põt: igiſ
ſemꝑ impleſ. ¶ Scḋa ꝯcluſio eſt. ꝙ voluntas ſigni. ſ. preceptũ.
ꝓhibitio ⁊ ꝯſiliũ põt ipediri ad intellectũ poſitũ in titulo. ꝓba-
tur. qꝛ nõ oẽ qḋ deus ꝑcipit vel ꝯſulit ſit. ⁊ aliqd qḋ ꝓhibet fie-
ri ſeu ꝑcipit nõ fieri ſit. igiſ volũtas ſigni põt impediri. añs eſt
notũ: ⁊ ꝯſeq̃ntia pꝫ ex intellectu ꝑmiſſo q̃õnis. ¶ Scḋa ꝯclo ẽ
ꝙ nõ ſemꝑ voluntas ſigni ipleſ. ꝓbaſ ꝑ experientiã. qm̃ ſicͥ dicit
Magr̃. ꝑcipit deus multis que nõ faciant. ⁊ ꝓhibet que non ca-
uent. ⁊ ꝯſulit q̃ nõ implẽt. ¶ Ad pmũ argumẽtũ q̃õnis Rñdeo.
qꝛ vel arguit de volũtate ſigni: ⁊ tũc ꝯcedo ꝯcloñẽ. vel de volũ-
tate bñplaciti: ⁊ tunc nego minorẽ q̃ eſt de iſta. Oẽ qḋ deus ꝑci-
pit fieri deus vult fieri. ⁊ pꝫ inſtantia vt dicit Magr̃ de ꝑcepto
facto habrae a deo de imolãdo Yſaac. quẽ tñ de⁹ nõ voluit im-
molari. qḋ ꝓbatur. qꝛ ſi cũ ꝑcepit imolari voluit vt illũ habraã
imolaret. igitur eadẽ rõne cũ prohibuit illum imolari noluit vt
imolaret vel voluit vt non imolaret. ⁊ ſic fuit in voluntate mu-
tatus qḋ eſt ipoſſibile. Tunc ad probationẽ pmã qua dr̃ ꝙ de-
us non ꝑcipit aliqd niſi volens. hoc dupl̃r põt intelligi. vnomõ
niſi volẽs ꝑcipe. ⁊ ſic eſt veꝝ ſed non ꝓbat ꝓpoſitũ. Aliomõ niſi
volẽs illud fieri qḋ ꝑcipit ſeu per preceptionẽꝫ orationẽ vt fiat
ſignificaſ. ⁊ ſic eſt falſum. vt pꝫ in exẽplo de habraam ꝑmiſſo.

¶ Expliciunt additiones Gregorij Ariminẽ.
ſuper primo ſententiarum.

¶ Additiones Gregorij Ariminē. ſup ſecundo: que lȝ neceſſarie nō ſint: fuerunt tamē in alia impreſſione ꝛ inutiliter fere interpoſite. Et p̄mo.

Fol.3.col.2. poſt pa^m li-nee.28.

Verbi grā. Sic dicēdo ab eterno fuit iſte mot⁹: ſcilȝ celi. ꝓpō oīno de virtute ſmonis eſt falſa. ſ tñ ſm ꝓhm eſſet vera. ab eterno fuit aliqua pars motus celi: q: ꝑdicatū ſupponit ꝯfuſe tm: ꝛ hoc intēdit ꝓhus: qñ dicit motū celi eſſe eternuȝ vel fuiſſe ab eterno: q: ſemꝑ fuit aliq̄ pars mot⁹ celi: ꝛ ante q̄libet partē eius fuit alia: ꝛ nulla fuit p̄ma antequā nulla. Et q: ſemper ſine initio ſue fuit aliqua pars eius: ꝛ ideo dicit ipſum nunquā incepiſſe ꝛ eſſe eternum.

Fol.3.col.2. poſt finem li-nee.35.

¶ Videlicet de mēte ꝓhi eſſe nullū eternū eē genitū ſeu factū. ¶ Preterea ħ etiā pȝ ſicut ꝑus q̄ nunq̄ fuit de mēte ꝓhi aut Cōmētatoris ponere aliqđ agēs qđ agat reȝ aliq̄ eternalr ſine trāſmutatione vt fingunt iſti cū hoc reputēt penitus impoſſibile: ꝛ per ꝯñs nec diſtinctio illa eſt ſm intētionē aut doctrinam eoꝝ: nuſq̄ eñ reperiri pōt q̄ talē diſtinctionē poſuerit.

Fol.4.col.2 poſt pa^m li-nee.34.

Quantum ad ſcđm articulū pono tres ꝯcluſiones. Prima eſt. Omne actu ens poſſibile nō eſſe eſt factum. ¶ Scđa. Omne actu ens p̄ter p̄mū eſt poſſibile nō eſſe. ¶ Tertia. Omne actu ens p̄ter p̄mū eſt factū. ¶ Quarta. ens p̄mū nō eſt factū. ¶ Quinta. Et hys iſerā quedā correl. ¶ Quāuis aūt p̄mā ꝓpoſitionē nullus ꝓhs neget: tamē q: verificare rem cū nō inueniaſ ei ꝯtradicens. i. ex hoc q̄ nullus ꝯtradicit: eſt locus ꝓbabilis: vt dicit Cōmē. p̄mo ce. cōmē. 88. ideo per rōnes eam ꝓbo: ꝛ p̄mo ſic. Si aliqđ actu ens poſſe nō eſſe: nō eſſet factū: ſequereſ q̄ nullū ens ad ſuū actuale eſſe īdigeret aliqua cauſa faciente ipſuȝ actu eſſe. ꝯñs eſt falſum: ergo ꝛ antecedens. ꝯña ꝓbaſ: q: ſi aliqđ ens indigeret cauſa efficiente vt eſſet actu: aut illud eſſet ens neceſſariū: aut poſſibile ſeu ꝯtingens. nō neceſſarium pȝ: q: ſi poſſibile aliqđ: pōt actu eſſe ſine cā dante ſibi efficienter eſſe: multo fortius hoc erit poſſibile de quolibet neceſſario. Nec ens cōtingens: q: ſi aliqđ tale pōt actu eſſe abſq̄ q̄ ſit ab alio factum: eque poterit ꝛ quodlibet.

Fol.6.col.4. poſt finē li-nee vltime.

¶ P⁹ ꝓhs 2° meta. ꝓbat nō eſſe ꝓceſſum in infinitum in per ſe mouentib⁹. Nam ſi eſſent infiniti fines mō p̄miſſo nullus eſſet vltimus ꝛ ꝓpter ſe intētus: ſed oēs eſſent medij. Si aūt oēs ſint medij ſeqtur q̄ nullus eoꝝ ſit finis: ꝛ per ꝯñs ſi ſunt infiniti nullus eſt finis q̄ īplicat cōtradictoria. p̄ma ꝯña nota eſt: ꝛ ſcđa declaraſ: ꝛ vt facilius pateat ponamus exēpla in finib⁹ agentis a propoſito ꝛ ſint fines eius ſubordinati. a. b. c. d. Sic q̄. a non intēdaſ ꝓpter ſe: ſed ꝓpter. b. ꝛ ſic. b. ꝓpter. c. ꝛ. c. ꝓpter. d. cōſtat aūt q̄ ſi. b. nō eſſet intētus. a. nō eſſet intētū: nec. b. eſſet intētum ſi. c. nō eſſet: nec. c. ſi nō. d. ꝛ ideo ſolū tria p̄ora ſunt intenta ꝛ fines: q: quartū eſt intētū ꝓpter ſe ꝛ eſt vltim⁹ finis: ꝛ idē eſt ſi ponanſ talia media centuȝ vel mille vel in numero alio quocūq̄: nullū eñ medioꝝ nec oīa ſimul intēderenſ: nec ꝓpter aliquod ipſoꝝ aut oīa ſimul agens ageret niſi intenderet aliqđ ꝓpter ſe ꝓpter qđ alia oīa eſſent intēta. ꝛ ratio eſt: q: fini medio ſm q̄ medius eſt repugnat eē finē ſine p̄°: ꝛ per ꝯñs ſi ponanſ fines medij ꝑciſe quotcūq̄ ſint finiti vel īfiniti nullus eēt finis. ¶ Et hāc rōnē innuit ꝓhs vt puto 2° meta. vbi ꝓbās ꝓceſſum in finib⁹ nō poſſe eſſe infinitū dicit. Amplius qđ eſt cui⁹ cā finis eſt. tale ṽo q̄ non alius cā: ſed alia alius. q. dicat q̄ finis p̄mo ꝛ eſſentialiter ꝛ per qđ alij fines ſunt fines eſt talis: q̄re eo remoto nō erūt alij. vnde etiā vt ſupra dcm̄ eſt Auic. finē per ſe dicit eū in quē ꝓpter ſe: ꝛ nō ꝓpter aliud tendit appetitus ꝯcluſionem oēm aliū finē vocat finē per accidēs. Remoto aūt eo q̄ eſt per ſe certū eſt q̄ per accidēs eſt remanere nō poſſe. alioqn illud nō eſſet per accidēs: ſed per ſe. Sic ergo ꝓbata eſt p̄ma pars ꝯcluſionis hmōi. ſ. q̄ aliqđ eſt ab oībus entibus ꝓpter ſe: ꝛ non ꝓpter aliud nāliter intētū. ¶ Scđa pars eiuſdeȝ ꝯcluſionis vȝ q̄ illud tale nullū aliū finē nāliter appetit. ꝓbaſ: q: cū ipſum ſit finis nāliter intētus ab oībus alijs: ꝛ nihil poſſit eſſe nālis finis ſui finis in quē nāliter tendit. ipſi⁹ nullus poterit eſſe finis queȝ appetat nāliter. ¶ Tertia ꝯcluſio eſt q̄ vltimus finis ꝛ vniuerſale bonū ab oībus nāliter amatū eſt bonuȝ ſubſiſtēs ꝛ nō inherens. ħ ꝓbaſ. p̄mo q: ꝓprius finis alicuius partis vniuerſi naturaliter intētus eſt aliqđ bonū ſubſiſtens: igiſ finis ꝓprius totius vniuerſi nāliter amatus vel intētus eſt aliqđ bonuȝ ſubſiſtens. ꝯña pȝ pro eo q̄ nobilioris. nā nobilior eſt ꝓprius finis nāliter īrētus. Sicut pȝ inductiue ꝛ etiā hebeſ p̄mo poſſibili in ꝑncipio. Antecedens aūt pȝ: ꝓbatū enī eſt homo eſt finis oīum rerū corporaliū gñatarū. Similiter finis lactis eſt aīal genituȝ ꝛ ſic de poſſibilib⁹. ¶ Scđo q: finis vltimatus ꝛ per ſe nāliter amatus ab oībus nō pōt eſſe aliqđ exiſtens in potētia: ꝛ ꝓpter qđ cetera agūt vt ſit: q: oē tale eſt aliqđ poſſibile eſſe: cū nā non intendat aliqđ īpoſſe. Aut ergo poſito illo in eſſe nō erit vltim⁹ finis ꝛ ſic entia erunt incōnexa ꝛ per ꝯñs in mala diſpōne: ex q̄ vltra ſeqtur q̄ entia nāliter appetūt ſuā imperfectionē qđ eſt falſum. Aut ſi erit finis: erit finis ꝓpter quem: q: eſt: alia ſunt ꝛ agunt. Exiſtens aūt hmōi finis ꝓpter ſe intētus ꝛ p̄ma intētione nobilior eſt oīb⁹ quoꝝ eſt finis: ꝛ ſic ſequereſ q̄ aliqđ factū ꝛ poſſibile eſſe: nobilius eſſet oībus alijs: qđ eſt incōueniēs. Eſt ergo finis nāliter per ſe intētus: ꝛ p̄mo ab vniuerſo aliqđ exiſtēs in actu. Omne aūt tale nobilius eſt hys quoꝝ eſt finis: igiſ ipſe eſt aliqđ ſubſiſtēs cū nullū inherens nobilius ſit oī ſubſiſtēte. ¶ Tertio ſi vltimatus finis vniuerſi eſſet aliqđ inherens nō eſſet vn⁹ finis oīum: ꝛ per ꝯñs vniuerſuȝ nō eēt cōnexū. ¶ Sed ꝯtra hoc eſt dubiū ex dicto Cōmētatoris 2° celi cōmē. 64. vbi ait. q̄ oīa entia nō intēdunt niſi vt aſſimilenſ ꝑfecte nobili qđ eſt deus. ꝛ in. 12. meta. cōmē. 36. dicit q̄ p̄mū celū moueſ a p̄mo motore ſm deſideriū vt aſſimileſ ei ſm ſuū poſſe. Ex qb⁹ videſ q̄ finis alioꝝ entiū nō eſt deus iþe ſed aſſimilatio ad iþm. talis aūt aſſimilatio nō eſt aliqđ ſubſiſtēs: ergo finis vniuerſi non eſt ſubſiſtēs. ¶ Dicēdum eſt ad hoc q̄ nō eſt icētio Cōmētatoris q̄ vltimus finis ꝛ ꝓpter ſe nāliter amatus ab entibus oībus eſt aſſimilari p̄mo: ſed iþm p̄^m eſt finis vltimus ꝛ bonū ꝓpter ſe amatum: ꝛ q: ſic eſt ꝛ oīa que habēt aliquē finē ſubſeruiunt illi fini ꝛ ſi actiua ſunt habēt actiones ſeruiētes ꝛ ꝯſequētes finē ſuū ꝛ actionē eius: ſicut pȝ de ſeruis reſpcū dñi: ꝛ de artificijs ordinatis ad aliqđ artificiuȝ aliud: ac per hoc ſe illi aſſimilanſ ꝛ ꝯformant: ideo dr̄ q̄ talia intēdunt aſſimilari ꝛ ꝯformare ſe fini nō q̄ aſſimilatio vel ꝯformatio ſeu ſeruitiū ꝓpter ſe ꝛ p̄ma intentione intendanſ: ſed ꝓpter dñm iþm qui ab ipſis ꝓpter ſe diligiſ ꝛ amaſ. Et ſic eſt de entibus reſpcū dei: vt ipſemet declarat 12. meta. cōmē. 43. ¶ Patet ergo ex p̄cedētibus q̄ nāliter pōt cognoſci eſſe vnū vltem finē ꝛ bonū q̄ oīa alia entia ꝓpter ſe ipſum appetunt nāliter ꝛ iþm nihil aliud ꝓpter illud aliud vltimate nāliter appetit: ꝛ q: hoc intelligimus per hoc nomē de⁹ ſeqtur q̄ nāliter cognoſci pōt deū eſſe. ¶ Ad arg^m factū in p̄ncipio. q. dđm q̄ quicquid ſit de neceſſitate ꝯñie ꝛ veritate ꝯſequētis q̄ magis patebit in q̄ōne ſequenti. Aſſumptū tamen in ꝓbatione ꝯñie. ſ. q̄ eſſe finem eſt eſſe cuius gratia aliquid eſt ꝓductū in eſſe: falſuȝ eſt: ſicut pȝ ex p̄° articulo hui⁹ q̄ōnis.

¶ Diſtinctionis prime. Queſtio. ij.

Conſequēter querit vtrū nāliter poſſit euidēter cognoſci eſſe vnū vniuſe p̄ncipium a quo cetera entia ſunt ꝓducta. ꝛ arguiſ q̄ nō. Quia nullum repugnās apparētib⁹ pōt euidēter cognoſci eſſe verū. Sed eē aliqđ ens a quo cetera ſint facta repugnat apparētibus: ꝑ ꝛc. Maior pȝ q: oīs euidēs cognitio a nobis nāliter habita eē aliqbus apparētibus nobis ſumit exordiuȝ. Minor declaraſ q: apparentib⁹ repugnat oīa p̄ter vnū eſſe corruptibilia cū plura appareant ad ſenſum eſſe perpetua. v. g. corpora celeſtia. Apparet etiā q̄ oē factū eſt corruptibile: igiſ repugnat hys que nobis apparēt oīa eſſe facta. ¶ Scđo q: ſi hoc ex nālibus poſſet euidēter cognoſci maxime hoc cognouiſſent ꝓhi q̄ ſolliciſſime hoc ꝑſcrutati ſunt. Sed hoc eſt falſum: q̄ pȝ q: p̄hoꝝ p̄ncipaus Ariſto. hoc non cognouit: q̄nimo falſum putauit ſicut pȝ p̄mo phyſi. de mā p̄ᵃ quā dicit ingenitā: ꝛ idē dicit de celo: p̄ ce. ꝛ ꝯſtat q̄ idē ſenſit de itelligētijs. ¶ Tertio q: oīa eē facta ab vno eſt articulus fidei. articulus autem fidei naturaliter cognoſci non poteſt euidenter.

Oppoſitum ꝓbaſ: q: ꝓhs 2° meta. ꝓbat in cauſis efficiētib⁹ nō poſſe ꝓcedi in īfinitū: ſed neċe eſſe deuenire ad vnū p̄^m efficiēs. p̄^m aūt efficiēs eſt efficiēs oīum alioꝝ vt dicit. alioquin nō eſſet p̄mū: igiſ nāliter pōt cognoſci eē aliqđ p̄mū a quo cetera ſunt facta. Et hoc etiā vt ex rōne facta pȝ cognouit ꝓhs. ¶ Itē in lr̄a habeſ q̄ ꝓhi cognouerūt eſſe vnū p̄ncipiū qđ factū nō eſſet ꝛ ex quo cūcta eſſent.

Reſpondeo. Quia in argumentis tangitur: ac etiam in lr̄a quid de propoſita queſtione ſenſerunt ꝓhi: ꝛ de hoc etiam controuerſia eſt inter modernos doctores idcirco duo diſcutienſ. p̄mū erit que fuerit opinio ꝓhi. ſ. Ariſto. cuius ſcia ꝛ doctrina nobis familiarior eſt inter ceteros p̄hoꝝ doctrinas: ac etiā opio ſui Cōmētatoris Auerrois circa p̄ſens queſitum. 2^m eſt quid per rationeȝ naturalis luminis poſſit cognoſci de hoc qđ queritur.

Quantum ad p̄mū ſciendū q̄ nō eſt dubiū de intentione p̄dictoꝝ p̄hoꝝ de rebus gñabilib⁹ ꝛ corruptibilibus: ꝯſtat enī illas eſſe ꝓductas ꝛ factas: ſed de rebus eternis

eſt dubitatio quid ſenſerint: ⁊ quātū ad hoc eſt diuerſitas inter doctores quibuſdā dicentibus ꝙ ſm op. ph̄i ⁊ Cōmentatoris omnia entia eterna ꝑter ꝑmū ens ſunt efficienter cauſata. tam corpora celeſtia q̄ etiam intelligentie. Quibuſdā ṽo alijs dicētibus ꝙ ph̄s ⁊ Cōmētator opinati ſunt vtiq; corpora celeſtia eſſe facta. nō aūt hoc opinati ſunt de intelligentijs: ſed res poſuerunt eſſe penitus improductas.

Fol. 10. col. 1. poſt lineã 12.

Conſequēter circa 2ᵐ ꝙ in hac di. tāgit Magr: quero vtrū rōne nālī ſit euidēter ꝓbabile deū eſſe vltem ⁊ vltimū finē oīum entiū alioꝝ. ⁊ arguit ꝙ nō: qꝛ nō eſt euidēter ꝓbabile oīa alia a deo eē facta: igit̄ nec eſt euidēter ꝓbabile oīa alia eſſe ad finē aliquē ordinata. Antecedēs ſatis videt̄ hēri ex ꝑcedēti q. ꝯñia ꝓbat̄. naꝫ cauſalitas finis eſt eſſe cuiꝰ grā aliqd fit vel factū eſt: ⁊ per ꝯñs ſolū illud hꝫ cām finalē ꝙ fit vel eſt factū. de quo igit̄ nō pōt cognoſci euidenter ꝙ ſit factum nō poteſt cognoſci ꝙ ſit ad finē aliquem ordinatum.

Ad oppoſitum pōt argui: ex eo ꝙ. 12. meta. nāliter videt̄ eſſe ꝓbatū: vnū eſſe finē ⁊ ꝑncipē vniuerſi. talem autē non niſi deum intelligimus eſſe.

Huius qōnis duo erunt articuli. in primo inquiret̄ que ſit cauſalitas finis ⁊ quid eiꝰ cāūm. ¶ In 2ᵒ id qđ queſtio principaliter querit.

Quantum ad ꝑmū dicit̄ ꝙ cauſalitas finis eſt eē illud amore cuius aliqd agit̄. Sumit̄ aūt agi nō ſolum pro fieri vt diſtinguit̄ ꝯtra eſſe: ſed etiā pro eſſe effectiue ab alio ꝙ cōpetit creature ſm totā eiꝰ durationē. Amor ṽo h̄ ſm eos nō intelligit̄ tm̄ actus appetitus cognitiui: ſed ḡnaliter appetitus vt cōmunis eſt ad nālem ⁊ cognitiuū. Probat̄ autē iſta ꝯcluſio ꝑmo ſic. Cauſalitas finis eſt eſſe cuiꝰ grā: vt vbiq; per ph̄m pꝫ. Sed eſſe cuius grā nihil aliud eſt q̄ eſſe cuius amore aliqd agitur ⁊c. ꝓbat̄ aſſumpta: qꝛ eſſe alicuius grā nihil aliud eſt q̄ eſſe intentū ꝓpter illud: ſed nihil pōt intēdi niſi ab agente: ꝙ ꝓbat̄: qꝛ intendens aliqd ꝓpter finē aut eſt ipſe idē finis: ⁊ hoc nō: qꝛ finis intēdit̄ nō intēdit. Aut eſt id qđ intēdit̄ ꝓpter finē: ꝙ etiā nō pōt dici: qꝛ intēdere nō eſt ordinare in finē: ſed potius ordinare aliqd ad ꝯſequēdū finē. Aut eſt agens intēdens illud propter finē: ⁊ per ꝯñs eſſe intentū ꝓpter finē eſt agi ꝓpter finē: ex quo vlterius ſequit̄ ꝙ finis eſt cuius grā aliqd agit̄. ¶ Scđo ſic. Cauſalitas finis correſpōdentis agēti per intellectū ⁊ voluntatem eſt eſſe cuius amore aliqd agit̄. ḡ cāitas finis vniuerſaliter ſumpti eſt eſſe cuius grā aliqd agit̄. Antecedēs probat̄: qꝛ huiuſmodi agens eū effectū agit quē amat ſeu facere vult. Aut ergo ſuū effectū amat ꝓpter ſe tm̄ aut ꝓpter aliud cuiꝰ amore vult ſuū effectū facere. ꝑmū nō pōt dici: qꝛ tūc ſuus effectus eēt eiꝰ vltimus ⁊ ꝑncipalis finis: ⁊ cū huiꝰ finis ſit ſimplr nobilior omni alio diuerſo a ſe ſequeret̄ ꝙ effectus eſſet ſimpliciter nobilior ſua cā ꝑncipali: qđ eſt falſum. Relinqt̄ ergo ꝙ tale agēs amat facere ſuū effectuꝫ grā ⁊ amore alterius. illđ ṽo eſt finis: igit̄ finis agētis per intellectū ⁊ voluntatē eſt cuius amore aliquid agit̄. Cōſequēter ꝓbat̄: qꝛ omne ꝙ hꝫ cām finaleꝫ hꝫ cām efficientē. oīs aūt effectus cauſe efficiētis eſt effectus mediatꝰ vel imediatus cauſe efficiētis per intellectuꝫ ⁊ voluntatē: ergo omne ꝙ hꝫ cām efficientē hꝫ cām efficientē per intellectū ⁊ voluntatē: ⁊ per ꝯñs oīs cauſalitas finis correſpōdet agēti voluntario. ¶ Tertio: qꝛ finis dat quādā amabilitatē hijs que ſūt ad finē. i. eſt cuius grā vel in ordine ad qđ ea que ſunt ad finē ꝑter bonitatē ꝓpriā qua vnūqđq; eſt amabile ſm ſe hꝫ eſſe amabile hoc aūt nō cōpetit ei niſi reſpectu agētis amātis ipm̄ ꝓpter finem. ¶ Cōfirmat̄ ꝯcluſio h̄ ab alijs auctoritatibꝰ Cōmētatoris quarū ꝑma eſt. 3. meta. cōmē. 3. vbi ait ꝙ finis nō eſt in rebꝰ immobilibꝰ: qꝛ finis eſt finis actionis ⁊ motus: qđ igit̄ caret motu caret fine: niſi finis dicat̄ equoce. h̄ Cōmētator. ¶ Alia eſt i de ſubā orbis. c. 2. finis inqt ſignificat agens ſignificatione ꝓpria. Ex qbꝰ videt̄ ſm intētionē Cōmētatoris ꝙ finis nō ſit finis niſi eius ꝙ agit̄ ꝓpter ipm̄ ⁊ per ꝯñs cāitas finis eſt eſſe cuius grā aliqd agit̄. ¶ Cauſatū aūt cauſe finalis ſm iſtaꝫ op. eſt id tm̄ ꝙ ab agēte hꝫ eſſe ꝓpter finē: ⁊ hoc ſatis pꝫ ex dictis. vnde inquūt ꝙ cū dicit̄ aliqđ agens ſiue ꝑmariū ſiue ſecūdariū agere ꝓpter finē: ly ꝓpter: nō iportat cāitatē finis reſpectu agentis: ſed reſpectu effectus eius quē agit ꝓpter ipm̄ finē. Naꝫ oīs finis nobilior eſt eo cuius eſt finis. nullus aūt effectꝰ nobilior eſt ſua cā ꝑncipali. ¶ Hec op. q̄tuꝫ ad neutrū ꝑdictoꝝ vt mihi videt̄ eſt vera. vnde ꝯtra ꝑmum arguo ꝑmo ſic. Cōtingit aliqd eē finem ⁊ eius amore nihil agi. igit̄ cāitas finis nō eſt eſſe cuius amore aliqd agit̄. pꝫ ꝯñia. ꝓbo añs. nā ꝯtingit aliqd eſſe volitū ⁊ eius amore nihil agit̄. v. g. exiſtēs aliqs ad feneſtrā pōt velle videre tranſeuntes: ⁊ nihil agere amore huiuſmodi viſionis. ſimiliter aliqs pōt velle audire dulciter canentē: ⁊ velle intelligere aliq̄ veritatē. eſto ꝙ nec amore auditionis vel intellectionis huius aliq̄ ſ agat aut agere velit. Sed ſm Augu. 2. de tri. c. 6. omne volitū ſiue ſit volitū ꝓpter ſe ſiue propter aliud eſt finis volitionis ſue. Voluntas inqt videndi finē nō hꝫ niſi viſionē ſiue id referat ad aliud ſiue nō referat. Si eni nō refert ad aliud viſionem ſed tm̄ voluit vt videret nō eſt diſputandū q̄o oſtēdat̄ finē voluntatis eſſe viſionē. Manifeſtū eſt. n. ⁊ multa ſubdit ad ꝓpoſitum. ¶ Scđo ꝓbat̄ añs: qm̄ ꝯtingit aliqd eſſe finē anteq̄ aliqd agat̄ ꝓpter finē: qīmo ⁊ ſi nulla ſecutura ſit actio ꝓpter finē. Qđ pꝫ in agētibꝰ a ꝓpoſito de qbꝰ dicit ph̄s 3ᵒ ethi. ⁊ dcīn eius per experientiā eſt euidens: ꝙ nullus tollū ꝯſiliabit̄ de fine: ſed ponētes finē aliquē: q̄liter ⁊ per que erit intēdūt: ⁊ ſi per plura qdem videat̄ fieri per ꝙ facillime ⁊ optime intendunt. Si autē per vnū ꝓcurat̄ qualiter per hoc erit ⁊ illud per qđ quouſq; veniant ad ꝑmā cām que inuētione vltima eſt: ⁊ ꝙ vltimuꝫ eſt in reſolutione ꝑmū eſt in ḡnatione: ⁊ ſubdit ⁊ ſi qđ ipoſſibile inueniant: deſcendunt puta ſi pecunijs indiget: has aūt nō poſe eſt tribui. Si aūt poſe videat̄ incipiunt operari. Ex hijs pꝫ: ꝙ finis eſt finis ante oēm opationē fiendā ꝓpter eū: imo ⁊ ante omne ꝯſiliū de operatione fienda. ⁊ aliqñ qñ nulla operatio ſequitur. ¶ Nec vꝫ ſi dicat̄ q̄tū ad auctoritatē Augu. ꝙ ipa viſio que eſt finis volitionis: eſt id qđ agit̄. Aut q̄tū ad auctoritates ambas ꝙ ipſa volitio finis eſt id qđ agit̄ grā finis: nō qdē ꝑmū. tum qꝛ ſequitur ꝙ ipſa viſio eſſet finis ſuiipſius ⁊ fieret ꝓpter ſeipm̄ tanquā ꝓpter finē: ac per hoc ſm dicta op. eſſet ſimplr nobilior ſeipſa: qđ eſt falſum. tum qꝛ ꝯtingit aliquē velle videre qui tamē nō videt: ⁊ per ꝯñs tūc viſio nō agit̄. Nec vꝫ 2ᵐ: qꝛ ipſa volitio finis eſt amor finis: ſicut igit̄ amor ille nō fit ſeipſo: ita nec volitio finis fit amore finis. dicit aūt op. ꝙ finis eſt cuius amore aliqd agit̄: per ꝙ pꝫ ſm ipſam ꝙ illud qđ agit̄ amore finis eſt aliđ ab illo amore. ¶ Preterea ad idē ꝑncipalr arꝰ ſic. Sicut ꝯtingit aliquē agere ꝓpter finē: ſic etiā ꝯtingit aliquē ꝓpter aliquē finē deſiſtere ab actione ſeu nō agere. v. g. in abſtinētibꝰ ⁊ ieiunantibꝰ: ac etiā ꝯtinētibꝰ ꝓpter deū. Similr in hijs qui amore dei nō agunt opera vitioſa ⁊ ꝓhibita: igitur cāitas finis nō eſt cuius amore aliqd agit̄. pꝫ ꝯñia: qm̄ tales nihil agūt ꝓpter finē ⁊ tamē vere finē intēdunt: cā finalis vtiq; eſt ꝙ nō agūt. ¶ Preterea cū quis ambulat ad foꝝ vt inueniat debitorē inuētio debitoris eſt vere cā finalis: ⁊ nō eſt cuius grā aliqd agitur: ḡ illa nō eſt cāitas finis. ꝑma pars añtis pꝫ: qꝛ ſi querat̄ ꝓpter quid ille vadit ad foꝝ ⁊ reſpōdeat̄ vt inueniat debitorē ⁊ qđ ſit de cā: cuꝫ ꝓpter qđ ſit qđ de cā vt pꝫ 2ᵒ phyſic. ⁊ ſimilr tmꝰ eſt de cā: ⁊ pꝫ ꝙ nō de alia q̄ finali. 2ᵃ pars pꝫ etiā: qꝛ nec ambulans agit̄ nec ſpatiū per qđ ambulat nec aliq̄ res vt apparet. Nec vꝫ dicere ꝙ ambulatio vel motꝰ ille agit̄: qm̄ motꝰ ambulationis nō eſt aliqua res alia ab ambulāte ⁊ ſpatio vt in ſequentibꝰ patebit. Quāuis igit̄ inuētio debitoris ſit cā vt ille ambulet ⁊ vt ſpatiuꝫ ambulet̄ nō eſt tm̄ cā vt aliq̄ res tunc agat̄. ¶ Preterea non eſt dubiū ꝙ ſm intētionē ph̄i ⁊ Cōmentatoris: op. illa falſa eſt: ꝙ pꝫ: qꝛ multas res dixerunt habere cām finaleꝫ quas tamē opinati ſunt eſſe penitus iproductas. Sicut eſt mā ꝑma: cuius tm̄ finis eſt forma ſm eos 2ᵒ phyſi. cōmē. 24. ⁊ 81. Itē intelligētiarū dixerunt deū eſſe cām finalē: vt pꝫ. 12. meta. ⁊ tm̄ opinati ſunt tam mām q̄ itelligētias eſſe nō factas: vt pꝫ ex ꝑcedēti. q. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ ſm ipſos deus eſt finis intelligētiarū nō q̄tū ad eſſentias ſuas: ſed quātū ad operationes quas agūt ꝓpter ipm̄: hoc pꝫ eſſe falſum ex eo ꝙ Cōmētator cōmē. 43. ait. Perfectio inqt vniuſcuiuſq; mouētiū vnūqđq; orbiū perficit̄ per ꝑmū motorē oīum: ⁊ ideo oēs intēdunt hunc motū diurnuꝫ qui eſt ꝑmi motoris actio ⁊ ꝑncipiū aliarū actionū: apparet enī ꝙ alij motus ꝓprij ſunt ꝓpter iſtū. Itē cōmē. 51. Cōmune inqt eſt in oībus ꝙ oīa ſunt ꝓpter vnū ⁊ ꝙ actiones eoꝝ ſunt erga illud vnuꝫ: ⁊ eſt ꝑma cā. Ex qbus pꝫ ꝙ oīa alia nō ſolū agunt ꝓpter ꝑmam cām finaliter: ſed etiā ſunt ꝓpter illā: ⁊ ꝙ ideo ꝓpter illaꝫ agunt: qꝛ ꝓpter illā ſunt. Et ḡnaliter verū eſt ꝙ qꝛ res ſunt ꝓpter hunc vel illū finē ideo ꝓpter illū opant̄. Et in rei veritate diuerſitas finiū in rebꝰ eſt cā diuerſitatis actionū ipſarū: vt idē Cōmēta. dicit 2ᵒ celi cōmē. 65. ¶ Cōfirmat̄ ſm intētioneꝫ ipſoꝝ. Nā volunt ꝙ terra ſm totū hꝫ aliquē finē ꝓpriū qui eſt cōplemētum ⁊ perfectio eiꝰ: vt pꝫ 2ᵒ celi per ph̄m ⁊ Cōmētatorē cōmē. 66. Hic ḡ finis aut eſt cuius grā terra mouet̄ aut mouet: ⁊ hoc nō ſm ipſos: qꝛ vt dicit Cōmētator in ꝑdicto cōmēto ipſa aſſequitur finē ſuū ſine oī operatione ⁊ motu. Aut cuiꝰ grā ipſa facta eſt: ꝙ etiā falſum eſt ſm ipſos. nā idē Cōmētator dicit infra cōmē. 102. ꝙ terra nō eſt genita ſm totuꝫ. Aut cuiꝰ grā ipſa eſt: ⁊ tunc ſequit̄ ꝙ nō oīs finis eſt cuiꝰ grā aliqd agit̄: ac per hoc illa non eſt eius cāitas quā dixit: qđ eſt ꝓpoſitū. ¶ Huic fauet ēt dictū

phī in .7. meta. vlti. ca. vbi vult ꝙ cā agēs ſolum querit̄ de re in fieri ⁊ corrūpi. finalis aūt etiā in eſſe. ita vt nō ſolū ꝯtingat querere ꝓpter qd res fit vel corrūpit: ſed etiā ⁊ ꝓpter qd res eſt; Similiter in pͥmo reꝓhendit antiquos qui iperfecte tetigerunt cām finalē. nā ⁊ ſi dixerūt qḋ eſt bonū: nō tamē dixerūt illud bonum eſſe cām vt cuius grā aliqd eſt vel factū eſt: Ināde ꝙ nō ſolum illud eſt cā finalis cuiꝰ grā aliqd eſt factū vel fit: ſed etiā illud cuius grā aliqd eſt. ¶ Ex hys oībꝰ pꝫ ꝙ illa quā aſſignāt nō eſt cāitas finis ſeu ꝙ idē eſt dictu. h̄ diffinitio: cuiꝰ grā vł amore aliqd agit̄ nō eſt ꝓpria diffinitio finis vel cāe finalis cum illa ꝯuertibilis: ⁊ h̄ ſufficiant ꝯtra pͥmū dictū op. ¶ Ex hys etiā ſcḋo tis pꝫ ꝙ ſm dcm̄ op. ſ. de cāto cāe finalis eſt falſum. Nā dē cuiꝰ cā finalis eſt cā finalis ē cātū cāe finalis. Sed alicuiꝰ ꝙ nō agit̄ grā vel amore ſui finis finis eſt cā finalis. v. g. volitionis ipſius finis: vt pꝫ in pͥma rōne ꝯtra pͥᵐ dcm̄ opi. ḡ ⁊c̄. ¶ Preterea qncūqꝫ aliqd ē cā finalis ipm̄ ē cā finalis alicuiꝰ ſui cāti: ⁊ nō ſemꝑ qn̄ aliqd eſt cā finalis eſt cā finalis alicuiꝰ ꝙ agit̄ amore eiꝰ: vt pꝫ per ſcḋam ⁊ tertiā rōnē. ḡ ⁊c̄. ¶ Preterea ſm phm̄ 2ᵒ phy. ⁊ Cōmētatorē ibidē cōmē. 31. finis eſt cā aliarū cāꝝ: ⁊ per ꝯñs cāe efficiētis: ꝙ nō eſt itelligēdū q̄ſi finis inquātum finis ſit cā eſſendi vel ꝓpter quā efficiens eſt: ſed eſt cā ꝓpter quā efficiēs eſt efficiēs ſiue ꝓpter quā efficit: quē ſenſum ſatis explicat Cōmētator. 5. meta. cōmē. pͥmo in fine vbi dicit ꝙ īter oīa pͥncipia rei pͥmū eſt cā finalis. oēs enī cāe inqꝫ nō ſunt pͥncipia niſi propter illud pͥmū. i. ꝓpter cām finalē. Expreſſius aūt Aui. pͥmo ſuf ſi. c. 12. d. finis eſt cā ꝓpter quā efficiēs hꝫ eſſe efficiēs: ḡ ipē eſt ei cā vt ſit ille cā: ⁊ efficiēs nō ē cā finis vt finis ſit cā: ⁊ h̄ declarabit̄ in phīa pͥma. hinc etiā eſt cōe dcm̄ ꝙ finis eſt cā cāitatis aliarū cārū. i. ꝙ aᵉ cāe ſint cāe: igit̄ ꝙ efficiēs ſit efficiēs eſt cātū cāe finalis: igit̄ nō ſolū id qḋ efficit̄ ab agēte grā finis eſt cātum finis. h̄ itaqꝫ ſufficiant ꝯtra op. pͥdictā. ¶ Rñº igitur ad hūc articulū tali ordine. nā pͥmo dicā que eſt cāitas finis. deīde ponā aliquas diſtinctiones de finibꝰ ⁊ inferā correl. quedā. 3ᵒ dicā ꝙ eſt cātū finis. ⁊ 4ᵒ circa dicta monebo aliq̄ dubia. ¶ Quātū ad pͥᵐ dico ꝙ cāitas finis eſt eē id in ꝙ appetitu aliud tēdit ⁊ accipiēdo appetitū cōiter ad nālem ⁊ alios. dr̄ aūt aliqd tendere in aliud appetitu ſiue ipm̄ ſit appetitio formalis ſiue appetēs ſeu qd ꝓpter aᵇ appetitū: ita ꝙ h̄ ſit deſcriptio finis. in ꝙ appetitu aᵇ tendit. ¶ Forte melius diceretur: ꝙ aᵇ eſt eſſe finē aliud eſſe cām finalē. Nō enī oīs finis eſt cā finalis: eius cuiꝰ eſt finis. Nam volitū a deo eſt finis volitionis dei. pͥſertim ſi volitum illud nō ſit dᵐ: ſicut ꝓbatur ex aucte Aug. 11. de tri. ⁊ tñ volitionis dei cū ſit deus nulla eſt cā finalis. Eſſe ḡ cām finalez eſt eſſe cuius amore aliud eſt amatū. accipiendo amorem ḡnaliter pro amore ſeu appetitu nāli: aīali: ⁊ volūtario. Et huic ꝯuenit dictū phī: qui cām finalē vbiqꝫ deſcribit vel vocat cuiꝰ grā: ꝙ nō eſt aliud dictu q̄ cuiꝰ amore. ¶ Eſſe vō cātū cāe finalis eſt eē amatum: qꝛ aliud eſt amatū. ¶ Et ſm iſtā viā auctas illa Augu. 2. de tri. nō valeret ꝯtra aliā op. nec ꝓ illa. Hec ex aīa: qꝛ ſm hoc: nō cogeris ponere deū aliquo mō habere cām: cuius oppoſitū ꝓ certo nō bene ſonat. Hoc declaratur pͥmo ex intētione phī. 12. meta. vbi volens oſtendere q̄liter mouet motor celeſtis ait ꝙ mouet vt appetibile ⁊ itelligibile: vel ſm lrām cōmēti: ſicut deſideratū ⁊ itellectū: in qbꝰ verbis ſm Cōmētatorē ibidē cōmē. 35. phs innuit dictū motorē duplici mō mouere. ſ. vt agens ⁊ vt finis. in eo. n. ꝙ ait vt intellectū innuit eū mouere vt agens. in eo vō ꝙ dicit: vt deſideratū vel appetibile innuit eū mouere vt finis. Sicut pꝫ diligēter inſpicienti cōmentū illud: mouere igitur vt finis eſt mouere aliud vt amatū: ⁊ ꝙ nō eſt aliud q̄ eſſe in ꝙ aliud tēdit amore: ⁊ ſi ab eodē efficiatur amor in ꝙ etiā terminatur: nō dicit illud eſſe amatū iquātū efficit: ſed ſolūmō iquātum terminat amorē: ſicut pꝫ vbi efficiēs ⁊ terminās diſtiguūtur. Nō enim forma balnei in aīa que ſm Cōmētatorem efficit amorē eſt amata illo amore: ſed ea que eſt extra ad quā amor terminat̄. Eſſe igit̄ amatū vel intentū: aut in ꝙ tendit appetitꝰ eſt eſſe finez: ſeu cāitas finis: vt h̄ de fine eſt ſmo: ⁊ ſicut tetigi de appetitu ſic etiā dico ꝙ amor ḡnaliter intelligi debet tam ꝓ nāli appetitu q̄ alys vt deſcriptio ſit cōis ⁊ ꝯuertibilis cū deſcripto. Nam vt pꝫ 2ᵒ phyſi. nō ſolū aīalia: ſed etiam alia entia nālia agunt ꝓpter finez: ⁊ ꝓprios fines habēt. ¶ Declarat̄ hoc idē ex intētione Aui. pͥmo lib. ſue ſufficiētie. c. 15. vbi ait ꝙ finis verus eſt qui intendit̄ ꝓpter ſe ⁊ ꝓpter quez cetere res appetunt̄: nō deſcribit aūt h̄ finē in cōmuni: ſed ſpālr finē nō relatum in aliū ſed vltimū in quē aly referunt̄: ⁊ illū vocat finez verum: qꝛ per ſe ⁊ pͥmo ei cōpetit eſſe finem. Sed ſi cōiter deſcribi debeat ſm eius intentionē: pꝫ: ꝙ dicet̄: finis eſt qui intendit̄: ꝙ nō aliud eſt dictu: q̄ in quē appetitꝰ tendit vel obiectiue terminat̄. ¶ Huic ēt ꝯcordat ſoīs Aug. 2. de tri. c. 6. vbi qōiꝫ obm

volitionis vocat finem eius ſiue voluntas illud referat in aliud ſiue nō referat. Et eodē mō id in qḋ fert̄ volūtas ſeu appetitus vel inclinatio nālis: eſt finis eius. ¶ Uerum qꝛ nihil ꝓprie dici pōt finis ſuiipſius pͥmo ⁊ per ſe: vt de fine nunc loquimur: qui. ſ. eſt cā finalis: ſic nec aliqd ꝓprie pōt dici cā ſui pͥmo: ideo intelligendū eſt ꝙ illud ſit finis in qḋ aliud tendit per appetitū. aliud inquā qḋ eſt vel appetitio que nō eſt id qḋ appetit̄ ⁊ ſeipſa tendit in illud eſt ipſa tendentia: vel appetens nō idem ei qḋ appetit. Aut aliqd appetitū ꝓpter aliud appetitū ꝙ nō eſt ipm̄: ⁊ idcirco addidi in deſcriptione finis aliud: ⁊ ſic itelligo cū dico: ꝙ finis eſt in ꝙ appetitu aliud tendit. ¶ Ratione quoqꝫ pōt declarari h̄ ipm̄ eo mō quo tales deſcriptiones declarari pñt. Naꝫ cuicūqꝫ ꝯuenit ratio pͥdicta qbuſcūqꝫ alys circūſcriptis ipſum vere dicit̄ finis: ⁊ cuicūqꝫ nō ꝯuenit quecūqꝫ alia ꝯueniāt nō eſt finis: igit̄ ⁊c̄. aſſumptū declarat̄. tam in volūtarys finibꝰ q̄ nālibus. Si quis enī vadat ad forꝫ intendens a debitore recipere debitū. nō aūt intendens in via inuenire thaurum. Sic receptio debiti eſt finis ſue itētionis ꝙ nō inuētio thauri: poſito etiam ꝙ inueniat thaurum: nec aliq̄ ratio pōt aſſignari niſi qꝛ h̄ fuit intenta illa vō nō: cū in ceteris ꝯcurrentibꝰ ꝯueniant. nā oīs operatio que pͥceſſit receptionē debiti pͥceſſit inuētionē thauri nec ad vnā plus actū eſt q̄ ad aliaꝫ: ⁊ ideo lꝫ vtraqꝫ ſit finis itionis (vocādo finem ꝙ eſt terminus ⁊ vltimū) ⁊ cōſequitur aliud: non vtraqꝫ tamē eſt cā finalis: nec finis vt finis ē cā: ꝓpter aſſignatam rōnē. Cōfirmat̄ qꝛ poſito ꝙ h̄ vadens nō recipiat debituꝫ inueniat aūt thauruꝫ. ꝯſtat ꝙ dicet̄ fruſtratus eſſe ſuo fine. nō aūt ſi ecōtra reciperet debitū ⁊ nō inueniret thaurum: nec huius eſt alia ratio: niſi qꝛ intēdebat recipere debitū nō aūt inuenire thaurum. Hoc etiā ꝯfirmat dictū Aui. vbi ſupra ca. 13. qui diſtinguit inter finem ⁊ id qḋ ꝯſequitur finem. vnde dicit ꝙ decor ꝯñs ſanitatē nō eſt finis exercitÿ: ſꝫ ſanitas: qꝛ exercitio nō intendit̄ decor: ſed ſanitas ⁊ ex ſanitate ſequitur decor. ¶ In finibus quoqꝫ nālibꝰ idem pꝫ. Naꝫ finis terre eſt eſſe deorſum: ⁊ pͥciſe qꝛ ad id nāliter inclinat̄. Unde poſito ꝙ eſſet non ꝓducta ab aliquo ſicut opinatus eſt phs: ⁊ ꝙ nec moueret nec moueret̄ ⁊ qbuſcūqꝫ alys rōnibꝰ finis ab alys aſſignatis vel poſſibilibus aſſignari: hoc ſolo retento ꝙ nāliter appetit ſeu inclinatur vt ſit deorſum: hoc eſt finis eius. ecōtra hoc circūſcripto poſitis alys qbuſcūqꝫ nō erit nālis finis eiꝰ nō certe plus q̄ eſſe ſurſum. ¶ Et qm̄ aliqd tendere in aliud appetitu multipliciter cōtingit ideo ⁊ multiplex etiā diſtinctio pōt de fine dari. ponaꝫ tñ nō oēs: ſed aliquas magis vtiles ⁊ valentes ad ſequentia. Sit ḡ pͥma diſtictio ꝙ finiū qdā eſt nālis: ⁊ eſt ille in ꝙ nāliter tendit̄ appetitus: qdā vō volūtarius ⁊ eſt is quez qs libere ſibi pro fine ꝯſtituit. Et inter hos eſt differētia ſm Cōmētatorem 2ᵒ phyſi. cōmē. 31. qm̄ vltimū itentū. i. finis in rebꝰ volūtarys multotiēs videt̄ bonū ⁊ nō eſt in rei veritate. intentū vō in rebꝰ nālibꝰ eſt bonū verū. ¶ Alia diſtinctio eſt: ꝙ finiū qdā eſt inherens vt ſanitas in corpore ⁊ bonitas in aīa. qdā vō ſubſiſtens vt dñs ſeruoꝝ. Et hanc ponit Cōmētator. 12. meta. cōmē. 36. perfectionū inqt ꝓpter quas mouet̄ perfectū quedā ſunt q̄litates qbꝰ pficitur id qḋ mouet̄ vt illud qḋ mouet̄ ꝓpter ſanitatē: ⁊ quedaꝫ ſunt ſube extrinſece a re que mouet̄ ad eas vt aſſimilet̄ eis: vt inueniunt̄ oēs actiones ſeruoꝝ: qm̄ ſunt erga intentionem dñi ſui: igit̄ dñr eſſe ꝓpter dñm: ⁊ ſimilr oīa entia cū pͥmo pͥncipio. Cui diſtinctioni ſatis ꝯſonat illa qua dicit̄: qḋ eſt finis quo ⁊ finis cuius: finis quo dicit̄ ille quo formalr res perficit̄: ⁊ ille eſt qui eſt dictus īherēs. finis vō cuius dicit̄ ille quo nō pficit̄ res formalr lꝫ extrinſece perficiat̄ per ipm̄. Sed cuiꝰ eſt aliqd res cuiꝰ eſt finis: ſicut ſeruus dicit̄ eſſe aliqd dñi: ⁊ ille eſt dictꝰ ſubſiſtens: ⁊ hāc ponit Cōmētator 2ᵒ phyſi. cōmē. 24. ¶ Alia eſt. ꝙ qdā eſt finis nō actu exiſtens ⁊ ꝓpter quez agens agit vt ſit. Sicut ſanitas eſt finis eiꝰ qui mouet̄ ꝓpter ſanitatem acgrendam: quedā vō actu exiſtens ⁊ ꝓpter quez nō agit agens vt ſit ſed qꝛ ipſe eſt: ſicut dñs eſt finis ſeruoꝝ. quā. d. ponit phus. 12. meta. dicens Eſt enī alicui ꝙ cuiꝰ grā quoꝝ hoc qdem eſt: hoc vō nō eſt. Et pͥmus vt dñr aliq pōt ꝓprie dici deſideratus. ſecūdus aūt magis dici dꝫ amatꝰ vel dilectꝰ. Sed in ꝓpoſito nō multum de hoc curo. ¶ Alia diuꝰ eſt ꝙ qdā eſt finis vltimus ⁊ propter ſe intentus: qdā vō medius ſeu relatus. i. ꝓpter aliū finez vlteriorem intentus. exēplū pͥmi: ſanitas. exemplū ſecūdi extenuatio vel exercitiū: ⁊ h̄ ponit̄ a phō 2ᵒ phyſi. ⁊ a Cōmētatore ibidem cōmen. 29. ⁊ ſatis īnuitur ab Aug. 2. de tri. c. 6. ¶ Aduertendū tñ ꝙ de fine duplr loq poſſumus vno mō cōiter ſm diffinitionem ſupra datā ⁊ ſic locū hꝫ pͥdicta diſtinctio. Alio modo ſpālr ⁊ ſtrictius. ſ. de eo cui nō rōne alterius: ſed ꝓpter ipm̄ alteri cōpetit eſſe fineꝫ: ⁊ ſic loquitur phs 2ᵒ meta. vbi ait. finis eſt ꝙ nō eſt alys cā ſed alia illius: ⁊ Cōmentator ibi. ſ. cōmē. 9.

cum ait

cum alt ꝙ deſcriptio cāe finalis eſt vt nō ſit ꝓpter aliā cām: ⁊ ſimiliter Aui. in ſuffi. vbi ſupra eſt allegat᷒. ¶ Alia diſtinctio eſt ꝙ finiū quidā eſt pīma intentione intētus: quidā vō ſcōa ⁊ ex ꝯñti. Exemplū pꝫ in eo qui ꝓpter deū pncipaliṫ exercet act᷒ tēperātie ⁊ ex ꝯñti ꝓpter corporis ſanitatē: ⁊ ſimilē diſtinctionem in alijs exēplis ponit Cōmētator. 12. meta. cōmē. 35. ⁊ 2. ce. cōmento. 17. ⁊ 21. Et notandū ꝙ ois ſupradicta differētia finiū reperiri ꝯtingit tam in finib᷒ nālibus ꝙ̄ etiā volūtarijs ſicut faciliter pōt occurrere inſpicienti. ¶ Pōt ⁊ alia diſtinctio cōis et fini nāli ⁊ volūtario aſſignari. vꝫ. ꝙ quidā eſt aliquid ſignificabile cōplexe tm̄. Sicut terra nāliter appetit eſſe deorſuꝫ. ꝙ quidē nō eſt aliquid incōplexe ſignificabile vtpote entitas aliq̄ actu exiſtēs vel poſſibilis eſſe. ꝙ pꝫ qꝛ nō eſt terra: terra enī nō appetit nec mouet ad ſe: nec aliq̄ alia entitas vt locus vel aliquid aliud ꝙ quis vellet exiſtimare. nā nulla tali alia entitate poſita nihilominus terra deſcēderet ad cētrū mūdi. Similiṫ in volūtarijs: vt pꝫ in eo qui intēdit alijs ꝓdeſſe. vel aliquid ſimile. quidam vō eſt aliquid incōplexe ſignificabile vtpote aliq̄ entitas actualis vel poſſibilis. exēplūꝫ eſt ſanitas que eſt finis artis ⁊ aliquā et nāe. ¶ His p̄miſſis infero correl. duo. pīmum eſt ꝙ nō ois finis nobilior eſt ſimpliṫ eo cuius eſt finis. Et illud pꝫ tam de fine inherēte ꝙ̄ et ſubſiſtente nō ꝓpter ſe tm̄ ſed ꝓpter aliud intēto ſiue nāli ſiue voluntario: ⁊ ꝓpter quē agens agit nō qꝛ ipm̄ eſt: ſed vt ſit ⁊ qui nō pīma ſꝫ ſcōa itentione intēdit. Nō eniꝫ ſanitas nobilior eſt hoie qui illam intēdit: nec ſemꝑ genitū aut forma geniti ipſo gñante: nec opus opifice. Neq̄ iſta gñalia motoribus celeſtib᷒: ꝓpter que in generādo ⁊ in eſſe ꝯſeruando mouent ſcōa intētione ſm̄ Cōmētatorem 2° ce. cō. 17. ⁊ 12. meta. cō. 35. ¶ Ois autem finis naturalis ſubſiſtēs vltimatus ⁊ pīma intētione intētus: ⁊ ꝓpter quē agens agit non vt ſit: ſed qꝛ eſt: ſimpliṫ nobilior ⁊ ꝑfectior eſt omni alio a ſe cuius eſt finis. Et ſm̄ hūc intellm̄ intelligēdū eſt dictuꝫ Alexādri approbatū a Cōmētatore. 12. meta. cō. 30. v. ꝙ illō ad ꝙ ſm̄ deſiderium mouet corp᷒ celeſte nō eſt hō neq̄ aliquid entiuꝫ que ſunt hꝫ: cū nobilius nō deſiderio tēdat in vili᷒. Idē 2° ce. cō. 21. De tali quoq̄ fine loquitur Cōmētator. 12. meta. cō. vltio. qñ dicit: ꝙ illud ꝓpter ꝙ aliquid mouet magis eſt bonū ꝙ̄ illud bonū mouens. In volūtarijs aūt nō ſemꝑ eſt ſic. Nā vbi volūtas non eſt recta talis finis vltimat᷒ ⁊c̄. pōt eē ignobilior ⁊ agente ꝓpter ipm̄ ⁊ his que ab agēte in ipm̄ finaliṫ ordinant. Sꝫ ſi voluntas recta ſit nec errās idem iudiciū eſt de tali fine volūtario ꝙ ⁊ de nāli. ¶ Scōm cor᷑ eſt. ꝙ poſſibile eſt ⁊ interdum de facto ꝯtigit: ꝙ aliquid non actu exiſtēs eſt finis: ⁊ ſatis hꝫ pꝫ ex vna diſtīone premiſſa ⁊ ꝓbata: ꝓbat etiā qꝛ appetitus tam nālis ꝙ̄ volūtarius pōt tēdere in aliquid qō nō eſt: pꝫ de ſanitate ꝓpter quā operat frequēter nā in corpore infirmi: cāndo ſudores ⁊ fluxū ſanguinis ⁊ hmōi: ꝓpter quā etiā homo iuxta imperiū artis agit vt in eo ſanitas que nō eſt gñet. Unde ſi a tali queraṫ ꝓpter quid agit reſpōdebit vt ſanet. volēs cāꝫ ⁊ nō niſi finalē aſſignare. ¶ Preterea gñatio eſt ꝓpter formā: ſicut ꝓpter finē vt dicit Cōmen. 2° phy. cōmē. 70. cōſtat aūt ꝙ dum eſt gñatio ſiue dū res gñat: forma que intendit nō eſt actu: quinimo illa adepta ceſſat gñari. Unde Cōmē. 5° meta. cōmē. 22. Cōplemētū inquit ⁊ finis dr̄ et de illo ad qō cū gñata ꝑuenitōt: ceſſant mot᷒ gnōnis eoꝝ: tunc igiṫ forma eſt finis gnōnis: qñ ipſa forma nō eſt actu. ¶ Quātū aūt ad cāuꝫ finis de quo 3° dōm ꝓponebaṫ: dico: ꝙ oē aliud a fine tendens in finē appetitu ꝓprio vel alterius: eſt cātū finis. ſummo aūt aliud gñaliter vt aliquotiēs dcm̄ eſt in pīmo lib. ſ. vt dr̄ tā de ſignificabili cōplexe tm̄: ꝙ̄ de ſignificabili icōplexe actuali vel poſſibili. Appetitu aūt alteri᷒ dico tēdere in finē dē ꝙ appetitu qui nō eſt ipm̄ intēdit vel appetit ꝓpter finē. Probaṫ: qꝛ cuilibet talis finis eſt cā finalis: igiṫ qōlibet hmōi eſt cātuꝫ cāe finalis. ꝯñtia pꝫ. Añs ꝓbaṫ: qꝛ de quolibet tali ꝯtingit ꝯuenienter interrogare: ꝓpter quid: ⁊ r̄ndere cām finalē: ſicut bene diſcurrenti ſatis occurrit. ¶ Ex hoc etiā ſequunt aliq̄ correl. vnū eſt ꝙ ſicut ſupra ꝯtra aliā opi. dicebatur: nō ſolū id qō ſit ab agēte ꝓpter finē eſt cātū finis: ſed et ipm̄ agēs agere: ⁊ aliquā nō agē: ⁊ aliquid mouē. vel moueri ⁊ ſimilia cōplexe ſignificabilia. ꝙ ꝓbaṫ ex eo: ꝙ quis pōt velle ſe agere ꝓpter aliquē finē: ⁊ ſimiliṫ ꝓpter aliquē pōt velle ſe nō agere: ⁊ velle mouē ⁊ velle ſe moueri. ¶ Tū et qꝛ ſuper ꝗlibet taliū pōt ꝯgrue exigi qō de cā finali. ¶ Aliō eſt ꝙ ſicut ſupra dcm̄ eſt ꝙ aliquid pōt eē actu cā finalis dū nō eſt actu: ſic ⁊ aliquid pōt eē actu cātū cāe finalis: qñ actu nō eſt: ⁊ hꝫ dr̄ vno mō ꝙ ei᷒ cā finalis nō ſolū ſit actu cā ſed et actu ſit. Alio ꝙ nec etiā cā finalis ſit actu ꝗuis ſit actu cā. pīmū pꝫ: qꝛ pōt homo ꝓpter deum: vel ſeruus aliquis ꝓpter dn̄m ſuū velle aliquid facere ꝙ nō eſt: ⁊ tūc illud erit cātū finis exiſtētis: qꝛ tale ꝓpter illū appetiṫ. 2ᵐ pꝫ. Nā pōt aliquis intēdere cāre plures effectus ordine quodā ⁊ vnū ꝓpter aliū: quo poſito effectus intētus ꝓpter aliū cāndū eſt cātū alterius ⁊ alius ecōuerſo eius cā finalis: ⁊ neuter tn̄ actu exiſtit. ¶ Aliud eſt ꝙ eiuſdē pñt eē plures fines volūtarij nō inuicē ſubordinati ⁊ eque p᷒ intēti pꝫ: qꝛ quis pōt velle aliquid ꝓpter duos fines eque pīmo. v. g. ire ad forum ⁊ vt exigat debitū a ſuo debitore ⁊ vt ſoluat debitū ſuo creditori. ¶ Itē poſſunt eſſe plures fines eiuſdē ſubordinati ⁊ nāles ⁊ volūtarij. de nālib᷒ pꝫ in actionib᷒ nāe que per multa media quodā ordine perueniūt ad finē intentū. Similiter ꝯtingit in actionib᷒ volūtarijs. Itē pñt eſſe plures fines ſubordinati quorum vnus ſit nālis alter volūtarius. Sicut pꝫ in illo q vult acquirere habitū aliquē virtutis vt ſm̄ illū operet: ⁊ ex talib᷒ operibus deus laudet vel aliq̄ etiā ad virtuoſa opera ꝓuocent. operatio enī proprie habitus ſuus nālis finis exiſtit. Sed imitatio primi ⁊ laus dei: ſūt volūtarij fines. ¶ Multa alia correl. poſſent ex dictis deduci: ſed hꝫ ad pñs ſufficiāt. Nunc 4° mouenda ſunt aliq̄ dubia ꝯtra dicta: ⁊ pīmo ꝯtra id qō dcm̄ eſt de cauſalitate finis. Naꝫ ſm̄ illud videṫ ſequi: ꝙ dei ſit aliq̄ cā finalis. pꝫ qꝛ deus ſuo appetitu tendit in aliud. diligit enim creaturas ⁊ vult aliquas ꝓducere ⁊ benefacere. Sed ꝯñs eſt impoſſ. tuꝫ qꝛ alias ſequitur ꝙ aliquid poſſet eſſe nobilius deo. cuꝫ finis ſemꝑ ſit nobilior eo ꝙ eſt ad finē ſiue cui᷒ eſt finis. Tum qꝛ tunc de᷒ poſſet perfici per aliquid aliud. Nā finis eſt illud ad qō mouet illud qō inatū eſt ꝑfici per illud. vt dicit Cōmē. 5° meta. cōmē. 3. Tuꝫ qꝛ deus nō eſſet ſimpliṫ independens cū oē cātū depēdeat a ſua cā. Tum vltimo: qꝛ oino abſonū eſt dicere deū aliq̄ mō eē cātū cum ipſe ſit pīma cā ſimpliṫ. ¶ Scōo ꝯtra corre᷑ quo dr̄: ꝙ aliquid dum nō eſt actu eſt actu finis ſeu cā finalis. Nā oppoſituꝫ huius expſſe hētur 2° phyſi. vbi dr̄ ꝙ cāe in actu ⁊ ſingulares ⁊ quoꝝ ſunt cāe ſimul ſunt ⁊ nō ſunt: que aūt ſm̄ potētiā nō ſemper. Non enī ſimul corrūpiṫ domus ⁊ edificator. Si ergo cātuꝫ finis eſt in actu ⁊ ipſe finis eſt in actu ⁊ ecōuerſo: ⁊ hoc etiā eſt ꝯtra 2ᵐ corre᷑ poſitū de cāto ipſius finis. ¶ Cōfirmatur rōne: qꝛ ꝙ nō eſt: nullius cā eſſe pōt. ¶ Tertio cū 2° phy. dicaṫ ꝙ aliquādo finis ⁊ efficiēs ſūt ſibiinuicē cāe. ⁊ ſupra dcm̄ eſt ꝙ finis eſt cā ꝙ efficiens eſt cā: dubium eſt ꝗliter efficiens eſt cā ipſius finis. ¶ R̄ñ᷒. Ad pīmū dico: ꝙ dei eſſe aliquā cām finalē pōt intelligi dupliṫ: vno mō tanꝙ̄ eius ꝙ eſt nāliter ꝓpter finem: ⁊ ſic eſt ipoſſibile: ⁊ nego ꝯñtiā: nec ꝓbaṫ ad hūc ſenſuꝫ. Alio modo tanꝙ̄ eius ꝙ agit ꝓpter aliquē finē: aut intendit finē ſeu cuius volūtas tendit in aliud: ⁊ ſic dico ꝙ ſi intelligaṫ de fine vltimato ⁊ ꝓpter ſe intēto: ꝙ eius nullus eſt finis nec nālis. pꝫ: nec voluntarius cū eius volūtas nō niſi recta eſſe poſſit ⁊ per ꝯñs ad ſe referens ⁊ ꝓpter ſe vltimate agens quicquid agit ⁊ volēs quicquid aliud a ſe vult: qm̄ ipſe eſt finis nāliter ab oibus intentus vt patebit in 2° articulo: ⁊ ſimiliter eſt finis quē ois volūtas vltimate: ⁊ ꝓpter ſe vꝫ velle: ⁊ quicquid aliud ab illo vult: velle ꝓpter illū: ita ꝙ ſicut ipſe eſt pncipiū a quo oia ita ſit etiā finis ad quē oia referātur iuxta illō Apoc. j. Ego ſum Alpha ⁊ o. pncipiū ⁊ finiſ: nec vꝫ ꝯñtia ad hūc intellectū. Si vō intelligaṫ de fine voluntario nō vltimato: ſed ꝓpter aliū intēto: dico ꝙ ꝯñs nō eſt negandum: ſicut nō eſt negandū deū aliquid aliud a ſe velle: ⁊ aliquid ꝓpter aliquid aliud agere: ſicut ꝓpter noſtrā ſalutēꝫ fuit icarnatus ⁊ mortuus. vt teſtaṫ ſimbolū: ⁊ Apl̄s teſtatur ꝙ reſurrexit ꝓpter iuſtificatiōes noſtras: ⁊ ꝯſtat ꝙ ly ꝓpter vtrobiq̄ cām finalē demōſtrat: ⁊ tm̄ ſalus noſtra atq̄ iuſtificatio de qb᷒ loquitur ꝑdicta: aliud ſunt a deo: ꝗuis ipſe cāliter ſit ſalus ⁊ iuſtificatio oium iuſtoꝝ. ¶ Huc accedit: ꝙ ſicut dicit Phūs 2° meta. Cauſa alicuius ſemꝑ facit qui intellectū hꝫ. ⁊ Auicē. pīmo ſuffi. c. 12. vniuerſaliter ait de efficiente ꝙ nihil facit niſi ꝓpter finē: igiṫ nō eſt negādū quin deus agat aliquid ꝓpter finē aliū. vltimate tn̄ ꝓpter ſe ipm̄. iuxta illud ꝓuer. 16. vniuerſa ꝓpter ſemetipm̄ operatus eſt dn̄s. ¶ Tunc ad ꝓbationes falſitatis cōſequētis dōm pīma: ꝙ nō ois ⁊ maxime volūtarius eſt nobilior eo cuius eſt finis vt ſupra pꝫ. ¶ Ad 2ᵐ ꝙ Cōmē. loquitur ibi de fine nāli inherēte. Sicut pꝫ ex verbis ei᷒. ait. n. Illud qō eſt per ſe ⁊ nāliter finis eſt illud ad ꝙ mouet illud qō inatū eſt ꝑfici ꝑ illud: talis aūt finis nullus eſt dei: nec aliquis aitus ei inherēs vel ꝙ ei ſit poſſe inherere. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ oē cātum dependere a ſua cā. pōt intelligi tripliṫ. ſ. ꝓprie: ⁊ iproprie ⁊ improprijſſime. pīmo mō eſt vt ſit ſenſus ꝙ nullū cātuꝫ pōt exiſtere niſi exiſtat ſua cauſa ⁊ illud ꝯſeruet in eſſe: ita ꝙ ſi illa nō eſſet vel nō ꝯſeruaret ipm̄ nō eſſet. Alio modo ꝙ nullum cātum eſſet cauſatum ſi eius cauſa nō eſſet. Et vtroq̄ mō ꝓpoſitio eſt falſa ſi intelligatur ꝙ omne cātum aliquo taliū modoꝝ depēdet a qualibet ſua cā pꝫ ex ſupradictis: qm̄ alicuius vere exiſtētis ⁊ cāti: aliquid nō exiſtēs eſt cā finalis. 3° mō ꝙ nullū cauſatū pōt eſſe cauſatū niſi ſua cauſa ſit eius cauſa. ⁊ hoc modo pōt ꝓpoſitio concedi. Sed hoc mō iproprijſſime ſumiṫ dependere. naꝫ pari mō diceretur

ꝙ oīs cā depēdet a cāto: qm̄ nulla cā pōt eſſe cā niſi ſuū cauſatum ſit cātū. Et hoc mō ꝯcedēdū eēt ꝙ cauſans depēdet a cāto. ⁊ cātū a cā: ⁊ ꝯſeruās a ꝯſeruato: qm̄ impoſſe eſt cauſantē eſſe cāntē niſi cātū ſit cauſatū: nec eſt poſſe cauſatiuū eē cātiuū niſi cā le ſit cauſale: nec ꝯſeruātē eē ꝯſeruātē niſi ꝯſeruatū ſit ꝯſeruatū. Et iſto mō pōt dici ꝙ omne cātū finis depēdet a cā finali: qꝛ nihil pōt eſſe cātū finis: gn̄ finis ſit eius cā finalis. ℭ Ad 3ᵐ. ſi ſumat depēdere ꝓprie: nego ꝯñam ⁊ ꝓbationē eius. pꝫ iſtantia. in hijs quoꝝ finis eſt aliqd exñs tm̄ ī potētia. nā talia exītia nō depēdēt ab illo ꝙ nō exiſtit. ℭ Ad vltimā ꝓbationē dico ꝙ ꝗuis poſſit hēri bonus ac verus intellectus huius ōonis deus eſt cātum: nā pōt per hoc intelligi ꝙ deus aliqd aliud a ſe vult: ⁊ ꝙ ꝓꝑ aliquē finē q nō eſt ipſe opaꝭ ꝗuis nō ꝓꝑ illū vltimate. qui ſenſus ēt ꝓprie ſignif ex h̄ ꝙ dr̄ ꝙ dei eſt aliqs finis nō vltimate intētus: qꝛ tn̄ ex cōōi vſu cū aliqd dr̄ cātū itellr̄ ꝙ ſit effcm̄ ſeu efficiēter ab aliq̄ ꝓductū. ⁊ ſilr̄ cū dr̄ aliqd hr̄e cām finalē: itelligiꝭ vſitatius de cā finali vltimata. vñ ⁊ talis finis magis ꝓprie dr̄ finis: ⁊ vtrūqꝫ deo repugnat idō ꝓmo aſpcū abſonū appꝫt dīc deū eē cātū: aut deū hr̄e cāꝫ finalē: ⁊ ꝓpꝫa dico ꝙ eſto ꝙ bonus intellus poſſet inde trahi iuxta ꝓdicta: nō tn̄ vſitāde ſūt hmōi ꝓpoſitiones. ſicut ⁊ ſci multas q bonū itellectū ſm ſe pñt hr̄e repulerūt ab vſu ad vitādū errorē ſimplicioꝝ. ℭ Ad 2ᵐ. pōt ꝓmo dici ꝙ phūs nō loqꝭ vlr̄ de oībus cātis ſed de efficiētibus vel agētibus tm̄: ac per hoc arᵐ ex eius dicto nō eſt ad ꝓpoᵐ. Qꝫ aūt ita ſit pꝫ ex verbis eius. Ait. n. Differūt aūt intm̄ ꝙ operantes ⁊ ſingulares ⁊c. ⁊ i. 5. met. dicit. Agētes qdē ⁊ ſingulares. nō aūt dr̄ vlr̄. cāe in actu: ſicut arguēdo allegaꝭ. de agētibus aūt ⁊ opantibus cātis ipſe loqꝭ ſicut inſup exēpla q adducit demōſtrāt. Ait enī Sicut hic mēdicās cū hoc q ſit ſanus: ⁊ hic edificator: cum hoc edificato: cuius dcm̄ ſi bñ itelligaꝭ vtiqꝫ verū eſt. Vlr̄ aūt ſumptū ⁊ ad itellm̄ argūētis: eſt falſum ꝙ pꝫ ēt ī alio gūe cāe. nā ſiue cōpoſitum ſiue forma ſit cātū māe. hec tm̄ mā nō ſiꝭ corrūpitur cū hoc cōpoſito aut hac fōa cuius eſt cā: ſicut dicit phūs ꝙ nō ſiꝭ corrūpiꝭ domus ⁊ edificator. ℭ Poſſet āt 2ᵒ ſatis ꝯueniēter intelligi dcm̄ illud de oībus cātis gñalr̄ iuxta ſenſum quē tradit Aui. ꝓmo lib. ſuffi. cap̄. 13. circa finē. Scias inqt ꝙ cā in potētia eſt ꝯra cātū in potētia. qꝛ q̄diu cā fuerit in potētia cā: tādiu cātū erit in potētia cātū: ⁊ per ꝯñs qn̄ cātū fuerit actu cātū: cā erit actu cā. Et hoc ēt in ꝓpoſito veꝝ eſt: qꝛ qn̄ cātū finis ē actu cātū. i. actu cātur: finis ēt eſt actu cā: ꝗuis ipſe nō ſit actu. ⁊ ecōuerſo qn̄ finis ē actu cā: cātū eius actu cātur. ꝙ ꝯꝫ ēt qn̄ neutrū actu exiſtit. Nā qn̄ vnus effectus ꝓꝑ aliū finalr̄ itēdiꝭ ab agēte: ꝗuis a neuter actu ſit actualr̄ tn̄ vnᵘ ꝓꝑ aliū itēdiꝭ. ⁊ ꝑ ꝯñs hic eſt actu cā: ille cātū. ℭ Ad ꝯfirmationē dōm ꝙ illa ꝓpō nō eſt vera vlr̄ de cā finali qm̄ ſicut in aliqd ꝙ nō eſt: pōt appetitu aliud tendere: ſic ꝙ nō eſt: pōt eē actu cā finalis: cū illa ſit cālitas eius vt pꝫ ex dcis. ℭ Ad 2ᵐ dōm ꝙ nō eodē mō ſunt inicē cāe: qꝛ vt ſupra dcm̄ ē finis nō ē cā efficiētis vt ſit ſed vt ſit efficiēs. Sꝫ eꝫ efficiēs ē cā nō eſt cā finis vt ſit finis: ſꝫ vt ſit: ꝙ itellīgdū ē de fine q accipiꝭ eē ꝑ actionē agentis. de alijs vō nō eſt veꝝ ꝙ efficiens ſit cā finis: ſꝫ hñ eꝫ ſm itellm̄ datū. Et h̄ eſt ꝙ dicit Aui. ꝓmo li. ſuffi. ca. 12. Dr̄a inquit eſt inter eſſe aliquid ⁊ eſſe: ſicut iam didiciſti. ⁊ finis eſt cā ꝓꝑ quē efficiēs hꝫ eē efficiēs. ꝗ ipſe eſt cā ei vt ſit ille cā: ⁊ efficiens nō eſt cā finis vt finis ſit cā: ⁊ i pñᵒ capli dixerat. Efficiēs q̄dā mō reſpectus eſt cā finis. qño. n. nō erit ſic cū efficiēs ſit ꝙ facit finē eſſe. ℭ Nūc ad rōnes alterius oꝑ. opꝫ rñdere. Ad ꝓmā Rñᵒ ꝙ minor eſt ſl̄a vt multiplr̄ pꝫ ex dcis. Ad ꝓbōnē cū dr̄: eſſe alicuiᵘ gr̄a nihil aliud eſt h̄ q̄ eſſe itētū ꝓꝑ illō ⁊c. dōm ꝙ h̄ eſt ſl̄m. nā nō ſolū ꝙ eſt itentū ꝓꝑ aliqd eſt gr̄a illiᵘ ad intellm̄ ſupra poſitū: ſꝫ ēt ipſa itentio vel appetitus finis eſt gr̄a eiᵘ: ⁊ ſilr̄ intendens finē vel aliqd ꝓꝑ finē eſt huius gr̄a finis ⁊ tn̄ eſſe intendens nō eſt eſſe itentū. ℭ Preterea illa diſiūctiua ſumpta ad ꝓbationē nō eſt ſufficiēs: qm̄ aliqd pōt itēdere finē ⁊ aliqd ꝓꝑ ipꝫ: ꝙ nec ē finis: nec agēs: nec id qō itēdiꝭ ab agēte. Sicut cū qs ꝓꝑ finē deſiſtat ab agēdo: ſeu nō agit vt ſupra dicebaꝭ: ⁊ plures alie iſtātie ꝯ h̄ colligi pñt ex ſupra dcis. ℭ Ad 2ᵈᵐ dōm ꝙ multiplr̄ deficit. Prīo qdeꝫ añs eſt ſl̄m: qm̄ finis agētis ꝑ itellm̄ nō ſolū eſt cā ꝓꝑ quā agiꝭ ꝙ agiꝭ ſed etiā ꝓꝑ quā agēs agit: ⁊ cā etiā finalis volitionis ipſius agentis. ℭ Scdō ꝓpō aſſumpta qua dr̄ ꝙ agens voluntariū nō pōt amare ſuū effectum ꝓꝑ ſe. eſt falſa: vt expientia docet in hijs q fruuꭋ creādis nec habent rectā voluntatem. ℭ Tertio falſum eſt ꝙ finis vltimus eſt ſimplr̄ nobilior hijs que ſunt ad finem: ſi intelligaꭋ propoſitio vlr̄. ⁊ itelligatur vltimus ille qui diligitur ꝓꝑ ſe. ⁊ hoc patet ſupra. ℭ Quarto eſto ꝙ hec omnia aſſumpta pro probatione antecedentis eſſent vera: adhuc antecedens non probatur ſufficienter: nō enim plus ꝓbat q̄ ꝙ finis eſt cuius amore aliquid agitur: cum hoc autem ſtat ꝙ ſit etiā cuius amore aliquid agiꭋ.

⁊ cuius amore aliquid nō agiꭋ: ⁊ cuius amore aliquid mouetur. aut quieſcit: ⁊ multa alia. Et per conſequens illa non eſt cauſalitas eius iuxta intellectum queſtionis quaſi diffinitio correſpōdens ſit ꝯuertibilis cum fine. vt intenditur in propoſito. ℭ Conſequentia etiam non probatur ſed falſum aſſumit: videlicet ꝙ omne ꝙ habet cauſam finalem habet cām efficientem. loquendo generaliter de fine: ſicut ſupra patet. Alij etiam defectus in predicta cōſequentia poſſent aſſignari quos propter breuitatē obmitto. ℭ Ad 3ᵐ dicendus ꝙ nō probat concluſionem tamen tamen: nam ꝗuis id quod eſt ad finem ſit amabile propter finem nō hꝫ ex h̄ ꝙ generalis ratio finis ſit eſſe propter ꝙ aliquid eſt amabile vel amatū. cū nō ſolū amatū ſit amatum ꝓpter finē: ſed ⁊ amans ſit amans etiā propter finem. ℭ Preterea poſito ꝙ aliquid ſit ab alio amatum propter ſe ⁊ nihil ſit propter illud amatuꝫ. Adhuc erit finis amantis. Unde philoſophus vult. 12. metaphiſice ꝙ primū amatum mouet primum amans ꝑ modum finis. ⁊ per cōſequens illud eſſet finis ⁊ tamen non eſſet ꝓꝑ ꝙ aliquid eſt amatū. ℭ Preterea nō oē amatū propter finē eſt amatum ab agente: quīnimo aliquid eſt amatum propter finē a non agente. ſicut quis propter deum amat nō comedere. vel nō contrahere. ⁊ ſimilia. ℭ Ad primā auctoritatem pōt primo dici: ꝙ non eſt multum ponderanda eo ꝙ ibi nec phūs nec Commentator aliqd determinatiue loquaꭋ. Unde ſermones illius libri vocat Cōmentator in principio illius cōmenti logicos ⁊ in vna rōne aſſignat fallaciam ꝯñtis. ℭ Scdō dicendum ꝙ illa rō non probat vniuerſaliter finem non eſſe in rebus imobilibus: ſed tm̄ de fine inherente ⁊ propter quem aliquid moueꭋ vt ipſo perficiatur formaliter. Sed ꝑter hmōi finem eſt etiā finis ſubſiſtens ⁊ talem non eſt dubium eſſe in imobilibᵘ ſm phm̄ ⁊ Cōmentatorem. nā primā intelligentiā poſuerunt eſſe finem oium aliarū. propter ꝙ illa ratio particularis eſt. Et idō: quaſi illam ſoluens phūs. 12. metaphiſice vbi oñdit ꝓmā ſubam eſſe primus finem qꝛ aliquis poſſet dubitare an eſſet finis in imobilibᵘ: ait. Qꝫ aūt eſt ꝙ cuius gr̄a in imobilibus oīno oſtendit. eſt. n. alicui ꝙ cuius gr̄a quorū h̄ qō eſt: hoc vero non eſt. i. quorū hoc qdem eſt actu exiſtēs. hoc vō nō actu: ſed potētia tm̄. Uel vt exponit Cōmentator. hoc quidē eſt. i. exiſtens per ſe. hoc vō nō eſt. i. nō eſt exiſtens per ſe: ſed in alio. ⁊ ꝓmus eſt in imobilibus nō ſecūdus ſm eos: ⁊ ideo dicit Cōmentator cōmen. 36. ꝙ Ariſto. dixit hoc: nec aliquis eſtimet ꝙ intēdebat perfectionē que eſt actionis in perfecto ſupple eſſe finem ꝓmū. Et forſitan hoc attendit Cōmentator in auctoritate allegata pro op. cum dixit. niſi finis accipiaꭋ equiuoce: qꝛ finis alterius rōnis reperiꭋ in imobilibus vt iam patuit. ℭ Ad aliā dicendū ꝙ Cōmentator nō ibi accipit agens ꝓprie vt. ſ. ſignificat cauſam efficientē cuius cauſalitas cōdiſtinguiꭋ cōtra alia tria genera cauſarū: ſed ſimilitudinarie ⁊ iꝑproprie. vt declaratum eſt ſufficiēter in ꝓma. q. huius. ⁊ articulo ꝓmo vbi eadē auctoritas lꝫ ad aliud ꝓpoſitū eſt inducta.

Quantum ad 2ᵐ articulū. q. pono cōcluſiones tres nāliter ꝓbabiles vt apparet. ꝓma eſt ꝙ in vniuerſitate entiū eſt aliqō ens ꝙ oīa alia tendūt ſuū finē ⁊ bonū nāliter intēdant. ℭ Scda ꝙ eſt aliqō ens ꝙ naturalr̄ ꝓpter ſe appetunt ⁊ nō ꝓpter aliqd aliud. ipſum vō nullum alium finem nāliter intendit. ℭ Tertia ꝙ illud tale bonū vniuerſaliter a ceteris ꝑ naturam intentū eſt bonuꝫ per ſe ſubſiſtens ⁊ nō perfecto alicui inherens. ℭ Primā cōcluſionem ꝓbo ſic. Quecūqꝫ nāliter ſunt inuicem cōnexa ⁊ ordinata: vnum bonū ⁊ finem ipſoꝝ naturaliter intēdunt. Sed omnia entia ſunt naturaliter cōnexa ⁊ ordinata: igiꭋ omnia entia vnū bonū: ⁊ vnum finem naturaliter intendunt. Ex quo vltra ſeqꭋ ꝙ in vniuerſitate entiuꝫ eſt aliquod ens ⁊c. Maior probaꭋ tripliciter. ꝓmo qdem inductione. Nam inducendo in omnibus animalibus ⁊ plantis quoꝝ qōlibet ex diuerſis membris ⁊ partibus cōſtitutū eſt. Si nullū mēbrum debito careat ordine omnia vnū cōmunē finem. ſ. ſalutē ⁊ bene eſſe illius intendunt: ⁊ ad hoc per ꝓprias operationes ⁊ officia ſeruiunt: ſicut patet diligēter cōſideranti. Si vō aliqd dicto fini nō ſeruiat ipſum nec cōnexionē nec ordinem cū alijs tenet. Sicut patet de membro arido aut alias inutili. Idem videmus in plantis ⁊ generaliter omnibus rebus naturalibus in ſua ſpecie perfectis ex pluribus partibus cōſtitutis. vnde ⁊ in minima multitudine: que tm̄ ex duobus eſt. v. g. in cōpoſito ex anima ⁊ corpore: ⁊ generaliter ex materia ⁊ forma. materia ordinatur ad formam naturaliter ⁊ ſm exigentiam forme eſt diſpoſitionibus debitis diſpoſita: vt patet ex 2ᵒ phyſi. ℭ Secundo probatur eadem maior exemplo. videmus eniꝫ in arte vna ꝙ diuerſa opera eius habeat ordinem preciſe: quia ad vnum finem ordinatur. Item ille artes adinuicem ordinate ſunt que vnum finem intendunt vt patet de frenefactiua: equeſtri: et

militari

militari cui ſeruiunt alie. quarũ vo non eſt vnus finis cõmunis earũ opera nullũ ordinẽ aut cõnexionẽ mutua habẽt. pꝫ de naualꝫ ꝛ medicinali. etiã ſi idẽ homo ſm vtrãqꝫ operetur. ¶ Tertio pbatur rõne. Nam ois ordo ꝛ cõnexio pluriũ adinuicẽ eſt per ꝯuenientiã in aliquo in vno. Aut igitur talia erunt ordinata: qꝛ ſunt ab vno efficiẽte: aut qꝛ ſunt ex vna mã: aut qꝛ habẽt vnã formã: aut qꝛ ſunt ꝓpter vnũ finẽ: nõ apparet in qua habitudine alia ſe poſſint hẽre ad aliqđ vnũ cõmune. Nõ ꝓpter pͥmũ qꝛ ab eodẽ agẽte poſſunt ꝓpter aliũ ꝛ aliũ finẽ plures effectus ꝓcedere nullũ iter ſe ordinẽ habẽtes. Similr ex eadẽ mã effectus diuerſi nullã cõnexionẽ habẽtes: ꝓpter eãdẽ vo formã nõ qꝛ entiũ ſuppoſitaliter diſtinctoꝝ nõ eſt eadẽ forma. relinqtur ergo qꝫ ꝓpter vnũ finẽ. ¶ Confirmatur: qꝛ poſita vnitate finis quãtũcũqꝫ ſint agẽtia diuerſa ꝛ mãe diuerſe ponit̃ ordo inter illa. pꝫ in exercitu bene diſpoſito in quo oẽs vnũ cõem finẽ intẽdunt: qñuis nõ oia opera ab vno agẽte ꝓcedant. Econtra poſita vnitate agẽtis nõ poſita vnitate finis inter illa nullus eſt ordo: ſicut pꝫ de hoie inſtabili qui nunc vnũ nunc aliũ finẽ intendit: cuius opera nullũ ordinẽ aut cõnexionẽ mutuã habẽt. Quecũqꝫ igit̃ plura per nãm inuicẽ ordinata ſunt nãliter vnũ finẽ intendunt: ꝛ qꝛ finis nãliter intentus eſt vere bonũ: vt pꝫ ex ꝑcedenti articulo: ſeqtur qꝫ quecũqꝫ nãliter ordinata ſunt vnũ bonũ ꝛ finẽ ipſoꝝ cõmunẽ nãliter appetunt. ¶ Minor rõne declarat̃. Uidemus enĩ in omni multitudine per nãm ꝯſtituta partes eiꝰ nãliter ordinẽ iter ſe ad aliqđ vnũ habere ſi perfecta ſit ſm ꝓpriã ſpẽm ꝛ defectus nõ acciderit in operatione nãe. Sic enim quecũqꝫ in aliquo elemẽtoꝝ aut miſtoꝝ vel cõpoſitoꝝ nãliũ ordinãtur: ordinãtur forme illius aut ꝓprie operationis. viuentiũ etiã tam inſenſibiliũ qꝫ ſenſibiliũ ꝛ rõnaliũ mẽbra ſi pfecta ſint ꝛ nõ orbata: etiã nãliter ordinẽ habẽt ſm qꝫ ſalus ꝛ pfectio totius expoſcit. Simplicia quoqꝫ corpora iter ſe nãliter ordinata ſunt ſm qꝫ manifeſtãt eoꝝ loca nãlia ꝛ eoꝝ motꝰ ad illa. Miſta inſuper iter ſe etiã nãliter ſunt ordinata: ita qꝫ inaiata propter aiata: ꝛ aiata inſenſibilia ꝓpter ſentiẽtia ꝛ irrõnalia propter hoiem a nã ſunt facta: ſicut ex vtilitatibus vnius ad aliud ꝓbat̃. Unde ſicut dicit ph̃s pͥmo politi. ca. 5. Sicut aialia que nõ gñant a pͥncipio aial cõpletũ: ſꝫ faciũt oua: tãtũ in ipſis ouis alimẽtũ nãliter parturiũt: qꝫ ſufficit ꝓpter ipm̃ aial gñandũ ex ouo quouſqꝫ poſſit per ſe querẽ cibũ. Et que parturiũt vermen aliquos ſimul cũ eis pariũt alimẽtũ: ꝛ que perfectum aial gñant: habẽt in ſeipſis lac ad tps̃ pro ipſis genitis: ꝛ oia h̃. ſ. lac ꝛ que ꝑdicta ſunt ſcimus ꝓpter ipſa genita nãliter eſſe facta ꝛ ordinata: ſic dicit ipſe. Similr palã qꝛ ꝛ genitis exiſtimãdum. plãtas aialiũ gr̃a eſſe: ꝛ alia aialia hoium gr̃a. Domeſtica qdẽ ꝛ ꝓpter vſum ꝛ ꝓpter cibũ. Syluestriũ aũt qñuis nõ oia: alia tñ plurima cibi ꝛ alterius auxilij gr̃a: vt ꝛ veſtis ꝛ alia organa fiãt ex ipſis. Si igit̃ nã nihil neqꝫ iperfectũ facit neqꝫ fruſtra neceſſariũ hoium gr̃a ipſa oia feciſſe nãm. Cõmẽtator quoqꝫ 2ͦ phy. cõmẽ. 24. dicit qꝫ homo eſt finis rerũ creaturũ ꝓpter ipm̃. Uidemus inſuper qꝫ nãlis ordo magis ſeruat̃ a nã in magis perfectis vt in aialibꝰ magis qꝫ in vegetabilibꝰ. vnde pauciora monſtra accidunt in hoibus qꝫ alijs aialibus: ꝛ pauciora in aialibus qꝫ in vegetabilibꝰ ꝛ eoꝝ fructibꝰ. Cuꝫ ergo tãtũ ordinẽ videamꝰ nãle in iſtis ſenſibilibꝰ ꝛ maioꝛẽ iperfectionibꝰ: ꝛ iterũ maioꝛeꝫ in corporibꝰ celeſtibꝰ ꝛ eoꝝ motibꝰ intãtũ qꝫ nunqꝫ ſuo carẽt ordine: multo magis debet eſſe manifeſtũ qꝫ vniuſis entiũ multitudo que qualibet particulari multitudine eſt lõge perfectioꝛ: ꝛ dignioꝛ nãliter ordinata ꝛ cõnexa exiſtit: ꝛ per ꝯñs vnũ bonũ ꝛ vniuerſalẽ finẽ nãliter intẽdit. ¶ Hanc rõnẽ in virtute ponit ph̃s. 12. meta. in fine vbi ait qꝫ ponẽtes pͥncipia cuiuſlibet alia incõnexã vniuerſi ſubam faciunt. qꝫ maxime ꝛ ſolũ verũ eſt de finalibus pͥncipijs vt oſtenſum eſt: ꝛ in hoc tãgit maioꝛẽ rõnis. ꝛ ſubdit. Entia vo nolunt male diſponi nec bonũ pluralitas pͥncipatuũ: ac per hoc totus mũdus eſt vnus pͥncipatus cõnexus ꝛ ordinatus. qꝫ ſumebat̃ in minore rõnis: ꝛ tũc ꝯcludit cõcluſionem intentã dicens. vnus ẽ princeps. ¶ Scd̃a ꝯcluſio duas hꝫ partes. ſ. qꝫ oia entia appetunt aliqđ bonuꝫ ꝓpter ſe nõ ꝓpter aliud. Et qꝫ illud nullũ aliũ appetit per nãm. Pͥmã partẽ ꝓbo pͥmo ex ꝑcedẽti ꝯcluſione. Nã ſi nullũ finẽ appeterẽt ꝓpter ſe: ſed quodlibet appeterẽt ꝓpter aliũ ſequeret̃ qꝫ in tota vniuerſitate entiũ nullũ eſſet qꝫ eſſet finis oiuꝫ alioꝝ. hoc aũt repugnat pͥori ꝯcluſioni. ꝛ ꝯñia pꝫ: qꝛ qcqđ ponat̃ eſſe finis: nõ erit finis illius ꝓpter qđ ipm̃ appetit̃ ꝛ eſt finis eius: neqꝫ etiaꝫ alicuius alioꝝ finium ſui finis. ¶ Scd̃o qꝛ tũc eſſet ꝓceſſus in infinitum in finibꝰ nãlibꝰ reſpcũ eiuſdẽ: ita qꝫ idẽ nãliter appeteret fines infinitos vnũ ꝓpter alterũ. Sed hoc eſt falſum. qꝫ tripl̃r pꝫ. pͥꝰ qꝛ ois appetitus nãlis terminat̃ ad aliqđ determinate vltra qꝫ nõ tẽdit ſicut ꝛ ois motꝰ ꝛ opđ ꝯñs ipm̃. ¶ Scd̃o qꝛ talis ifinitꝰ ꝓceſſus eſt ipoſſis nãlr in finibus voluntarijs. ẽ ꝛ in nãlibꝰ. ꝯñia pꝫ: qꝛ determinatioꝛ eſt appetitꝰ nãlis qꝫ voluntarius. Ans notũ eſt per experiẽtiã. ꝛ pꝫ ẽt rõne: qꝛ alias ois actio eẽt fruſtra cũ ipoſe ſit ifinita talr adipiſci. Silr oẽ tale deſideriũ inane eẽt ꝛ ocioſum: ꝛ hãc rõnem facit ph̃s pͥ ethi. ꝛ 2ͦ meta. ¶ Tertio põt ꝓbari per eũdẽ modũ quo ph̃s ꝓbat 2ͦ meta. nõ eẽ ꝓceſſum in ifinitũ in per ſe mouẽtibꝰ. Naꝫ ſi eẽnt ifiniti fines mõ pͥmiſſo ſubordinati nullus eẽt vltimꝰ ꝛ ꝓpter ſe intẽtus: ſed oẽs eẽnt medij. Si aũt oẽs ſint medij ſeqtur qꝫ nullus eoꝝ eſt finis ꝛ per ꝯñs ſi ſunt ifiniti fines. nullus eſt finis. qꝫ iplicat ꝯdictionẽ. pͥma ꝯñia nota eſt ꝛ ſcd̃a declarat̃. Et vt facilius pateat ponamꝰ exẽpla in finibꝰ agẽtis a ꝓpoſito ꝛ ſint eiꝰ fines ſubordinati. a. b. c. d. Sic qꝫ. a. nõ itẽdat̃ pp ſe: ſed pp. b. ꝛ. b. nõ pp ſe: ſed pp. c. ꝛ. c. nõ pp ſe: ſed pp. d. ꝯſtat aũt qꝫ ſi. b. nõ eẽt itẽtum. a. nõ eẽt itẽtũ: nec. b. eſſet intentuꝫ ſi. c. nõ eſſet intentũ: nec. c. ſi nõ. d. ꝛ ideo tria pͥora ſunt intenta ꝑciſe qꝛ quartũ eſt intentũ pp ſe ꝛ eſt vltimus finis. ꝛ idẽ eſt ſi talia media ponant̃ centũ vel mille vel in quocũqꝫ alio numero: qꝛ nullũ medioꝝ: nec oia ſimul intenderent̃: nec etiã pp aliqđ ipm̃ aut oia ſimul: agẽs ageret niſi intẽderet̃ aliqđ pp ſe: ꝛ pp qđ oia alia eẽnt itẽta. ꝛ rõ eſt qꝛ ſint medio ſm qꝫ medius eſt repugnat eſſe finẽ ſiue vltimo: ꝛ p ꝯñs ſi ponant̃ fines medij ꝑciſe: quotcũqꝫ ſint finiti vel ifiniti nullus eſſet finis. Et hãc rõnẽ innuit vt puto ph̃s 2ͦ meta. vbi ꝓbãs nõ eſſe poſſibilẽ ꝓceſſum ifinitũ in finibꝰ ait. Amplius qđ eſt cuius cã finis eſt. tale vo qꝫ nõ alius cã: ſed alia illius. q. d. qꝫ finis pͥ ꝛ eẽntialr ꝛ pp qđ alij ſunt fines eſt talis: qre eo remoto nõ erũt alij. ¶ Pars ſcd̃a eiuſdẽ ꝯcluſionis. vꝫ. qꝫ illud tale nullũ aliud finẽ nãliter appetit: ꝓbat̃ qꝛ cũ ipm̃ ſit vltimꝰ finis nãliter intentus ab oibus alijs: ꝛ nihil poſſit eſſe nãlis finis ſui vltimati finis in quẽ nãliter tẽdit. ipſiꝰ nullus poterit eſſe nãlis finis. ¶ Tertia ꝯcluſio. vꝫ. qꝫ vltimꝰ finis nãlis oium entiũ eſt pfecto ſubſiſtens ꝛ nõ inherens ꝓbat̃. pͥmo qꝛ ꝓprius finis nãlis alicuius ptis vniuerſi eſt aliqđ bonũ vel pfecto ſubſiſtens. ꝓbatũ eſt. n. qꝫ hõ eſt finis oium rerũ corporalis. ꝛ ſilr finis lactis eſt aial genitũ. ꝛ ſic de pluribꝰ alijs: igitur finis ꝓprius nãlis totius vniuerſi eſt aliqđ bonũ ſubſiſtẽs. pꝫ ꝯñia: qꝛ nobilioris rei nobilioꝛ eſt ꝓprius finis nãliter intentꝰ: ſicut pꝫ iductiue ꝛ hẽtur pͥ poli. ¶ 2ͦ qꝛ vltimatꝰ nãliter ab oibꝰ itentꝰ nõ eſt aliqđ exiſtens tñ in potentia: ꝛ pp qđ cetera agũt vt ſit: qꝛ aut illo poſito in eſſe ipſꝫ nõ erit vltimꝰ finis ꝛ ſic entia erũt incõnexa ꝛ male diſpoſita. ꝛ vlterius cũ entia appeterẽt eiꝰ eſſe quo exiſtẽte ipſa eẽnt iperfecta ſeqtur qꝫ entia nãliter appeterẽt ſuã iperfectionem. qđ eſt falſum. Aut ipm̃ poſitũ in eſſe erit finis pp quẽ: qꝛ eſt alia agũt. Ois finis pp huiꝰ pp ſe ꝛ pͥma intentione itentꝰ nobilioꝛ eſt oibus quoꝝ eſt finis: ꝛ ſic ſeqtur qꝫ aliqđ factum ꝛ poſe eſſe: eſſet nobilius oibus alijs qđ eſt icõueniens: igit̃ talis finis eſt aliqđ exiſtẽs in actu ꝛ nobilius oibꝰ alijs: ꝛ per ꝯñs aliqđ per ſe ſubſiſtens: cũ nullũ inherẽs oi ſubſiſtẽte ſit nobilius. ¶ 3ͦ ſi vltimatus finis vniuerſi eſſet aliqđ inherẽs: nõ eſſet vnus finis oiuꝫ: ꝛ per ꝯñs vniuerſum nõ eſſet cõnexũ. ¶ Sed ꝯtra hoc eſt dubiũ vnũ. nã Cõmẽtator 2ͦ ce. cõmẽ. 64. ait qꝫ oia entia nõ intendũt niſi vt aſſimilent̃ pfecte nobili qđ eſt deꝰ: ꝛ in. 12. meta. cõmen. 36. dicit qꝫ pͥmũ celũ mouet̃ a pͥ motore ſm deſideriũ vt aſſimiletur ei ſm ſuũ poſſe. Ex qbꝰ vr̃ qꝫ finis alioꝝ entiũ nõ eſt deꝰ ipſe ſed aſſimilatio alioꝝ ad ipm̃. ¶ Dõꝫ ad hoc qꝫ ſm Cõmẽtatoꝛẽ ipm̃ pͥmũ qꝫ deꝰ eſt: vtiqꝫ finis vltimꝰ oium eſt ꝛ bonũ pp ſe amatum nãliter: ꝛ qꝛ ſic eſt ꝛ oia que hñt aliquem finẽ hmõi ſubſeruiunt illi: ꝛ ſi actiua ſunt hñt actiones ſubſeruiẽtes ꝛ ꝯñtes finẽ illũ ꝛ eiꝰ actionẽ: ſicut pꝫ de ſeruis reſpcũ dñi ꝛ de artificijs ordinatis ad aliqđ artificiũ aliud: ac per hoc ſe illi aſſimilãt ꝛ cõfirmãt: ideo dicit qꝫ talia itendũt aſſimilari ꝛ ꝯformare ſe fini. nõ qꝫ aſſimilatio vel ꝯformatio ſeu ſeruitiũ pp ſe ꝛ pͥme intentione intendat̃: ſed pp oium ipm̃ q ab ipſis pp ſe diligit̃ ꝛ amat̃. Et ſic eſt ſm eũ de alijs entibus reſpcũ dei vt ipſemet declarat 12. meta. cõmẽ. 43. ¶ Ad rõnem pͥncipalẽ negãda eſt ꝯñia. nec ꝓbano vꝫ: ſed falſum aſſumit vt pꝫ ex articulo pͥ huiꝰ. q.

¶ Hoc idẽ ꝓbo ex dictis illoꝝ doctoꝝ q tenẽt qꝫ mũdus potuit eẽ ab eterno. nã illud ſeqtur ad illud. vnde ſi ꝯñter vellẽt loqꝫ ẽt hoc dicere debẽt: qꝫ ꝓbo ſic. Mũdus potuit eſſe ab eterno. ẽ h̃ potuit in aliqđ inſtãti eẽ vera. mũdus fuit ab eterno. igit̃ ꝛ nũc h̃ põt eẽ vera. mũdus fuit ab eterno. per ꝯñs mũdus põt fuiſſe ab eterno. pͥꝰ ꝯñia ẽ clara. ꝛ 2ͦ ꝓbat̃: qꝛ nõ fuit heri magꝫ poſe hãc eſſe verã. mũdus fuit ab eterno qꝫ hodie: nec alia pͥori die magꝫ qꝫ heri. ꝛ ſilr in nullo inſtãti ꝑterito magis qꝫ in alio: ſicut pꝫ. Fol. 11. col. 2. poſt meduꝫ lineę. 35.

¶ Factũ ab illo: vnde nõ vult niſi negare mãm aliqꝫ eternã non adeo factã ex qua alia fecerit ꝛ ſine illa ꝛ non niſi de illa facere potuerit que fecit: ac ſic per aliquid coeternum fuerit adiutus. Sicut manichei opinati ſunt: pp quã reꝫ dicit Aug. eos pejare Fol. 12. col. 1. ante meduꝫ lineę. 44.

deū eſſe oīpotētē. in lib. de fide ⁊ ſymbolo capl̄o p̄mo vbi dicit: q̄ ſtructores domoꝝ ⁊ alij opifices niſi adiuuentur parata mā ad effectū ſue artis peruenire nō poſſunt. Nā oppoſitū ↄſequē tis optime ſtare pōt cauſa antecedente.

Fol.12. col. 3. poſt lineaꝫ 60. ¶ Ad rōnē p̄mā. q. rñdeo p̄mo negando aīs ⁊ ad oēs ꝓbationes p3 qd dōm ſit ex dictis in 4ª ↄcluſione: ⁊ etiā in p̄mo libro vbi de hac mā agit. ¶ Scdo. ſi q̄s nō vellet tenere p̄dictā quartā cō cluſionē cū hijs que ſequunt̄ ad ipſam poſſet aliq̄liter reſpon dere ad rōnē. neſcio tn̄ verū ſufficiēter plene ſaltem apparēter forte tn̄ iꝓbabiliter. ↄcedendo. ſ. antecedēs ⁊ negādo ↄñtiaꝫ: tunc ad ꝓbationē poſſet ↄcedi q̄ nunc h̄ eſt neceſſaria. hoc nō fuit ab eterno: quocūq̄ alio a deo demōſtrato. ⁊ vlterius: q̄ in quolibet inſtanti p̄terito fuit neceſſaria: ⁊ ſua oppoſita īpoſſibi lis. ſ. iſta hoc fuit ab eterno. Et cū arguit̄ vlterius. In nullo in ſtanti h̄ fuit poſſibilis: igitur h̄ nō fuit poſſibilis: poſſet negari ↄñtia. Et codeꝫ mō ſi arguitur ſic. In nullo inſtanti hoc potuit eſſe ab eterno: igitur hoc nō potuit eſſe ab eterno: ⁊ ↄſequēter numerande eſſent alie ↄñtie qb⁹ ex oppoſitis ↄſequētiū infer rentur oppoſita aītium. v. g. quo ad p̄maꝫ h̄ fuit poſſibilis. igit̄ in aliquo inſtanti h̄ fuit poſſibilis. Quo ad ſcdaꝫ. hoc potuit eē ab eterno: igitur in aliquo inſtanti potuit eſſe ab eterno.

Fol.13. col.3. poſt lineam 14. ¶ Quoddā aūt h3 eſſe in actu. ſ. illud q̄ terminat motuꝫ in actu: qddā aūt tm̄ in potētia. ſ. illud qđ ↄtinuat ptes motus. vnde ſic ſm̄ hāc imaginationē ſe h3 mutatū eē ad motū ſicut punctū ad lineā. p̄terq̄ q2 ſm̄ aliquos nō eſt in motu ↄtinuo p̄mū mutatū eſſe: ſicut in linea dēt eſſe p̄mū pūctū. Mutatio quoq̄ eſt q̄daꝫ entitas indiuiſibilis per quā aliq̄ forme acq̄rit̄ tota ſimul. non habēs eē plus q̄ per inſtans. diſtincta a forma ⁊ ſubto forme ⁊ q̄libet re p̄manēte. remanētib⁹ re mota ⁊ ea que acq̄ritur per motū ceteriſq̄ reb⁹ p̄manentib⁹: deſinit eſſe mot⁹. Idē pōt ar gui de mutatione indiuiſibili. v. g. gñatione ſubali. illuminatio ne ⁊ alijs inſtantaneis mutationib⁹. ¶ Scdo. Partib⁹ mot⁹ re pugnat eſſe ſimul nō aūt partib⁹ rerū p̄manētiū. ḡ mot⁹ eſt res diſtincta a reb⁹ p̄manētib⁹. ¶ Tertio. Si mot⁹ nō ſit res diſtin cta ab oīb⁹ reb⁹ p̄manētib⁹: aut ipſe eſt mobile: aut res ad quā eſt mot⁹ cui⁹ pars acq̄rit̄ ante partē: aut vtraq̄ ſimul: nō mo bile: q2 ip̄m eſt ſubm̄ mot⁹: mot⁹ aūt nō eſt ſubm̄ mot⁹ 5° phy. nec res ad quā ē mot⁹ q2 ad motū nō eſt mot⁹. ibidē: nec vtraq̄ ſimilr̄: ꝓpter ea que dicta ſunt. ¶ Confirmatur: q2 p̄ter dictas res req̄ritur q̄ vna pars rei ↄtinue acq̄ratur poſt aliaꝫ: alioq̄n nō eſſet motus. ↄtinuitas aūt acq̄ſitionis taliū partium eſt alia res ab illis. ¶ Quarto. Oīs via ad rē eſt res diſtincta a re illa. Sed mot⁹ eſt via ad rē quā mobile acq̄rit per motum. Maior ponit̄ ad litam a Cōmētatore 5° phy. cō. 4. Minor ꝓbat̄ per eū dem. 4. meta. cō. 2. vbi dicit q̄ mot⁹ dr̄ ens q2 eſt via ad veruꝫ ens. ⁊ p̄mo celi cō. p̄mo ait. q̄ Ari. intēdebat per mot⁹ reꝫ vias ducētes ad gnōnes earū. Oīa enī exiſtētia aut ſūt ſubſtāt aut ac cidētia: aut ſunt vie ad eē iſtoꝫ ⁊ ſunt vlr̄ trāſmutatio. ¶ Quin to. Oīs acq̄ſitio per quaꝫ vna res acq̄rit aliā eſt res diſtincta a re que acq̄rit ⁊ a re que acq̄rit̄. p3: q2 nihil eſt mediū acquirēdi ſeip̄m: aut mediū ſibi ip̄i per qđ aliqd acq̄rat. Sed mot⁹ oīs eſt huꝰ ſm̄ Cōmētatorē 5° phy. cō. 48. vbi dicit q̄ mot⁹ nihil aliud eſt q̄ acq̄rere partē poſt aliā ex illo ad qđ res mota mouet̄ do nec acq̄rat illđ ad qđ mouet̄ pfecte ⁊ tūc ceſſat. ⁊ 3° phy. cō. 4. ait. Mot⁹ enī nihil aliud eſt q̄ gnō ptis poſt aliā illius pfectio nis ad quaꝫ tendit motus donec pficiat̄ ⁊ ſit in actu. ¶ Sexto. Ideo exp̄ſſe p3 ex itentione Cōmētatoris. Naꝫ in 3° phy. cō. 4. vult q̄ in motu duo ↄcurrūt. ſ. res cuius pars poſt partē acq̄ri tur: ⁊ via ad rem illā que acq̄ritur: ⁊ h̄ duo realr̄ diſtinguūtur: vtraq̄ tn̄ pōt vocari mot⁹. Primo mō ſm̄ eū accipit Phs mo tū in 3° phy. qñ dicit ip̄m eē in gñe ei⁹ rei ad quā eſt. Sed ſcdo mō ſumit ip̄m in p̄dicamētis qñ ponit eū in p̄dicamēto paſſio nis: vnde dicit. Dicemus qñ motus ſm̄ q̄ nō differt a pfectiōe ad quā vadit niſi ſm̄ magis ⁊ minus: neceſſe eſt vt ſit de gñe il lius pfectionis ⁊c. ⁊ ſubdit ſm̄ aūt qđ eſt via ad pfectionē illā ⁊ eſt alia ab ipſa pfectione: neceſſe eſt vt ſit genus per ſe: via ad rem eſt aliud a re. Deīt. 5 lib. cō. 9. recitatis opinionib⁹ diuerſis in quo gñe ſit motus: dicit. Motus igit̄ h3 duplicē cōſideratio nem: qñ ſm̄ ſuā māmꝫ eſt in gñe eius ad qđ eſt motus: ſm̄ aūt formā. i. ſm̄ qđ eſt trāſmutatio cōiuncta cū tēpore eſt in p̄dica mento paſſionis. Ex hijs p3 q̄ Cōmētator vult q̄ mot⁹ forma liter ſumptus eſt trāſmutatio in tēpore ⁊ ſic eſt in p̄dicamento paſſionis: ⁊ in 3° dixerat q̄ ſm̄ q̄ eſt via eſt i p̄dicamēto paſſio nis: ac per hoc ide itelligit cū vocat ip̄m viā: ⁊ trāſmutationē: vt aūt eſt via eſt res diſtincta a re ad quā eſt: vt dicit. ḡ ſm̄ ip̄m mot⁹ formalr̄ ſumpt⁹ eſt res diſtincta a re ad quā eſt: ⁊ per idē fortius p3 q̄ eſt aliud a mobili: cū mobile nō ſit hmōi via. ¶ Et ſi dicat̄ q̄ Cōmētator: vbi ſupra in 3. dicit q̄ modus dicendi q̄

motus nō differt a pfectione ad quā vadit eſt verior: alius aūt famoſior: ⁊ q̄ ibi Phs induxit modū verū ⁊ in p̄dicamētis mo dum famoſum. Reſpōdet̄ p̄mo: q̄ lz dicat illū veriorē nō tn̄ dic illū falſum: imo iplicat etiā illū eſſe verū: ⁊ ſic hētur ꝓpoſitum. ¶ Scdo dr̄ q̄ motū eſſe verius pfectionē ad quā eſt: aut viam pōt itelligi duplr̄: vno mō verius. i. formalius: ſicut vas aureū verius dicit̄ eſſe figura q̄ aurū. i. formalius: q2 figura eſt forma le in vaſe: ⁊ hoc mō mot⁹ eſt verius trāſmutatio ↄiuncta cū tē pore ⁊ via ad perfectionē: ⁊ ſic loq̄tur Cōmētator in 5°. Alio mō verius. i. p̄ncipalius: ⁊ ſic vas verius eſt aurū q̄ figura. i. p̄ncipa lius pro eo q̄: q̄ qđ eſt artificialiū p̄ncipalius ſumit̄ a mā q̄ a forma. ↄcōtra in nālibus: vt dicit. 9. meta. hoc alio mō mot⁹ ve rius eſt forma ſiue res ad quā eſt: q2 principalius in ipſo dans ſibi nomē ⁊ diffinitionē eſt res illa vnde ⁊ ab illa denominatur: quapropter mot⁹ ad albedinē dr̄ dealbatio: ⁊ ad nigredinē deni gratio: ⁊ ſic loq̄tur Cōmentator in 3°. Ex quo p3 q̄ ſibi in illis lo cis nō ↄtradicit ſicut aliq̄ ei obijciunt. ¶ Hec ſunt per que for tius videt̄ opinio poſſe roborari. ¶ Et q2 hec opi. mihi falſa vr̄ ideo via duplici ꝓcedā ↄtra eā. Ↄcluſiones aūt erūt ſeptē p̄ma in gñali q̄ nullus motus eſt aliq̄ talis res diſtincta a permanē tibus qualē fingit opi. ¶ Scda q̄ nec mutatū eſſe: eſt aliqua ta lis res. ¶ Tertia q̄ nec mutatio. ¶ Quarta ⁊ ſpecialis de mo tu locali. ¶ Quinta de motu alterationis. ¶ Sexta de motu au gmēti. ¶ Septima de mutatione que eſt gnō vel corruptio.

¶ Impoſſibilitateꝫ vō ↄñtie oſtendo multiplr̄ p̄mo: q2 omne q̄ ſit ⁊ erit de nō eſſe ad eſſe in tēpore: duꝫ accipit̄ eſſe nō eſt. alio quin nō exiret de nō eſſe: ſed de eſſe ad eſſe. p3 etiā ex 5° phyſi. ⁊ per Cōmētatorē ibidē cō. 23. vbi dicit q̄ homo dum eſt in gene ratione nō eſt hō. vnde q̄ gñat̄ nō eſt. Idē pōt hēri ex. 10. ethi. vbi ꝓbat̄ delectationeꝫ nō fieri in tēpore. Oē aūt q̄ cor̄ aut p dit eſſe in tēpore: dum cor̄ eſt: p3 ex dictis ⁊ ex 5° phy. ḡ ſi aliqd dum accipit̄ eſſe perdit eſſe vel dum gñatur: cor̄: ſeq̄tur q̄ idē ſimul dum eſt nō eſt: q̄ implicat ↄtradictoria. Fol.13. col. 4. circa finē lineę. 32.

¶ Tum q2 qñ mutatuꝫ eſſe eſt imobili mobile eſt illo formalr̄ ꝑ mutatū: q̄re ſi plura ſint formalr̄ ſil̄ imobili mobile erit plurib⁹ ꝑ ſimul mutatū. vno aūt mutato eē nō eſt mutatū niſi ad vnū lo cū: igit̄ pluribus ad plura: ⁊ p ↄñs ſimul ad plura loca ſucceſſiue mutatū: q̄ eſt ↄdictio. ¶ Tū q2 tā diu manet h̄ eē ē imobili q̄ diu mobile eſt in hoc loco ꝑ ⁊ ecōuerſo: ⁊ ſic mobile eēt per. tp̄s in eodē loco ꝑ: ſed ponebat̄ ↄtinue moueri. Itē ex h̄ hētur ꝓpo ſitū: ſic. n. q2 talis res erit vere res p̄manēs: nec magis poterit negari eſſe p̄manēs q̄ albedo ⁊ dulcedo aut q̄z alia forma. Fol.14. col. 3. poſt mediū lineę. 22.

¶ Scdo vō ꝓbat̄ per rōnē: ſi. n. aliq̄ talis res ſit tm̄ p inſtās cor̄ ḡ aut igit̄ ipſa cor̄ ꝑ in tp̄e aut in inſtāti: ⁊ itelligo corrūpi in tē pore vel inſtāti: nō tanq̄ in ſubto aut termino: ſed tanq̄ in men ſura: ſicut dicim⁹ lumē cāri in inſtāti aut aliq̄ alia forma. Non pōt dici q̄ in tēpore: q2 tūc oporteret q̄ aliq̄ ei⁹ corrūperet̄ p̄us aliqd eius ⁊ ſic mutatū eē eēt diuiſibile in aliq̄ q̄rū vnū eſt ante aliud: ac per hoc eēt mot⁹. Si vō dicat̄ q̄ in inſtāti. ſigneť iſtās in quo ponit̄ eē: ⁊ ſit. a. aut igit̄ cor̄ in. a. q̄ dici non pōt: q2 cū in illa ſit: ⁊ q̄ corrūpit̄ in iſtanti nō p̄us corrūpat̄ q̄ ſit corruptum ſi in inſtanti. a. corrūpit̄: igit̄ in. a. eſt corrupta: ⁊ per ↄñs nō eſt: ⁊ ſic in iſtāti. a. eſt ⁊ nō eſt. Aut corrūpit̄ in alio inſtāti: ⁊ ſi ſic cū iter q̄z duo iſtātia ſit tp̄s mediū vel ipſa erit in tp̄e medio cui⁹ oppoſitū dat̄ in ↄñſione: vel nō erit: ⁊ tūc ſeq̄tur q̄ ip̄a erit cor rupta anteq̄ ſit corrupta. q̄ iplicat ↄdictionē. Fol.14. col. 3. poſt mediū lineę. 41. ¶ Ad hāc autē rōnē q̄druplr̄ rñdet̄. ꝑ qdē dr̄ q̄ aſſumit falſum cuꝫ dicit. Si eſt in iſtāti rñ: igit̄ corrūpit̄. Nō enī oꝫ q̄ aliq̄d eſt ⁊ poſtea nō eſt corrūpit̄: neq̄ oꝫ q̄ nō eſt ⁊ poſtea eſt gñat̄: ſine qñ eſt: eſt geni tū. Nā ſicut dicit Phs ꝑ ce. vno mō aliqd dr̄ igenitū ſi ſit aliqd nūc p̄us nō ens ſine gnōne ⁊ trāſmutatiōe. quēadmodū qdā tā gi ⁊ moueri dnt. Nō enī gñari dnt tactū ⁊ motū: ⁊ ſtati poſt. di cit q̄ aliqd dr̄ icorruptibile: q̄ ſine corruptiōe q̄nq̄ qdē eſt ens q̄nq̄ aūt nō ens: puta tactus: q2 ſine corrumpi p̄us exiſtētes po ſtremo nō ſunt. Ex hijs p3 q̄ aliq̄ aliqd poſt non eſſe h3 eſſe q̄ tn̄ nō eſt genitū: ⁊ aliqd poſt eſſe h3 nō eſſe: q̄ nō eſt corruptuꝫ. de talib⁹ aūt eſt mot⁹ ⁊ mutatū eſſe: vt p3 hic per ph̄m: ac etiaꝫ 5° phy. vbi ꝓbat q̄ motionis nō eſt motio nec gnō. ¶ Itē Phs 8° meta. dicit q̄ quedā ſine gnōne ⁊ corruptione ſunt ⁊ nō ſunt ſic in ꝓpoſito dicet̄ q̄ mutatuꝫ eſſe nō corrūpit̄: ſed ſine corru ptione nō eſt poſtq̄ fuit. ¶ Scdo dato q̄ ↄcedat̄ mutatuꝫ eſſe corrūpi: negat̄ illa diſiūctiua que dicit: aut cor̄ in tēpore aut in inſtāti. dr̄. n. neutrū pōt eſſe verū. ¶ Tertio dr̄ q̄ cor̄ mutatū eē in tp̄e nō tn̄ ꝑ: ⁊ ſi querat̄ in quo cor̄ ꝑ: dr̄ q̄ in nullo ꝑ cor̄ tan q̄ in mēſura. ¶ Quarto. Reſpōdetur diſtinguēdo hui⁹ ꝓpōnis mutatū eē cor̄ ſeu deſinerit eē q̄ idē dnt ſignificare duplicem ſenſum: vnus eſt vt itelligatur per poſitionē p̄ſenti ⁊ negationē futuri: ⁊ tūc ſic exponit̄. Hoc nūc deſinit eē. i. hoc nūc eſt ⁊ im mediate

mediate poſt nõ erit. Alius eſt per negõnẽ pñtis ⁊ poſitionẽ p̃teriti: ⁊ nũc exponit̃: hoc nũc deſinit eẽ. i. hoc nũc nõ eſt: ⁊ imediate prius fuit. Tũc ad ꝓpoᵐ dĩt ꝙ mutatũ eẽ deſinit eẽ in inſtãti ſm pᵐ ſenſũ: ⁊ in iſtãti in quo eſt: nã h̃ eſt vera h̃ mutatũ eẽ nũc eſt: ⁊ imediate poſt nõ erit: in toto eñi tpe ſequente non erit: nec ex hoc ſeqtur ꝙ in iſto iſtãti nõ ſit: ſ; ꝙ in tpe imediate ſequẽte. Et ſm hoc ꝯcedit̃ ꝙ eodẽ iſtãti icipit ⁊ deſinit exponẽdo incipit: ꝑ poſitionẽ pñtis ⁊ negõnẽ p̃teriti. i. nũc eſt ⁊ imediate prius nõ fuit. Oẽs eñi he vere ſunt: hoc mutatum eẽ nũc eſt: hoc mutatũ eẽ imediate prius non fuit: hoc mutatũ eẽ imediate poſt nõ erit: ⁊ per ꝯſequẽs hec: hoc mutatũ eſſe nũc incipit ⁊ deſinit: ſm ſenſus datos. In ſcdo vo ſenſu dĩt mutatũ eẽ in nullo inſtanti deſinere eẽ: qꝛ h̃ nũq̃ eſt vera: hoc mutatuz eẽ nũc non eſt ⁊ prius imediate fuit. Sic etiã dĩt ꝙ non incipit in aliquo inſtãti: exponẽdo incipe per negõnẽ preſentis ⁊ poſitionem futuri: h̃ eñi nũq̃ eſt vera: hoc mutatũ eſſe in hoc inſtanti nõ eſt: ⁊ imediate poſt erit: nã non erit in aliquo iſtanti imediate poſt ſequẽte: qꝛ nullũ tale eſt: nec erit in tẽpore imediato: qꝛ mutatum eſſe nõ eſt in tẽpore. Poſſet tamẽ ꝯcedi ꝙ mutatuz eſſe in hoc ſenſu. ſcdo deſinit eſſe in tpe: vt exponit̃ hoc mutatũ eſſe nõ eſt in hoc tpe. ſ. ꝙ imediate ſequit̃ inſtãs in quo fuit: ⁊ imediate prius fuit: qꝛ. ſ. in inſtãti p̃cedẽte: ſimilr in ſcdo ſenſu dato põt ꝯcedi ꝙ icipit eſſe in tẽpore. i. mutatũ eẽ non eſt in hoc tpe ⁊ imediate poſt erit: erit eñi in inſtãti terminante illud tẽpus: ⁊ ſic ꝯceditur incipere vel negat̃: ſic pariter ꝯcedit̃: vel negat̃ ipſum gñari: qꝛ idez dĩt ſignificari per gñari ⁊ incipe: ſic idem ſm eos ſignificat̃ per corrũpi ⁊ deſinere. ¶ Harũ autem reſpõſionũ nulla ſufficiẽs eſt. Prima qdem nõ: qꝛ ſm veritatẽ oĩs res extra aĩam que prius fuit nõ ens ⁊ nunc eſt ens eſt genita: ⁊ oĩs res que prius fuit ens ⁊ nunc eſt non ens eſt corrupta: verũtñ talium quedã ſunt cõpoſita ſubſtãtiarũ que cũ p̃us non eſſent: per trãſmutationẽ mere partis ſue ſunt ad eẽ deducte: ⁊ hec dicunt̃ per ſe ⁊ ſimplr generari: quedã aũt ſũt forme ſimplices que nõ generãtur niſi per accidẽs: ⁊ qꝛ tales nõ per ſe generãtur. dicit Phs. 7. meta. vbi allegatus eſt dicit eas eẽ ⁊ non eſſe ſine gñatione ⁊ corruptione: nõ qꝛ non ſint genita vere: ſed qꝛ non ſunt per ſe genita ex aliquo ſui trãſmutato. ⁊ ꝙ h̃ ſit itẽtio eius pꝫ: nã poſt verba allegata nullo interpoſito ait: vt puncta ſi quidẽ ſunt. i. ſi puncta ſint. Et totaliter ſpẽs ⁊ forme: nõ. n. albũ. i. forma albedinis ſit: ſed lignuz albiſcauit ex aliquo ⁊ aliqd ſit omne ꝙ ſit: ⁊ ſic exponit̃ ibidẽ ab oĩbus: ſic etiã quãdoq; illa que aliquãdo nõ ſunt ⁊ aliquãdo ſunt dicunt̃ ingenerabilia: qꝛ ſunt difficilis generationis vt dicit̃ p̃mo celi vbi ſupra. Similiter aliqua: qꝛ ſubito generant̃ ⁊ ſine tẽpore: dicunt̃ eſſe ingenerabilia: ⁊ ſic dicunt̃ eſſe: ⁊ nõ eſſe ſine generatione ⁊ corruptione: vere tamẽ ſunt genita ⁊ corrupta: ⁊ h̃ eſt intẽtio Phi in primo celi vbi allegatur ſupra: vnde Cõmentator ibidem cõmen. 114. exponens verba allegata ait. Non generabile p̃ncipaliter cum aliquid fuerit prius priuatũ: deinde poſt fuit ens: cum exitus eius ex priuatione ad eſſe fuerit ſine tranſmutatione ⁊ ſine alteratione. ſ. ꝙ generatio eius ſit ſine tempore: ⁊ hoc intendebat cum dixit ſine generatione ⁊ ſine alteratione. Sicut dicunt quidã de tactu ⁊ motu ⁊c. ⁊ ꝙ talia tamẽ ſint vere generabilia ſubdit dicens. Et manifeſtuz eſt ꝙ hoc nõ dicitur nõ generabile niſi per ſimilitudinem: qꝛ omne ꝙ poſt nõ eſſe eſt: neceſſario eſt generatũ: ⁊ iuxta finem eiuſdẽ cõmenti dicit. Illud enim de quo dicitur nõ generabile: aut vere dicitur: aut nõ vere. Si non vere dicetur de generato abſq; cauſis generationis. iſtud autẽ eſt: ꝙ generatur ſine tranſmutatione in tẽpore vt ibidẽ pꝫ: ⁊ de eo ꝙ eſt difficilis generationis: ⁊ cauſam ꝓpter quã h̃ dicãtur nõ generabilia nõ vere imediate aſſignat dicens. dicitur enim nõ vere: qꝛ collocat̃ ſub diffinitione generati: ꝙ eſt ens poſtq̃ nõ fuit ens: ex quibus pꝫ: qꝛ omne qð eſt ens poſtq̃ non fuit eſt vere genituz: ⁊ omne qð nõ eſt ens ⁊ fuit ens eſt vere corruptũ. ſm intentionẽ Phi: ⁊ ſic plane infra Phs diffinit genitũ ⁊ corruptum vere ſumpta ⁊ Cõmentator ibidem cõmen. 124. Sic ergo ꝯcluditur ꝙ omnis entitas aut res vere extra animã que aliquãdo fuit ⁊ poſtea nõ eſt: eſt vere corrupta: nõ diſtiguo ad preſens inter corruptũ ⁊ annihilatum: nec inter creatum ⁊ generatũ: qꝛ nõ eſt neceſſariũ ad ꝓpoſitũ. Confirmat̃. nam aduerſarij concedunt ꝙ illa entitas que eſt mutatũ eſſe eſt genita in mobili: ex quo mirũ eſt ꝙ negant eam corrumpi. Cur aũt motꝰ dicatur nõ generari nec corrumpi infra patebit. Sic igitur prima reſponſio nõ valet. ¶ Secũda etiã reſpõſio inſufficiẽs eſt: ꝓbatur. ſumo vnũ mutatũ eſſe. v. g. a. ⁊ arguo ſic. Aut aliquo ipſius. a. prius erit corruptũ aliquid eius. Aut nullo ipſum. a. erit prius corruptũ aliquid eius. Si dicat̃ primũ: igitur aliquid eius erit prius corruptum ⁊ aliquid poſterius: ⁊ per ꝯſequens corrumpetur in tempore: nam ⁊ quodlibet tale cõmuniter dicimꝰ in tẽpore corrumpi. Si ſcdm: igitur ſubito ⁊ indiuiſibiliter corrumpetur: ⁊ per ꝯſequens in inſtanti. ¶ Confirmatio. ⁊ pono ꝙ aliquod corpꝰ: puta. b. moueatur ꝯtinue ſuper aliquod ſpatium: tunc ſic aut in aliquo loco ſibi equali exiſtente. b. aliquid ipſius. a. erit corruptuz ⁊ aliquid corrumpendum. Aut in nullo loco ſibi equali exiſtente. b. aliquid ipſius. a. erit corruptum et aliquid corrumpendum: patet qꝛ partes ſunt ꝯtradictorie. Si detur primũ: ſic. a. corrumpetur in tempore ad verum ſenſum qui habetur cum aliquid dicitur in tẽpore corrumpi. Si ſcdm: ⁊ conſtat ꝙ. a. corrumpetur infra tẽpus quo mouebit̃. b. vt ſuppono: ſequitur ꝙ in aliquo loco ſibi equali exiſtente. b. aliquid corrumpet̃ ſic ꝙ antequã. b. erit in illo loco nihil ipſius. a. erit corruptum: nec aliquid poſt corrumpenduz ⁊ per conſequens ipſum totum ſimul corrumpet̃ exiſtẽte. b. in loco illo: ⁊ per ꝯſequens in inſtanti: quoniam in aliquo inſtãti erit. b. in illo loco. Sicut patet ex 6ᵒ phyſi. vel poſſet ſumi gratia ⁊ ſol. aliqua determinata pars eius: que nulli parti terre ſibi equali eſt oppoſita directe plus q̃ per inſtans. ¶ Preterea. Sicut ipſi concedunt motum fieri in tempore ⁊ mutationẽ indiuiſibilẽ: ac mutatum eſſe fieri in inſtãti. Sic neceſſario oportet ꝯcedere motum corrumpi in tẽpore: mutationẽ vo ⁊ mutatũ eſſe in inſtanti. ¶ Tertia etiã reſponſio deficit: quoniaz omne ꝙ corrumpitur in aliquo tẽpore vel corrumpit̃ p̃mo illo tẽpore. vel corrumpitur p̃mo in aliquo eius: ⁊ h̃ pꝫ qꝛ alioquin nõ corrumpet̃ in illo. Sicut ꝙ corrumpit̃ die dominica nõ põt dici corrumpi die lune: qꝛ dies dominica nõ eſt dies lune nec pars eiꝰ. ꝙ aũt corrumpit̃ in aliqua hora diei dominice põt dici corrumpi in die dominica: ſ; nõ primo: qꝛ corrumpitur in parte eius. ¶ Confirmatur. Sicut eñi nõ põt dici aliqd eſſe in aliquo loco niſi ſit in eo ⁊ partibꝰ eius: ⁊ tũc eſt in illo p̃mo: aut ſit in aliq̃ eius parte p̃mo. Sicut quis dicit̃ eſſe in domo: qꝛ eiꝰ locus ꝓprius in quo eſt p̃mo eſt pars domus: ⁊ tunc dicit̃ eſſe in domo nõ p̃mo. Sic in ꝓpoſito. Sic igit̃ nõ obſtantibus ſolutionibus p̃miſſis ratio manet in robore ſuo. Cuius virtus in alia etiã forma poſſet poni: vt accipiatur cõpoſitum ex mobili tanq̃ ſubiecto ⁊ entitate illa que dicit̃ mutatũ eſſe: ⁊ queratur quãdo hoc cõpoſituz corrũpitur: vt ſupra. Item alio modo: querendo de ipſo ſubiecto. ſ. mobili ꝙ ſuſcipit in ſe mutatũ eſſe ꝙ prius nõ habuit ⁊ perdit ipm: an perdat ipm in tẽpore vel inſtanti vt ſupra. ¶ Cõfirmatur quoq; qð ſupra dictũ eſt. ſ. mutatuz eſſe aut rem aliquã non habere eſſe niſi per inſtans: quia pariter poſſet ꝯcedi qð eſt dare vltimũ eſſe rei permanentis. vt vltimũ eſſe luminis in aere: ꝙ reprobat̃ expꝛſſe 6ᵒ phy. nec aliq̃ rõ magis ꝯcludet ꝯtra hoc q̃ ꝯtra illud. ¶ Quarta demũ ſolutio ẽt nõ valet nec tollit efficaciã rõnis facte. Non eñi per oĩa verba illa aliud dicitur q̃ ꝙ mutatũ eſſe eſt per vnicum inſtãs tm̃: ⁊ ꝯtra hoc ꝓcedit ratio facta: que rõ nõ querit de mẽſura ipſius mutati eſſe in qua eſt: ſiue de mẽſura ſui eſſe: nec ſui nõ eſſe: ſed de mẽſura ſui fieri et corrumpi. ⁊ menſura tranſitus eius de eſſe in nõ eſſe. Siue trãſitus ſubiecti de eſſe ipſius mutati eſſe: in nõ eſſe eiuſdez. ſeu de affirmatione in negationẽ iuxta cõmunem modum loquẽdi ad bonũ intellectũ: ⁊ ad hoc nihil reſpõdet̃. Unde reduco ſic rõnẽ. Aut mutatũ eſſe tranſit de eſſe in nõ eſſe: in tẽpore vel in inſtanti. Si in tẽpore igit̃ eſt partibile ⁊ durat per tps. Si in inſtanti: igit̃ ſimul trãſit ⁊ tranſiuit. Aut ergo in eodem inſtanti in quo tranſiuit de nõ eſſe in eſſe: ⁊ ſic ſimul eſt ⁊ nõ eſt: aut in alio ⁊c. vt ſupra. Uel aliter põt formari ſic. Aut ſubm trãſit de eſſe mutati eſſe in nõ eſſe eiuſdẽ in tẽpore vel in inſtanti: nec in tẽpore. vt p̃us: nec in inſtãti: qꝛ nõ in eodẽ in quo tranſiuit de non eſſe eius in eſſe: alioquin ſequit̃: ꝙ ſimul ſuſcipit ⁊ perdit idẽ mutatum eſſe: ⁊ per ꝯſequens illud ſimul eſt ⁊ non eſt: nõ in alio vt ſupra deducitur. ¶ Preterea. Deficit ſolutio: qꝛ pariter poſſet concedi qð eſt dare vltimũ inſtans eſſe rei permanentis: vt vltimũ eſſe luminis in aere: ⁊ ſenſationis in ſenſu: ꝙ reprobatur expreſſe 6ᵒ phyſi. nec aliqua ratio magis ꝯcludet ꝯtra h̃ q̃ ꝯtra illud. ¶ Itẽ poſſet ꝯcedi ꝙ aliqua huius forma erit tamẽ per vnũ inſtãs: ac per hoc eius gñatio ⁊ corruptio ꝯtinuarent̃ ſine quiete media: cuius oppoſitũ ex intentione ꝓbare nitit̃ Phus. 6ᵒ phy. ⁊ ibidẽ Cõmẽ. cõmẽ. 82. ⁊ ſequẽti. ¶ Inſuper ſi ſolutio eẽt ſufficiẽs vniuerſaliſſime poſſet dici ꝙ forma quelibet ſubſtantialis: ⁊ viſio ⁊ ſimiles: generaret̃ ⁊ corrũperet̃ in tẽpore: ⁊ ꝙ plus eſt in eodẽ tẽpore. Quoꝝ vtrũq; penitꝰ Phie repugnat. ꝯtitia pꝫ exponẽdo corrũpi per poſitionẽ p̃ſentis ⁊ negationez futuri ⁊ gñari per poſitionẽ p̃ſentis ⁊ negationẽ p̃teriti. Sicut dicit reſponſio. Omnes eniz hec vere ſunt: h̃ forma ſubalis eſt in toto iſto tẽpore: ⁊ poſt iſtud tps imediate nõ erit: ſic illud tẽpus ꝙ menſurat adequate ſuum eſſe. Item hec eſt vera ante

illud tēpus imediate nō fuit. Nō igitur q̄dā eſt menſura gñōnis ⁊ corruptionis hoc mō. Sed mēſura in qua trāſit ſubm de vno oppoſito in aliud: vt ꝓxime antea dictū eſt. Patet itaq; q̄ rō remanet i ſua firmitate. ¶ Scōa rō ad eādē ꝯcluſionē eſt iſta. Suppono ex p̄dictis q̄ mobile p̄dit vnū mutatū eſſe ſignatum in inſtanti: ſiue in inſtanti trāſit ab eius eſſe in nō eſſe. Tunc arguo. Aut in inſtanti illo quo mobile ꝯtinue motū p̄dit aliqđ mutatū eſſe. v.g.a. acqrit aliquā entitatē que ſit mot⁹ vel mutatū eſſe. aut nullā talē acqrit. Si ſic: vel acqrit motū: ⁊ hoc nō pōt dici: q2 motus qlibet ſm eſſe eſt diuiſibilis in partes ſibiinuicē ſuccedētes ⁊ que nō poſſunt ſimul eſſe: igit nec in eodē inſtanti acquiri. Aut acquirit mutatū eſſe: ⁊ ſi ſic: ſit illud. b. ⁊ quero inter a. ⁊ b. fuit aliquis motus medius: ⁊ tunc ſequit q̄ motus eſt in inſtanti: aut nullus mot⁹ fuit medius: ⁊ tūc ſequitur q̄ mutata eſſe ſint ꝯſequenter ſe habentia: cū ergo omnia p̄dicta ſint impoſſibilia: relinquit q̄ nulla entitas tunc acquirat que ſit motus aut mutatum eſſe. Sed tunc cum in quolibet inſtanti temporis menſurantis ꝯtinuū motū alicuius mobile ſit motū ⁊ mutatum ſequit q̄ tunc mobile ſit mutatū abſq; tali re diſtincta: ⁊ per ꝯſequēs in quolibet alio fruſtra ponit.

Fol. 14. col. 4. poſt lineā 32.

¶ Signet aliqđ mutatū eē q̄ eſt imobili q̄ mouet motu ꝯtinuo ⁊ ſit illud. a. ⁊ ſignet q̄ddā aliud ſequēs ipm ⁊ ſit. b. Aut igit. b. cōſequēter ſe hꝫ ad. a. Aut inter. b. ⁊. a. mediant alia mutata eſſe. p̄mū non pōt eſſe: vt pꝫ ex 6° phyſi. Nec 2m: q2 aut illa que mediant dicerent eſſent finita numero: ⁊ tūc neceſſario oporteret deuenire ad alia aliqua que eſſet imediata qđ eſt falſū: aut ponere motū nō includentem aliq̄ mutata eſſe. Aut illa mediantia eſſent numero infinita: ⁊ tunc ſequit q̄ inter duo extrema ſunt infinita media quoꝝ vnū p̄us eſt alio: ⁊ totaliter ſe excludentia ſic q̄ vnū nō eſt pars alterius ⁊ q̄ infinitū ſit inceptū accipi: ⁊ totū ſit deinde ſucceſſiue acceptū: q̄ repugnat rōni infiniti: que eſt: q̄ eius partē accipientib⁹ ſemper ſit aliqđ accipiēdū: ⁊ nūq̄ ſit totū acceptū. Unde accepta aliqua parte oē q̄ poſtea acceptum eſt neceſſario eſt finitū. Ut pꝫ ex tertio phyſi. Alia etiā incōuenientia poſſent adduci ſic infra patebit vbi inquiret: an per oēm motū noua res permanēs mobili acquirat ⁊ alia que iduci ꝯſueuerūt ꝯtra per trāſitionē infiniti: ⁊ ꝯ infinitū in actu.

Ad h̄ ēt facit dcm̄ Cōmē. de phy. cō. 88 i fine vide ibi.

Fol. 16. col. 4. poſt mem lineē p̄me.

¶ Nec imediate aliqđ acqret: ⁊ per ꝯñs nulla res tunc erit act⁹ illi⁹ mobilis ſm q̄ eſt mobile ⁊ in potētia: ac per hoc nulla erit motus. Sic igit res que nec eſt motus tunc etiā erit: ſed (ipſa ꝟa. iſte ſeneſcens eſt in inſtanti: ⁊ tamē h̄ eſt falſa. iſte eſt ſeneſcens in inſtanti. nā equalet hec. iſte ſeneſcit in inſtanti: que falſa eſt. Item h̄ eſt falſa iſte vadens de pariſius Romā eſt in inſtanti: ⁊ h̄ eſt falſa: iſte eſt vadens de Pariſius Romā in inſtanti. nā vꝫ iſtā. iſte vadit de Pariſius Romā in inſtāti: que māiſeſte falſa eſt.) tunc nō erit mot⁹: q2 nulla pars eius erit in potentia vt ſit actus mobilis: mō ſupra poſito. Et ideo ſi aliqñ ab auctorib⁹ vel aliqs recte intelligētibus: dicit q̄ motus deſinit vbi nulla res permanēs deſinit. intelligēdū eſt mō p̄dicto. Qđ ſatis docet Cōmē. 8° phyſi. cōmē. 62. vbi ait. Omnis motus deſinens nō deſinit niſi quādo potētia trāſfert ab eo in quo fuit in actu. ⁊ hoc erit quādo illō ſit in actu. Et. 9. meta. cōmē. 11. in fine dicit q̄ ſignificatū potētie accepte in diffinitione mot⁹: eſt nō ceſſare: neq; ſeparari ab illo ad qđ pōt: qm̄ ſi iſta potētia exiuerit ad actū deſtueret mot⁹: vbi pꝫ ſm eū q̄ cum de rōne motus ſit: vt ad aliqđ eius mobile ſit in potētia: hoc remoto mot⁹ deſtruit. Sed ꝯſtat q̄ hoc pōt ꝯtingere abſq; deſinitiōe alicuius rei. quimo per poſitionē alicuius in actu: q̄ erat tm̄ in potētia: vt pꝫ in alteratione ipſa. vel pro eo q̄ aliqđ eſt actus mobilis q̄ p̄us nō erat actus eius q̄uis p̄us eſſet actu in rerū nā.

Iſtō qđ claudit lineis parētheſis erat in origiali i margine ſpaneis vt pꝫ.

Fol. 16. col. 4. poſt mem lineē. 12.

¶ Ad dubia ſpātia de motu locali cū dicit q̄ oīs mot⁹ eſt actus mobilis: ſupra reſponſum eſt. Sicut enī forma eſt actus potentie ad formā ita vbi ⁊ locus actus potētie ad vbi: vel ad locum. ¶ Lꝫ additur q̄ oīs mot⁹ eſt in mobili: ſi accipiat eſſe in. ſicut forma dicit eſſe in mā ⁊ accidens reale in ſubto: nō eſt vera illa vniuerſalis ꝓpō. nō enī mot⁹ localis: nec mot⁹ augmēti ⁊ decrementi eſt ſubiectiue in mobili: lꝫ ſit vera de motu alterationis qui eſt ad formā inherentem: ⁊ ideo ſi reperiat h̄ ꝓpō in dictis auctoꝝ: motus eſt i mobili: nō eſt vniuerſalr̄ accipiēda. ¶ Pōt tamē illa vniuerſalis eſſe vera ſi intelligatur eſſe in. per p̄dicationē: ⁊ accipiatur actus exercitus pro ſignificato: ⁊ tūc eſt ſenſus: mot⁹ eſt in mobili. i. motus p̄dicatur de mobili: in quo termini ſupponunt māliter: ⁊ dꝫ ſic exerceri. mobile mouet: ⁊ hec eſt vera de omni motu. Et eodē mō dꝫ intelligi quādo īuenitur in auctorib⁹ q̄ mot⁹ eſt accidens mobilis. nā accipitur ibi accidens nō pro re que alicui pōt ad eſſe ⁊ ab eſſe: ſed pro termino p̄dicabili ꝯdiſtincto ꝯtra alia q̄tuor p̄dicabilia. De aliquo tamē motu vere dicit qđ eſt accidens reale, v.g. de aliq̄ alteratione,

¶ Ad aliō cū dicit magnitudo eſt p̄us q̄ mobile localr̄ moueatur: motus aūt localis nō eſt p̄us q̄ mobile localr̄ moueatur. ꝑ motus localis nō eſt magnitudo. Dōm q̄ maior eſt particularis ⁊ ſyllogiſmus eſt in ſcōa figura: ⁊ ideo nō ſeqtur ꝯcluſio. Si aūt maior fiat vniuerſalis: tunc dico q̄ ſi vtraq; p̄miſſa ponat eſſe ſimul vera: ꝯcluſio eſt etiā vera: nō tamē habet aliqđ ꝯtra dicta. nā illo caſu poſito: ſubm ꝯcluſionis nō ſupponit pro aliqđ nec tūc aliqs motus eſt. Certū aūt eſt q̄ quādo mot⁹ nō eſt: ipſe nō eſt magnitudo. Si aūt ponat aliqs mot⁹ localis eſſe vel aliquid moueri ſup magnitudine: tūc maior erit falſa. h. vꝫ. omnis magnitudo eſt p̄us q̄ mobile localiter moueat. Sed ſi arguat ex illis de p̄terito ⁊ expoſitorie dicēdo. h̄ magnitudo fuit anteq̄ hoc mobile moueretur. hic mot⁹ nō fuit anteq̄ mobile moueretur. ſeqtur ſubto in vtraq; p̄miſſa ſupponēte pro hijs que ſunt. ꝑ hic motus nō eſt h̄ magnitudo. Dōm q̄ vtiq; forma eſt bona: ſed minor eſt falſa: ⁊ oppoſita vera. ſ. h̄. hic mot⁹ fuit anteq̄ mobile moueretur: ſicut hec eſt vera. hoc albū fuit anteq̄ albedo eſſet in eo. demōſtrato aliquo q̄ nunc p̄mo eſt albū ⁊ diu fuit in rerū nā. Ad veritatē enī iſtius. hic motus fuit ⁊c. ſufficit: q̄ hec fuerit vera. hoc eſt. demōſtrato eo pro quo ſupponit in illa. hoc ſubm motus: q2 h̄ nō erat vera mobile iſtud mouetur. nō aūt eſt neceſſariū q̄ qñ mobile nō mouebatur h̄ fuerit vera: hic mot⁹ eſt: lꝫ aūt h̄ tunc fuerit vera: hoc eſt demonſtrato eo pro quo nunc ſupponit mot⁹. ⁊ h̄ ſit vera hic motus fuit. h̄ tamē nō eſt vera. hic mot⁹ fuit motus: vel iſta. hoc fuit mot⁹. anteq̄ mobile moueretur. Sicut nec in p̄ote caſu. hec eſt vera. hoc albū fuit albū: aut hec. hoc fuit albū anteq̄ in eo eſſet albedo. ⁊ ratio vtriuſq; eſt: q2 p̄dicatū appellat ꝓpriā formam nō aūt ſubm vt dicūt logici. ¶ Notandū enī eſt q̄ q̄uis h̄ noīa. magnitudo: ⁊ motus eandē rem ſignificēt aliqđ tn̄ cōnotat hoc nomē motus q̄ nō cōnotat hoc nomē magnitudo. ſ. mobile cui⁹ pars poſt partē ſine qete actualiter coexiſtit: ⁊ ideo lꝫ eadē res ſit motus ⁊ magnitudo: aliqñ tamen illa res eſt magnitudo ⁊ nō eſt mot⁹: qñ. ſ. mobile nō coexiſtit ſibi mō p̄dicto. aliquādo aūt ⁊ eſt mot⁹ ⁊ eſt magnitudo: quādo. ſ. mobile ſe hꝫ ad ipſam vt p̄dictū eſt. Et ſi nihil moueatur: ſic verificabit eſſe exiſtere de hoc termino magnitudo ſignificatiue ſumpto: q̄ non verificatur: de hoc termino: mot⁹ etiā ſignificatiue ſumpto. Et ideo hec eſt poſſibilis: magnitudo eſt ⁊ nihil mouetur: ⁊ hec eſt impoſſibilis: motus eſt ⁊ nihil mouetur. nō obſtāte q̄ mot⁹ nō ſit alia res a magnitudine. ¶ Ad id aūt q̄ annectitur in eadē argumētatiōe dicēdo. pars mot⁹ localis poſt eius partē ꝯtinue gñatur. Dōm q̄ accipiēdo gñari ꝓprie. ſ. pro accipere eſſe in effectu. ꝓpoſitio de virtute ⁊ ꝓprietate locutionis eſt falſa. ſignificat. n. q̄ pars eius rei que eſt motus vere accipiat eſſe ⁊ tranſeat de nō eſſe ad eſſe poſt aliā eius partē qđ vtiq; falſū eſt. Alius ſenſus eſt ex trāſumptione loquentiū ſignificat⁹ per ipſam: ⁊ eſt q̄ mobile prius coexiſtit vni parti magnitudinis q̄ alteri: ⁊ prius mouetur ad vnā q̄ ad aliā: ⁊ h̄ eſt verum: ⁊ hunc ſenſū habent per illā ꝓpoſitionē qui recte intelligūt. Sic aūt intellecta ꝓpoſitione nihil ꝯcluditur. Nō enī ſeqtur. pars magnitudinis non ſit poſt partē ei⁹. mobile p̄us coexiſtit vni parti magnitudinis q̄ alteri: igitur motus nō eſt magnitudo. Sicut cuilibet pꝫ. Uel ſenſus illius ꝓpōnis eſt. q̄ vna pars magnitudinis p̄us eſt act⁹ mobilis: ⁊ p̄us ſit act⁹ mobilis q̄ alia. ſit aūt act⁹ mobilis ſiquātum ſit vbi eius: vel locus: lꝫ enī p̄us eſſet magnitudo nō tamē p̄us erat locus: vel vbi mobilis. Et ſm hoc intelligēde ſunt auctoritates que dīt q̄ vbi ⁊ locus ꝯtinue ⁊ partibiliter gñatur. Et mō etiā p̄miſſo intelligendū eſt vnā partē mot⁹ ante alterā gñari. Sic aūt intellecta ꝓpōne pꝫ q̄ nihil ꝯcluditur ꝯtra ꝓpoſitū noſtrū. ¶ Ad aliud cū dicitur q̄ mot⁹ ꝯtrarij eſſent idē: nego ꝯñtiā. vt enī aliq mot⁹ ſint idē neċe eſt vtrūq; eē: ⁊ ſic vt illō ꝯñs ſequeretur oporteret q̄ illa magnitudo ſimul eſſet motus in ſurſum ⁊ mot⁹ in deorſum. hoc aūt nō eſt: q2 ſi mobile prius mouebitur ſurſum poſtea ꝟo deorſum dū mouetur deorſum ipſa magnitudo nō eſt motus ſurſum lꝫ fuerit mot⁹ ſurſum: vñ nec eſt verū dicere q̄ ille mot⁹ ſurſum eſt: ac per hoc nec ipm eſſe eundē motui deorſum qui poſtea eſt. ¶ Ad aliud qdā ꝯcedunt q̄ mot⁹ localis qui fuit heri hodie eſt: ⁊ qui eſt hodie fuit heri ⁊ erit cras: q2 idē eſt ſpatiū ⁊ idē mobile: ⁊ negarent illum motū eſſe ꝓprie corruptū qui fuerit heri. de motu autē alterationis dīt oppoſitū: q2 eadē forma numero non pōt nāliter bis acquiri. ¶ Sed iſtud nō videtur p̄bēce dictū vt pꝫ ex. 5. phyſi. vbi hētur q̄ vnitas tēporis reqritur ad vnitatē mot⁹ numeralem. ¶ Item ſicut nō ſufficit ad hoc vt mot⁹ ſit ipſum ſpatiū ⁊ mobile: etiā vt iſti cōcedunt. alioquin mobili quieſcente mot⁹ eſſet: ⁊ eſſet motus ⁊ nihil moueretur: ſic ad hoc vt motus qui fuit ſit: nō ſufficit q̄ idē mobile ſup idē ſpatiū moueat: alioqn

ſimul

ſimul eſſet motus ſurſum ⁊ deorſum eiuſdem mobilis. ⁋Dico igit̃ ꝙ ſicut vt magnitudo ſit mot⁹ aliqd exigit̃ q꞉ non exigit̃ vt ipſa ſit magnitudo: ſic aliqd reqritur ad hoc vt ipſa ſit idẽ motus numero ꝙ nõ reqrit̃ ad hoc vt ſit eadẽ magnitudo numero. hoc aũt inter cetera eſt vnitas tẽporis: ſicut pȝ.5.phyſi.per ꝓhm ⁊ per Cõmẽ.ibidẽ cõmẽ.35.⁊ ꝓpterea ſi aliqd mobile in vno tẽpore moueat̃ ſup hac magnitudine demõſtrata: deinde qeſcat: ⁊ iterũ idẽ ſup eadẽ moueat̃ iſta magnitudo: nõ erit idẽ motus numero: q꞉ nõ eſt in vno ↄtinuo tẽpore. Et rõ eſt: q꞉ ſicut magnitudo ab̃s nõ eſt mot⁹ ſed hȝ ꝙ ei coexiſtit partibiliṫ ⁊ ſucceſſiue hoc mobile vel illud: ⁊ per ↄñs reqritur mobile vt ipſa habeat rõnẽ motus: ſic reqritur idẽ mobile vt ſit idẽ motus: reqritur etiã idẽ tẽpus: nã ipſa eſt motus inquãtũ aliqd eius nunc coexiſtit mobili vel ecõuerſo: ꝙ ante iſtud nũc nõ coexiſtebat: ⁊ aliqd eius poſt illud nũc coexiſtet ꝙ ante ipm nõ coexiſtit nec in ipſo coexiſtit. Et q꞉ qñ mobile ſcḋo mouet̃ poſt qetẽ ſequentẽ priorẽ motum nihil magnitudis coexiſtit mobili in illo nunc quo prius: ⁊ ꝑ ↄñs nec tot⁹ motus eſt in eodem toto tpe p̃: ideo nec ẽt idẽ motus per ſe: ⁊ ſi ſit eadẽ magnitudo ⁊ eadẽ res que fuit ille motus. Sicut ſi ad hoc vt hoc ſubm.v.g.pis.ẽẽt hoc album numero requireret̃ h̃ albedo demõſtrata: ſicut ad h̃ vt ſit albũ reqritur albedo: ſi illa albedo corrũperet̃ ⁊ poſtea alia in eo gñaret̃: ſic ẽẽt idẽ hõ ꝙ non ẽẽt idẽ albũ. Sic igit̃ eſt in ꝓpoſito cum ad vnitatẽ numeralẽ motus nẽcio reqratur determinata pars tpis in quo mobile moueat̃. Et per hoc poſſet dici ꝙ ẽt in alteratiõe: eſto ꝙ eadẽ forma nũero bis acqreret̃: nõ ẽẽt tamẽ eadẽ alteratio: q꞉ nõ ẽẽt in eodẽ tpe numero. ⁋Et aduertẽdum ꝙ eãdẽ difficultatẽ hñt ponẽtes motũ eſſe rẽ diſtinctam a magnitudie ⁊ a mobili: de qbus ſermo habit⁹ eſt: naȝ nõ magis eſt ĩpoſſibile deo eãdẽ entitatẽ ſucceſſiuã (ſi qua talis eſſet) corruptã eãdem nũero repare q̃ permanẽtẽ: nec rõ poterit aſſignari niſi ꝓcedatur mõ ꝓmiſſo: quapꝑ vel oportebit cõcedere eundẽ motũ poſſe reperiri: ꝙ tñ negant aut ſaltẽ multi ex ipſis: aut ſoluere vt videt̃ per viã nũc poſitã. Si aũt cõceſſerint eũdẽ motuȝ ſic corruptũ diuina virtute poſſe redire: eque rõnabiliṫ cõcedi põt eãdẽ motũ per nãm poſſe eſſe q prius fuit: ponẽdo ꝙ nulla entitas eius ſit corrupta: vt aliq cõcedũt: ſicut ſtatum eſt recitatum. ⁋Ad aliud oñm ꝙ h̃ motus diuidit̃ diuiſiõe mobilis. dȝ exponi ſic.i. Diuerſis ptib⁹ mobilis correſpõdent diuerſe ptes loci vel magnitudis: h̃ ṽo motus diuidit̃ diuiſiõe ſpatij. Sic enĩ mobile prius coexiſtit vni parti ſpatij q̃ alij: vel ſic: mobile ꝑus acquirit̃ vnã partẽ ſpatij q̃ aliã: ⁊ hic eſt verus ſenſus queȝ habuerũt auctores qui tales ꝓpõnes poſuerũt. ⁋Ad aliud cuȝ dĩ ꝙ motus celi ẽẽt terra circa quã mouet̃. Dico ꝙ eſto ꝙ p̃m̃ mobile nõ cõtineretur ab aliquo ſupiori corpe ſicut opinati ſũt ꝓhĩ: ac per hoc nõ moueret̃ in aliquo: ſed circa aliqd terra ipſa qeſcẽs circa quã celũ mouet̃: eſt mot⁹ eius: nõ qdẽ inq̃tũ terra ẽ: ſed inquãtũ eſt act⁹ extriſecus ipſi⁹ celi inquãtũ ipm mouetur: nec magis reputo hoc icõueniẽs q̃ ꝙ magnitudo ꝑ quaȝ aliqd mouet̃ ſit mot⁹ eius. Quia tñ ipm contineṫ a ſuperiori celo põt ↄcedi ꝙ eius mot⁹ ſit magnitudo cõtinẽtis ſuo mõ quo de motib⁹ localibus aliorꝫ corporꝫ dcm̃ eſt: q̃uis non oĩno in oĩb⁹ ſiſe ſit de motu circulari ⁊ recto. Cũ ṽo vltra infert̃ ꝙ terra ẽẽt tẽpus: nego ↄñam. Et cũ dĩ ꝙ mot⁹ celi eſt tẽpus. Dico ꝙ h̃ ꝓprie ſumpta eſt falſa: eſt enĩ ſenſus ꝙ illa res que eſt mot⁹ celi eſt tẽpus: ꝙ falſuȝ eſt: ſumpta aũt ĩpꝛoprie loco.ſ. huius: celũ motuȝ eſt tp̃s. vera eſt: ipm enĩ p̃m̃ mobile: nõ qdẽ inq̃tũ celũ: nec inq̃tuȝ motũ abſolute: ſed inquãtũ vniformiter ⁊ regulariter motũ per ꝙ aĩa mẽſurat motus oĩum aliorꝫ corporuȝ: ſiue cognoſcit quãtum quodlibet aliud corpus mouetur: ⁊ ꝙ plus ⁊ ꝙ min⁹: ⁊ ꝙ velociter quodq꞉ tarde eſt tempus.

Fol.21. col. 4.poſt p̃n̄ lineę.27. ⁋Quarto ſeqtur ꝙ deus põt angelum creare abſq꞉ creatione: ⁊ per ↄñs nõ creando creare: ꝙ implicat ↄ̃dictionem. pȝ ↄñia. q꞉ ſi creatio eſt res diſtincta ab angelo nec eius itrinſeca ꝑcũ deus poſſit facere angelũ ſicut ⁊ q̃libet aliã rem abſq꞉ aliq alia re que nõ eſt pars eius: ſiue ſit accñs eius: ſiue cã eius aut qcqd ſit: ſicut pȝ ꝑ articulũ de oĩpotẽtia poterit deus angeluȝ facere abſq꞉ creatione eius. Cũ igit̃ faciet ipſum de nihilo qui imediate prius nõ fuerit creabit ipm: q꞉ ṽo nõ eſt poſſibile deũ creare ſine creatiõe: nõ creabit ipm. igit̃ non creando creabit.

Fol.22. col. 1.circa mẽ lineę.6. ⁋Et q꞉ ea prius minus ⁊ poſtea magis ↄſeruatur ſicut ſubiectũ cuius albedo itẽdit̃ prius eſt minus albũ ⁊ poſtea magis albuȝ. Sed hoc nõ eſt itelligibile: qm̃ cũ cõſeruari nõ ſit aliud q̃ manu teneri vel cõtinuari in eſſendo: nõ aliter põt intelligi ꝙ.a. p̃mo minus ⁊ poſtea magis conſeruet̃: niſi ꝙ primo minus ⁊ poſtea plus vel diutius manuteneat̃: ita ꝙ intẽtio cõſeruationis ⁊ ꝓteſio durationis ad bonũ intellm̃ loquẽdo correſpõdẽter diuidãtur. Et illud nõ eſt intelligibile: q꞉ per q̃libet ptẽ intẽſiuam cõſeruationis ſemꝑ ↄſeruabitur angelus q̃diu erit: igit̃ nõ diuti⁹ per totã ↄſeruationem q̃ per eius partẽ. Aſſumpta pȝ. Tuȝ q꞉ quelibet ꝑs illius ↄſeruationis ſemper erit in eo. Tuȝ q꞉ ſi non ſemꝑ per quãtãcũq꞉ partẽ ↄſeruationis durabit: igit̃ ꝑ finitam ⁊ determinatã aliquã mẽſurã durationis: ⁊ cũ tota cõſeruatio cõtinet ꝑci̇̄ᶜ finitas partes eq̃les q̃tecũq꞉ parti ſumpte: ſequit̃ ꝙ per totã cõſeruationẽ nõ perpetuo durabit: ſed ꝑci̇̄ᶜ per totiẽs tãtaȝ durationẽ quot ſunt ptes tãte. Certũ aũt eſt ſcḋm veritatem ꝙ angelus durabit perpetuo. ⁋Preterea. Si ↄſeruatio ſic intẽditur nõ intẽſa nec in ſe variata ſubã angeli poterit: etiã nõ variata nec deſtructa ſubã angeli: ſaltẽ diuia virtute remitti: imo certe etiã totaliṫ cõſumi: ⁊ ſic regreſſa ſua cõſeruatione aut ẽt totaliṫ aſſũpta nõ min⁹ ↄtinuabit̃ in eẽ ãgelus ⁊ durabit.

⁋Diſtinctionis ſecũde. Queſtio p̃ma.

Fol.22. col. 4.poſt finẽ lineę.36. Circa diſt. 2ᵃᵐ Quero p̃mo cũ Magro. Utruȝ angeli fuerint creati ſimul cũ tẽpore an ante tp̃s vł poſt. Et argt̃ ꝙ ꝙ añ: q꞉ angeli nõ fuerũt creati poſt tẽpus nec cũ tẽpore. igit̃ ante tp̃s. ↄñs pȝ. ꝓbatur añs quo ad p̃mã partẽ: q꞉ nulla corporalis creatura fuit creata ante ſpũalem.ſ. angelicã: vt pȝ in lr̃a. igit̃ nec tp̃s: cũ tp̃s non potuerit eẽ niſi in corporali creatura. Quo ad 2ᵃᵐ partẽ etiam ꝓbat̃. Quia nullus angelus fuit creatus ſucceſſiue ſeu ꝑtibiliṫ aut ante aliũ angelũ: ⁊ tẽpus fuit creatũ ꝑtibiliṫ ⁊ ſucceſſiue. igit̃ tp̃s non fuit ſimul creatũ cum angelis. añs pȝ quo ad p̃mã ptẽ: q꞉ cuiuſȝ angeli ſubã eſt indiuiſibilis: ⁊ oẽs angeli fuerũt ſimul creati ſcḋm ſanctos. quo ad 2ᵃᵐ ꝓbat̃: ex eo ꝙ entitas tẽporis ẽ eſſentialiṫ ſucceſſiua hñs.ſ. ptes p̃teritas ⁊ futuras ſibi ſuccedẽtes: cũ quarũ nulla aliqua eẽ põt: ⁊ per ↄñs nulle ptes poſſunt ſimul eẽ create. ↄñia pȝ: q꞉ ĩpoſſibile eſt aliq̃ ſimul fieri: ⁊ tñ vnũ illorꝫ fieri ſucceſſiue ⁊ aliud totũ ſimul: alio cũ iᵈ qḋ ſic partibiliter fiat in tpe: ⁊ iᵈ qḋ ſit impartibiliṫ fiat in inſtãti ſeqretur ꝙ inſtãs adequaret̃ tẽpori ⁊ nõ excederet̃ ab eo. ⁋2ᵒ ad idem ſic. Angeli fuerunt creati ante aĩam ſcḋm cõlorẽ ſaltẽ opionem que ponit ꝙ die.vj. fuit homo creatus. ⁊ nõ ſimul cuȝ angelis: vt h̃ infra.d.12. igit̃ angeli fuerũt creati ante tp̃s. ↄñia iſta pȝ: q꞉ tẽpus nõ potuit eẽ anteq̃ aĩa fuerit. Sicut pȝ per ꝓhm 4.ᵒ phyſ. ca. finali. vbi per hoc ꝙ tp̃s eſt numerus ⁊ numerus nõ põt eſſe ſine numerante: ⁊ nihil vt dicit aptũ eſt numerare niſi aĩa ⁊ de aĩa itellect⁹ ↄcludit ꝙ ĩpoſſibile eſt tp̃s eſſe ſi aĩa nõ ſit. ⁋Deinde ꝓbatur ꝙ angeli fuerunt creati poſt tp̃s: ſic angeli fuerunt creati poſtq̃ nõ fuerunt: igitur poſt tp̃s. Antecedens pȝ: q꞉ angeli nõ ſemper fuerunt: aliquãdo igitur nõ fuerũt ⁊ poſtea creati ſunt. ↄñia pȝ: q꞉ aliquãdo nõ fuiſſe idẽ eſt ꝙ aliquo tempore nõ fuiſſe: fuit ergo aliqḋ tẽpus in quo nõ fuerunt. ⁊ cõſtat ꝙ illud nõ fuit poſtq̃ creati ſunt: igitur prius. ⁋Tertio ꝓbat̃ ꝙ ſimul per Magiſtrum in littera.

Ad oppoſitum ꝓbat̃ ꝙ nec ante nec poſt: neq꞉ ſimul: ⁊ ꝙ nec ante nec poſt ꝓbatur ſatis per Magiſtrum in lr̃a. Qꝙ ṽo nõ ſimul ꝓbo: q꞉ ſi ſic igit̃ vel fuiſſent ſimul creati: q꞉ in eodẽ inſtanti: aut q꞉ in eodẽ tẽpore: nõ.n. aliter põt intelligi ꝙ ſimul ſcḋm durationẽ vt in ꝓpoſito loqmur de ante ⁊ poſt ⁊ ſimul: q꞉ nõ ſimul eternitate cũ nec angeli nec tp̃s ſint entia eterna quorꝫ tñ eſſe menſurat̃ eternitate: nõ põt aũt dici ꝙ in eodẽ inſtanti vel tẽpore: q꞉ tp̃s non põt fieri in tẽpore nec in inſtanti. Alioq̃ tẽporis eſſet tp̃s: ⁊ mẽſuraret̃ tp̃s inſtanti vel tempore. Item nõ in inſtanti: q꞉ tẽpus non poteſt fieri indiuiſibiliter ⁊ totum ſimul: nec in tempore: q꞉ angeli nõ poſſunt fieri partibiliter ⁊ ſucceſſiue.

In iſta q̃õne opȝ p̃mo videre de entitate ipſi⁹ tẽporis: ſiue pro qua entitate ſupponit hoc nomen tẽpus: ⁊ deinde quod queritur.

Pro primo articulo p̃mitto vnã diſtinctioneȝ de acceptione tẽporis. Naȝ vno mõ ↄſ[u]miter loquẽdo ſanctis atq꞉ ꝓhis aliquãdo accipit̃ tempus pro mora ſeu diuturnitate modica vel quieſcendi: ac etiã exiſtendi rerũ mutabiliũ ⁊ nõ neceſſario exiſtẽtiũ: ſcḋm quẽ modũ dicim⁹ ⁊ ꝙ vna res diuturnius ſeu diutius mota eſt vel quieuit: aut etiã fuit ⁊ durauit q̃ alia: ⁊ ecõuerſo alia minus diu: ⁊ ꝙ aliq̃ equaliter. Alio mõ põt accipi tẽpus pro aliqua menſura ſeu pro aliquo quo põt ꝓpinqus menſurari ipſa mora motus ⁊ quietis.i. per qḋ poſſumus certificari ⁊ cognoſcere q̃diu aliqd mouebatur vel quieuit aut durauit. ⁋Nunc pono aliquas ↄcluſiones. Et q꞉ multorꝫ opi. eſt ꝙ tp̃s eſt quedam res ſucceſſiua ⁊ ↄtinue fluens ab omni ⁊ oĩbus rebus permanẽtib⁹ diſtincta: habens partes cuius nulle ſimul poſſunt exiſtere. inſtans ṽo eſt quedã res indiuiſibilis etiã nõ permanẽs: ſed raptim tranſiens iuxta imaginationẽ quã habent de motu ⁊ mutato eſſe: que ꝓlixius declarata eſt ⁊ ĩpꝛobata ſupra di.1.q.5. Ideo p̃ma ↄcluſio ſit ꝙ

neutro mō acceptū tꝑs vel inſtans eſt aliq̃ talis res nō permanens vt fingit opi. ¶ Scđa q̄ vtroq; mō acceptum tꝑs eſt res extra aiam exiſtēs. ¶ Tertia q̄ nulla res extra aiam exiſtens eſt tꝑs ſcđo mō abſq; operatione aie ꝑmo alia mō ſic. ¶ Pria ↄcluſio quātū id qđ cōtinet de tēpore euidēter ꝑ tribus rōnibus ex hys que facte ſunt in q̄ōne ꝓallegata. Ad ꝓbandū ꝑmaȝ ↄcluſionē .ſ. q̄ mot⁹ nō eſt aliq̃ talis res ſucceſſiua. Videlȝ ꝑma ſcđa ꝛ gnta. ¶ Preter illas ēt ar⁹ ſic. Si tꝑs eſt talis res ſequitur q̄ poſſibile eſſet ſaltem per potentiā dei aliqđ de vno loco ad aliū diſtantē ↄtinue ꝛ partibiliter moueri ſine mora ꝛ tēpore: ↄſequens eſt falſum. ꝑ⁹ ↄñie. nam quecunq; res ſit tꝑs ꝛ in quocūq; ſubto ponaꝭ: ex quo eſt res diſtincta a mobile ꝛ a loco ꝛ ſpatio acgrendo poterit deus ponere vnū corpus in vno loco nullā aliā rem cauſando vel ↄſeruādo diſtinctā a corpore ꝛ loco: ꝛ imediate in alio loco ꝛ ſic deinceps ſicut nūc actualiter ſit quādo vnū corp⁹ de loco vno trāſit ad aliū ſine quiete. hoc aūt poſito corp⁹ tale vere ↄtinue moueretꝭ abſq; mora ꝛ tēpore. Falſitas vo ↄſequētis ꝓbaꝭ: qȝ illo caſu poſito adhuc ꝑus illud corp⁹ perueniet ad locū ꝓpinquū q̄ꝫ ad remotū ꝛ ꝑus erit verū dicere ipm eſſe in hoc loco ꝓpinquiori q̄ꝫ ſit verū dicere ipſuȝ eſſe in illo remotiori: igiꝭ tunc erit tꝑs. Similr poterit duo corpora per equale ſpatiū transferre ꝛ vnuȝ ꝑus erit in fine ſpatij q̄ꝫ aliud: ꝛ per ↄñs diutius reliquuȝ mouebiꝭ q̄ꝫ ipm: ac per hoc ꝛ tēpore maiori: ꝛ ſic tale corpus mouebiꝭ cuȝ mora ꝛ tēpore: ꝛ ſine mora ꝛ tēpore: q̄ iplicat ↄtradictionē. ¶ Cōfirmaꝭ. cōſtat q̄ de facto multa corpora mouenꝭ ꝛ vnū alio velocius. Aut igiꝭ tēpus eſt res diſtincta ab omni mouente ꝛ re mota: ꝛ ſm̄ quaȝ aliquid moueꝭ aut nō. Si nō habeꝭ ꝓpoſitū. Si ſic: ſiue ſint talis res vna vel plures ſiue in hoc vel in illo mobili: poterit de⁹ coagere ſeu cōmouere cuilibet mouenti ſecundario animo cui nunc coagit ad acquiſitionē illius rei permanētis ſm̄ quā mobile ſuū moueꝭ: nō coagendo ad acquiſitionē vel ꝓductionem illius alterius rei quā ponis tꝑs: nec per ſe ipſam illam cauſando. nā quicquid agit deus vel coagit libere ꝛ ↄtingēter agit vel coagit: ꝛ pōt nō agere ꝛ nō coagere. Sed hoc poſito conſtat: q̄ adhuc vnū corpus citius mouebiꝭ ꝛ aliud tardius: ꝛ vnum ꝑus erit in termino q̄ꝫ aliud: ac per hoc adhuc erit tꝑs: ꝛ ſic erit tēpus ꝛ non erit tēpus. Niſi dicaꝭ q̄ tunc aliqua res permanens erit tēpus. Sed tunc hētur ꝓpoſitū: qm̄ eadeȝ rōne dōm eſt ad ipſum: mō cū nulla euidentia hētur de exiſtētia talis rei nō ꝑmanētis neq; auctoritas cui ſit ſtādū: ꝛ ſuperflue poni videaꝭ. Nam illo caſu dato: quecūq; nunc vere dicunꝭ de tēpore: tunc etiā vere diceꝭ. Forte diceret aliquis ad rōnē iſtā q̄ datis ꝓdictis caſibus nec vnū corpus diutius moueretꝭ q̄ꝫ aliud: nec ideȝ prius eſſet in ꝓpinquiori parte q̄ꝫ in remotiori: aut vnum prius eſſet in termino ſui motus q̄ꝫ aliud: loquēdo de ꝑori ꝛ poſteriori ſm̄ tꝑs. ¶ Cōtra. ꝑmo qȝ ↄſtat q̄ datis caſib⁹ illis erit in magnitudine ꝑus ꝛ poſterius: ꝛ q̄ mobile nō ſimul coexiſtet oībus partibus magnitudinis: nec in aliqua quieſcet: igiꝭ vere mouebitur ꝛ ꝑus ad partē ꝓpinquiorē q̄ꝫ ad remotiorē: ꝛ ſic ſm̄ modum loquēdi phi 4⁹ phyſi. erit ꝑus ꝛ poſterius in motu. ꝛ poterit ille motus eque bene numerari ꝛ diuidi ab aīa ſicut ꝛ qcūq; motus qui nunc eſt: igiꝭ tunc erit tꝑs: ꝛ ꝑus ꝛ poſterius ſm̄ tēpus. ¶ Preterea in illis caſibus exiſtēte corpore in aliq̃ parte magnitudinis intermedia: verū erit dicere hoc corpus eſt hic: ꝛ nō fuit hic. eadē parte magnitudinis demōſtrata: ꝛ ſimilr erit verū dicere. hoc corp⁹ fuit hic: ꝛ nunc eſt hic. demōſtrata parte ꝓpinquiore: ꝛ hoc corp⁹ nō eſt hic ꝛ erit hic. demōſtrata remotiore. Hys aūt ꝑciſe datis. poniꝭ prius ꝛ poſterius ſm̄ fuiſſe: eſſe ꝛ fore: ſiue ſm̄ ptm̄: pñs: ꝛ futurum. ꝛ per ↄñs ꝑus ꝛ poſterius ſm̄ tꝑs. ¶ Preterea qua poteſtate tu dicis q̄ in illo caſu non erit tꝑs: eadē pōt quilibet dicere q̄ nunc nō eſt tēpus nec aliqđ alio eſt ꝑus ſm̄ tēpus: qȝ nunc nō plus nobis ↄſtat q̄ tēpus eſt q̄ꝫ tunc ↄſtaret: qm̄ quecūq; percipimus in corporib⁹ motis tūc etiā percipemus. Cum igiꝭ nunc de facto dicamus q̄ eſt tēpus: ita ꝛ tunc dōm erit: ꝛ ſicut tunc eſſet ꝛ tamē nulla talis res non permanens eſſet. Sic etiā nunc ſentiendū eſt q̄ nō ſit aliqua talis res: ꝛ tamē vere tꝑs eſt. Scđo ꝓncipaliter ſic. Si tēp⁹ ſit talis res ſequitur q̄ erit poſſibile totū tēpus q̄ vocamus annū non eſſe maius q̄ꝫ eſt tēpus vnius hore: ↄſequēs hoc falſum eſt. naȝ cuȝ hora ſit pars anni ꝛ tēpus nō poſſit minorari per remiſſionem ſicut forme remiſſibiles: ſed ꝑciſe per truncationeȝ vt ita loquar ſi talis res ſit. vnde qcunq; ſumiꝭ minus tēp⁹ q̄ꝫ eſt dies vel aliud qđcūq;: neceſſario ſumit partē eius ꝛ nō totū ipm. Si tꝑs totale vnius anni equareꝭ tēpori vnius hore nec illud excederet. iam illud nō eſſet integrū ꝛ totale: q̄ iplicat: ꝛ pars eſſet equalis ſuo toti: imo etiā eſſet ipm: qȝ in eo non eſſet alia pars. q̄ pȝ: qȝ ſi eſſet vel eſſet poſterior vel prior: ꝛ qđcūq; detur vtroq; ſimul maius tꝑs eſſet q̄ꝫ altera tm̄: ꝛ ſic eſſet pars ꝛ nō eſſet pars: ꝛ aliud eſſet totū ꝛ nō eſſet totū. ꝛ hec oīa ſunt ipoſſibilia. Sed ꝓbo ↄñiā: qȝ ſm̄ iſtā opi. mot⁹ celi eſt etiā quedā entitas taliter ſucceſſiua que vel eſt ipm tꝑs ſm̄ aliquos vel eā ↄſequiꝭ tēpus verū illū motū ſolū aut etiā alios: ita q̄ quot ſunt mot⁹ tot ſint tēpora ſimultanea nō curo. Conſtat aūt q̄ totā entitatē motus anni futuri cuius ꝑma dies de facto erit dies craſtina cū omni entitate que ↄſequetur illā poſſet deus ꝓducere in tāto ſpatio tēporis quātū eſt vnius hore: cū ipſe in q̄ꝫtūcūq; voluerit poſſit motū velocitare. hoc aūt poſito totus ille ānus non eſſet maior q̄ꝫ erit hora vna huius diei. Similiter cū ipſe poſſet quāto tardius vellet celū mouere: ꝛ per ↄñs motū eius tardius ꝓducere (ſuppoſito q̄ motus ſit talis entitas diſtincta a permanētib⁹) poſſet motū qui de facto ꝓduceꝭ in vna hora ꝓducere i ſpatio tēporis vnius anni. Et ſic hora equareꝭ anno. ¶ Tertio. Si ſic. ſeqtur q̄ deus poterit celo nec ſm̄ ſe nec ſm̄ aliquā partē eius acquirente aliū locū ſed retinente oīno eundē: ꝓducere in ipſo iſtas entitates ſucceſſiuas: quas dicit tꝑs ꝛ motū ſi ſint diſtincte vel iſtē ſi nō dicant eas diſtingui: ꝛ ſic ſeqtur q̄ celū oīno quieſcens mouebiꝭ: vel in aliquo erit mot⁹ ꝛ non mouebiꝭ: quorum vtrūq; eſt ipoſſibile. pȝ ↄñia ꝑma: qȝ ex quo celū ipm eſt aptum natū recipere in ſe talē entitatē ꝛ deus pōt illā ꝓducere: q̄litercūq; celū ſe habeat ad res permanētes poterit deus in ipſo illā ꝓducere. maxime cū nulla res permanens ↄcurrat cum celo ad ſuſceptionē talis entitatis. ¶ Scđa ↄñia etiam pȝ: qȝ illo caſu dato: celū nō aliter ſe hēbit ſm̄ locū aut ſm̄ aliquā rem aliā: ſm̄ quā pōt aliqđ moueri. Sed penitus eodē mō: igiꝭ quieſcet per diffinitionē quieſcentia: qȝ vo in eo ꝓduceꝭ ↄtinue motus ꝛ tēpus: aut ipm mouebiꝭ: ꝛ habeꝭ ꝑma pars ↄñtie: aut nō ꝛ habeꝭ ſcđa. ¶ Q̄ aūt inſtans nō ſit talis res indiuiſibilis nō ꝑmanēs neq; durans ꝓbo: nā cū ipm nō ſit ſubſtātia vt ↄcedūt: aut ipm eſt ſubiectiue in ipſo mobili. v.g. celo: aut in aliq̃ alia re indiuiſibili etiā nō durante qualē vocant mutatū eſſe. non pōt dici 2m qȝ nullū tale mutatū eſſe eſt aut eſſe pōt vt ꝓbatū eſt ſupra di. 1. q. 5. Si dicaꝭ ꝑmū: igiꝭ celū acgrēdo nouiter ipm inſtans vere mutaꝭ ad ipm: ꝛ ipm perdendo vere mutaꝭ ab ipſo. Omne aūt q̄ mutaꝭ aut mutaꝭ in tēpore aut in inſtanti ſm̄ ꝓbm̄ 6⁹ phy. igiꝭ ſubm̄ dum mutaꝭ ab inſtanti aut mutaꝭ ab ipſo in tēpore: ꝛ ſi ſic ſeqtur q̄ ꝑus perdat vnā eius partē q̄ꝫ aliā: ꝛ per ↄñs ipſum erit diuiſibile ꝛ pars eius durabit per tꝑs: aut in inſtanti: ꝛ ſi ſic aut in ſeipſo. ꝛ hoc nō ſimul eſſet ꝛ nō eſſet: aut in alio imediato. q̄ etiā nō pōt dici cū nullū inſtans poſſit eſſe in inſtāti imediato: aut in alio mediato: ꝛ tunc ſeqtur q̄ duret per tēpus. ¶ Forte diceꝭ. q̄ celū nec mutaꝭ ad inſtans acquirendo ipſum nec etiā ꝑdendo ipm mutaꝭ ab eo: qm̄ nec tꝑs nec inſtans ſunt termini motus aut mutationis: ſȝ menſure. ¶ Scđo diceꝭ q̄ celum nō mutatur ab inſtanti: in inſtanti aliquo: qȝ tunc inſtātis eſſet inſtans ꝛ eſſet ꝓceſſus in infinitū. ¶ Prima reſpōſio non vȝ: qȝ ſi inſtans ſit res diſtincta a celo que ꝑus nō fuit ꝛ nunc eſt in ipſo: ↄſtat q̄ celū ita bene trāſiuit a nō eſſe illius ad eſſe: ſicut materia nunc ꝑmo habens aliquā formā tranſiuit a nō eſſe ad eſſe illius. hoc aūt eſt eſſe mutatū: ꝛ illud ad qđ trāſiuit dicitur terminus ad quē mutationis. Unde ſicut tu dicis celuȝ habere inſtans q̄ ꝑus nō habuit ꝛ nō eſſe mutatū ad illud: ita dicaȝ tibi q̄ mā nō eſt mutata ad formā q̄ꝫ ꝑmo hȝ. ¶ Preterea ↄſtat q̄ celū habens illā entitatē inſtantis ſe hȝ aliter ſm̄ ipſaȝ q̄ꝫ ſe haberet ꝑus: igiꝭ eſt mutatū ſm̄ illā iuxta cōmunē modū loquēdi eſt mutatū ad illā: ꝛ eodē mō nō habens eā poſtq̄ꝫ tamē habuit eſt mutatū ab illa. ¶ Reſponſio etiā ſcđa nō eſt rōnalis qȝ pari facilitate poſſet dici q̄ mā nō mutaꝭ a forma ſubſtantiali vel accidentali in inſtanti. ¶ Q̄ vo adducit: q̄ tūc eſſet ꝓceſſus in infinitū in inſtantib⁹ iuuat ꝓpoſitū: nā ideo ꝓbaꝭ q̄ nō ſit ponēda aliqua talis res. Si aliq̃ pōt in inſtanti gñari aut corrumpi: eſto q̄ nō ſit aliq̃ alia talis res nō permanens que dicaꝭ inſtās. ¶ Preterea cuȝ ipoſſ ſit aliqđ gñari vel corrūpi quin gñeꝭ vel corrumpaꝭ in tēpore vel in inſtanti vt ſupra ꝓbatū eſt in q̄ōne ꝓallegata ꝓcedētis diſtinctionis: ꝛ ex ſequentib⁹ etiā declarabitur: ſi inſtans corrumpiꝭ ꝛ nō corrumpiꝭ in inſtanti: igiꝭ in tēpore: ꝛ per ↄñs partibiliter q̄ ipſi negāt ꝛ ſtatim etiā reprobatuȝ eſt. ¶ Ad idē poſſunt applicari cetere rōnes ſupra facte ad ꝓbādū q̄ mutatū eſſe nō eſt res aliq̃ indiuiſibilis nō durās per tꝑs. ¶ Preterea iprobari pōt iſta reſpōſio ſicut ꝛ illa que daꝭ ad ꝑmā rōnē de mutato ec̄. in q̄ōne eſt ꝓallegata. ¶ Scđo. Aut in quolibet ↄtinue localiter ſuccedunt ſibi. Opȝ igiꝭ ↄcedere q̄ inſtans ſi eſt talis res vt dīc gñaꝭ in inſtanti ec̄. celū mutaꝭ ab eo in inſtanti: ꝛ ꝓcedit ratio facta: ꝛ ↄſiter pōt ↄtra dictā poſitionē argui per oēs rōnes ſupra factas ad ꝓbandū q̄ mutatuȝ eſſe nō eſt talis res indiuiſibilis nō permanēs qualē etiā putāt.

¶ Preterea. Aut in quolibet mobili ꝯtinue moto localiter eſt ſubiectiue talis res ſeu inſtans aut nõ in quolibet ſed in aliquo tñ. 2ᵐ nõ põt dici rõnabiliter: qꝛ nõ eſt maior ratio ꝙ lapis aut aliud qðlibet corpꝰ poſſit moueri ꝯtinue ſine tali re: ꝙ ꝙ celũ ⁊ qðlibet aliud. Cũ igiẽ in aliꝗs mobilibꝰ nõ ſint tales res nec ali qua experiẽtia vel ratio conuincat hãc in vno plus ꝙ in alio: in nullo eſt võm talem rem eſſe. ¶ Cõfirmaẽ: qꝛ ſicut ſi oĩa corpo ra celeſtia geſcerent ⁊ alia corpora mouerẽtur hic ĩferius: ad huc eſſe tp̃s ſm Aug. 11. ꝯfe. ⁊ verũ eſt: ſic adhuc eſſet inſtans: ⁊ corpꝰ ſic ꝯtinue motũ ita vere diceret ad bonũ intellectuꝫ ħꝛ eſſe in inſtanti: in hoc loco demõſtrato ſibi equali. v.g.a. Sicut diceret in tẽpore moueri ſuper tali ſpatio vel de hoc loco ad il lum. Si igiẽ tũc nõ eſſet aliq̃ talis res nõ ꝑmanẽs: igiẽ nec nunc rõnaliter in aliquo eſſe dicendo eſt. Si ħo dicaẽ ꝙ in quolibet mobili ꝯtinue moto eſt ſuũ inſtans. Sũmo tũc inſtans aliqð in ferioris corporis moti: ꝯſtat ꝙ illud corrũpiẽ vel corrũpeẽ: nec ſemper erit veruꝫ dicere ꝙ ipm̃ corrũpiẽ. Aut igiẽ corruptioni eius correſpõdet vnicũ inſtans celi: aut plura ſucceſſiue: nõ plu ra: qꝛ iſtud nõ corrũpiẽ partibiliter: igiẽ vnicuꝫ: aut igiẽ illud idem ꝙ correſpõdet ſue generationi: ⁊ tunc ſeqꝛ ꝙ codeꝫ in ſtanti gñatur ⁊ corrũpitur: ⁊ per ꝯñs eſt ⁊ non eſt. Aut aliud in ſtans correſpõdet gñationi ⁊ aliud corruptioni eiuſdẽ: ⁊ cũ inter quelibet duo inſtantia ſit tp̃s mediũ: ſeqꝛ ꝙ illud inſtãs cor poris inferioris durat per tp̃s: ⁊ eodẽ mõ põt argui de inſtanti celi: querendo vtrũ ſue corruptioni ⁊ eius etiã generationi cor reſpondeat vnicum inſtans corporis inferius moti vel aliud ⁊ aliud: ⁊ eque ꝯcludiẽ incõueniẽs. ¶ Hoc ipm̃ ꝓbaẽ auctẽ ph̃i 4ᵒ phy. cuius ibi expꝛſſa intẽtio eſt: ꝙ nõ ſunt diuerſa inſtantia ſm rem in tẽpore: ſed vnũ ⁊ idẽ lꝫ ſm eſſe ⁊ rõnẽ diuerſificetur. vnde determinans qõnẽ in ꝑncipio ca. de tẽpore motũ de vni tate vel pluralitate inſtantiũ: ait. Ipſum aũt nunc eſt qdẽ ſicut idẽ: eſt ħo ſicut nõ idẽ. ‖ Scðꝫ qdẽ eni ꝙ in alio ⁊ in alio alterũ eſt. hoc ħo erit ipſũ nunc. inquãtũ aũt qðdã ens eſt ipm̃ nũc idẽ eſt. Ecce expꝛſſe ꝙ ipm̃ nunc ſeu inſtans inquãtuꝫ eſt qðdã ens eſt idẽ: ⁊ nõ aliud poſt aliud: ſm tñ ꝙ idẽ ipm̃ eſt in alio ⁊ alio lo co diciẽ alterũ ſm eſſe: ſicut magis declarabiẽ in ſolutionibus obiectionũ. ¶ Cõfirmatur: qꝛ ipſe in ꝑncipio arguẽdo ad qõnẽ ꝑfatã ꝓbat ꝙ nõ ſit aliud nunc poſt aliud: qꝛ tunc oporteret ꝙ nunc ꝑcedens corrumpereẽ: ꝙ ipſe ꝓbat eſſe ipoſſ: qꝛ vel cor rumpereẽ in eodẽ: vel in alio vel in tẽpore: ⁊ qðlibet hoꝝ oſten dit eſſe ĩpoſſibile vt ſupra virtualiter tactũ eſt. hanc aũt rõnem nuſq̃ poſtea ſoluit certe vꝫpote inſolubilẽ ⁊ demõſtratiue cõ cludentẽ ꝯtra imaginationẽ ꝑdictã de inſtanti: qñimo eius cõ cluſionẽ determinãdo qõnẽ approbat vt pꝫ in verbis ꝑallegaẽ. ‖ Hec eadẽ eſt intentio Cõmẽ. ibidẽ ſicut patebit inferius. Cõ ſtat aũt ꝙ ſi inſtans eſſet talis res nõ durans: nõ eſſet idem: ſed ſemper aliud poſt aliud: igitur ſm mentẽ ph̃i: nõ eſt talis res. ¶ Preterea ſpecialiter de tẽpore accepto ꝑmo ꝓbaẽ ꝙ nõ ſit talis res ſucceſſiua: qꝛ ſequereẽ i actu poſſibili ꝙ idẽ ſimul mo ueretur ⁊ penitus geſceret. ꝙ eſt ĩpoſſibile. ꝓbatio ꝯñie. nã cõ ſtat ꝙ poſſibile eſt per dei potentiã nulluꝫ mobile moueri vllo mõ ſm oĩa geſcere. ponatur ĝ. hoc aũt poſito: ꝯſtat ꝙ qðlibet taliũ geſcet in tẽpore: ⁊ vnũ diutius poterit geſcere ꝙ aliud. nã poſſet vnũ annihilari alio remanẽte ⁊ vlterius geſcente. Si ĝ ħ diuturnitas getis ſeu tp̃s ſit talis res ſucceſſiua erit in aliquo vel quolibet geſcentiũ: ⁊ ſic illud in quo erit continue ſuſcipiet aliã ⁊ aliã partẽ eius: ⁊ per ꝯñs mouebiẽ. ¶ Cõfirmaẽ: qꝛ iuxta imaginationẽ ꝑdicte opi. talis res ſucceſſiua vere erit actꝰ en tis in potẽtia ſm ꝙ in potẽtia: ⁊ per ꝯñs erit motꝰ ⁊ ſubm̃ eius vere mouebitur: ⁊ ſic geſcet ⁊ mouebiẽ ſimul. ¶ Preterea po nitur ſicut bene poſſibile eſt ꝙ deus ꝯſeruet ꝑciſe res ꝑmanen tes: quo poſito annihilaret vnã aliꝗs nõ annihilatis. ⁊ iteꝝ aliã: ꝯſtat vt ꝑus ꝙ quelibet durabit ⁊ aliq̃ diutius aliq̃ minus diu turne: ⁊ nullius rei diuturnitas erit res diſtincta ab ipſa: qꝛ nec res ſucceſſiua: qꝛ per caſuꝫ nulla erit: nec ꝑmanẽs qꝛ nulla res durat formaliter per aliã rem permanentẽ ꝙuis effectiue aliq̃ ꝯſeruetur per aliã ⁊ quelibet per deũ: igiẽ mõ nõ eſt ponẽda ali qua talis res que ſit duratio aut diuturnitas alicuius ab illa di ſtincta. ¶ Scða ꝯcluſio ꝓbaẽ: ⁊ ꝑmo qdeꝫ ꝙ tp̃s ſit res ⁊ enti tas quedã. pꝫ: qꝛ ſm Aug. in de geñ. ad literã imperfectio iuxta ꝑncipiũ: ⁊ ſimiliter in alio opere ſuper Geñ. lib. 5. c. 7. tẽpus eſt creatura. ⁊ 11. ꝯfe. pluries erit eſſe tẽpoꝝ creatorẽ: que vtiq̃ ve ra nõ eſſent. Si tp̃s nulla entitas eſſet. Nec eſt dubiũ ꝙ loqꝛ de tẽpore vtrolibet mõ ſumpto ſicut pꝫ attendenti ꝑcedentem eius ꝓceſſum ibidẽ. ¶ Q ħo ſit entitas extra aiam exiſtẽs pꝫ: ⁊ ꝑmo qdeꝫ de tẽpore ꝑmo ſumpto: qꝛ ſi aĩa eſſet duratio vel mora motuũ ſeu rerũ tẽporaliũ: eadeꝫ eſſet oĩum duratio ⁊ oĩa durarent eq̃liter: ꝙ experiẽtie ꝯtradiciẽ. Item ſi cogitatio aut

alia entitas exiſtẽs in aĩa eſſet duratio reruꝫ extra in poteſtate hominis eſſet ſi ſupponatur ꝙ ſit vnius tñ: ꝙ nulla res creata duraret: qꝛ poſſet talẽ cogitationẽ nõ elicere. Itẽ nõ poſſet ſal uari cur duratio vnius rei eſſet maior ꝙ alia: niſi forte diceret ꝙ maior duratio: eſt intẽſior cogitatio. Vel iudiciũ quo iudicat aĩa rem aliquã plus aliã durare. Sed hoc friuoluꝫ eſt: qꝛ tunc ſequeretur ꝙ aĩa poſſet facere canẽ plus durare ꝙ celũ: poſſet enim ⁊ intẽſius cogitare de exiſtẽtia canis. Et etiã hoc falſo iu dicare ꝙ plus duraret. ¶ Preterea ſi nulla aĩa cogitaret vel ẽt eſſet: nihil minus res alie extra aiaꝫ duraret ⁊ vna plus alia mi nus. corpora etiã mouerẽtur ⁊ vnum velocius ⁊ aliud tardius. Quedã etiã diutius geſcerẽt: quedã minus diu: ⁊ cõſtat ꝙ tunc nõ eſt alia duratio taliũ ꝙ tunc eſſet: igitur nec aĩa nec aliquid exiſtens intra eſt duratio rerũ extra: ⁊ per ꝯñs nec tp̃s ſic ſum ptum. Cũ igitur tp̃s ſic ſumptũ ſit entitas ⁊ nõ ſit entitas: ⁊ aiaꝫ ſeqꝛ ꝙ etiã res extra aiam. ¶ Preterea. Nulla res durat du ratione ſine ſua duratione a ſe diſtincta. ħ pꝫ: qꝛ tunc poſſet cõ ſeruari a deo: ſine ſua duratione ⁊ per ꝯñs durare ſine duratio ne: igitur nec aĩa nec aliqd exiſtẽs i ea eſt duratio rei extra ani mã. ¶ Preterea ſm Aug. 12. de ci. dei ca. 15. ⁊ in de geñ. ad literã ĩperfecto. ſi ante celũ ⁊ terrã fuiſſet motꝰ cogitationũ in ange lis: vere fuiſſet tp̃s: ⁊ rõ eius: qꝛ ibi fuiſſet aliqd ꝑus ⁊ aliqd po ſterius: ꝙ ſine interuallo tẽporis neqꝛ intelligi. Sed ꝯſtat ꝙ il lud tp̃s nõ fuiſſet res diſtincta ab angelis ⁊ cogitationibꝰ ſuis: qꝛ nec ſucceſſiua: ad intellectũ reprobatũ in ꝑcedentibꝰ cũ nulla talis ſit poſſibilis nec ꝑmanens: qꝛ nec ſubã nec q̃litas: vt ſatis põt patere volẽti diſcurrere per ſpẽs generis ꝑdictoꝝ. Sed cõ ſtat ꝙ nõ minus eſſet tp̃s ſi celum ⁊ alia corpora mouerẽtur ⁊ nulla aĩa eſſet: nec tp̃s eſſet entitas diſtincta a ꝑdictis corpori bus ⁊ motibꝰ eorũdẽ. ¶ Q etiã tp̃s ſcðo mõ ſumptũ ſit entitas extra aiam ꝓbatur: qꝛ ipm̃ ſic ſumptũ nõ eſt ipm̃ celũ vel motꝰ eius. hoc pꝫ: qꝛ per ipm̃ motũ celi vel vt magis ꝓprie verũ lo quar per ipm̃ celũ regulariter motũ vt declarabitur menſura mus moras ⁊ durationes ⁊ alioꝝ ſicut gñalis oĩum fere expe rientia ꝓbat. Ad hoc etiã eſt auctoritas ſcripture Geñ. primo. vbi legitur ꝙ deus fecit luminaria in firmamẽto celi vt eſſent in tẽpora ⁊ in dies ⁊ ãnos. Annis aũt ⁊ diebꝰ ac aliꝗs celeſtium motuũ diſtinctionibꝰ mẽſuramus moras ⁊ durationes alioruꝫ. Unde ſm Aug. in de geñ. ĩperfecto ſatis vltra mediũ: dicit hoc ideo deũ eſſe: qꝛ euidẽtius morarũ interuallã motu illoꝝ lumi nariũ diſtingui ab hoĩbus põt. ¶ Hoc idẽ etiã expꝛſſe vult ph̃s ac etiã Cõmen. 4. phy. ¶ Ad hoc eſt vnus articuloꝝ pariſien. dicẽs. Q euũ ⁊ tp̃s nihil ſit in re: ſed tñ in apꝑhenſione error. ¶ Sed ſi tp̃s eſt res extra aiam: ⁊ nõ aliq̃ nõ ꝑmanẽs: que igiẽ eſt? Ad qð dico ꝙ loquẽdo de tẽpore ꝑmo modo accepto. ſ. pro mora vel duratione motꝰ ⁊ getis: ac permanẽtie rei mutabilis ⁊ nõ neceſſario exiſtẽtis ipm̃ nihil aliud eſt ꝙ ipſamet res ꝯti nue mota vel geſcẽs aut durans. Unde duratio motꝰ eſt ipſa met res ꝯtinue mota ſiue que ꝯtinue mouetur: de qua. ſ. eſt ve rum dicere ꝙ imediate mouebatur: actu mouetur: ⁊ imediate etiã mouebitur: ⁊ hoc eſt motũ eiꝰ durare: ſiue idẽ ſignatur per vtraſq̃ locutiones. Similr̃ getẽ alicuiꝰ hẽre morã ⁊ durare ni hil aliud eſt: ꝙ rem illã que imediate geuiſſe: geſcere ⁊ imedia te geturã eſſe. Rem etiã durare nihil aliud eſt: ꝙ ipſam imedia te fuiſſe. actu eẽ ⁊ imediate foꝛe: ⁊ de quocũq̃ talis copulatiua de ꝑterito: ꝑſenti: ⁊ futuro nõ eſt vera. illud nõ eſt duratio neq̃ durans. Unde ſi de aliq̃ re ſit verum dicere hoc eſt ⁊ imediate erit: nõ vere aũt dicatur. hoc imediate fuit ipſa vtiq̃ nõ durat: ꝙuis incipiat durare. exponẽdo per negationeꝫ ꝑſentis. Si ħo de aliquo dicatur vere: ꝙ ipm̃ imediate fuit: nõ vere aũt dica tur ꝙ ipm̃ eſt. pꝫ ꝙ ipm̃ nõ vere dr̃ durare. Itẽ ſi de aliq̃ ſit ve rum dicere hoc imediate fuit. ⁊ actu eſt: nõ ſit aũt verũ dicere: ꝙ ipm̃ imediate erit: nõ etiã dr̃ durare. Suo etiã mõ eſt de mo tu. Nã ſi eſſet poſſe vere de aliq̃ dici: ꝙ ipm̃ mouetur: ⁊ imedia te mouebitur: nõ aũt ꝙ imediate mouebatur: ſicut ꝯcedere ha berent illi qui ponũt ꝑmũ partẽ motꝰ. nõ diceretur vere ꝙ mo tus illius rei duraret. ad ſenſum qui cõmuniter capitur. eodem mõ nec ſic eſſet vera pars iſta de ꝑterito ſine illa de ꝑſenti: aut vtraq̃ ſine veritate illius de futuro: ⁊ ſimilr̃ intelligẽduꝫ eſt de gete mõ ꝑdicto ſuo mõ. Et ſm hunc modũ penes. ſ. fuiſſe: eſſe: ⁊ foꝛe ꝯcipienda eſt mora vel diuturnitas ſeu duratio ꝑdictoꝝ in illa quãtitatiua diſtenſio de qua frequẽter auctores loquũtur. Nõ debet aũt putari ꝙ ſit in re extra aliqua diſtẽſio quãtitati ua cuius nulle partes ſint ſimul ꝯtinue fluens ſuper rem ipſam motã aut geſcentẽ: ⁊ ipſa ſit duratio ⁊ mora eiꝰ: ſicut aliq ficte ꝯcipiunt Quãuis eni talis res fingi poſſit nõ tñ aliq̃ talis eſt. ſic in ſuperioribꝰ ſufficiẽter oſtẽſum eſt. ¶ Q etiã ex nũc confir matur euidẽter. Nã hoc ꝑciſe poſito ꝙ res aliq̃ imediate fuit:

eſt: ꝛ imediate erit: ponit ipſa durare: ꝛ hoc nõ poſito nõ ponitur. Ad hoc aũt pꝫ ꝙ nõ eſt neceſſaria aliq̃ talis res q̃lem cogitant: q̃m per nullã talẽ res eſt: aut fuit aut erit. Nec hui⁹ verba ſic p̃terita: ſignant aliquã rem inherentẽ ei pro quo ſupponit de quo dicit: ſicut ſatis notũ eſt: ꝛ hoc perhibet. ꝛ 4° meta. atq̃. 6. expꝛeſſe ponit phs. ¶ Eodẽ mõ: hoc p̃ciſe poſito ꝙ aliqd imediate geuerit: q̃ſcet. ꝛ imediate q̃ſcet. ad qḋ ſicut pꝫ nulla talis res neceſſaria eſt. ponit mora q̃ſcendi. Similr eſt de eo ꝙ imediate mouebat mouet: ꝛ imediate mouebit: naꝫ nec adhuc aliqua res p̃ter pmanentes neceſſaria eſt: vt ſupra pbatũ eſt. diſt. 1. q. 5. Iuxta hãc acceptionẽ ꝯcedendũ eſt ꝙ multa ſunt tẽpora: ꝛ ꝙ quelibet res corporalis vel ſpũalis poſſibilis non eſſe cuiuſmodi eſt oĩs res que de⁹ nõ eſt: que tñ imediate fuit: ꝛ eſt ꝛ imediate erit. eſt tp̃s. Et ſi ꝯformiter ad tp̃s ſic ſumptũ velimus ſumere inſtans: illa res eſt inſtãs: que eſt. imediate aũt nõ fuit ꝛ imediate nõ erit. Si aliq̃ talis eſt: ſicut eſt poſſibile vtiq̃ eſt. q̃uis nõ ſit poſſibile aliquã eſſe cuius nihil imediate fuerit: ꝛ nihil imediate futurũ ſit: vt in. d. 17. q̃. vtrũq̃ pꝛobatum eſt. ¶ Tẽpus aũt ſcḋo mõ acceptũ. ſ. pꝛo menſura qua poſſum⁹ certificari de mora mot⁹ ꝛ q̃etis ꝛ durationis reruꝫ tẽpoꝛaliũ q̃ta ſit. i. quãtũ vel q̃diu aliq̃ res mota ſit vel quieuerit aut fuerit: ꝛ que diutius ꝛ que minus diu: ꝛ que eq̃liter. loquendo de eo cui maxime vel ſoli pꝓpꝛie ꝯuenit ſic eſſe mẽſurã: eſt ip̃m p̃mũ mobile ꝙ qdem inter cetera que mouent: regulariſſime ꝛ velociſſime mouet: ꝛ ip̃m moueri ꝛ talr vt eſt deſit: eſt oĩb⁹ hoĩb⁹ maxime notũ: quapꝛopter per ip̃m maxime poſſunt hoĩes certificari de alijs reb⁹ q̃tus ſit eaꝝ mot⁹ vel quies: ac etiã duratio. Unde phs. 10. meta. Et motũ inq̃t menſurant ſimplici motu ꝛ velociſſimo. paruiſſimũ eni hoc hꝫ tp̃s. Quapꝛopter in aſtrologia tale vnũ p̃ncipiũ ꝛ met̃m. motu eñi regularẽ ſuppõũt ꝛ velociſſimũ eũ qui celi: ad quẽ alios iudicãt. Et idẽ ponit 4° phy. iuxta finẽ: ꝛ eſt ratio ſua ea que tacta eſt. Nec opꝫ in ipſo celo ponere aliquã reꝫ ſucceſſiuã que ſit tp̃s vt aliq̃ dñt: q̃nimo eſto ꝙ eſſet aliq̃ talis res in ipſo: ipſa nõ eſſet tp̃s vt nũc de tẽpoꝛe loq̃mur. Ipſa qdẽ ꝛ ſi ſit: nõ eſt tñ multis nota: ꝛ audeo dicere ꝙ nulli: ꝛ ideo nõ poſſunt ex ea hoĩes de motib⁹ ꝛ q̃etib⁹ alioꝝ certificari. ¶ Inſtans etiã nõ alia res eſt q̃ ipſummet mobile p̃mũ: ita ꝙ ea ſẽ res eſt tp̃s. ꝛ inſtans: nõ tñ ſm eãdem rõnem. Nã inq̃ntũ numeratũ ab aĩa ſm p̃us ꝛ poſterius ſui mot⁹ ſeu qḋ idẽ eſt magnitudinis circa quã mouet eſt tp̃s. ¶ Per ip̃m eñi ſic acceptũ poſſumus de mora motuũ ꝛ q̃etum: ac durationum in reb⁹ alijs iudicare. Cũ eñi ꝯſiderauerit quis ꝙ aliqd hic inferius icepit moueri ſole aut alia determinata parte celi exiſtente in oppoſitiõe directa ad demõſtratã partẽ aliquã terre ſtrã ꝛ deſinit moueri eadem parte celi exiſtenti oppoſita alteri parte terre: qḋdã vo aliud ꝙ ſimul incepit moueri deſinit moueri: eadẽ celi parte exiſtente oppoſita poſteriori adhuc parti terre. ſciens ꝙ celũ regulariter eſt motũ a p̃oꝛe parte ad poſterioꝛem: ſtatim cognoſcit: ꝙ hoc eſt diutius motũ illud vo min⁹ diu: ꝛ ſi eq̃le tranſiuerint ſpatiuꝫ: cognoſcit ꝙ hoc tardius: illud velocius mouebat. ꝛ eodẽ mõ põt cognoſcere ꝙ diutius q̃euit quodq̃ minus diu: ꝛ que res plus durauerit ꝛ que minus. Secũdũ hũc modũ numerãdi mobile p̃mũ menſuram⁹ alios motus per horas dies ꝛ annos. Nã ſi exquo aliqd incipit moueri donec deſinat p̃mũ mobile per tãtũ ſpatiũ ſit motũ dicimus ꝙ per horã illud eſt motũ. Si vo ſit cõplete reuolutuꝫ. dicimus ꝙ per diem. ſi totiens vel totiens reuolutũ ſit. dicimus ꝙ per ſeptimanã: menſem vel annũ: ꝛ ſic de alijs. ¶ Ad hunc intellectũ accipiẽda eſt diffinitio phi de tẽpoꝛe qua dicit qḋ eſt numerus mot⁹ ſm p̃us ꝛ poſterius: ꝛ poſtea exponit ſe intelligere de numero numerato: vt ſit ſenſus tp̃s eſt motuꝫ regulariter numeratũ ſm p̃us ꝛ poſterius ſui mot⁹. Dicit numerari ſm p̃us ꝛ poſterius: quãdo idem ip̃m applicat vel operat p̃ori: ꝛ poſteriori parti motus ſeu ꝙ idem eſt magnitudinis circa quã mouetur. ¶ Inſtans vo dicit ideꝫ ip̃m mobile inq̃ntũ eſt hic. vel ibi determinate ſeu huic determinato loco vel parti magnitudinis coexiſtit: cui imediate nõ coexiſtit ꝛ imediate nõ coexiſtet. Unñ hoc nomen inſtans vel nunc. noĩaliter ſumptũ: ſignat ip̃m p̃m̃ mobile cõnotãdo locũ cui coexiſtit ꝛ cuꝫ hoc etiã cõnotauit ꝙ ei imediate nõ coexiſtit: ꝛ imediate nõ coexiſtet. ¶ Tertia cõcluſio pbat ſatis euidenter ex dictis. Et quo ad p̃mã partem: q̃m p̃mũ motũ ꝙ ꝯtinue mouet: nõ eſt numeratũ ſm p̃us ꝛ poſterius: nõ per aiam: igit nec eſt tp̃s abſq̃ operatione aie. aña pꝫ: q̃m ꝛ ip̃m in ſe eſt ꝯtinuũ ꝛ ꝯtinue etiã mouet: ita ꝙ extra aiam nulla diſcretio accidit. Si inquãtum mouet. diuidit aũt ꝛ numerat ſm p̃us ꝛ poſterius ab ipſa aia mõ iam p̃miſſo. ꝯñtia nota eſt ex dictis: nã ip̃m nec etiã aliqḋ aliud ꝯtinue motũ põt eſſe tp̃s: niſi ſit numeratuꝫ ꝛ diuiſum ſm p̃us ꝛ poſterius. ¶ Ad hoc eſt expꝛeſſa auctoritas phi 4° phyſi. Ubi hanc ꝯcluſionem determinat ꝛ per eãdem rõnem: ſicut in arguẽdo ad q̃õnem eſt tactũ. ¶ Ad idẽ eſt auctoritas Cõmẽ. dicentis eodẽ lib. cõmen. 109. Dicamus ꝙ extra mentẽ nõ eſt niſi motuꝫ ꝛ mot⁹: ꝛ tp̃s nõ ſit niſi quãdo mens diuidit motũ in p̃us ꝛ poſterius: ꝛ hoc eſt intẽtio numeri mot⁹. i. motũ eſſe numeratũ. Et infra cõmen. 131. tp̃s inquit nihil aliud eſt q̃ p̃us ꝛ poſterius in motu: ſed ſm ꝙ ſunt numerata: ꝛ ideo idiget in hoc ꝙ ſit in actu: aia. ſ. ſm ꝙ eſt p̃us ꝛ poſterius numerata. hoc ſufficiãt pro nunc: q2 etiã de hoc aliqd dictũ eſt in p̃mo di. 24. q. 2. articulo p̃mo. in reſpõſione ad 6m argumẽtũ. ¶ Scḋa pars ꝯcluſionis euidens eſt ex dictis in ſecunda ꝯcluſione. nã res extra aiaꝫ durant quo ad eſſe ꝛ quo ad moueri ꝛ q̃ſcere: ꝛ plus ꝛ minus nõ per operationẽ aie: igitur etiã res extra aiam abſq̃ opatione aie eſt tp̃s. p̃mo mõ loquendo de tẽpoꝛe. ¶ Nunc ꝯtra p̃dicta ſunt mouẽda dubia. ꝛ p̃mo ꝯtra ea que ſunt dicta de tẽpoꝛe. ſcḋo ꝯtra ea que dicta ſunt de inſtanti. De tẽpoꝛe dubia ſunt. ¶ Primo nãq̃ videt ꝙ tp̃s non ſit res aliqua permanens extra aiam. ¶ Scḋo ꝙ nõ ſit aliqua res extra aiaꝫ. ¶ Tertio ꝙ oĩno nõ ſit res. ¶ Quarto ꝙ nulla res creata eſt ſua duratio. ¶ Primũ oſtẽdit: p̃mo: q2 oẽ tp̃s eſt diuiſibile in partes p̃oꝛeꝫ ꝛ poſterioꝛẽ que nõ ſunt ſimul. Sicut pꝫ ex. 4. ꝛ. 6. phy. Et per Aug. 11. ꝯfeſ. nec nõ per cõmune dictuꝫ oĩum. Sed nulla res permanens eſt ſic diuiſibilis: nã cuiuſlibet p̃tes ſimul ſunt. ¶ Nunc circa p̃dicta reſtat dubitare. Et p̃mo qdem pbat ꝙ nulla res permanens ſiue mota ſiue q̃ſcens ſit tp̃s. Naꝫ omne tp̃s eſt diuiſibile in partes p̃oꝛes ꝛ poſterioꝛes que nõ ſunt ſimul. Cuiuſlibet aũt rei pmanentis partes ſunt ſimul: igit ꝛc. ¶ Scḋo poſſibile eſt ꝙ duo mobilia eq̃lia moueãtur ſup eq̃lia ſpatia vnũ velocius aliud tardius: ꝛ per ꝯñs vnuꝫ in maiori tẽpoꝛe alterũ in minoꝛi: igit nec tp̃s maius tardioꝛis: nec tp̃s minus velocioꝛis: eſt mobile vel ſpatiũ cũ illa ſint eq̃lia nec apparet que alia res pmanẽs ſit hoc tp̃s vel illud. ¶ Preterea cũ cõmuniter dicim⁹ ꝙ aliq̃ mouent inequali tẽpoꝛe q̃dã in maioꝛe quedaꝫ vo in minoꝛe nõ intendimus ſignificare ꝙ in maioꝛi mobili aut ſpatio vel alia in aliq̃ re permanẽte maioꝛe vel minoꝛe vel equali talia moueant. ¶ Preterea idẽ celũ nulla re permanente aucta vel diminuta nouiter facta vel corrupta aut poſſet moueri in maioꝛe tẽpoꝛe q̃ nunc mouet: ꝛ ſimiliter poſſet moueri in minoꝛi: igit tp̃s in quo nũc mouet nõ eſt aliqua res permanens: nec tp̃s etiaꝫ in quo moueret eſſet res aliqua permanens. ¶ Tertio. Sicut pꝫ ex 6° phy. mot⁹ diuidit ꝛ diuiſione ſpatij ꝛ diuiſione mobilis ꝛ diuiſione tẽpoꝛis: ꝛ iſte diuiſiones ſunt alie ꝛ alie: q̃ꝛ ſup eodẽ ſpatio idẽ mobile nunc maioꝛi nunc minoꝛi tẽpoꝛe põt moueri: ꝛ ſup ineq̃libus ſpatijs inequalia mobilia equali tempoꝛe: igit tp̃s nec eſt mobile neq̃ ſpatiũ ſup qḋ eſt mot⁹: nec eſt etiã aliqua res pmanens alia ab illis: igit nõ eſt res permanens. ¶ Quarto. ꝙ celũ nõ ſit tp̃s pbatur per phm 4° phyſi. qui opi. dicentẽ tp̃s eſſe ſperã totius velut ſtultã cõtempnit. ¶ Quinto: q2 ſi ſic ſeq̃tur ꝙ ſi eſſent plures mundi ꝛ plures celi equalr moti eſſent plura tẽpoꝛa ſimul: q̃nimo hoc etiaꝫ de facto ſeq̃tur ex dictis ſupra: ſ3. ſ. quodlibet coꝛp⁹ actu motum eſt tp̃s: ꝯñs eſt falſum ſm phm vbi ſupra. ¶ Sexto vel celũ eſſet hora vel annus vel dies aut aliqḋ aliud tp̃s: vel q̃libet hoꝝ. ꝛ q̃cunq̃ dat eſt falſum: q̃ꝛ frequẽter ꝙ ſicut celũ totũ eſt p̃ſens: ita ꝛ tota dies vel totus annus: imo vtrũq̃ cũ nõ ſit maioꝛ rõ cur celũ ſit dies q̃ annus vel econuerſo. Sequeret etiã ꝙ annus nõ eſſet maius tp̃s q̃ dies. nã eſſent idẽ: ꝛ per ꝯñs nõ diutius viueret viuẽs per annũ q̃ viuens per diẽ vnicuꝫ. Ulterius ſequeret ꝙ quicũq̃ viueret per aliqḋ tp̃s puta per horã viueret etiã per diẽ ꝛ per annũ ꝛ per ſeculũ ꝛ vniuerſaliter per oẽ tp̃s: ꝛ pꝫ ꝯñtia: q2 celũ ſm hãc viã eſſet q̃dlibꝫ tp̃s. Et oĩa hec que ſequunt ſunt abſurda. Itẽ ſequeret ꝙ tp̃s p̃teritũ eſſet futurũ. ꝛ ecõuerſo. ꝛ vtrũq̃ eſſet p̃ſens: que ſunt manifeſte ipoſſibilia. pꝫ ꝯñtia: q2 tp̃s p̃teritũ fuit celũ ꝙ nunc eſt: ꝛ ſimiliter tp̃s futurũ eſt ip̃m celuꝫ. ¶ Septimo pbat ꝙ nulla res extra aiam ſit tp̃s: ꝛ hoc expꝛeſſa determinatione btĩ Augu. 11. ꝯfeſ. qui hoc diffuſe pbat ꝛ tãdem ꝯcludit ꝙ tẽpus eſt affectio animi: ꝛ lõgũ futurũ eſt lõga expectatio futuri ꝛ longũ preteritũ longa memoꝛia preteriti. ¶ Octauo pbat ꝙ tẽpus nulla res oĩno ſit ſic. Nullũ preteritũ vel futuruꝫ eſt. omne tẽp⁹ eſt preteritũ vel futurũ: igit nullũ tẽpus eſt. Sed oĩs res eſt: igitur nulla res eſt tẽpus. Maioꝛ pꝫ: q2 ſicut dicit Aug. 11. ꝯfeſ. ꝛ de ſe clarũ eſt. preteritũ iam nõ eſt ꝛ futurũ nondũ eſt: ꝛ ex hoc pbat ipſe ꝙ nec eſt longũ preteritũ nec longũ futurũ. Et infra. Si eñi inq̃t ſunt futura ꝛ preterita volo ſcire vbi ſint. ꝙ ſi nõdum valeo: ſcio tñ vbicũq̃ ſunt: non ea ibi futura eſſe aut preterita ſed preſentia: nã ſi ꝛ ibi futura ſunt: nõdũ ibi ſunt. Si ꝛ ibi preterita: ſunt iaꝫ nõ ibi ſunt. Ubicũq̃ ergo ſunt quecũq̃ ſunt nõ ſunt niſi

ꝓ̄ſentia. ħ ipſe. Sed cõſtat ꝙ nullũ preteritũ vel futurũ eſt preſens: igit̃ nullũ preteritũ vel futurũ eſt. Minor ꝓbat̃: q2 vt ibidẽ ꝓbat Aug. nullũ ꝓ̄ſens eſt diuiſibile. cõſtat aũt ꝙ oẽ tp̃s eſt diuiſibile: ⁊ per ꝯ̃ns nullũ tp̃s eſt ꝓ̄ſens: igit̃ oẽ tp̃s eſt p̃teritum vel futurũ. ¶ Nono ꝓbat̃ ꝙ duratio nõ ſit ipſa res durãs. v̇.g. duratio angeli tp̃e angelus: q2 eſſentia angeli eſt tota ſimul. duratio aũt eius nõ. alias nõ plus duraſſet in fine mũdi q̃ in ꝑ̄ncipio qḋ eſt falſum. ¶ Decimo ad idez. Si angelus eſſet ſua duratio angelus eſſet infinit⁹. ꝑ3 ꝯ̃ñia: q2 ſua duratio eſt infinita. ¶ Undecimo ſi ſic: idẽ eſſet in angelo eſſe fuiſſe ⁊ fore. Sed deus non põt deſtruere fuiſſe angeli: q2 nõ põt facere quin ãgelus fuerit: igit̃ nõ põt deſtruere eius eſſe ⁊ fore: ⁊ per ꝯ̃ns ꝙ angelus non ſit: ⁊ per ꝯ̃ns nõ põt angelũ deſtruere: qḋ eſt erroneũ. ¶ Duodecimo tunc duratio vnius angeli nõ eſſet maior duratione alterius: ⁊ tunc nõ duraſſet vnus angelus in ꝑ̄ncipio mũdi creatus plus q̃ vnus qui heri primo fuiſſet creatus. ¶ Decimotertio arguit̃ ꝙ ꝑ̄mũ mobile regulariter motũ: nõ eſt tp̃s ſm ꝙ tp̃s ſumitur pro menſura: q̄m ſi ip̃m nõ moueretur: ⁊ alia corpora inferius mouerentur: adhuc menſuraremus motus eoꝝ: igitur primum mobile ⁊c̃. non eſt menſura. ¶ Decimoquarto oſtenditur ꝙ inſtans non eſt primum mobile.

Fol. 24. col. 4. ante me. linee. 40. ¶ Scḋo idẽ ꝓbat̃ rõne ph̃i vbi ſupra ſtatim. Nã ſi aliqḋ mouet̃ vel velociter vł tarde mouet̃: igit̃ ſi aliqḋ mouet̃ in tempore: ⁊ per ꝯ̃ns tp̃s eſt. ꝑ3 ꝯ̃ñia: q2 velox diffinit̃ eſſe ꝙ in pauco tempore multũ pertranſit. ¶ Forte poneret̃ calũnia circa primaꝫ ꝯ̃ñiaꝫ que eſt. ſi aliquid mouet̃ vel velociter vel tarde mouet̃. diceret̃ eni ꝙ ſi ſolũ vnũ mobile moueret̃: nõ moueret̃ velociter neq3 tarde: q2 nihil dicit̃ velociter moueri niſi in comparatione ad aliud: ꝙ tardius vel minus velociter mouet̃. ¶ Dõm ꝙ ſiue aſſumptũ ſit verũ ſiue nõ ratio nõ impedit̃. tũ3 q2 ſi duo mouerentur: vel eque velociter vel vnũ alio velocius moueretur: ⁊ per ꝯ̃ns vel in tẽpore equali vel maiori vel minori: ac per hoc tp̃s nõ eſſet. Sed ꝯ̃ſtat ꝙ nõ minus vnuꝫ illoꝝ moueret̃ in tẽpore: ſi ſolum moueret̃ q̃ ſi aliud ſecum moueat̃: quãuis nõ moueret̃ in tẽpore eq̃li: aut maiori vel minori q̃ aliud. ¶ Preterea poſito ꝙ vnũ ſolũ moueret̃: aut ſuper ſcḋam medietateꝫ ſpatij moueret̃ eque velociter vel magis aut minus q̃ mouebatur ſuper primã: ⁊ tunc eodem mõ ꝓcedit arg^m: ita ꝙ q̃uis ip̃m non poſſet ad aliud mobile cõparari ipſummet tamẽ motum ſuper vnã partẽ ſpatij: põt cõparari ad ſe ipſuꝫ motũ ſuꝑ aliam: modo premiſſo: ⁊ ſtat ratio ph̃i.

Fol. 26. col. 2. circa fineꝫ linee. 26. ¶ Poſſet ẽt dici ꝙ q̃uis nulla aĩa eẽt adhuc mobile ꝯtinue motũ eſſet illo mõ actu numeratũ a deo ⁊ per ꝯ̃ñs eſſet tp̃s ⁊ menſura alioꝝ: nõ quo actu menſurarent̃: q2 ꝓprie loquendo deus nullam menſurat rem per aliquã aliam: q̄m nulla eſt ſibi ignota. ꝓprie aũt nõ dicit̃ quis aliquid menſurare niſi illud ſibi fuerit ignotum quãtum eſſet ⁊ hanc notitiã cõnexaꝫ acquirat per aliud ſibi notũ. Sed eſſet menſura per quã.

Fol. 26. col. 3 poſt ꝓ̄n^m linee. 60. ¶ Ad 6^m dõm ꝙ q̃uis ꝑ̄mũ mobile ſit tp̃s iſta nomina tamẽ vt dictũ eſt nõ ſunt ſynonyma nec idẽ ſignificat̃ ſi dicit̃ ꝙ aliquid mouet̃ in tẽpore ⁊ ſi dicat̃ ꝙ mouet̃ in celo. Sed per ꝑ̄mã ſignificat̃ ꝙ mot⁹ illius mẽſurat̃ tẽpore. i. vt ſuperius dictum eſt ꝙ per tp̃s ſcit̃ vel ſciri põt quãdiu ip̃m mouet̃: ⁊ ideo dicit Ph̃us 4.° phyſi. ꝙ motui eſſe in tẽpore eſt mẽſurari in tẽpore. Ita ẽt aliq̃ moueri in eodẽ tẽpore nõ eſt illa moueri in eodeꝫ celo ſeu nõ idẽ ſignificat̃ per vtrũq3 dictũ: ſed per ꝑ̄muꝫ dat̃ intelligi ꝙ ambo mouebat̃ dũ determinata pars corporis regulariter moti. v̇.g. celi per determinatum ſpatiuꝫ mouebat̃. Moueri v̇o in equali tẽpore eſt vnũ moueri. dũ determinata pars per equale ſpatiũ mouet̃: ⁊ ſi dum pluries mouet̃ per totũ circuitũ ſuũ totiens per tãtũdẽ moueri quotiens mouebat̃ dum aliud corpus mouebat̃: ⁊ moueri maiori tẽpore eſt moueri dum ipſum celuꝫ ad intellectũ predictũ mouebat̃ per maius ſpatiuꝫ aut pluries per equale ⁊ ecõtra intelligit̃ per moueri tẽpore minori.

Fol. 27. col. 2. poſt ꝓ̄n^m linee. 42. ¶ Per iſta etiã ꝑ3 ſenſus illius diſtinctiõis ꝯ̃ſuete dari de inſtãti. v3. ꝙ aliud eſt ꝯtinuatiuũ tẽporis. aliud initiatiuum. aliud v̇o terminatiuũ. Nam tunc mobile dicit̃ inſtans ꝯtinuatiuũ cũ eſt in aliquo determinato loco in quo ĩmediate nõ fuit: ſed ⁊ ĩmediate fuit in alio. ⁊ iteruꝫ ĩmediate erit in alio in quo nõ eſt: ſiue ꝙ prius ĩmediate mouebat̃ ⁊ poſt ĩmediate mouebit̃. Tũc aũt dicit̃ initiatiuũ: cuꝫ exiſtens alicubi nõ ĩmediate ꝑ̄us mouebat̃: ſed poſt ĩmediate mouebit̃. Ecõtra v̇o tunc dicit̃ terminatiuũ: cum exiſtens alicubi prius ĩmediate mouebat̃: ſed nõ ĩmediate poſt mouebit̃. Et taliter diſtinguere inſtans circa tẽpora ſecundaria ſatis in ꝓmptu eſt. Sed circa ꝑ̄muꝫ tp̃s aliud opinat⁹ eſt Ph̃s qui poſuit ꝑ̄mũ mobile ab eterno ⁊ in eternuꝫ moueri: ac per hoc in ipſo tp̃e nec initiatiuũ nec terminatiuuꝫ inſtans dedit. Sed quodlibet dixit terminum eſſe p̃teriti tẽporis ⁊ futuri ꝑ̄ncipiũ. Et aliud h3 veritas que illi eſt. ⁊ ipſum dicit incepiſſe moueri ⁊ etiam deſiturum eſſe moueri.

¶ Tunc hus diſpoſitis ħ linea que vtrũq3 trãſit per coſtã quadrati. v3. per. a. Aut ꝯtigit eã in ſuo finali. Tunc de hac linea quero an ꝯcurrat cũ linea. d. in aliquo pũcto ipſius. d. aut nõ. Primuꝫ nõ põt dici: tũ3 q2 cũ. d. ſit recta ħ linea nõ eſſet recta: eo ꝙ mediũ exiret extrema. Utrũq3 eñi ei⁹ extremũ eſt eẽ extrema. Fol. 29. col. 3. poſt ꝓ̄n^m linee. 33.

¶ Tum tertio: q2 ſequeret̃ ꝙ due recte clauderent ſuperficiem ꝯtra. 5. petitionẽ ꝑ̄mi. ꝯ̃ñia declarat̃. Naꝫ per. 31. ꝑ̄mi. a. tertio puncto diametri ꝙ. v3. eſt 2^m extra lineã. d. ⁊ ĩmediatũ puncto a quo tracta ponit̃ alia linea: traham equidiſtantẽ linee. d. vſq3 ad lineã datã. f. g. ꝯſtat. ꝙ ħ terminabit̃ ad tertiũ punctũ linee. f. g. ꝙ. v3. eſt ſm extra lineã. d. ⁊ ꝓximum ei ad ꝙ terminata eſt linea p̃cedens. Aliogn ſi caderet ſub vel ſupra non eſſet equidiſtans linee. d. cũ ex parte diametri diſtet p̃ciſe per vnũ punctũ mediũ. ꝯiunget̃ igit̃ ħ linee ꝑ̄me: ⁊ ꝯtinget illã in ſuis extremitatibus: ſicut 3^m pũctũ diametri ĩmediate iungit̃ 2° ⁊ ſimiliter in linea. f. g. ſed poſitũ eſt ꝙ in medio circa lineã. v3. a. nõ iunget̃ ſibi qui̇mo intercipiet̃ punctũ. alias non eſſet equidiſtans linee d. ex quo ſequitur ꝙ ibi claudetur ſuperficies ĩter illas duas ⁊ vtraq3 quarum vtraq3 eſt recta. Fol. 29. col. 3. circa fineꝫ linee. 53.

¶ Itez Aug. in de quãtitate aĩe cap̃. 10. Sola inquit lõgitudo nõ niſi ĩtelligi aĩo põt: in corpore inueniri nõ põt. Ecce q̃ expꝛ̃ſſe dicit ꝙ ſola longitudo nõ põt in corpore inueniri. Uult itaq3 ꝙ in ipſo corpore nulla ſit entitas que ſit lõgitudo tm̃: ⁊ ita ꝑ̄riter eſt ſentiendum ꝙ etiã nulla eſt que ſit tm̃ latitudo: ⁊ multo fortius ꝙ nulla ſit que nec ſit longitudo nec latitudo nec profunditas: neq3 omnino vllas partes habens. Fol. 33. col. 3. circa fineꝫ linee. 50.

¶ Rñ° ad ħ: pro quoꝝ intellectu notandũ eſt ꝙ q̃uis extra oĩmam nulla ſit oĩs magnitudo ſit corp⁹ ⁊ ſm tres ſituales differentias ſeu dimenſiones extenſa: nec aliqua oĩno ſit que ſit extenſa tm̃ in vnã aut tm̃ in duas: intellectus tamẽ põt ſic intelligere magnitudinẽ eſſe extenſam ſm vnã dimenſionẽ ꝙ nõ intelligit pro tunc eam eſſe extenſam ſm duas: ⁊ ſic etiã põt intelligere eſſe extenſam ſm duas ꝙ nõ intelliget eã ex extenſam ſm tres. Non ſolũ aũt põt tales diſtinctas notitias cõpoſitas hẽre de magnitudine: ſed põt etiã ſibi formare ⁊ in ſe fingere aliquẽ cõceptũ vel intentionẽ ſic repreſentãtẽ magnitudinẽ vt eſt extenſa in vnam partẽ ꝙ nõ repreſentabit vt extenſa eſt in duas ⁊ ſimiliter aliqua ſic repreſentantur. Fol. 34. col. 2. poſt ꝓ̄n^m linee. 64.

¶ Antecedens ꝓbo: ſuppono ex dictis in ꝓ̄. d. 3. ꝙ oẽ minimũ viſibile ſm certã diſtantiã a certo viſu certis ſtantib⁹ diſpõnibus in circunſtantijs. pono igit̃ ꝙ aliqḋ coloratũ remiſſius ⁊ impotens mouere viſum cãre viſionẽ in diſtantia. a. b. ab aliquo dato viſu intendat̃ motu ꝯtinuo donec ſit p̃ciſe tante intenſionis quãtã requirit minimũ perceptibile ſeu viſibile ab illo viſu in diſtãtia illa. ꝯſtat ꝙ in aliquo inſtanti ꝑ̄mo erit tãte intẽſionis. Sit igit̃ illud. c. tũc ſic in. c. ꝑ̄mo eſt viſibile ꝓportionatuꝫ huic viſui ſm diſtantiã ⁊ quãtitatẽ ⁊ intenſioneꝫ ⁊c̃. requiſita igit̃ in c. eſt viſio illius. ꝯ̃ñia ꝓbat̃: q̄m ſi aliquod viſibile tale oĩno de nouo in inſtanti gñaret̃ aut crearet̃ in loco illo eodẽ inſtãti eẽt viſio eius: ſicut ꝑ3 per Aug. 14. de tri. c. 10. vbi ait ꝙ quedaꝫ cognoſcibilia cognitionẽ interpoſitione tẽporis antecedunt: ſicut ſunt ea ſenſibilia que iam erãt in reb⁹ tẽporalib⁹ anteq̃ cognoſcerent̃ vel ea omnia que per hyſtoriã cognoſcunt̃. Quedã v̇o ſimul eſſe incipiunt. Uelut ſi aliqḋ viſibile ꝙ oĩno nõ erat ante oculos noſtros oriat̃: cognitionẽ noſtraꝫ vtiq3 nõ p̃cedit. Aut ſi aliqḋ ſonet vbi adeſt auditor: ſimul ꝓfecto ĩcipiũt eſſe ſimulq3 deſinunt ⁊ ſonus ⁊ eius auditus: igit̃ ⁊ in caſu ꝓpoſito ſimul incipit eſſe illud viſibile tante intenſionis ⁊ viſio ei⁹: igit̃ viſio aliqua ſit tota ſimul. ¶ Ad iſtud credo ꝙ diceret doctor iſte ſicut ad qḋdaꝫ aliud ſimile dicit. v3. ꝙ in caſu dato illa qualitas que cãtur in oculo in illo inſtãti. c. eſt ꝑ̄mo viſio. ⁊ ꝑ̄mo ſit viſio: ⁊ tota etiã ſimul ſit viſio: nõ tamẽ tota ſimul ſit nec tũc ꝑ̄mo ſit: ſed ꝑ̄rius fuit facta pars eius: q̃uis illa nõ ꝑ̄us fuerit viſio: ita ꝙ illud viſibile anteq̃ eſſet debite intenſionis ad hoc vt videretur ſimul dum intendebat̃ cãbat qualitatẽ talẽ que tunc nõ erat viſio ⁊ in inſtanti. c. eſt ꝑ̄mo viſio. ¶ Iſta rñ° ꝑ̄mo põt excludi ſi ponat̃ aliqḋ tale viſibile totũ ſimul ꝓduci ꝙ certũ eſt eſſe poſſibile ſaltẽ a deo. ¶ Scḋo. q2 nõ ſolũ op3 dare minimũ poſſibile videri in certa diſtantia: ſed etiã ⁊ minimũ potens cãre talem qualitatẽ in oculo. Sicut ex eiſdẽ que vbi ſupra in ꝑ̄mo ꝓbari põt. ponat̃ ergo ꝙ in inſtanti aliquo ſit illud ꝑ̄mo potens cãre q̃litatẽ hm̃oi in viſu: igit̃ aliq̃ q̃litas talis ſimul tota ſiet: ⁊ certe nõ videt̃ minus poſſe ꝙ aliqua volitio ſimul tota fiat. ¶ Tertio illud ꝙ ꝯcedit rñ° videt̃ ſufficere ad ꝓpoſitũ ꝑ̄ncipale. Nã ſi in c. illa q̃litas eſt ꝑ̄mo viſio: igit̃ in. c. ꝑ̄mo ip̃m videt̃: ⁊ ꝑ̄mo intelligit̃: ⁊ ſimiſr ꝑ̄mo appetit̃ vel diligit̃: ⁊ ſic ꝯuenit dare ꝑ̄mũ in-

ſtans in quo volūtas vult illud qđ eſt ꝯtra eius ꝑncipale ꝓpoſitum. ¶ Quarto.eſto ꝙ illa qualitas ſic ꝑus partibiliter fieret anteꝗ̄ eſſet viſio:nō vꝫ rōnabilr dici poſſe ꝙ anteꝗ̄ eſſet viſio: cāret involūtate aliꝗ̄ q̄litatē q̄ nō erat volitio:ſed futurā erat vt eſſet volitio: ⁊ per ꝯñs volitio que eſt in.c.eſt ſimul tota tūc ꝑmo ꝓducta. Aſſumptuꝫ ꝓbo:⁊ ſuppono vnū ꝙ nullus vt credo negaret. Videlꝫ ꝙ nulla q̄litas nāliter cābilis eſt in voluntate īdifferēs ad eſſe volitionē ⁊ nolitionē eiuſdē obi̇̄:ſed ea que eſt volitio vel eſt apta nāliter vt ſit volitio hu' aut illius obi̇̄: non eſt nāliter apta vt ſit nolitio eiuſdē:qnimo q̄litas alterius ſpēi eſt ab illa que eſt vel eſſe pōt nolitio:quecūq; illa ſit. Suppono 2° aliud cōiter ꝯceſſum ⁊ ſupra ꝓbatuꝫ in gn̄ali ꝙ poſita notitia in actu talis obi̇̄ volūtas pōt nō velle illud:q̄nimo poterit etiā nolle. Et hys ſatis faciliter declarat intentū:qm̄ ſi aliqua qualitas in tēpore illo cāṫ in voluntate vel cāṫ ea que pōt eſſe volitio vel ea tm̄ que pōt eſſe nolitio:vel vtraq; ſimul. Nō pōt dici ꝑmū:qm̄ tūc ſeqtur ꝙ vel voluntas non poterit in inſtanti.c.nolle illud ꝯtra 2m ſuppoſitū.vel poterit elicere in illo inſtanti aliquā nolitionē totā ſimul.qđ eſt ꝓpoſitū. Eadē rōne ꝓbaṫ ꝙ 2m nō pōt dari:q2 vel nō poſſet tunc velle vel daretur ꝙ poſſet volitionē aliquā ſimul totam elicere. Nec 3m dici pōt ꝙ tunc ſequitur ꝙ in inſtanti.c.ſimul vellet illud ⁊ nollet. Sic igitur ſtat ratio facta. ¶ Preterea pōt probari illud añs.ſ. ꝙ aliqua ſenſualis notitia pōt tota ſimul ſeruari.

Fol.37.col.4.poſt pum linee.64. ¶ Tertiā ꝯcluſionē ꝓbo ſic. Ad nullā volitionē poſſibile eſt voluntatē eſſe tranſmutatā qn ad illā ſit in aliquo inſtanti primo trāſmutata:igiṫ īpoſſibile eſt aliquā volitionē ſimul vel ſucceſſiue eſſe ꝓductā quin in aliquo īſtāti ꝑmo ſit ꝓducta. ꝯñtia pꝫ: qm̄ ſimul ad volitionē trāſmutaṫ voluntas ſi trāſmutaṫ ⁊ volitio in ipſa ꝓduciṫ:⁊ ſimul ceſſat iſta trāſmutari ⁊ illa produci. Aliogn vel volūtas trāſmutareṫ ad ꝙ iaꝫ eſt trāſmutata ⁊ qđ actu hꝫ:vel volitio ꝓducereṫ de nouo dū tota actu eēt. Vtrūq; quoꝫ eſt īpoſe. Antecedens ꝓbaṫ:qm̄ īpoſe eſt aliqd trāſmutari:qn trāſmutetṫ ꝑmo in aliquo certo inſtanti:vel tēpore tanꝗ̄ in mēſura ſm potētiā vel ſm actū adequata. Si in aliquo inſtāti tunc in illo eſt ꝑmo trāſmutatū:que eni in inſtanti trāſmutātur ſimul trāſmutanṫ ⁊ trāſmutata ſunt. Si v̇o in tēpore in inſtanti finali illius tēporis eſt ꝑmo trāſmutatū. Aliogn vel nō in illo tēpore adequate trāſmutabaṫ qđ eſt ꝯtra datuꝫ:vel ꝙ iam eſt trāſmutatū ⁊ actu hꝫ.ad hoc trāſmutaṫ:qđ eſt īpoſe.⁊ hō tota deductio pꝫ ex 6° phyſi. ¶ Ex iſto etiaꝫ antecedente:⁊ eo qđ demōſtratū eſt 6° phyſicoꝝ.ſ.ꝙ omne qđ eſt tranſmutatuꝫ ad aliqd qn ꝑmo eſt trāſmutatū eſt in eo ad qđ eſt trāſmutatum: quocūq; vis trāſmutatiōis mō trāſmutatū ſit vt vniuerſaliter ibi demōſtrat Phs:infero ꝙ īpoſſibile eſt volitionē aliꝗ̄ ſimul totā de nouo ꝓductā eſſe in volūtate:⁊ in nullo inſtanti ipſam ꝑmo fuiſſe vel eſſe. Aut vt aliq opinātur:nō eſſe dicere ꝑmū inſtans ſui eſſe:ſed vltimū nō eſſe. hō illatio ꝓbatur:qm̄ ſi aliq̄ volitio ſit de nouo ꝓducta in volūtate ad ipſam in aliquo inſtanti voluntas eſt ꝑmo trāſmutata:vt pꝫ ex dictis. Aut igiṫ illud inſtans eſt ſui nō eſſe:⁊ tunc ex ſcđo fundamēto aſſumpto ſeqtur ꝙ in illo inſtanti voluntas hꝫ eā:ac per hoc illa ſimul eſt ⁊ non eſt qđ eſt īpoſſibile. Aut eſt inſtans ſui eſſe ⁊ hētur ꝓpoſitum. ¶ Et hoc vlterius infero ꝙ ſi volūtas in ꝑſenti nō hꝫ volitionem:īpoſſibile eſt ꝙ aliquā volitionē in ſe ꝓducat ſimul totaꝫ imediate poſt ꝓbatur:q2 ſi ſit poſſibile:igiṫ poſſibile eſt ipſam eſſe de nouo trāſmutataꝫ imediate poſt hoc inſtans:⁊ per ꝯñs in aliquo inſtanti imediato huic inſtanti qđ eſt īpoſe. ꝓbo ꝯſequentiā:q2 vel erit imediate trāſmutata in tēpore aliquo adeq̄te vel in inſtāti. Non in tēpore:q2 tūc in quolibet inſtanti illius erit de nouo trāſmutata:⁊ per ꝯñs in inſtanti vltimo. Sed hoc eſt falſum:qm̄ in quolibet inſtanti ꝑcedēte habuit dictam volitionē:⁊ per ꝯñs nō in vltimo erit de nouo trāſmutata. ¶ Preterea ſigneṫ locus vel ſitus cui ꝑmo coexiſtit nūc ſol vel aliud corp' ꝯtinue motū ⁊ ſit illud.a. Si deus hunc angeluꝫ vel hanc volitionē poſſibilē pōt imediate poſt totā ſimul ꝓducere de nouo.ponaṫ in eſſe:⁊ tunc quero vtrū quādo de' ꝓducet hunc angelū ſol coexiſtat ꝑmo ⁊ adequate ipſi.a.vel nō. Si ſic:igiṫ non poſt nunc:ſed in nunc ꝓducit.ꝯtra poſitū. Alias nunc ⁊ poſt ſol eſſet in eodē loco ꝑmo:⁊ per ꝯñs quieſceret:ſed poniṫ cōtinue moueri. Si v̇o nō coexiſtet ꝑmo ipſi.a. Igiṫ mot' erit ab.a.ſm aliquā partē ſui:vel igiṫ ſm partē diuiſibilē:⁊ tūc ſeqtur ꝙ non imediate poſt:deus ꝓducet angelū:qm̄ tp̄s erit anteꝗ̄ ſm illaꝫ partē diuiſibilē datā ſol erit motus ab.a.vel ſm partē indiuiſibilem:⁊ tunc ſit locus cui ꝑmo coexiſtit.b.⁊ tūc ſeqtur pono ꝙ deus imediate poſtꝗ̄ ꝓduxerit hunc angeluꝫ ꝓducat 2m ⁊ per ſimilē deductionē ſeqtur ꝙ ſol erit tunc mot' ab.a.loco.b.ſm partē indiuiſibilē ꝑciſe:⁊ erit in alio loco qui erit.c.⁊ ſic pōt poni de.4.⁊.5.⁊ qđlibet. Sed hys datis hētur manifeſte ꝙ in ꝯtinuo ſiut indiuiſibilia ꝯtīter ſe habētia:⁊ ex eis ꝯſtituaṫ magnitudo:qđ eſt īpoſſibile vt ſuperius eſt oſtēſum. ¶ Sed ꝯtra iſtā ꝯcluſionē arguiṫ.ꝑmo ſic. Deus pōt imediate poſt hoc inſtans aliquā creaturā ⁊ mundū ſimul totū deſtruere:igiṫ ⁊ pōt poſt hō inſtans imediate volitionē in volūtate ſimul totā ꝓducere. Ex quo ſeqtur ꝙ poſſibile eſt volūtatē imediate poſt hoc inſtans eſſe de nouo trāſmutatā ad volitionē. ꝯñtia ꝑma pꝫ:q2 non eſt deus potētior ad deſtruendū ꝗ̄ ad ꝓducendū. Antecedēs pꝫ:q2 aliter ſeqtur ꝙ vellet nollet de'.creatura duraret per tp̄s:⁊ ſic pro illo tempore creatura illa foret ita neceſſe eſſe ſicut deus. ¶ Scđo deus poſſet facere vnū angelū qui duraret ſeu eēt tm̄ per inſtans:⁊ per ꝯñs ꝙ imediate poſt illud inſtans deſineret eſſe:⁊ ꝯſtat ꝙ totus ſimul deſineret cū ſit res īpartibilis ⁊ ſimplex:igiṫ eadē rōne poſſet imediate poſt hoc inſtans cāre vnū: ⁊ ſimilr vnā volitionē totā ſimul. ¶ Tertio deus pōt velle non coagere ſoli ad illuminationē mediꝫ per aliqđ certū inſtans ꝑciſe.v̇.g.a.⁊ imediate poſt illi coagere:quo poſito ſeqtur:ꝙ in illo inſtanti ſol nō illuminabit mediū ⁊ imediate poſt illuminabit ⁊ ꝓducet lumē ⁊ ꝯſtat ꝙ totū ſimul:ita etiā eſt poſſibile de volitione. ¶ Quarto ſi ſit obſtaculū iter ſolē ⁊ mediū:deus pōt in inſtanti illud deſtruere:quo poſito ſol imediate cābit aliqđ lumē ſimul totū in ipſo medio. ¶ Quito. Oīa que nō repugnāt ſimul eſſe deus pōt ſimul ꝓducere. Sed partes volitionis non repugnat ſimul eſſe imediate poſt:igiṫ ⁊c. ¶ Cōfirmaṫ ab alijs ſic. Quātūcunq; ſeu in quacūq; mēſura pōt creature ſucceſſiue agere rem ſimul factibilē pōt deus illaꝫ ſimul totā ꝓducere:q2 rem ſimul factibilē ſimul fieri nullā includit repugnantiā. Sed creatura pōt imediate poſt hoc inſtans ſucceſſiue volitionem ꝓducere:igiṫ ⁊c. ¶ Sexto deus pōt imediate poſt hoc inſtans totā rem aliquā ⁊ qualibet eius partē ꝯſeruare. Sed diuina cōſeruatio eſt eius vera ꝓductio:igiṫ de' pōt imediate ⁊c. ¶ Septimo. Oē cui nō repugnat imediate poſt hoc inſtās ſimul eſſe pōt deus imediate poſt hoc inſtans ſimul ꝓducere:q2 non erit īpoſſibile apud deū oē verbū. Sed nulli creature pmāſiue hoc repugnat:igiṫ deus hoc poterit eſto ꝙ non ſit. ¶ Octauo nihil ſubtrahendū eſt potētie dei:ex quo nō pōt inferri ꝯtradictoria fore ſimul vera. Sed ex hoc ꝙ aliqd nūc eſt ⁊ imediate poſt totum ſimul erit nō ſeqtur ꝯtradictoria fore ſimul vera.nō enim ſeqtur ꝙ idē ſimul ſit ⁊ nō ſit:ſed ſolū ꝙ eſſe totale alicui' ſuccedat ſuo nō eſſe:hō ⁊c. ¶ Nono ſic.capio duo calida que ſint.a.⁊.b.⁊ ſit.a.calidius in duplo ꝗ̄ b.⁊ volo ꝙ calor ipſius.a.ſic remittaṫ ꝯtinue ꝙ fiat minus calidū in duplo ꝗ̄ mō eſt:ita ꝙ in fine ſit ita ꝑciſe calidū:ſicut mō eſt.b. Et vice verſa.b.intendatur ꝯtinue quouſq; in eodē tēpore equaliter ſicut.a.remittitur: ita ꝙ in fine ſit in duplo calidius ꝗ̄ nunc eſt:⁊ ita ꝑciſe ſicut mō eſt.a.hoc poſito pꝫ ꝙ in medio temporis.a.⁊.b.erūt ꝑciſe eque calida. Tūc accipiēdo illud inſtās in quo eſt verū dicere mō.a.⁊.b.nō ſunt ꝑciſe eque calida ⁊ imediate poſt erunt ꝑciſe eque calida:⁊ quero vtrū ille calor vel illi calores per queꝫ vel quos erūt ꝑciſe eque calida ſimul acqranṫ. Si ſic hētur ꝓpoſitū. Si nō ſed ſucceſſiue:igiṫ.a.⁊.b.erūt ꝑciſe eque calida vltra mediuꝫ dicti tēporis.hoc aūt eſt falſum:q2 ſic calor in.a.nō ꝯtinue eq̄liter remitteretur ſicut calor in.b.intēderetur qđ eſt ꝯtra caſuꝫ. ¶ Decimo. Ante oē inſtans futurū deus pōt ꝓducere vnū angelum vel aliā rem.v̇.g.volitionē totā ſimul:igiṫ de' pōt imediate poſt hoc inſtās ꝓducere vnū angelū vel volitionē totā ſimul. ꝯñtia pꝫ:q2 ex oppoſito ꝯñtis ſeqṫ oppoſitū añtis. Seqtur eni deus nō pōt imediate poſt hoc ⁊c.igitur nō pōt ante oē inſtans futurū poſt hō ⁊c. Añs pꝫ:q2 eſt vna vl'is cui' quelibet ſingularis eſt vera:vt pꝫ diſcurrēdo. ¶ Vltimo ⁊ eſt rō fundamētalis iſti' doctoris. De' pr̄ ꝓducet filiū ſuū totū ſimul imediate poſt hoc inſtans:igitur eodē mō pōt ꝓducere creaturā totā ſimul imediate poſt hō inſtans. ꝯñtia pꝫ:q2 eque potēs eſt de' ꝓducē creaturā:ſicut deū ⁊ aliꝗ̄ creatura pōt ſimul ꝓducere:⁊ ipſa ſm me ipſa volitio. Antecedēs pꝫ per Magrm lib.ꝑ di.9.vbi dicit per auctēs ſanctoꝝ ꝙ dei filius ſemp naſcitur de pr̄e ſicut ſemper eſt natus. ¶ Ad ꝑmū ſine temeraria ſenſatione nego añs:⁊ eſt ratio:qm̄ nec in aliꝗ̄ inſtāti huic imediato hoc pōt:cū nullū tale ſit poſe:nec in tēpore imediato huic inſtāti pōt totuꝫ ſimul deſtruere.aliogn deſtrueret poſtꝗ̄ deſtruxiſſet ⁊ nō repaſſet.ꝙ implicat ꝯdictionē. Sicut poſito ꝙ in ꝑncipio diei heſterne deus annihilaſſet totalr vnā rem.v̇.g.a.quā poſtea nō recreaſſet nec nūc recrearet.hō nūc eēt īpoſſibilis.a.nūc de' deſtruit:q2 ſeqtur igiṫ.a.imediate ꝑus fuit:⁊ ſic imediate fuit ⁊ nō imediate fuit. Tunc ad ꝓbationē:nego illud ſeq:q2 eo ipſo ꝙ deus vult illam nūc eſſe ⁊ nō partibiliter illā poſt nūc deſtruere:vult ēt eā fore poſt nūc:⁊ ſi vellet ſicut ab ſolute velle poſſet nūc eā deſtruere:

Monachus q.4.arti.8.

vtiq; illa nūc nō eēt. Unde pȝ ꝙ ipſa nō eſt nūc neceſſe eſſe neq; in aliquo tēpore futuro erit inuito deo. ¶ Ad 2m nego etiā añs ſuppoſito ꝙ angelus nō ſit partibiliter deſtructibilis: ut ꝙ ſi totus debeat deſtrui: ⁊ rō ſtacta eſt. ¶ Ad 3m ſi nihil plus addatur in añte ꝯcedo ipſm: ⁊ cū dr̄ ꝙ illo poſito ⁊ deo: dico ꝙ ſol imediate poſt ꝓducet lumē: ſed partibiliter ⁊ ſucceſſiue in tēpore imediate ſequēte inſtās. a. nec eſt ipoſe lumē ſic ꝓduci: vt ꝓbatū eſt in pmo di. 17. Cā aūt ꝓpter quā tunc ſic ꝓduceretur, eſſet: qꝛ deus ſic vellet ſoli coagere. Sed ſi in añte addatur totū ſimul: vt dicatur pōt tc. ⁊ imediate poſt illi coagere ꝓducendo totū ſimul: nego tūc añs. ¶ Sed tunc ſic ꝯtrā. Deus pōt per cōceſſionē per hoc inſtans ꝓciſe nō coagere ſoli: ⁊ imediate poſt coagere: igitur eadē rōne pōt per hoc inſtans ꝓciſe coagere ⁊ imediate poſt nō coagere: ſed hoc poſito ſeqtur ꝙ lumē nō eſt ⁊ imediate poſt nec ipſm nec aliqd eiꝰ erit: igitur imediate poſt totū ſimul erit deſtructum. ꝙ tñ prius dcm̄ eſt eſſe ipoſe. ¶ Rñ negādo illā pmā ꝯñtiā: ⁊ dico ꝙ nō eſt vtrobiq; eadē ratio. Nā in pmo caſu nō ponitur iſtans imediatū huic inſtanti: ſed tp̄s. in ſcd̄o aūt: eo ipo ꝙ ponitur ꝙ deus nō coagat ſoli ponitur ꝙ totū ſimul illud lumē corrūpatur: ⁊ per ꝯñs in inſtanti: ⁊ ſic datur inſtans inſtanti imediatū qđ eſt ipoſe. quare nō eſt ſimile. eſſet aūt ſimile ſi in pmo caſu ſic poneretur ꝙ totū ſimul imediate poſt ꝓduceret: ſicut in ſcd̄o ponitur ꝙ totū ſimul imediate poſt deſtruat. Sed tūc nō darē pmum. ¶ Ad 4m dico ꝙ illo poſito ſol nō tñ poſt illud inſtans annihilationis producet de nouo totū lumē ſimul. Sed in illo met inſtāti, itā ꝙ ſimul pmo deus annihilabit obſtaculū ⁊ ſol ꝓducet lumē. ¶ Ad 5m dicēdum ꝙ eſt defectꝰ in forma: eo ꝙ in ꝓdicato minoris plus ponit ꝗ̄ in ſubo maioris. Itē ſi de volitione nō exiſtēte: ſed poſſibili intelligat minor: vt opȝ in ꝓpoſito ipſa eſt falſa: ſuppoſito ꝙ nō ſit. ¶ Ad ꝯfirmationē. dico ꝙ loquēdo de ꝓductione vt in ꝓpoſito. vȝ. cuȝ aliqd ꝓducit de nouo ſeu poſtꝗ̄ imediate non fuit maior eſt falſa: qm̄ in tēpore creatura pōt rem aliꝗ̄ ſimul factibilē ꝓducere de nouo ſucceſſiue: ⁊ tñ ipoſe ꝙ aliqua talis res ꝓducat de nouo tota ſimul in tēpore vt ſuperius eſt ꝓbatum. ¶ Ad 6m ꝯcedo ꝯñs nō ſolū aūt. Sed etiā ꝯcedo ꝙ de facto deus rem exiſtentē nunc imediate poſt totā ſimul ꝯſeruabit: ⁊ imediate poſt totā ſimul ꝓducet: ſed nō totā ſimul de nouo ꝓducet. Nec ſeqtur. deus pōt reȝ aliquā imediate poſt hoc inſtās ſimul totā ꝯſeruare: ⁊ ꝓducere: cōiter ſumēdo ꝓducere: igit pōt imediate poſt hoc inſtās de nouo ꝓducē. nā añs eſt verum ⁊ ꝯñs falſum. Et rō eſt: qm̄ in toto aliquo tēpore ⁊ quolibȝ eius inſtanti deus pōt rem aliquā ſimul totā. i. nō vnā eiꝰ partē prius ꝗ̄ aliā ꝯſeruare: ⁊ ideo in tēpore imediato huic inſtāti pōt ꝯſeruare hāc rem totā ſimul. Sed nō eſt poſe ꝙ aliquā vnā reȝ in aliquo tēpore toto ⁊ quolibet eius inſtanti ꝓducat de nouo: qꝛ ſi in vno inſtāti eſt ꝓducta nō pōt ꝓduci de nouo in alio niſi poſt illud deſineret ⁊ nō eſſet per tp̄s: ⁊ tūc in nō ꝗ̄libet inſtanti illius tēporis ꝓduceret. ¶ Ad 7m ꝯcedo vtrāq; pmiſſam ⁊ etiā ꝯcluſionē que debite ſeqtur. ſ. hanc: igit ꝗ̄libet creaturā pmanſiuā deus pōt imediate poſt hoc inſtans ſimul totaȝ ꝓducere ⁊ h eſt vera qm̄ ꝗ̄libet exiſtentē pōt imediate poſt tc. ⁊ ꝗ̄libet etiā nō exiſtētē. nā ꝗ̄libet deus pōt in hoc inſtāti ꝓducere ⁊ in tēpore imediato totaȝ ſimul ꝯſeruare. Sed ſi addat illa ꝯditio in ꝯcluſione: eſto ꝙ nunc nō ſit: vt ſit ſenſus ꝙ ſimul cū hac ꝯditione illud ſit cōpoſe. nego ipſaȝ: nec ſic ſeqtur ex pmiſſis. Sed ad ꝯcludēdū hūc ſenſum opȝ ſumere ſic pmiſſas. Omne qđ eſt poſſibile nunc nō eſſe ⁊ imediate poſt totuȝ ſimul eſſe: deus pōt ſimul totū imediate poſt hoc ꝓducere: ⁊ tūc minor debite ſumpta ſub erit eſt falſa: ⁊ ſimilr̄ maior ꝓpter falſam iplicationeȝ a parte ſubci. ¶ Ad 8m negāda eſt minor. nam ex tali poſitione ſeqtur vt ſupra deductū eſt: ꝙ inſtans ſit inſtanti imediatum ⁊ indiuiſibile imediatū indiuiſibili in magnitudine: ⁊ ꝙ ex indiuiſibilibꝰ ꝯſtituat magnitudo. ꝙ vtiq; ifert ꝯdictoria ſimul vera. Uel ex alia parte ſeqtur ꝙ aliqd ꝓducat de nouo in aliꝗ̄ inſtanti ante ꝙ imediate prius fuit ꝙ ēt iplicat ꝯdictionem. ⁊ ꝙ h ſequant vel alterū ipſoꝝ ſupra monſtratū eſt. ¶ Ad 9m admitto caſuȝ ⁊ ꝯcedo ꝙ in medio illius tēporis. a. ⁊. b. erunt ꝓciſe eque calida. Et cū vlterius ſumit inſtans ante illud inſtans medium in quo ſic verū dicere: mō. a. ⁊. b. nō ſunt ꝓciſe eque calida ⁊ imediate poſt erūt ꝓciſe eque calida. dico ꝙ nullū tale eſt ſumptibile: nā inter qđcūq; ſumptibile: ⁊ illud inſtans mediuȝ erit tp̄s in quo. a. ⁊. b. nō erūt ꝓciſe eque calida: vnde talis ſumptio ſupponit inſtans imediatū eſſe inſtāti qđ eſt falſum. ¶ Ad 10m ꝯcedo añs ⁊ nego ꝯñtiā: ⁊ vlterius dico ꝙ illud infert ex oppoſito ꝯñtis. ſ. deus nō pōt ante oē inſtans futurū ꝓducere vnū angelum totū ſimul: nō eſt oppoſitū añtis neq; ſibi repugnans. Sed oppoſitū añtis eſt. Ante aliqđ inſtans futurū deꝰ nō pōt tc. ⁊ illud nō ſeqtur ex oppoſito pmi ꝯñtis. Et ꝙ illa ꝯñtia nō vȝ pȝ in ſimili. Nō enī ſeqtur. Ante oē inſtans futurū deꝰ pōt in aliꝗ̄ inſtanti ꝓducere vnū angelū: igit deus pōt in aliquo inſtanti imediate poſt ꝓducere vnū angelū: nec etiā ſeqtur: igit deus pōt in aliquo inſtanti ante omne inſtans futurū ꝓducere vnū angelū. nā añs eſt verū cuȝ ſit vna vniuſa cuius quelibet ſingularis eſt vera: ⁊ tamē vtrāq; ꝯñs eſt falſum: eo ꝙ nullū inſtans poſt hoc ſit ante oē futurū. ¶ Ad vltimū ꝯcedo añs: ⁊ ſimilr̄ ꝯñs ſi in ipo nihil plus addat: ⁊ nō ſolū de deo: ſed ēt de creatura cōcedo ꝙ imediate poſt hoc ꝓducet aliꝗ̄ rem totā ſimul. Sicut candela manens imota ⁊ cāns lumē in medio imediate poſt hoc cābit totū illud lumē ſimul: qm̄ in tēpore imediato. Sed non cābit de nouo. Et ideo ſi in ꝯñte adderet ꝙ de nouo ꝓduceret negarem ꝯñtiā: nec ꝓbatio vȝ: qm̄ nec ſiliū ſuū deus pōt imediate poſt de nouo ꝓducere. ¶ Aduertendū tñ: ꝙ cū dico tp̄s imediatum inſtanti nō intelligo per excluſionē oīs mediȝ tam intrinſeci alteri extremoꝝ ꝗ̄ extrinſeci: qm̄ in iſto ſenſu nullū tp̄s eſt imediatum huic aut illi inſtāti: qꝛ cuiuſlibet tēporis aliꝗ̄ pars prius erit ꝗ̄ ipſm. Sed intelligo per excluſionem mediȝ extrinſeci tñ. i. ꝙ nō includit in aliquo extremoꝝ. Hoc mō dicimꝰ duo tēpora eē imediata: ⁊ duas etiā magnitudines: qm̄ inter ipſas nullum eſt mediū extrinſecū vtriq; extremoꝝ ſeu ꝙ nō ſit incluſum in altero: ⁊ hoc mō tangētia ſe dnr̄ imediata. ¶ Quarta ꝯcluſio ꝓbat ſic. ꝯtingit aliꝗ̄ volitionē ſimul totā de nouo fieri in voluntate poſtꝗ̄ imediate prius nulla erat in ipſa volitio: igit ꝯtingit dare pmū inſtans in quo volitio eſt in voluntate. ꝯñtia pȝ. Añs ꝓbatū eſt in pma ꝯcluſione. ¶ Probat ēt h ꝯcluſio ꝗ̄ſi per ſingulas rōnes pme ꝯcluſionis ſicut pȝ intuēti. ¶ Quintā ꝯcluſionem ꝓbo ſic. Angelus malus anteꝗ̄ peccauit habuit charitatē ⁊ grām: igit in aliquo inſtanti pmo peccauit. Añs fuit poſſibile ſm oēs: igit ⁊ ꝯñs. Quinimo ſm doctorem oppoſito op. de facto antecedens eſt verū: ſicut pȝ per eū lib. 2. di. 3. ⁊. 5.

¶ Preterea. Nō video cur nō poſſit dari minima ſpēs imaginatiua potens cāre ibi intellectionē: ⁊ cū ꝓbat ꝙ nō: qꝛ tunc aliꝗ̄ debilior poſſet debiliorē intellectionē: qꝛ ſic videmus in actionibus nālibus tc. dico ꝙ illa ꝯñtia nec exiſtēs eſt nec apparēs cūeḡa iam poſuerim minimā potentiā. Probatio etiā in falſo fundat. Non eni qđlibet eiuſdē rōnis cū eo ꝙ pōt agere in hoc paſſum denſatū: pōt agere in ideȝ paſſum. Nec ſi tanta virtus pōt mouere hoc mobile in tāta velocitate per tātū ſpatiū quelibet minor virtus poterit idem mobile mouere lȝ tardius per idem ſpatium: quimo aliqua que nullatenus poterit ipſm mouere. Unde ⁊ hanc regulam reprobat Pħs 7o phyſi. Fol.39.col.1. poſt lineam 60.

¶ Preterea ponat ꝗ̄ntū graue hēat incluſum intra ſe. aliqđ leue ꝙ tamē nō valeat ꝯniti declinationi grauis. v.g. ſit ignis modicus incluſus in grādi vaſe eneo: ꝯſtat ꝙ ſicut hoc graue dum deſcendit: ipellit aerē quē hȝ ſub ſe: ſic etiā vehit ignē incluſuȝ in ſe: ⁊ ſicut dum mouet aer mouet illud graue: ſic etiaȝ dum mouet ille ignis etiā ipſm graue mouet: ⁊ tam hunc ꝗ̄ illum graue mouet per ſe: lȝ diuerſo mō motionis: qꝛ illū vehendo hūc autē pellendo. Et ſicut duȝ aer pellit graue deſcēdit ſic etiā dū ignis vehit: ⁊ ſimilr̄ tam hic ꝗ̄ ille violente mouet a graui: ⁊ in oībus ſimilr̄ graue ſe hȝ ad hūc ⁊ illū. Sed nullus diceret: ꝙ ideo vas illud mouet deorſum: qꝛ ignis vectus mouet deorſum: nec etiā ꝙ vas mouet per accidens ad motū illius ignis: ſed ecōtra: qꝛ vas mouet: ideo ignis mouet: ⁊ ſimilr̄ qꝛ vas mouet ideo vehit ⁊ mouet ignē: igit ſimilr̄ nō eſt dōm ꝙ vas mouet per accidēs ad motū aeris pulſi: nec ꝙ qꝛ aer pellit ideo vas pellit aut mouet: ſȝ ecōtra: iō qꝛ mouet pellit aerē: ⁊ qꝛ ipſm pellit ille pellit. Fol.42.col. 3.ante med. linee.12.

¶ Preterea angeli nō habēt corpora nāliter ſibi vnita: ⁊ pñt ex ſe deo tñ pmittēte ⁊ ſm influentiā gnālē coagēte aſſumere corpora: igit pñt ſe mouere localiter. Añs quo ad pmā partem pȝ per Dam. lib. 2. c. 3. vbi dicit. ꝙ angeli ſunt incorporei ⁊ ab omni paſſione corporea exuti: quo ad ſecūdā ibidē ſubdit. tranſfigurant aūt ad quecūq; dnātor voluerit ⁊ iuſſerit deꝰ: ⁊ ita hoībus ſuperapponat. ⁊ loquitur de bonis. de malis ho ſequēti cap. eit. Per miſſione ho dei ⁊ formationē hāt ⁊ trāſmutant ⁊ trāſfigurant in ꝗ̄cūq; voluīt figurā ſm phantaſticā imaginationē. Fol.43.col. 3.circa fines linee.54.

¶ Scd̄o ex eo ꝙ nō pñt carere pena pȝ ꝙ fundamentū ꝓbationis dicte ꝯcluſionis eſt falſum: qm̄ ſi volūtas poſſet nullū habere actū poſſet nullā habere triſtitiā aut dolorē ⁊ per ꝯñs nullaȝ penā. pȝ ꝯñtia: qm̄ triſtitia eſt actꝰ voluntatis vel ſine actu eſſe nō pōt nāliter. ¶ Tertio ſi angeli obdurati poſſunt nullū actuȝ malū hēre: igitur angeli ꝯfirmati poſſunt etiā nullū bonū actuȝ hēre: ⁊ per ꝯñs poſſunt ſe pūare beatitudine ſua: ac per hoc nō ſunt ꝯfirmati neq; beati. ꝯñtia pȝ: qm̄ ſimili ſnīa dei illi obdurati in malo q; iſti ꝯfirmati ſunt in bono. Et ꝯfirmatur per ſimilitudinem ꝯñtie quā ꝯtra origeniſtas facit btūs Grego. 34. mor. Fo.47.col. 1.poſt lineā 24.

circa mediũ. Si quãdoq; finienda ſunt inq̃t ſupplicia reprobo-rum: q̃ñq; ergo finienda etiã ſunt gaudia beatoꝝ. ꝛ ꝓbat ꝯñiã, per ſemetipſam nãq; veritas dicit. Ibunt hĩ in ſuppli. eter. iuſti aũt in vitã eternã. Nec dubiũ ꝙ ꝓpter eandẽ cãm nõ ſolum de ineſſe: ſed ꝛ de poſſibili deberet tenere ꝯñia. Nec minus de mala volũtate hoꝝ ꝛ bona illoꝝ. q̃ de ſupplicio iſtoꝝ ꝛ gaudio illoꝝ: ꝛ iterũ ſimilr angeli angelis ꝛ homines hominib⁹ cõparantur. ¶ Preterea. Ratio iſtoꝝ ſi valet equaliter ꝓbat ꝙ angeli boni poſſunt ſe ſuſpendere ab omni actu volũtario ꝛ per ꝯñs ꝑuare ſe oĩ bono actu: ſicut ꝓbat de malis. ꝙ poſſint volũtatẽ ab oĩ actu ſuſpẽdere: vt ſtatim pʒ cuilibet intuenti.

Fol.49.col.1.ante med. linee.47. ¶ Sed ad iſtud videt̃ poſſe rñderi ex quodam dicto in.3.d.ꝓ. vel illud ex iſto ipugnari. dcm̃ n. eſt ibi: ꝙ vna q̃litas nũq̃ põt ſucceſſiue eſſe notitia ꝛ nõ notitia: ꝛ iterũ notitia poſtq̃ fuerit non notitia. Unde ſi qualitas que eſt viſio ꝯſeruaretur a deo totaliter deſtructo viſibili exteriori: ipſa nõ eſſet viſio: ꝛ ſi iterũ reponeretur viſibile exterius ſicut ꝑus ipſa iterum eſſet viſio: ꝛ tñ niſi cauſaretur in ea: nec fieret viſio per aliquã rem cauſatã in ea. Ut gd ſcõ nõ põt in ꝓpoſito ſimilr dici: ꝙ nõ exiſtẽte obto huius intellectus nõ eſt intellectio ei⁹. ipſo aũt exiſtẽte: eſt intellectio ei⁹ abſq; eo ꝙ aliq̃ res alia cãetur in ipſo. Qz ſi hoc dici nõ põt nec illud etiã. ¶ Rñdeo. Qz loquẽdo de ſimplicib⁹ notitijs que ſm inſtitutũ curſum nãe habẽtur: nulla eſt notitia alicuius rei imediate que nõ ſit aliquo mõ cã eius ꝛ a qua ipſa notitia non depẽdeat in eſſe: ſicut ex experiẽtia docemur ꝛ ibi ſatis etiã ꝓbatũ eſt: ꝛ ideo ſi aliq̃ talis ꝯſeruaret̃ a ſolo deo etiam exiſtẽte obto aut repoſito ſuppoſito ꝙ fuerit rẽtũ vel deſtructũ: ipſa nõ plus eſſet viſio eius: q̃ ſi ipſm nõ eſſet in rerũ nã. Sed ſi in tali repoſitione obti deus relinq̃t eã ꝯſeruationi obti partialiter ſicut ꝑus vtiq; erit viſio eius: ꝛ ita dcm̃ eſt ibi. Ulterius ſi deus faceret vnã viſionẽ alterius rõnis que. ſ. in nullo depẽderet ex nã ſua ab obto viſibili: ſicut forte poſſibile eſſet: illa ſemper eẽt viſio eius ſiue illud viſibile eſſet in rerũ nã ſiue nõ ſicut eſt viſio qua deus alia intuet̃. In ꝓpoſito aũt ꝯſtat ꝙ intellectus nullo modo dependet cauſaliter ab obiecto exteriori: quapropter ſi ipſe eſt viſio vel intellectio illius illo exiſtẽte vel hic aut ibi poſito: ita etiaʒ erit intellectio eius. illo non ibi aut etiam vllatenus exiſtente: qḋ eſt falſum. Sic ſtat ratio.

Fol.49.col.2.poſt med. linee.62. ¶ Scḋam partẽ ꝯcluſionis ꝓbo ꝑmo ſi intellectio qua intellect⁹ intelligit reʒ extra ſe nõ eſſet diſtincta a re illa ſed ipſamet res intelligeretur ſe ipſa ſeu eſſet intellectio ſui: multo magis ipſa mens: ꝛ qḋlibet qḋ eſt in intellectu eſſet intellectio ſui: ꝯñs pʒ falſum ex ꝑcedentibus ꝯcluſionib⁹: ꝛ ꝯñia videt̃ ſatis clara: eo ꝙ nõ eſt potior rõ pro reb⁹ extra. Sed ecõtra: ꝓpter maiorẽ pñitentiã ꝛ intimationẽ eoꝝ que ſunt in intellectu ad intellectum ꝛ ꝓpter identitatẽ intelligibilis ad intellectuale ſeu intellectũ. ¶ Scḋo. Aut cũ res aliq̃ extra intelligit̃ ab intellectu que ꝑus intellecta nõ fuit cãtur aliq̃ noua entitas in intellectu vel in re intellecta: aut nulla in hoc vel in illo. Si aliq̃ ꝛ cõſtat ꝙ nõ in re extra: igit̃ in intellectu ꝛ vtiq; ſi illa ſola cũ intellectu ꝛ re extra ſufficit ad hoc ꝙ res extra actu intelligat̃ illã voco intellectionem. Si vͦ nulla cãetur: igit̃ nec res agit in intellectũ nec econuerſo: ac per hoc q̃cũq; ꝛ vbicũq; res ſit. intellectus intelliget eã: ꝛ ſic ſemper actu illã intelliget cuius oppoſitũ experimur. ¶ Item q̃cũq; rem vnus homo intelliget intelliget q̃libet. naʒ ſm hoc nõ aliã cõparationẽ hẽbit vna res ad intellectuʒ vnius q̃ alterius. ¶ Itẽ q̃libet intelliget q̃libet actualiter ꝓpter eandem cãm. per accidẽs eñi eſſet oĩs cõparatio intellectus ad aliquã plus q̃ aliã vel ecõuerſo. ¶ Itẽ hoc oĩbus auctoribus contradicit ponẽtibus: vt pʒ ex ꝑallegatis ꝙ oĩs res que cognoſcitur notitiã ſui gignit. ¶ Tertio vt antea dcm̃ eſt: vna res nõ poterit perfectius vno tẽpore ab vno intellectu cognoſci q̃ alio: ſuppoſito ꝙ ipſa in ſe variata nõ ſit de minus perfecto ad magis perfectũ. ¶ Quarto gd dicet̃ cũ res que fuerunt ꝛ nõ ſunt. intelligunt̃. q̃ño eñi tũc erunt itellectiones? Multa alia poſſent argui cõtra hoc. ¶ Sed qꝛ a nullis hodie vel a pauciſſimis ponitur ꝙ qualibet res ſit ſua intellectio: poſuerunt tamẽ nõ pauci ꝙ res ſeparate a mã intelligantur nõ per aliã intentionẽ: ſed ſeipſis idcirco cõtra h̄ põt ſpẽaliter argui: qꝛ nullã talẽ reʒ intelligimus intuitiue in vita iſta vt pʒ per experientiã ꝛ loquor ſm cõem curſum nãlem. Sed in q̃buſdã rep̃ſentatiuis ſimplicibus vel cõpoſitis exiſtentibus apud intellectũ: cõſtat aũt ꝙ illa ſunt nõ ſubſtantie ipſe abſtracte: nec intellectio qua aliqḋ taliũ intelligitur eſt ſubſtantia illa cuius illud eſt repreſentatiuũ: igit̃ ꝛc̃. ¶ Et ſi dicat̃ ꝙ in alia vita tñ cã ipſe intuitiue vident̃. ¶ Pro

Scḋa ps cõcluſionis ꝓbatur. ꝓbatione ſecũde partis eiuſdẽ cõcluſionis que eſt ꝙ res extra intelligit̃ per intellectionẽ a ſe diſtinctaʒ. premiſſo ꝙ quelibet res extra vel eſt mãlis vel imãlis: ꝛ abſtracta.

¶ Primo ſic. Quilibet beatus videt q̃libet creaturã exiſtentẽ vel poſſibilẽ diſtincte in verbo per cognitionem ſuaʒ beatificã: ꝛ nõ per cognitionem beatificã creataʒ: igitur ꝑ increataʒ. ꝯñs pʒ. Añs probatur qꝛ ſi aliquis btũs non videt quãlibet vt̃. ſit ille petrus. conſtat ꝙ iſte põt videre in verbo aliquam creaturam quã nõ videt ex quo non oẽm videt. Aut igitur hoc põt ꝑ eundẽ actũ viſionis quo nunc videt: aut per aliũ. Si per eundeʒ: igitur eadẽ ratione ꝛ per eundem poteſt adhuc videre aliquam aliaʒ q̃ nõ videt: ꝛ ſimiliter quãlibet: ꝛ per ꝯñs ille actus eſt infinite cognitio ꝛ ꝑfectionis infinite: ꝙ repugnat actui creato. Fol.50.col.1.poſt med. linee.15.

¶ Ad ſcḋam rationem principalem. ẽt nego añs. Ad probationẽ dico ꝙ forma abſtracta duplr accipit̃. vno mõ cõiter pro actu: alio mõ ſpẽaliter pro actu informante: ꝛ ſm hoc forma imãlis ꝛ abſtracta duplr ſumẽdo. vno modo pro actu abſtracto a mã ꝛ actu nõ cõiuncto mãe ꝛ per ſe ſubſiſtente; ſm quẽ modũ intelligentie ſiue ipſe ꝛ ſubſtantie ſeparate freq̃nter appellant̃ forme abſtracte: ꝛ Aug. etiã deũ formã dicit. 13. de tri. cap̃. 16. Alio mõ ſumit̃ pro actu informandi. Fol.51.col.1.circa finez linee.40.

¶ Preterea iſta actio pro quãto ꝯtingit intellectũ aut eſt ipſius intellectus poſſibilis. ꝛ hoc nõ: qꝛ ipſe eſt purũ potẽtiale in gñe intelligibiliũ 3⁰ de aĩa. nullã aũt tale hʒ aliq̃ actualitateʒ: ꝛ per ꝯñs nec actiuitatem. Aut eſt ipſius intellectus agẽtis: ꝛ ſi ſic nõ videt̃ ꝙ tunc ſit ſpẽs neceſſaria: qꝛ nõ videt̃ ratio quare intellectus agens cũ phantaſmate nõ poſſit reducere intellectũ poſſibilẽ ad actũ reſpectu intellectionis ſicut reſpectu ſpẽi quã ponis in intellectu. ¶ Et cõfirmat̃ per ꝓhm 3⁰ de aĩa qui dicit ꝙ ſicut ſe habent ſenſibilia ad ſenſum ſic phantaſmata ad intellectum: ſed ſm eundem ibidem actio ſenſibilis eſt paſſio ipſi⁹ ſenſus: ſonatio eñi eſt auditio ꝛ coloratio eſt viſio: quare in intellectum ꝑma impreſſio a phantaſmate erit intellectio. Fol.55.col.3.poſt me⁰ linee.55.

¶ Ad ſcḋam ſi nõ ponat̃ intellectus agens aliq̃ potẽtia aĩe diſtincta ab intellectu poſſibili: ſicut forſitan nõ eſt neceſſariũ ponere: põt dici ꝙ intellectus poſſibilis cõcurrit actiue ad eliciẽduʒ actũ: ꝛ qḋ de poſſibilitate eius adducit̃ nõ obuiat: qꝛ ipſe nõ eſt ſic in potẽtia q̃n ſit aliqua actualitas in rerũ nã ꝛ actualitas ẽt actiua taliũ effectuũ ſpũaliũ. Si vͦ ponat̃ intellectus diſtinct⁹ a poſſibili põt dici ꝙ ipſe ẽt cõcurrit: ꝛ cuʒ dicis ꝙ tunc ſpẽs in intellectu nõ erit neceſſaria: qꝛ ſufficiat intellectus agens cum phantaſmate. Dico ꝙ nõ ſufficiũt ad oẽm intellectionẽ qꝛ non ad intellectionẽ rerũ intelligibiliũ mere que fuerunt ꝛ nõ ſunt: nec ad intellectionẽ vniuerſalẽ ꝛ abſtractam de qua dcm̃ eſt in ꝑcedẽti articulo: qm̃ phantaſmata nõ ſic abſtracte rep̃ſentant. vtrũ aũt ſufficerẽt ad intellectionẽ ſenſibiliũ particularem vel nõ ſic cõmunẽ ſaltẽ pro ſtatu ꝑſenti magis dubiũ foret. Sed qc gd de hoc ſit certũ eſt ꝙ nõ ſufficit pro quolibet ſtatu. Nam in aĩa ſeparata nõ ſunt phantaſmata ſenſibilia. Per iſta aũt pʒ ꝙ nõ eſt ſuperflua ſpẽs in intellectu eſto ꝙ nõ ſit neceſſaria ad oẽm intellectionẽ: ſicut etiã nec ſpẽs in memoria: nec ẽt habit⁹ intellectualis neceſſaria ſunt ad omnẽ notitiã: qm̃ nõ ad intuitiuam ſingularis ſenſibilis intellectus aut ſenſus. ¶ Ad aliaʒ dcm̃ ꝙ ex dicto ꝓhi nõ hẽtur ꝙ a phantaſmate nõ cãetur in itellectu niſi ſola intellectio: imo magis ex illa ſimilitudine hẽtur oppoſitum: nã ex ſenſibili cãtur in memoria ſpẽs ſiue mediate ſiue imediate que nõ eſt cogitatio: neq; cognitio. nõ nego aũt q̃n notitia aliq̃ poſſit a phantaſmate cãri in intellectu. Itẽ vtruʒ per phantaſmata intelligat ꝓhs ꝑciſe ſpẽs exiſtẽtes in parte ſenſitiua que ꝓprie dicit̃ phantaſia. An vniuſr omnes ſpecies rep̃ſentatiuas ſiue ſint in intellectu ſiue in parte ſenſitiua non eſt clarum. magis tamẽ videt̃ hoc 2ᵐ haberi ex dictis ſuis: cũ ponat ſpẽs: vt aliqualiter patebit ſtatim. Sed h̄ determinare non eſt pro nunc opportunum. Fol.56.col.1.circa finez linee.34.

Secundo circa iſtam mãm de cognitione angeloꝝ. quero vtrũ angelus intelligat per ſpẽm diſtinctam ab intellectione actuali. Et ar⁰ ꝙ nõ. Quia homo nõ intelligit per ſpẽm diſtinctam ab intellectione: igit̃ nec angelus. ꝯñia pʒ: qꝛ nõ plurib⁹ indiget angelus ad intelligendũ cũ ipſe perfectior ſit in nã actuali q̃ homo. Añs ꝓbat̃: qꝛ homo ſentit per ſpẽm diſtinctaʒ a ſenſatione: igit̃ nec intelligit ꝛc̃. ꝯñia pʒ: qꝛ potẽtior eſt intellect⁹ q̃ ſenſus. Aſſumptũ ꝓbat̃ de viſione ſenſuali: ibi eniʒ nullam ſpẽm experimur: nec per rõnẽ aliq̃ poſſumus ꝯuincere ſpẽm hui⁹ ab actu diſtinctam. Nam ꝑciſe poſitis colore ꝛ luce ꝛ viſu bene diſpoſito in ſe ꝛ ad colorẽ ponit̃ viſio: nec aliqḋ aliud requiritur. Fol.56.col.2.poſt lineaʒ 36.

Ad oppoſitum. Arguit̃ per auctoritatem Dio. 4. de diui. no. qui dicit ꝙ angeli illuminant̃ per formas ſcientiales reruʒ ꝛ rationes. Et. 10. etiam propoſitione de cauſis ſcribitur ꝙ omnis intelligentia eſt plena formis. forme autem ꝛ ſpecies idem ſignificant.

Reſpondeo

Reſpondeo in iſta q̄ōne videndū p̄mo eſt de nobis q̄ etiā īplicaſ in argumēto. q. deinde de angelis de q̄bus p̄ncipaliter querit. verū q2 de nobis varie ſunt opi. q̄buſdā oīno negantib⁹ ſpēm tam in ſenſib⁹ q̄ȝ in intellectu. q̄buſdā ponentib⁹ q̄dē ſpēs: ſed dicētib⁹ eas nō eſſentialiter diſtingui ab intellectionib⁹: q̄buſdam quoq3 ponentib⁹ eas diſtinctas ab intellectionib⁹. Ideo tres erūt articuli p̄ncipales in q̄ōne. ¶ Primus erit. vtrū ſint alique ſpēs in ſenſib⁹ vel intellectu. ¶ Scd̄s erit dato q̄ ſint tales ſpēs: vtrū noticia rei ⁊ ſpēs eiuſdē ſint res eſſentialiter diſtincte. ¶ Tertius erit de p̄ncipali queſito.

Quantum ad p̄m̄ eſt opi. vna que negat vniuſr ſpēs tam in ſenſib⁹ q̄ȝ in intellectu. vnde ex diuerſis q̄ōnibus opinantis poſſunt ad ꝓpoſitū ſumi ↄcluſiones. 5. quarum p̄ma eſt ad cognitionē intuitiuā intellectus habendā nō op3 aliq̄d ponere p̄ter intellectū ⁊ rem cognitā ⁊ nullā ſpēm penitus. ꝓbaſ p̄mo: q2 fruſtra fit per plura q̄ equaliter pōt fieri per pauciora. Sed per intellectū ⁊ rem cognitā ſine omni ſpecie pōt haberi cognitio intuitiua: ḡ ⁊c̄. Aſſumptū ꝓbaſ: q2 poſito actiuo ſufficienti ⁊ paſſiuo ⁊ ipſis approximatis pōt poni effectus ſine oī alio. Intellectus aūt agens cū obiecto ſunt agentia ſufficientia illius cognitiōis. poſſibilis aūt eſt paſſiuū ſufficiēs. ḡ ⁊c̄. ¶ Secundo. Nihil eſt ponendū neceſſario requiri nāliter ad aliquē effectū niſi ad illud ducat ratio certa ꝓcedens ex per ſe notis: vel experientia certa. Sed neutrū iſtorū inducit ad ponendum ſpēm: ḡ ⁊c̄. Aſſumptū ꝓbaſ: q2 experientia ad hoc nō ducit: q2 illa requirit noticiā īuitiuā. Sicut ſi aliq̄s experit aliq̄d eſſe album videt aliā ſpēm ſibi ineſſe. Sed nullā videt ſpēm īuitiue: igiſ ⁊c̄. Itē nec ratio ꝓcedēs ex per ſe notis: q2 nulla ratio pōt ꝓbare q̄ requirit niſi hēat efficiētiam: q2 oīs effectus ſufficienter dependet ex ſuis cauſis. Sed q̄ aliq̄d creat⁹ ſit cā efficiens nō pōt demōſtratiue ꝓbari ſed ſolū per experientiā per hoc. ſ. q̄ ad eius p̄ſentiā ſeq̄tur effectus ⁊ ad eius abſentiā nō. Nunc aūt ſine omni ſpecie ad p̄ſentiā obiecti cū itellectu rei bene ſequiſ act⁹ intelligēdi ſicut cū ſpecie: igiſ ⁊c̄. ¶ Itē ſi ponaſ ſpēm neceſſario req̄ri ad cognitionē intuitiuā ſicut cā efficiens: cum illa ſpēs poſſit conſeruari in abſentia ſpecie obi̇ poterit in abſentia obiecti cāre nāliter cognitionē intuitiuam qd̄ eſt falſum ⁊ cōtra experientiā. ¶ Scd̄a ↄcluſio eſt. ad habendā cognitionē intellectiuā abſtractiuā neceſſario ponēdū eſt aliq̄d preuiū p̄ter obiectū ⁊ intellectū. ꝓbaſ: q2 oīs potentia que nunc pōt in aliquem actū in quē p̄us nō potuit manente obiecto ⁊ potentia equaliter: nunc vt p̄us: h3 nūc aliq̄d qd̄ p̄us nō habuit. Sed intellectus habēs notitiā intuitiuā pōt in abſtractiuā ⁊ nō habēs nō pōt manente obiecto in ſe equaliter poſt notitiā intuitiuam ⁊ ante: ergo habita cognitione intuitiua aliq̄d requirit in intellectu rōne cui⁹ pōt in cognitionē abſtractiuā in quā p̄us nō potuit: ergo ⁊c̄. ¶ Scd̄o ſm̄ p̄hm̄ 2° de aīa. Quando aliq̄d eſt in potētia eſſentiali ⁊ accidētali aliq̄d h3 quādo eſt in potētia accidētali qd̄ nō habuit quādo fuit in potētia eſſentiali: qd̄ etiā eſt verū in potētia ſenſitiua. Nā phantaſia poſt cognitionē intuitiuā ſenſus particularis pōt in illud ſenſatū in abſentia rei ſenſibilis in qd̄ nō potuit ante cognitionē intuitiuā ſenſus particularis: ⁊ per ↄñs in virtute phantaſtica eſt aliq̄d derelictum mediāte illa intuitiua notitia. eodē mō eſt de itellectu qui ante cognitionē intuitiuā eſt ī potētia eēntiali ad cognitionē abſtractiuā. Sed ipa habita eſt in potētia accidētali: ita q̄ pōt in abſtractiuā ⁊ p̄us nō potuit: igiſ ⁊c̄. Hoc ēt p3 ƀ aīa ſeparata que poſt cognitionē intuitiuā pōt in aliquā abſtractiuā in quā p̄us nō potuit ⁊ hoc ꝓpter aliq̄d derelictū. ḡ eodē mō eſt de intellectu noſtro. ¶ Tertia ↄcluſio eſt q̄ iſtud derelictum nō eſt ſpēs ſed habit⁹. H̄ ꝓbaſ: q2 illd̄ qd̄ derelinq̄tur ex actib⁹ ſeq̄tur act⁹. Spēs aūt nō ſeq̄tur ſed p̄cedit. ḡ ⁊c̄. ¶ Scd̄o qn̄ aliq̄d eſt in potentia accidētali reſpectu cognitiōis nō op3 aliq̄d ponere p̄ter illud per qd̄ eſt in potētia accidētali ad eliciendū actū: ſed poſito habitu in intellectu intellect⁹ eſt in potētia accidētali. ḡ p̄ter habitū nō op3 aliud ponere in intellectu. Aſſumptū p3 per p̄hm̄ 2° de aīa vbi dicit q̄ aliter eſt itellectus in potētia ante adiſcē q̄ȝ poſt: q2 ante eſt in potētia eſſentiali: ⁊ poſt qn̄ per actum eſt derelictus aliq̄s habitus eſt in potētia accidentali ad aliū cōſimilem. ḡ intellectus per habitū gn̄atū ex actu eſt in potētia accidentali. Unde nunq̄ȝ experit aliq̄s ſe eſſe in potētia accidentali reſpectu cognitionis niſi poſt intellectionē. Nā ſi ponant mille ſpēs p̄uie actui intellectus ſi nullū actū hēat intellectus: nō plus eſt nec plus experit ſe eſſe in potentia accidentali q̄ȝ ſi nulla ſit ibi ſpēs. Et ſi nō poniſ aliq̄ ſpēs in itellectu ⁊ tñ ponaſ actus intelligendi: ſtatim intellectus experit ſe eſſe in potentia accidentali reſpectu alterius cognitionis. q̄ nō pōt eſſe niſi per habitū derelictum ex p̄mo actu. ¶ Tertio. Oīa que p̄nt ſaluari per ſpēm p̄nt ſaluari per habitū: ⁊ habitus neceſſario req̄rit: igiſ ſpēs ſuperfluit. Q2 habitus neceſſario req̄raſ: p3: q2 ſi non: ſed ſufficeret ſpēs. ḡ ſi poſt mille intellectiones corrumpaſ ſpecies: nō aliter poſſet intellectus intelligere illud obiectū cuius eſt illa ſpēs q̄ȝ ante oēm intellectionē: qd̄ videſ abſurdū. Si dicaſ q̄ per multas cognitiōes augeſ ſpēs. ↄtra: tūc per talē augmētationē ſpēi ſemꝑ inclinaſ intellect⁹ plus ad intelligendū. ⁊ per ↄñs totaliter ſuperflueret habit⁹: qui ab oībus poniſ. ⁊ nō ſpecies: igiſ ſpēs ſupfluit. ¶ Quarto. Spēs nō poniſ niſi vł ꝓpter aſſimilationē: vel ꝓpter cāťonē intellectionis: vel ꝓpter repreſentationē obi̇. vel ꝓpter determinationē potētie. vel ꝓpter vnitionē mouētis ⁊ moti. Sed ꝓpter nullū iſtoȝ op3 ponī: igiſ nō eſt ponenda. ꝓbaſ minor. Non enī ꝓpter aſſimilationē: q2 ſi illa aſſimilatio vel eſt in eſſentia ⁊ natura intellectus per quā ipſe aſſimilatur obiecto cognito: aut eſt aſſimilatio effectus ad cām. Non p̄mo mō: q2 ſi intellectus intelligat ſubām: tunc magis aſſimilaſ per nām ſuā ꝓpriā obiēto qd̄ eſt ſubā q̄ȝ per ſpēm que eſt accidens: magis enī aſſimilaſ ſubā ſubē q̄ȝ accidēs ſubſtantie. Nec 2° mō: q2 illa aſſimilatio paſſi ad agēs eſt per hoc q̄ recipit aliquē effectū cāťū ab agēte. Sed iſto mō ſufficienter aſſimilaſ intellectus per intellectionē cātam ab obiecto ⁊ receptā in intellectu: igiſ alia ſpēs nō eſt neceſſaria. ¶ Si dicas q̄ req̄rit ſpēs p̄uia ad aſſimilandū ipm̄ obiectū qd̄ eſt agens ipſi intellectui paſſiuo ad hoc q̄ recipiat itellectionē. ¶ Cōtra eodem mō dicā q̄ illa ſpēs recepta req̄rit aliā p̄uiā ad aſſimilandum obiectū intellectui ad hoc q̄ recipiat illā ſpēm quā tu ponis: ⁊ illa iterū req̄rit aliā p̄uiā: ⁊ ſic in infinitū. Nec ꝓpter repꝛeſentationē eſt neceſſaria ſpēs: q2 notitia intuitiua nō req̄rit aliqd̄ repꝛeſentās aliud ab obiēto ⁊ actu: vt ſupra p3. Ergo nec abſtractiua que imediate ſeq̄tur. ↄñtia p3: q2 ſicut obiectum ſufficienter repꝛeſentat ſe in intuitiua: ita in ea que imediate ſeq̄tur illā. Item repꝛeſentatū op3 eſſe p̄us cognitū. Aliter repꝛeſentās nō duceret in cognitionē repꝛeſentati. Sed ſm̄ ponentes ſpēs: ſpēs eſt p̄uia oī actui intelligendi obiectū. ḡ nō pōt poni ꝓpter repꝛeſentationē obiecti. ¶ Item ſi ponitur ꝓpter repꝛeſentationem hoc nō eſt niſi: q2 diſtans nō pōt agere in diſtans: ſed hoc eſt falſū. Nam ſi obiectū diſtans non poſſet cāre intellectionē niſi prius cauſaret ſpēm: q2 op3 eſſe preſens. eodē mō nō poſſet cāre ſpeciem in intellectu niſi ponēdo aliq̄d p̄uiū ſpēi per qd̄ ipm̄ eſſet preſens intellectui ad cauſandū illā ſpēm: ⁊ ſimiliter ante illā op3 ponere aliam in infinitū. ¶ Nec pōt poni ꝓpter cauſationem intellectionis. hoc enī eſſet ſm̄ alios: q2 corporale ⁊ māle nō pōt agere imediate in ſpirituale. Sed hoc eſt falſum: q2 tūc nō poſſet etiā cauſare ſpēm in intellectu. ¶ Nec ꝓpter determinationē potētie: q2 oīs potētia paſſiua ſufficienter determinatur per agens ſufficiens: maxime quādo ipſamet eſt actiua. Sed obiectū eſt agens ſufficiens vt eſt ꝓbatū. ḡ ⁊c̄. ¶ Nec propter vnitionē mouentis ⁊ moti: q2 tūc eadē rōne oporteret ponere aliā ſpēm p̄uiā illi ad hoc q̄ obiectū mouens agens vnitū eſſet intellectui: vt cauſari poſſet in eo ſpēs: ⁊ ſic in infinitū. p3 igiſ q̄ in intellectu nō eſt neceſſariū ponere ſpēs: ſed habitū tm̄ ⁊ hoc ꝓpter experientiā. ¶ Quarta ↄcluſio eſt. q̄ in ſenſu interiori nō op3 ponere aliquā ſpēm obiecti: ſed habitū aliquē tm̄: cāťū vel derelictū ex actu eiuſdē potētie inclinatiuū ad ſimilē actum ⁊ elicitiuū eiuſdē: nō aūt terminatiuū. ¶ Q2 aūt non ſit opportuna ſpēs terminatiua talis actus ꝓbaſ p̄mo: idē eſt obiectū ſenſus exterioris ⁊ interioris. Sed nullū ipreſſū in ſenſu interiori eſt obiectū ſenſus exterioris: igiſ ⁊c̄. ¶ Scd̄o ſi eſſet aliqua talis ſpēs terminatiua: aut eſſet eiuſdē rōnis cū obiecto exteriori aut alterius. Si eiuſdē: ſeq̄tur q̄ in aīa relinq̄tur ver⁹ color. verus ſonus. verus calor. hoc aūt eſt abſurdū. q̄ ꝓbaſ. q2 oē actiuum eiuſdē rōnis in paſſiuo eiuſdē rōnis pōt effectū aliquem augmentabilē p̄us cāťū ab agente eiuſdē rōnis augere: ⁊ per ↄñs aliud calidū extrinſecū pōt eundē calorē cāťū p̄us in aīa augmentare: ⁊ ſic illa potētia poſſet fieri multū calida: ⁊ frigida ⁊ alba ⁊ nigra ex ſola aſpectione: qd̄ eſt abſurdū. Nec pōt dici q̄ ſit alterius rōnis: q2 oīs potentia potēs diſcernere inter minus diſſimilia pōt diſcernere inter magis diſſimilia. Sed h̄ potentia pōt diſcernere inter indiuidua extra eiuſdē ſpēi: igiſ magis pōt diſcernere inter illam ſpēm terminantē ⁊ obiectū extra cuius eſt ſpēs ⁊ imago: qd̄ eſt falſum ⁊ cōtra experientiā. Qd̄ aūt habitus aliq̄s ſit in tali potētia ꝓbaſ: q2 aliter ipſa eſt reducibilis ad actū poſt p̄mū actū ⁊ ante: q2 ante nō reducitur ad actū niſi in p̄ſentia ſenſibilis realiter ⁊ poſt p̄mum actū pōt reduci ad actū in abſentia. ḡ aliq̄d eſt relictū in ipſa poſt actum p̄mū. ¶ Confirmaſ: q2 nō eſt magis incōueniens ponere aliq̄d tale in potētia interiori quam in exteriori. Sed in organo exteriori poniſ quedā q̄litas ſic habitualr̄ inclinās: vt p3 in ſcriptoꝛ

ribus ⁊ cātorib⁹ ⁊ oībus operantib⁹ manualiter que nō tm̄ īclinant ad aliqd eiuſdē rōnis ſed ad idē indiuiduū numero. pꝫ in aliquo vſitato ad tranſeundū per certū locum ⁊ hoſtiū in certa parte domus: ſi mutaē hoſtiū adhuc frequēter redit ad locum vbi fuit p̄mū hoſtiū quouſq; per multos act⁹ gñeē qualitas inclinans ad trāſeundū per 2ᵐ hoſtium. ſ eodem mō pōt poni ꝙ ſit aliqua qualitas in virtute phantaſtica inclinans potentiam ad actus ꝯſimiles: que habitus dici pōt: nec ꝑter hūc opꝫ aliq̄ ſpēm ponere ad quā termineē actus huius potētie: qͥ mo mediante tali habitu derelicto pōt elicere actū ſuū terminatū ad idē ſenſibile numero qđ p̄us vidit. nō aūt ad aliquā ſimilitudinem vel imaginē vt aliq̄ falſo imaginanē. ¶ Quinta ꝯcluſio eſt ꝙ in ſenſu exteriori nō eſt ponēda ſpēs aliq̄: ⁊ h̄ ꝓbaē per eandem rōnē per quā ꝓbata eſt p̄ma ꝯcluſio. ¶ Hec oꝑ. nō videē mihi vera. pro cuius falſitatis oſtenſione ⁊ rīſione ad p̄ſentē articulū p̄mitto duplicē diſtinctionē vnā de habitu. nā pōt duplíciter accipi q̄tum pro nunc ſufficit. vno mō cōiter pro omni forma firmiter manēte in aīa ſeu de difficili mobili ꝯcurrente ad eliciendū actualē operationē. ⁊ iſto mō ſpēs etiā quā pono poſtq̄ firmata eſt in potētia pōt habitus nominari. Alio modo ſtricte ⁊ magis ꝓprie ſm̄ vſum vocabuli ſumi pōt habitus pro aliqua forma cāta in aīa ex actib⁹ p̄cedētib⁹ inclināte ad actus eiuſdem rōnis eis ex qͥbus cāta eſt: que forma nō eſt ſimilitudo imaginalis ſeu repꝛ̄ſentatiua obīi actus ad quē inclinat. ¶ Alia diſtinctio eſt de hoc noīe: ſpēs: ꝙ q̄uis ſit equocū valde ⁊ multiplicē hēat ſignificationē: dimiſſis multis ſignificationib⁹ eius ad ꝓpoſitū īpertinentib⁹ ⁊ ſumendo ipm̄ tm̄ mō vt cadit in vſu diſputantiū ⁊ tractantiū de notitia ⁊ mō quo aīa cognoſcit. dico ꝙ quadruplíciter pōt accipi. vno mō cōmuniſſime pro omni forma ad notitiā habendā ꝯcurrente: ⁊ ſm̄ hunc modū etiam ipſa forma corporis ꝙ cognoſcitur diciē ſpēs. 2⁰ cōmunius pro omni forma que eſt rem aliquo mō ratio cognoſcendi aliā rem: ⁊ ſm̄ hunc modū ars ⁊ aliqͥ habitus cognitiui poſſunt dici ſpecies. 3⁰ mō cōmuniter pro forma qualibet que eſt ſimilitudo ⁊ imago rei cognite ⁊ per quā res illa cognoſciē: ⁊ ſm̄ hūc modū etiā ipſa actualis notitia diciē ſpēs. 4⁰ mō ſumiē proprie. ſ. pro forma que eſt ſimilitudo ſeu imago rei cognite manens nāliter in aīa etiā poſtq̄ deſijt actualis notitia ſeu poſtq̄ anima deſijt actualiter cognoſcere apta nata ducere aīam in notitiā rei cuius ipſa eſt imago ⁊ ſimilitudo. ¶ Primo ⁊ duob⁹ vltimis modis vtiē noīe ſpēi. Aug. 2⁰ de tri. ca. 9⁰ Et 2⁰ modo accipit Phs 7⁰ meta. in illo cap. Eoꝝ aūt que fiunt: cū dit medicinalis ars ⁊ edificatoria eſt ſpēs ſanitatis ⁊ domus. ¶ In p̄ſenti ſpēs 4⁰ mō tm̄ ſumiē: ⁊ habitus 2⁰ mō. Sic eni qđ hꝫ difficultatē: ⁊ iter varias oꝑ. diſcutiē. Et ſic acceptis vocabulis pono cōcluſiones q̄tuor. ¶ Prima eſt ꝙ in potentia ſenſitiua exteriori non ſunt ſpēs. ¶ Scđa ꝙ ſpēs ſunt in potētia ſenſitiua interiori. ¶ Tertia ꝙ ſunt etiā in intellectu. ¶ Quarta ꝙ preter ſpēm nō eſt in potētia ſenſitiua hītus elicitiu⁹ ſue notitie abſtractiue. ¶ Prima ꝯcluſio ꝓbaē p̄mo auctē Aug. 2⁰ de tri. ca. 2. vbi dicit ꝙ detracta re viſibili nulla remanet forma que inerat ſenſui dūꝫ adeſſet illud qđ videbaē: ſenſus aūt ipſe remanet qui erat ⁊ priuſq̄ aliqd ſentiretur: ⁊ tm̄ in fine dicti capituli dicit ꝙ detracta re viſibili remanet in memoria ſimilitudo ei⁹. hoc etiā volunt oēs cōmuniter. Et rōne pꝫ: qꝛ aliās poſſet viſus per ſpēm illā cognoſcere ſenſibile abſens ſaltē abſtractiue. ꝙ nō eſt verū. pꝫ ꝯſtius q̄m vt patebit in ſequentib⁹ ꝓpterea p̄ciſe remanēt ſpēs ſenſibilium in aīa vt in abſentia ſenſibiliū ſuppleant vicem eoꝝ: ita ꝙ per eas cognitas cognoſcanē abſentia ſenſibilia. ¶ Prima nulla experientia vel ratio cogit ponere talē ſpēm: igiē non eſt ponenda. ¶ His p̄miſſis pono aliquas cōcluſiones. p̄ma eſt ꝙ opꝫ concedere ſpecies eſſe in potētia ſenſitiua interiori. ¶ Secūda ꝙ etiam in intellectu opꝫ ſpecies ponere. ¶ Tertia ꝙ nō oportet ponere habitū in potentia ſenſitiua ꝓpter eius cognitionem ſimplicē ⁊ incōpletam. ¶ Scđam cōcluſionē poſſem plurimis auctoritatibus Aug. ⁊ Phi ꝓbare. Sed qꝛ ille poſite ſunt in p̄mo lib. di. 3. vbi inquiriē verū res ſenſibiles nāliter intelliganē a nobis ⁊ ꝓbaē ꝙ de ſenſibilibus habemus aliquas ſenſuales notitias nō ad ipſas īmediate: ſed ad eaꝝ ſpēs terminatas: ideo illas obmitto hic. ⁊ ꝓbo cōcluſionem per rationē p̄mo ſic. Suppono vnū ꝙ quilibet experiri pōt ſi vult in ſeipſo. videlicet ꝙ cū aliquē rē quā alſ vidit recordaē vel cogitat ipſe tunc aliquid actualiter intueē: tunc ſic. Iſtud qđ ipſe intueē vel eſt ipſamet res quā alſ vidit eadem numero vel aliqua ſimilitudo illius poſt eius viſionem alſ habitū in aīa reſeruata. Sed nō pōt dari p̄mū: ꝙ tamē dat oꝑ. p̄cedens ꝓbatio. p̄mo qđ qꝛ tunc ipſe poſſet per huiuſmodi notitiā euidenter ſcire: verū illa res eſſet vel nō eſſet: ⁊ alias ſingulares ⁊ cōtingentes veritates de ipſa. cōſequens eſt falſum ſm̄ experientiā. Recordoꝛ enim nunc vrbis Rome ⁊ tamē neſcio nec ſcire poſſum per iſtā notitiam verū ipſa ſit vel nō ſit: ⁊ quid agaē vel nō agaē in ea ſcire poſſum euidenter verum ſit viuus aut mortuus vel etiā ānnibi latus. ꝯſequentiā ꝓbo. p̄mo auctoritate Aug. de quātitate aīe ca. 5. vbi eandē ꝯſequentiā facit ex toto. vnde ſicut dt vbi ſupra tactū eſt Adeodato. Reſpondenti ſe meminiſſe vrbis Mediolanenſis quā alias viderat: ⁊ ſpatioꝝ medioꝝ: ⁊ hoc per memoriam poſſe fieri q̄uis aīa eius nō porrigereē extra ſuū corp⁹ vt eſſet p̄ſens locis illis infert Aug. imagines ergo illoꝝ locoꝝ memoria ꝯtinentur. Reſpondet Adeo. Ita ſentio. Naꝫ ⁊ qd nunc ibi agaē ignoro: qđ vtiq; nō ignorarem ſi animus meus vſq; ad ea porrigereē p̄ſentiaq; ſentiret. Reſpondet ⁊ Aug. verū videris mihi dicere. Ecce ꝙ hic expꝛeſſe ſit ſimilis ꝯtra. ⁊ Aug. approbat eam. ⁊ ꝯcluſionē etiā p̄ncipalē: vt pꝫ in p̄ncipio auctoritatis: ⁊ eandē cōſequentiā ipſe facit inde vera rel. ca. 60. ¶ Secundo pꝫ rōne: q̄m nulla alia ratio eſt ꝓpter quā videns rem aliquā īmediate ſenſu exteriori nouit illam eſſe ⁊ alias veritates cōtingentes illius niſi: qꝛ illā in ſeipſa īmediate cognoſcit: ⁊ ita eſſet in ꝓpoſito ſi ſenſus interioꝛ īmediate illā in ſeipſa cognoſceret. ¶ Nec vꝫ dicere: ꝙ cā eſt: qꝛ exterioꝛ illā cognoſcit intuitiue: interioꝛ aūt abſtractiue tm̄. Nam ſi illa notitia appelletur intuitiua que īmediate ad rem cognitā termināē: tunc etiā interioꝛ ſenſus cognoſcet intuitiue ſm̄ te. Si vͦ ea tm̄ vocetur intuitiua qua pōt ſciri rem eſſe: ſi eſt: vel nō eſſe: ſi nō eſt: ⁊ ſimiles veritates cōtingentes: tunc dicere ꝙ hoc nō pōt ſciri per hmōi notitiā: qꝛ nō eſt intuitiua: ⁊ per illā pōt: qꝛ eſt intuitiua: nō eſt aliud q̄ dicere ꝙ per iſtā pōt: qꝛ pōt per iſtā ⁊ per illā nō pōt qꝛ nō pōt per illā: ⁊ eſt ſoluere cōcluſionē per ſeipſum. Et ſimiliter poterit alius dicere: ꝙ per interiorē potentiā pōt illud cognoſci: ⁊ nō per exteriorē. ¶ Scđo ꝙ illud qđ quis ſic intueē nō ſit ipſamet res extra ꝓbaē: qꝛ poſſibile eſt ꝙ tunc illa res nō ſit ⁊ longo tēpore ante deſierit eſſe. Sed nulla notitia a nobis naturaliter habita pōt terminari īmediate ad id qđ nō eſt. ſ ⁊c. Aſſumptū ꝓbaē p̄mo auctoritate expꝛ̄ſſa Aug. 2⁰ ꝯfe. c. 18. vbi ait. Neq; enī pōt videri ꝙ nō eſt. Et qui narrant preterita: nō vtiq; vera narrarent ſi animo illa nō cernerent: que ſi nulla eſſent cerni oīno nō poſſent. Et paulo poſt explicans quomō p̄terita ſunt: qꝛ. ſ. in ſua imagine: ⁊ illa eſt quā cernunt narrantes p̄terita. ait. Quāquā p̄terita cū vera narranē ex memoria ꝓferūtur, nō res ipſe que p̄terierunt: ſed verba cōcepta ex imaginib⁹ eaꝝ, que in animo velut veſtigia per ſenſus pretereundo fixerunt: ⁊ dat exēpliū. Pueritia quippe mea que iam nō eſt in tēpore p̄terito. eſt qđ iam nō eſt: imaginē vͦ eius cū eā recolo ⁊ narro in p̄ſenti tēpore intueoꝛ: qꝛ eſt adhuc in memoria mea. Ecce ꝙ ſufficit ad ꝓpoſitū ⁊ etiā pro ꝯcluſione p̄ncipali. nam ⁊ alia ſtatim ſubdit etiā ꝓpoſitū ꝯfirmantia. ¶ Scđo qꝛ vt in p̄cedēti qōne pluríb⁹ auctoritatib⁹ eiuſdē ꝓbatū eſt. oīs res quā īmediate cognoſcimus generat in nobis notitiā ſui. Qđ etiā hūc doctorem cōtra quē arguo cōcedere opꝫ imo īplicite cōcedit in vna qōnū in qͥbus hanc mām tractat. Nam aſſignando cām vt qd nō obſtante ꝙ vna intellectio equaliter aſſimileē multis indiuiduis eiuſdē ſpēi ducit tm̄ determinate in notitiā vnius: dicit ꝙ h̄ eſt: qꝛ ipſa ex nā ſua determinat ſibi ꝙ ducat intellectū in notitiā illius obīi a quo partialiter cāt̄ur: qꝛ ita determinat ſibi cāri ab illo obiecto ꝙ nō pōt cāri ab alio: ⁊ ideo ſic in eius cognitionē ducit ꝙ nō ducit in cognitionē alterius. Et addit ꝙ ſi aliq̄ cāreē a ſolo deo: per eā cognoſcereē illud ſingulare a quo determinate cāreē ſi cāreē a creatura: igiē ſm̄ eū nulla notitia nāliter ducit determinate in notitiā alicui⁹ niſi ab illo cāetur partialiter: ſed cōſtat ꝙ nulla cāt̄ur partialiter ab eo ꝙ nō eſt. cū nō ſit cā efficiēs de qua etiā ſpecie loquitur: igiē in nullius ꝙ nō eſt ducit notitiā ſaltē īmediate: ⁊ per ꝯñs res illa que nō eſt: nō immediate cognoſciē per illā notitiā. ¶ Preterea ad ꝯcluſionem p̄ncipaliter ſic. Cōtingit alicui cogitāti de re aliq̄ quā nunq̄ vidit ſimile occurrere obiectiue ei qđ occurrit alteri cogitāti de re eadē quā tamē alius vidit. v. g. ſi quis narret alicui qui nunq̄ vidit elephantē qualis figure ⁊ diſpoſitionis ſit membroꝝ ſimile occurret audiēti ei ꝙ occurret narrāti: p̄ſertim ſi ille diſtincte narret ⁊ perfecte. ⁊ audiens vigeat virtutib⁹ interioribus ſicut narrat Ariſto. de quodam antiquo qui ita informabat res tranſlatas ad ipm̄ per auditū quas nunq̄ vidit: ⁊ cū ille formas experimentabant inueniebanē ſm̄ verā diſpoſitionē: vt dicit cōmenta. in de memo. ⁊ remi. Quero tunc aut iſte audiēs videt per interiorē ſenſum īmediate in ſeipſo elephantē verum: aut imaginē eius. p̄mū nō pōt dici. tum qꝛ nunq̄ vidit ipm̄ aut ſenſit per ſenſum exteriorē: ⁊ īpoſſibile eſt ꝙ aliqs naturaliter rem aliquā extra appꝛehendat per potentiā interiorē īmediate quā

nec tunc

nec tunc nec antea apprehendit per ſenſum exteriorē, tum q2 cõſtat ꝙ tunc nõ cognoſcit imediate quelibet elephantem: nec eſt ratio ꝓpter quã vnũ determinate cognoſcat plus ꝙ̃ aliuꝫ: igit̃ nullũ elephantẽ verũ imediate apprehendit: igit̃ ſola imago elephantis occurrit cõſpectui ſuo: ⁊ cũ ſimile occurrat narrãti etiã ſibi imago tm̃ occurrit: nec eſt differẽtia niſi ꝙ illa narrantis fuit a re extra cauſata: h̃ vo a virtute interiori audiẽtis ficta. iuxta modũ dictũ in ꝓmo di. 3. vbi iſta materia ſatis prolixe perquirit̃: ⁊ per ꝯñs in virtute interiori ſunt ſpẽs ⁊ imagines rerũ. ¶ Preterea ſi ſit ſicut dicit iſta op̃. ſequit̃ ꝙ ſomniãtibus ⁊ freneticis vigilantibus nõ imagines rerũ: ſed ipſe vere res extra occurrent: apparerent: ⁊ ꝙ realiter guſtent vinum: ⁊ tangant ignem verum ſicut apparet op̃. que certe nullus compos mentis concederet. ¶ Hec concluſio preter auctoritates vbi ſupra in ꝓmo li. recitatas quibus euidẽtiſſime aſſeritur põt aliqñ ẽt ꝯfirmari. Btẽo n. Augu. 12° ſuper gene. c. 10. diſtinguit tria gñã viſionũ. ſ. corporale: ſpũale: ⁊ intellectuale: ⁊ de quolibꝫ dãs ex° de ſpũali ait. Ipſum quippe celum ⁊ terrã ⁊ ea que in eis videre poſſumus ẽt in tenebris cõſtituti cogitamus. vbi nihil videntes oculis corporis: aio tñ corporales imagines intuemur. ſeu veras ſicut ipſa corpora vidimus ⁊ memoria retinemus. ſeu fictas ſicut cogitatio formare potuerit. in qb° verbis nota ꝙ ⁊ tales imagines aſſerit retineri in memoria. ⁊ dicit ꝙ illas intuemur animo: ita ꝙ ad ipſas terminat̃ intuit° ⁊ notitia illa quod ẽt op̃. negat. ⁊ per qd̃ excluditur gloſa quam aliqñ dat prefata op̃. dicens per imagines intelligi debere ipſas cognitiones. nã cognitiones nõ intuemur ſed obiecta cognitionum. ¶ Et ne dicas ſicut aliqñ dic ꝯſueuit predictus opinans ꝙ per imagines res ipſemet extra ſunt accipiẽde. nam dicũt ꝙ imago ⁊ phantaſma ⁊ ſimilia vocabula ſignificãt ipſas res ſingulares extra: cõnotando actum phantaſiandi: ita ꝙ nõ eſt aliud phantaſma ꝙ̃ res ipſa fantaſiata. attende quid ſequitur ſtatim. loquens enim de 3° genere viſionis. tertiũ inquit illud quo dilectio intellecta conſpicitur: eas res cõtinet que nõ hñt imagines ſui ſimiles q̃ nõ ſunt ꝙ ipſe. ꝑ ꝙ manifeſte demõſtrat ꝙ imagines que videtur 2° genere viſionis nõ ſunt id qd̃ ipſe res quorũ dicunt̃ imagines. ¶ Item. c. 4°. deſcribit ſpm̃: ſm ꝙ ab eo denominatur viſio ſpiritualis. dicẽs ꝙ eſt vis quedam mẽte inferior vbi corporalium rerũ ſilitudines exprimunt̃. ¶ Itẽ cap̃. 16. Cũ aliquid oculis oritur: ꝯti° fit imago eius in ſpiritu: ſed nõ dinoſcit̃ facta: niſi cum ablatis oculis ab eo qd̃ per oculos videbamus imaginẽ eius in animo inuenimus ⁊ ſi qd̃ ſpiritus irrõnalis eſt veluti pecoris huiuſꝗ oculi nuntiant. Si aũt anima rationalis eſt ẽt intellectu nũciatur qui ⁊ ſpiritui preſidet. ecce ꝙ imago fit in ſpũ ⁊ etiã in intellectu ſi eſt homo qui videt oculis corporis. ¶ Nec poteſt dici ꝙ per ymaginem que fit cũ aliquid oculis cernitur intelligat aliquem habitum qualem fingit op̃. tum quia ſm op̃. habit° ille ⁊ ſm veritatem nullus habitus proprie ſumptus eſt imago vel ſimilitudo rei extra. tum q2 ſm opp̃. habitus nõ terminat actuꝫ illius potẽtie ſed eſt ratio eliciendi ipſum. imago aũt ō qua loqt̃ Aug. terminat actũ potẽtie ſeu cognitionẽ. ſicut pꝫ in auctoritate primo allegata. Et iterũ eodẽ ca°. dicit ꝙ vidit rex Balthaſar articulos manus ſcribentis in pariete ꝯtinuoꝗ per corporis ſenſum imago rei corporaliter facte ſpiritui eius impreſſa eſt. atꝗ ipſo viſo facto atꝗ preterito illi in cogitatione permanſit. videbatur in ſpiritu ⁊ non intelligebatur ⁊c. ecce ꝙ imago ſpiritui impreſſa videbat̃ in ſpiritu: terminabat ergo viſionem ſpiritualem. Iteꝫ paulo poſt dicit: ꝙ ipſe Balthaſar ſignũ corporaliter factũ corporaliter viderat. ⁊ tranſacta eius imaginem in ſpiritu cogitando cernebat: vbi patet id ipſum. ¶ Itẽ. 10. ꝯfe. c. 10. Nõ ea inquit. ſ. montes ⁊ flumina ⁊ alia corporalia que ꝑnoiat vidẽdo abſorbui qñ vidi oculis. nec ipſa ſũt apud me ſꝫ imago eoꝝ. ¶ Itẽ c° ſequẽti. Iſte quippe res nõ intromittunt̃ ad eã. ſ. memoriã. ſꝫ earũ ſolum imagines mira celeritate capiuntur ⁊ multa alia ad idem facientia dicit inde vſꝗ ad capitulum. 18. incluſiue. ¶ Item contra epiſtolam fundamenti dicit ꝙ ꝑ potẽtiam qua veritas intelligitur. hoc eſt intellectus: videtur aliam veram eſſe cartaginem. aliam quam cogitãs fingit. ¶ Item hoc ipſuꝫ ipſe infra ca°. 20. dicit ⁊ probat ex ſenſu auditus dicens. Niſi in auribus percepte vocis ymaginem ꝯti° ſpiritus in ſeipſo formaret ac memoria retineret ignoraretur ſciri ſimilia verũ ſcd̃a eſſet cum iam prima vtiꝗ nulla eſſet que percuſſa aure trãſierat: ac ſic omnis locutionis vſus. omnis cantandi ſuauitas. omnis poſtremo in actibus noſtris corporalis motus delapſus cecidẽret. neꝗ vllum progreſſum nãciſceret̃ ſi tranſactos corporis motus memoriter ſpiritus non teneret. Quos vtiꝗ non tenet niſi imaginaliter a ſe formatum h̃ Aug. Multe alie auctoritates ⁊ phĩ ⁊ Cõmenta. ac Auicen. poſſunt pro iſta cõcluſione adduci quas ad vitãdã nimiã prolixitatẽ obmitto. ¶ Quãtũ ad tertiã cõcluſionẽ. dico tria. Primũ eſt ꝙ in intellectu ſunt ponende ſpecies rerũ inſenſibiliũ ⁊ mere intelligibiliũ: ſicut intellectionum ⁊ volitionũ ⁊ aliorum actuum intellectus vel volũtatis. hoc probat̃: q2 ꝯ² intellectum taliũ actuꝫ preteritorum recordari ⁊ ipſos in ſuis ſpeciebus derelictis intelligere: ⁊ ille ſpẽs nõ ſunt in aliquo ſenſu interiori vel exteriori. igitur in intellectu ſunt hmõi ſpecies ponẽde. ꝯſequentia eſt clara. ⁊ prima pars añtis probata eſt lib. primo diſt. 3. in illa. q. Utrũ res intelligibiles nãliter intelligantur a nobis. 2ª pars pꝫ ſatis ex ſe: q2 ſicut nullus ſenſus eſt cognitiuus ill° rei mere intelligibilis: ſic nullius ſpẽi taliũ rerũ eſt ꝯſeruatus. ¶ Cõfirmat̃ per illud Augu. 15. de tri. Quãuis inquit in memoria hominis ⁊ maxime illa quã pecora nõ hñt. i. qua res intelligibiles ita continẽtur vt nõ in eã per ſenſus corporis venerint ⁊c. vbi patet expreſſe ꝙ in parte intellectiua ponit memoriã ⁊ in intelligibiliuꝫ rerũ intelligibiles ſpecies. ſuppono aũt pro nũc ꝙ memoria intellectiua nõ ſit potẽtia diſtincta ab intellectu ſm Aug. ⁊ vt cõmunius tenetur. Itẽ li. 14. c. 2. ⁊ 3. dicit ꝙ in patria recordabimur fidei quam nũc habemus per ſpeciem eius que remanebit in nobis. ⁊ ita credendũ eſt ꝙ nunc recordẽtur aie ſeparate beatorum. que omni ſenſu carent. ¶ Scdm̃ eſt ꝙ in intellectu ſunt ponẽde ſpẽs rerꝫ ſenſibiliũ ficte ab ipſo que a modernis vocant̃ cõceptus ſicut ibidẽ vbi ſupra eſt de ſpeciebus diſtinctum. Hec probo ꝓmo ſic. Cõtingit intellectũ intelligere res ſenſibiles itellectione cõi ⁊ cõfuſa: qua etiam nullum ſingulare determinate ⁊ diſtincte intelligit: igit̃ intellectu eſt ſeu ꝯ² eẽ aliqḋ ſpeciem ſenſibiliũ. Añs pꝫ per experientiã. Naꝫ diffiniẽs hominẽ vel triãgulũ. vtiꝗ res ſenſibiles intelligit ⁊ notificat. ⁊ ꝯſtat ꝙ nõ determinate hunc hoiem vel hũc triãgulum. ꝯñs probat̃. q2 talis cognitio cõis ⁊ cõfuſa ad aliquid imediate terminatur certuꝫ eſt. ⁊ non ad aliquam rem extra animam: q2 non ad rem vniuerſalem cum nulla talis ſit vt nunc ſuppono ⁊ probabitur lib. 3. nec ad aliquam ſingularem determinate vt experientia probat. igitur ad aliquam rem in anima. Illa igitur vel eſt ſimilitudo reꝝ. ⁊ repreſentatiua ipſarum. ⁊ per conſequens eſt ſpecies: vt nũc de ſpecie eſt ſermo intellectu. ſiue recepta a rebus quia de hoc pro nunc non curo. voco enim hic noie ſpecies generalr̃ ad oẽs maneries ſpecierum de quibus diſtinctum eſt ſufficienter lib. ꝓmo. d. 3. in rñſione ad 5ᵐ dubiũ illius. q. vel illa res ad quaꝫ terminatur talis intellectio non eſt ſpecies ⁊ hoc dici non poteſt: quoniam tunc per illam intellectionem non intelligerẽtur res extra. Rurſus illa ſpecies nõ eſt in aliqua vi ſenſitiua. ſicut nulla vis ſenſitiua eſt apprehẽſiua vlr. qd̃ ꝓbatur: q2 ſi aliqua eſſet hoc maxime videret̃ de cogitatiua hoīs que oĩbus ſenſitiuis viribus eſt ꝑfectior. Sꝫ de illa nõ eſt verũ vt patet per cõmẽ. 3° de aia ꝯᵗᵒ. 6. ⁊ ibidẽ cõmẽ. 19. dicit ꝙ propriũ eſt intellectui iudicare infinita in ꝓpoſitione vlĩ. Itẽ 2° de anima cõmẽ. 65. dicit ꝙ comprehenſio intentionis indiuidui eſt ſenſuꝫ ⁊ cõprehen° intentionis vniuerſalis eſt intellectus. ¶ Secundo. Cõtingit intellectum intelligere qualitatem ſenſibilem. v. gra. albedinem abſtrahendo ab omni ſitu ⁊ ꝗtitate. ⁊ ſimiliter ꝗtitatem abſtrahendo ab omni ſitu ⁊ qualitate: igitur ꝯ² in intellectu eſſe conceptus aliquos ſeu ſpecies rerum ſenſibilium. Añs patet ex 3° de aia per expientiã viroꝝ ſpeculatiuoꝝ qui reruꝫ ꝗdditates pñt diſtinguere ⁊ diſtincte diffinire: ⁊ proprias earũ paſſiões aduertere. ꝯñs probat̃. Nam taliter intelligere qualitatem vel ꝗtitatem non põt intellectus intuitiue vt notum eſt. nec abſtractiue in aliqua ſpecie ſenſibili interioris vel exterioris ſenſus: qm̃ q̃libet ſpecies ſenſus repreſentat rem cõcernẽdo ꝗtitatẽ ⁊ qualitatem ⁊ ſitũ eius. ſicut dicit Auĩ. 6. nãli. p. 2ª. c. 2. igitur cũ oporteat dare aliqḋ repreſentatiuũ in quo taliter apprehẽdat hmõi res: reſtat ꝙ illud ſit ꝯceptus aliqs vel ſpẽs apud intellectum. ¶ Tertiũ eſt ꝙ in intellectu ſunt ponẽde ſpẽs rerum ſenſibiliũ ab ipſis cauſate ⁊ in intellectu recepte. hoc probatur: q2 aliogñ aia ſeparata non poſſet naturaliter recordari actualiter reruꝫ ſingulariũ ſenſitiuaꝝ diſtincte ⁊ determinate. ⁊ vlterius cũ ſm ſniam Aug. in lib. de cura pro mor. agenda anime defunctorum nullã notitiã preter recordationem de hijs que ſunt apud nos vl̃ geruntur preſentialiter in vita iſta apud hoies naturalr̃ ex ſe habeant nõ plus ꝙ̃ nos de eis ſequeretur ꝙ aia ſeparata nullã notitiam penitus de ſingulari aliquo ſenſibili diſtinctã haberet ꝙ ſm ſcõs falſum eſt. ⁊ ꝓbatur per illud euangelicũ de diuite epulone qui quinꝗ fratres ſe dicebat habere in mundo: vt ſcribitur Luce. 16. conſequentia patet: quoniam talis recordatio non niſi per ſpeciem fieri poteſt: ⁊ non per ſpeciem fictam: vt in primo patet vbi ſupra. igitur per ſpeciem ab ipſis rebus quaꝫ fuerunt ſenſate deriuatam. ¶ Hec concluſio confirmatur

per auctoritatem Aug. xii. ſuper gen. c° 6°. preallegatā pro ſecūda concluſione premiſſa. Cum aliquid oculis cernit ⁊c. Et per illud etiā phi 3° de anima. Et bene dicentes ſunt aiam eſſe locum ſpecierum. niſi ꝙ non tota ſed intellectiua. ⁊ per Cōmē. ibidem cōmē. 6. ¶ 4ª ↄcluſio probatur faciliter. qꝛ ſpecies exiſtentes in virtute ſenſitiua ſufficienter intenſe ⁊ firmate ſufficiunt ad ſaluandū oīa apparētia ⁊ expta circa notitias hmōi ſimplices interiores. igit̃ fruſtra ponerent̃ habit⁹ aliqui ꝑter illas. ¶ Preterea in ſenſu exteriori non ponit̃ aliquis habitus ſm etiam op. aliq: ſed ſufficit ad eliciendam illam notitiam obiectū ipſuꝫ cū potētia. igitur nec in ſenſu interiori eſt ponendus aliquis talis habitus: ſed ſufficit ipſa ſpēs retenta pariter cū potentia cognitiua ad eliciendū actū ſeu interiorem notitiā. pꝫ ↄña qm̄ ſicut in p°. d. 3. diffuſe oſſuꝫ eſt. ſpēs ita ſe hꝫ ad notitiam interiorē ſicut ſenſibile extra ad exteriorem. ⁊ ita imediate notitia interior terminatur ad ſpeciē ⁊ eſt intuitiua reſpectu ſpēi lꝫ ſit abſtractiua reſpectu rei extra. ſicut notit⁹ exterior ſeu ſenſus exterioris imediate terminat̃ ad ſenſibile extra ⁊ eſt intuitiua illius. Nō tn̄ ꝑ hoc nego habitum aliquē quo intuēs hmōi ſpēꝫ noſcit̃ dicitur illā eſſe ſpēꝫ ⁊ ſilitudinē rei alterius ſicut vbi ſupra expoſitū eſt. Sꝫ iſte habitus nō eſt elicitiu⁹ not̄ illius ad ſpēm imediate terminate. ¶ Preterea habitus vt nūc de hitu loqmur inclinat ad act⁹ ↄſiles hys ex qbus eſt genitus. notitia vo intuitiua rei extra. ⁊ notitia abſtractiua eiuſdē nō ſunt ſiles nec eiuſdē rōnis ēt ſm illā op. alibi igitur ꝙ eſt derelictū ex notitia intuitiua alicuius ⁊ nō inclinat ad notitiā intuitiuā eiuſdē: ſed tn̄ ad abſtractiuā. nō eſt habit⁹. Quicqd ergo ſit illud ꝙ ſic inclinat hꝫ ꝓpoſitū. ⁊ certe nō apparet aliud q̄ ſpēs. ¶ Nūc ad rōnes op. Rndēdū eſt. ⁊ ad eas qdē que fiūt ꝑ ↄcluſione pma ⁊ ēt ꝑ 2ª ſiue ſint efficaces ſiue nō. nō eſt opus rndere. qꝛ ↄcluſiones illas ↄcedo ſi intendāt negare ſpēm ad ſenſum ſupra poſitū. nō aūt ſi vltr: qꝛ vt dcm̄ eſt ⁊ ipſamet notitia ſpēs dr̄. nec ſic negare ſpeciem intendit op. illa. ¶ Silr 3ᵃᵐ ↄcluſionē ↄcedo ſꝫ dico ꝙ illud ſbuiū ē ſpēs: nec reſpectu talis notitie ſimplicis opꝫ ponere aliū hitū elicitiuū. Et tūc reſtat rndere ad rōnes tertie ↄcluſionis. ¶ Ad pmaꝫ dico pmo ꝙ nō oē ꝙ derelinquit̃ ex actu vel actib⁹ eſt habit⁹: accipiēdo h hitū vt in ꝓpoſito qnimo ⁊ ſpēs derelinquit̃ ex actu ſeu poſt actū intuitionis. ¶ Scdo dico ꝙ ſpēs ⁊ ſi ꝑcedat quoſdā actus ſcꝫ abſtractionis nō tn̄ oēm actū: qꝛ nō illū intuitiuū quo mediate eſt acqſita. ¶ Ad ſcdam nego minorē ſi ſumat̃ ad ꝓpoſitū. ⁊ ad ꝓbationē dico ꝙ nō loquet̃ phs de habitu aliquo qui ſit reſpectu talis ſimplicis notitie: ſꝫ reſpectu notitie ſcietialis ⁊ cōplexe. Scdo dico ꝙ reſpectu talis notitie ſimplicis intellect⁹ eſt in potētia accidētali per ipſam ſpēm nec aliud ad hoc eſt neceſſariū. ¶ Et cū vlterius dicit̃ ꝙ nullus experit̃ ſe eſſe in potētia accidētali reſpectu cognitionū niſi poſt intellectionē. ↄcedo: cū nec aliqs etiā hꝫ nāliter ſpēm ante oēm intellectionē. Et cū vlterius addit̃ ꝙ ſi ponerent̃ mille ſpēs ſbuīe ⁊c. Dico ꝙ iſtud eſt impoſſibile nāliter: ita bene ſicut eſt ipoſſibile de habitu ꝙ hēatur ante oēm intellectionē. Si tn̄ virtute diuina cāretur ante oēm actū ſpēs in itellectu: ⁊ cū illa etiā notitia qua cognoſceret̃ illā ſpēm eſſe ſimilitudinem alterius abſq; aliquo alio habitu talis vtiq; experiret̃ ſe eſſe in potētia accidentali ad huiuſmodi notitiā: ⁊ cū vellet poſſet illā elicere. ⁊ addo ꝙ quocūq; habitu poſito ſiue poſt intellectionē ſiue ante ⁊ nō poſita ſpecie repñſentatiua oppoſiti aut ea penitus abolita: ita vt reuocari non poſſit per intellectū nunq̄ intellectus poterit exire in talē notitiā abſtractiuā: ⁊ per ↄña nec experiet̃ ſe eſſe neq; erit in potētia accidentali ad illā: ſicut pꝫ per Augu. 2° de tri. ca. 3. ⁊ 5. Et ꝙ fortius eſt per experientiam ipſam ⁊ per iſta pꝫ ad 3ᵐ argᵐ. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ requirit̃ ſpēs ꝓpter repreſentationē obiecti: ⁊ vt ſuppleat vicē eius. vnde ſicut dicit Augu. 10. de tri. cap. 5. qꝛ nō pōt oīa ſecū introrſus tanq̄ in regionē incorporee nāe ipſa corpora inferre imagines eoꝝ cōuoluit ⁊ rapit. Et lib. 2. cap. 9. vt poſſit ingt eſſe viſio cogitantis: ideo ſit in memoria de viſione ſentiētis ſimile aliqd que ſe ita ↄuertat in cogitādo acies animi ſicut ſe in cernendo cōuertit ad corpus acies oculoꝝ. Itē. 12. ſuper Gen. cap. 29. dicit ꝙ cū pus videmus aliqd corpus ꝙ antea nō videmus: icipit imago eius eſſe in ſpiritu noſtro ꝙ cū illud abſens fuerit recordemur. Item phs 3° de aīa. Intellectiue ingt aīe phantaſmata vt ſenſibilia ſunt. ⁊ Cōmen. ibi cōmē. 29. dicit ꝙ imagines ſenſibiliū ſunt itellectui loco ſenſibiliū. multa alia teſtimonia poſſent induci ⁊ inducta ſunt vbi ſupra in pmo: qb⁹ apparet ipſas ſpecies non ob aliud nāliter fieri in nobis niſi vt res abſentes in illis ſeu per illas noſſe poſſim⁹. ⁊ ꝙ ita ad illas terminat̃ noſtra cognitio in abſentia reruꝫ quas repreſentant ſicut ad ipſas res cū pñtes exiſtunt. Tunc ad ꝓbationes que ſunt ↄtra hoc. ¶ Ad pmā cōcedo antecedens: ⁊ nego ↄñtiam. ⁊ ꝓbatio nullā hꝫ apparentiā. nō enī eſt ↄña ꝙ obiectū in abſentia: vel quādo oīno nō eſt ſe preſentet potētie: ſi dum actu eſt ⁊ debite oppoſitū ſe pñtat: ſeu potius ſic eſt pñs vt imediate cognoſci poſſit. ¶ Ad ſcdam ↄcedo ꝙ pñtatū pus eſt cognitum. ſ. per notitiā intuitiuā. ⁊ illā nō ꝑcedit ſpēs ſed cōmanicat̃ ⁊ remanet poſt illā: vt ex dictis ſatis apparet ⁊ ampli⁹ in pmo lib. ¶ Ad tertiā dōm ꝙ ſiue illud ſit veꝝ ſiue nō: nō tn̄ eſt cauſa in ꝓpoſito: ſed cā eſt ea que tacta eſt. vꝫ. ꝙ qꝛ res nō ſemꝑ pōt imediate per ſe ipſam obyci anime: ſiue qꝛ oīno deſyt: ſiue qꝛ abſens eſt ſubuenit natura ſeu potius deus iſtitutor nature: vt per aliqd ſimile rei nobis pñs ineſſet per qd rem abſentē vel nō iam exiſtentem noſſe poſſemus. ¶ Ad rōnes pro ↄcluſione quarta reſpondendū eſt. ¶ Ad pmā qdē dōm ꝙ nō oē obiectū ſenſus interioris eſt: aut etiā eſſe pōt obiectū ſenſus exterioris. Quis aliqd poſſit eſſe obiectū exterioris ſenſus ⁊ alicuius interioris. Qꝫ aūt eſt obiectū interioris ⁊ nō exterioris eſt ipſa ſpecies. Similiter ⁊ ſenſatio ſenſus exterioris. Sicut pꝫ per Aug. 2. de libe. arbi. cap. 7. 8. 9. ⁊ per phm 2° de aīa. ¶ Ad ſcdam dicendū ꝙ illa ſpēs nō eſt eiuſdē ſed alterius rōnis ab obto extra ⁊ cū aſſumit̃ ꝙ potētia potēs diſcernere iter indiuidua minus diſſimilia ⁊c. Dōm ꝙ ſimilitudo dupr pōt accipi. vno mō pro ↄueniētia eſſentiali ſm genus vel ſpēm. Sicut duo hoīes ⁊ duo indiuidua eiuſdē ſpēi dicunt̃ eſſe ſimilia. Alio mō pro ↄueniētia quadā accidentali qua imago ei cuius eſt imago dicit̃ ſimilis: ⁊ per oppoſitū pōt accipi diſſimilitudo. Si autē ꝓpoſitio aſſumpta intelligat̃ de diſſimilib⁹ diſſimilitudine oppoſita ſimilitudini. pmo mō ipſa nō eſt vera vltr: ⁊ pꝫ inſtantia. Nā ↄſtat ꝙ lup⁹ ⁊ ouis minus ſunt diſſimiles iſto mō: q̄ lupus ⁊ ſtatua lignea lupi: ⁊ tamē agnus bene diſtinguet inter lupū verū ⁊ ouē. Immo ⁊ inter ouem matrē eius ⁊ aliā ouē que adhuc plus conueniunt eſſentialiter. nō aūt iter lupū verū ⁊ ſtatuā lupi. Nā ſi vnā ſtatuā bene iperfectā videret: ita eā fugeret ſicut verū lupuꝫ. Alie inſtantie multe poſſent dari: ⁊ qꝛ in iſto ſenſu vt videt̃ procedit argumētū ideo nō ↄcludit. Si tamē intelligat̃ 2° mō tūc minor eſt falſa. Nā ſpēs magis eſt ſimilis rei cuius eſt ſm hūc moduꝫ ſimilitudinis q̄ duo indiuidua extra eiuſdē rōnis. ¶ Preterea maior illa eſto ꝙ quis vellet eā admittere deberet itelligi ſi cetera forēt paria in ſe ⁊ in ordine ad vim ipſam cognitiuā. ꝙ nō ↄtingit in ꝓpoſito. nā duo indiuidua extra pñt intuitiue apprehendi in diſtinctis locis: ⁊ ſimul ⁊ ſeorſuꝫ. nō ſic aūt de ſpecie ⁊ re extra. nunq̄ enī ſimul ⁊ res ⁊ ſpēs eius poſſunt ab eadē potētia intuitiue apprehendi neq; in diſtinctis locis neq; in eodeꝫ. ⁊ multe alie differētie hincinde poſſent aſſignari ꝓpter quas potentia illa nō ita pōt imaginē diſtinguere a re cuius eſt imago: ſicut duas res extra. Suppoſito ꝙ talis potētia interior poſſit intuitiue res extra apprehendere ſicut aliqui concedunt hoc eſſe poſſibile ↄcurrente tamē exteriori ſenſu. Et que dicta ſunt itelligi debent de potētia ſenſitiua de qua factū eſt argumētū. Quoniaꝫ ſi de intellectiua argueret̃. Dōm eſſet ꝙ illa vtiq; pōt diſtinguere inter rem ⁊ ſpēm eius. Sed de ſenſitiua magis pōt verti in dubiū. ¶ Ad aliud quo ꝓ⁹ in potētia poni habitū reſpōdendū eſt ſicut ad argumēta pro tertia ſua ↄcluſione. nā totū illō ſaluat̃ per ſpēm abſq; habitu nō aūt per habitū ſic ſumptū.

Quarto quero vtrū ſpēs quas a reb⁹ angelus recipit ſint cauſe intellectionū qbus res ipſas intelligit: vel ecōuerſo ipſe itellectiones ſint cāe ſpecierū. Et arᵒ. Fol. 62. col. 1. poſt lineā. 29. pmo ꝙ ſpēs ſint cauſe itellectionū: qꝛ vel ſpēs ſunt cauſe intellectionū. vel ecōuerſo. h pꝫ: qꝛ aliogn angelus poſſet acquirere ſpecies rerū eis nō intellectis: ⁊ eas nō intelligere non acquirendo ſpecies ⁊ vtrūq; falſuꝫ eſt. Sed intellectiones nō ſunt cauſe ſpecierū cum ipſe ſpecies nō ponantur niſi ꝓpter generationē intellectionū. effectus aūt nō ponit̃ vt cā eius generet̃: igit̃ ⁊c. reſtat ḡ ꝙ ſpecies ſint cauſe intellectionū. Sed qd ecōtra intellectiones ſint cauſe ſpecierū ꝓbat̃. Retenta maiore pmi argumenti. Sed ſpecies nō ſunt cauſe intellectionū. ꝓbatio: qꝛ vel eſſent cauſe nāliter agentes. vel libere. nō libere: qꝛ cām liberā nō neceſſario ſeqtur effectus: ⁊ per ↄña poſſent cauſari ſpecies in angelo nō cauſatis intellectionibus: ex quo vlterius ſeqtur ꝙ angelus poſſet habere de rebus notitias abſtractiuas nullis prehabitis intuitiuis: cuius oppoſitum ꝓbatum eſt in pmo di. 3. Nec etiā ſunt cauſe naturaliter agentes itellectionis: qꝛ ſi ſic ſequeret̃ ꝙ ſemper dum angelus haberet ſpēm rei ſimul etiā haberet actualē intellectionē eius ⁊ per ↄña: ꝙ tot res ſemꝑ actu intelligeret ⁊ tot diſtinctas intellectiones haberet: quot habet ſpecies. ꝙ videt̃ excedere vires create nature. relinquitur ergo ꝙ ſpecies ipſe nō ſint cauſe intellectionū: ſed ecōuerſo: intellectiones cāe ſpērū.

In iſta qōne duo erunt articuli: nā pmo videbit̃ de queſito.

¶ Scdo

¶Scđo vtrū angeli ſimul actualiter oīa intelligant quoꝝ hñt ſpēs. ad qđ tanq̄ ad incōueniens deducit zᵐ arᵐ.

Quantum ad pᵐ dico ꝙ qđ pōt intelligi tam de intellectione abſtractiua qua angelus per ſpēm tanq̄ per mediū cognitū intelligit rem cuius eſt ſpēs q̄ de intellectione intuitiua qua imediate in ſeipſa reꝫ apprehēdit. Si intelligat: ꝛ ſm hoc pono ꝯcluſiones .4. pma eſt ꝙ notitia intuitiua quaꝫ hꝫ angelus de re eſt cauſa. ſ. partialis ſpēi eiuſdē rei. ¶Secūda ꝙ ipſa notitia eſt cauſa ſpēi nāliter actiua: ſic ꝙ in agendo ſpeciem nō depēdet a volūtate niſi pro quāto dependet in eſſendo. Sed ꝙ ſtante notitia ipſa cauſet vel non cauſet ſpēm nō eſt in poteſtate volūtatis. ¶Tertia ꝯcluſio ꝙ ſpēs in mēte āgeli eſt cauſa actiua intellectionis abſtractiue qua angelus rem cuius illa eſt ſpēs intelligit. ¶Quarta ꝙ in cauſando hmōi intellectionem ipſa ſpēs aliquo mō dependet a voluntate. ¶Primā concluſionem declaro ex his que cōprehendimus in nobis: qm̄ nec aliter poſſumus de angelis aliquid per rōnem autumare: eo ꝙ nullā de ipſis experientiā habeamus arguo itaq̄ ſic. Viſio ſenſualis eſt cauſa ſpēi in memoria: igit viſio intellectualis ſeu intellectio intuitiua eſt cauſa ſpēi in intellectu. Aña pꝫ per Augu. zº de tri. ca. 9º. vbi ait ꝙ a ſpecie corporis qđ cernit: exorit ſpecies que fit in ſenſu cernētis: ꝛ ab hac ea q̄ fit in memoria. Species aūt in ſenſu cernentis eſt ſm eū vt ex ſtatim ſequentibus pꝫ ipſa met viſio: ſicut etiā ſpēs in acie cogitātis eſt viſio cogitantis ſeu cogitatio. Et ideo ſubdit: vt poſſit eſſe viſio cogitātis ideo fit in memoria de viſione ſentiētis aliqđ ſimile ꝛc. vt in ſuperioribus qōnibꝰ eſt allegatū. ꝯñtia pꝫ pro tanto: qꝛ ſic ſe hꝫ viſio intellectualis ad cōſtituendū memoriā intellectualē ſicut viſio ſenſualis ad cōſtituendū memoriā ſenſualē. memoria vō intellectualis nihil aliud eſt q̄ intellectꝰ ſpecie informatꝰ. ¶Nec obſtat ſi ponat ꝙ memoria ſit potentia realiter diſtincta a viſu: quoniā ꝛ ſi nō eſſet diſtincta ſed eadē: ſicut multi opinantur: quāuis concedant organa eſſe diuerſa: nihilominus adhuc ſpecies a viſione cauſaretur ꝛ non econuerſo. ꝛ ſimiliter erit in intellectu: qui ſimul eſt virtus apprehēſiua ꝛ memoratiua: ac per hoc ſpeciei conſeruatiua. Qđ maxime de angelis certum eſſe debet in quibus nulla via corporalis exiſtit.

Fol. 62. col. 3 circa finez linee. 29.

¶Premitto ꝙ angelū poſſe ex ſe nāliter intelligere cogitationē alterius pōt dupliciter intelligi. vno mō ꝙ ſic ex ſe ꝙ relictus ſuis nālibus poſita in intellectu alterius angeli cogitatione indebita approximatione: ꝛ deo nō ſubtrahēte cōmunē influentiam ſuā in ſua poteſtate ſic illā diſtincte ꝛ intuitiue intelligere: ita ꝙ nec ab angelo cogitante poſſit impediri quin illaꝫ intelligat. Alio mō ꝙ ſic ex ſe pōt: qꝛ poſita cogitatione in alio angelo ꝛc. vt dictū eſt: pōt alio angelo cogitante coagente ꝛ ſuā cogitationē quaſi oſtendente illam cognoſcere. In hoc ſecūdo ſenſu pro nunc nō vertitur queſtio: ſed in queſtione ſequenti diſcutietur ad ſenſum iſtum. Nunc autem ſm ſenſum pmū tractanda eſt: in quo ſenſu etiā vt pꝫ op. recitata loqt. ¶Hoc pmiſſo.

Fol. 62. col. 4. circa finē linee. 11.

¶Scđam ꝯcluſionē ꝓbo ſic. Cogitatio ꝛ affectio per ſe dependent in mouēdo intellectū ad notitiā ſui ſeu qđ eſt in cauſando intellectionē de ſe ab ipſa volūtate eius cuius ſunt. g̃ nec nullus angelus pter illas ex ſe nāliter diſtincte ꝛ intuitiue videre. ꝯſequentia nota eſt: qꝛ cū nec cogitatio nec affectio poſſit intuitiue ab aliquo intellectu creato nāliter cognoſcibili niſi ipſe partialiter cauſent ꝓprias notitias: vt etiā ambo pdicti doctores cōcedunt ipoſſibile eſt nāliter aliquē intellectū creatū eas intuitiue cognoſcere ſi ille nō ꝯcius cauſant ſuas notitias. Si aūt in cō cauſando dependent a voluntate ipſius cogitātis: ſeqtur ꝙ nō cōcurrente voluntate cogitantis ad hmōi motionē intellectus ꝛ cauſationē intellectionis nō erit poſſibile illas intelligi. Antecedens aūt ꝓbo. pmo ſic. Nō minus ſubſtātie ipio volūtatis cogitatio vel affectio alicuius ad mouendū intellectū alterius ad intellectionē ſui q̄ ſubſit ad mouendū intellectum in quo eſt. H pꝫ tam qꝛ ipſa nō minus eſt cognoſcibilis ab eo in quo eſt q̄ minus ei ꝓpterea ad cauſandū in ipſo intellectionē. imo vt videt magis. Nihil enī tam facile nobis eſt noſſe: q̄ nos intelligere ꝛ velle ꝛ ſimilia que mox vt volumꝰ experimur in nobis. ¶Hoc etiā videt ꝓbari ex dictis vtriuſq̄ opinantis: quoniam vterq̄ vult ꝙ cogitatio ipſa vniformiter cōparet intellectui cuilibet angelico eius in quo eſt quantū ad poſſe in illo cauſare intellectionē ſui. Sicut pꝫ in rōnibus eoꝝ recitatis. Sed in mouendo intellectū in quo eſt ſubſtantie vtriq̄ imperio voluntatis. Alioquin ipſa naturaliter cauſaret intellectionē ſui: ꝛ illa aliaꝫ: ꝛ ſic actualiter forent ſimul infinite intellectiones ſuper ſe reflexe. ¶Secundo. Non minus affectio ꝛ cogitatio ſubſunt imperio voluntatis quantum ad hoc ꝙ dictū eſt q̄ ipſe ſpecies exiſtentes in memoria ſenſitiua vel intellectiua ſubſunt volūtatis imperio ad mouendum intellectum eius in quo ſunt ad notitiam ſui pater. Sed iſte non poſſunt niſi ſm determinationem volūtatis mouere que eis pro libito vtitur.

¶Tertiā ꝯcluſionez ꝓbo ſic. Intellectio qua quis determinate intelligit aliqđ ſingulare ex nā ſua. ſic determinate eſt notitia illius ꝙ nō eſt notitia alicuius alterius quātūcūq̄ ſimilis illi: igitur ſi aliqs intellectus intelligit per illā aliquid aliud determinate intelligit illud cuiꝰ ipſa eſt notitia. ¶Quarto pōt ſic argui. Aliqua cogitatio nō pōt diſtincte ꝛ intuitiue cognoſci ab ipſomet angelo cogitāte: igit vnus angelus nō pōt nāliter intuitiue vidē cogitationes alterius. ꝯñtia videt ſatis patens. Antecedēs ꝓbat. Nā ſi angelus videt cogitationē aliquā ſuā: aut pōt videri cogitationē illius cogitationis ꝛ ſimul etiā cogitationeꝫ ſecūde cogitationis in infinitū ꝛ ſic ſeqtur ꝙ ſimul ſunt infinite cogitationes in ipſo. Aut deuenit ad aliquā quā videre nō pōt ꝛ habetur ꝓpoſitū: cuius inquā tanquā obiecti. Antecedens eſt certū per experientiā aliogn nunquā aliqđ indiuiduū diſtincte ꝛ determinate cognoſceret: nō cognitis aliis oībus ſibi ſimilibꝰ. pꝫ etiā per eādem ꝯtra cuiꝰ dictū eſt poſita iſta ꝯcluſio. Dicit enīꝫ in ſuo ſcđo in pma ꝯcluſione. Utrūꝫ angelus intelligat alia a ſe per eſſentiā ſuā vel per ſpēs. in ſoluēdo qđdā dubiū per eū motum ſic: lꝫ intellectio vel ſpēs ſi poneret aliter aſſimilet multis indiuiduis tamē ex nā ſua determinat ſibi ꝙ ducat intellectuꝫ in cognitionē illius obiecti a quo partialiter cātur: qꝛ ita determinat ſibi cāri ab illo obto ꝙ nō pōt cāri ab alio: ꝛ ſic iō in eius cognitionē ducit ꝙ nō ducit in cognitionē alterius: h ipſe.

Fol. 62. col. 4. poſt meᵐ linee. 36.

¶Aut ſi qua alia eſt h tū concurrit: cum igit ꝛc. ¶Et illud videt poſſe ex alio ꝯfirmari. nā cogitatio non videt ab hoie cognoſci niſi per quādam experientiā qua experit ſe hoc vel illud intelligere vel velle ꝛ ſic de aliis actibus quos experit in ſe: qui oēs pro nunc ſub vocabulo cogitationis cōprehēdant nō poſſet aūt h experiri niſi huius actus ſuas potētias informarēt: ſicut nec aliter ipſe per eos intelligeret vel vellet vt ſuperius dicebat. vnde ſi ipſa cōſeruaret ſic per ſe a deo ꝙ nō informaret intellectum ſicut per ipſam tunc intellectus nō intelligeret ſic nec eaꝫ intelligeret. quāuis eſſet eque ſibi propinqua vel indiſtās ſicut prius: nec ratio huius alia dari poteſt niſi qꝛ talis eſt conditio ipſius ꝛ intellectus.

Fol. 63. col. 1. poſt pncipiū linee. 39.

¶Ad pmū dico ꝙ ſicut circa voluntatē ꝯſueuimus diſtinguere de velle abſoluto ꝛ velle ꝯditionali ꝙ magis velleitas q̄ volitio dici ſolet: ſic circa appetitū in cōmuni poſſumꝰ diſtinguere de appetitu abſoluto ꝛ cōditionali. Cum g̃ dicit ꝙ actꝰ appetēdi aliqd ꝛ actus renuēdi idem ſunt ꝯtrarii. dico ꝙ eſto ꝙ iſtud ꝯcederet: ſi vterq̄ ſit actus abſolutus. nō tamē eſt verū ſi vnus abſolutus alter ꝯditionalis. ſuppoſito etiā ꝙ talis actus conditionalis ſic actus elicitus ꝙ forte falſum eſt. vnde volitio actus ꝛ nolleitas eius nō ꝯtrariant: nec ſunt incōpoſſibiles nō ſolū in eodē hoie: ſed nec etiā in eadem potētia. Sicut pꝫ de ꝓiciente merces in mare qui abſolute vult ꝓicere ꝛ cōditionaliter nollet: puta ſi poſſet aliter euadere. ꝛ iſto mō intelligende ſunt auctoritates dicētes appetitus ꝯtrarios eſſe in eodē. Primo aūt mō loquendo de appetitibus. ſ. vtroq̄ abſoluto forte poſſet dici ꝙ nec in eadē potentia nec in eodē hoie ſunt ſimul. vnde nūquā aliqs ſimul abſolute vult aut appetit aliqd ꝛ abſolute non vult ſeu renuit illud idē. Cōtingit tamē alicui videri oppoſitum ꝓpter imperceptibilitatē. q. ſucceſſionē ꝯtrarioꝝ appetituum in eodē hoie q ſm ſuccedētia ſibi iudicia ex diuerſis cauſis ꝓuenientia nūc aliqd appetit ꝛ mox renuit illud idē.

Fol. 78. col. 1. poſt med. linee. 36.

¶Scđo ſi quis vellet tenere ꝙ nulla aīa ſenſitiua diſtincta ab intellectiua ꝓducit ante intellectiuā nec etiā ſimul cū intellectiua in generatione hoīs pōt dici ꝙ ſi attendat nobilitas ꝯditionis in generando pciſe penes formā quā generans ꝓducit quo ad hoc homo eſt ignobilior aliis: eo ꝙ alia perfectiorē formam ex ſe producunt. ſimpliciter tū homo eſt nobilior illis: nec iſtud eſt incōueniens cū nō ſolū aīalia: ſed ꝛ ipſe ignis hoc mō ſit pfectior angelo: nā formā ſubſtātialē pōt ex ſe ꝓducere nō aūt angelus. ꝛ tamē ſimpliciter angelus eſt illis perfectior. Nec pma ꝓbatio ad ꝓbandū hoc eſſe falſuꝫ. vꝫ. qꝛ ſicut nō eſt dōm ꝙ natura deficiat homini in neceſſariis qꝛ nō dedit ſibi virtutē ꝓducendi aīam intellectiuā per quā homo eſt homo: ſic nec qꝛ non dedit ſibi vt poſſet producere aīam aliquā ſenſitiuā. ꝛ vtriuſq̄ ratio eſt: qꝛ nec hoc nec illud fuit ſibi neceſſariū: eo ꝙ auctor nature deus ſic naturali curſu humanaꝫ naturā adminiſtrat etiā huiuſmodi formā cōgruenter corpori tribuit: vt humana ſpēs in ſibi neceſſariis non deficiat. Ad aliam ꝓbationeꝫ pōt concedi ꝙ potētia generatiua in homine eſt perfectior quo ad eſſentiam q̄ potentia generatiua in aliis: nō tamē quo ad effectum. Vel ſm modum loquēdi aliquoꝝ modernoꝝ ipſa potentia eſt

Fol. 78. col. 2. poſt pnᵐ linee. 23.

perfectior eſſentia ſed nõ eſt perfectior potẽtia: nec hoc eſt incõueniens. Uno tñ mõ poſſet dici etiã perfectior potentia: q2.ſ. ad perfectionẽ effectũ perfecte ⁊ vltimate diſponit. ¶ Ad aliaʒ de nobilitate cõplexionis: dico ꝙ inde nõ ſequit̃ ꝙ aliq̃ forma cõplexionalis ꝓprie loquẽdo.i.que ex cõplexione virtute nãlis agẽtis generat̃: ſit in hoie nobilior alijs: ſed ſufficit ꝙ nobilior forma corpus taliter complexionatum perficiat̃: ⁊ ſic eſt. Naʒ corpus ſic nobiliter complexionatum nobiliſſima forma.ſ. anima intellectiua perficitur.

¶ Diſtinctionis.26.27.⁊.28. Queſtio. j.

Fol.24.col.3.poſt lineã 15.

Circa diſt.26.⁊ duas ſequẽtes in quibus Magiſter agit de grã operante ⁊ cooperante per quã iuuatur liberũ hoĩs arbitriũ ad bene operandũ ⁊ ad malum vitãdũ. quero primo vtrũ homo ſm pñtẽ ſtatũ ſtante influentia dei generali poſſit per liberũ arbitriuʒ ⁊ nãlia eius abſq3 ſpãli grã dei auxilio agere actũ aliquẽ moraliter bonũ. Et arguit̃ ꝙ ſic. primo q2 homo nãliter põt iplere precepta legis ſcripte: igit̃ ⁊ nãliter põt op⁹ moraliter bonuʒ facere. Añs pʒ per Apſm.ad Ro.2. Cum.n.gẽtes inqt que legẽ nõ hñt nãliter ea que ſunt legis faciunt ipſi ſibi ſunt lex ⁊c̃. ↄ̃ña ꝓbat̃ qm̃ talis lex nõ niſi bona opera pcipit. dicente Aplo infra ca.7. lex qdẽ ſancta ⁊ mandatũ ſanctũ ⁊ bonũ ⁊ iuſtũ. ¶ Cõfirmatur per illð Hiero.in epla ad demetriadẽ virginẽ. Quã eñi multos phõꝝ ⁊ audiuimus ⁊ legimus ⁊ ipſos vidimus: caſtos: patientes: modeſtos: liberales: abſtinentes: benignos: ⁊ amatores iuſtitie nõ minus q̃ ſapiẽtie. Unde queſo hoib⁹ alienis a deo iſta que deo placẽt? vnde h̃ illis bona: niſi de nãe bono? h̃ ille. ¶ Secũdo. Sicut pʒ ex ſacra ſcriptura homini a deo pcipit̃ ⁊ ſuadet̃ vt agat opera virtuoſa: igit̃ ipſe põt talia opera facere. pʒ ↄ̃ſequẽtia: q2 alias fruſtra darent̃ talia precepta ⁊ exhortationes. ¶ Confirmat̃ per illud Hiero.in expoſitione fidei catholice. Execramus etiã coꝝ blaſphemiã qui dicunt ĩpoſſibile aliquid hominis deo eſſe preceptũ: ⁊ mandata dei nõ a ſingulis: ſed ab omnibus poſſe ſeruari. ¶ Tertio. Si homo nõ poſſet talia bona agere: nullus ea non faciendo peccaret: vt enim ait Augu.in li.de duab⁹ aiabus. vltra mediũ. Dicere peccati reũ teneri quẽq̃: q2 nõ fecit qð facere nõ potuit ſũme iniquitatis eſt ⁊ iſanie. Sed hoc eſt erroneum: q2 ſm illud nullus peccaret nõ implendo diuina precepta.

Ad oppoſitum eſt qð ait Augu.in de pde. ſanctoꝝ iuxta principiũ. Nemo inquit ſibi ſufficit ad incipiendum vel perficiendũ qðcũq3 opus bonum: ſed in omni opere bono ⁊ incipiẽdo ⁊ perficiendo ſufficiẽtia noſtra ex deo eſt. ¶ Hic erunt articuli duo. Naʒ primo dicet̃ ad queſitũ. ¶ Secundo contra dicta arguetur ⁊ ad argumẽta reſpondebit̃.

Quantum ad primũ q2 pluriuʒ modernoꝝ eſt opio ꝙ homo per ſola ſua nãlia cuʒ cõmuni influentia dei ⁊ in ſtatu pñti ⁊ nature lapſe actũ bonũ moraliter.i. ↄ̃formẽ recte rõni ſm oẽs circũſtantias requiſitas ad hoc vt actus ſit virtuoſus ⁊ moraliter bonus põt elicere. v.g. diligere deum ſuper oia dolere ⁊ deteſtari peccatũ cõmiſſum: ⁊ ꝙ dei offenſiuũ. ⁊ ſic de alijs: quoꝝ pncipale motiuũ eſt: q2 cuilibet recto dictamini rõnis practice põt volũtas ſe ↄ̃formare. Etiã ⁊ in idẽ redit q2 circa obiectũ apprehẽſum volũtas põt exire in actũ: ⁊ nõ neceſſario defectiuũ. Ex qbus ſicut pʒ ſeqt̃ ꝙ nõ ſolũ aliquẽ actũ moraliter bonũ hõ nãliter põt agere. Sed ſʒ q̃libet ſpẽm boni moralis põt bonũ actũ elicere. ¶ Que opio q̃tum mihi apparet ſalua debita opinantiũ reuerẽtia cadit rectiſſime in errorẽ pelagij qñimmo efrenatius deuiat a doctrina catholica idcirco: primo oſtẽdã ꝙ deũ eſt. deinde ↄ̃tra op.in ſe ponã ↄ̃cluſiones tres. prima erit ꝙ in ſtatu iſto nullũ actũ moraliter bonũ homo põt agere ex ſe ſiue per ſola naturalia cũ cõmuni tñ influentia dei. Sʒ ad quodlibet hmõi peragendũ indiget ſpãli in auxilio dei. ¶ Secũda ꝙ homo ſm hũc ſtatũ ex ſe abſq3 ſpãli auxilio dei nõ poteſt habere aliqð rectũ dictamẽ practicũ. ſeu cognoſcere quid ſit volendum: aut nolendũ: agendũ: vel vitanduʒ: ⁊ loquor ſemper de hijs que pertinent ad vitã hominis bonã vel prauã moraliter. ¶ 3ª ꝙ ſuppoſito ꝙ homo habeat verã notitiã de agendo: adhuc ſine ſpeciali auxilio dei non poteſt cõformiter velle ⁊ ↄ̃formiter operari. ¶ Ad euidẽtiã primi ſciendum ꝙ pelagius diſtinguens inter poſſe: velle: ⁊ agere. Solũ poſſe dicebat nobis a deo eſſe. ⁊ ideo ſm eũ non eſt in noſtra poteſtate: vt poſſimus bñ vel male: aut poſſimus bene vel male operari. Jn noſtra aũt ptãte eſt bene ⁊ male velle ⁊ bene ac male agere: nec ad iſta diuino indigemus auxilio. vnde ſm ꝙ recitat beatus Aug.lib.primo de grã chriſti ⁊ peccato originali ca.4. quẽ librũ fuiſſe Augu. pʒ 2° retracta. cap.50. ipſe Pelagius in lib. ſuo 3° pro libero arbitrio. ait ſic. Nos ſic tria iſta diſtinguimus ⁊ certũ velut in ordinẽ digeſta partimur. Prima loco poſſe ſtatuimus. 2° velle. 3° eſſe. Poſſe in nã: velle in arbitrio: eſſe in effectu locamus. Primũ illud.i. poſſe ad deũ ꝓprie pertinet qui illud creature ſue ↄ̃tulit. Duo vo reliq̃. hoc eſt velle ⁊ eſſe: ad hoiem referẽda ſunt: q2 de arbitrij fonte deſcendunt. Ergo in volũtate ⁊ opere bono laus hoĩs eſt: imo hoĩs ⁊ dei q ipſi⁹ volũtas ⁊ operis poſſibilitatẽ dedit quiq3 ipſaʒ poſſibilitatẽ grẽ ſue adiuuat ſemper auxilio. Qð vo põt homo velle bonuʒ atq3 perficere ſolius dei eſt. põt itaq3 illud vnũ eſſe etiã ſi duo iſta nõ fuerint. iſta vo ſine illo eſſe non poſſunt. Itaq3 mihi liberũ eſt: nec volũtatẽ bonã hẽre nec actionem. nullo aũt mõ poſſum nõ hẽre poſſibilitatẽ boni. Ineſt mihi etiã ſi noluero nec ociũ ſui aliqñ i hoc nã recipit. Quẽ nobis ſenſum exẽpla aliqua faciant clariorẽ. Qð poſſum⁹ videre oculis nrm̃ nõ eſt. ꝙ vo bene aut male videmus: hoc nrm̃ eſt. Et vt gñaliter vniuerſa cõplectar. ꝙ poſſum⁹ oẽ bonũ facere. dicere: cogitare. illius eſt q hoc poſſe donauit: q hoc poſſe adiuuat. Qð vo bene vel agimus vel loquimur vel cogitamus nrm̃ eſt: q2 h̃ oia vertere in malũ etiã poſſum⁹. H̃ oia ſunt vba Pelagij. Clarũ aũt eſt ꝙ ab iſta ſententia op. premiſſa nõ diſcordat cũ dicat nos per ſola nãlia bene agere poſſe. Et q2 poſſet reſponderi ꝙ nec in hoc errauit Pelagius: lʒ errauerit in alijs: ecce qd ſtatiʒ cap.6. Augu. explicans cur Pelagius in premiſſis verbis interpoſuerit. Quiq3 ipſam poſſibilitatẽ ⁊ ait. Sed ne nihil de gratia dixiſſe videret̃ adiũxit. Quiq3 ipſam poſſibilitatẽ grẽ ſue adiuuat ſemper auxilio. Non ait ipſam volũtatẽ vel ipſaʒ operationẽ: qð ſi diceret. nõ abhorrere a doctrina apoſtolica videretur. Ex qbus manifeſte dat̃ intelligi: ꝙ q2 illud nõ dixit ipſe ab apoſtolica doctrina abhorruit. ¶ Preterea idẽ Augu.in hypoſt. iuxta principiũ huius dogmatis ponens articulos. Duius inquit dogmatis iſte ſunt nefande blaſphemie. Adã inquiunt ⁊c̃. ⁊ ſequit̃. Ipſuʒ poſſe hoiem per liberũ arbitriũ tanq̃ per ſe ſibi ſufficiẽtem implere qð velit. H̃ illud coꝝ dictũ dicit eſſe blaſphemiaʒ. ¶ Preterea in libro de hereſibus.ca. penul. Pelagiana inquit hereſis ⁊c̃. ſeqtur. Hij gratie dei intãtũ inimici ſũt: vt ſine hac poſſe hoiem credant facere oia diuina mãdata. Cum ſi hoc verum eſſet fruſtra dñs dixiſſe videret̃: ſine me nihil poteſtis facere. per que dñi verba nõ ſoluʒ non omnia eius mandata ſine ſua gratia: ſed nec aliqua nos poſſe mõſtratur. ¶ Item in epiſtola cuiuſdam concilij carthaginenſis ad papam Innocentiũ primum celebrati ſub Aurelio epiſcopo carthaginenſi: ſic habetur. Pelagium ⁊ celeſtium auctores nefarij prorſus ⁊ a nobis omnibus anathematizandi erroris aduertimus. ⁊ ſeqtur. Iſti aſſerunt in eo dei gratiã deputandã ꝙ talem hominibus inſtituit creauitq3 naturam: que per ꝓpriã voluntatẽ legẽdi poſſet implere ſiue naturaliter in corde ↄ̃ſcriptã ſiue in litteris dataʒ. In reſcripto aũt pdicti Innocẽtij ad pſtatum cõcilium: quãtuʒ ad hunc articulum ſic papa ↄ̃cludit. Quiſquis ergo huic aſſentiens videt̃ eſſe ſententie: q2 dicat adiutorio nobis nõ opus eſſe diuino: inimicum ſe catholice fidei. ⁊ dei beneficio profitet̃ ingratum. Itẽ in cõcilio milenitano tpe Archadij ⁊ honorij imperatorum. Et pape predicti Innocentij ſub eodem Aurelio epõ celebrato. Sic habetur ca°.5. Itẽ ſiqs dixerit eandem gratiam per Jeſuʒ chrm̃. d.n. propter hoc tñ nos adiuuare ad nõ peccãdum q2 per ipſam nobis reuelatur intelligentia mãdatorum vt ſciamus quid appetere. quid vitare debeamus. nõ autem per illam nobis preſtari vt qð faciendũ cognouerimus facere debeamus atq3 valeamus. Anathema ſit. Quis autẽ non videat hoc eos dicere qui aſſerunt ex puris naturalibus nos deũ poſſe diligere ſuper oia. in quo ſm ſniam ſaluatoris tota lex pẽdet: ⁊ cuilibet recto rõnis dictamini non poſſe voluntatem ↄ̃formare ſine ſpãli auxilio dei. Immo eo amplius ſe nõ agere dei gratia monſtrant quo nec ad cognoſcendum quid agendum nobis ſit vel vitãdum dicũt nos egere diuino auxilio: ſed id per ſola noſtra naturalia poſſe. ¶ Itẽ idẽ Aurelius epiſcopus in epiſtola quã ſcripſit ad oẽs epõs per bizantenam ⁊ arzigitanaʒ prouintiam ↄ̃ſtitutos de damnatione pelagij atq3 celeſtij hereticorum. primo ponit dogma pelagij.d. Cum diceret.ſ. pelagius adaʒ immortale factũ ⁊c̃. ſequitur. Et grãm dei atq3 adiutorium non ad ſingulos actus dari. ſed in lib. arbi. eſſe vel in lege atq3 doctrina ⁊ infra. H̃ omnia pelagius anatemathiʒauit ⁊c̃. Deinde ponens dogma catholicum ſingulis articulis pelagij opponit articulos catholicorum: ⁊ ↄ̃tra eum qui nunc pelagij recitatus eſt. ſic ait. Ut ↄ̃fiteat̃ gratiam dei ⁊ adiutorium etiam ad ſingulos actus dari ⁊c̃. ¶ Qz ſi iſti h̃ conſentiant. Aut igitur ſine tali adiutorio poſſemus illa eadem: licet forte: nõ ita faciliter vel difficilius. ⁊ tunc conſentitur pelagio: qui vt dicit Augu.in de hereſibus vbi ſupra increpatus a fratribus ꝙ nihil tribueret adiutorio gratie dei ad eius mandata facienda correptionem eorum hactenus

ceſſit; vt

eſſet: vt non eam libero arbitrio preponeret ſed in fideli callidi tate ſupponeret. dicens ad hoc eam dari hominibus vt que fa cere per liberum iubentur arbitrium facilius poſſint implere per gratiam. dicẽdo vtiqꝫ vt facilius poſſint voluit credi etiaꝫ ſi difficili⁹ tñ poſſe homines ſine gratia dei facere iuſſa diuina. Illam vo gratiam ſine qua nihil bene poſſumus facere nõ eſſe dicuntur niſi in libe. arbi. qͦ nullis ſuis meritis precedentibus ab illo accepit noſtra natura. ꝛ hoc vtiqꝫ damnatum etiam eſt prealiegato ꝯcilio. ¶ Aut ſine tali adiutorio nequaqꝫ poſſum⁹: ꝛ tũc ſequit ꝙ nõ ex puris nãlibus illa poſſim⁹.

Fol.95.col.1. circa finẽ li nee.62. ¶ Sexta ſuppõ eſt. ꝙ hõ in ſtatu pãti nõ eſt ex ſe ſufficientioꝛ ad habendum bonum velle qꝫ diabolus. Ꝺ patet per Augu. de ſi. ad pe. caꝑ.3. vbi ait ſic. Si poſſibile eſſet vt humana natura poſtqꝫ a deo auerſa bonitatem perdidit voluntatis ex ſe ipſa rurſus eam habere potuiſſet. multo poſſibilius hoc natura haberet angelica que quãto minus grauatur pondere terreni corporis tanto magis hoc eſſet poſita facultate. ꝙ dictum non eſſet ve rum ſi ad habendum bonum velle homo ex ſe ſufficientioꝛ vel potentioꝛ eſſet qꝫ diabolus.

Fol.96. col.1 circa finẽ li nee.54. ¶ Sexto. Si hõ rẽ. ſeqꝫ ꝙ homo in iſto ſtatu eſt ex ſe potentioꝛ ad habẽdum bonũ velle qꝫ diabolus. ꝯñs eſt ꝯtra ſuppoſitioneꝫ ſextã: ꝯñs ꝓbat qꝛ diabolus nõ poteſt ex ſe habere aliqͦ velle moralr bonũ. Sicut expreſſe dicit Aug. de ſi. ad pe. ca.3. Unde ꝙ hn̄ põderandum eſt ibideꝫ ex hoc medio vult probare ꝙ homo nõ poteſt ex ſe habere aliquã bonã cogitationem vel bonã vo luntatem ꝙ nũc principaliter etiam inquirit. Ait eniꝫ ſic. Bone volũtatis initiũ ꝛ cogitationis nõ homini ex ſe ipſo naſci ſed di uinitus ꝛ preparari ꝛ tribui in eo deus euidẽter oſtẽdit ꝙ neqꝫ diabolus neqꝫ aliquis angelorum eius ex quo ruine illius meri to in hãc inferiorem decurſi ſunt caliginem bonam potuit aut poterit reſumere voluntatem. Q. ſi poſſibile eſſet rẽ. vt in pro bãdo ſuppõnẽ recitatũ eſt. ¶ Item in epla ad vitaleꝫ dicit. Nec ipſe diabolus arbitrium hꝫ liberum ad bñ faciendũ: ſed in maxi mã maliuolentiam pena ſui ſceleris obduratum. ¶ Ex qua au ctoꝛitate pꝫ eũ negare a diabolo poſſibilitatẽ nõ ſolum volunta tis meritoꝛie ſicut forte aliquis vellet gloſare: ſed ẽt voluntatis moꝛaliter bone cum dicat eum obduratum in maliuolẽtia: que non eſt aliud qꝫ mala volitio.

Fol.88. col. 4. ante me. linee.39. ¶ Tertio quamuis non ſequatur ꝙ homo poſſit ex puris natu ralibus mereri vitam eternam ad illum ſenſuꝫ qꝫ dat reſpõſio: ſequitur tamẽ ꝙ homo poteſt ex puris naturalibus ea facere ꝓ quibus in premium habebit vitam eternã ꝙ vtiqꝫ falſum eſt: ꝛ dico ꝙ iſtud ſequi ſi teneaꝛ dictũ op̄. cum ſuis fundamẽtis: nam ex illis eque ꝯcludiꝛ de quolibet actu cadẽte ſub precepto diui no: ꝛ ſic illa hꝫ ponere ꝛ ita ponũt cõiter eam tenẽtes ꝙ homo ex puris nãlibus põt implere oĩa precepta moralis quãtum ad ſubam operũ: ſeu ꝙ ideꝫ eſt: agere queciqꝫ agi ꝓcepta ſunt ꝛ vi tare que ſunt iuſſa vitari. Q2 aũt illud ſequaꝛ pꝫ expſſe per ꝯñaꝫ Aug. cõtra pela. in de natura ꝛ gra. circa pn̄. vbi ſic arguit. Na tura humani generis ex illius vni⁹ preuaricatoꝛis carne ꝓcrea ta ſi poteſt ſibi ſufficere ad implendam legem perficiendamqꝫ iuſtitiam de premio debet eſſe ſecura hoc eſt de vita eterna. etiã ſi in aliqua gente aut aliquo ſuperioꝛe tempoꝛe fides eaꝫ latuit ſanguinis chꝛiſti. Nõ eniꝫ iniuſtus deus qui iuſtos fraudet mer cede iuſtitie. ecce clare poſita cõſequentia. que ꝯfirmari poteſt per verbum chꝛiſti. Matth.19. Si vis ad vitam ingredi ſerua mãdata. ꝛ Prouer.7. ſcribitur ſerua mãdata mea ꝛ viues. Qͦ vero conſequens ſit falſum: pꝛobat ſtatim ſubdens. Qͦ ſi fieri potuit aut poteſt: hoc ego dico ꝙ de lege dixit apoſtolus. chꝛs gratis moꝛtuus eſt. Si enim hoc ipſe dixit de lege quaꝫ accepit gens vna iudeoꝛũ: quãto iuſtius dicitur de lege nature quaꝫ ac cepit vniuerſum genus humanum: ſi per naturaꝫ iuſtitia: ergo chꝛiſtus gratis moꝛtuus eſt.

Fol.96.col. 2. poſt lineã. 10. ¶ Ex alio inſuper ſumpto eandem cõcluſioneꝫ cõfirmo. Sãctus ſi quidem proſper in libro ſuo pro predicatoꝛibus gratie quem fecit contra vnam collationem Caſſiani intitulatam de prote ctione dei. ꝛ eſt.13. in numero totali collationuꝫ. ꝛ.3ᵉ in numero collationum 2ᵉ partis. in qua collatione Caſſianus multa loq tur de gratia dei ꝛ poteſtate liberi arbitrij. Duodecim circa di ctam materiaꝫ notat ſententias Caſſiani quas diffinitiones vo cat. ꝛ primam tñ laudat ꝛ approbat tanqꝫ catholicam: ceteras vero damnat ꝛ reſpuit tanqꝫ repugnantes catholice veritati. Hinc ne legentes illam collationem laberentur erroꝛe pia pa trum diligentia vt eſtimo factum eſt ꝙ ille diffinitiones in pre dicta collatione notarẽtur: ꝛ cuilibet ſigillatim correptio ꝛ re pꝛobatio beati proſperi breuiter ex prenominato eius libro ex cepta ingereretur ne falſitas pro veritate reciperetur. Et taliter in omnibus pene libris dicta collatio correcta inuenitur. ¶ Ce teris autem pro nũc propter breuitateꝫ obmiſſis quibus nihil ominus preſens cõfirmatur propoſitum: tres tñmodo memo ro ſcilicet tertiam ꝛ ſcribitur ibi ca⁹.9. in qua Caſſianus ait ſic. Niſi ꝙ in his omnibus ꝛ gratia dei ꝛ libertas noſtri declara tur arbitrij. Et qꝛ interdum ſuis etiam motibus homo ad virtu tum appetitus poſſit extẽdi: ſemper vero a domino indiget ad iuuari. Hanc reprehendit ſanctus proſper. propter illud. Et qꝛ interdum ſuis etiam motibus rẽ. dicens. Quaſi medicus noſter non etiam hoc donet moꝛbidis vt verum deſiderent ſanitateꝫ. Item quartam que ſcribitur ibi cap⁹.10. in his verbis. Ut aũt euidẽtius clareat etiam per nature bonuꝫ quod beneficio crea toꝛis indultum eſt: nos nunqꝫ bonarum voluntatum prodire ꝓn cipia que tamẽ niſi a domino dirigatur ad cõſumationem virtu tum prouenire non poſſunt: apoſtolus teſtis eſt dicẽs. Uelle n. adiacet mihi. perficere autem bonum nõ inuenio. Hanc inqꝫ ſic reſpuit ſanctus proſper. d. Quaſi apoſtolus ex naturali af fectu ꝛ nõ ex gratie dono bonã habeat voluntatem: qui pꝛofite tur ex deo ſibi eſſe ſufficientiã etiaꝫ cogitandi. Uenio ad. 8. que caꝑ.12. illius collationis ſcribitur ſic. Unde cauendũ nobis eſt: ne ita ad deum omnia ſanctoꝛum merita referamus: vt nihil niſi id qͦ malum atqꝫ peruerſuꝫ eſt humane aſcribam nature. contra hanc ſic ait Proſper. Quaſi natura ante gratiaꝫ non ſit in damnatione. non ſit in cecitate. non ſit in vulnere. ¶ Ex his euidenter colligitur caſſianum reprehendi ꝛ impꝛobari in hoc ꝙ dixit. hominem poſſe ex ſuis motibus abſqꝫ dei gratia aliqñ extendi ad appetitum virtutis: ex quo ſequitur dicendum eſſe ſi reprehenſio iuſta ſit: ꝙ homo non eſt ex ſe ſufficiens etiã ad actum deſiderandi virtutem. Reprehẽditur quoqꝫ in eo ꝙ vo luit: non nunquã in nobis ex libero noſtro arbitrio ſine adiuto rio gratie bonarum voluntatum prodire ꝓna. quãuis illa non poſſint ſine dei adiutoꝛio ad perfectionem peruenire virtutuꝫ. Ex quo ſequitur eſſe fatendum ꝙ nullam bonam voluntatem etiam non ex toto perfectam: ex nobis ſine dei adiutoꝛio habe re valemus. Reprehenditur etiam in eo ꝙ ait: nõ eſſe aſcriben dum nature humane ante adiutoꝛiuꝫ gratie niſi id tñmodo qͦ eſt malum atqꝫ peruerſum: ex quo ſequitur eſſe dicendum: ꝙ homo nondum adiutus a gratia dei nullum actũ moꝛaliter bo num ſeu virtuoſum penitus habet: ſed tñmodo vitioſuꝫ ꝛ ma lum. Cum natura noſtra ante gratiam ſit in damnatione: in ce citate. i. ignoꝛantia: ꝛ in vulnere. i. vulnerata ꝛ infirma. ¶ Huic fauet ſententiam beati Bernardi aſſerentis ꝙ nullos etiam co natus ad bonum deo non excitante nos ad illos habere poſſu mus ad malũ vtiqꝫ poſſumus: ex quo patet ꝙ de adiutoꝛio aliq ab influentia generali loquitur. cum ſine illa nullus ad bonum vel ad malum conari poſſit aut quicquã cogitare. Sunt autem verba beati Ber. iſta. que ſcribit in lib. de. g. ꝛ libe. arbi. ca.4.0. ſm cotationem libri quem vidi. Liberi arbitrij conatus ad bo num ꝛ caſſi ſunt ſi a gratia non adiuuentur ꝛ nulli ſi non excitẽ tur. Ceterum in malũ dicente ſcriptura proni ſunt ſenſus ꝛ co gitationes hominis. ¶ Ex his autem ſequitur ꝙ ſine ſpeciali adiutoꝛio dei homo non poſſit agere aliquem actu moꝛaliter bonum ſeu vere virtuoſum: nullus eſt qui non videat. Quomo do enim poteſt agere virtuoſe ex ſe qui ex ſe nõ poteſt ratione conari ad bonum aut deſiderare virtutem: nec ſufficit ſibi niſi ad id qͦ malum eſt atqꝫ peruerſum.

¶ Et ꝙ in hoc ipſe merito reprehenderit caſſianum euidens te ſtimonium eſt ꝙ pene in omnib⁹ libris illa collatio caſſiani ad iunctis correctionibus ſancti proſperi ad clauſulas reprehen ſas quas proſper diffinitiões appellat ſcripta reperitur. Hoc vt eſtimo prouidente pia ſollicitudine patrum ne quis per ea que male ibideꝫ interſerta ſunt in erroꝛem incaute laberetur. ¶ Item cum beato Augu. fuiſſet a pelagi obiectum eum dice re vel ex dictis eius ſequi. Fol.96. col. 2. poſt pn̄ᵐ linee.20.

¶ Sed confirmo per aliam eiuſdem contra Julianum lib.6. ca. 26. dicentis. de ignoꝛantia ꝛ concupiſcentia oꝛiginaliter cõtra ctis. Remittuntur ergo in renaſcentibus. minuuntur in profi cientibus. Ignoꝛantia minuitur veritate magis magiſqꝫ lucen te. concupiſcentia minuitur charitate magis magiſqꝫ feruen te. Nihil boni habuit duorum eſt a nobis. Non enim ſpiritum huius mundi accepimus: ſed ſpiritũ qui ex deo eſt vt ſciamus que a deo donata ſunt nobis. ꝛ ſunt verba Apoſtoli. pᵉ ad Coꝛi. 2. Ecce ꝙ non ſolum conſumptio vel expulſio ignoꝛantie eſt a nobis: ſed nec minutio. quinimmo dei eſt donũ. ¶ Item Hug. de ſac. libro primo par.7. caꝑ.37. Anima inquit rationalis coꝛ pori humano infuſa niſi per gratiam adiuuetur neqꝫ cognitio nem veritatis percipere neqꝫ concupiſcentie carnis ſue reſi ſtere poteſt ꝛ loquitur de veritate cuius ignoꝛantiam oꝛigina liter homo contrahit. Fol.97. col. 2. ante med. linee.44.

Fol.97.col.2.poſt me[m] linea.49. ¶ Pro preſenti ſtatu ſtante dei influentia generali pōt abſq; dei ſpāli auxilio cognoſcere quid agendū vel vitādū;.in his que ad moralē pertinent vitā efficax eſt ⁊ ſalua reuerentia Ven. Magiſtri mei inſoluta. Arguebā eni ſic. Si homo pōt abſq; ſpeciali dei auxilio ⁊c̄. vel ipſe pro damnatione p̄me culpe nō incurrit ignorantiā agendoꝝ. vel a tali pena ipſe abſq; dei gratie ſufficit ſe liberare: cuius ꝯſequētie vtrāq; partē ꝓbaui eſſe falſam ex auctoritate Auguſtini p̄mo retra. ca.9. ¶ Ad hanc reſpondēdo Magiſter ven. diſtinxit de agendis pertinentib⁹ ad fidē ⁊ fidei ſacramēta: ⁊ de pertinētib⁹ ad vitā moralem vt moralis eſt. de p̄mis dixit nō eſſe ſermonē ad ꝓpoſitū. de ſecūdis aūt conceſſit ꝯñs quātum ad p̄mā partē dicens: q̄ homo nō incurrit pro damnatione illa ignorantiā agendoꝝ pertinentiū ad vitā moralē vt eſt moralis. Hoc aūt nō eſſe ꝯcedendū nunc eſt ꝓbatū. verū eſt q̄ ipſe addidit vnā dictionē .ſ. oīmodā. vnde dicit q̄ homo nō incurrit oīmodā ignorantiā agendoꝝ. per qd̄ qd velit intelligere videat ipſe. ſufficit eni mihi vt ſupra dixi: q̄ de nullo agendo vel vitando habeat ſufficientem notitiam. nam ſiue nullam ſiue aliqualē: nō tamē ſufficientē hēat nō poterit hēre ſm̄ illam actū bonū moraliter vt ſupra accepi ⁊ vere virtuoſum.

Fol.99.col.3 poſt p̄n[m] lineã.3. ¶ Scd̄a pars probata eſt ſupra auctoritate Augu. ſuper ep̄la ad Gal. vbi Ap̄ls ait. vos aūt in libertatē vocati eſtis fratres. ⁊ eſt in.5.c. Dicit eni ibi q̄ iudei ad vetus teſtamētū pertinētes quedam opera legis iplebant que in ſacramētis ſunt .ſ. cerimonialia. Illa vero que ad bonos mores pertinēt oīno nō poterāt. Nō eſt aūt intelligendū quin potuiſſent cū ſpāli adiutorio dei ſi de⁹ ſufficiens auxiliū voluiſſet ꝯferre. Nam ⁊ dauid iam pertinens ad nouū teſtamētū ex dono fidei chriſti futuri vtiq; ipleuit circa Saul mandatū de dilectione ꝓximi: q̄ vtiq; morale eſt ſm̄ q̄ ibi ſententialiter ſubdit Aug. ⁊ ita potuiſſent alij ſi deus auxiliatus fuiſſet. Nec pōt dici q̄ ideo nō poterāt: q: indigebant influentia gn̄ali. nā ⁊ illa etiā indigebat ad faciēdū cerimonialia: ⁊ tamē dicit q̄ ipſi illa faciebant. ergo opꝫ intelligere q̄ pertinentia ad bonos mores nō poterāt ſine ſpāli auxilio dei. Ulterius cū ipſi de moralib⁹ haberēt ſufficientē notitiā ex lege: pꝫ q̄ vltra ſufficientē notitiā de agendis moralr̄ erat eis neceſſariū aliud auxiliū dei ſpāle. ¶ Item idem ad ſimpli. libro p̄mo qd̄ p̄ ait. Omnes porro qui acceperunt legem: preuaricant eam niſi per gratiā cōſequanſ poſſe q̄ iubet. nec h̄ per gr̄am pōt accipi influentia generalis: quoniā nec ſine illa eſt preuaricatio legis. ſaltem quo ad precepta negatiua: igitur vltra notitiā de agendis moralibus que vtiq; ſufficienter habetur per legē neceſſariam eſt ad agendum q̄ iubet lex aliud dei auxiliū ſpāle.

Fol.99.col.3 circa finē lineã.19. ¶ Hanc partē antecedentis que eſt tertia ꝯcluſio mea vbi dicis ꝓbaui aliquibus rationibus quas ſoluere ſumpſit reuerendus Magiſter p̄dictus tamē meo iudicio nō ſunt ſufficiēter ſolute. P̄ma eni ratio fuit h̄. Si habita ſufficienti notitia de aliquo volendo vel nolendo. agendo vel non agendo: pōt homo ſine ſpāli dei auxilio ꝯformiter velle vel nolle. agere vel nō agere. ſeqtur q̄ vel nō ad ſingulos actus gratia ⁊ ſpeciale adiutoriū dei daſ. vel ſi daſ ſuperflue daſ. ꝯñtia eſt euidens ⁊ ꝯñs eſt falſū: vt pꝫ ex ſuppoſitione quarta quā feci tunc ad ꝓbandū ꝯcluſionē primam. ¶ Ad hanc rationem dicit reueren. magi. p̄ſa. verum fuit q̄ gratia que dicit ad ſingulos actus dari eſt gr̄a gratū faciēs. ⁊ hoc multipliciter ꝓbare conatus eſt. ¶ Secundo dicit. q̄ in nobis ſunt duo genera actuū .ſ. intelligere ⁊ velle. Et vterq; pōt accipi dupliciter .ſ. vt habent imediatum ordinem ad ciuilitatē angelicam ſm̄ illud. eſtis ciues ſanctoꝝ: ⁊ vt habent imediatū ordinem ad ciuilitatem humanam vel regimen morale humanum. Item cum dicitur gratia dei ad ſingulos actus dari. dicit q̄ poteſt ibi fieri diſtributio pro ſingulis generū ⁊ pro generibus ſingulorum. ¶ Nunc ad rationem dicit q̄ ſi illi actus intelligere ⁊ velle accipiantur vt habent ordinem ad ciuilitatē angelicam: ſic neceſſarium eſt auxilium illud ſpeciale ad ſingulos actus ſi fiat diſtributio pro generibus ſingulorum: q: non ſolū tale auxilium ſpeciale eſt neceſſarium ad intelligere ſed ad velle: qd̄ eſt contra Pelagium. Si vero accipiantur iſti actus vt habeat ordinem ad ciuilitatem humanam preciſe: ſic tale auxiliū ſpeciale nō eſt neceſſarium ad ſingulos actus ſi fiat diſtributio pro ſingulis generum: q: ſubintelligere ⁊ velle eſt accipere aliquos bonos actus etiam ſm̄ me vt dicit ad qd̄ tale auxiliū ſpeciale .ſ. gratie gratum facientis non concurrit non eſt tamē accipere aliquem actum in nobis ſm̄ iſtum ordinem ad quem nō ſit neceſſarium dei auxilium: ſed tale auxilium non eſt auxiliū ſpeciale vt ego accipio: ſed eſt auxilium per influentiam generalem: ⁊ hoc etiam eſt contra Pelagium qui ponebat rectū intelligere eſſe a deo: ſed non velle. niſi quatenus dederat voluntatem. ¶ Breuiter h̄ reſponſio conſiſtit in hoc: q: cū in illa cōfeſſione Pelagij qua probaſ conſequens eſſe falſum dupliciter gratiam dei atq; adiutorium ad ſingulos actus dari non ſit diſtributio pro ſingulis generum: ſed pro generibus ſingulorū: ⁊ intelligitur de actibus habentibus imediatū ordinem ad ciuilitatem angelicam: ⁊ nomine gratie ſpecialiter gratia gratum faciens eſt accipienda. ¶ Contra iſtam reſponſionem oſtendo primo q̄ ibi fiat diſtributio pro ſingulis generum: ⁊ hoc dupl'r p̄mo arguendo ex dictis ſic. Illa ꝯfeſſio Pelagij ſm̄ hunc vene. magi. intelligitur de actibus habentibus immediatum ordinē ad ciuilitatem angelicam: aut per actus habentes ordinem ad ciuilitatem angelicam intelligit iſte Magiſter actus qui fiunt ex amore dei: ⁊ per habentes ordinem ad ciuilitatem humanā intelligit actus factos ex amore ſeculi iuxta diſtinctionem gloſe ibi vbi ſcribitur verbum per ipſum allegatum .ſ. eſtis ciues ſanctorum: que ſm̄ duos amores dei: ſcilicet ⁊ ſeculi duas ciuitates diſtinguit: ⁊ tūc ſequitur q̄ iſti actus qui dicuntur habere ordinem ad ciuilitatem humanam non ſunt moraliter boni: ſed vitioſi ⁊ culpabiles: q: ſm̄ gloſam ibi amor ſeculi ciuitatē Babylonicam facit. hoc autem eſt contra ipſum qui dicit eos eſſe bonos ⁊ rectos. Aut per habentes ordinem ad ciuilitatem angelicam intelligit actus meritorios vite eterne quibus iam homo eſt quodāmodo ciuis celeſtis hieruſalem. per alios vero intelligit actus non meritorios vite eterne: ſed tm̄ moraliter bonos: quibus homo ciuis eſt ciuitatis mundane bene moraliter recte. Et tunc ſequitur q̄ aliqui ſingulares actus meritorij fiunt ab homine ſine ſpeciali adiutorio gratie: ⁊ cū ſolo adiutorio influentie generalis. q̄ non videtur conſonum cōmuni doctrine ſanctorum ⁊ doctorum aliorum. patet conſequentia: quia ſi nulli eſſent huiuſmodi: iam gratia dei de qua fit ſermo in cōfeſſione illa Pelagij daretur ad ſingulos actus. intellecta diſtributione pro ſingulis generū. cuius oppoſitū dicit. ¶ Secundo id ipſum probo abſolute. ⁊ primo ex confeſſione Pelagij alibi per eum repetita vt recitat Augu. lib. primo de gratia Chriſti ⁊ peccato originali cap̄.2. loquens Albine: piniano atq; melanie quibus ſcribit librum illum. Ait enim ſic. Scripſiſtis mihi cū Pelagio vos egiſſe vt quecūq; aduerſus eum dicerentur ſcripto damnaret. eūq; dixiſſe audientibus vobis. Anathemo qui vel ſentit vel dicit gratia dei qua Chriſtus venit in hūc mundum peccatores ſaluos facere non ſolum per ſingulas horas aut per ſingula momenta: ſed etiam per ſingulos actus noſtros non eſſe neceſſariam: ⁊ qui hanc conantur auferre penas ſortiantur eternas. puto autem q̄ nullus diceret illum terminum ter repetitum aliam h̄: ⁊ aliam ibi: ſed ſimilem in omnib⁹ partibus auctoritatis facere diſtributionem. ⁊ conſtat q̄ cum dicitur per ſingulas horas aut per ſingula momenta: diſtributio fit vtrobiq; pro ſingulis horis ⁊ momentis in quibus homo operatur: ita vt in nulla bene poſſit operari ſine gratia: ⁊ per conſequens ſimiliter fit diſtributio pro ſingulis actibus cū dicitur ad ſingulos actus: ita vt intelligatur nullū poſſe bene fieri ſine gratia: ac per hoc eſt diſtributio pro ſingulis generū. ¶ Secundo idem probatur: ex probatione cogente Pelagium ad illam cōfeſſionem faciendam. Refert enim Augu. in epiſtola ad Paulinum nolanū epiſcopum. duo verba Apoſtoli inter alia fuiſſe obiecta Pelagio .ſ. illud. Non eſt volentis neq; currentis ſed miſerentis eſt dei. ⁊ illud. Non ego ſed gratia dei mecum: ⁊ dicit Augu. non hoc dictum eſſe quia nulla eſt hominis volūtas atq; curſus: ſed quia nihil poteſt niſi illo miſereatur. Nec Apoſtolus dixit ⁊ ego ſed dixit: non ego autem ſed gratia dei mecum: non quia ipſe nihil boni ageret: ſed quia nihil ageret ſi illa non adiuuaret: igitur Pelagij confeſſio ſubſequens ſm̄ intentionem epiſcopalis illius iudicij talis fuit vt intelligeretur nullū omnino actum bonum nos agere ſine adiutorio gratie: quod per illa verba non ſignificatur niſi fiat diſtributio pro ſingulis generum. ¶ Secūdo probo q̄ illa confeſſio ſit intelligenda vniuerſaliter de omnibus actibus moraliter bonis ſiue ſint meritorij ſiue non ſeu ad quācūq; ciuilitatem pertineant. Naꝫ ſi detur oppoſitū ſequitur q̄ homo ſine ſpeciali adiutorio dei cum ſola generali influentia illius poterit implere omnia mandata legis: ſaltem quantum ad ſubſtantiā operū. Qd̄ non eſt verum vt pro nunc ſuppono: ⁊ eſt expreſſe contra determinationem ſancti Thome p̄ma ſecunde. q.109. articulo quarto q̄ mihi nunc ſufficit contra hunc ven. ma. ⁊ conſequentia apparet: quia ſm̄ hunc Magiſtrum ad quemlibet actum moraliter preciſe bonum ſufficit homini adiutorium influentie generalis. Cum igitur in illa confeſſione fiat diſtributio pro ſingulis generum: ⁊ ipſa intelligatur generaliter de omnibus actibus moraliter bonis vt probatum eſt ⁊ ibi adiutoriū gratie capiatur pro adiutorio ſpeciali, etiam ſm̄ hec inueni Magiſtrum

qui dicit ibi nomine gratie gr̄am gratū facientē ſignificari. ſe
quit̄ q̄ ad quelibet ſingularē actum bonum eſt nobis neceſſa
riū ſpūale auxiliū dei. ex quo ſeq̄t intētū. ¶ Sed tunc reducitur
illud ɔtra me cū poſuerim aliquos nō hn̄tes gr̄am gratū facie̅
tē facere aliquos actus bonos moralr̄. igit̄ nō ad ſingulos actus
dat̄ gr̄a de qua eſt ɔfeſſio illa pelagij. Nā vt dicit dict⁹ veñ. ma.
illa eſt gr̄a gratū faciēs. dico hic q̄ ibi illud nomē gr̄e nō ſtat tm̄
ꝓ gr̄a gratū faciēte. ¶ Oppoꝫ huiꝰ ipſe ꝓbauit 4°. ꝑ ex ep̄la. 5.
epiſcopoꝝ ad papā Innocētiū ex q̄ habet̄ q̄ gr̄a illa de qua qꝺ
ɔtra pelagiū vertebatur nō eſt illa qua creati ſumus: ſꝫ qua ab
iniq̄tate iuſtificamur. ⁊ qua ꝑdeſtinati vocamur: iuſtificamur: ⁊
gl̄ificamur. Sed talis eſt gr̄a gratū faciēs. ¶ Scd̄o ex v̄bo Aug.
in ep̄la ad vitalem. Nō ergo dicamus gr̄aꝫ doctrinā. ſꝫ agnoſca
mus gr̄am q̄ facit ꝓdeſſe doctrinā ſine qua videmꝰ ēt obeſſe do
ctrinā. ecce q̄ loq̄t de gr̄a gratū faciēte. ¶ Tertio ex verbis que
met allegaui in illa quarta ſuppōne. loq̄tur. n. ibi vt ait iſte ma.
de gr̄a que eſt cōis maioribus ⁊ paruulis. illa aūt eſt gr̄a gratum
faciens. ¶ Quarto. q̄ʒ ibidem dicitur ſcimus gr̄aꝫ nō omnibus
dari. Aut igit̄ intelligit̄ de gr̄a gratū faciente ⁊ habet propoſitū.
Aut de moti̇ ad bonū actum ⁊ hoc eſt falſum q̄ʒ talis dat̄ oībus
hominibus etiā ſm̄ me vt ait. ⁊ ſm̄ auctoritatem decreti. de pe.
di. 4. ⁊ eſt criſo. Nemo vidēs malos proſperitatē habere turbe
tur: q̄ʒ nō poteſt malus in omnibus malus eſſe ſed habet aliqua
bona. nec homo in oībus bonū eſſe: ſed hꝫ aliq̄ mala. ¶ Ad iſta
rn̄°. Ad ꝑm̄ dico q̄ noīe gr̄e qua iuſtificamur non ſolum gratia
gratū faciens que eſt habitus quidam infuſus quam quicūq̄
habet eſt iuſtus itelligit̄: ſed ēt alie gr̄e gratis date illā p̄ueniē
tes vel ɔcomitantes in anima ⁊ gratuite quelibet diuine motio
nes ⁊ inſpirationes ⁊ vocationes interiores vel exteriores con
currentes vel diſponentes ad iuſtificationeꝫ peccatoris. Et hec
pꝫ ēt per verba ab ipſo allegata: quos inq̄t ꝑdeſtinati vocamur
iuſtificamur ⁊c̄. certū eſt q̄ vocatio nō eſt gratia gratū faciens:
pꝫ etiam: q̄ʒ cōſtat q̄ fides chriſti ſeu credere in chr̄m: claudit̄
ſub noīe gr̄e ſpūalis de quo ſancti loquuntur ɔtra pela. ⁊ vitaleꝫ
maxime: ⁊ tn̄ fides pertinet ad gr̄am iuſtificationis cuꝫ ſine ipa
impoſſibile ſit placere deo aut iuſtū eſſe. ¶ Patet etiā ex aucto
ritate Aug. lib. ꝑ ad ſimpli. q. 2. quam allegaui in veſperis meis:
quā ſi bene cōſideraſſet reuerendus ma. forte nō ſic dixiſſet. Ait
enim Aug. Incipit homo percipere gr̄am ex quo incipit crede
re deo vel interna vel externa admonitione motus ad fidem: ⁊
ſubdit. Sed in quibuſdam eſt tāta gr̄a fidei quāta nō ſufficit ad
obtinēdum regnū celoꝝ ſicut in cathecuminis. ſicut in ipſo cen
turio qn̄ q̄ ſacrorum participatione incorporaret̄ eccleſie. ⁊ po
ſtea. ſunt inquit inchoationes quedam fidei in conceptionibus
ſiles. Nō tn̄ ſolū ɔcipi ſed etiā naſci opus eſt vt ad vitam perue
niatur eternam. Nihil tn̄ boniꝫ ſine gratia miſericordie dei: q̄ʒ
⁊ opera ſi qua bona ſunt ɔſequuntur vt dictū eſt illam gratiam
nō precedunt. Quā rē volens perſuadere ap̄ls ſicut alio loco di
cit. gratia enī dei ſalui facti ſumus ⁊ nō ex nobis ⁊c̄. Ecce q̄ oēs
tales incohationes ⁊ cōceptiones clauduntur ſub nomine gra
tie qua ſaluamur: ⁊ tamen aliq̄ tales ſunt in non habentibus
gratiam gratum facientē. ¶ Ad 2m̄ dīm q̄ etiam gratuita mo
tio qua deus facit mentē aſſentire doctrine dicitur gratia que
facit prodeſſe doctrinam. vnde ſubdit ipſe ſtatim. Nō enim ora
mus pro infidelibus vt ſiat eoꝝ natura. i. vt homines ſint: aut vt
doctrina eis predicetur quam malo ſuo audiunt ſi non credūt.
Sed oramus vt voluntas corrigatur doctrine cōſentiatur natu
re ſanet̄. Nō oīs aūt q̄ doctrine cōſentit credendo habet gr̄am
gratum facientem. ¶ Ad 3m̄ dico ꝑ: q̄ in tota illa auctoritate nō
dicit̄ q̄ illa gr̄a ſit cōis maioribus ⁊ minoribus. Sed dicit̄ ſcimꝰ
gratiā nec maioribus nec minoribus ſm̄ merita nr̄a dari. ¶ Se
cundo dico q̄ maioribus ⁊ minoribus eſt aliqua gratia commu
nis que non eſt gratia gratum faciens. ſic fides infuſa. Non ſe
quitur aūt gratia de qua loquitur eſt cōis maioribus ⁊ paruulis
gratia gratum faciens eſt cōis maioribus ⁊ paruulis. igitur gra
tia gratū faciens eſt illa de qua ibi loquitur. ¶ Ad 4m̄ dicendū
dico ꝑ: q̄ illa maior diſiunctiua nō eſt ſufficiens: nam vt iā dixi
multiplex eſt gr̄a ſpālis alia a gr̄a gratū faciente. ⁊ a gratia mo
uente ad actum. ¶ Scd̄o dico q̄ illa gr̄a que datur ad ſingulos
actus bonos eſt gratioſa motio qua deus facit hominem bene
velle vel bn̄ facere ſicut declaui in ꝑ° ɔcl̄one mea. ⁊ dico q̄ iſta nō
eſt cōis oībus hoībus. nec vnq̄ dixi oppm̄. vn̄ neſcio quo dicat
q̄ ſm̄ me hec eſt oībus cōis. Nec auctoritas decreti ꝓbat ſuuꝫ
ꝓpoſitum: q̄uis enim in quolibet hoīe ſint aliq̄ bona gratis da
ta: vt bona nāe ⁊ bona fortune ſm̄ que q̄s dicit̄ hr̄e ꝓſperitateꝫ
de q̄bꝰ loq̄tur auctoritas illa. nō ſeq̄t ex hoc q̄ quēlꝫ hoīem deꝰ
faciat bn̄ moralr̄ velle vel agere. ¶ 2a rō mea ad ɔcl̄onē fuit ꝫ.
Si habita ſufficiēti noꝰ volūtas pōt ſine ſpāli adiutorio confor

miter velle: ſequit̄ q̄ ad implendā legeꝫ ſeu ad faciendū que lex
imperat ſufficeret hoī lex ipſa ⁊ notia eius nec vltra idigeret aꝰ
adiutorio dei. q̄ eſt ɔtra Ap̄lm in pl̄ibus locis. Et ſilr̄ ɔtra Aug.
in ep̄la ad Aſſeticū q̄ dicit q̄ hoc dicentes: nō nole: ſed tn̄ errore
iudaizant. ¶ Ad hāc r̄ndet. q̄ ad implēdā legē quantū ad ſubſtā
tiam mādatorū ⁊ q̄ntum ad aſſecutionē vltimi finis non ſufficit
notia legis ſine gr̄a gratū faciente. Sꝫ bene ſufficit q̄ntū ad ſub
ſtātiā mādatoꝝ ⁊ attinctionē imediati finis humani regiminis
nālis. ſine ſpāli auxꝰ. non tn̄ ſine influentia gn̄ali. ¶ Sed ꝫ rn̄ꝰ
ɔcedit vt vꝫ ꝓpom̄: q̄ʒ cū implere mādata cū aſſecutione vel at
tinctione vltimi finis nō ſit aliud q̄ agere opera nobis iuſſa ꝓꝑ
deū: q̄ʒ nec alr̄ pōt intelligi q̄ viator attingat vltimum finem: ſi
ſic nō pōt ſine gr̄a ſpāli implere ſequitur q̄ non poſſit agere bn̄
moralr̄ ſine gr̄a ſpāli. q̄ʒ vt ꝓbatū eſt ſupra in 4a ɔcl̄one ꝑmi ar
ticuli: nullus actus eſt moralr̄ bonus niſi ſit factus vltimate ꝓꝑ
deū. ¶ Et q̄ dicit̄ de iſto fine regiminis nālis vꝫ eſſe ad placitū
deū. q̄ʒ nullus eſt debitus finis humani regiminis niſi deus ipſe.
⁊ q̄cunq̄ ad aliū vel ſm̄ aliū finem ſe regit fruit̄ creatura ⁊ erro
nee viuit. ¶ 3° probaui illā ɔcl̄onē. ꝑ determinationē cōcilij mi
leuitani. Si quis dixerit gr̄am dei per ieſuꝫ chriſtū ⁊c̄. vt ſupra.
Vtrūq̄ꝫ enim eſt donū dei ⁊ ſcire q̄d facere debeamus. ⁊ dilige
re vt faciamus. ¶ Rn̄det: q̄ vtrūq̄ꝫ eſt donū dei: q̄ʒ ad vtrunq̄
agit ſm̄ influētiā gn̄alē. ¶ Sed hec rn̄ſio excluſa eſt in ꝑcedenti
ɔcl̄one. ¶ Cōfirmaui per articulū pariſiēſem. q̄ dicit fuiſſe erro
rē pelagij q̄ ad rectitudinē volūtatis ſufficit ſcia. ¶ Rn̄det. d.
triplicē eſſe rectitudinē. vnā que excludit oēm ſortitā iīnē tam
ſm̄ actū q̄ ſm̄ reatū. ⁊ dīc q̄ ad iſtā ſufficit ſcia agibilis particu
laris eſt error pelagij. ¶ Aliā que eſt i recto ordine operis ime
diate finē vltimū ſimplr̄ attingentis. quale eſt opus meritoriū.
⁊ de hac ēt eſt error dīc q̄ notitia agibilis ſufficit. ¶ Tertiaꝫ q̄
cōſiſtit in recto ordine op̄is finem humani regiminis naturalis
moralr̄ attingētis. ⁊ de tali rectitudine nō eſt erroneū dicere q̄
ſufficit notitia cū influentia generali. ¶ Sed iſta rn̄ſio excludit̄
per id qꝺ proxime dcm̄ eſt. videlicet nunq̄ opus eſſe rectuꝫ niſi
ſiat vltimate actu. ſ. vel habitu ꝓꝑ vltimum finem qui deus eſt.
¶ Quarto probaui ɔcl̄onē: ⁊ dixi q̄ iſtud me multuꝫ mouebat.
Nā non obſtante q̄ pelagius poneret nos ad bene volendum
⁊ agendum iuuari a deo inq̄ntū iuuabat poſſibilitatem nature
dando doctrinam ⁊ notitiam de agendis: q̄ʒ tn̄ vltra hoc nō po
nebat q̄ ēt ipſum bonū velle ⁊ bonuꝫ opus habemus ex gratia
dei: ſed ex nobis per liberū arbitriū eū erraſſe dic̄ Aug. Et iſtū
per plures auctoritates Aug. declaraui que reuerēdus Magi
ſter nō curauit recitare. ¶ Ad hoc dixit ven. ma. q̄ error pela
gij in hoc q̄ cū ſint in nobis duo gn̄a actuū. ſ. intelligere ⁊ velle.
pelagius vnū. ſ. intelligere poſuit eſſe opus dei. Aliud aūt. ſ. vel
le dixit eſſe opus ſolius volūtatis. Si aūt poſuiſſet etiā ipſe vel
le eſſe opus dei mouētis ſm̄ generalē influentiā nō erraſſet nec
vlla cōtrouerſia fuiſſet īter ipm̄ ⁊ catholicos. ¶ Sed iſta rn̄ſio
ſalua re. nō valet. ꝑmo quidē q̄ʒ falſuꝫ eſt q̄ dicit. ſ. q̄ pelagius
poſuit ipſuꝫ velle eſſe opus ſolius volūtatis: ſic. ſ. q̄ ad ipm̄ nō
requirat̄ influentia dei gn̄alis. Et hoc pꝫ ꝑmo ex dicto celeſtij
qui in omnibus ſic ſecutus eſt pelagium vt dicit Augu. in lib. de
hereſibus caꝑ. penul. q̄ ſectatores eoꝝ etiam celeſtiani nuncu
pent̄. Ipſe ſi quidem vt recitat Augu. in de perfectione iuſtitie
caꝑ. 5. dicebat impium eſſe alicuius rei aliū auctorem inducere
preter deū: volebat igit̄ q̄ ipſius actus volūtatis deus eſſet au
ctor. q̄ verum nō eſſet ſi ad ipſum nec dei generalis influentia
eſſet neceſſaria. ¶ Secundo idem colligit̄ ex ꝓprio dicto pela
gij. Nam vt recitat Augu. in ꝑmo lib. de gratia chriſti ⁊ pecca
to originali caꝑ. 4. ⁊ ego allegaui in veſperijs meis pelagius in
lib. ſuo. 3. pro libero arbitrio. dixit q̄ poſſibilitas boni in nobis
eſt a deo: ſed ipſa operatio eſt a nobis. ⁊ declarādo per exem
plum dicebat. Qꝺ poſſumus videre oculis noſtrū nō eſt. q̄ v̄o
aut bene aut male videmus hoc noſtruꝫ eſt. Et vt gn̄aliter vni
uerſa cōplectar q̄ poſſumus omne bonū facere. dicere cogita
re illius eſt qui hoc poſſe donauit: qui hoc poſſe adiuuat. Qꝺ
v̄o bene vel agimus vel loq̄mur vel cogitamus noſtrum eſt: q̄ʒ
ꝫ oīa vertere in malū etiā poſſumus. Ex q̄bus pꝫ q̄ ita malum
velle ⁊ malū opus pelagius dixit noſtrū eſſe ⁊ nō dei: ſicut bonū
velle ⁊ bonū opus: ſed ſi intellexiſſet q̄ vtrūq̄ eſſet ſic noſtrum
q̄ ad neutrū cōcurreret influentia generalis dei: ita erraſſet in
negando opus malū ⁊ velle malū eſſe a deo ſicut in negando q̄
bonū velle ⁊ bonū opus ſit ab illo: ⁊ ſancti ſic reprobaſſent illuꝫ
in illo ſicut in iſto. in illo autem nuſq̄ reperitur reprobatus:
quinimo idipſum dicunt omnes ſancti. igitur nō negauit gene
ralem dei influentiam abnctu bono: ſed quādam ſpecialē que
ita eſt reſpectu boni actus q̄ non reſpectu mali. ¶ Secundo
deficit. Reſpondeo quod quicquid intenderet pelagius: pcilla

ti ꝛ ſancti voluerūt aſſerere quādā influētiā ſpālē ſeu ſpāle adiutoriū reſpectu actus voluntatis conformis notitie habite de agendis neceſſarium eſſe homini preter influentiā gnālē. ꝛ hoc pȝ pͥmo. qꝛ certū eſt ꝙ per gr̄am dei per ieſum chr̄m. ſancti nō intelligunt influentiam generalem. vnde nunq̄ aliquis diceret ꝙ nos non poſſumus concupiſcere vel mechari niſi adiuti per gratiā dei que eſt per ieſum chriſtū dn̄m nr̄m. cum tn̄ neutrū poſſumus nō adiuti per influētiam gnālem. Cōciliū aūt dicit: ꝙ ad vtrunq̄. ſ. ad ſcire quid eſt faciendū. ꝛ ad diligere vt faciamꝰ: iuuat nos gratia dei per ieſum chriſtū. Augu. quoq̄ oſtendens cōtrouerſiā pelagij ꝛ catholicorū vt recitaui in veſperijs meis: ait lib. pͥmo. de gr̄a chriſti ꝛ peccato originali. ca. 47. Si confiteretur nobis pelagius etiā ipſam voluntatē ꝛ actionez diuinitus adiuuari: vt ſine illo adiutorio nihil bn̄ velimus ꝛ agamus. eāq̄ eſſe gratiam dei per ieſum chriſtū dn̄m noſtrum in qua nos ſua nō noſtra iuſtitia iuſtos facit vt ea ſit vera noſtra iuſtitia que nobis ab illo eſt nihil de adiutorio gratie dei quaſi tum arbitror inter nos cōtrouerſie relinquet. Ecce ꝙ controuerſia nō eſt de influentia generali: ſed de gratia dei per ieſum chriſtū. ¶ Itez in epiſtola ad hylarium ſiracuſanū reprobans a propoſito errorem pelagij. valet inquit liberū arbitrium ad bona opera ſi diuinitus adiuuetur. Deſertum vero dei adiutorio qualibet ſcientia legis excellat nullo modo habebit iuſtitie ſoliditatez ſed inflationem impie ſuperbie ꝛ exitioſum tumorem. hic patet ꝙ illud adiutoriū eſt neceſſariū ad bona opera: ſine quo poteſt niſi mala. Sed certum eſt ꝙ ſine generali influētia non poteſt mala opera. igitur aliud eſt adiutorium ꝙ requiritur ad bona. ꝛ precise bona moraliter. qꝛ ſine illo habebit inflationem impie ſuperbie et exitioſum tumorem. que vtiq̄ non ſunt bona moraliter ſed vitioſa. ¶ Preterea vt ſupra tetigi. Si ad bona moralia nō meritoria ſufficeret nobis generalis influentia: cuȝ etiaȝ ad talia homini ante peccatum fuiſſe generalis influentia neceſſaria in quo eſſet infirmatum liberum arbitriū in nobis? conſtat enī ſm doctrinam ſanctorū ꝙ ipſe ſine gratia gratuȝ faciente non potuiſſet agere meritorie: ꝛ per conſequens cum ſola influētia generali ꝛ alijs cōmuniter gratuitis ſuperadditis non potuiſſet ad maius bonuȝ q̄ ad morale non meritorium. Quomodo ergo poſſumꝰ dicere ꝙ ad talia nobis ſufficiat influētia gnālis?

Fol. 100. col. 2. circa finez lineę. 14. ¶ Quarta rō ſua ē. Si hō p pñte ſtatu ſtās ſub ſola īfluētia gnāli hita ſufficiēti notitia qd moralr circa ipſum ſit agēdū nō poſſet velle ꝯformiter vel agē ſeq̄ret ꝙ chr̄s vane dixiſſet. Oīa q̄cūq̄ vultis vt faciant vobis hoīes hoc facit illis. Matthei. 7. naȝ in hoc precepto ꝙ eſt legis naturalis omnia precepta legis moralia cōplectūtur. ¶ Hic dico primo ꝙ ſi hec ratio ſit efficax: ſimiliter concludetur ꝙ homo in ſtatu nature corrupte poteſt cum ſola dei influentia generali implere omnia mandata legis moralia: quantū ſaltem ad ſubſtantiam operis cuius oppoſitum: vt ſupra dixi ex intentione determinat ſanctus Tho. prima ſecunde q. 109. articulo. 4. ꝙ mihi ſufficit contra eum. conſequentia peret. tum qꝛ quolibet tale deus precepit homini: ꝛ ſm ſuam argumentationem vane precepiſſe niſi homo in hoc ſtatu cum ſola dei generali influentia poſſet implere. ¶ Tum qꝛ ſm ipſum in illo precepto legis nature omnia moralia complectūtur: ꝛ illud poteſt homo vt dicit implere cū ſola influentia generali. ¶ Reſpondeo ergo ad rationem negando conſequentiam. ¶ Deinde iſte reuerendus magiſter volens arguere contra primam concluſionem quam in veſperijs meis poſui. Probat primo ꝙ ex dictis meis ſequitur ꝙ omnis actus hominis infidelis eſt dānabilis. ꝛ ſimiliter in omnibus charitate ꝛ gratia carentibus. Et ſic ex hoc quedam inconuenientia deducit. ¶ Ego autem dico ꝙ nunq̄ dixi nec dico ꝙ in omnibus carētibus charitate et gra. accipiēdo charitatez ꝛ gratiaȝ pro illo habitu diuinitus infuſo quam cōmuniter vocamus gratiam gratum facientem ꝛ. qui nec infidelibus nec inexiſtentibus in peccato mortali vnq̄ reperitur. ſm quem ſenſum iſte ven. magiſter in ſuo vlteriori proceſſu videtur accipere omnis actus ſit damnabilis. quinimmo expreſſe dixi oppoſitum ponens tam in cathecuminis q̄ in hominibus chriſtianis in peccato mortali exiſtentibus ꝛ per conſequens charitate illa ꝛ gratia de qua loquitur carentibus multos eſſe actus moraliter bonos: licȝ non meritorios vite eterne. ꝛ oppoſitum huius dico ex nullo dicto meo ſequi. De actibꝰ autem hominum ſimpliciter infidelium: vtrū omnes ſint dānabiles vel non: nihil dixi: nec pro nunc dico. Sed alias deo dāte ꝙ videbitur dicam. nam de hoc habui vnam queſtionem in diſputatione de quolibet. ¶ Probat autem iſte magiſter ven. ꝙ ex dictis meis ſequatur omnem actum hominis non habentis gr̄am gratū facientē eſſe damnabilem. primo ſic. Omnis actus eſt culpabilis cui deficit aliqua circumſtantia requiſita ad hoc ꝙ ſit virtuoſus. Omnis actus hoīs nō habentis gratiam gratum facientem eſt huius. ergo ꝛc̄. probatur minor: qꝛ deficit ſibi ordo ad vltimum finem. ¶ Reſpondeo concedendo maiorez de actibus moralibus proprie. Minorem autem nego. ꝛ ſimiliter ꝙ aſſumitur ad probationez eiuſdez. ¶ Secundo ſic omnis actus moralis non diligentis deuȝ propter ſe actu vel habitu eſt culpabilis. Omnis actus non habentis charitatez eſt huius. ergo ꝛc̄. Maiorem habet ex dictis meis. minorez probat quia ſm me vt dicit: ad dilectionez requiritur voluntatez conuerti totaliter in deuȝ ꝙ non poteſt eſſe in eo cuius volūtas eſt a deo auerſa cuiuſmodi eſt carens gratia. eſt etiaȝ actus non diligētis deū habitu cuȝ non habeat charitatez. ¶ Reſpondeo negando minorez. Ad probationē dico ꝙ aliquando chriſtianus non habēs charitatez illaȝ habitualez infuſam ſeu gratiaȝ gratuȝ facientez actualiter adiutus a deo diligit deuȝ propter ſe. ꝛ voluntas eius conuerſa eſt actualiter in deuȝ ꝛ non auerſa. Aliquando etiā habitu non quidez charitatis infuſe: ſed charitatis acq̄ſite. Puta ſi diu fuit in gratia ꝛ habuit charitatez infuſaȝ frequēti exercitio actuuȝ diligendi deuȝ propter ſe acquiſiuit ſibi habitum ad actus ſimiles naturaliter inclinantez qui etiam poſt peccatum mortale remanet in ipſo amiſſa charitate infuſa. ꝛ ideo non eſt conſequentia. non habet charitatem infuſaȝ: igitur non diligit deū habitu propter ſe. ¶ Tertio arguit ſic. In nō habente charitatez virtutes vel habitus qui videntur virtutes ſunt vitia: ergo ꝛ actus ſunt culpabiles. ꝛ ſi actus virtutuȝ ſunt culpabiles: qui actus poſſunt eſſe non culpabiles? ¶ Reſpondeo diſtinguendo de talibus habitibus. Naȝ aut ſunt acquiſiti ex actibus non vltimate relatis in deuȝ ſeu alia debita circūſtantia carentibus ꝛ ſic dico ꝛ dixi in meis veſperijs ipſos eſſe vitia ꝛ nō veras virtutes. ꝛ vlterius etiaȝ concedo actus ſm ipſos elicitos eſſe culpabiles. Sed dico ꝙ non omnes actus cuiuſlibet hominis non habentis charitatez ſunt eliciti mediātibus talibus habitibus. quinimmo aliqui ſunt eliciti mediantibus habitibus acquiſitis ex actibus omnibus circūſtantijs requiſitis ad hoc ꝙ actus ſit vere virtuoſus circūſtantionatis. Sicut eſt in homine chriſtiano qui diu vixit in exercitio virtuoſoruȝ actuuȝ. nunc autem ex aliquo mortali pctō caret gratia. Aut illi habitus ſunt acquiſiti ex actibus in deuȝ relatis ꝛ omnibus requiſitis circumſtantijs circumſtantionatis. ꝛ tunc dico ꝙ illi etiaȝ dum eos habens nō habet charitatez non ſunt vitia nec oppoſituȝ vnq̄ dixi. ¶ Preterea. adhuc ad argumentuȝ dico. ꝙ eſto ꝙ actus eliciti ſm tales habitus vitioſos ſint culpabiles: non ſequitur: ꝙ oīs actus alius actus illius hominis ſit culpabilis. Nam ex ſpeciali adiutorio dei poterit habere aliquez actuȝ bene circumſtantionatuȝ non elicituȝ ſm aliquez habituȝ vitioſum. ꝛ hoc frequenter contingit. ſicut patet in his qui praue ꝛ ſeculariter habituati inſpirante adiuuanteq̄ deo in multis bene proponunt ꝛ operantur contra inclinationes ſuorum habituuȝ vitioſorum. ¶ Quarto ſic. Omnis actus moralis non recte ſapientis nec recte intelligentis eſt culpabilis. Omnis actus moralis hominis non habētis gratiam eſt huius. probatur per me: qꝛ nemo recte ſapit aut recte intelligit niſi qui habet dona ſpiritus ſancti. Sed non habens gratiaȝ non habet dona ſpiritus ſancti. ergo ꝛc̄. ¶ Ad iſtaȝ rationez reſponſum eſt ſupra virtualiter vbi oſtenſum eſt ꝙ vltimatuȝ eius fundamentuȝ. ſ. ꝙ non habens charitatez nō habeat donuȝ ſpiritus ſancti eſt falſuȝ in multis. ¶ Ad alia inconuenientia que ex primo aſſumpto deducebat non oportet me reſpondere. cuȝ iſtud aſſumptuȝ ſibi negē: nec ipſe illud probet ſufficienter vt videtur. cuȝ omni tamen reuerentia ſemper loquendo. ¶ Ad argumētū. q. dico ꝙ vtiq̄ adam poſt peccatuȝ potuit bene agere. ſed non ſine ſpeciali auxilio eius. ꝛ ſimiliter ad probationem dico: ꝙ ipſe adiutus auxilio dei ſpeciali penituit de ſuo peccato. alioquin nequaq̄ bene penitere potuiſſet. dicente Augu. de ſi. ad pe. c. 31. ſ. t. ꝛ. n. o. Neminez hic poſſe hominum penitentiaȝ agere niſi quem deus illuminauerit ꝛ gratuita miſeratione cōuerterit. Apoſtolus eniȝ dicit. ne forte det illis deus penitentiam ꝛc̄. Hec ſufficiant pro nunc quo ad dicta huius magiſtri.

¶ Augu. in libro de moribus manicheorum circa principiuȝ. vbi ait ꝙ in catholica dicitur omniuȝ naturarum atq̄ ſubſtantiarū eſſe auctorem deuȝ. nominibus autez nature atq̄ ſubſtantie omnez eſſentiam ꝛ entitatem vniuerſaliter comprehendit. Qđ patet per litterā imediate precedentez qua exponit quid ſignificent apud ipſuȝ nomina iſta. Ait eniȝ. Ipſa natura nihil aliud eſt q̄ id ꝙ intelligitur in ſuo genere eſſe aliquid: itaq̄ vt nos iaȝ nouo nomine ab eo ꝙ eſt eſſe vocamus eſſentiam quaȝ pleruq̄ etiā ſubſtātiā nominamus: ita veteres qui hec noīa nō habebāt pro eſſentia ꝛ ſubſtātia nām vocabāt. Idipſuȝ ḡ malū eſt ſi p̄ter Fo. 110. co. 1. poſt lineā. 56

pertinaciã velitis attẽdere deficere ab eẽntia ꝛ ad idẽ tẽdere vt nihil ſit. Quo circa cũ in catholica ſit oium nãrũ atqꝫ ſubſtãtiarum eẽ auctorẽ deũ ſimul intelligit ab his q hic pñt intelligere nõ eſſe deũ auctorẽ mali. hic clare pꝫ ꝙ nãm hic vocat oẽ ꝙ in ſuo genere eſt aliquid. ꝛ oẽ ꝙ hꝫ eſſe ſeu oẽm eſſentiã. ꝛ p ꝯñs oẽm entitatẽ abſqꝫ vlla exceptione cũ queꝫ ſit ꝛ in ſuo gñe aliquid ſit. ¶ Hãc ẽt intẽtionẽ ꝯfirmant verba que iã recitata ſequuntur abſqꝫ medio. Quõ ingt põt ille qui oium que ſint cã eſt vt ſunt cã eẽ rurſus vt nõ ſint ꝛc. Cũ igit ois entitas ſit cuiuſlibet ẜ ſententiã Aug. deus eſt cã vt ſit. ꝛ certũ eſt eum log de cã efficiente. ¶ Ex dictis iſtis pꝫ: ꝙ mihi ꝛ gloſa quã tenẽtes ꝯcluſionẽ oppoſitã dãt ad auctoritates Aug. qbꝰ dicit frequẽter oẽm nãm ꝛ ſubſtãtiã q̃ deus nõ ẽ eſſe factã a deo. ꝛ ꝙ oium q̃ ſunt deus eſt cã. dicentes eũ per nãm ꝛ ſubſtantiã nõ oẽm eſſentiã ꝛ entitatem velle ſignificare ẜ tm̃ illas q̃ per ſe ſubſiſtunt ꝛ p ſe agere vel pati pñt ꝛ proprio noĩe ſubſtantie appellant vt ſubſtantiam ꝯtra accñs diſtinguimus: nõ eſt ad mẽtẽ Aug. ¶ Cõfirmat ẽt illud p illud ꝙ ipſe ſcribit in de nã boni circa pñm. loquẽs enim de ſpẽ mõ ꝛ ordine: que dicit eẽ cõia bona in reb' a deo factis ait. Hec tria vbi magna ſunt magne nãe ſunt. Ubi parua ſunt parue nãe ſunt. vbi nulla ſunt nulla nã eſt. ꝯſtat aũt in q̃libet eẽntia h tria eſſe vt ibidẽ ẽt ex ſequẽtibus patere põt. igit oẽm eſſentiã Aug. vocat nãm. ¶ Idẽ añs ꝓbat per auctꝫ eiuſdẽ ſup Ioã. homil. pꝰ. vbi ait ꝙ ois creatura parua ꝛ magna ꝛc. ꝛ iterꝫ. Nulla forma ꝛc. vt ſupra allegatũ eſt. ¶ Itẽ. 12. de ci. dei. c. 5. Deus inquit ſumme eſt. atqꝫ ob hoc ab illo facta eſt ois eſſentia que nõ ſumme eſt: qꝛ neqꝫ illi eq̃lis eſſe deberet q̃ de nihilo facta eſſet: neqꝫ vllo mõ eſſe poſſet ſi ab illo facta nõ eſſet. Quid expreſſius dici põt. quid. n. eſt entitas aliud q̃ eſſentia vł ecõuerſo. ¶ Itẽ de ſi. ad pe. cº. ſic. inquit. t. ꝛ. n. d. Sãctã trinitatẽ ſolũ deũ veꝝ rerum oium eſſe viſibiliũ atqꝫ inuiſibilium creatorẽ ꝛc. ois aũt entitas eſt res viſibił vel inuiſibilis. ¶ Cõfirmat hoc per euãgeliſtam dicẽtẽ. Oia per ipſum facta ſunt ꝛ ſine ipſo factũ eſt nihil. i. vt exponit Aug. in de nã boni: nõ eſt factũ ſine ipſo aliquid. igit nõ eſt facta aliqua entitas ſine ipſo: igit quelibet facta eſt facta ab ipſo. Multe aꝯ auctoritates poſſent ad idẽ adduci: ſed iſtas puto ſufficere. pꝫ igit añs. ꝯña probatur: qꝛ ſi cuiuſlibet entitatis q̃ ſit deus ẽ auctor. igit entitas hic eſt actus malus ipſe eſt actor. vel igitur imediate efficiẽs ipſam. vel meᵗᵉ tm̃: vt pote mouens ad agendum illã illud qđ imeᵗᵉ efficit ipſam. hoc zᵐ dici nõ poteſt: qꝛ tunc deo auctore fieret homo deterior: ꝛ ita etiam deus faceret nos facere mala: queadmoduꝫ dictum eſt in. 26. diſt. ꝙ ipſe facit non facere bonam blaſphemum ꝛ hereticum eſt ſentire. relinquitur ergo primum quod eſt intentum. ¶ Nec valet dicere ꝙ ipſe pro tanto eſt cauſa mediata: qꝛ fuit cauſa cauſe immediate. ſ. ipſius voluntatis: eſto ꝙ non moueat voluntateꝫ ad efficiẽᵐ ipſum actum malum. nõ valet inquaꝫ: qꝛ tunc nec vere nec proprie diceret cã eius ſicut nec pꝛ ſor. vere dicitur genitor aut cauſa platonis a ſor. geniti. ¶ zᵒ ſic. Oẽ bonũ qđ non eſt deus eſt ab efficiente deo ꝛ accipio bonũ non tm̃ pro bono moris: ſed ẽt pro bono nature. igitur actus mali ꝛc. Añs pꝫ p illud Augu. 2. de liº. ar. cº. 20. Tu pietatẽ inconcuſſam tene vt nullum tibi bonum vel ſentienti vel intelligenti vel quoquo modo cogitanti occurrat quod non ſit ex deo. Ita eniꝫ nulla natura occurrit que nõ ſit ex deo. per iſtã vltimam clauſulam pꝫ eum loqui velle de bono ẽt nãe. qui ſenſus etiam ex ſequentibus ꝯfirmatur. ſubdit enim. Detracto penitus omni bono non quideꝫ nõ nihil: ẜ nihil oino remanebit. Omne aũt bonũ ex deo. nulla ergo nã eſt que nõ ſit ex deo. Eãdẽ ſniam in pluribus locis ponit. ¶ Cõſequentia ꝓbatur. tũ qꝛ talis actus entitas quedã eſt: ꝛ ois entitas qđdã bonũ: dñte plurics eodẽ Auguſtꝰ ꝙ oẽ qđ eſt inquãtũ eſt eſt bonũ. ꝛ in auctẽ nũc allegata: ait ꝙ detracto penitꝰ omni bono: nihil omnino remanebit. tum qꝛ quilibet actus voluntatis q̃tumcunqꝫ malus perfectior entitas eſt quolibet corporali accidente. igitur quilibet talis actus eſt quoddam bonum. conſequentia tenet ex eo ꝙ multa accidentia corporalia ſunt quorum quodlibet eſt magnum bonum ꝛ nullum eſt quod non ſit aliquod bonum. ſicut ex vtilitatibus prouenientibus cognoſci põt. Añs patet qꝛ quilibet talis eſt actus vitalis ꝛ ſpiritualis. ꝛ per ꝯñs quolibet corporali nobilior. ¶ Cõfirmat per Aug. 9. de tri. c. 10. qui ſpecieꝫ rei exiſtentem in anima probat eſſe nobiliorem ſpe corporali extra cuius eſt ſimilitudo: per hoc qꝛ eſt in meliore natura. vnde ait. Melior eſt tamen imaginatio corporis in animo q̃ illa ſpecies corporis. inquantum hec in meliore natura eſt. i. in ſubſtantia vitali ſicut eſt animus. ¶ Confirmat iterũ. quia ſicut omnis anima quãtũcũqꝫ etiam praua eſt omni corpore melior ẜm nãm ꝛ nobilior vt vult Augu. 3º. de li. ar. c. 5. ꝛ pluribus alijs eiuſdeꝫ libri. Sic omne accidẽs anime eſt quolibet corporis accñte nobilior. ¶ Confirmatur hec ratio ac etiã ꝯcluſio per argumẽtationem qua probat Aug. in de vera reli. c. 34. Omnia eſſe a deo facta. Ipſum inquit quantulũcũqꝫ eſſe bonum eſt. qꝛ ſummum bonum eſt ſumme eſſe. ꝛ ſubdit: qm̃ ſumma ſpecies ſummum bonum eſt. minima ſpecies minimum bonum eſt. Omne autem bonum aut deus aut ex deo. ergo ex deo eſt etiaꝫ minima ſpecies. Sane quod de ſpecie dicitur hoc etiã de forma dici põt. ¶ Itẽ caº. 35. probat mãm eſſe factã a deo ita ꝯcludendo. Nõnullum ergo bonũ eſt ꝛ capacitas forme ꝛ iõ bonoꝝ omnium auctor qui preſtitit formã ipſe fecit ẽt poſſe formari. i. id ꝙ poteſt formari. Cũ igitur actus malus ſit qđdam bonum ꝙ ex dictis etiam probatur. tũ qꝛ eſt aliquod ens. ꝛ vt dicit Augu. quantulũcunqꝫ eſſe bonum eſt. tuꝫ qꝛ eſt aliqua ſpecies eſſentia: qm̃ vt ibidem. ſ. caꝑ. 34. idem ait: quicquid eſt quantulacũqꝫ ſpecie ſit neceſſe eſt. ſi argumentatio Augu. valida eſt vtiqꝫ concluditur ꝙ ipſe actus ſit ex deo. ¶ Tertio arꝰ ad concluſionem ſic. Actus malus non eſt nihil. igitur eſt a deo factus. Añs certum eſt. ꝛ conſequentia tenet ex quadam conſequentia quã Augu. facit ibidem caꝑ. 34. poſtq̃ enim ꝯcluſit oia eſſe a deo facta querit. Id igitur eſt vnde fecit deus omnia: ꝛ reſpondet. Quod nullã ſpeciem habuit nullãqꝫ formam: quidem nihil eſt aliud q̃ nihil. Nã illud ꝙ in comparatione perfectoꝝ informe dicitur ſi habet aliquid forme quãuis exiguuꝫ q̃uis inchoatũ nõdũ eſt nihil. ac p hoc id quoqꝫ inquãtum eſt nõ eſt niſi ex deo. hic poſtremo vt pꝫ talẽ ꝯſequentiã facit. Informe non eſt nihil. igit ipſum inquãtum eſt non eſt niſi ex deo. ex quo ſequitur. igitur eſt ex deo. que ꝯña ſi efficax eſt vtiqꝫ efficax eſt ꝛ iſta. Actus malus nõ eſt nihil. igitur inq̃tum eſt. eſt ex deo. ꝛ vltra igit ẽ ex deo. ¶ Nec te moueat illa excluſiua locutio niſi ex deo. Nõ enim intẽdit Aug. excludere cãm aliam partialẽ a qua etiam ſit illud. i. informe ꝛ imperfectum: multa quippe talia ſunt a creaturis etiam concauſantibus. Sed qꝛ eſſe non poſſunt niſi facta a deo iõ ait niſi ex deo. i. niſi facta a deo. ita vt illa nõ ſit excluſio alterius cãe coagẽtis ſed alteriꝰ modi eſſendi q̃ per ꝓfectionẽ a deo. ¶ Quarto ſic. actus malus iam factus ꝯſeruatur a deo. igit actus malus dũ ſit ſit a deo. ꝯña ꝓbatur efficaciter p ſacram ſcripturã. Ait enim ſapiẽs. Saꝑ. 11. deo loquẽs. Quomodo poſſet aliquid permanere niſi tu voluiſſes. Aut quod a te vocatum nõ eſſet ꝯſeruaret. Quid auteꝫ eſt: quod a deo conſeruatur eſſe a deo vocatum: niſi eſſe a deo factum. Uult igitur ſapiens impoſſibile eſſe aliquid conſeruari niſi ſit factum a deo: ex quo clare patet conſequentia premiſſa. ¶ Secũdo patet cõſequentia: quia cum frequenter ſacra ſcriptura dicat omnia eẽ a deo facta: ſi ex tali vniuerſali locutione intelligẽdum eſſet malos actus exceptos eſſe: vt contrarie cõcluſionis defenſores forſitan dicerent: hoc non propter aliud videretur oportere niſi quia videretur bonitati dei repugnare aliquo modo efficere actum vitioſum ſeu malum. Sed hec extimatio ſtatim excluditur ſi attendatur ꝙ actus malus q̃diu eſt conſeruatur ꝛ continuatur in eſſe ab ipſo deo. ſicut omnes oportet concedere: vt pꝫ ex probationibus tertie concluſionis. q. diſputate ſuper. 45. di. primi libri. ꝛ quantum ſufficit hic pro nunc etiam ex prima parte auctoritatis ſapientis nũc allegate. Non eniꝫ plus videri poteſt repugnare dei bonitati actum malum partialiter efficere q̃ eum factum conſeruare: cum homo non ſolum peccet cum primo efficit dictum actum: ſed etiam duꝫ poſtq̃ factus eſt ipſꝫ libere continuat. igitur quia dei bonitati nõ repugnat talẽ actũ conſeruare conſequens eſt ꝙ nec ſibi repugnet efficere. ¶ Confirmatur adhuc quia cuꝫ conſeruare ſit facere reꝫ eſſe que priꝰ immediate fuit vt ſupra n. prima. dicebatur ꝛ etiam haberi poteſt ab Augu. 9. ſuper geñ. caꝑ. 22. de paruis: ac ab Anſel. de caſu diaboli. caꝑ. primo. nec magis indignum deo iudicari debet ꝙ ipſe aliquid faciat quod immediate prius non fuit q̃ ꝙ illud idem faciat poſtquam fuit: nam potius eſt negandum eum facere actum malum cum primo ſit q̃ negãduꝫ ſit deum facere illum poſtq̃ fuit. zᵐ autem catholice negari non poteſt. igitur neqꝫ pmũ negari debet. ¶ Pro iſta ꝯcluſione faciũt multa alia que dicta ſunt in ꝓbãdo ſcḋam ꝯcluſionẽ. q. diſputate ſup. 45. d. primi. require ibi ꝛ applica ad propoſitum. Facit etiã auctoritas Anſelmi de caſu diaboli. c. 20 vbi dicit expreſſe ꝙ deus facit oẽs naturas ſubſtãtiales ꝛ accidẽtales vniuerſales ꝛ indiuiduas ꝛ adhuc ſpecialius dicit ꝛ ipſum prauum motum volũtatis ꝛ ſingulas prauas actiones que fiunt a peruerſa voluntate deus facit. ¶ Cõtra cõcluſionem iſtam poteſt argui primo: qꝛ ſi eũdem actum malũ quem facit homo facit ẽt deus: ſicut hõ faciẽdo illuꝫ peccat ſic deus peccaret. qđ eſt impoſſe. pꝫ ꝯña qꝛ nõ ob aliud hõ ille peccat niſi qꝛ agit illum actum malum. ¶ Confirmatur: qꝛ ẜm hoc ſequitur ꝙ deꝰ inuideat alteri: fallat ꝛ mẽ-

tiatur: furetur: ⁊ alia ſimilia dicatur cõmittere: que nõ poſſunt niſi male fieri: ⁊ per cõſequens ipſe peccaret. cõſequentia iſta declaratur. Naꝫ accipiendo furari pro actu exteriori ideo preciſe quis dicitur furari q2 talem actum agit. Similiter quis dicens alteri falſum ideo preciſe dicitur falſidicus q2 falſaꝫ cauſat orationem: ⁊ ſi ſciat illam eſſe falſam: vtiq; mentit. inuidus etiã vel inuidere quis nõ dicitur niſi q2 elicit actũ inuidie: igitur ſi quoſlibet tales actus etiaꝫ deus facit ipſe etiam ſimiliter denominabitur ⁊ dicet fur: fallax ⁊ mẽtitor ⁊ inuidus: ⁊ ſimiliter de ceteris peccatis que homo corde: ore: vel opere cõmittit.

Fol.112. col. 4. poſt lineã 9. ¶ Ex his euidenter ſequitur: q ea ſola intentio recta eſt ⁊ moraliter bona qua intenditur ſeu propter ſe diligitur qđ eſt propter ſe diligendum ſeu volendum. vtor enim nunc vocabulo dilectionis in generali ſua ſignificatione quemadmodum omnis volitio dicitur dilectio. Quelibet autem qua vel diligitur quod eſt non diligendum: aut propter ſe diligitur qđ eſt non propter ſe diligendum eſt vitioſa ⁊ mala. Naꝫ quelibet talis difformis eſt recte rationi. Nam ratio recta qđ eſt non diligendum indicat eſſe non diligendum: ⁊ qđ eſt diligendum tamen nõ propter ſe: ſed propter aliud: indicat etiam eſſe non propter ſe: ſed propter aliud diligendum. Aliãs ipſa non eſſet recta ſed errans.

¶ His premiſſis pono duas concluſiones. prima eſt: q omnis intentio operantis qua aliquod volibile ſeu diligibile aliud a deo intenditur: ſeu propter ſe. i. non propter aliud diligitur eſt mala ⁊ vitioſa. Probatur. vnde 2° ethi. ca. 2. dicit Phũs q commune eſt omni virtuti ſm rectaꝫ ratioñ operari. ⁊ cap. 6. diffiniens virtuteꝫ dicit q eſt habitus electiuus imediate exiſtens quo ad nos determinata ratione: ⁊ vt vtiq; ſapiens determinabit. Et lib. 6. capi. pmo dicit q medium oportet eligere. medium autem eſt vt recta ratio dicit: ⁊ paulo poſt ſententialiter ponit q recta ratio eſt velut quoddam ſignum ad q reſpiciẽs rationem habens intendit ⁊ remittit opus ſuum. Ex quibus pꝫ q omnis electio vel operatio virtuoſa inquantum huius conformis eſt recte rationi: ⁊ per cõſequẽs omnis electio vel operatio moralis nõ cõformis rationi recte vtiq; eſt vitioſa ⁊ mala moraliter: cũ bonitas ⁊ malitia huiuſmodi ſint oppoſita priuatiue: ⁊ operationi ac electioni morali nata in eſſe. Malitia enim ſola priuatio eſt: vt declaratum eſt di. 34. Et iſtud etiam cõfirmatur ex intentione Phi. qui 2° ethi. c. 5. dicit q peccare facile eſt: dirigere autem. i. recte agere eſt difficile. ⁊ probat hoc dicens. facile quidem non cõtingere ſignum. difficile autem cõtingere. ex qua probatione patet: q quandocunq; agendo non cõtingit ſignum: qđ ſm eum vt premiſſum eſt: eſt ratio recta. i. quandocũq; quis agit ⁊ non ſm rectam rationem peccatur ⁊ male agitur. Et ex hoc cõcludit. q boni ſunt ſimpliciter. i. vno modo. multifarie autem mali: q2. ſ. omnibus modis quibus agitur non contingendo ſignum.

¶ Confirmatur autem ⁊ hoc auctoritate Augu. 4. li. cõtra Jul. caꝑ. 13. dicentis. Cum itaq; facit homo aliquid vbi peccare non videtur. Si nõ propter hoc facere debet propter quod facere debet peccare conuincitur. ⁊ iterum paulo poſt. Quicquid boni inquit fit ab homine ⁊ nõ propter hoc fit propter quod fieri debere vera ſapiẽtia precipit ⁊ ſi officio videatur bonum: ipſo nõ recto fine peccatum eſt. Ecce q̃ expreſſe determinat q quid de genere boni: ſiue quodcunq; bonum ex officio. i. quodcũq; eorum que homo agere debet: homo faciat ſi careat actio eius circumſtantia finis debiti: hoc eſt: vt verbis ſuis vtar: ſi nõ facit propter quod debet facere ipſe conuincitur peccare: et eius actus eſt peccatum. Fol.113. co. 2 poſt pn.m li nee.. 13.

¶ Expliciunt additiones ſuper ſecũdo ſenten. Gregorij de Arimino. Venetijs impreſſe iuſſu ⁊ ſumptibus Heredum nobilis viri. q. Dñi Octauiani Scoti ciuis Modoetienſis: ⁊ ſocioꝝ. Anno a Chriſti ſalutifera Jncarnatione. 1522. Die. 28. Martij.

Regiſtrum

aa bb cc dd ee ff.

ff Quaternus: Alij terni.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

O S M